

โครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนการพัฒนา ด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล

รายงานผลการดำเนินโครงการ

CLMVT Forum ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล

เสนอ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

โดย บริษัท โยลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

กันยายน 2567

รายงานผลการดำเนินโครงการ
CLMVT Forum ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล

โครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนการพัฒนา
ด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล

เสนอต่อ

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

โดย

บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

กันยายน 2567

สารบัญ

บทที่ 1	แผนการดำเนินโครงการโดยละเอียด	1
1.1	หลักการและเหตุผล	1
1.2	วัตถุประสงค์โครงการ	2
บทที่ 2	กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา และการจัดทำแผนการดำเนินโครงการ โดยละเอียด	3
2.1	กรอบแนวคิด วิธีการศึกษา และแนวคิดการจัดกิจกรรมสัมมนาวิชาการ ระดมความเห็น และสร้างเครือข่ายพัฒนาผู้ประกอบการ	3
2.1.1	การจัดทำแผนการดำเนินโครงการ	4
2.1.2	การศึกษา ทบทวนวรรณกรรมปริทัศน์และรวบรวมข้อมูล	7
2.1.3	สัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ผ่านระบบออนไลน์	29
2.1.4	การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศต้นแบบ	36
2.1.5	การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	39
2.1.6	การจัดกิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการ	41
2.1.7	การประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และกระตุ้นการมีส่วนร่วม	47
2.1.8	การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน	50
2.1.9	จัดหาวัสดุ/อุปกรณ์/ข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ	50
2.1.10	จัดประชุมร่วมกับสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า	50
2.2	แผนการดำเนินงาน	51
บทที่ 3	การทบทวนวรรณกรรม ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	56
3.1	กระแสโลก (megatrends) ที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาค CLMVT	56
3.1.1	แรงขับเคลื่อนกระแสโลก	56
3.1.2	กระแสโลกด้านการค้าและการลงทุน	65
3.1.3	กระแสโลกด้านภูมิรัฐศาสตร์	70
3.1.4	ค่านิยมเศรษฐกิจดิจิทัลของแต่ละประเทศใน CLMVT	76
3.2	การนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ในการดำเนินธุรกิจเพื่อการเตรียมความพร้อมรองรับต่อ ภัยพิบัติหรือเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง (Shock)	78
3.2.1	Roadmap for Digital Cooperation	78

สารบัญ (ต่อ)

3.3	นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านเศรษฐกิจดิจิทัล การส่งเสริมการค้า และความร่วมมือในภูมิภาค CLMVT	85
3.3.1	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS).....	85
3.3.2	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS)	89
3.3.3	ความพร้อมและนโยบายของประเทศ CLMVT ที่สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล	91
3.3.4	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศ CLMVT	121
3.4	ความก้าวหน้าของข้อตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่สำคัญของโลก	126
3.4.1	ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Partnership Agreement: DEPA)	126
3.4.2	ความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลสิงคโปร์-ออสเตรเลีย (Singapore-Australia Digital Economy Agreement: SADEA).....	135
3.4.3	ความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างเกาหลีใต้กับสิงคโปร์ (Korea-Singapore Digital Partnership Agreement: KSDPA).....	146
3.4.4	ความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลสิงคโปร์-อังกฤษ (Singapore-United Kingdom Digital Economy Agreement: UKSDEA).....	152
3.4.5	กรอบความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลอาเซียน (ASEAN Digital Economy Framework Agreement: DEFA)	154
3.4.6	การถอดบทเรียนการเข้าร่วมข้อตกลงเพื่อการประยุกต์ใช้สำหรับประเทศ CLMVT	158
3.5	สรุปประเด็นโอกาสและความท้าทายในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาค CLMVT	160
3.6	วิเคราะห์ปัจจัย โอกาส และความท้าทายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT	163
3.6.1	จุดแข็ง.....	163
3.6.2	จุดอ่อน	164
3.6.3	โอกาส	166
3.6.4	ความท้าทาย.....	167

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 การสัมภาษณ์เชิงลึก	168
4.1 แนวทางและดำเนินการคัดเลือกผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	168
4.2 สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง.....	173
4.2.1 กัมพูชา.....	176
4.2.2 สปป. ลาว.....	188
4.2.3 เมียนมา.....	198
4.2.4 เวียดนาม.....	207
4.2.5 ประเทศไทย.....	218
บทที่ 5 การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศต้นแบบ	244
5.1 แนวทางการคัดเลือกประเทศต้นแบบ	244
5.1.1 ข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคของประเทศสิงคโปร์	244
5.1.2 ข้อมูลเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศสิงคโปร์	245
5.2 ประเด็นในการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์	246
Questions for the interviews	248
5.3 กำหนดการลงพื้นที่	249
5.4 รายชื่อคณะผู้เข้าร่วมการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ	252
5.5 สรุปผลการลงพื้นที่.....	253
5.5.1 หน่วยงานภาครัฐ	253
5.5.2 หน่วยงานภาคเอกชน.....	257
5.5.3 หน่วยงานภาควิชาการ.....	263
5.5.4 ถอดบทเรียนจากการลงพื้นที่ประเทศต้นแบบ	271
บทที่ 6 การวิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูล และจัดทำร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ของกลุ่มประเทศ CLMVT.....	279
6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายภาครัฐ.....	279
6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายภาคเอกชน.....	280
บทที่ 7 การจัดกิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการ.....	282
7.1 แนวคิดในการจัดกิจกรรม	282

สารบัญ (ต่อ)

7.1.1	ความเป็นมาของโครงการ.....	282
7.1.2	วัตถุประสงค์ของงาน.....	283
7.1.3	รูปแบบของงาน	283
7.2	กำหนดการสัมมนาเชิงวิชาการ	284
7.3	สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมงานสัมมนา.....	287
7.4	สรุปผลการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ	296
7.5	ภาพบรรยากาศการจัดกิจกรรม.....	303
7.6	สรุปผลการประเมินความพึงพอใจหลังงานสัมมนา.....	310
บทที่ 8	การประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และกระตุ้นการมีส่วนร่วม	345
8.1	รายละเอียดจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลทางสื่อดิจิทัล.....	345
8.2	รายละเอียดการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และกระตุ้นการมีส่วนร่วม	347
บทที่ 9	การบริหารจัดการและดำเนินงานอื่น.....	370
9.1	การบริหารจัดการและการดำเนินงานอื่น	370
9.2	การประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ครั้งที่ 1	370
9.3	การประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ครั้งที่ 2	374
9.4	การประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ครั้งที่ 3	377
บทที่ 10	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	381
10.1	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายภาครัฐ	381
10.1.1	การส่งเสริมและการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือ (Utilizing Collaboration)	383
10.1.2	การเพิ่มขีดความสามารถทางดิจิทัลของภาครัฐและเอกชน (Enhancing the Digital Capabilities of Public and Private Agencies)	388
10.1.3	การสร้างระบบนิเวศดิจิทัลที่ครอบคลุมทุกด้าน (Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem).....	391
10.1.4	การสร้างเชื่อมั่นและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Ensuring Trust and Cybersecurity).....	395
10.2	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายภาคเอกชน.....	398

สารบัญ (ต่อ)

10.2.1 การส่งเสริมและการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือ (Utilizing Collaboration)	399
10.2.2 การเพิ่มขีดความสามารถทางดิจิทัลของภาครัฐและเอกชน (Enhancing the Digital Capabilities of Businesses).....	401
10.2.3 การสร้างระบบนิเวศดิจิทัลที่ครอบคลุมทุกด้าน (Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem).....	404
10.2.4 การสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Ensuring Trust and Cybersecurity).....	406
บรรณานุกรม.....	409

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 ปฏิทินกิจกรรม	6
ภาพที่ 2 สภาวะเศรษฐกิจมหภาคของประเทศคู่ค้าสำคัญของกลุ่มประเทศ CLMVT.....	8
ภาพที่ 3 ความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ และภาระหนี้ในภูมิภาค CLMV	9
ภาพที่ 4 10 แนวโน้มเทคโนโลยีสำคัญในปี 2567	9
ภาพที่ 5 ความเสี่ยงที่มาพร้อมกับอนาคตของการเปลี่ยนผ่านด้านดิจิทัล (Future of Risk in the Digital Era).....	10
ภาพที่ 6 แนวคิดการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation Initiative)..	11
ภาพที่ 7 ตัวอย่างแนวคิดการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation Initiative) สำหรับธุรกิจการบริโภค	11
ภาพที่ 8 ตัวอย่างแนวคิดการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation Initiative) สำหรับ Digital Enterprise	12
ภาพที่ 9 ตัวอย่างแนวคิดการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation Initiative) สำหรับอุตสาหกรรมโทรคมนาคมและการสื่อสาร.....	12
ภาพที่ 10 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561-2580).....	14
ภาพที่ 11 ยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580).....	14
ภาพที่ 12 แผนแม่บทด้านดิจิทัลของอาเซียน (ASEAN DIGITAL MASTERPLAN 2025)	15
ภาพที่ 13 แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570	15
ภาพที่ 14 (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2566-2570.....	16
ภาพที่ 15 กฎหมายว่าด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทย 8 ฉบับ.....	16
ภาพที่ 16 หน่วยงานรัฐที่ให้การสนับสนุนการพัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจดิจิทัล	17
ภาพที่ 17 EECd: Thailand Digital Park	17
ภาพที่ 18 หน่วยงานที่มีแผนงานด้านสิทธิประโยชน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมของประเทศไทย	18
ภาพที่ 19 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิวรดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Aeyawadee-Chaopraya-Mekong Economic Cooperation: ACMECS).....	19
ภาพที่ 20 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคสุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS).....	19
ภาพที่ 21 กรอบความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง (Lancang-Mekong Cooperation: LMC).....	20

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ 22 CLMV Action Plan for the 2023-2024	20
ภาพที่ 23 Cambodia's Digital Economy and Society Policy Framework 2021-2035.....	21
ภาพที่ 24 Myanmar Digital Economy Roadmap 2020-2025	21
ภาพที่ 25 Vietnam, National Digital Transformation Programme by 2025	21
ภาพที่ 26 Laos Digital Transformation As-Is Governance and Policy Framework.....	22
ภาพที่ 27 ภาพรวมความตกลง DEPA.....	23
ภาพที่ 28 สำคัญสำคัญของความตกลง DEPA.....	23
ภาพที่ 29 กระบวนการศึกษาแบบการเน้นการมีส่วนร่วม.....	30
ภาพที่ 30 ตัวอย่างการวิเคราะห์โอกาส และความท้าทายจากข้อตกลงเศรษฐกิจดิจิทัล	36
ภาพที่ 31 ดัชนี World Digital Competitiveness Ranking ของไทย และประเทศผู้นำ.....	37
ภาพที่ 32 นโยบาย Smart Nation Policy: Singapore	37
ภาพที่ 33 สิงคโปร์กับความก้าวหน้าในการร่างข้อตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัล	38
ภาพที่ 34 ตัวอย่างหน่วยงานที่มีบทบาทขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศต้นแบบ	38
ภาพที่ 35 ตัวอย่างประเด็นสำคัญในการเก็บข้อมูลจากการลงพื้นที่ ในประเทศกรณีศึกษา - สิงคโปร์.....	39
ภาพที่ 36 ตัวอย่างแนวทางการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	40
ภาพที่ 37 ตัวอย่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับหน่วยงานรัฐในการปรับปรุง และพัฒนา ธุรกรรมดิจิทัล.....	40
ภาพที่ 38 ร่างกำหนดการสัมมนาภายใต้โครงการ	41
ภาพที่ 39 ตัวอย่าง Forum Agenda.....	41
ภาพที่ 40 ผู้ดำเนินรายการ (moderator) มีอาชีพ ระบบการแปลภาษาพร้อมล่าม และระบบการ ประชุมแบบ Hybrid	42
ภาพที่ 41 แนวคิดและขั้นตอนในการออกแบบสำรวจ.....	44
ภาพที่ 42 ประสบการณ์ในการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการในระดับสากล	46
ภาพที่ 43 ประสบการณ์ในการจัดงานสัมมนาที่มีเนื้อหาใกล้เคียง	47
ภาพที่ 44 ตัวอย่างรายงานฉบับย่อ (Mini Report).....	48
ภาพที่ 45 ตัวอย่างสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่จัดทำโดยบริษัท	48
ภาพที่ 46 ตัวอย่างประสบการณ์ในการจัดทำเอกสารเผยแพร่ในรูปแบบ Infographics.....	49
ภาพที่ 47 ตัวอย่างการเผยแพร่ข้อมูลทางสื่อดิจิทัลหรือการให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อ	49

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ 48 การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน.....	70
ภาพที่ 49 ความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจ CLMV กับเศรษฐกิจจีน (ก่อนการระบาดในปี 2562) ...	71
ภาพที่ 50 การพึ่งพาการค้าระหว่างกลุ่มประเทศปี 2560 เทียบกับปี 2566 (แบ่งกลุ่มตาม Decoupling bloc โดย SCB EIC).....	73
ภาพที่ 51 มูลค่าการส่งออกสินค้าที่เปลี่ยนแปลงไปจากกรณีฐาน	75
ภาพที่ 52 อัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเปรียบเทียบในแต่ละพื้นที่ทั่วโลก.....	79
ภาพที่ 53 อัตราเปรียบเทียบการใช้อินเทอร์เน็ตระหว่างผู้ชายต่อผู้หญิง	81
ภาพที่ 54 ยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580).....	101
ภาพที่ 55 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (1)	274
ภาพที่ 56 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (2)	274
ภาพที่ 57 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (3)	275
ภาพที่ 58 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (4)	275
ภาพที่ 59 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (5)	276
ภาพที่ 60 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (6)	276
ภาพที่ 61 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (7)	277
ภาพที่ 62 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (8)	277
ภาพที่ 63 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (9)	278
ภาพที่ 64 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (10)	278
ภาพที่ 65 รายชื่อผู้เข้าร่วมงานสัมมนาเชิงวิชาการออนไลน์ (1)	295
ภาพที่ 66 รายชื่อผู้เข้าร่วมงานสัมมนาเชิงวิชาการออนไลน์ (2)	295
ภาพที่ 67 รายชื่อผู้เข้าร่วมงานสัมมนาเชิงวิชาการออนไลน์ (3)	296
ภาพที่ 68 ภาพบรรยากาศช่วงเปิดงานสัมมนา (1)	303
ภาพที่ 69 ภาพบรรยากาศช่วงเปิดงานสัมมนา(2)	303
ภาพที่ 70 ภาพบรรยากาศช่วงเปิดงานสัมมนา(3)	304
ภาพที่ 71 ภาพบรรยากาศช่วงนำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้น (1).....	304
ภาพที่ 72 ภาพบรรยากาศช่วงนำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้น (2).....	305
ภาพที่ 73 ภาพบรรยากาศช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 1 Mega Trends driven under Digital wave (1)	305

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ 74 ภาพบรรยากาศช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 1 Mega Trends driven under Digital wave (2)	306
ภาพที่ 75 ภาพบรรยากาศช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 2 Digital Economy in the eyes of government (1)	306
ภาพที่ 76 ภาพบรรยากาศช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 2 Digital Economy in the eyes of government (2)	307
ภาพที่ 77 ภาพบรรยากาศช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 3 Digital Economy in the eyes of private sector (1)	307
ภาพที่ 78 ภาพบรรยากาศช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 3 Digital Economy in the eyes of private sector (2)	308
ภาพที่ 79 ภาพบรรยากาศช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 4 Trade Cooperation and Agreement under the Spinning of Digital Economy Era (1)	308
ภาพที่ 80 ภาพบรรยากาศช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 4 Trade Cooperation and Agreement under the Spinning of Digital Economy Era (2)	309
ภาพที่ 81 ภาพบรรยากาศรวมจากงานสัมมนาเชิงวิชาการ (1)	309
ภาพที่ 82 ภาพบรรยากาศรวมจากงานสัมมนาเชิงวิชาการ (2)	310
ภาพที่ 83 ภาพ Infographic เพื่อประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนาเชิงวิชาการ	347
ภาพที่ 84 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา (1)	349
ภาพที่ 85 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา (2)	350
ภาพที่ 86 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา (3)	351
ภาพที่ 87 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา (4)	352
ภาพที่ 88 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา (5)	353
ภาพที่ 89 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา (6)	354
ภาพที่ 90 ภาพ Infographic เพื่อประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนาเชิงวิชาการ	355
ภาพที่ 91 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (1)	358
ภาพที่ 92 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (2)	359
ภาพที่ 93 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (3)	360
ภาพที่ 94 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (4)	361
ภาพที่ 95 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (5)	362

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ 96	ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (6)	363
ภาพที่ 97	ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (7)	364
ภาพที่ 98	ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (8)	365
ภาพที่ 99	ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (9)	366
ภาพที่ 100	ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (10)	367
ภาพที่ 101	ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (11)	368
ภาพที่ 102	ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (12)	369
ภาพที่ 103	ภาพการประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุฯ ครั้งที่ 2	375
ภาพที่ 104	ภาพการประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุฯ ครั้งที่ 3 (1)	378
ภาพที่ 105	ภาพการประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุฯ ครั้งที่ 3 (2)	378

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 รายชื่อคณะที่ปรึกษา.....	5
ตารางที่ 2 ตัวอย่างการสรุปความแตกต่างของเนื้อหาในความตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านเศรษฐกิจดิจิทัล	28
ตารางที่ 3 รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและบทบาทของหน่วยงาน.....	31
ตารางที่ 4 ตัวอย่างประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	34
ตารางที่ 5 แนวปฏิบัติในการออกแบบสำรวจ	44
ตารางที่ 6 ตัวอย่างมาตรประเมิน 5 ระดับของ Likert.....	45
ตารางที่ 7 แผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุน ภายใต้ความร่วมมือ ACMECS...87	
ตารางที่ 8 กลยุทธ์และเป้าหมายตามกลยุทธ์การดำเนินงานของแผน Myanmar Digital Economy Roadmap 2020 – 2025.....	105
ตารางที่ 9 นโยบายสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศ CLMVT.....	118
ตารางที่ 10 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศ CLMVT	122
ตารางที่ 11 โครงสร้างความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจดิจิทัล ระหว่างเกาหลีใต้กับสิงคโปร์	147
ตารางที่ 12 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบริษัทต่าง ๆ ต่อ KSDPA.....	148
ตารางที่ 13 รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและบทบาทของหน่วยงาน.....	168
ตารางที่ 14 ประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	172
ตารางที่ 15 กำหนดการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ	249
ตารางที่ 16 การถอดบทเรียนจากการลงพื้นที่ประเทศต้นแบบ	271
ตารางที่ 17 สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์	288
ตารางที่ 18 รายชื่อผู้เข้าร่วมงานสัมมนาเชิงวิชาการ ณ ห้องประชุม.....	288
ตารางที่ 19 ผลการประเมินความพึงพอใจการเสวนาช่วงที่ 1	312
ตารางที่ 20 ผลการประเมินความพึงพอใจการเสวนาช่วงที่ 2	312
ตารางที่ 21 ผลการประเมินความพึงพอใจการเสวนาช่วงที่ 3	312
ตารางที่ 22 ผลการประเมินความพึงพอใจการเสวนาช่วงที่ 4	313
ตารางที่ 23 รายละเอียดการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ.....	314
ตารางที่ 24 รายชื่อสื่อสำหรับการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา	348
ตารางที่ 25 รายชื่อสื่อสำหรับการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา	357

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 26 ตารางคำนิยามระยะเวลาการดำเนินการแผน สำหรับหน่วยงานภาครัฐ	382
ตารางที่ 27 ตารางคำนิยามระยะเวลาการดำเนินการแผน สำหรับหน่วยงานภาคเอกชน	399

บทที่ 1

แผนการดำเนินโครงการโดยละเอียด

1.1 หลักการและเหตุผล

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ได้ริเริ่มจัดการประชุม CLMVT Forum มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ด้านเศรษฐกิจการค้า การพัฒนาต่อยอดธุรกิจ ตลอดจนเป็นพื้นที่ในการสร้างเครือข่ายระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในกลุ่มประเทศ CLMVT (กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย) ให้มีความพร้อมสำหรับระบบเศรษฐกิจการค้าแบบใหม่ และสามารถเติบโตเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานโลกได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน และทั่วถึง

ปัจจุบัน เกิดวิกฤตการณ์ที่หลากหลาย (Polycrisis) ไม่ว่าจะเป็นการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก โรคระบาด และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในการแข่งขันทั้งในด้านบริบทของการพัฒนาทางเทคโนโลยี และพฤติกรรมผู้บริโภค ซึ่งเป็นปัจจัยเร่งให้ประเทศต่าง ๆ ต้องขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการค้าในกิจกรรมทางเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ทั้งภาคการผลิตและภาคบริการ

เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างมาก ทั้งในแง่ของการค้าและการบริการ รวมถึงการปรับเปลี่ยนองค์กรให้มีความเป็นดิจิทัลมากขึ้น จากข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.) ในปี 2565 พบว่า อุตสาหกรรมดิจิทัลของไทยมีมูลค่าสูงถึง 2.61 ล้านบาท โดยเติบโตเพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 14 เนื่องจากไทยมีการผลิตซอฟต์แวร์และบริการซอฟต์แวร์เพิ่มขึ้นอย่างมาก ซึ่งเป็นผลมาจาก ความต้องการในการใช้ซอฟต์แวร์ที่สูงขึ้น การขยายตัวตามเศรษฐกิจที่เติบโตขึ้นภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้อุตสาหกรรมดิจิทัลเติบโต และก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจมหาศาล

กลุ่มประเทศ CLMVT ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการค้าโลก มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมกันหารือ แนวทางการพัฒนาระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัลให้สอดคล้องและเท่าเทียมกัน เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยนวัตกรรม พัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการ และ

ปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมและบริการ แห่งอนาคตที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง ซึ่งนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์โครงการ

- เพื่อศึกษานโยบาย กฎระเบียบ และพัฒนาการด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มประเทศ CLMVT รวมถึงความพร้อมและความสอดคล้องด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบนิเวศ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความพร้อมของผู้ประกอบการของกลุ่มประเทศ CLMVT
- เพื่อศึกษาและถอดบทเรียนจากข้อตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่สำคัญของโลก ตลอดจนผลประโยชน์ และผลกระทบจากข้อตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัล
- เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแนวทางการพัฒนาขับเคลื่อนเศรษฐกิจสู่เศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มประเทศ CLMVT
- เพื่อสร้างเครือข่ายระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการและภาคประชาสังคม ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT

บทที่ 2

กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา และการจัดทำแผนการดำเนินโครงการ โดยละเอียด

คณะผู้วิจัยกำหนดรายชื่อคณะที่ปรึกษา โดยระบุชื่อบุคคลที่รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ และรายละเอียดในการติดต่อประสานงาน พร้อมทั้งจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานตลอดโครงการ โดยได้ส่งแผนการดำเนินกิจกรรม ฯ ให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ดังรายละเอียด ดังนี้

2.1 กรอบแนวคิด วิธีการศึกษา และแนวคิดการจัดกิจกรรมสัมมนาวิชาการ ระดมความเห็น และสร้างเครือข่ายพัฒนาผู้ประกอบการ

จากวัตถุประสงค์ของโครงการ และขอบเขตการดำเนินงานข้างต้น คณะผู้วิจัยได้แบ่งกรอบการดำเนินงานดังต่อไปนี้

- การจัดทำแผนการดำเนินโครงการ
- การศึกษา ทบทวนวรรณกรรมปริทัศน์และรวบรวมข้อมูล
- การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศต้นแบบ
- การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
- การจัดกิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการ
- การประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และกระตุ้นการมีส่วนร่วม
- การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน
- จัดหาวัสดุ/อุปกรณ์/ข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ

2.1.1 การจัดทำแผนการดำเนินโครงการ

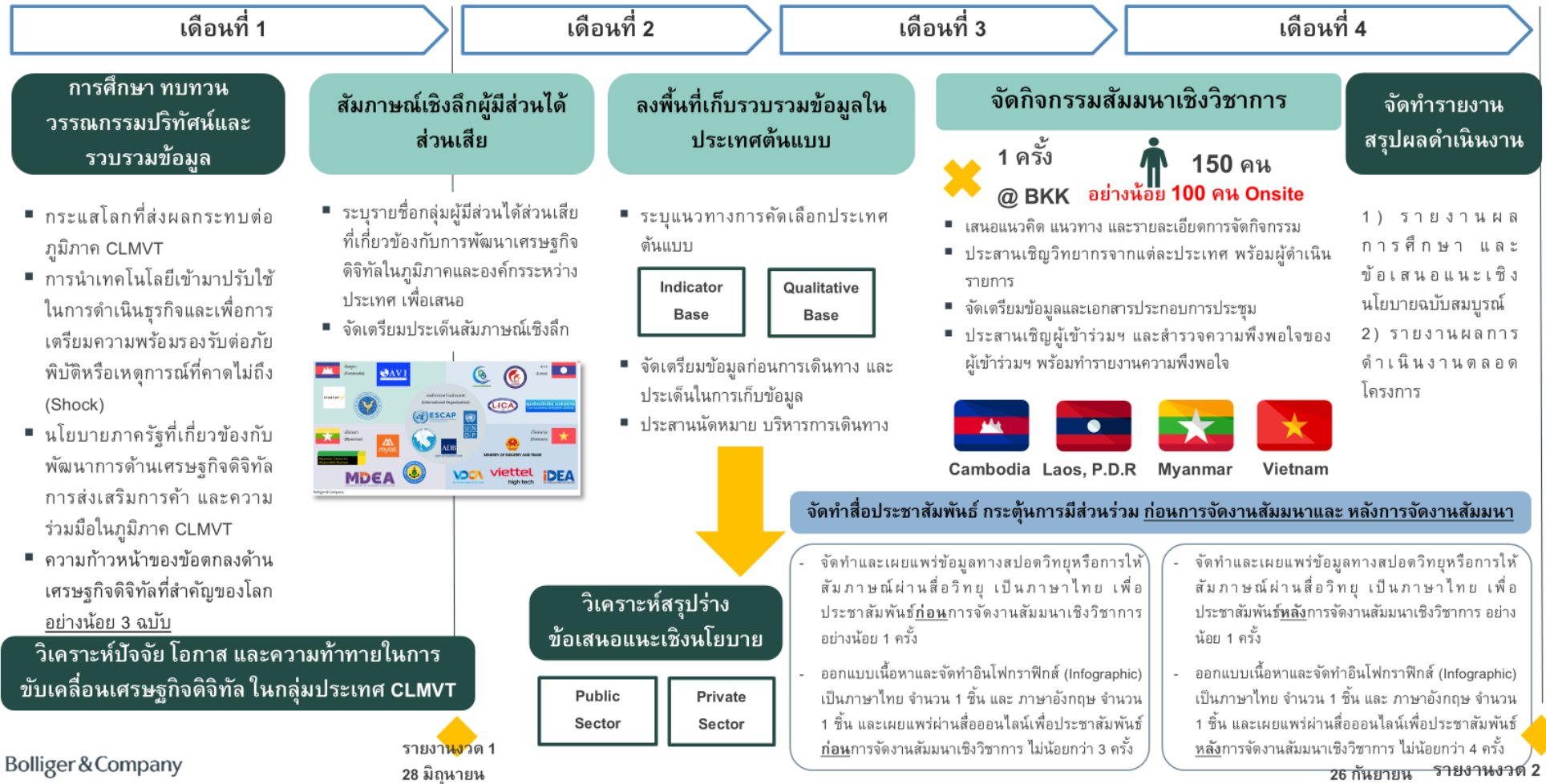
คณะผู้วิจัยกำหนดรายชื่อผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 1 และได้จัดทำปฏิทินกิจกรรมโดยละเอียดตลอดระยะเวลาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ ดังแสดงในภาพที่ 1

ตารางที่ 1 รายชื่อคณะที่ปรึกษา

ลำดับ	รายการ	รายชื่อ	หน้าที่รับผิดชอบ	ปริมาณ คน-วัน
1	หัวหน้าโครงการ	ดร. วัชรศักดิ์ ลีละวัฒน์	<ul style="list-style-type: none"> วางแผนการดำเนินโครงการ จัดสรรงานและกำลังคน และดูแลความเรียบร้อยโดยรวม ตรวจสอบผลงานและรายงานฉบับต่าง ๆ ที่จะส่งมอบให้ สนค. เรียบเรียงเนื้อหารายงานและจัดทำเอกสารประกอบการนำเสนอขั้นสุดท้าย 	3 เดือน
2	นักวิจัย	นายชานน วุฒิจรรยารักษ์	<ul style="list-style-type: none"> ประมวลผลข้อมูลปฐมภูมิจากการเก็บข้อมูลเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ ลงพื้นที่เพื่อสำรวจภาคสนามตามความเหมาะสม รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิโดยการทำวรรณกรรมปริทัศน์ และรวบรวมข้อมูล รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการระดมความคิดเห็นผ่าน Focus Group 	4 เดือน
3	นักวิจัย	นายณัฐกิตต์ กริตโยธิน	<ul style="list-style-type: none"> ประมวลผลข้อมูลปฐมภูมิจากการเก็บข้อมูลเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ ลงพื้นที่เพื่อสำรวจภาคสนามตามความเหมาะสม รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิโดยการทำวรรณกรรมปริทัศน์ และรวบรวมข้อมูล รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการระดมความคิดเห็นผ่าน Focus Group 	4 เดือน
4	นักวิจัย	นายชนสิทธิ์ วณิชปรีชาพงศ์	<ul style="list-style-type: none"> จัดระเบียบ วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจหรือช่องทางอื่น ๆ ลงพื้นที่เพื่อสำรวจภาคสนามตามความเหมาะสม เรียบเรียงเนื้อหารายงานและจัดทำเอกสารประกอบการนำเสนอ ช่วยเหลือนักวิจัยและที่ปรึกษาท่านอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย 	4 เดือน
5	เลขานุการโครงการ	นางสาวปณาลี จันทะเกิด	<ul style="list-style-type: none"> ประสานงานระหว่างบุคลากรโครงการและสนค. ดูแลความเรียบร้อยของการจัดการประชุม และการจัดทำเอกสารต่าง ๆ จัดทำเอกสารราชการและหนังสือต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการ 	4 เดือน

ภาพที่ 1 ปฏิทินกิจกรรม

กรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการ

2.1.2 การศึกษา ทบทวนวรรณกรรมปริทัศน์และรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาภายใต้โครงการศึกษานี้ คณะผู้วิจัยมีเครื่องมือและแนวทางการศึกษาเพื่อจัดทำกรอบแนวคิดการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

- **การศึกษาวรรณกรรมปริทัศน์ (Literature Review)** คณะผู้วิจัยจะศึกษาเอกสารเผยแพร่ บทวิเคราะห์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งที่เชื่อถือได้ทั้งในและนอกประเทศ เพื่อนำมาทบทวน ปรับปรุงแนวทางและวิธีการศึกษาที่มีอยู่ให้มีความเหมาะสม
- **การรวบรวมข้อมูล (Data Collecting)** คณะผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ และกรณีศึกษาต่าง ๆ ทั้งกรณีศึกษาภายในประเทศไทย และต่างประเทศ ทั้งในระดับนโยบาย และระดับธุรกิจ
- **การรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Engagement)** คณะผู้วิจัยจะใช้เครือข่ายที่มีอยู่ในการเข้าถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านธุรกิจทั้งที่อยู่ในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม เพื่อระดมความคิดเห็นอันจะนำมาซึ่งการทำการวิเคราะห์รูปแบบธุรกิจสมัยใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis)** จะมีการอธิบายพรรณนาและวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์แบบตรรกะ (Analytical Induction) ในประเด็นที่ไม่สามารถวิเคราะห์เชิงปริมาณได้ เช่น นโยบายของภาครัฐ ระเบียบและกฎหมายต่าง ๆ เป็นต้น โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และจากงานศึกษาที่มีความเกี่ยวข้อง ร่วมกับข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการจัดประชุมระดมสมองกับผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของไทย

คณะผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูล จัดทำบทวรรณกรรมปริทัศน์ และวิเคราะห์ประเด็นสำคัญเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาค CLMVT ที่ครอบคลุมอย่างน้อย 4 หัวข้อดังต่อไปนี้

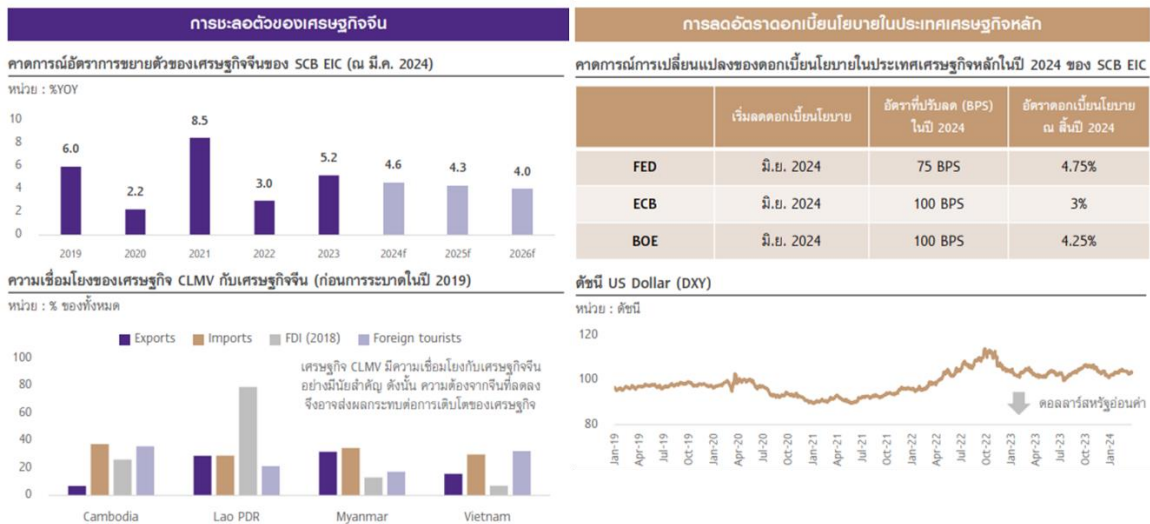
- กระแสโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาค CLMVT
- การนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ในการดำเนินธุรกิจและเพื่อการเตรียมความพร้อมรองรับต่อภัยพิบัติหรือเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง (Shock)
- กฎระเบียบ นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านเศรษฐกิจดิจิทัล การส่งเสริมการค้า และความร่วมมือในภูมิภาค CLMVT
- ความก้าวหน้าของข้อตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่สำคัญของโลก (อย่างน้อย 3 ฉบับ)

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะเสนอตัวอย่างแนวทางการศึกษารวบรวมข้อมูล และทบทวนวรรณกรรมปริทัศน์ที่ครอบคลุมทั้ง 4 หัวข้อ ดังนี้

➤ กระแสโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาค CLMVT

คณะผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมกระแสโลกที่ส่งผลต่อการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมสู่ยุคดิจิทัล ในภูมิภาค CLMVT อาทิ พลวัตทางเศรษฐกิจโลก สถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์ พร้อมทั้งแนวโน้มสำคัญด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ จากหลายแหล่งข้อมูล เพื่อนำไปประกอบการวิเคราะห์การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาค ดังแสดงตัวอย่างผลการศึกษารวบรวมข้อมูลดังภาพ

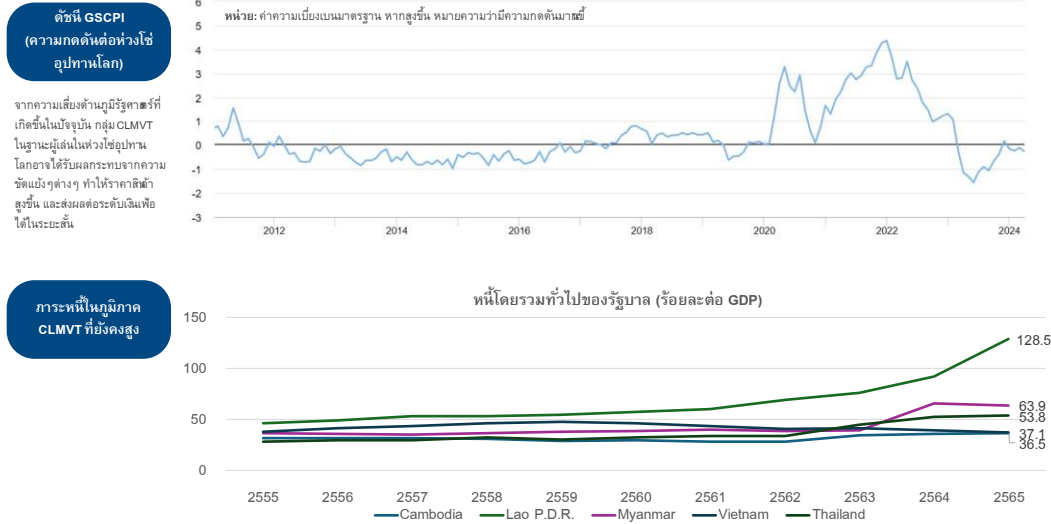
ภาพที่ 2 สภาวะเศรษฐกิจมหภาคของประเทศคู่ค้าสำคัญของกลุ่มประเทศ CLMVT

ที่มา: SCBEIC (2024) CLMV Outlook มี.ค. 2567

ภาพที่ 3 ความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ และภาระหนี้ใหญ่ภูมิภาค CLMV

ความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ และภาระหนี้ใหญ่ภูมิภาค

Bolliger & Company ที่มา: Federal Reserve Bank of New York, Global Supply Chain Pressure Index, <https://www.newyorkfed.com/research/policy/gscpi> และ International Monetary Fund Database (2024)

ภาพที่ 4 10 แนวโน้มเทคโนโลยีสำคัญในปี 2567

10 แนวโน้มเทคโนโลยีสำคัญในปี 2567 ซึ่งอาจเป็นแนวโน้มที่จะขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและโอกาสที่สำคัญในช่วง 3 ปีข้างหน้า

Democratized Generative AI

ทุกคนจะเข้าถึง AI ได้มากขึ้น เพราะ Generative AI จะถูกพัฒนาให้มีความก้าวหน้ามากขึ้นแบบจำลองที่ได้รับการฝึกฝนมีแนวโน้มที่จะถูกใช้อย่างกว้างขวาง การประมวลผลแบบคลาวด์ และ Open source หรือซอฟต์แวร์ที่ให้บริการฟรี และเปิดให้ทุกคนใช้และแก้ไขได้

Generative AI คาดการณ์ว่าภายในปี 2569 จะช่วยให้อุปกรณ์อัจฉริยะ GenAI มากกว่าร้อยละ 80 จะช่วยให้อุปกรณ์อัจฉริยะข้อมูลมากมายจากทั้งภายในและภายนอกบริษัทได้ และด้วยแบบจำลองภาษาขนาดใหญ่ของ AI จะช่วยให้การพูดคุยและให้ข้อมูลอยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เป็นธรรมชาติ

AI TRISM

ผู้มุ่งหน้าเข้าสู่ AI ได้ไม่กว้าง มีค่าใช้จ่ายที่ความน่าเชื่อถือ ความเสี่ยง และความปลอดภัยของ AI (AI TRISM) เป็นเรื่องสำคัญ Gartner คาดการณ์ว่าภายในปี 2569 องค์กรต่างๆ จะใช้มาตรฐาน AI TRISM กับเทคโนโลยี AI เพื่อเป็นกฎเกณฑ์ในการใช้ AI อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพเนื่องจากหากไม่มีกฎเกณฑ์และการป้องกันเหล่านี้ ระบบ AI อาจก่อให้เกิดปัญหาที่เกินการควบคุม จนเชื่อมั่นได้ว่าไม่พบถึงประโยชน์ที่แท้จริงของ AI

AI-Augmented Development

การใช้เทคโนโลยี AI เพื่อช่วยวิศวกรซอฟต์แวร์ในการออกแบบ การเขียนโค้ด และการทดสอบแอปพลิเคชัน ซึ่งวิศวกรที่ได้ความช่วยเหลือจาก AI ก็สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยให้ทีมจัดการกับความตึงเครียดของวงจรชีวิตที่เพิ่มขึ้นได้ โดยเครื่องมือที่ขับเคลื่อนด้วย AI เหล่านี้ช่วยลดเวลาที่ใช้ในการเขียนโค้ด ช่วยให้ทีมพัฒนาสามารถสร้างแอปพลิเคชันที่รวดเร็วที่สำคัญกว่า

Intelligent Applications

Gartner ได้ทำนายความไว้วางใจ เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัวได้ด้วยตัวเอง เพื่อการตอบสนองอย่างถูกต้องโดยไม่ต้องอาศัยคำแนะนำจากมนุษย์ ซึ่งเทคโนโลยีนี้สามารถนำไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของระบบอัตโนมัติได้ดียิ่งขึ้น

นี่คือ จากการศึกษา CEO และผู้บริหารธุรกิจอาวุโสของ Gartner ในปี 2569 กว่าร้อยละ 26 ระบุว่า การขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถคือ ปัญหาที่จะสร้างความเสียหายมากที่สุดแก่องค์กร ซึ่ง AI จะมีส่วนสำคัญต่ออุตสาหกรรมของพวกเขามากในอีกสามปีข้างหน้า

Augmented-Connected Workforce (ACWF)

หนึ่งในกลยุทธ์ที่ใช้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้กับบุคลากรสูง เนื่องจากธุรกิจต้องการพัฒนาให้พนักงานมีทักษะที่จำเป็นเพื่อการทำงานที่มากขึ้น ซึ่ง ACWF ใช้ Intelligent Applications ร่วมกับกระบวนการที่ข้อมูลของพนักงาน เพื่อให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่พวกเขาในการพัฒนาทักษะของตนเอง

Continuous Threat Exposure Management (CTEM)

การจัดการความเสี่ยงจากความเสี่ยงต่อเนื่องหรือ (CTEM) เป็นแนวทางที่ช่วยให้องค์กรประเมินและจัดการการเข้าถึง การเปิดเผย และการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ที่เสี่ยงต่อได้แบบเรียลไทม์ได้อย่างต่อเนื่องและมีอำนาจ

นี่คือ CTEM ไม่เพียงแต่ช่วยให้เห็นช่องโหว่เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการวัดความเสี่ยงที่สามารถแก้ไขได้อีกด้วย ภายในปี 2569 คาดว่าองค์กรที่ให้ความสำคัญกับ CTEM จะสามารถลดความเสี่ยงจากการโจมตีได้ถึงสองในสาม

Machine Customers (Custobots)

Machine Customers (Custobots) ถูกสร้างขึ้นโดยมนุษย์ มีความสามารถในการเจรจา ซื่อสัตย์และบริกรที่ได้รับโดยอัตโนมัติ ศาลการณ์ว่าปริมาณของ Custobots จะสร้างรายได้หลายล้านดอลลาร์ภายในปี 2030 ซึ่งอาจแข่งขันกับ E-commerce ได้

Sustainable Technology

Sustainable Technology หรือเทคโนโลยีที่มีถิ่นที่อยู่เกี่ยวกับบริการ Digital solution เพื่อบรรลุเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลหรือ ESG เนื่องจากปริมาณการใช้งานเทคโนโลยีอย่าง AI, Cryptocurrency, IoT และการดำเนินงานผ่านระบบ cloud ในด้านพลังงานและกระบวนการผลิตจะเพิ่มขึ้น การทำให้การใช้งานในด้าน IT มีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้นกลายเป็นเรื่องสำคัญที่จับตามองต่อไป

Platform Engineering

Platform Engineering หรือการพัฒนา Internal Platform Product ที่ช่วยให้องค์กรใช้ระบบแบบ self-service เพื่อแก้ปัญหาในการทำงานของ Developer เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สร้างประสบการณ์ที่ดีแก่พนักงานที่แยกแยะ และเร่งรัดความสามารถในการเพิ่ม value ทางธุรกิจ

Industry Cloud Platforms (ICPs)

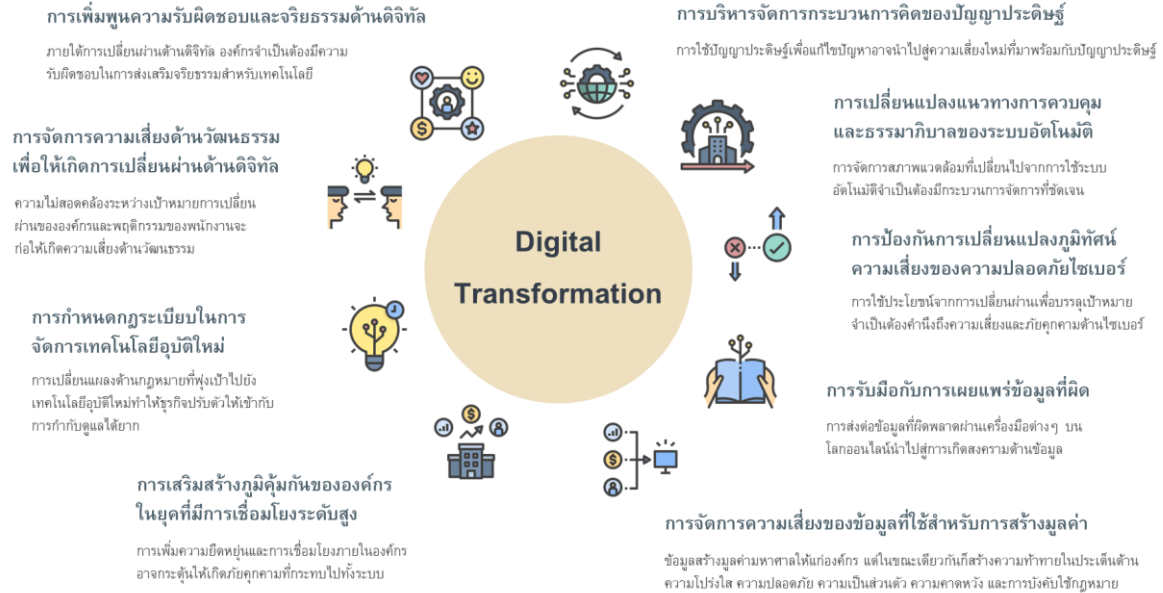
Industry Cloud Platforms (ICPs) หรือการใช้เทคโนโลยี cloud ในอุตสาหกรรม ภายในปี 2570 องค์กรมากกว่าร้อยละ 70 ถูกคาดหวังให้ใช้เทคโนโลยี cloud ในอุตสาหกรรมเพื่อเร่งการเติบโตขององค์กร

นี่คือ ในปี 2568 ICP จัดการกับผลิตภัณฑ์ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมโดยการรวมบริการ SaaS, PaaS และ IaaS เข้าด้วยกัน และในอนาคต ICP จะสามารถปรับแต่งระบบ cloud ให้เหมาะสมกับธุรกิจที่แตกต่างกันได้

Bolliger & Company ที่มา: Gartner เปิด 10 เทรนด์เทคโนโลยีสำคัญปี 2024 ที่ธุรกิจต้องรู้, Techsauce Team (17 ตุลาคม 2563) ดัชนีเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2566 เข้าถึงได้จาก <https://techsauce.co/tech-and-biz/gartner-share-10-strategic-technology-2024>

ที่มา: Gartner เปิด 10 เทรนด์เทคโนโลยีสำคัญปี 2024 ที่ธุรกิจต้องรู้, Techsauce Team เข้าถึงได้จาก <https://techsauce.co/tech-and-biz/gartner-share-10-strategic-technology-2024>

ภาพที่ 5 ความเสี่ยงที่มาพร้อมกับอนาคตของการเปลี่ยนผ่านด้านดิจิทัล (Future of Risk in the Digital Era)

ที่มา: Deloitte (2022)

➤ การนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ในการดำเนินธุรกิจและเพื่อการเตรียมความพร้อมรองรับต่อภัยพิบัติหรือเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง (Shock)

คณะผู้วิจัยได้ศึกษารวมรวมแนวคิดการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมสู่ยุคดิจิทัล หรือ Digital Transformation ในแต่ละมิติ ซึ่งจัดทำโดย WEF เพื่อประกอบการวิเคราะห์ปัจจัย โอกาส และความท้าทายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล ในกลุ่มประเทศ CLMVT

ภาพที่ 6 แนวคิดการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation Initiative)

บริบทการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลในรายอุตสาหกรรมสำคัญของโลก

Digital Transformation Initiative (DTI)

การมุ่งสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล อันเป็นผลจากการพัฒนาของเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ได้ปรับเปลี่ยนความคิด ทักษะ และการทำงานในชีวิตของผู้คน และภาคธุรกิจ ด้วยเหตุนี้ ภาคอุตสาหกรรมจึงต้องปรับตัวเพื่อรองรับโอกาสทางธุรกิจและความท้าทายที่เกิดขึ้น และภาครัฐต้องสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ภาคธุรกิจ รวมถึงสร้างความร่วมมือที่จะก่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลอย่างยั่งยืน

ที่มา: World Economic Forum
Bolliger & Company
2

ภาพที่ 7 ตัวอย่างแนวคิดการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation Initiative) สำหรับธุรกิจการบริโภค

Digital Transformation Initiative (DTI): Digital Consumption

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทำให้ผู้บริโภคคาดหวังที่จะได้รับบริการหรือสินค้ารูปแบบใหม่ที่ตอบสนองตรงต่อความต้องการของตน และสะดวกสบายในการเข้าถึงสินค้าและบริการ

Customer Expectation

- Contextualized interactions
- Seamless experience across channels
- Anytime, anywhere
- Great service
- Self-service
- Transparency
- Peer review and advocacy

Digital Initiatives for Digital Customers

- 1

Products and services to experiences

บริษัทที่จะประสบความสำเร็จต้องนำเสนอเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยและล่าสุด เพื่อเพิ่มประสบการณ์ให้แก่ลูกค้า ตอบสนองอย่างตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน และสร้างการรับรู้และการเข้าถึงในสินค้าและบริการ
- 2

Hyper-personalization

นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการรับฟังความคิดเห็นของผู้บริโภค และช่วยวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภค ก่อนปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามสิ่งที่ผู้บริโภคต้องการอย่างแท้จริง
- 3

Ownership to access

การเข้าถึงสินค้าและบริการที่มากขึ้น นำไปสู่รูปแบบใหม่ของธุรกิจแบบแบ่งปันที่ให้ผู้เป็นเจ้าของสินทรัพย์หรือบริการ สามารถให้บริการหรือจำหน่ายสินค้าผ่านแพลตฟอร์มกลาง

ที่มา: World Economic Forum White Paper Digital Transformation of Industries: In collaboration with Accenture: Digital Consumption, January 2016

ภาพที่ 8 ตัวอย่างแนวคิดการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation Initiative) สำหรับ Digital Enterprise

Digital Transformation Initiative (DTI): Digital Enterprise

การเป็นธุรกิจดิจิทัล ทำให้มีความได้เปรียบทางการแข่งขันในด้านกลยุทธ์ กระบวนการดำเนินงาน และโอกาสในการเพิ่มผลผลิตสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพ

Five Key Technology Trends

- The Internet of Me
- Outcome Economy
- The Platform (r)evolution
- The Intelligent Enterprise
- Workforce Reimagined

Digital Initiatives for Digital Customers

- 1 Digital Business Models**
บริษัทที่จะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการระบุ การพัฒนา และการเปิดตัวธุรกิจใหม่

- 2 Digital operating Models**
บริษัทควรมีความยืดหยุ่นในแผนดำเนินงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และรองรับกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กร และให้ความสำคัญแก่ต้นทุนขั้นแปร

- 3 Digital Talent and New Skills**
การส่งเสริมความโปร่งใส การสื่อสารในองค์กร และการเก็บข้อมูล พฤติกรรมพนักงานมีส่วนช่วยในการประเมินผลการดำเนินงานธุรกิจได้ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- 4 Digital Traction Metrics**
ติดตามผลลัพธ์จากพฤติกรรมของลูกค้า ทั้งด้านการบริโภคและจำนวนผู้บริโภค

ที่มา: World Economic Forum White Paper Digital Transformation of Industries: In collaboration with Accenture: Digital Enterprise, January 2016

ภาพที่ 9 ตัวอย่างแนวคิดการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation Initiative) สำหรับอุตสาหกรรมโทรคมนาคมและการสื่อสาร

Digital Transformation Initiative (DTI): Telecommunication Industry

อุตสาหกรรมโทรคมนาคมและการสื่อสารจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงในวงกว้าง การเกิดนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ รวมถึงการเกิดรูปแบบของธุรกิจและบริการใหม่ ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและเป็นปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจและสังคมรูปแบบเดิมเปลี่ยนสู่ดิจิทัล

Future Horizon

- 1 Networks of the Future**
การใช้งานที่เพิ่มขึ้นนำไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารรูปแบบใหม่เพื่อตอบสนองอุปสงค์ของผู้บริโภค
- 2 Beyond the Pipe**
โอกาสสำหรับให้บริการในการสร้างรายได้ผ่านการเชื่อมต่อรูปแบบไร้สาย เช่น การสตรีมมิ่งสื่อและคอนเทนต์ เป็นต้น
- 3 Redefining Customer Engagement**
ผู้ประกอบการจำเป็นต้องออกแบบรูปแบบการให้บริการรูปแบบใหม่ที่ตอบสนองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง
- 4 Bridging the Gap on Innovation**
ความรวดเร็วของการพัฒนาทางเทคโนโลยีส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญกับการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา (R&Ds) และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเพื่อดึงดูดบุคลากรที่มีทักษะและความสามารถ (Talent)

Digital Initiatives for Telecom Industry

- การสร้างความแตกต่างและมูลค่าในผลิตภัณฑ์และบริการ การสร้างความเป็นอัตโนมัติ การสร้างความเชื่อมั่นทางไซเบอร์ และการขยายความเชื่อมโยงที่มากขึ้น

- การพัฒนาและสร้างบริการโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่อย่างสม่ำเสมอ

- การสร้างผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยคำนึงถึงประสบการณ์การใช้งานที่สำคัญ

- การลงทุนในด้านการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการพัฒนาบุคลากรในองค์กร

ที่มา: World Economic Forum White Paper Digital Transformation of Industries: In collaboration with Accenture: Telecommunications Industry, January 2017

➤ **นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านเศรษฐกิจดิจิทัล การส่งเสริมการค้าและความร่วมมือในภูมิภาค CLMVT**

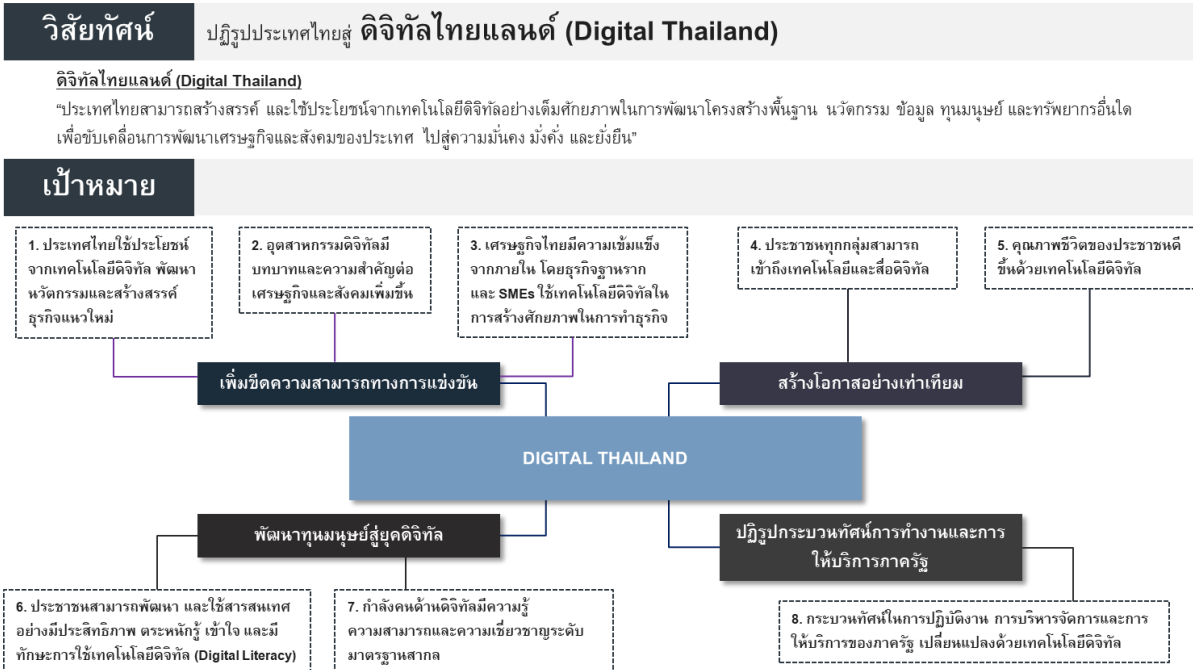
ในส่วนนี้ คณะผู้วิจัยจะศึกษาแนวโน้มนโยบาย กฎหมายกฎระเบียบที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านเศรษฐกิจดิจิทัล การส่งเสริมการค้า และความร่วมมือในภูมิภาค CLMVT ที่กลุ่มประเทศ CLMVT ได้ดำเนินการอยู่ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของการดำเนินงานของกลุ่มประเทศ CLMVT ทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจดิจิทัล การส่งเสริมการค้าความร่วมมือในภูมิภาค

คณะผู้วิจัยจะศึกษายุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและแผนระดับชาติ แผนระดับปฏิบัติการ รวมถึงแผนงาน/โครงการ และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการพัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของ CLMVT โดยตัวอย่างแผนนโยบาย กฎระเบียบกิจกรรมหรือโครงการสนับสนุนการพัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของไทย ที่คณะผู้วิจัยทำการศึกษามีดังนี้

- นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561-2580)
- แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565)
- แผนแม่บทการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. 2561-2565
- แผนแม่บทด้านดิจิทัลของอาเซียน (ASEAN DIGITAL MASTERPLAN 2025)
- (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2566-2570
- แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570
- แผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ระยะ 6 ปี (พ.ศ. 2565-2570) และ
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล

โดยมีตัวอย่างผลการรวบรวมข้อมูลดังแสดง

ภาพที่ 10 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561-2580)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561-2580).

ภาพที่ 11 ยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561-2580).

ภาพที่ 12 แผนแม่บทด้านดิจิทัลของอาเซียน (ASEAN DIGITAL MASTERPLAN 2025)

“ASEAN as a leading digital community and economic bloc, powered by secure and transformative digital services, technologies and ecosystem.”

ADM 2025 Framework Intended Outcomes

- A Digital transformation of traditional sectors
- Fair and competitive digital market
- Secure and trusted digital environment
- Inclusive, sustainable and accessible digital ecosystem
- Digital savvy citizens
- ASEAN as a competitive digital economic bloc

Strategic Thrusts

ที่มา: แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของอาเซียน พ.ศ. 2563 (สำนักงานเลขาธิการอาเซียน, 2558)

ภาพที่ 13 แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570

แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570

วิสัยทัศน์และเป้าหมาย
“บริการภาครัฐสะดวก โปร่งใส ทันสมัย ตอบโจทย์ประชาชน”

เป้าหมายที่ 1

ให้บริการที่ตอบสนองประชาชน และลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการ

เป้าหมายที่ 2

เพิ่มความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันของภาครัฐกิจ

เป้าหมายที่ 3

โปร่งใส เปิดเผยข้อมูล ประชาชน เชื่อถือและมีส่วนร่วม

เป้าหมายที่ 4

ภาครัฐที่ปรับตัวทันการณ์

ระดับความพึงพอใจของประชาชน ต่อการใช้บริการออนไลน์ภาครัฐ (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85)

อันดับดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (EGDI) ของไทย (ไม่น้อยกว่า อันดับ 40 ของโลก)

ยุทธศาสตร์ 1	ยุทธศาสตร์ 2	ยุทธศาสตร์ 3	ยุทธศาสตร์ 4
พัฒนาระบบที่สะดวกและเข้าถึงง่าย	สร้างมูลค่าเพิ่มด้านความสะอาดน่าเชื่อถือ	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐ	ยกระดับการเปลี่ยนผ่านดิจิทัลภาครัฐ เพื่อการบริหารงานที่คล่องตัว และขยายสู่หน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่น
มาตรการ			
<p>1. มาตรการพัฒนาและปรับปรุงบริการภาครัฐให้ อยู่ในรูปแบบออนไลน์ (Online Service) โดยมี หลักประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Clean Center) ที่ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงและใช้ได้ง่าย (Easy)</p> <p>2. พัฒนาการให้บริการดิจิทัลตามวงเล็บ เม็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One-Stop Service)</p> <p>3. สร้างเขตศูนย์บริการที่กรมการบริการ และบริการดิจิทัลภาครัฐ</p> <p>4. พัฒนาการที่เฉพาะเจาะจงตามบุคคล (Personalized Service Delivery) โดยไม่ต้องร้องขอ</p> <p>5. วิจัยและพัฒนานวัตกรรมบริการดิจิทัลภาครัฐ เพื่อยกระดับบริการดิจิทัล (Innovative Service Platform)</p>	<p>1. สนับสนุนให้พัฒนาบริการออนไลน์และ แอปพลิเคชันดิจิทัลภาครัฐที่เชื่อถือได้ ดำเนิน การตามดิจิทัลและระบบการพัฒนารัฐกิจ ตลอดห่วงโซ่มูลค่า (End-to-End Service Platform)</p> <p>2. ทบทวน ปรับปรุง กระบวนการที่เป็นอุปสรรค สัมผัสประชาชนในการดำเนินธุรกิจ</p> <p>3. มีเครื่องมือดิจิทัลที่พร้อมใช้งานได้แก่ ผู้ประกอบการที่เพิ่มโอกาสในการแข่งขัน</p>	<p>1. จัดให้มีระบบดิจิทัลที่สนับสนุนเชื่อมโยงไม่ เป็นดง และแลกเปลี่ยนข้อมูลภาครัฐ ที่เปิดให้ ทุกภาคส่วนได้ติดตามและแสดงความคิดเห็น</p> <p>2. พัฒนากลไกการตรวจสอบการดำเนินงาน ภาครัฐ เพื่อให้ให้เกิดความโปร่งใส</p> <p>3. จัดให้มีศูนย์ (Stakeholder) ในการจัดการข้อมูล เป็นภาครัฐที่โปร่งใสและสามารถเข้าถึงข้อมูล เปิดภาครัฐที่ปลอดภัย (Secure by Design) และ ไม่มีค่าใช้จ่ายต่อคน</p> <p>4. จัดให้มีช่องทางรับฟังความคิดเห็นในการ กำหนดนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ และ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาระบบการวิจัยพัฒนา (Strong from the Bottom)</p>	<p>1. พัฒนาระบบข้อมูลภาครัฐแบบเชื่อมโยง ภาครัฐ การบูรณาการข้อมูล และส่งเสริมการวิจัย ภาครัฐ Big Data เพื่อจัดทำนโยบาย</p> <p>2. พัฒนาระบบข้อมูลภาครัฐแบบเชื่อมโยงระหว่าง ภาครัฐและหน่วยงานราชการอื่น ๆ ให้สามารถ ทำงานได้อย่างต่อเนื่อง (Seamless)</p> <p>3. กำหนดมาตรฐานและแนวทางการปฏิบัติงานที่ เชี่ยวชาญกับเทคโนโลยีรัฐบาลดิจิทัล</p> <p>4. ปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงาน ๓๕ ๓๕ บริการ ราชการแบบราชการประชาชน (E- Engineering Process และ Digitalize Process)</p> <p>5. ทบทวน ปรับปรุง และพัฒนาบุคลากร ภาครัฐแบบ มาตรการที่เอื้ออำนวยต่อการ พัฒนารัฐบาลดิจิทัล</p> <p>6. การสร้างบุคลากรและโครงสร้างที่หนุนเสริม ดิจิทัลทั่วไปได้ระดับหน่วยงานภาครัฐ</p> <p>7. ทบทวนและประเมินดัชนีชี้วัด และวัดผลรวม การชี้แจงนโยบายดิจิทัลที่สอดคล้องกับภาครัฐ</p> <p>8. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนใน การพัฒนารัฐบาลดิจิทัล</p>

ภาพที่ 14 (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2566-2570

(ร่าง) แผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2566-2570

วิสัยทัศน์และเป้าหมาย

ประเทศไทยมีระบบนิเวศที่เหมาะสมต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างโอกาสความยั่งยืนและความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) ของประเทศ

ยุทธศาสตร์ 1

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (Digital Infrastructure) UIC ecosystem ที่จำเป็น

- มีกลไกที่สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (Digital Infrastructure) และระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีนัยสำคัญ
- จำนวนผู้ใช้บริการใหญ่ผู้ประกอบการในด้านการสร้างพื้นฐานดิจิทัลในแต่ละปีเพิ่มขึ้นกว่าปีฐาน

ยุทธศาสตร์ 2

พัฒนากฎหมายและหลักเกณฑ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ด้านความระมัดระวังในการทำธุรกรรม กายดิจิทัลกับคู่สมมติอันระดม

- การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย มีค่าไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ใน 4 ด้าน (ความสามารถในการเรียนรู้ ความสอดคล้องกับสากลความเหมาะสมกับสภาพสังคมและความเสถียรและสร้างความเป็นธรรม)
- ประชาชนมีความเชื่อมั่นในบริการที่ได้รับ การรับรองหรือประเมินโดยภาคมาตรฐาน หลักเกณฑ์ด้านธุรกรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ยุทธศาสตร์ 3

ผลักดันให้เกิดการใช้งานระบบบริการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ (Adoption)

- ประเทศไทยมี Digital Adoption และ Digital Leader มากกว่า ร้อยละ 80 ภายใน 5 ปี
- การเพิ่มขึ้นของปริมาณธุรกรรมที่ส่งผลสำคัญต่อจีดีพีเพิ่ม Digital GDP มีอัตราเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 15% ต่อปี (YOY)

ยุทธศาสตร์ 4

ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ อย่างมั่นคงปลอดภัยดิจิทัล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

- World digital competitiveness ของ IMD เกิน Knowledge แต่มีอันดับไม่ต่ำกว่าอันดับที่ 42 และอยู่ภายใน อันดับที่ 40 ในปี 2570
- คะแนนเฉลี่ยการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและการเข้าถึงดิจิทัลต่อประเทศไทย ที่ระดับ 72 คะแนน ในปี 2570 (GCI 4.0)

เป้าหมายที่ 1 | **เป้าหมายที่ 2**

สัดส่วนมูลค่าเพิ่มเศรษฐกิจดิจิทัลต่อ GDP เพิ่มขึ้น 30%

อันดับความสามารถของประเทศไทยในการแข่งขันทางดิจิทัล ไม่น้อยกว่าอันดับที่ 30

ตัวชี้วัด

Digital GDP

IMD Digital Competitiveness Index

ภาพที่ 15 กฎหมายว่าด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทย 8 ฉบับ

กฎหมายว่าด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทย 8 ฉบับ

พ.ร.บ. การบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562

พ.ร.บ. การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 (เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562

พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2559 (เพื่อจัดตั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

พ.ร.บ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562

พ.ร.บ. สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2562 (เพื่อจัดตั้งสภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย)

พ.ร.บ. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2562 (เพื่อจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์)

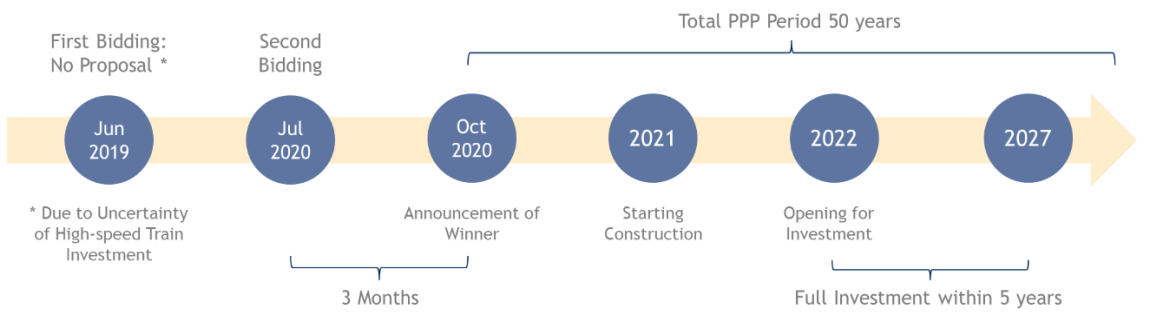
57

นอกจากนี้ยังมี นโยบายและแผนงานอื่น ๆ ที่สำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของไทยโดยตรงอีกจำนวนหนึ่ง ดังแสดงในภาพที่ 16 ถึงภาพที่ 18

ภาพที่ 16 หน่วยงานรัฐที่ให้การสนับสนุนการพัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจดิจิทัล

 <p>Role of digital development fund for economy and society.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pushing innovation to enhance country competitiveness • Create innovations that help quality of life of people • Digital knowledge sharing • Develop working and services process to be more transparent 	 <p>Support from DEPA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digital Startup Promotion • Digital Manpower • Digitized Community • Digitized SMEs • Digitized Agriculture • R&D in Digital Technology and Innovation • Investment Promotion in Digital Industry and Innovation • Digital IP Promotion • Digital Standards • Smart City Development 	 <p>Digital Park Thailand at Sriracha</p> <ul style="list-style-type: none"> • IoT Institute • Startup Incubation & Acceleration Metro (SIAM) • Digital Playground • Cyber Security • Advanced Big Data, Cloud and Data Center (ABCD) • Smart City Platform • 5G Testbed • Smart Logistics (EECL) • Digital Academy & Community Center • Animation & 3D Design Center • Digital Enterprise eXcellence Center (DeX)
---	---	---

ภาพที่ 17 EECd: Thailand Digital Park

EECd Total Area

709 Rai

- 120 Rai or 20% of Total Area
- More than 40,000 Personnel in Digital Park

- 30 Rai
- During Construction
- Total Budget: USD 111.76 Million

ภาพที่ 18 หน่วยงานที่มีแผนงานด้านสิทธิประโยชน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม
ของประเทศไทย

สิทธิประโยชน์	Infrastructure	R&D	Demand/Adoption	Human	Startup
 Monetary	 depa Digital Infrastructure fund	 Open Innovation Fund	 Digital Transformation Fund	 Digital Manpower Fund	 Youth Startup Fund
 Non-Monetary	 One start One stop Investment Center	 ศูนย์ทดสอบวิจัยและพัฒนา	 Technology Licensing Office	 หลักสูตรอบรมพัฒนาบุคลากร เช่น Mind Credit	 DEPA accelerator x Techsauce

ที่มา: แผนปฏิบัติการว่าด้วยการส่งเสริมการใช้ประโยชน์เทคโนโลยี 5G ของประเทศไทย ระยะที่ 1

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาแผนการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศ CLMV และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาค CLMVT ที่สำคัญมาเบื้องต้น อาทิ

- ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS)
- ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง Greater Mekong Subregion (GMS)
- กรอบความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง (Lancang-Mekong Cooperation: LMC)
- The CLMV Action Plan for the 2023-2024
- Cambodia's Digital Economy and Society Policy Framework 2021-2035
- Laos Digital Transformation As-Is Governance and Policy Framework
- Myanmar Digital Economy Roadmap 2020-2025
- Vietnam, National Digital Transformation Programme by 2025 with a vision towards 2030

ภาพที่ 19 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Aeyawadee-Chaopraya-Mekong Economic Cooperation: ACMECS)

ภาพที่ 20 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS)

Greater Mekong Subregion

กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงของ 6 ประเทศ คือ ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (มณฑลยูนนาน และเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง) ตั้งแต่ปี 2535 ด้วยความร่วมมือของธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank หรือ ADB) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ 9 สาขา ได้แก่ คมนาคมขนส่ง โทรคมนาคม พลังงาน การค้า การลงทุน เกษตร สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภายใต้โครงการด้าน ICT ได้มีการดำเนินงานเกี่ยวกับ information superhighway, GMS Cross-Border E-Commerce Cooperation Platform และ GMS E-Commerce Business Alliance เพื่อเป้าหมายในการส่งเสริมการค้าระดับภูมิภาคผ่านกิจกรรมแลกเปลี่ยนด้านนโยบาย และความร่วมมือกับเอกชน

สถานะล่าสุด

โครงการแพลตฟอร์มความร่วมมือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน GMS (GMS Cross-border E-commerce Cooperation Platform) เริ่มดำเนินการในปี ค.ศ. 2015 โดยครอบคลุม

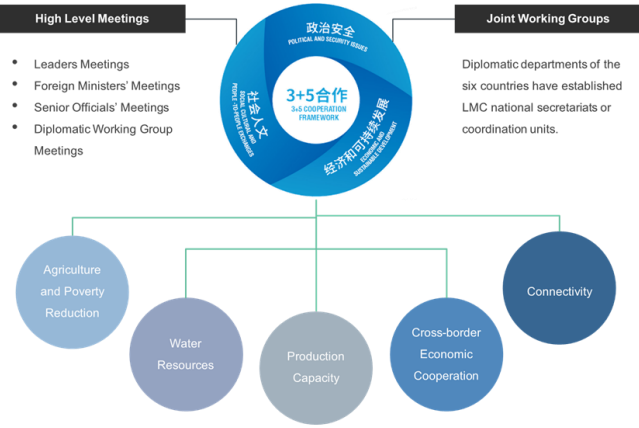
- การจัดตั้งเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ (Business Alliance) เพื่อแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับมาตรฐานอุตสาหกรรม กระบวนการทำธุรกรรม ระบบข้อมูล โลจิสติกส์
- การพัฒนาระบบสนับสนุนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น การชำระเงินและธนาคารอิเล็กทรอนิกส์
- การจัดประชุมเพื่อให้ภาครัฐหรือภาคเอกชนมาหารือร่วมกันเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในกระบวนการทางศุลกากร
- โครงการฝึกอบรมการสร้างศักยภาพของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

The Ha Noi Action Plan 2018–2022 ครอบคลุมการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของแพลตฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านการปรับปรุงแนวทางการสนับสนุนเชิงนโยบาย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในแพลตฟอร์ม สนับสนุนให้คณะทำงานใน GMS เชื่อมโยงแพลตฟอร์มตามความเหมาะสม และสนับสนุนการแบ่งปันข้อมูล เช่น ฐานข้อมูลในตลาดผู้บริโภคร

ภาพที่ 21 กรอบความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง (Lancang-Mekong Cooperation: LMC)

ประกอบด้วยสมาชิก 6 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม ไทย และจีน พัฒนามาจากข้อริเริ่มของไทย ในปี 2555 ที่จะจัดการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำล้านช้าง-แม่โขง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ลดความเหลื่อมล้ำด้านการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิก ได้มีการจัดตั้งกรอบความร่วมมือขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2558 โดยกำหนดแนวทางความร่วมมือของกรอบความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขงครอบคลุม 3 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ 3 เสาหลักอาเซียน ประกอบด้วย การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืน และสังคม วัฒนธรรม

กลไกหลัก

สถานะล่าสุด

- **Five-Year Plan of Action on Lancang-Mekong Cooperation (2023-2027)** กำหนดแผนการทำงานด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้หัวข้อ เศรษฐกิจและการค้า ให้ส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจข้ามพรมแดนผ่านการจัดตั้งเขตความร่วมมือทางเศรษฐกิจข้ามพรมแดนนำร่อง
- ไทยเสนอให้ LMC เพิ่มการสนับสนุนภาคเอกชน โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดเล็ก และรายย่อย (MSMEs) ให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้เกิดการสร้างงานที่มีคุณภาพ โดยอาศัยกลไกความร่วมมือที่มีอยู่ อาทิ คณะทำงานร่วมสาขาความร่วมมือเศรษฐกิจข้ามพรมแดน นอกจากนี้ ประเทศไทยขอสนับสนุนให้ประเทศใน LMC ร่วมกันกระตุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างกัน ทั้งการค้าชายแดน การท่องเที่ยว และการไปมาหาสู่ของประชาชน โดยคำนึงถึงความสมดุลกับความมั่นคงด้านสาธารณสุข

ภาพที่ 22 CLMV Action Plan for the 2023-2024

CLMV Action Plan 2023-2024

The CLMV-EMM 14, chaired by Vietnamese Minister of Industry and Trade Nguyen Hong Dien, took place in the framework of the 54th ASEAN Economic Ministers' Meeting (AEM-54) in Cambodia's Siem Reap province from September 11-18, 2022.

6 Focuses Areas

Trade and investment cooperation

Digital economy

Implementation of regional commitments

Pandemic recovery plan

Implementation Plan of the Framework for CLMV Development

Human resource development

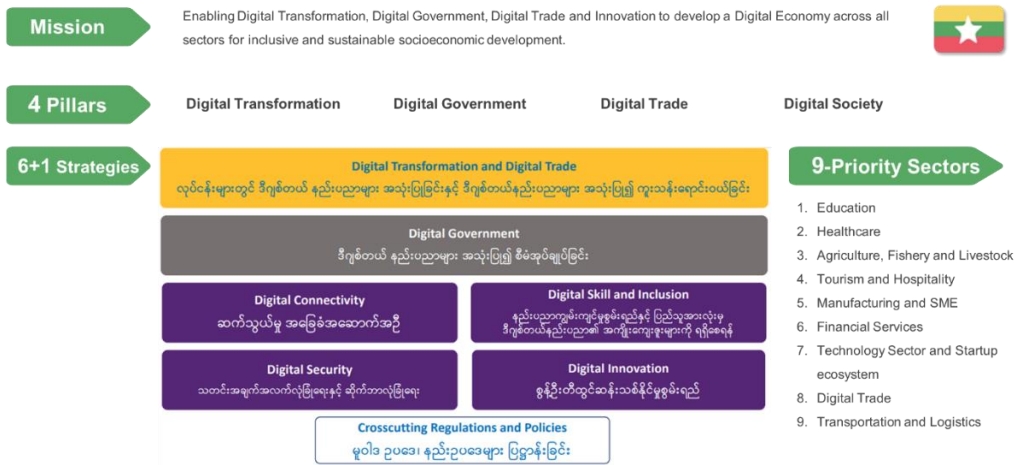
ที่มา: การประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Minister: AEM) ครั้งที่ 54

ภาพที่ 23 Cambodia's Digital Economy and Society Policy Framework 2021-2035

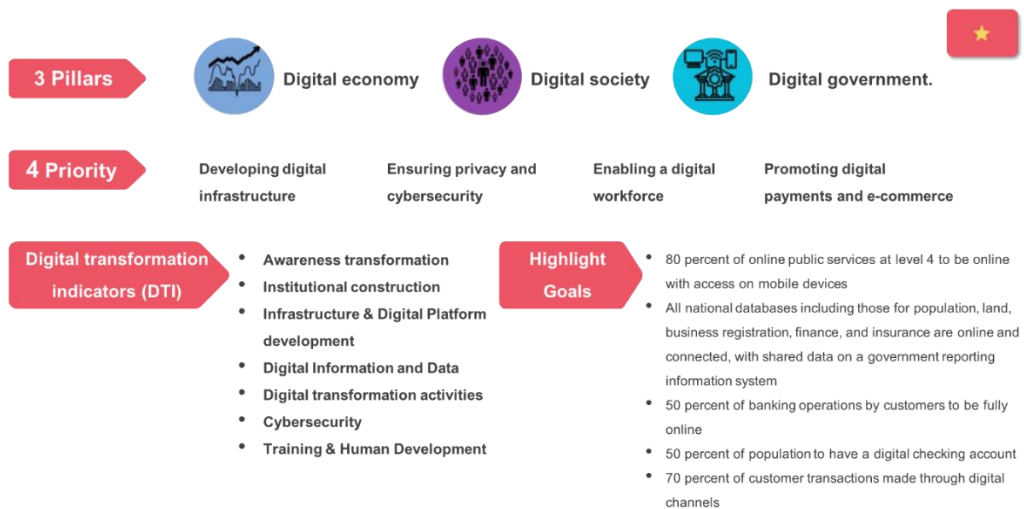
ที่มา: Digital Economy and Business Committee (2024)

ภาพที่ 24 Myanmar Digital Economy Roadmap 2020-2025

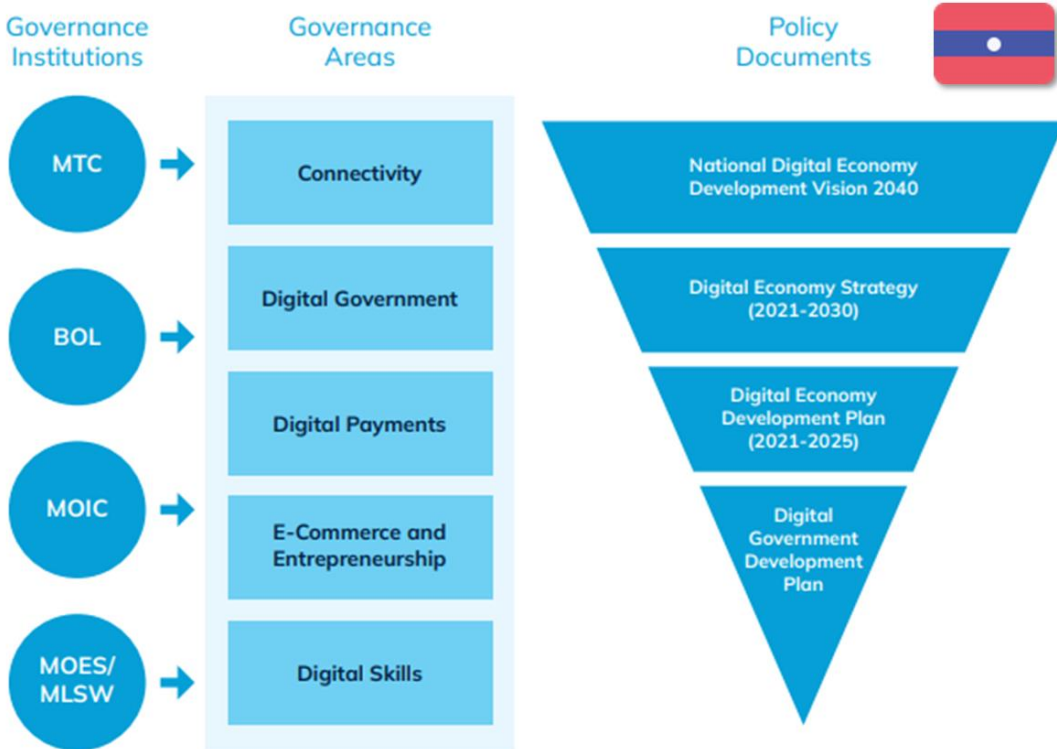
ที่มา: Digital Economy Development Committee (2020)

ภาพที่ 25 Vietnam, National Digital Transformation Programme by 2025

ที่มา: National Assembly of Vietnam (2021)

ภาพที่ 26 Laos Digital Transformation As-Is Governance and Policy Framework

ที่มา: World Bank (2022) POSITIONING THE LAO PDR FOR A DIGITAL FUTURE

➤ ความก้าวหน้าของข้อตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่สำคัญของโลก

คณะผู้วิจัยจะศึกษาข้อมูลสถานะปัจจุบัน วิเคราะห์ และวิจัยการเข้าเป็นภาคีความตกลง และต้องปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่สำคัญ อย่างน้อย 3 ฉบับ ซึ่งคาดว่าจะศึกษาข้อตกลงฯ ดังนี้

- ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Partnership Agreement: DEPA)
- ความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลสิงคโปร์-ออสเตรเลีย (Singapore-Australia Digital Economy Agreement: SADEA)
- ความตกลงทางเศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างเกาหลีใต้กับสิงคโปร์ (Korea-Singapore Digital Partnership Agreement: KSDPA)
- ความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลสิงคโปร์-สหราชอาณาจักร (UK-Singapore Digital Economy Agreement (UKSDEA))

โดยคณะผู้วิจัยได้แนบตัวอย่างแนวการศึกษาข้อบทในความตกลง DEPA โดยจัดทำในรูปแบบที่แสดงมิติความสัมพันธ์ที่ง่ายต่อการเข้าใจ โดยครอบคลุมเหตุผลและความสำคัญ

ในการจัดทำความตกลง DEPA ระหว่างประเทศคู่ภาคีกับสิงคโปร์ รวมถึงสาระสำคัญและรายละเอียดของความตกลง DEPA ดังนี้

ภาพที่ 27 ภาพรวมความตกลง DEPA

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Partnership Agreement: DEPA)

2020
12 JUN

สิงคโปร์ ซีอี และนิวซีแลนด์ลงนามในความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล

2021
7 JAN

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัลมีผลบังคับใช้ต่อสิงคโปร์และนิวซีแลนด์

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) เป็นความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Agreement: DEA) ซึ่งเป็นสนธิสัญญาที่สิงคโปร์หวังที่จะพัฒนาแนวทางการทำงานระหว่างประเทศในด้านการค้าและความร่วมมือในเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการทำงานร่วมกัน ในการพัฒนามาตรฐาน ระบบ และกฎเกณฑ์ของการค้าดิจิทัล โดยในปัจจุบัน สิงคโปร์มีการจัดทำความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลแล้ว 2 ฉบับ ได้แก่

- ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA)
- ความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างสิงคโปร์และออสเตรเลีย (SADEA)

นอกจากนี้ สิงคโปร์กำลังเริ่มการเจรจากับสาธารณรัฐเกาหลีในการจัดทำความตกลงหุ้นส่วนดิจิทัลระหว่างเกาหลีใต้และสิงคโปร์ (KSDPA)

FACILITATE
การทำงานความตกลงแบบ End-to-End Digital Trade

- Digital Identities ความร่วมมือระหว่างประเทศในการพัฒนาระบบการยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่มีความปลอดภัย
- Paperless Trade การแลกเปลี่ยนเอกสารทางการค้าระหว่างสิงคโปร์ ซีอี และนิวซีแลนด์ ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์
- E-Invoicing การสนับสนุนให้ประเทศที่อยู่ภายใต้ DEPA ใช้มาตรฐานสากลที่คล้ายคลึงกันสำหรับระบบการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกในการทำการค้าข้ามพรมแดน
- Fintech and E-payments การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบริษัทต่างๆ ในภาคอุตสาหกรรม Fintech และการพัฒนาโซลูชัน Fintech สำหรับภาคธุรกิจและการเงิน

ENABLE
การปกป้องข้อมูลและนวัตกรรมข้ามพรมแดน

- Personal Information Protection ความร่วมมือในการพัฒนากรอบเพื่อส่งเสริมมาตรฐานและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
- Cross-border Data Flows DEPA จะช่วยให้ธุรกิจออนไลน์ สิงคโปร์ ซีอี และนิวซีแลนด์ สามารถแบ่งปันข้อมูลข้ามพรมแดนได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น
- Open Government Data ความร่วมมือในการเข้าถึงข้อมูลที่เปิดเผยของรัฐบาล เพื่อสร้างโอกาสใหม่ๆ ในด้านธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- Data Innovation and Regulatory Sandboxes การอำนวยความสะดวกในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ โดยการแบ่งปันข้อมูลข้ามพรมแดน

BUILD
การสร้างความรู้แจ้งในเขตดิจิทัล และส่งเสริมความตกลงในการเข้าร่วมเศรษฐกิจดิจิทัล

- Artificial Intelligence (AI) การส่งเสริมการนำแนวทางการกำกับดูแล AI ที่มีจริยธรรมมาใช้ เช่น AI ควรโปร่งใส ยุติธรรม สามารถอธิบายได้ และต้องมีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง
- Online Consumer Protection การเพิ่มขีดความสามารถผู้บริโภคในการรักษาสิทธิและข้อบังคับป้องกันการฉ้อโกง ทำให้เข้าใจผิด หรือหลอกลวง ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภคผ่านกิจกรรมทางกายภาพออนไลน์
- Small and Medium Enterprises Cooperation ความพยายามในการสร้างเสริมขีดความสามารถของ SMEs ผ่านทางความร่วมมือต่างๆ เช่น Digital SME Dialogue เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จะทำให้องค์กร SMEs จะได้รับประโยชน์สูงสุดจาก DEPA
- Digital Inclusivity การยอมรับถึงความสำคัญของการรวมตัวในเศรษฐกิจดิจิทัล และการยอมรับถึงความจำเป็นในว่าทุกคนรวมทั้งคนยากและคนที่การสามารถมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากเศรษฐกิจดิจิทัล

Bolliger & Company ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ประเทศไทย และกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม ประเทศสิงคโปร์ (MTI Singapore)

ภาพที่ 28 สาระสำคัญของความตกลง DEPA

ความตกลง DEPA เป็นความตกลงที่มีขอบเขตกว้างและครอบคลุมประเด็นด้านดิจิทัลอย่างรอบด้าน

ความร่วมมือ

การดำเนินการตามข้อตกลงและสำรวจวิธีเพิ่มประสิทธิภาพความร่วมมือทางเศรษฐกิจดิจิทัล

นวัตกรรม

ยกระดับและส่งเสริมนวัตกรรมในเศรษฐกิจดิจิทัล เช่น การเปิดเผยข้อมูลรัฐบาล

SMEs กับเศรษฐกิจดิจิทัล

แบ่งปันข้อมูลที่ SMEs จำเป็นต้องใช้ในระบบเศรษฐกิจดิจิทัล และพัฒนาบทบาท SME ดิจิทัล

การอำนวยความสะดวกทางการค้า

อำนวยความสะดวกในการค้าแบบไร้กระดาษ การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ การชำระเงินและทำธุรกรรมระบบออนไลน์ และขั้นตอนศุลกากรที่คล่องตัวสำหรับพัสดุ

ความไว้วางใจของผู้บริโภค

ส่งเสริมการคุ้มครองผู้บริโภคออนไลน์เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับข้อมูลการซื้อขายด้วยความมั่นใจและเข้าถึงการชดเชยที่เหมาะสมหากเกิดข้อผิดพลาด

การยืนยันตัวตนบนโลกดิจิทัล

หารือเกี่ยวกับการยืนยันตัวตนบนโลกดิจิทัล และแบ่งปันวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและระเบียบข้อบังคับของการยืนยันตัวตนบนโลกดิจิทัล

สินค้าดิจิทัล

รับรองการผูกพันที่เกี่ยวข้อง เพื่อการไม่เลือกปฏิบัติของผลิตภัณฑ์ดิจิทัลและผลิตภัณฑ์ ICT ผ่านการเข้ารหัส

เทคโนโลยีเกิดใหม่

สำรวจประเด็นใหม่ๆ รวมถึงการแข่งขันในเศรษฐกิจดิจิทัล ส่งเสริมเทคโนโลยีทางการเงินและพัฒนารอบการทำงานเพื่อสนับสนุนการใช้อย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI)

ปัญหาข้อมูล

ปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและรับรองการผูกพันที่เกี่ยวข้องกับการไหลของข้อมูลและตำแหน่งของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

เทคโนโลยีเกิดใหม่

กำหนดกรอบความร่วมมือในอนาคตระหว่างพันธมิตรด้านความเท่าเทียมทางดิจิทัลและความเท่าเทียมทางการค้า รวมทั้งการเชื่อมต่อระหว่างผู้คนที่คุ้นเคยกัน ทั่วกลุ่มชนพื้นเมือง

Bolliger & Company

ความตกลง DEPA ระหว่างสิงคโปร์ นิวซีแลนด์ และชิลี เป็นความตกลงที่มีขอบเขตกว้างและครอบคลุมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลและการค้าดิจิทัลอย่างรอบด้านถึง 16 โมดูล (Module) เช่น การอำนวยความสะดวกทางธุรกิจและการค้า การปฏิบัติต่อสินค้าดิจิทัลและสิทธิที่เกี่ยวข้อง ประเด็นด้านข้อมูล การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่มีความยั่งยืน ความเชื่อมั่นของธุรกิจและผู้บริโภค ตัวตนทางดิจิทัล แนวโน้มและเทคโนโลยียุคใหม่ นวัตกรรมและเศรษฐกิจดิจิทัล ความร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม และการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล โดยมีรายละเอียดของโมดูลที่สำคัญ¹ ดังนี้

Module 2 การอำนวยความสะดวกทางธุรกิจและการค้า (Business and Trade Facilitation)

โมดูลการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจและการค้า ส่งเสริมการรับเอาและการใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า การใช้เทคโนโลยี เช่น การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ มักจะมีประสิทธิภาพและราคาถูกกว่าธุรกรรมรูปแบบอื่น ความตกลง DEPA (1) ส่งเสริมการค้าไร้กระดาษโดยจัดทำเอกสารการบริหารการค้าในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เข้าถึงได้และเทียบเท่ากับเอกสารส่วนใหญ่ที่เป็นกระดาษ (2) กำหนดกรอบกฎหมายที่ควบคุมธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างภาคี DEPA เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในระดับสากล (3) กำหนดพิธีการศุลกากรที่รวดเร็วขึ้นสำหรับการขนส่งเร่งด่วน ในขณะที่เดียวกันก็คงไว้ซึ่งการตรวจสอบและการควบคุมทางศุลกากรที่เหมาะสม (4) ทำให้มั่นใจว่าภาคี DEPA ไม่ควรกำหนดให้มีอากรศุลกากรสำหรับการส่งต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ (5) รองรับการเติบโตของการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ความตกลง DEPA ตระหนักว่าพัฒนาการของเทคโนโลยีการชำระเงิน ส่งเสริมความโปร่งใสและป้องกันไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการแข่งขัน (Level playing field) ความตกลง DEPA อนุญาตให้ภาคีนำมาใช้หรือคงไว้ซึ่งมาตรการที่จำเป็นต่อการรับมือต่อสถานการณ์พิเศษบางประการหรือสถานการณ์ที่เกิดปัญหาดุลการชำระเงิน

Module 3 การปฏิบัติต่อผลิตภัณฑ์ดิจิทัลและสิทธิที่เกี่ยวข้อง (Treatment of Digital Products and Related Issues)

ภาคี DEPA ยืนยันระดับที่มีอยู่เดิมของพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผลิตภัณฑ์ดิจิทัลและสิทธิที่เกี่ยวข้องในโมดูลนี้ โมดูลนี้รวมถึงบทบัญญัติว่าด้วยการห้ามการจำกัดเก็บอากรศุลกากรสำหรับการส่งต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ (โดยทั่วไปหมายถึงรวมถึงทุกอย่างตั้งแต่ซอฟต์แวร์และ

¹ Module 1 บทบัญญัติเบื้องต้นและนิยามทั่วไป (Initial Provisions and General Definitions) Module 15 ข้อยกเว้น (Exceptions) และ Module 16 บทบัญญัติสุดท้าย (Final Provisions) ตูภาคผนวก 1 (ความตกลง DEPA)

อีเมล ไปจนถึง e-books และเพลงดิจิทัล) และความคุ้มครองการรับรองว่าการเข้ารหัสข้อมูล เป็นไปโดยสุจริต ภาคีตกลงเพิ่มเติมว่าอากรศุลกากรต้องไม่ถูกจัดเก็บกับการส่งต่อ ทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างภาคี รวมถึงเนื้อหาที่ถูกส่งต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ บทบัญญัตินี้ ไม่ขัดขวางการจัดเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียมภายในประเทศที่สอดคล้องกับความตกลงนี้

Module 4 ประเด็นด้านข้อมูล (Data Issues)

โมดูลประเด็นด้านข้อมูลตระหนักว่าข้อมูลคือหัวใจของการค้าดิจิทัลและเศรษฐกิจดิจิทัล ที่เปิดกว้างขึ้น ข้อมูลเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนนวัตกรรมและสนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดี ในประเทศไทย ธุรกิจสมัยใหม่จำนวนมากถูกจัดตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูล การค้าและการผลิต ในยุคปัจจุบันมีการพึ่งพาการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข้ามพรมแดนเพิ่มมากขึ้น โมดูลนี้เป็นรากฐาน สำคัญที่กำหนดให้ภาคีความตกลง DEPA ต้องมีกรอบกฎหมายว่าด้วยการให้ความคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคล กรอบกฎหมายของภาคีแต่ละฝ่ายอาจใช้วิธีทางกฎหมายที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ภาคีมีหน้าที่แสวงหาการทำงานร่วมกันและแลกเปลี่ยนข้อมูล ความตกลง DEPA กำหนดไว้ว่า หลักการที่ทำให้กรอบกฎหมายดังกล่าวเข้มแข็งต้องมีความโปร่งใส คำนึงถึงคุณภาพของข้อมูล และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งมากกว่าที่กำหนดไว้ในความตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ โมดูลนี้ ยังยืนยันสิทธิและพันธกรณีของภาคีที่เกี่ยวกับการโอนถ่ายข้อมูลและตำแหน่งที่ตั้งของอุปกรณ์ ประมวลผล กฎเหล่านี้กำหนดให้ภาคีตระหนักถึงมูลค่าของการไหลของข้อมูลและการพัฒนา เทคโนโลยีและการให้บริการสมัยใหม่

Module 5 การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่มีความเชื่อมั่น (Wider Trust Environment)

ความตกลง DEPA ตระหนักว่าความปลอดภัยทางไซเบอร์เป็นส่วนประกอบสำคัญของ เศรษฐกิจดิจิทัล ภาคีต้องให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าวผ่านการทำงานร่วมกัน โมดูลว่าด้วยการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่มีความเชื่อมั่นยังกล่าวถึงสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่มีความ ปลอดภัยและความมั่นคงปลอดภัย ความตกลง DEPA ไม่ได้กำหนดไว้ซึ่งข้อบังคับเฉพาะเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมที่มีความเชื่อมั่น แต่กำหนดให้ภาคีต้องให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว

Module 6 ความเชื่อมั่นของธุรกิจและผู้บริโภค (Business and Consumer Trust)

โมดูลว่าด้วยความเชื่อมั่นของธุรกิจและผู้บริโภคมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวก ภาคธุรกิจและผู้บริโภคในการใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นจากการค้าดิจิทัล กฎเกณฑ์เกี่ยวกับ

การให้ความคุ้มครองผู้บริโภคออนไลน์ให้ความมั่นใจว่าผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลการค้าได้อย่างมั่นใจและจะได้รับการชดเชยหากมีความเสียหายเกิดขึ้น ความตกลง DEPA กำหนดให้ภาคีต้องจัดให้มี (1) มาตรการที่ทำให้ข้อความอิเล็กทรอนิกส์เชิงพาณิชย์ที่ไม่ได้ร้องขออนุญาตที่สุดรวมถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับความยินยอมของผู้รับข้อความอิเล็กทรอนิกส์เชิงพาณิชย์ (2) กฎหมายว่าด้วยการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคออนไลน์ โดยกฎหมายดังกล่าวต้องอนุญาตให้ผู้บริโภคมีสิทธิในการเรียกร้องให้ผู้ประกอบธุรกิจชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นในกรณีที่ผู้บริโภคถูกผู้ประกอบธุรกิจละเมิดสิทธิก่อให้เกิดความเสียหาย (3) หลักการเฉพาะว่าด้วยการเข้าถึงและใช้อินเทอร์เน็ต ข้อกำหนดเหล่านี้ไม่รวมถึงเครือข่ายที่เป็นกลาง (Net Neutrality)

Module 7 ตัวตนทางดิจิทัล (Digital Identities)

ตัวตนทางดิจิทัล (หรือทะเบียนพาณิชย์) เป็นหนึ่งในประเด็นใหม่ที่ปรากฏในข้อตกลงทางการค้า ความตกลง DEPA ไม่ได้กำหนดแนวทางสำหรับเรื่องดังกล่าว แต่กำหนดให้ภาคีตระหนักถึงความร่วมมือในการเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกัน บทบัญญัติในโมดูลนี้กล่าวว่าตัวตนทางดิจิทัลเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัล ภาคีต้องทำงานร่วมกันในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวตนทางดิจิทัลโดยแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับนโยบายและข้อกำหนดเกี่ยวกับตัวตนทางดิจิทัล การนำกฎระเบียบดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ มาตรฐานความมั่นคงปลอดภัย และการยอมรับการใช้งานของผู้ใช้

Module 8 แนวโน้มและเทคโนโลยียุคใหม่ (Emerging Trends and Technologies)

ความตกลง DEPA ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มและเทคโนโลยียุคใหม่ นอกเหนือจากกฎเกณฑ์ทางการค้าที่ได้รับการพัฒนาร่วมกันระหว่างภาคีความตกลง DEPA เป็นความตกลงที่มีชีวิตและสามารถปรับเปลี่ยนไปตามเทคโนโลยียุคใหม่และความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ ความตกลง DEPA เปิดโอกาสให้ภาคีสามารถหารือระหว่างกันเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้โดยประเด็นที่ภาคีอาจส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างกัน ได้แก่ เทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) และธุรกิจ FinTech ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมการนำกรอบจริยธรรมและการกำกับดูแลมาใช้ การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐและการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงนโยบายการแข่งขัน

Module 9 นวัตกรรมและเศรษฐกิจดิจิทัล (Innovation and the Digital Economy)

โมดูลว่าด้วยนวัตกรรมและเศรษฐกิจดิจิทัลตระหนักถึงความสำคัญของนวัตกรรม เทคโนโลยี ความสามารถในการสร้างสรรค์ และการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายทางสวัสดิการทางเศรษฐกิจและสังคม โมดูลนี้ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าถึง โดเมนสาธารณะ ความเป็นไปได้ของนวัตกรรมข้อมูลและกรอบความร่วมมือในการแบ่งปันข้อมูล และการส่งเสริมข้อมูลเปิดของภาครัฐโดยภาคีความตกลง DEPA ต้องพยายามจัดให้มีข้อมูลเปิดที่เผยแพร่ต่อสาธารณะ

Module 10 ความร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises Cooperation)

ความตกลง DEPA กำหนดกรอบความร่วมมือที่จะส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ของภาคี โดยตระหนักว่าเศรษฐกิจดิจิทัลทำให้ SMEs เชื่อมโยงกับตลาดเป้าหมายได้รวดเร็วและง่ายขึ้น SMEs จะสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของตนได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ภาคีสามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่าง SMEs ระหว่างกันได้ โดยมีเวทีความร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้านดิจิทัล (Digital SME Dialogue) ที่ถูกจัดตั้งขึ้นทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์ในความตกลงนี้

Module 11 การมีส่วนร่วมทางดิจิทัล (Digital Inclusion)

โมดูลว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางดิจิทัลของความตกลง DEPA กำหนดให้ภาคีตระหนักถึงโอกาสที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวและการอำนวยความสะดวกเศรษฐกิจดิจิทัลที่จะส่งผลประโยชน์ต่อประชาชนของภาคี ความตกลง DEPA จัดให้มีช่องทางในการสนับสนุนความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมและระหว่างบุคคล

Module 12 คณะกรรมการร่วมและผู้ประสานงาน (Joint Committee and Contact Points)

บทบัญญัตินี้กำหนดให้จัดตั้งคณะกรรมการร่วมภายในหนึ่งปีนับจากวันที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ คณะกรรมการจะเป็นคณะทำงานที่ทำหน้าที่พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การนำความตกลงไปสู่การปฏิบัติ และแนวทางสนับสนุนความตกลง DEPA นอกจากนี้

คณะกรรมการนี้จะจัดตั้งคณะทำงานกลุ่มย่อยเพื่อนำพันธกรณีบางมาตราไปสู่การปฏิบัติ เช่น ความร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) และการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล

Module 13 ความโปร่งใส (Transparency)

การเข้าถึงข้อมูลเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของการค้าดิจิทัล บริษัทขนาดเล็กจำนวนมาก ขึ้นกำลังซื้อขายในตลาดที่มีธุรกรรมที่ซับซ้อนมากขึ้น โมดุลว่าด้วยความโปร่งใสภายใต้ความตกลง DEPA ส่งเสริมการเปิดกว้างโดยทำให้มั่นใจว่ากฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลได้รับการเผยแพร่ต่อสาธารณะและสาธารณชนสามารถเข้าถึงได้

Module 14 การระงับข้อพิพาท (Dispute Settlement)

โมดุลว่าด้วยการระงับข้อพิพาทภายใต้ความตกลง DEPA กำหนดกระบวนการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และโปร่งใส กลไกดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 วิธี ได้แก่ การปรึกษาหารือ การไกล่เกลี่ย และการอนุญาโตตุลาการ ภาคีอาจเริ่มข้อพิพาทได้ตลอดเวลา กลไกนี้ได้รับการออกแบบมาเพื่อลดความจำเป็นในการอนุญาโตตุลาการอย่างเป็นทางการ โดยเน้นแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างขั้นตอนการปรึกษาหารือ ทั้งนี้ไม่มีบทบัญญัติว่าด้วยการระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ

นอกจากนี้ยังได้ทำการสรุปการวิเคราะห์ความแตกต่างของเนื้อหาในความตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านเศรษฐกิจดิจิทัลดังแสดง

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการสรุปความแตกต่างของเนื้อหาในความตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านเศรษฐกิจดิจิทัล

	DEPA	CPTPP	USMCA	RCEP
ประเด็นที่จีนให้ความสำคัญ				
การจัดเก็บข้อมูลภายในประเทศถือเป็นเงื่อนไขการค้าได้ (Data localization)	ไม่สอดคล้องกับความต้องการในกรณีส่วนใหญ่	ไม่สอดคล้องกับความต้องการในกรณีส่วนใหญ่	ไม่สอดคล้องกับความต้องการในกรณีส่วนใหญ่	อนุญาตในบางกรณี
การเปิดเผยรหัสคำสั่ง (Source code) ถือเป็นเงื่อนไขการค้าได้	ไม่ผูกพัน	ไม่สอดคล้องกับความต้องการในกรณีส่วนใหญ่	ไม่สอดคล้องกับความต้องการในกรณีส่วนใหญ่	อนุญาตในบางกรณี

	DEPA	CPTPP	USMCA	RCEP
กระบวนการรับข้อพิพาทสำหรับการค้าออนไลน์	อนุญาตระหว่างประเทศสมาชิก	อนุญาตระหว่างประเทศสมาชิก	ไม่ผูกพัน	ไม่ผูกพัน
ออกมาตรการจำกัดการไหลผ่านของข้อมูลข้ามชายแดน	อนุญาตในบางกรณี	อนุญาตในบางกรณี	อนุญาตในบางกรณี	อนุญาตในบางกรณี
ประเด็นที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญ				
ผู้ให้บริการตัวกลางไม่ต้องรับผิดชอบเนื้อหาของผู้บริโภคที่ 3	ไม่ผูกพัน	ไม่ผูกพัน	สอดคล้องกับความต้องการ	ไม่ผูกพัน
การกำหนดภาษีให้บริการด้านดิจิทัลจะต้องไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่ผูกพัน	สอดคล้องกับความต้องการ	สอดคล้องกับความต้องการ	ไม่ผูกพัน

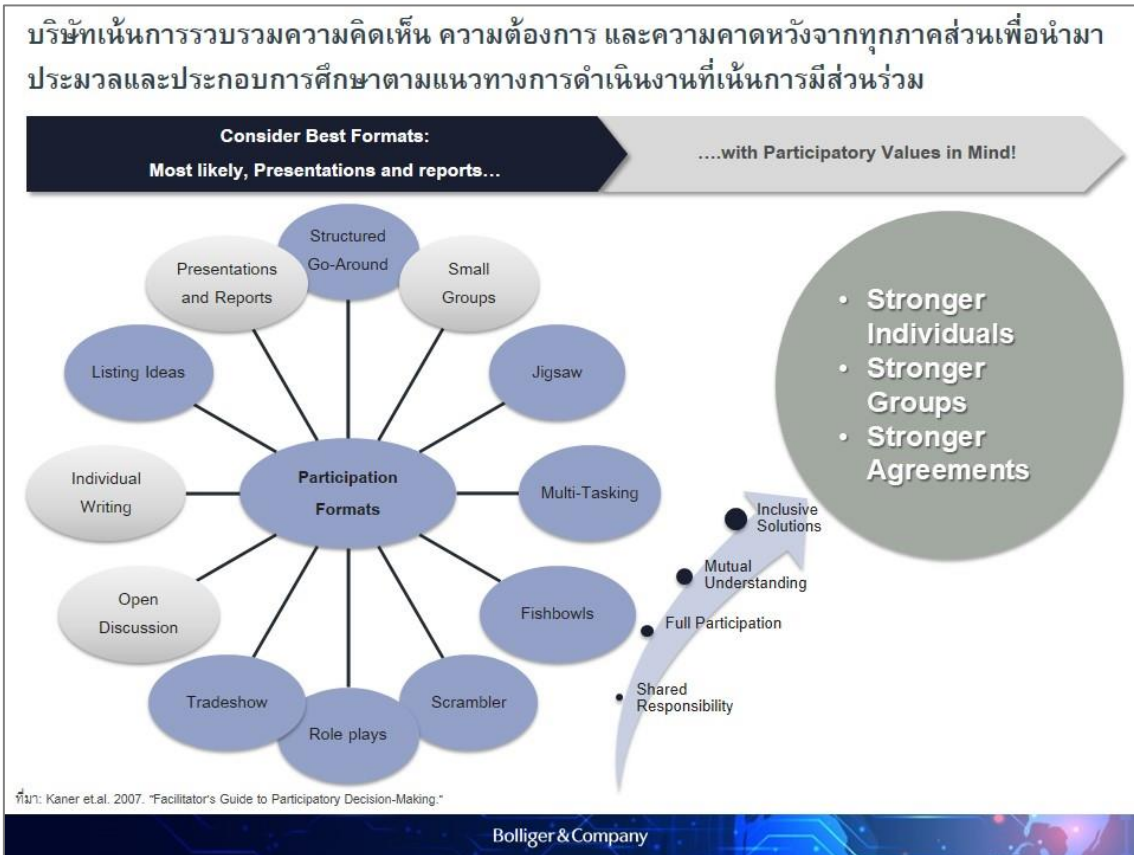
หมายเหตุ : “ประเด็นที่จีนให้ความสำคัญ” พิจารณาจากความแตกต่างของบทว่าด้วยเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระหว่าง CPTPP และ RCEP โดยเฉพาะข้อยกเว้นในความตกลง RCEP ขณะที่ “ประเด็นที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญ” พิจารณาจากความแตกต่างระหว่างเนื้อหาความตกลง USMCA ที่เพิ่มขึ้นกับข้อตกลง NAFTA
ที่มา: Peterson Institute for International Economics (PIIE)

2.1.3 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลผ่านระบบออนไลน์

ในการดำเนินงานทุกโครงการของ บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ดังนั้น การจัดการประชุมเพื่อนำเสนอข้อมูลและรับทราบความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคส่วนต่าง ๆ ภายใต้โครงการนี้ จึงสอดคล้องกับหลักการสำคัญของคณะผู้วิจัยที่มุ่งเน้นกระบวนการได้มาซึ่งความคิดเห็นที่หลากหลายจากผู้ที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ

คณะผู้วิจัยจะเลือกสรรกระบวนการระดมความคิดเห็นที่เหมาะสมที่สุดสำหรับแต่ละโจทย์คำถามมาใช้ในโครงการนี้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังแสดงในภาพที่ 29

ภาพที่ 29 กระบวนการศึกษาแบบการเห็นการมีส่วนร่วม

ภายใต้โครงการคณะผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาแบบการมีส่วนร่วมร่วมกับหน่วยงานผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ได้มาซึ่งมุมมองต่อประเด็นด้านผลิตภัณฑ์เศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT

คณะผู้วิจัยมีแนวทางในการคัดเลือกผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ให้ครอบคลุมภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการของทุกประเทศในกลุ่มประเทศ CLMVT จากบทบาทของหน่วยงานในการผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัลทั้งในมิติของโครงสร้างพื้นฐาน กฎระเบียบ แรงจูงใจ การส่งเสริมนวัตกรรม การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม ความมั่นคงปลอดภัย การพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ครอบคลุมทุกด้านที่จะนำไปวิเคราะห์ต่อไป

โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกรายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลพร้อมอธิบายบทบาทของหน่วยงานดังกล่าว ดังแสดงในตารางที่ 3

**ตารางที่ 3 รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและบทบาท
ของหน่วยงาน**

ลำดับ	รายชื่อหน่วยงาน	บทบาทของหน่วยงาน
กัมพูชา		
1	Digital Economy and Business in Cambodia (DEBC)	- ขับเคลื่อนภาคส่วนธุรกิจและระบบเศรษฐกิจดิจิทัลของกัมพูชา - ส่งเสริมนวัตกรรมดิจิทัล การเป็นผู้ประกอบการ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี - ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคอุตสาหกรรม เพื่อผลักดันระบบเศรษฐกิจดิจิทัล
2	Center for Inclusive Digital Economy under Asian Vision Institute (AVI)	- ส่งเสริมการพัฒนา กัมพูชา ไปสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลที่ครอบคลุมและทุกคนมีส่วนร่วม - ทำให้มั่นใจว่าทุกภาคส่วน รวมไปถึงกลุ่มชายขอบจะสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากดิจิทัลได้ - ดำเนินการวิจัยและสนับสนุนนโยบายสำหรับการบูรณาการทางดิจิทัล
3	Startup Cambodia under Ministry of Economy and Finance	- สนับสนุนและดูแลระบบนิเวศสำหรับวิสาหกิจเริ่มต้นในกัมพูชา - จัดเตรียมทรัพยากร คำปรึกษา และโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้แก่วิสาหกิจเริ่มต้น - กระตุ้นให้เกิดนวัตกรรม และความหลากหลายทางเศรษฐกิจ
สปป.ลาว		
4	Lao National Internet Center (LANIC) under Ministry of Technology and Communication (MTC)	- บริหารจัดการ และกำกับดูแลโครงสร้างพื้นฐานและบริการอินเทอร์เน็ตในประเทศลาว - ขยายขอบเขตในการเข้าถึงบริการทางอินเทอร์เน็ต และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อเทคโนโลยีดิจิทัล
5	Digital Government Center under MTC	- ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลของบริการภาครัฐในประเทศลาว - นำวิธีการแก้ไขปัญหาคับด้วยระบบดิจิทัลมาใช้ เพื่อยกระดับการให้บริการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ง่าย
6	Lao ICT Commerce Association	- เป็นตัวแทนและให้การสนับสนุนผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ในประเทศลาว - ส่งเสริมการเติบโตของอุตสาหกรรมผ่านการทำงานร่วมกัน การสร้างเครือข่าย และการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ
7	Department of SMEs Promotion under Ministry of Industry and Commerce (MOIC)	- สนับสนุนการเติบโตและการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศลาว - ให้บริการ ทรัพยากร และสิ่งจูงใจสำหรับการขยายตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการเข้าถึงตลาด
เมียนมา		
8	Myanmar Digital Economy Association (MEDA)	- ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของเมียนมา - ส่งเสริมความร่วมมือ การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ และการสนับสนุนสำหรับธุรกิจดิจิทัลและผู้ประกอบการ

ลำดับ	รายชื่อหน่วยงาน	บทบาทของหน่วยงาน
9	National Cyber Security Center under Ministry of Transport and Communications	- ปกป้องและป้องกันพื้นที่ทางไซเบอร์และโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ (critical information infrastructure) ของเมียนมา - พัฒนาและดำเนินนโยบายและมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์
10	Telecom International Myanmar	- ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์ประจำที่ และระบบโครงข่ายอินเทอร์เน็ตในเมียนมา - ขยายและปรับปรุงการเชื่อมต่อ รวมไปถึงขับเคลื่อนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในระบบดิจิทัลและเกิดการเติบโตของภาคส่วนโทรคมนาคม
11	Myanmar Center for Responsible Business	- ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ รวมไปถึงการสร้างควมรับผิดชอบต่อสังคมในเมียนมา - สร้างความตระหนักรู้ ชี้ความสามารถ และอำนวยความสะดวกในการเจรจาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจอย่างมีจริยธรรมและยั่งยืน
เวียดนาม		
12	Vietnam Digital Communications Association (VDCA)	- ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมการสื่อสารดิจิทัลในเวียดนาม - ขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในการส่งเสริมนวัตกรรมและการเติบโต - อำนวยความสะดวกในการร่วมมือกันของภาคอุตสาหกรรม
13	Viettel High Tech under Viettel Group	- เชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาด้วยเทคโนโลยีระดับสูง การวิจัย และการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม - ขับเคลื่อนนวัตกรรมและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัล
14	Vietnam E-commerce and Digital Economy Agency (iDEA) under Ministry of Industry and Trade (MOIT)	- ส่งเสริมและกำกับดูแลพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และภาคเศรษฐกิจดิจิทัลของเวียดนาม - พัฒนานโยบาย กฎระเบียบ และกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และบริการทางด้านดิจิทัล - ให้คำแนะนำและการสนับสนุนแก่ธุรกิจและผู้บริโภค
ไทย		
15	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม(MDES)	- กำหนดนโยบายและกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล - ส่งเสริมความรู้ด้านดิจิทัล ความปลอดภัยทางไซเบอร์ และความคิดริเริ่มของรัฐบาลดิจิทัล - สนับสนุนสตาร์ทอัพดิจิทัลและระบบนิเวศนวัตกรรม
16	คณะกรรมการวิทยุและโทรคมนาคมแห่งชาติ (NBTC)	- กำกับดูแลการสื่อสารโทรคมนาคม, การกระจายสัญญาณวิทยุและบริการดิจิทัล - จัดสรรสเปกตรัมและให้ความเป็นธรรมในการแข่งขันในภาคโทรคมนาคม - ส่งเสริมการป้องกันและสิทธิของผู้บริโภคในบริการดิจิทัล - สนับสนุนการพัฒนาอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและการเชื่อมต่อดิจิทัลทั่วประเทศ
17	สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (DGA)	- ส่งเสริมรัฐบาลดิจิทัลและบริการรัฐบาลดิจิทัล - พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลและโครงสร้างพื้นฐานสำหรับบริการสาธารณะ - เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการข้อมูลของรัฐและการทำงานร่วมกัน - สนับสนุนการเรียนรู้ดิจิทัลและการพัฒนาทักษะในฝ่ายของเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน
18	สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA)	- พัฒนาและส่งเสริมการจัดการธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ - สนับสนุนการพัฒนาอีคอมเมิร์ซและนวัตกรรมดิจิทัล

ลำดับ	รายชื่อหน่วยงาน	บทบาทของหน่วยงาน
		<ul style="list-style-type: none"> - ให้การฝึกอบรมและการรับรองความรู้ด้านดิจิทัลและความปลอดภัยไซเบอร์ - ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงและการใช้งานดิจิทัล
19	สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA)	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการเติบโตและนวัตกรรมดิจิทัลผ่านโปรแกรมและกิจกรรมต่าง ๆ - สนับสนุนสตาร์ทอัพ SMEs และธุรกิจดิจิทัล - ส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลและการฝึกอบรมบุคลากร - สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ, เอกชน และวิชาการเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจดิจิทัล
20	ธนาคารแห่งประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมบริการการเงินดิจิทัลและนวัตกรรมในภาคการเงิน - รับรองความมั่นคงทางการเงินและการป้องกันผู้บริโภคในการทำธุรกรรมดิจิทัล - สนับสนุนโครงสร้างการชำระเงินดิจิทัลและการพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน
องค์กรระหว่างประเทศ		
21	คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: UNESCAP)	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค การสร้างขีดความสามารถ และคำแนะนำด้านนโยบายเพื่อสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านดิจิทัลและการเชื่อมต่อภายในภูมิภาค CLMV และประเทศไทย - อำนวยความสะดวกในการร่วมมือระดับภูมิภาคและความคิดริเริ่มในการแบ่งปันองค์ความรู้ เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและการบูรณาการทางด้านดิจิทัล
22	สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP)	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนการกำหนดและการดำเนินกลยุทธ์และนโยบายที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMV และประเทศไทย - ส่งเสริมให้เกิดการเติบโตทางด้านดิจิทัลที่ครอบคลุม ทุกคนมีส่วนร่วม และยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการให้ความรู้ด้านดิจิทัล การพัฒนาทักษะ และการมีส่วนร่วมทางดิจิทัลสำหรับกลุ่มชายขอบ - ร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลและนวัตกรรม
23	ธนาคารพัฒนาเอเชีย (The Asian Development Bank: ADB)	<ul style="list-style-type: none"> - ลงทุนในโครงการที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานทางด้านดิจิทัล เพื่อยกระดับการเชื่อมต่อและการเข้าถึงบริการโครงข่ายไร้สายในภูมิภาค CLMV และประเทศไทย - ให้การสนับสนุนทางการเงิน ความช่วยเหลือเชิงเทคนิค และการแบ่งปันองค์ความรู้เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมดิจิทัล การเป็นผู้ประกอบการ และการเสริมสร้างขีดความสามารถ - สนับสนุนการปฏิรูปนโยบายและกรอบการกำกับดูแล เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

ลำดับ	รายชื่อหน่วยงาน	บทบาทของหน่วยงาน
		- หน่วยงานความสะอาดความร่วมมือแบบหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และการลงทุนในเทคโนโลยีดิจิทัลและวิสาหกิจเริ่มต้นเพื่อกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน
24	สถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง (Mekong Institute)	- นำเสนอโปรแกรมการฝึกอบรม เวิร์คช็อป และการสัมมนาเพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถด้านดิจิทัลของบุคคล ธุรกิจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐในประเทศ CLMV - ส่งเสริมความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาคโดยสนับสนุนความคิดริเริ่มที่ส่งเสริมการเชื่อมต่อดิจิทัล การอำนวยความสะดวกทางการค้า และความร่วมมือทางดิจิทัลข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ CLMVT - หน่วยงานความสะอาดในการแลกเปลี่ยนความรู้และการทำงานร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านการวิจัย สิ่งพิมพ์ และฟอรัมระดับภูมิภาค แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด และข้อมูลเชิงลึกด้านนโยบาย

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ร่างตัวอย่างประเด็นสัมภาษณ์ที่คณะผู้วิจัยคาดว่าจะใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังแสดงในตารางที่ 4

โดยรูปแบบการจัดกิจกรรมสามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสมทั้งในรูปแบบออฟไลน์ และออนไลน์

ตารางที่ 4 ตัวอย่างประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ประเด็นสัมภาษณ์	ตัวอย่างคำถาม	วัตถุประสงค์
Digital Infrastructure Investment	"How are governments and private sectors collaborating to invest in digital infrastructure to improve connectivity and access to broadband services?"	เพื่อเป็นการเน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของโครงสร้างพื้นฐานทางด้านดิจิทัลที่แข็งแกร่งในฐานะรากฐานสำหรับการเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัล รวมไปถึงความจำเป็นในการสร้างความร่วมมือรูปแบบหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (PPP) ในการหาเงินทุนและพัฒนาโครงการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน
Digital Skills and Education	"What initiatives are being implemented to enhance digital literacy, skills development, and education to prepare the workforce for the digital economy?"	เพื่อเป็นการหารือเกี่ยวกับความสำคัญของการลงทุนในโครงการฝึกอบรมและการศึกษาในประเด็นด้านดิจิทัล เพื่อให้ประชาชนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการและการประกอบอาชีพที่ต้องใช้ทักษะดิจิทัล

ประเด็นสัมภาษณ์	ตัวอย่างคำถาม	วัตถุประสงค์
Digital Financial Inclusion	"How are digital financial services and mobile payments being promoted to increase financial inclusion and access to banking services?"	เพื่อสำรวจความพยายามในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อขยายบริการทางการเงินไปยังประชาชน ผู้ด้อยโอกาส และส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถและการเติบโตทางเศรษฐกิจ
Digital Innovation and Startups	"What strategies and support mechanisms are in place to foster digital innovation, entrepreneurship, and the growth of startups in the region?"	เพื่อเป็นการเน้นย้ำให้เห็นบทบาทของผู้บ่มเพาะ (Incubators) ผู้ผลักดัน (Accelerators) โอกาสในการระดมทุน และการปฏิรูปกฎหมาย ในการเพาะระบบนิเวศที่เหมาะสมและขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมแก้ไขวิสาหกิจเริ่มต้น (Startups)
Data Privacy and Cybersecurity	"How are governments and businesses addressing data privacy and cybersecurity challenges to build trust in digital services?"	เพื่อเป็นการหารือเกี่ยวกับความพยายามในการพัฒนากรอบแนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ กฎระเบียบ และโครงการในการสร้างรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลและรักษาความปลอดภัยแก่ธุรกรรมทางดิจิทัล
E-commerce and Digital Trade	"What initiatives are being undertaken to promote E-commerce and facilitate cross-border digital trade within the region?"	เพื่อสำรวจนโยบาย กฎระเบียบ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับรองรับการเติบโตของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ตลาดกลางดิจิทัล และการค้าดิจิทัลข้ามพรมแดนที่ไร้รอยต่อ
Public-Private Partnerships (PPP)	"How are governments leveraging public-private partnerships to drive digital economy initiatives and attract investments in digital technologies?"	เพื่อเป็นการหารือเกี่ยวกับแบบจำลองความร่วมมือรูปแบบหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (PPP) ที่ประสบความสำเร็จ กรอบแนวคิดการร่วมมือกัน และสิ่งจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมและลงทุนในโครงการที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล
Policy and Regulatory Environment	"What policy reforms and regulatory measures are being implemented to create an enabling environment for digital economy development?"	เพื่อเป็นการเน้นย้ำถึงความสำคัญของนโยบายที่ยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ และมุ่งเป้าไปข้างหน้า ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการแข่งขัน นวัตกรรม และความเป็นผู้ประกอบการ ในขณะที่ยังคำนึงถึงการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของผู้บริโภค
Regional Collaboration and Integration	"How are countries in the region collaborating and integrating their digital economy initiatives to create a unified and competitive digital market?"	เพื่อเป็นการหารือเกี่ยวกับกรอบความร่วมมือ ความตกลง และความคิตรีเริ่มระดับภูมิภาค เพื่อประสานกฎระเบียบ ให้สอดคล้องกัน แบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดี และส่งเสริมระบบนิเวศทางด้านดิจิทัลที่ไร้รอยต่อระหว่างภูมิภาค

เมื่อรวบรวมผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและรวบรวมข้อมูลจากการวรรณกรรมปริทรรศน์แล้ว คณะผู้วิจัยจะวิเคราะห์ปัจจัย โอกาส และความท้าทายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT ต่อไป

ภาพที่ 30 ตัวอย่างการวิเคราะห์โอกาส และความท้าทายจากข้อตกลงเศรษฐกิจดิจิทัล

- เป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของยุทธศาสตร์การฟื้นฟูเศรษฐกิจและการค้าในยุคโควิด-19 ของไทย เนื่องจากความตกลง DEPA กำหนดเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ทางการค้าที่สามารถคาดการณ์ได้ รวมถึงกลไกอื่นๆ ที่อำนวยความสะดวกการค้าสินค้าและบริการของไทยไปทั่วโลก
- การเข้าร่วมความตกลง DEPA จะช่วยให้ไทยและสิงคโปร์มีข้อมูลพื้นฐานในการทำงานร่วมกัน เพื่อที่จะทำโครงการสร้างการค้าแข็งแกร่งขึ้น
- เป็นหนึ่งในวิธีการส่งสัญญาณ ที่ชัดเจนว่าภาคีความตกลงตกลงที่จะทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาปัตยกรรมทางการค้า (Trade Architecture) ที่เน้นย้ำความสำคัญของระบบการค้าระหว่างประเทศที่มีกฎเกณฑ์เป็นพื้นฐาน (rule-based system)
- DEPA สามารถใช้เพิ่มมาตรฐานในบริบทและเวทีอภิปรายอื่นๆ เช่น การเจรจาต่อรองว่าด้วยเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ตามหลักพื้นฐานของ WTO หากไทยเข้าร่วม DEPA จะ เป็นการเริ่มต้นการสร้างและพัฒนามาตรฐานการค้าดิจิทัลที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือในการเจรจาในเวทีที่ใหญ่ขึ้นต่อไป
- ความตกลง DEPA อาจพัฒนาเป็นความตกลงที่มีชีวิต (Living agreement) ที่มีกลไกเปิดให้ประเทศสมาชิกเจรจาจัดทำกฎระเบียบที่จำเป็นเพิ่มเติมเพื่อให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน และความตกลงแบบเปิดที่ประเทศพันธมิตรอื่นๆ ที่มีจุดประสงค์เดียวกันอาจจะเจรจาเข้าร่วมความตกลง
- การค้าที่มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (Inclusive trade) เป็นประเด็นสำคัญของ DEPA ดังนั้นการนำพันธกรณีไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มั่นใจว่าการค้าที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ยังคงเป็นประเด็นสำคัญสำหรับประเทศไทย

- การนำพันธกรณีว่าด้วยการยกเว้นอากรศุลกากรสำหรับการส่งต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ไปสู่การปฏิบัติ อาจสร้างความกังวลในประเด็นการสูญเสียรายได้จากอากรศุลกากร (Tariff Revenue Loss) ของรัฐบาล ทั้งนี้จากรายงานของ OECD ได้เสนอแนะว่า แนวทางที่มีประสิทธิภาพในการชดเชยรายได้ที่สูญเสียจากการจัดเก็บภาษีศุลกากรในสินค้าดิจิทัล คือ การจัดเก็บภาษีดิจิทัลภายในประเทศแก่ผู้ประกอบการในประเทศและต่างชาติอย่างเท่าเทียมกัน
- ไทยจำเป็นต้องตื่นตัวและตอบสนองต่อปัญหาใหม่ ๆ เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากความเสี่ยงที่ปัญหาเก่ามากกว่าที่จะยึดความคิดริเริ่มในประเด็นใหม่
- พันธกรณีว่าด้วยการระงับข้อพิพาทภายใต้ความตกลง DEPA อาจสร้างความกังวลในประเด็นการสูญเสียอำนาจในการกำหนดนโยบายความมั่นคงเพื่อสาธารณประโยชน์ (Policy Space) ในการออกมาตรการต่างๆ อย่างไม่รัดกุม ความตกลง DEPA กำหนดข้อยกเว้นที่ชัดเจนว่าความตกลงนี้ไม่กีดกันการใช้มาตรการที่จำเป็นต่อการแก้ไขวิกฤตหรือการดำเนินนโยบายตามเป้าหมายของประเทศสมาชิก ทั้งนี้มาตรการดังกล่าวจะต้องบังคับใช้เพื่อจุดประสงค์ของการกีดกันทางการค้า ตัวอย่างข้อยกเว้น เช่น ประเด็นเรื่องศิลปะและวัฒนธรรม นโยบายการจัดเก็บภาษี การคลัง อัตราแลกเปลี่ยน และความมั่นคงของชาติ

2.1.4 การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศต้นแบบ

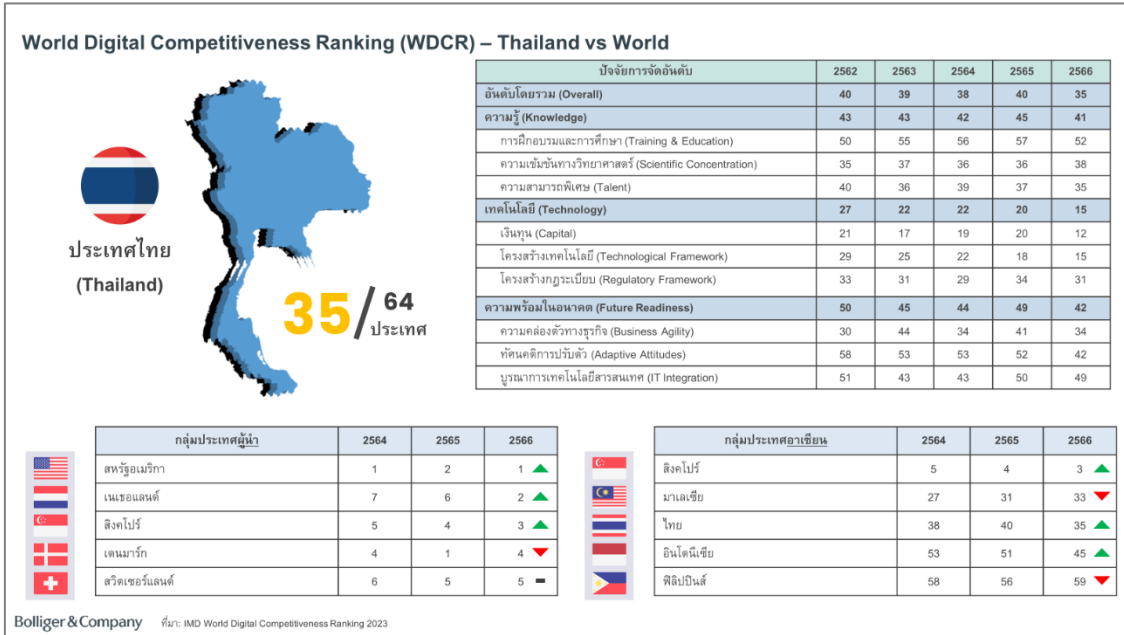
คณะผู้วิจัยจะเสนอแนวทางการคัดเลือกประเทศต้นแบบและหน่วยงานในประเทศต้นแบบ จัดทำ กำหนดการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ประเด็นคำถาม และข้อมูลสำหรับการลงพื้นที่

โดยมีแนวทางการคัดเลือกประเทศต้นแบบแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

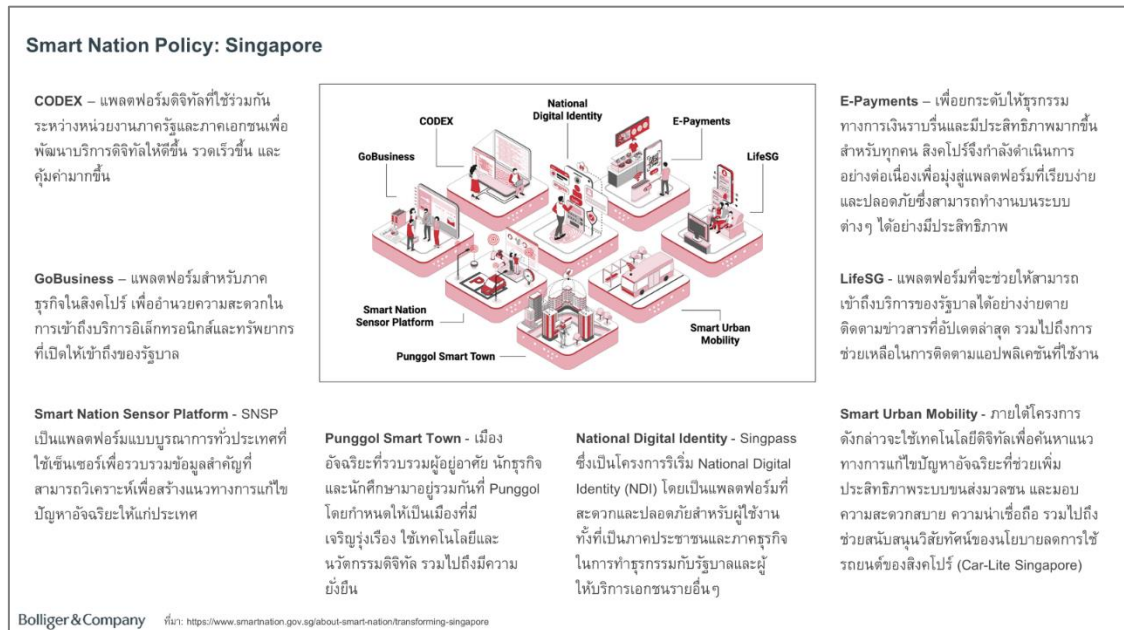
- เกณฑ์ด้านความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจดิจิทัล – คณะผู้วิจัยศึกษาระดับความพร้อมการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ ผ่านตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องในระดับสากล เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาพิจารณาจากอันดับ/ผลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจดิจิทัลตามตัวชี้วัดการพัฒนาด้านดิจิทัล เช่น อันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือดัชนี World Digital Competitiveness Ranking ของ IMD
- เกณฑ์ด้านคุณภาพ - คณะผู้วิจัยจะพิจารณาจากแผนการผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ กรอบความตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่มีความก้าวหน้า เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกประเทศ

จากเกณฑ์ดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้กำหนดประเทศต้นแบบในการลงพื้นที่ฯ เป็นประเทศสิงคโปร์

ภาพที่ 31 ดัชนี World Digital Competitiveness Ranking ของไทย และประเทศผู้นำ

ภาพที่ 32 นโยบาย Smart Nation Policy: Singapore

ภาพที่ 33 สิงคโปร์กับความก้าวหน้าในการร่างข้อตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัล

สิงคโปร์เป็นประเทศผู้นำในการร่างข้อตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่ก้าวหน้ามากที่สุดประเทศหนึ่งของโลก โดยในปัจจุบัน สิงคโปร์มีความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลถึง 4 ฉบับ

The infographic displays four digital trade agreements:

- DEPA (Digital Economy Partnership Agreement):** Signed by 11 countries (CPTPP members plus Chile, Colombia, and Peru). It covers 7 MOUs: Artificial Intelligence (AI), Digital Markets, Data, E-commerce, E-certification of Agricultural Commodities, Personal Data Protection, and Privacy.
- SADEA (Singapore-Australia Digital Economy Agreement):** Signed by Singapore and Australia. It covers 7 MOUs: Artificial Intelligence (AI), Digital Markets, Data, E-commerce, E-certification of Agricultural Commodities, Personal Data Protection, and Privacy.
- UK (UK-Singapore Digital Trade Agreement):** Signed by Singapore and the United Kingdom. It covers 7 MOUs: Artificial Intelligence (AI), Digital Markets, Data, E-commerce, E-certification of Agricultural Commodities, Personal Data Protection, and Privacy.
- KSDPA (Korea-Singapore Digital Partnership Agreement):** Signed by Singapore and South Korea. It covers 7 MOUs: Artificial Intelligence (AI), Digital Markets, Data, E-commerce, E-certification of Agricultural Commodities, Personal Data Protection, and Privacy.

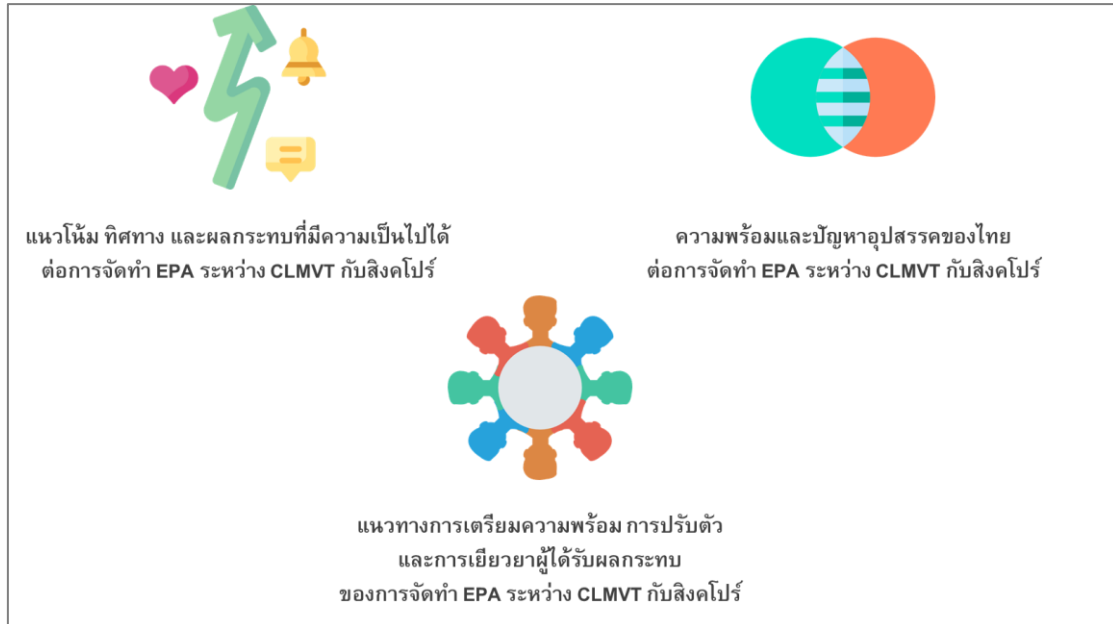
จากนั้น คณะผู้วิจัยจะจัดให้มีการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศต้นแบบอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยต้องมีเจ้าหน้าที่ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าเข้าร่วมในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลตัวอย่างอย่างน้อย 4 คน โดยมีคณะผู้วิจัยจะระบุหน่วยงาน และประเด็นหรือสำคัญในการเก็บข้อมูล อาทิ แนวทางผลักดันประเทศด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล และความเป็นไปได้ในการเข้าร่วมความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัล แนวทางการเตรียมความพร้อมต่าง ๆ เป็นต้น ดังแสดงในภาพที่ 34 และภาพที่ 35

ภาพที่ 34 ตัวอย่างหน่วยงานที่มีบทบาทขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศต้นแบบ

The image shows logos for the following organizations:

- หน่วยงานภาครัฐ (Government Agencies):**
 - MTI (Ministry of Trade and Industry, Singapore)
 - Ministry of Communications and Information
 - Infocomm Media Development Authority
- ภาคเอกชนและวิชาการ (Private and Academic):**
 - Lee Kuan Yew School of Public Policy
 - NUS (National University of Singapore)
 - SGDCC (Singapore Digital Chamber of Commerce)

ภาพที่ 35 ตัวอย่างประเด็นสำคัญในการเก็บข้อมูลจากการลงพื้นที่ ในประเทศกรณีศึกษา - สิงคโปร์

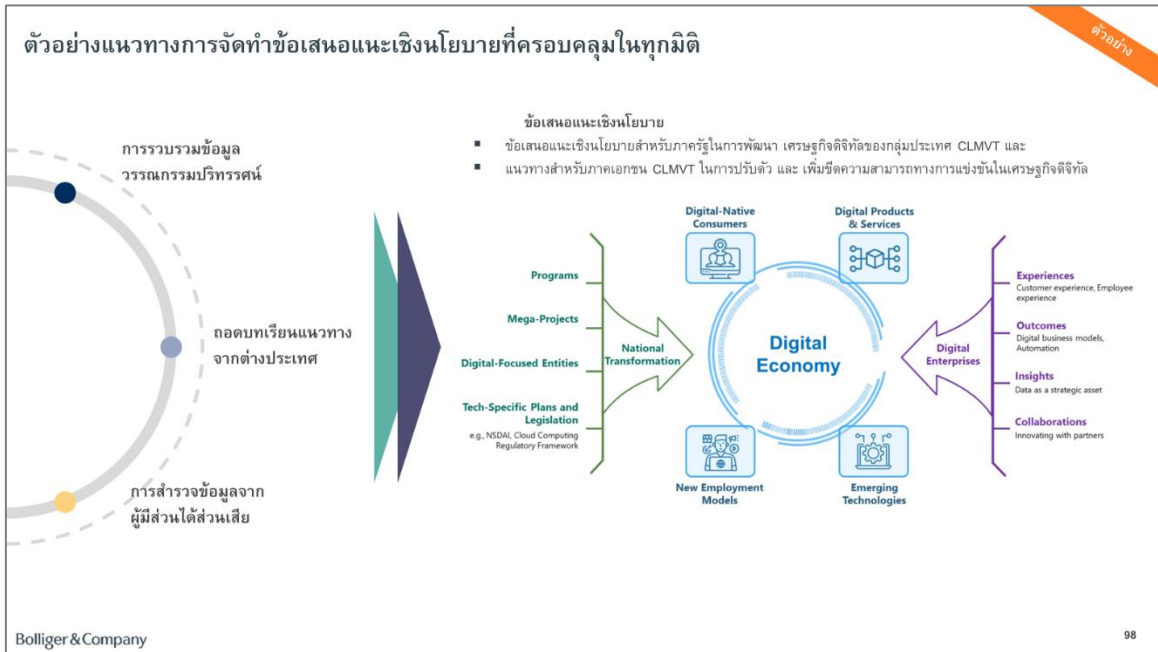

ในการเดินทางลงพื้นที่ คณะผู้วิจัยจะดำเนินการประสาน นัดหมาย บริหารจัดการ รวมถึงจัดหาอุปกรณ์ สถานที่ รวมทั้งจัดเตรียม บุคลากรรับผิดชอบการดำเนินการ พร้อมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.5 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลลัพธ์ท้ายที่สุดจากการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การลงพื้นที่ในประเทศต้นแบบ และการวิเคราะห์ปัจจัย โอกาส และความท้าทายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT จะทำให้คณะผู้วิจัยสามารถปรับปรุงผลการศึกษา ทั้งในส่วนของ การได้มาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐในการพัฒนา เศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มประเทศ CLMVT และ แนวทางสำหรับภาคเอกชน CLMVT ในการปรับตัว และเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในเศรษฐกิจดิจิทัล

ภาพที่ 36 ตัวอย่างแนวทางการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาพที่ 37 ตัวอย่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับหน่วยงานรัฐในการปรับปรุงและพัฒนาธุรกรรมดิจิทัล

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับหน่วยงานรัฐในการปรับปรุงและพัฒนาธุรกรรมดิจิทัล

- การเร่งดำเนินการพัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (Digital Identity) ระหว่างหน่วยงาน รวมไปถึงขยายผลการใช้งานในด้านอื่นๆ เพิ่มเติม อาทิ ระบบสาธารณสุข ระบบสวัสดิการสังคม เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกและลดภาระในการใช้งานของทั้งภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ
- การเร่งปรับปรุงการดำเนินงานของภาครัฐ เพื่อให้สามารถให้บริการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเต็มรูปแบบ
- ยกระดับความรู้แก่บุคลากรภาครัฐ เพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกในการสนับสนุนและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แก่ภาคธุรกิจและภาคประชาชนได้
- การส่งเสริมและสร้างความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และความปลอดภัยในการใช้งานระบบออนไลน์ ซึ่งรวมทั้งการดำเนินงานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานต่างๆ และการซื้อขายออนไลน์ด้วย
- การสร้างการรับรู้ และให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งกฎหมายและกฎระเบียบที่มีอยู่ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และกฎหมายและกฎระเบียบที่อยู่ระหว่างการจัดทำและประกาศใช้ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเตรียมความพร้อมต่อการใช้งาน และลดผลกระทบทางลบหลังนำมาใช้งานจริง
- การปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการดิจิทัลและโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศที่สำคัญ อาทิ
 - การสนับสนุนให้ภาคธุรกิจได้ทดลองใช้บริการโครงสร้างพื้นฐานในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้โอกาสในการปรับตัว และแสวงหาความเหมาะสมระหว่างการดำเนินงานของธุรกิจและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานนั้นๆ
 - การทบทวนและสนับสนุนอัตราค่าบริการโครงสร้างพื้นฐานทางสารสนเทศที่สำคัญ เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการดิจิทัล โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงรายย่อย (ครอบคลุมไปถึงการบริหารตรวจประเมินต่างๆ แก่ภาคธุรกิจด้วย)
- การจัดทำฐานข้อมูลและระบบค้นหากลาง ซึ่งรวบรวมข้อมูลกฎหมาย กฎระเบียบ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อช่วยเหลือให้ภาคธุรกิจสามารถค้นหาและประยุกต์ใช้ได้อย่างสะดวกมากขึ้น

Bolliger & Company 99

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

2.1.6 การจัดกิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการ

คณะผู้วิจัยจะวางแผนในการดำเนินการจัดกิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการ โดยมีรายละเอียดกำหนดการเบื้องต้นเป็นดังแสดงในภาพที่ 38

ภาพที่ 38 ร่างกำหนดการสัมมนาภายใต้โครงการ

ร่างกำหนดการสัมมนาเชิงวิชาการในโครงการ

- 01 **Background**
 พัฒนาการเศรษฐกิจดิจิทัลของภูมิภาค CLMVT
- 02 **Challenges**
 ความท้าทายของการผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัลของภูมิภาคในปัจจุบัน
- 03 **Implications**
 What's next
- 04 **Roads to Transformation**
 Roles of Public Policy & Policy Makers in CLMVT+

ภาพที่ 39 ตัวอย่าง Forum Agenda

Time	Activities	Speaker/Panelist	Moderator
09.00 - 09.15	Opening Ceremony: Opening Remarks	H.E. General Prayuth Chan-o-cha., Prime Minister of Thailand	
09.15 - 11.30	Setting the Scene: Open the Gate: CLMVT after Covid-19 <i>(This session provides scope of discussion for the focus group session in the afternoon)</i>	Dr. Tanai Charinsarn, Strategic Management Professional and Strategic Consultant Jonathan Wong, Chief of Technology & Innovation, UNESCAP Manop Sangiambut, Senior Executive Vice President, Chief Financial Officer, Siam Commercial Bank Hideaki Iwasaki, Country Director, Thailand Resident Mission, Asian Development Bank Dr. Pongtorn Kietdumrongwong, Bangkok Hospital Representative (TBD), New Zealand Trade and Enterprise office in Bangkok	
13.00 - 14.30	Focus Group Discussion: Topic A: Megatrends and Technology adoption in the New Normal Topic B: Trade Cooperation Policy and Ways to Foster Startups in CLMVT	1) Jonathan Wong, 2) Representative from New Zealand Trade and Enterprise office in Bangkok and 3) Dr. Pongtorn Kietdumrongwong 1) Dr. Tanai Charinsarn, 2) Hideaki Iwasaki, and 3) Manop Sangiambut	Dr. Watcharas Leelawath, Honorary Advisors, Bolliger & Company (Thailand) Chirathep Seniwong Na Ayutthaya, Bolliger & Company (Thailand)
14.30 - 14.45	Coffee Break		
14.45 16.15	Plenary Session : Impact from COVID-19 on Supply Chain and Roads to Economic Recovery	All panelist above 1) – 6)	Chirathep Seniwong Na Ayutthaya and Dr. Watcharas Leelawath
16.15 - 16.30	Conclusion	Phusit Ratanakul Sererongrit, Director General, Trade Policy and Strategy Office, Ministry of Commerce	

Bolliger & Company

ภาพที่ 40 ผู้ดำเนินรายการ (moderator) มีอาชีพ ระบบการแปลภาษาพร้อมล่าม และระบบการประชุมแบบ Hybrid

ผู้ดำเนินรายการ (moderator) มีอาชีพ ระบบการแปลภาษาพร้อมล่าม และระบบการประชุมแบบ Hybrid

Moderator	Interpreters System & Virtual Meeting System	Virtual Background & Banner
 <p>Mr. Varin Sachdev</p> <p>Varin Sachdev has been working as a professional trilingual (Thai, English and Hindi) broadcast journalist and MC since 1995. He currently freelances as a news anchor and moderator for TNN Channel 16, FM 101 and Radio Thailand.</p> <p>Varin also hosts and narrates the Oscar and other Award Ceremonies live on TV and at special events. Inspired by The Amazing Race, another show he narrates live for Thai audience for the past 28 seasons, he launched his own travel and Mestyles show in 2009, The Nomad, currently airing on TNN.</p> <p>Clips are also available on YouTube for global audience.</p> <p>Mr. Sachdev has a bachelor's degree in economics (Thammasat University), MBA in Finance from Chulalongkorn University and another MA in Television and New Media, as a Fulbright scholar, from Emerson College, Boston.</p>		

Bolliger & Company

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะดำเนินกิจกรรมอย่างน้อย ดังนี้

- จัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 1 วัน ในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมรวมไม่น้อยกว่า 150 คน โดยเป็นผู้เข้าร่วมทางออฟไลน์จำนวนไม่น้อยกว่า 100 คน จากหน่วยงาน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ผู้สนใจ และ ผู้ประกอบการจากประเทศ CLMVT
- จัดหาวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ จากประเทศ CLMVT อย่างน้อย ประเทศละ 1 คน และจัดหาพิธีกรและผู้ดำเนินรายการที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างเชี่ยวชาญ อย่างน้อย 1 คน เพื่อนำเสนอข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องในการประชุมแบบออฟไลน์
- จัดเตรียมข้อมูลและเอกสารสำหรับกิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการ เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งจัดเตรียมเอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมให้เพียงพอสำหรับผู้เข้าร่วมประชุม และจัดเตรียมไฟล์เอกสารประกอบกิจกรรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถดาวน์โหลดได้
- จัดหาและจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม สำหรับกิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ โดยจัดให้มีสถานที่

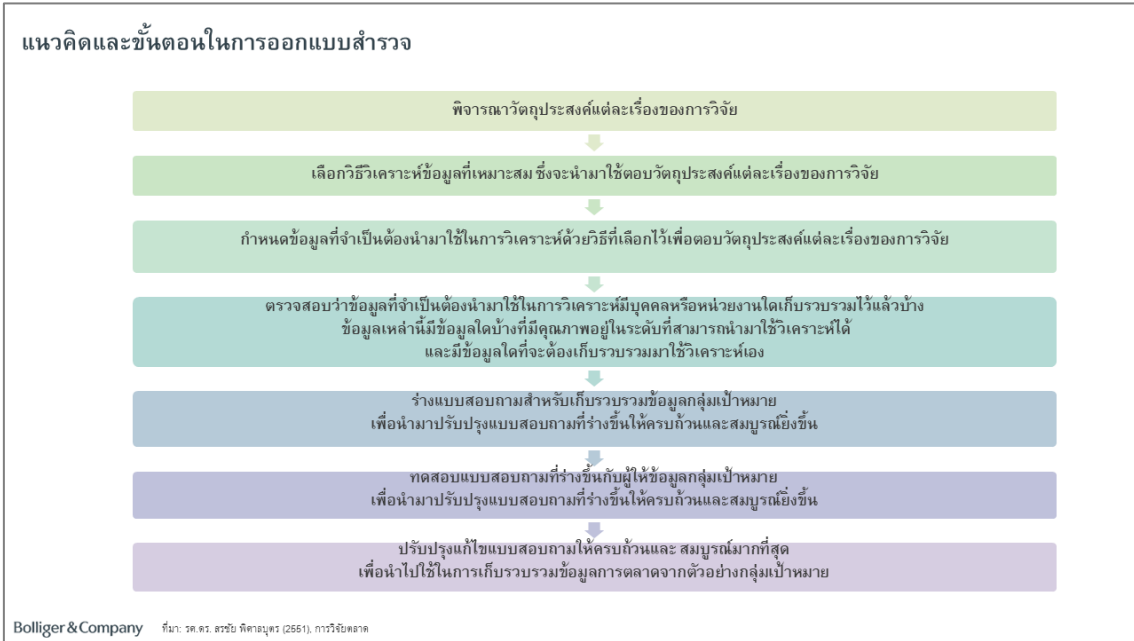
ดำเนินกิจกรรมที่สามารถ รองรับคนจำนวนไม่น้อยกว่า 100 คน บริหารจัดการ กิจกรรม ออกแบบตกแต่งสถานที่ จัดหาเวที พื้นหลังที่มี รูปแบบและขนาด ที่เหมาะสม จัดเตรียมที่นั่งสำหรับประธาน วิทยากร และผู้เข้าร่วมกิจกรรม จัดหา และบริหาร จัดการระบบโสตทัศนูปกรณ์ อาทิ ระบบไฟ แสง เสียง ระบบเทคนิคต่าง ๆ ที่จำเป็น และจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ ที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน อาทิ การลงทะเบียน การต้อนรับผู้เข้าร่วมพิธีเปิด การดูแลความเรียบร้อยของ กิจกรรม และการดูแลระบบโสตทัศนูปกรณ์

- จัดให้มีโปรแกรมการจัดสัมมนาออนไลน์ที่สามารถรองรับผู้เข้าร่วมได้ไม่น้อยกว่า 100 คน ตลอดระยะเวลากิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการ สำหรับผู้เข้าร่วมจากทั้งในและ ต่างประเทศ โดยจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ และเจ้าหน้าที่เทคนิคที่มีความเชี่ยวชาญ และจำเป็นสำหรับการบริหารจัดการระบบการสัมมนาฯ ผ่านโปรแกรมการจัดสัมมนา ออนไลน์
- บริหารจัดการระบบลงทะเบียนออนไลน์ การยืนยันการลงทะเบียนการเข้าร่วม สัมมนา การแจ้งเตือนผู้เข้าร่วมสัมมนาล่วงหน้า ตลอดจนรายงานผู้ลงทะเบียนเข้า ร่วมสัมมนา และจัดทำฐานข้อมูล ผู้เข้าร่วมงาน โดยให้รายละเอียดในการติดต่อ หรือประสานงาน
- จัดให้มีการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานต่อการจัดกิจกรรมสัมมนา เชิงวิชาการ และจัดทำรายงานความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมด้วย
- จัดหาและจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม ให้ประธาน วิทยากร ผู้เข้าร่วมกิจกรรม สื่อมวลชน และเจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ที่เข้าร่วม กิจกรรมฯ ในรูปแบบออฟไลน์ จำนวนไม่น้อยกว่า 100 ชุด

และเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพงานสัมมนาฯ คณะผู้วิจัยจะดำเนินการสำรวจ ความพึงพอใจผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในงาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในปีถัดไป พร้อมทำรายงาน ความถึงพอใจ โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานดังที่นำเสนอต่อไปนี้

ขั้นตอนแรกของการสำรวจคือการออกแบบแบบสำรวจ โดยในการพัฒนาแบบสำรวจ ที่จะใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย คณะผู้วิจัยจะนำแนวคิดและขั้นตอนในการสร้างแบบสำรวจ ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ดังที่แสดงในภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 41 แนวคิดและขั้นตอนในการออกแบบสำรวจ

คณะผู้วิจัยจะออกแบบแบบสอบถามเพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งรวมทั้งศึกษาตัวอย่างแบบสอบถามที่เคยจัดทำขึ้นในอดีต เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขขอบเขตการสำรวจให้ครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยจะนำแนวปฏิบัติในการออกแบบสำรวจที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ของ Churchill, Jr., and Lacobucci (2005) มาพิจารณาวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ของแบบสำรวจ และปรับแก้ตามที่เหมาะสม

ตัวอย่างแนวปฏิบัติในการออกแบบแบบสำรวจของ Churchill, Jr., and Lacobucci (2005) เป็นดังที่แสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แนวปฏิบัติในการออกแบบสำรวจ

รูปแบบที่เหมาะสม	รูปแบบที่ไม่เหมาะสม
<ul style="list-style-type: none"> เป็นแบบสำรวจที่สั้นและกระชับรัดกุม เป็นคำถามที่เฉพาะเจาะจงที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ ตัวเลือกของคำตอบมีความละเอียดและไม่ทับซ้อนกัน เจาะคำถามที่ยากหรือละเอียดอ่อนในตอนท้าย ใส่หมายเลขให้คำถามและคำตอบเพื่ออำนวยความสะดวกการประมวลผลข้อมูล 	<ul style="list-style-type: none"> คำถามที่มีลักษณะชี้หน้า ใช้คำที่คลุมเครือ การใช้ศัพท์ที่รู้เฉพาะกลุ่ม ในหนึ่งคำถามมีประเด็นที่ถามมากกว่าหนึ่งประเด็น เมื่อทำการประมวลผล ใช้การประมาณค่าหรือบิดเบือนคำตอบ

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) ปรับปรุงจาก Churchill, Jr. และ Lacobucci (2005)

ทั้งนี้ เนื่องจากแบบสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลการสำรวจจะถูกสรุปในรูปค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ความรู้สึก และการกระทำ และการใช้มาตรประเมิน 5 ระดับของ Likert โดยคำถามที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ จะแบ่งมาตรประเมินดังที่แสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ตัวอย่างมาตรประเมิน 5 ระดับของ Likert

ระดับความคิดเห็น/ความเชื่อ	ระดับความรู้สึก	ระดับการกระทำ	ค่าระดับ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เชื่อแน่นอน	ชอบอย่างยิ่ง	ต้องการแน่นอน	5
เห็นด้วย/เชื่อ	ชอบ	ต้องการ	4
ไม่แน่ใจ/ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย/ไม่เชื่อ	ไม่ชอบ	ไม่ต้องการ	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/ไม่เชื่อแน่นอน	ไม่ชอบอย่างยิ่ง	ไม่ต้องการแน่นอน	1

ที่มา: สรชัย พิศาลบุตร (2551)

ทั้งนี้ รูปแบบ แนวทาง และรายละเอียดการจัดกิจกรรม จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษา ก่อนดำเนินการและที่ปรึกษาจะต้องอำนวยความสะดวกและรับผิดชอบค่าที่พัก ค่าเดินทาง ค่าสถานที่ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าดำเนินการขนส่ง ติดตั้ง รื้อถอน และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

โดยคณะผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการต่าง ๆ จำนวนมาก ได้แก่

- โครงการ CLMVT+Plus ยกกระตือรือร้นการค้าและการลงทุนเพื่ออนาคต เสนอต่อสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์ จัดกิจกรรม CLMVT+ Forum ในรูปแบบ Online ใน Studio
- โครงการงานจ้างที่ปรึกษาเพื่อเตรียมการด้านสารัตถะ การเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเอเปค ปี พ.ศ. 2565 และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เสนอต่อ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีการจัด 3 งานประชุม ได้แก่

1) APEC Webinar on Relieving MSMEs' Financial Difficulties in the Next Normal: Access to Finance and Credit Mediation (SME 01 2022S) มีผู้เข้าร่วมทั้งหมดสูงสุดอยู่ที่ 111 ท่าน จากหน่วยงานภายในไทยทั้งหมด 94 ท่าน (ภาครัฐ 57 ท่าน เอกชน 22 ท่าน และภาควิชาการ 13 ท่าน) และจากเอเปคทั้งหมด 7 เขตเศรษฐกิจ รวมเป็นจำนวน 19 ท่าน

2) Workshop on Facilitating MSMEs into Sustainable Players for the Economic Recovery: The case of MSMEs in the Aerospace Industry” (SME 05 2022S) ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ สาทร กรุงเทพมหานคร และการประชุมออนไลน์ผ่านระบบ Zoom มีผู้เข้าร่วม ณ สถานที่จัดงาน ทั้งหมด 101 ท่าน จากหน่วยงานภายในไทยทั้งหมด (ภาครัฐ 14 ท่าน เอกชน 80 ท่าน และภาควิชาการ 7 ท่าน) ผ่านทางระบบออนไลน์ ทั้งหมด 117 ท่าน จากหน่วยงานภายในไทยทั้งหมด 116 ท่าน (ภาครัฐ 32 ท่าน เอกชน 47 ท่าน และภาควิชาการ 34 ท่าน) และจากเอเปคทางออนไลน์ทั้งหมด 2 เขตเศรษฐกิจ รวมเป็นจำนวน 4 ท่าน

3) Workshop on Accelerating Bio-Circular-Green (BCG) Adoption among APEC MSMEs ณ โรงแรม ทราญ ลากูน่า ภูเก็ต และการประชุมออนไลน์ผ่านระบบ Zoom มีผู้เข้าร่วม ณ สถานที่จัดงาน ทั้งหมด 62 ท่าน จากหน่วยงานภายในไทยทั้งหมด 52 ท่าน (ภาครัฐ 6 ท่าน เอกชน 44 ท่าน และภาควิชาการ 2 ท่าน) จากเขตเศรษฐกิจเอเปคทั้งหมด 10 ท่าน (จาก 3 เขตเศรษฐกิจ ได้แก่ แคนาดา ฟิลิปปินส์ และสำนักเลขาธิการเอเปค) ผ่านทางระบบออนไลน์ ทั้งหมด 105 ท่าน จากหน่วยงานภายในไทยทั้งหมด 91 ท่าน (ภาครัฐ 43 ท่าน เอกชน 33 ท่าน และภาควิชาการ 15 ท่าน) และจากเอเปคทางออนไลน์ทั้งหมด 3 เขตเศรษฐกิจ ได้แก่ จีนฮ่องกง เวียดนาม บรูไนดารุสซาลาม รวมเป็นจำนวน 14 ท่าน

ภาพที่ 42 ประสบการณ์ในการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการในระดับสากล

บริษัทมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการรวบรวมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อรวบรวมเป็นผลการศึกษา แนวทาง และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน ในรูปแบบต่าง ๆ

ความเชี่ยวชาญในการระบุผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมได้อย่างถูกต้อง

การจัด Online Focus Group

การจัด Onsite Focus Group

Bolliger & Company 96

ภาพที่ 43 ประสพการณ์ในการจัดงานสัมมนาที่มีเนื้อหาใกล้เคียง

ประสพการณ์ในการจัดงานสัมมนาที่มีเนื้อหาใกล้เคียง

สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากงานสัมมนา:

อ้างอิง

1. การสนับสนุนแนวคิดการประกอบธุรกิจที่ยั่งยืน และการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่โปร่งใส
 - ผลักดันมาตรการสนับสนุน MSME ให้สามารถดำเนินการตามมาตรฐานสากลในเรื่องของเศรษฐกิจสีเขียว โดยเน้นการปรับปรุงกฎระเบียบ การจัดตั้งสถาบันส่งเสริมในระดับต่างๆ การออกแบบมาตรการภาษี และการให้เงินอุดหนุนและการให้การรับรอง
 - การมุ่งสร้างความตระหนักและสนับสนุนการบริโภคที่ยั่งยืน
 - กำหนดตัวชี้วัดร่วมในการส่งเสริมการประกอบธุรกิจอย่างยั่งยืนระหว่างหน่วยงาน เพื่อผลักดันการทำงานอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพส่งเสริม MSMEs ในการเข้าร่วมในตลาดคาร์บอนผ่านกลไกการชดเชยคาร์บอน
2. ส่งเสริม MSMEs ในการเข้าร่วมในตลาดคาร์บอนผ่านกลไกการชดเชยคาร์บอน
 - ระบุประโยชน์และผลได้ในเชิงปริมาณสำหรับกิจกรรมที่ MSMEs จะได้เครดิตจากกิจกรรมที่ลดก๊าซเรือนกระจกได้เพื่อใช้ในการเข้าสู่ตลาดคาร์บอนของ MSMEs
 - ออกนุ้มนงบประมาณหรือโครงการจัดทำ MRV (Measurable Reportable and Verifiable) ในภาคอุตสาหกรรมโดยมีส่งเสริมผู้ช่วยเพื่อภาคอุตสาหกรรมและผู้ดูแลกิจกรรมในการดำเนินการจัดทำ MRV ในแต่ละกิจกรรม
3. จัดให้มีมาตรการที่ครอบคลุมการเงินและไม่ใช้การเงิน โดยเน้นแนวทางบูรณาการระหว่างหน่วยงานรัฐในการอำนวยความสะดวกการทำงานของภาคธุรกิจอย่างไร้รอยต่อ และส่งเสริมการค้าเงินธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
 - จัดให้มีมาตรการที่เฉพาะเจาะจงและหลากหลายให้แก่ภาคธุรกิจในการดำเนินธุรกิจตามแนวคิดเศรษฐกิจสีเขียว และเปิดโอกาสให้นักธุรกิจเลือกใช้ประโยชน์จากมาตรการต่างๆ ตามดุลยพินิจ
 - กำหนดนโยบายและมาตรการการเงินสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับ BCG ที่ชัดเจน โดยภาครัฐจะต้องสร้างความตระหนักถึงช่องทางในการเข้าถึงสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับโมเดล BCG รวมถึงกระบวนการขอรับทุนสนับสนุนให้ภาคเอกชน ทั้งเงินสนับสนุนประเภทเงินให้เปล่า (Grants) และเงินกู้ (Loans)
 - กำหนดเป้าหมายงบประมาณ และภารกิจในการสนับสนุนโมเดล BCG ให้หน่วยงานภาคส่วนหลักที่เกี่ยวข้อง โดยการพิจารณาความสอดคล้องกับแผนของประเทศไทย เพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐเป็นไปอย่างต่อเนื่องและไม่ซ้ำซ้อน

Bolliger & Company

97

2.1.7 การประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และกระตุ้นการมีส่วนร่วม

คณะผู้วิจัยจะทำสื่อประชาสัมพันธ์ ทั้งการประชาสัมพันธ์ก่อนการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ และหลังการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ ออกแบบ จัดทำ ผลิต และเผยแพร่ผลผลิตการดำเนินงาน โดยดำเนินการอย่างน้อยดังต่อไปนี้

ก่อนการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ

- จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลทางสโปตวิทยุหรือการให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อวิทยุเป็นภาษาไทย เพื่อประชาสัมพันธ์ก่อนการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ อย่างน้อย 1 ครั้ง
- ออกแบบเนื้อหาและจัดทำอินโฟกราฟิกส์ (Infographic) เป็นภาษาไทย จำนวน 1 ชิ้น และ ภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ชิ้น และเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์ก่อนการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ ไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง

หลังการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ

- จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลทางสโปตวิทยุหรือการให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อวิทยุเป็นภาษาไทย เพื่อประชาสัมพันธ์หลังการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ อย่างน้อย 1 ครั้ง

- ออกแบบเนื้อหาและจัดทำอินโฟกราฟิกส์ (Infographic) เป็นภาษาไทย จำนวน 1 ชิ้น และ ภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ชิ้น และเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์ หลังการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ ไม่น้อยกว่า 4 ครั้ง

ตัวอย่างประสบการณ์ในการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทต่าง ๆ ของคณะผู้วิจัยมีดังนี้

ภาพที่ 44 ตัวอย่างรายงานฉบับย่อ (Mini Report)

ตัวอย่างรายงานฉบับย่อ (Mini Report)

Bolliger & Company

ภาพที่ 45 ตัวอย่างสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่จัดทำโดยบริษัท

ตัวอย่างสิ่งพิมพ์ที่จัดทำโดยบริษัท

Bolliger & Company

ภาพที่ 46 ตัวอย่างประสบการณ์ในการจัดทำเอกสารเผยแพร่ในรูปแบบ Infographics

ประสบการณ์ในการจัดทำเอกสารเผยแพร่ในรูปแบบ Infographics

Bolliger & Company 110

ภาพที่ 47 ตัวอย่างการเผยแพร่ข้อมูลทางสื่อดิจิทัลหรือการให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อ

บริษัทฯ มีประสบการณ์ในการประชาสัมพันธ์ทางสื่อดิจิทัลหรือการให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อวิทยุ เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมในโครงการ ทั้งก่อนและหลังงานสัมมนา

- ตัวอย่างผลงานของบริษัทในงานสื่อวิทยุ โดยจัดทำสื่อดิจิทัล หรือการให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อวิทยุ
 - รายการสื่อกข่าวกรมประชาสัมพันธ์ (สวท. ชุมพร)
 - รายการรอบรู้ประเทศไทย (สวท. สุรินทร์)

บริษัทฯ จะการประชาสัมพันธ์ทางสื่อดิจิทัลหรือการให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อวิทยุ เป็นภาษาไทย เพื่อประชาสัมพันธ์ก่อนการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการอย่างน้อย 1 ครั้ง

Bolliger & Company 115

2.1.8 การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน

คณะผู้วิจัยจะจัดทำรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในโครงการ ให้เป็นไปตามขอบเขตการดำเนินงาน โดยในโครงการนี้ คณะผู้วิจัยจะจัดทำรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย ดังนี้

- รายงานผลการศึกษา และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฉบับสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย (ก) ข้อเสนอแนะ เชิงนโยบายสำหรับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มประเทศ CLMVT และ (ข) แนวทางสำหรับ ภาคเอกชน CLMVT ในการปรับตัว และเพิ่มขีดความสามารถ
- รายงานผลการดำเนินโครงการของทั้งโครงการ ตามข้อ 5.1 – 5.10 เป็นภาษาไทย

2.1.9 จัดหาวัสดุ/อุปกรณ์/ข้อมูลที่ต้องใช้ในการดำเนินโครงการ

คณะผู้วิจัยจะบริหารจัดการและดำเนินงานอื่น จัดให้มีระบบ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเชิงเทคนิค และข้อมูล ที่จำเป็นต่อการจัด กิจกรรมทั้งหมดภายใต้โครงการ ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ อาทิ โปรแกรมการประชุมทางไกล ชุดเครื่องเสียง ไมโครโฟน คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะหรือพกพา (desktop/laptop computer) เครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบใช้สาย (Lan) หรือไร้สาย (Wireless) เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ จอฉายภาพ (screen projector) เครื่องพิมพ์เอกสาร (printer) เครื่องถ่ายเอกสาร สายสัญญาณเชื่อมต่อเครื่องฉายกับคอมพิวเตอร์ ระบบการเชื่อมต่อต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำเสนอ เช่น Remote Projector เป็นต้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ของการใช้งาน และความเหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าเป็นสำคัญ

2.1.10 จัดประชุมร่วมกับสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

คณะผู้วิจัยจัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษา พร้อมทั้งบุคลากรสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ตามความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินโครงการฯ เพื่อรายงาน ความคืบหน้า ผลการศึกษาและสำรวจข้อมูล ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และร่วมกันพิจารณาตัดสินใจในประเด็น ต่าง ๆ ที่สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้ากำหนดขึ้น

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยคาดว่าจะจัดประชุมรายงานความคืบหน้าของโครงการเป็นประจำ ทุกสองสัปดาห์ หรือตามความเหมาะสม ตามแต่จะหารือกับ สนค. ต่อไป

2.2 แผนการดำเนินงาน

		Month 1				Month 2				Month 3				Month 4			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
6.1	จัดทำแผนการดำเนินโครงการโดยละเอียด																
6.1.1	กำหนดรายชื่อคณะที่ปรึกษา โดยระบุชื่อบุคคลที่รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ และรายละเอียดในการติดต่อประสานงานที่มีความรวดเร็วและถูกต้อง																
6.1.2	จัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานตลอดโครงการโดยละเอียด อาทิ การบริหารจัดการ การทบทวนวรรณกรรม การจัดกิจกรรมสัมมนาเชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล การสัมมนาเชิงวิชาการเผยแพร่ผลการศึกษา การจัดทำรายงาน การประชาสัมพันธ์ และการกำหนดช่วงเวลาสำหรับการรายงานความคืบหน้าโครงการ ตลอดระยะเวลาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ รวมถึงแผนการประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ในงานจ้างที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าด้วย ทั้งนี้ ให้ส่งแผนการดำเนินกิจกรรมฯ ให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษา ภายใน 10 วัน นับจากวันลงนามในสัญญา																
6.2	ทบทวนวรรณกรรม ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง																
6.2.1	ศึกษาและวิเคราะห์นโยบาย กฎระเบียบและพัฒนาการด้านเศรษฐกิจดิจิทัล รวมถึงความพร้อมและความสอดคล้องด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบนิเวศ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความพร้อมของผู้ประกอบการกลุ่มประเทศ CLMVT																
6.2.2	ศึกษาและถอดบทเรียนจากข้อตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่สำคัญของโลก และวิเคราะห์ ประโยชน์และผลกระทบจากข้อตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัล อย่างน้อย 3 ฉบับ																
6.2.3	ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัย โอกาส และความท้าทายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล ในกลุ่มประเทศ CLMVT																

		Month 1				Month 2				Month 3				Month 4			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
6.3	สัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลผ่านระบบออนไลน์																
6.3.1	เสนอแนวทางและดำเนินการคัดเลือกผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ให้ครอบคลุมภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ ของทุกประเทศในกลุ่มประเทศ CLMVT โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษา																
6.3.2	สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้แทนหน่วยงาน ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อเก็บข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT โดยประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์จะต้อง ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษาก่อน และเชิญเจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า เข้าร่วมการสัมภาษณ์																
6.4	ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศต้นแบบ																
6.4.1	เสนอแนวทางการคัดเลือกประเทศต้นแบบและหน่วยงานในประเทศต้นแบบ จัดทำกำหนดการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ประเด็นคำถาม และข้อมูลสำหรับการลงพื้นที่ ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษา																
6.4.2	ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศต้นแบบ อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยต้องมีเจ้าหน้าที่ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าเข้าร่วมในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยอย่างน้อย 4 คน โดย ที่ปรึกษา ต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล อาทิ ค่าที่พัก ค่าตัวโดยสารเครื่องบินไป-กลับ ค่าเดินทาง ค่าอาหาร ค่าติดต่อประสานงาน ค่าธรรมเนียมแลกเปลี่ยนเงินตราในต่างประเทศ และค่าใช้จ่ายอื่น ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด																
6.4.3	ดำเนินการประสาน นัดหมาย บริหารจัดการ รวมถึงจัดหาอุปกรณ์ สถานที่ รวมทั้งจัดเตรียม บุคลากรรับผิดชอบ การดำเนินการ พร้อมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อให้การดำเนินการ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ																
6.5	วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูล และจัดทำร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ของกลุ่มประเทศ CLMVT																

		Month 1				Month 2				Month 3				Month 4				
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
	วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานในข้อ 5.1 – 5.4 และ จัดทำร่าง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ซึ่งประกอบด้วย (ก) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐในการพัฒนา เศรษฐกิจดิจิทัล ของกลุ่มประเทศ CLMVT และ (ข) แนวทางสำหรับภาคเอกชน CLMVT ในการปรับตัว และ เพิ่มขีดความสามารถ ทางการแข่งขันในเศรษฐกิจดิจิทัล โดยระบุรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงาน/ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สิ่งที่ต้อง ดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการ ทั้งนี้ ให้ส่งร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุใน งานจ้างที่ปรึกษาพิจารณา ภายใน 90 วัน นับจากวันลงนามในสัญญา																	
6.6	จัดกิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการ (ระยะเวลา 1 วัน ณ โรงแรมในกรุงเทพมหานคร)																	
6.6.1	เสนอแนวคิด แนวทาง และรายละเอียดการจัดกิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการเพื่อเผยแพร่ผลการศึกษา และ ร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ																	
6.6.2	จัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 1 วัน ในรูปแบบออฟไลน์และ ออนไลน์ โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วม รวมไม่น้อยกว่า 150 คน โดยเป็นผู้เข้าร่วมทางออฟไลน์จำนวนไม่น้อยกว่า 100 คน จากหน่วยงาน/ภาคส่วนที่ เกี่ยวข้อง อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ผู้สนใจ และ ผู้ประกอบการจากประเทศ CLMVT																	
6.6.3	จัดหาวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ จากประเทศ CLMVT อย่างน้อย ประเทศละ 1 คน และ จัดหาพิธีกรและผู้ดำเนินรายการที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างเชี่ยวชาญ อย่างน้อย 1 คน เพื่อนำเสนอ ข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องในการประชุมแบบออฟไลน์																	
6.6.4	จัดเตรียมข้อมูลและเอกสารสำหรับกิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการ เป็นภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งจัดเตรียม เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมให้เพียงพอสำหรับผู้เข้าร่วมประชุม และจัดเตรียมไฟล์เอกสารประกอบ กิจกรรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถดาวน์โหลดได้																	
6.6.5	จัดหาและจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม สำหรับ กิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการ ในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ โดยจัดให้มีสถานที่ดำเนินกิจกรรมที่สามารถ รองรับคนจำนวนไม่น้อยกว่า 100 คน บริหารจัดการกิจกรรม ออกแบบตกแต่งสถานที่ จัดหาเวที พื้นหลังที่มี รูปแบบและขนาดที่เหมาะสม จัดเตรียมที่นั่ง สำหรับประธาน วิทยากร และผู้เข้าร่วมกิจกรรม จัดหาและบริหาร จัดการระบบโสตทัศนูปกรณ์ อาทิ ระบบไฟ แสง เสียง ระบบเทคนิคต่าง ๆ ที่จำเป็น และจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ ที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน อาทิ การลงทะเบียน การต้อนรับผู้เข้าร่วมพิธีเปิด การดูแลความเรียบร้อยของ กิจกรรม และการดูแลระบบโสตทัศนูปกรณ์																	

		Month 1				Month 2				Month 3				Month 4			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
6.6.6	จัดให้มีโปรแกรมการจัดสัมมนาออนไลน์ที่สามารถรองรับผู้เข้าร่วมได้ไม่น้อยกว่า 100 คน ตลอดระยะเวลากิจกรรม สัมมนาเชิงวิชาการ สำหรับผู้เข้าร่วมจากทั้งในและต่างประเทศ โดยจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ และเจ้าหน้าที่เทคนิค ที่มีความเชี่ยวชาญและจำเป็นสำหรับการบริหารจัดการระบบการสัมมนา ผ่านโปรแกรมการจัดสัมมนาออนไลน์																
6.6.7	บริหารจัดการระบบลงทะเบียนออนไลน์ การยืนยันการลงทะเบียนการเข้าร่วมสัมมนา การแจ้งเตือนผู้เข้าร่วม สัมมนาล่วงหน้า ตลอดจนรายงานผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมสัมมนา และจัดทำฐานข้อมูล ผู้เข้าร่วมงาน โดยให้ระบุ รายละเอียดในการติดต่อหรือประสานงาน																
6.6.8	จัดให้มีการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานต่อการจัดกิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการ และจัดทำรายงาน ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมด้วย																
6.6.9	จัดหาและจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม ให้ประธาน วิทยากร ผู้เข้าร่วมกิจกรรม สื่อมวลชน และเจ้าหน้าที่สำนักงาน นโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ ในรูปแบบออนไลน์ จำนวนไม่น้อยกว่า 100 ชุด ทั้งนี้ รูปแบบ แนวทาง และรายละเอียดการจัดกิจกรรม ตามข้อ 5.6 จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ตรวจสอบพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษา ก่อนดำเนินการและที่ปรึกษาจะต้องอำนวยความสะดวกและรับผิดชอบค่าที่พัก ค่าเดินทาง ค่าสถานที่ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม																
6.7	ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และกระตุ้นการมีส่วนร่วม																
6.7.1	จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลทางสื่อดิจิทัลหรือการให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อวิทยุ เป็นภาษาไทย เพื่อประชาสัมพันธ์ก่อน การจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ อย่างน้อย 1 ครั้ง																
6.7.2	จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลทางสื่อดิจิทัลหรือการให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อวิทยุ เป็นภาษาไทย เพื่อประชาสัมพันธ์หลังการ จัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ อย่างน้อย 1 ครั้ง																
6.7.3	ออกแบบเนื้อหาและจัดทำอินโฟกราฟิกส์ (Infographic) เป็นภาษาไทย จำนวน 1 ชิ้น และ ภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ชิ้น และเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์ก่อนการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ ไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง																

		Month 1				Month 2				Month 3				Month 4			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
6.7.4	ออกแบบเนื้อหาและจัดทำอินโฟกราฟิกส์ (Infographic) เป็นภาษาไทย จำนวน 1 ชิ้น และ ภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ชิ้น และเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์หลังการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ ไม่น้อยกว่า 4 ครั้ง ทั้งนี้ เนื้อหา ช่องทาง รูปแบบ และแนวทางการประชาสัมพันธ์ จะต้องได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษาก่อนดำเนินการ																
6.8	บริหารจัดการและดำเนินงานอื่น จัดให้มีระบบ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเชิงเทคนิค และข้อมูล ที่จำเป็นต่อการจัด กิจกรรมทั้งหมดภายใต้โครงการ ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ อาทิ โปรแกรมการประชุมทางไกล ชุดเครื่องเสียง ไมโครโฟน คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะหรือพกพา (desktop/laptop computer) เครื่องขยาย อินเทอร์เน็ตแบบใช้สาย (Lan) หรือไร้สาย (Wireless) เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ จอฉายภาพ (screen projector) เครื่องพิมพ์เอกสาร (printer) เครื่องถ่ายเอกสาร สายสัญญาณเชื่อมต่อเครื่องฉายกับคอมพิวเตอร์ ระบบการเชื่อมต่อต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำเสนอ เช่น Remote Projector เป็นต้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ของการใช้งาน และความเหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าเป็นสำคัญ																
6.9	จัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษา พร้อมทั้งบุคลากรสำนักงาน นโยบาย และยุทธศาสตร์การค้า ตามความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินโครงการฯ เพื่อรายงาน ความคืบหน้า ผลการศึกษาและสำรวจข้อมูล ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และร่วมกันพิจารณาตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ ที่สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้ากำหนดขึ้น																
6.10	จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ ได้แก่ 1) รายงานผลการศึกษา และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฉบับสมบูรณ์ 2) รายงานผลการดำเนินงานตลอดโครงการ																
	การจัดส่งรายงาน																
	รายงานขั้นต้น																
	รายงานฉบับสมบูรณ์																

หมายเหตุ : แผนการดำเนินงานดังกล่าวอาจมีการปรับปรุงตามความเหมาะสม โดยได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์

บทที่ 3

การทบทวนวรรณกรรม ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม ศึกษาและรวบรวมข้อมูลทุกมิติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 กระแสโลก (megatrends) ที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาค CLMVT

3.1.1 แรงขับเคลื่อนกระแสโลก

รายงานแนวโน้ม (megatrends) ฉบับที่สองของ Dubai Future Foundation (DFF) แบ่งปันสัญญาณบางอย่างที่น่าจับตามองในปี พ.ศ. 2567 ทั้งนวัตกรรมและการเติบโต ในอนาคต ความเจริญรุ่งเรือง และความเป็นอยู่ที่ดี โดยสัญญาณเหล่านี้ไม่ได้เป็นการคาดการณ์หรือแนวโน้มที่สมบูรณ์ โดยเป็นสัญญาณที่สำรวจ 10 แนวโน้ม ที่มูลนิธิ DFF เห็นในอนาคต โดยมีรายละเอียดดังนี้

➤ การปฏิวัติทางวัสดุ (Material Revolution)

วัสดุเป็นสิ่งพื้นฐานสำหรับทุกสิ่งที่เราใช้และบริโภคในชีวิตประจำวัน ความก้าวหน้าในวัสดุศาสตร์ (Materials Science)² กำลังได้รับแรงขับเคลื่อนจากปัญญาประดิษฐ์และนาโนเทคโนโลยี การศึกษาและวิจัยที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการยอมรับถึงศักยภาพในการปรับปรุงวัสดุและวิธีการผลิต ภาคส่วนต่าง ๆ ที่ครอบคลุมอุตสาหกรรม เทคโนโลยี และสินค้าอุปโภคบริโภค จะประสบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ

วัสดุศาสตร์ (Materials Science) เป็นกุญแจสำคัญในการแก้ปัญหาหลายประการจากพลาสติก โดยการพัฒนาและนำวัสดุใหม่ ๆ มาใช้ รวมถึงการส่งเสริมการอัปเดตและการซ่อมแซมจากวัสดุที่เข้าถึงได้ การพิมพ์สามมิติในระดับนาโนยังมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรม

² การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวัสดุ การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์มาอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบพื้นฐานของวัสดุ เพื่อนำมาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติให้เกิดเป็นวัสดุชิ้นใหม่ๆ

โดยเฉพาะในด้านไมโครอิเล็กทรอนิกส์ นาโนโรโบติกส์ และเซ็นเซอร์ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา นวัตกรรมใหม่ๆ และการแก้ปัญหาด้วยเทคโนโลยี

➤ ข้อมูลหลายมิติที่ไร้ขอบเขต (Boundless Multidimensional Data)

การเติบโตของเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ควอนตัม (quantum computing) บล็อกเชน และอินเทอร์เน็ตของทุกสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) และการเชื่อมต่อขั้นสูง จะทำให้เกิดข้อมูลดิบ (raw data) เพิ่มขึ้นอย่างมาก เมื่อรวมกับการเชื่อมต่อขั้นสูงผ่านเครือข่าย 5G และ 6G และการเพิ่มขึ้นของข้อตกลงพหุภาคี (multiple agreements) ที่เน้นการทำงาน ร่วมกันของข้อมูล ปัจจัยเหล่านี้จะทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของข้อมูลดิบทั้งในด้านปริมาณและ ความหลากหลาย ภายใต้เงื่อนไขที่เหมาะสม

ตัวอย่างของ AI ที่จะเข้ามาเปลี่ยนแปลงให้เกิดข้อมูลดิบจำนวนมาก

- ปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถอธิบายได้ (Explainable AI – XAI)³ ความซับซ้อน ที่มากขึ้นของกระบวนการตัดสินใจของอัลกอริทึมในปัจจุบัน การคาดการณ์ อนาคต การให้เหตุผลต่างๆ ที่ยากและซับซ้อนขึ้น Explainable AI (XAI) จึงถูก พัฒนาขึ้นมาเพื่ออธิบายการตัดสินใจต่าง ๆ ของ AI ในลักษณะที่เข้าใจง่าย และชัดเจน รวมถึงแสดงหลักฐาน และที่มาของการตัดสินใจนั้น ๆ ส่งผลให้เรา สามารถวิเคราะห์เบื้องต้นก่อนได้ว่าสมควรจะเชื่อการตัดสินใจดังกล่าวหรือไม่ เช่น การตัดสินใจของระบบ AI ในการอนุมัติสินเชื่อหรือการวินิจฉัยโรค ดังนั้น XAI จึงเป็นการพยายามในการทำให้ผู้ใช้งานหรือผู้เกี่ยวข้องเข้าใจว่า AI ทำงาน อย่างไร
- Multimodal AI⁴ จะเปลี่ยนวิธีการมองข้อมูลของเราไปอย่างสิ้นเชิง ภูมิทัศน์แห่ง การเล่าเรื่อง (Storytelling landscape) ที่เปลี่ยนแปลงไป สะท้อนให้เห็นผ่าน การใช้สื่อโซเชียลมีเดีย ประชากรประมาณ 5 พันล้านคนทั่วโลกที่ใช้โซเชียลมีเดีย มีการโพสต์เรื่องราว มากกว่า 1 พันล้านครั้งต่อวันบน Facebook

³ ปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถอธิบายได้ เป็นแนวคิดที่ให้ AI มีขั้นตอนของการทำความเข้าใจเข้าไปด้วยเพื่อให้ ผลที่ออกมาสามารถ อธิบายได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่ายต่อมนุษย์ รวมถึงแสดงหลักฐาน ที่มา ของการตัดสินใจนั้น ๆ

⁴ ปัญญาประดิษฐ์ประเภทหนึ่งที่สามารถประมวลผล ทำความเข้าใจ และทำงานกับข้อมูลมากกว่าหนึ่งประเภท เช่น ข้อความ รูปภาพ บทสนทนา วิดีโอ และเสียง ทำให้ AI เข้าใจผลลัพธ์ในหลายมิติ เพิ่มความแม่นยำและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ ผู้ใช้ร้อยละ 62 คาดว่าจะเพิ่มการใช้งานเรื่องราวใน Facebook และ Instagram มากขึ้นในอนาคต

➤ ช่องโหว่ของเทคโนโลยี (Technological Vulnerabilities)

การเติบโตของเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ การตัดต่อยีนส์ เทคโนโลยีบ้านอัจฉริยะ (smart home technology) และการใช้อุปกรณ์สวมใส่ที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต (IoT) ทั้งหมดนี้เป็นเทคโนโลยีที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาและการใช้งาน อย่างไรก็ตาม ความเสี่ยงและช่องโหว่ต่าง ๆ ก็จะมีมากขึ้น ส่งผลต่อความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่ได้ทวีความรุนแรงขึ้นซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อทุกด้านของชีวิตและการทำงาน

ในปี 2566 มีจำนวนผู้เสียหายจากมัลแวร์เรียกค่าไถ่ (Ransomware) เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 143 ค่าเฉลี่ยของมูลค่าความเสียหายจากการละเมิดข้อมูลทั่วโลกเป็น 4.45 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และการติดตั้งระบบเทคโนโลยีบ้านอัจฉริยะ เช่น สมาร์ททีวี ลำโพงอัจฉริยะ แม้จะมีประโยชน์จากการทำงานอัตโนมัติและประหยัดพลังงาน แต่ความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูลถูกเปิดเผยมากยิ่งขึ้น การเข้าใจและการลดความเสี่ยงทางดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้สามารถรับมือกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากปัญหาความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของข้อมูลที่ถูกเปิดเผย

➤ ขอบเขตของพลังงาน (Energy Boundaries)

พลังงานมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันและจะยังคงมีความสำคัญในอนาคต ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความต้องการพลังงานที่เพิ่มขึ้นจะผลักดันการสำรวจและการแสวงหาแหล่งพลังงานทางเลือกใหม่ อีกทั้ง บทบาทของปัญญาประดิษฐ์มีส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การจัดการ และการกระจายพลังงาน ซึ่งจะช่วยเสริมการผลิตพลังงานจากแหล่งที่มีอยู่และการส่งผ่านและการกระจายไปทุกที่ทั่วโลก

■ การเปลี่ยนผ่านไปสู่พลังงานที่ยั่งยืน (Transition to sustainable energy)

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในระบบอัตโนมัติและอุตสาหกรรมในอดีตได้นำไปสู่การสูญเสียงาน และความท้าทายทางเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับความยากลำบากที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยเหตุนี้ การเปลี่ยนผ่านไปสู่พลังงานที่ยั่งยืนซึ่งช่วยลดความไม่เท่าเทียม

ด้านรายได้และพลังงานจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะได้รับการสนับสนุนในสังคมต่อการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต

■ พลังงานแสงอาทิตย์

ในปี 2565 กำลังการผลิตพลังงานแสงอาทิตย์ทั่วโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 70 โดยร้อยละ 95 ของโรงงานผลิตใหม่อยู่ในประเทศจีน และในอนาคตคาดว่าจะมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากค่าใช้จ่ายในการผลิตและการติดตั้งระบบพลังงานแสงอาทิตย์ที่ลดลง ทำให้ผู้คนและธุรกิจสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ วัสดุที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเปลี่ยนพลังงานแสงอาทิตย์ให้เป็นพลังงานไฟฟ้า ทำให้โซลาร์เซลล์มีความสามารถในการผลิตพลังงานได้มากขึ้นจากพื้นที่ที่เท่ากัน ซึ่งทำให้การใช้โซลาร์เซลล์แพร่หลายมากขึ้นในหลายภูมิภาคและในหลายภาคส่วนของเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นในระดับครัวเรือน ธุรกิจขนาดเล็ก หรือโรงงานขนาดใหญ่ การเติบโตนี้จะส่งผลให้การพึ่งพาพลังงานฟอสซิลลดลงและช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

➤ พลังงานประหยัด (Saving Energy)

ด้วยความท้าทายที่เพิ่มขึ้นจากการขาดแคลนทรัพยากรและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จึงจำเป็นต้องปรับตัวและเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การจัดการนี้จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่มองระบบนิเวศแบบองค์รวมมากขึ้น ซึ่งการจัดการแบบองค์รวมนี้จะช่วยให้มีการวางแผนและดำเนินการที่ยั่งยืนมากขึ้น โดยการมองไปข้างหน้าและคำนึงถึงผลกระทบระยะยาว โดยไม่ใช่แค่การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่เป้าหมายสูงสุดคือการสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ธรรมชาติและ การตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุกด้าน

■ BioTrade ⁵

การสนับสนุนกิจกรรม BioTrade ของสหประชาชาติ ประชุมการค้าและพัฒนา (United Nations Conference on Trade and Development: UNCTAD) นับเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมาย

⁵ การขายสินค้าและบริการที่มีต้นทางจากทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าทางชีวภาพ โดยที่สินค้าเหล่านี้ถูกผลิตหรือดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป้องกันการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ และสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนได้เสียในการผลิตสินค้านั้น ๆ

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) มีการพูดถึงการเก็บเกี่ยว การผลิต การแปรรูป และการขายสินค้าและบริการที่มีรากฐานมาจากความหลากหลายชีวภาพ ที่มีอยู่ในพื้นที่ที่กำหนด BioTrade ซึ่งกำลังดำเนินกิจกรรมจำนวน 100 ประเทศ ในปี 2564 มูลค่าทั่วโลกของ BioTrade ประมาณ 3.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ โตขึ้นทุกปีประมาณร้อยละ 29 ใน 10 ปีที่ผ่านมา

- การวิจัย การพัฒนา และการสาธิตการใช้ (Research, Development and Demonstration: RD&D)

เทคโนโลยีจำเป็น (Essential Technologies)⁶ มีเป้าหมายที่จะบรรลุการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (net-zero emissions) แต่ยังคงขาดความพร้อมในการเข้าสู่ตลาด แนวโน้มนี้มุ่งเน้นให้เทคโนโลยีเหล่านี้พร้อมใช้งานได้เร็วขึ้น จึงมีความสำคัญที่จะผลักดันจากการวิจัยไปสู่การใช้งานได้จริง รัฐบาลทั่วโลกได้มีการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาด้านพลังงานในปี 2564 สูงถึง 3.8 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 บริษัทเอกชนก็มีการลงทุนในการพัฒนาด้านพลังงาน เกือบ 1.2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งมากกว่ารัฐบาลทั่วโลก 3 เท่า

➤ โลกไร้พรมแดน (Borderless World)

ความก้าวหน้าในด้านการสื่อสาร เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและการเชื่อมต่อ 5G และ 6G การประมวลผล เช่น คอมพิวเตอร์ควอนตัม และปัญญาประดิษฐ์ขั้นสูง จะเป็นตัวเร่งที่สำคัญในการสร้างโลกไร้พรมแดน ซึ่งโลกที่ไร้พรมแดนนี้จะเปลี่ยนแปลงวิถีการทำงานของมนุษย์ไปโดยสิ้นเชิงสามารถทำงานจากที่ใดก็ได้ การใช้ชีวิตที่เชื่อมต่อกับเทคโนโลยีมากขึ้น โดยการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้นำมาซึ่งโอกาสใหม่ ๆ แต่ก็ยังมาพร้อมกับความท้าทายที่ต้องการการปรับตัวและนวัตกรรมจากทั้งผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน

- ระบบบัญชีแบบรวมศูนย์ (Unified ledgers)

การนำระบบบัญชีแบบรวมศูนย์มาใช้จะทำให้การทำธุรกรรมในระบบการเงินเป็นไปโดยอัตโนมัติและบูรณาการกัน ซึ่งจะทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะธนาคารกลางและผู้เข้าร่วม

⁶ เทคโนโลยีที่เป็นพื้นฐานและสำคัญต่อการทำงานหรือการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลหรือองค์กร เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เทคโนโลยีการแสดงผล (Display Technologies) และเทคโนโลยีการเข้าถึงข้อมูลและการวิเคราะห์ (Data Access and Analytics Technologies)

ในระบบการเงิน มีความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งระบบนี้จะช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลแบบเรียลไทม์ ทำให้มีความโปร่งใสมากขึ้นในการทำธุรกรรมทุกประเภท

- การใช้ประโยชน์จากการทำให้สินทรัพย์เป็นโทเคน (Tokenisation)

โครงสร้างพื้นฐานทางการเงินใหม่นี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์จากการทำให้สินทรัพย์เป็นโทเคนดิจิทัล ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนสินทรัพย์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินฝากหรือสินทรัพย์อื่น ๆ ให้เป็นโทเคนดิจิทัล การทำเช่นนี้จะช่วยให้สามารถผสมผสานเงินของธนาคารกลางกับสินทรัพย์ที่เป็นโทเคนได้บนแพลตฟอร์มที่สามารถเขียนโปรแกรมได้ ทำให้การทำธุรกรรมเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- การสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currencies: CBDCs)

CBDCs หรือสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลาง ถูกออกแบบมาเพื่อทำให้การทำโทเคนเป็นเรื่องง่ายยิ่งขึ้นในฐานะวิธีการชำระบัญชี ซึ่งจะช่วยให้การทำธุรกรรมทางการเงินในโลกดิจิทัลมีความราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเมื่อผสมผสานกับการใช้ระบบบัญชีแบบรวมศูนย์

➤ ความเป็นจริงทางดิจิทัล (Digital Realities)

การกระจายของโลกดิจิทัลที่เติบโตขึ้นของคนรุ่นใหม่ หรือที่เรียกว่า "ดิจิทัลเนทีฟ" (Digital Natives) ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่เติบโตมากับรูปแบบการบันเทิง การศึกษา และการสื่อสารที่เป็นดิจิทัล มีความคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้ง การพัฒนาเครือข่าย 5G และ 6G จะเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการเสริมสร้างการใช้งานระบบอัตโนมัติและการประยุกต์ใช้อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) จะทำให้ประสบการณ์ในการใช้งานโลกเสมือนจริงคล้ายคลึงกับความจริงมากขึ้น ทำให้เกิดโอกาสใหม่ ๆ ในการพัฒนานวัตกรรม และการใช้งานเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเห็นได้จากสัญญาณเหล่านี้

- แอปพลิเคชันแบบกระจายศูนย์ (Decentralized Application: DApps)

การประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันแบบกระจายศูนย์ (DApps)⁷ ช่วยให้ผู้ใช้สามารถควบคุมการเป็นเจ้าของบริการดิจิทัลและประสบการณ์ใน Web3⁸ ได้มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงนี้แสดงถึงยุคใหม่ของประสิทธิภาพและการเสริมพลังในอุตสาหกรรมกีฬา DApps ทำงานบนเครือข่าย peer-to-peer ซึ่งจะจัดเก็บข้อมูลผู้ใช้อย่างปลอดภัยทั่วโลกด้วยสัญญาอัจฉริยะที่ควบคุมฟังก์ชันการทำงาน ที่สามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติและปราศจากตัวกลาง ซึ่งจะช่วยปกป้องความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้งานได้มากขึ้น

นักกีฬาได้มีการนำ DApps มาใช้สำหรับสัญญาอัจฉริยะ (smart contracts) เพื่อรับรายได้อย่างรวดเร็วและการป้องกันทรัพย์สินทางปัญญา ในขณะที่อุตสาหกรรมกีฬาได้นำ DApps มาใช้เพื่อความโปร่งใสในการต่อต้านการใช้สารต้องห้าม (anti-doping)

- การเปลี่ยนผ่านจาก 5G สู่ 6G (Transition from 5G to 6G)

สัญญาณเครือข่าย 4G ครอบคลุมร้อยละ 90 ทั่วโลก และสัญญาณ 5G ที่ครอบคลุมร้อยละ 32 ทั่วโลก โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกและแอฟริกาซบซารา โดยการเชื่อมต่อ 5G ทั่วโลกคาดว่าจะสูงถึง 3.8 พันล้านภายในปี 2570 เพิ่มขึ้นจาก 1.5 พันล้าน ในปี 2566

การเปิดตัวและการแพร่ระบบเครือข่าย 5G และ 6G จะเสริมสร้างการใช้งานโดยอัตโนมัติและการใช้งาน IoT โดยที่มีการเชื่อมต่อที่มีความเชื่อถือได้มากขึ้น มีค่าใช้จ่ายที่ประหยัดและการเชื่อมต่อที่ปลอดภัยในระดับความเร็วสูง การวิจัยสัญญาณเครือข่าย 6G มุ่งมั่นที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการเชื่อมต่ออย่างมากโดยเฉพาะเรื่องความเร็ว ความเชื่อถือได้ ความแข็งแกร่งและขยายพื้นที่ความครอบคลุมของเครือข่ายไปสู่พื้นที่ชนบทและห่างไกล

⁷ แอปพลิเคชันที่ทำงานบนเครือข่ายบล็อกเชนแบบกระจาย (decentralized blockchain network) โดยมีลักษณะเป็นแอปพลิเคชันที่ไม่ต้องการแม่แบบกลางหรือเซิร์ฟเวอร์จากองค์กร แอปพลิเคชันเหล่านี้ใช้โครงสร้างบล็อกเชนเพื่อจัดการกับข้อมูลและการทำงานต่าง ๆ ซึ่งทำให้มีความเป็นส่วนตัวและปลอดภัยมากขึ้น

⁸ รูปแบบใหม่ของอินเทอร์เน็ตที่กำลังพัฒนาขึ้น มีแนวคิดหลักคือ Decentralized Web หรือการเป็นเว็บไซต์แบบกระจายศูนย์ ที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาตัวกลางเป็นผู้คอยเก็บข้อมูล รวมถึงการนำเทคโนโลยี AI มาใช้เพื่อยกระดับการท่องอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพและปลอดภัยมากยิ่งขึ้นในอนาคต

➤ การดำเนินชีวิตร่วมกับหุ่นยนต์อัตโนมัติและระบบอัตโนมัติ (Living with Autonomous Robot and Automation)

หุ่นยนต์เป็นเครื่องจักรที่มีความสามารถในการรับรู้สภาพแวดล้อมรอบตัว การประมวลผลข้อมูลที่ได้รับมาและดำเนินการตามคำสั่งที่ได้รับ รวมถึงการสื่อสารกับมนุษย์หรือระบบอื่น ๆ ขณะที่ระบบอัตโนมัติ (Automation) จะดำเนินการตามคำสั่งโดยมีการป้อนข้อมูลจากมนุษย์น้อยที่สุด ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี วิศวกรรมเครื่องกล และเครือข่ายการสื่อสารขั้นสูง (Advanced Communication Networks) ทำให้หุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ในอนาคตหุ่นยนต์จะเข้ามามีบทบาทในอุตสาหกรรมต่าง ๆ มากขึ้น แต่ยังคงต้องพิจารณาถึงความท้าทายทางจริยธรรมและสังคมเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

■ ระบบการทำงานอัตโนมัติ (Task Automation)

ในปี 2566 การเติบโตของการติดตั้งหุ่นยนต์ในอุตสาหกรรมมีการชะลอตัวเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา และหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 ทั่วโลก แม้จะมีความท้าทายระยะสั้น แต่แนวโน้มระยะยาวยังคงเป็นบวก เนื่องจากการติดตั้งหุ่นยนต์บริการทั่วโลกคาดว่าจะมีมูลค่าถึง 2.16 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายในปี 2573 โดยเฉพาะในตะวันออกกลางที่หุ่นยนต์มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและมีบทบาทสำคัญในอุตสาหกรรมการผลิต การดูแลสุขภาพ และโลจิสติกส์

■ แพลตฟอร์มพัฒนาแอปพลิเคชัน Low-code (Low and no-code AI platforms)⁹

การใช้แพลตฟอร์ม Low-code ช่วยให้การพัฒนาแอปพลิเคชันเร็วขึ้น การบริการทางดิจิทัลและกระบวนการ และการกระตุ้นนวัตกรรม ตัวอย่างของแพลตฟอร์ม low-code ได้แก่ Microsoft Power Apps และ Quickbase ซึ่งช่วยให้ทีมองค์กรสามารถสร้างแอปพลิเคชันได้ด้วยตนเองโดยลดการพึ่งพาทรัพยากรด้านไอที อย่างไรก็ตาม ยังมีความเสี่ยงต่อการละเมิดด้านไอที เช่นในปี พ.ศ. 2564 มีมากกว่า 1,000 แอปพลิเคชันที่กำหนดค่าใช้จ่ายโดยใช้ Microsoft Power Apps โดยมีการรั่วไหลข้อมูลถึง 38 ล้านบันทึก โดย GenAI กำลังเปลี่ยนแปลงตลาด AI แบบ no-code

⁹ แพลตฟอร์มสำหรับ Developer ที่ช่วยให้การออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์หรือซอฟต์แวร์ออกมาได้รวดเร็วที่สุด ด้วยการเขียนโค้ดให้น้อยที่สุด ซึ่งผู้ใช้ยังคงจำเป็นต้องมีความรู้ด้านการเขียนโปรแกรมอยู่ เพียงแต่จะสามารถประหยัดเวลาในการทำงานมากขึ้น และได้งานที่มีประสิทธิภาพ

เปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานที่ไม่มีพื้นฐานทางเทคนิค และการลดทอนระยะเวลาการทำงานที่ซับซ้อน หรืองานที่ไม่คุ้นเคยของนักพัฒนา

➤ **อนาคตของมนุษยชาติ (Future Humanity)**

ศักยภาพของมนุษย์มีไม่จำกัดด้วยเครื่องจักรที่ทันสมัย เทคโนโลยีเชื่อมต่อสมองมนุษย์ กับคอมพิวเตอร์ (Brain-Computer Interface: BCI) และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการแพทย์ ที่พัฒนามากขึ้นส่งผลให้เกิดโลกที่ไร้พรมแดนมากขึ้น ด้วยเหตุนี้การปรับตัวของมนุษย์เพื่อ อยู่ร่วมกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมเหล่านี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อการวางแผนในการทำงาน และการใช้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของเทคโนโลยีที่ไม่เคยหยุดนิ่ง เป็นเหตุให้ มวลมนุษยชาติต้องรู้เท่าทันความเป็นไป เพื่อปรับตัวให้เท่าทันทั้งนี้มีหลายภาคส่วนที่ได้รับ อิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ เช่น

- กระบวนการทำงาน (Future of Work) ที่จะให้ความสำคัญกับความสามารถและ ทักษะของบุคลากรมากขึ้น เช่นเดียวกับการให้ความสำคัญกับสถานที่ การทำงานทั้งในรูปแบบที่จับต้องได้ (Tangible) และที่จับต้องไม่ได้ (Intangible)
- ความคิดสร้างสรรค์ที่ก่อนหน้านี้มีการกล่าวว่าเป็นปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ไม่สามารถมีความสามารถในการสร้างสรรค์มากกว่ามนุษย์ แต่ไม่ใช่สำหรับยุคสมัยนี้อีกต่อไป เพราะหุ่นยนต์และปัญญาประดิษฐ์สามารถ สร้างความแปลกใหม่และสร้างสรรค์ให้กับผลงานได้เช่นกัน
- ภายใต้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ในอีกทางหนึ่งของ กระแสความโดดเดี่ยวทางสังคม (Social isolation) ก็กำลังเพิ่มมากขึ้นในสังคม ปัจจุบันในทุกช่วงวัย นอกจากนี้ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูล (Disparity in Data Access) ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่ง que สร้างช่องว่างของสังคมในอนาคตอันใกล้

➤ ความก้าวหน้าในด้านสาธารณสุขและโภชนาการ (Advanced Health and Nutrition)

ความก้าวหน้าในด้านปัญญาประดิษฐ์ขั้นสูง (Advanced Machine Intelligence) นาโนเทคโนโลยีและเทคโนโลยีชีวภาพ (Nano and Biotechnology) และระบบการเชื่อมต่อผ่านอินเทอร์เน็ตทุกสรรพสิ่ง (IoT) จะเปลี่ยนแปลงทั้งความหมายของสุขภาพและโภชนาการ รวมถึงประสบการณ์ด้านสุขภาพในอนาคต โดยกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีจะช่วยพัฒนาระบบสาธารณสุขและสุขภาพให้กับประชากรโลกในทุกช่วงวัย อีกทั้งยังสามารถลดอัตราการเกิดของโรคที่ยากต่อการรักษาและเป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญต่อการความยั่งยืนในการใช้ทรัพยากรน้ำและอาหารอีกด้วย

ภายใต้การพัฒนาอย่างต่อเนื่องของเทคโนโลยีก่อให้เกิดกระแสการเปลี่ยนแปลงหลัก ๆ ในส่วนของระบบสาธารณสุขและโภชนาการ อาทิ

- การวินิจฉัยโรคภัยต่าง ๆ โดยเฉพาะโรคทางจิตเวชจะถูกวินิจฉัยได้ง่ายขึ้นและง่ายต่อทั้งผู้ป่วยและแพทย์ผู้รักษาจากการเข้ามาของแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับปัญหาทางจิตเวช (Online Platform Mental Health) ทั้งนี้การเกิดของนวัตกรรมนี้เป็นการหนุนแรงของบุคลากรทางการแพทย์ ในอีกทางหนึ่งก็เป็นการเพิ่มช่องทางการรักษาให้กับคนไข้ที่เข้าถึงการรักษาได้ยากด้วยเช่นกัน
- จรรยาบรรณในการผลิตและความยั่งยืนของอาหารควรเติบโตควบคู่ไปกับการพัฒนาของเทคโนโลยีที่ช่วยหนุนแรงมนุษย์ในการผลิต และการสร้างความแม่นยำในเรื่องของโภชนาการมากขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ถึงอย่างไรก็ตามแม้ว่าการมีส่วนร่วมของเทคโนโลยีที่มากขึ้นในกระบวนการ การเข้าถึงของผู้บริโภคก็มีความสำคัญมากเช่นกัน โดยการเข้าถึงนี้รวมถึงในเรื่องของราคาและความง่ายต่อการเข้าถึงตลาด

3.1.2 กระแสโลกด้านการค้าและการลงทุน

จากหัวข้อที่ผ่านมาได้มีการศึกษาเกี่ยวกับแรงขับเคลื่อนที่จะเป็นตัวกำหนดกระแสโลก (Megatrends) โดยเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า การเปลี่ยนแปลงทั้ง 10 สาขาที่กล่าวไปข้างต้นมีผลกระทบต่อทิศทางของการค้าและการลงทุน นำมาซึ่งโอกาสและความเสี่ยงทั้งต่อภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภค

Megatrends มีแนวโน้มที่จะค่อย ๆ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อปี 2559 ที่ประชุม World Economic Forum 2016 ได้กล่าวถึง การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ที่นำมาซึ่งการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการผลิต ด้วยการผสมผสานเทคโนโลยีเชิงกายภาพ เชิงดิจิทัล และเชิงชีวภาพเพื่ออุตสาหกรรม แนวโน้มเหล่านี้ส่งผลให้วิธีการทำธุรกิจเปลี่ยนแปลงไป ความยืดหยุ่นในการทำงานมากขึ้น และบทบาทของธุรกิจบริการเพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบันเทคโนโลยีได้ถูกนำมาใช้เพื่อเพิ่มการรับรู้ของมนุษย์ และได้กลายเป็นแรงผลักดันให้ภาคธุรกิจเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล

แต่ในขณะเดียวกัน Megatrends ก็สามารถเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันเมื่อเกิดภัยพิบัติหรือเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง (shock) ดังเช่นการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้เน้นย้ำภาพของโลกาภิวัตน์ในทิศทางใหม่ที่อาจกระตุ้นให้เกิดนโยบายประชานิยมในแต่ละประเทศมากขึ้น และการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานในช่วงเวลาดังกล่าว ส่งผลให้ผู้ผลิตหวนกลับมาลงทุนเพื่อผลิตในประเทศมากขึ้น

➤ การเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล (Digital Transformation)

ในภาพรวมวิกฤตโควิด-19 ได้เร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยี เช่น การใช้ AI ในธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) ธุรกิจทางการเงิน และการผลิตขั้นสูง รวมทั้งการแปลงเป็นดิจิทัลเร็วกว่าที่คาดการณ์ไว้ก่อนหน้านี้เป็นเวลาหลายปี โดยเฉพาะในทวีปเอเชีย¹⁰ โดยสังเกตได้จากจำนวนบริษัทเทคโนโลยีดิจิทัลกำลังเพิ่มขึ้น โดยมีหลายธุรกิจสามารถฟื้นตัวได้เร็ว และบางส่วนสามารถเติบโตฝ่าวิกฤตไปได้อย่างมั่นคง ท่ามกลางวิกฤตเกี่ยวกับสินเชื่อและการเงิน บริษัทเทคโนโลยีหลายแห่งกำลังลงทุนจำนวนมหาศาลเพื่อความสามารถในการเติบโตหลังโควิด-19 ทั้งในด้านการสรรหาบุคลากรและเงินทุน อย่างไรก็ตาม การทำงานทางไกล เช่น บริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การค้าปลีกออนไลน์ และการศึกษาออนไลน์ กำลังเติบโตอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน กิจกรรมเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะยังคงอยู่ต่อไปหลังวิกฤตโควิด-19 และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของการค้าโลกในระยะยาว

ในขณะที่ช่องทางบริการทางการแพทย์ออนไลน์ จะกลายเป็นบรรทัดฐานใหม่ของธุรกิจบริการด้านสุขภาพ ซึ่งได้อานิสงค์จากแนวโน้มของการใช้อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง หรือ Internet of things ด้วยเทคโนโลยีการติดตั้งเซนเซอร์ต่าง ๆ บนผลิตภัณฑ์ที่สามารถส่งข้อมูลการใช้งานและสื่อสารระหว่างเซนเซอร์ประเภทต่าง ๆ ได้อย่างทันที โดยในปัจจุบัน มีเทคโนโลยีทางด้าน

¹⁰ Laura LaBerge, Clayton O'Toole, Jeremy Schneider, and Kate Smaje "How COVID-19 has pushed companies over the technology tipping point—and transformed business forever," October 2020.

สุขภาพหลายผลิตภัณฑ์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตในการเก็บข้อมูลและเชื่อมต่อระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ เช่น อุปกรณ์บันทึกข้อมูลสุขภาพและเชื่อมต่อระหว่างคนไข้ ผู้ดูแล และสถานพยาบาล และการติดตั้งปั๊มฉูดเงินที่เชื่อมกับไซเรน การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 นำมาซึ่งแนวโน้มของหุ่นยนต์และการให้บริการ (robotics and services) โดยหุ่นยนต์กำลังทดแทนหรือทำงานร่วมกับบุคลากรทางการแพทย์ที่มีอย่างจำกัด และช่วยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลลัพธ์ที่แม่นยำมาก ตัวอย่างเช่น แนวโน้มการผ่าตัดหรือวินิจฉัยโรคด้วยระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์

สำหรับธุรกิจค้าปลีก จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงรูปแบบธุรกิจให้เป็นดิจิทัลและเพิ่มช่องทางการค้าออนไลน์ เทคโนโลยีดิจิทัลจะเป็นตัวช่วยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของการทำธุรกิจ และปรับปรุงกระบวนการขาย เช่น เครื่องมือทำแผนการตลาดออนไลน์ เครื่องมือค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต แพลตฟอร์มที่ใช้ AI เป็นต้น สำหรับธุรกิจประกันภัยจะเน้นการสร้างประสบการณ์ของลูกค้าแบบเฉพาะตัว และอุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์จะเน้นการลงทุนในผลิตภัณฑ์รุ่นใหม่

นอกจากนี้ การเชื่อมต่อแบบดิจิทัลยังส่งผลต่อตลาดอสังหาริมทรัพย์และการขยายตัวของเมือง มีการคาดการณ์ว่าดิจิทัลและเทคโนโลยีจะทำให้ชีวิตการทำงานไม่ต้องพึ่งพาสถานที่ทำงานเฉพาะ โดยจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตั้งถิ่นฐานและการเคลื่อนย้ายของประชากร ซึ่งสถานการณ์โควิด-19 จะเป็นตัวเร่งให้สิ่งเหล่านี้เกิดเร็วขึ้น การวิเคราะห์ของบริษัทอสังหาริมทรัพย์ CoreLogic ระบุว่า ในช่วงที่ผ่านมา ราคาบ้านขยับขึ้นในอัตราที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับราคาพาร์ทเมนต์ และแนวโน้มในการซื้ออสังหาริมทรัพย์เกิดขึ้นในพื้นที่ห่างไกลมากกว่าในเมือง¹¹ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความไม่แน่นอนในตลาดอสังหาริมทรัพย์อยู่เสมอ สถานการณ์โควิด-19 ไม่สามารถนำมาซึ่งบทสรุปของทิศทางของตลาดนี้ได้ แต่สิ่งที่น่าสนใจคือ แรงขับเคลื่อนที่เป็นไปได้สองประการ คือ การลืดอกดาวน์และอัตราว่างงานที่เพิ่มสูงขึ้นอาจเกี่ยวข้องกับการที่คนอยากจะเกษียณเร็วขึ้นและมองหาพื้นที่นอกเมืองที่มีราคาถูกลงกว่า และสามารถมีวิถีชีวิตที่แตกต่างจากเมืองใหญ่ ประการที่สอง ความสามารถในการใช้ telework telehealth การค้าปลีกออนไลน์ การศึกษาออนไลน์ และการเชื่อมต่อแบบดิจิทัล อำนวยความสะดวกให้คนสามารถเลือกที่จะใช้ชีวิตในพื้นที่ห่างไกลเมืองอย่างมีคุณภาพ จึงมีความเป็นไปได้ที่การทำงานผ่านการเชื่อมต่อออนไลน์จะส่งผลให้รูปแบบการตั้งถิ่นฐานและการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนไปหลังจากนี้

¹¹ Harling, J. 2020. Housing values edge lower in May, while transaction activity partially recovers from a sharp drop in April CoreLogic, 1 June.

สำหรับภาครัฐเองก็ได้รับผลกระทบของกระแสการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล การกำกับดูแลข้อมูลที่ยังขาดอย่างเต็มที่ของภาครัฐ รวมถึงการตัดสินใจในระดับนโยบายที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล การระบาดใหญ่ของโควิด-19 ได้สร้างสภาพแวดล้อมที่การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วนและต้องกระทำอย่างรวดเร็วด้วยการพึ่งพาข้อมูลที่รายงานอย่างทันที วิกฤตดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล ความสามารถในการเชื่อมต่อข้อมูล การรักษาความปลอดภัย และการใช้ข้อมูลอย่างมีจริยธรรม

➤ การลงทุนเพื่อสร้างความยืดหยุ่นในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของห่วงโซ่อุปทาน

การเปลี่ยนรูปแบบการค้าสำหรับสินค้าที่ผลิตขึ้นมีผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทาน โดยในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา จีนกลายเป็น "โรงงานของโลก" และในปี 2556 ได้กลายเป็นประเทศการค้าที่ใหญ่ที่สุดในโลก สถาบัน McKinsey Global Institute ได้ระบุว่าการค้าของจีนเติบโตอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2543 แต่การเติบโตได้ลดลงในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยเศรษฐกิจจีนในขณะนี้เน้นไปที่การบริโภคภายในประเทศด้วยพร้อมกับการนำเข้าที่ลดลง¹² การหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานของจีนในช่วงต้นปี 2563 กอปรกับสถานการณ์ความขัดแย้งทางการค้า แสดงให้เห็นถึงปัญหาของการพึ่งพาการนำเข้า อย่างไรก็ตาม ความไม่แน่นอนทางภูมิรัฐศาสตร์ในอนาคตอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการค้าซื้อขาย และอาจเป็นโอกาสที่ประเทศต่าง ๆ จะมองหาฐานการผลิตทดแทน เช่น เวียดนาม ไทย และเม็กซิโก

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ก่อให้เกิดความสนใจในการแก้ปัญหาห่วงโซ่อุปทานในระดับท้องถิ่น ผู้นำนโยบายจากสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการดูแลการผลิตในระดับท้องถิ่น และลดการพึ่งพาสินค้านำเข้า¹³ ในเดือนพฤษภาคม 2563 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของออสเตรเลีย ประกาศว่ารัฐบาลจะมุ่งเน้นไปที่การสร้างภาคการผลิตของประเทศให้เข้มแข็งและเสริมสร้างความยืดหยุ่นของออสเตรเลียต่อการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานทั่วโลก¹⁴ ตัวอย่างเช่น การตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของหน้ากาก PPE และ

¹² McKinsey. 2019. China and the world: Inside the dynamics of a changing relationship. McKinsey Global Institute.

¹³ Strange, R. 2020. The 2020 Covid-19 pandemic and global value chains. Journal of Industrial and Business Economics 47:455-465.

¹⁴ Andrews, K. 2020. National Press Club address, 20 May. Australian Government. Canberra, Australia.

แอลกอฮอล์ล้างมือ ซึ่งผู้ผลิตในออสเตรเลียสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ

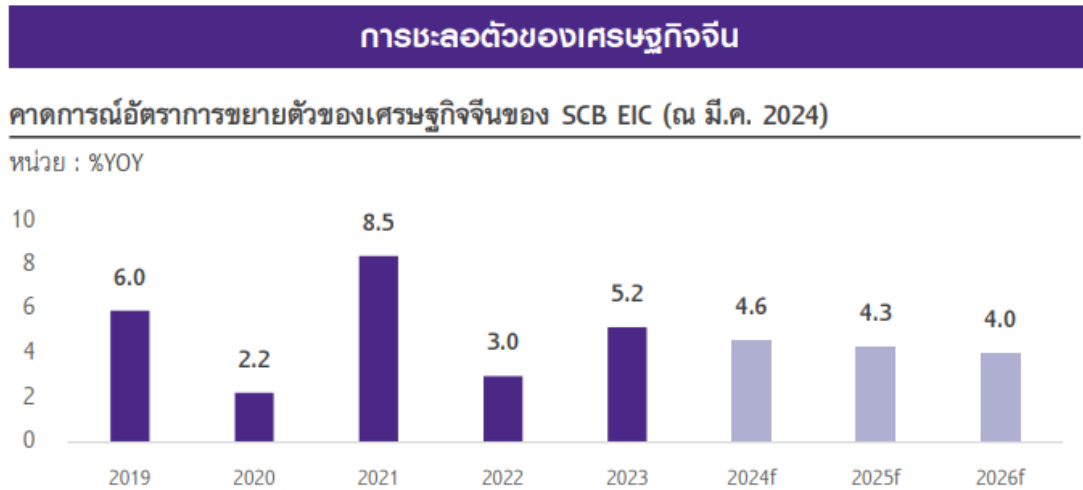
ประโยชน์ (และต้นทุน) ของการหวนกลับมาลงทุนเพื่อผลิตในประเทศ ครอบคลุม การลดความซับซ้อนของห่วงโซ่อุปทาน การขนส่ง ค่าใช้จ่าย ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และความเสียหายโดยรวม การกลับมาผลิตในประเทศทำให้บริษัทต่าง ๆ เข้าใจและตอบสนองความต้องการในท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม การย้ายการผลิตกลับประเทศอาจส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น และเพิ่มความเสี่ยงจากการหยุดชะงักของตลาดในประเทศ หลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 สะท้อนให้เห็นแนวโน้มที่บริษัทต่าง ๆ จะประเมินห่วงโซ่อุปทานอีกครั้ง บริษัทที่มีมูลค่าเพิ่มสูงอาจเปลี่ยนกลยุทธ์การจัดการทรัพยากรจาก "China-Plus-One" เป็น "Plus China" กล่าวคือ จากที่เคยพยายามพึ่งแค่ลดสัดส่วนการพึ่งพาจีน (โดยผู้ผลิตยังคงพึ่งพาการผลิตในจีน) เป็นการพึ่งพาห่วงโซ่อุปทานในประเทศเป็นหลักแต่กระจายบางส่วนไปยังจีน แต่ทั้งนี้ การวิเคราะห์จากหลายภาคส่วนยังคงมองว่าขนาด ความหลากหลาย คุณภาพ และประสิทธิภาพด้านต้นทุนของภาคการผลิต อาจทำให้จีนยังคงเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญสำหรับบริษัทและประเทศส่วนใหญ่ในอนาคตอันใกล้

การหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานในช่วงที่ผ่านมา ทำให้หลายภาคส่วนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการใช้วิทยาศาสตร์ข้อมูล (data science) เพื่อยกระดับคุณภาพของ **ความคุ้มค่า และความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทาน** หลายบริษัทกำลังมองหาแนวทางการพัฒนาและการจัดการความเสี่ยง รวมทั้งการกระจายห่วงโซ่อุปทานให้มีความหลากหลายทางภูมิศาสตร์ การเกิดขึ้นใหม่ของข้อมูลและเทคโนโลยีด้านโทรคมนาคม เช่น ปัญญาประดิษฐ์ การผลิตแบบเพิ่มเนื้อวัสดุ (additive manufacturing) หรือที่คุ้นกันในลักษณะของการพิมพ์ 3 มิติ โทรคมนาคม 5G บล็อกเชน และแอปพลิเคชัน Internet of things จะมีส่วนในการปรับปรุงให้ห่วงโซ่อุปทานสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น หลังจากนั้น วิทยาศาสตร์ข้อมูล การเรียนรู้ของเครื่อง (machine learning) การวิเคราะห์เชิงคาดการณ์ (predictive analytics) ระบบวิเคราะห์การตัดสินใจแบบพิจารณาหลายเกณฑ์ (multiple-criteria decision analysis) จะถูกนำมาใช้ในการจัดการความเสี่ยงของห่วงโซ่อุปทานในอนาคต

3.1.3 กระแสโลกด้านภูมิรัฐศาสตร์

➤ การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน

ภาพที่ 48 การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน

ที่มา : การวิเคราะห์โดย SCB EIC จากข้อมูลของ Bloomberg, Trademap, ASEAN และ CEIC

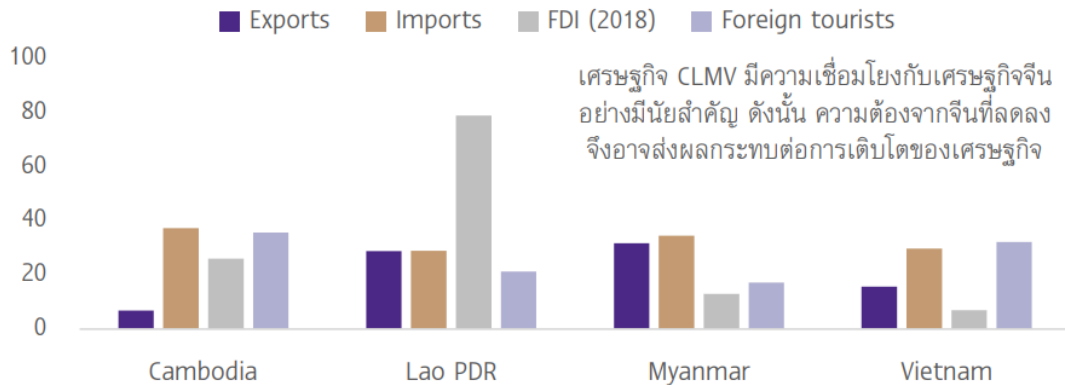
SCB EIC ประเมินเศรษฐกิจของจีนมีแนวโน้มชะลอตัวลงเหลือร้อยละ 4.6 ในปี 2567 ซึ่งลดลงร้อยละ 0.6 จากปี 2566 โดยการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนไม่ได้เป็นการชะลอตัวจากปัจจัยในระยะสั้นเท่านั้น แต่มีสาเหตุจากปัญหาเชิงโครงสร้างของจีนที่เริ่มส่งผลกระทบต่อ การเติบโตของเศรษฐกิจ ความเสี่ยงในภาคอสังหาริมทรัพย์ที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของ ผู้บริโภคและผู้ลงทุน และภาคการส่งออกที่กำลังถูกกดดันจากปัจจัยภายนอก

เศรษฐกิจประเทศ CLMVT จะได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวและการปรับเปลี่ยน โครงสร้างของเศรษฐกิจจีน ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว เนื่องจากประเทศ CLMVT พึ่งพาตลาด จีนเป็นหลัก ทั้งด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ รวมถึงภาคการท่องเที่ยวและ ภาคอสังหาริมทรัพย์ โดยประเทศที่มีการพึ่งพารายได้จากต่างประเทศมาก ยิ่งได้รับผลกระทบ ในเชิงลบมาก

ภาพที่ 49 ความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจ CLMV กับเศรษฐกิจจีน (ก่อนการระบาดในปี 2562)

ความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจ CLMV กับเศรษฐกิจจีน (ก่อนการระบาดในปี 2019)

หน่วย : % ของทั้งหมด

ที่มา : การวิเคราะห์โดย SCB EIC จากข้อมูลของ Bloomberg, Trademap, ASEAN และ CEIC

จากรายงานของ SCB EIC ระบุว่าประเทศเศรษฐกิจ CLMV มีความเกี่ยวข้องกับประเทศจีนสูง ทั้งด้านการค้าและการลงทุน ภาคอสังหาริมทรัพย์ และภาคการท่องเที่ยว ซึ่งการที่เศรษฐกิจประเทศจีนชะลอตัวอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจประเทศ CLMV ดังนี้

- ด้านการลงทุนทางตรง (FDI) โดยเฉพาะ สปป.ลาว ที่พึ่งพาการลงทุนจากประเทศจีนถึงร้อยละ 80 ซึ่งถือว่าจีนเป็นนักลงทุนรายใหญ่ใน สปป.ลาว โดยเฉพาะในโครงสร้างพื้นฐาน แต่ในปัจจุบันจีนกำลังดำเนินนโยบายการค้า +1 หรือ China +1 ซึ่งกลุ่มเป้าหมายการลงทุนที่สำคัญคือประเทศในอาเซียน
- ด้านส่งออก (Export) ประเทศ CLMV พึ่งพาการส่งออกสินค้าไปยังจีน เช่น ผลิตภัณฑ์เกษตรและสินค้าแปรรูป การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน และมาตรการ zero-covid ในช่วงที่ผ่านมาได้ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อการส่งออกสินค้าของประเทศ CLMV
- ด้านการนำเข้า (Import) ต้นทุนการนำเข้าภายในประเทศ CLMV มีมูลค่าสูงขึ้นเนื่องจากการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนที่ไม่แน่นอน และการอ่อนค่าของเงินในประเทศ CLMV โดยเฉพาะใน สปป.ลาว ที่ค่าเงินก็อ่อนค่าลงรุนแรง ในขณะที่ทุนสำรองระหว่างประเทศมีจำกัด
- ด้านการท่องเที่ยว การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงรายได้จากนักท่องเที่ยวลดลง ซึ่งมีผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ที่พึ่งพานักท่องเที่ยวจีนจากจีน แต่ในปัจจุบันจีนเริ่มมีการเปิดประเทศทำให้ภาคการท่องเที่ยวกลับมาฟื้นตัวดีขึ้น

➤ การเปลี่ยนแปลงของดอกเบี้ยนโยบายในประเทศเศรษฐกิจหลักในปี 2567

อัตราเงินเฟ้อโลกมีแนวโน้มปรับลดลงเข้าใกล้กรอบเป้าหมายของธนาคารกลางมากขึ้น ตามราคาพลังงานโลกที่ลดลงและอุปทานคอขวดที่ปรับดีขึ้น SCB EIC มองว่า ในปี 2567 ธนาคารกลางกลุ่มประเทศเศรษฐกิจหลักจะเริ่มปรับทิศทางดำเนินนโยบายการเงินในช่วงไตรมาส 2 โดยประเมินว่า ธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา (Fed) ธนาคารกลางยุโรป (ECB) และธนาคารกลางอังกฤษ (BOE) จะเริ่มปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายในไตรมาส 2 ปี 2567 ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณถึงแนวโน้มการลดดอกเบี้ยของธนาคารกลางประเทศอื่น ๆ ด้วย ซึ่งในปี 2567 ที่ผ่านมามีธนาคารกลางอย่างน้อย 2 แห่ง ที่มีการลดดอกเบี้ยนโยบายมาแล้ว คือ ธนาคารกลางสวิตเซอร์แลนด์ (SNB) และธนาคารกลางจีน (BOC) เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2567 และ 5 มิถุนายน 2567 ตามลำดับ

โดยการที่ธนาคารกลางประเทศเศรษฐกิจหลักมีแนวโน้มเริ่มปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ส่งผลให้เงินทุนเคลื่อนย้ายไหลเข้าประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงประเทศกลุ่ม CLMVT มากขึ้น กระตุ้นการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศตามต้นทุนการระดมทุนที่ลดลง อีกทั้งยังช่วยลดความกดดันต่อการอ่อนค่าเงินของประเทศ CLMVT และภาระหนี้จากต่างประเทศ

➤ การอ่อนค่าของค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ

การลดดอกเบี้ยนโยบายในประเทศเศรษฐกิจหลักคาดว่าจะนำไปสู่การอ่อนค่าลงของเงินดอลลาร์สหรัฐในครึ่งหลังของปี 2567 ลดความกดดันต่อการอ่อนค่าของสกุลเงินใน CLMVT ภาวะการเงินที่ผ่อนคลายลงอาจช่วยกระตุ้นการลงทุนจากต่างชาติให้ไหลเข้าสู่ภูมิภาคผ่านต้นทุนธุรกิจที่ลดลง อย่างไรก็ตาม ปัจจัยเฉพาะประเทศยังคงเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อแนวโน้มค่าเงิน ส่งผลให้ค่าเงินบางประเทศอาจยังอ่อนค่าต่อเนื่อง

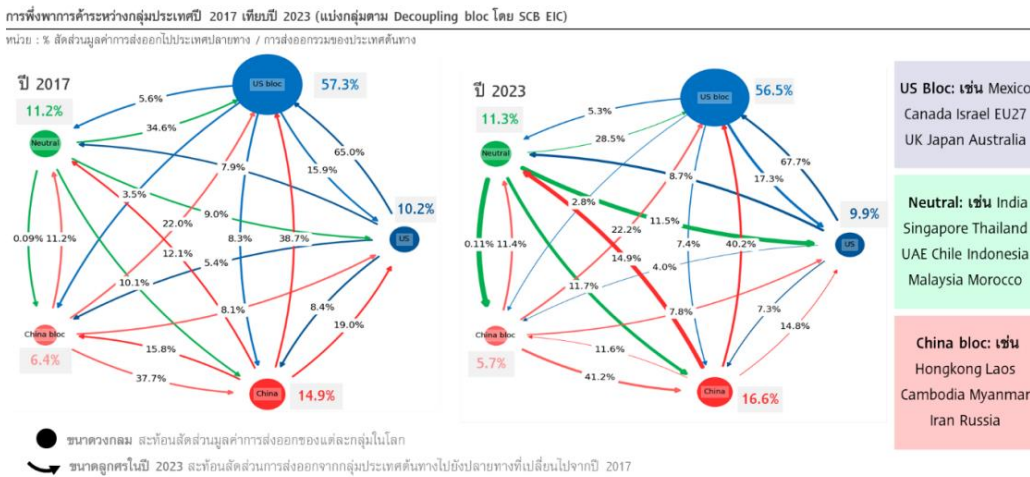
➤ การแบ่งขั้วทางเศรษฐกิจ (Economic Decoupling)

ปัญหาภูมิรัฐศาสตร์และการเมืองระหว่างประเทศรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่อย่างสหรัฐอเมริกา และจีน ที่มีแนวโน้มรับมือกับความเสี่ยงภูมิรัฐศาสตร์ผ่านการพึ่งพา

ตนเองหรือประเทศพันธมิตรมากขึ้น และกีดกันไม่ให้ประเทศที่มองว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงเอาเปรียบและแข่งขันทัดเทียมกันได้ นโยบายระหว่างประเทศในระยะข้างหน้าจึงหันมาเน้นการกีดกันการค้า การลงทุน และการเคลื่อนย้ายแรงงาน เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของประเทศ ซึ่งก็นำไปสู่การชะลอกระแสโลกาภิวัตน์และทำให้โลกแบ่งขั้วมากขึ้น

การแบ่งขั้วทางเศรษฐกิจชัดเจนขึ้นและการกีดกันการค้าระหว่างขั้วมีความรุนแรงขึ้น ทำให้รูปแบบโครงสร้างการค้าโลกและห่วงโซ่การผลิตโลกเปลี่ยนแปลงไป เพราะประเทศที่มีจุดยืนทางภูมิรัฐศาสตร์แตกต่างกันจะค้าขาย ลงทุน และถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างกันน้อยลง แต่จะหันมาค้าขายกับประเทศคู่ค้าที่เหมาะสมรองลงมา แต่มีจุดยืนทางภูมิรัฐศาสตร์ไม่ขัดแย้งกันมากขึ้น

ภาพที่ 50 การพึ่งพาการค้าระหว่างกลุ่มประเทศปี 2560 เทียบกับปี 2566 (แบ่งกลุ่มตาม Decoupling bloc โดย SCB EIC)

ที่มา : การวิเคราะห์โดย SCB EIC จากข้อมูลของ Trade Map โดยแบ่งประเทศเป็น 5 กลุ่ม คือ US, US Bloc, China, China Bloc และ Neutral

โดยที่มวิจัยจาก SCB EIC แบ่งกลุ่มประเทศในโลกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- สหรัฐอเมริกา และประเทศที่มีจุดยืนทางภูมิรัฐศาสตร์ใกล้เคียงกัน (กลุ่มน้ำเงิน) เช่น เม็กซิโก แคนาดา สหภาพยุโรป สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย
- จีน และประเทศที่มีจุดยืนทางภูมิรัฐศาสตร์ใกล้เคียงกัน (กลุ่มสีแดง) เช่น ฮังการี รัสเซีย อิหร่าน สปป.ลาว กัมพูชา และเมียนมา

- ประเทศที่มีบทบาทเป็นกลางในจุดยืนทางภูมิรัฐศาสตร์ (กลุ่มสีเขียว) เช่น อินเดีย อาเซียน 5 ประเทศ (สิงคโปร์ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์) สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซาอุดีอาระเบีย บราซิล แอฟริกาใต้ และโมร็อกโก

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศที่แบ่งขั้วมีการปรับตัวโดยหันไปค้าขายกับตลาดที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาภูมิรัฐศาสตร์โดยตรง ผู้ส่งออกจากประเทศที่แบ่งขั้วจะปรับตัวโดย

- หันไปขายสินค้าให้ผู้ซื้อภายในประเทศแทน ซึ่งพบว่า มูลค่าการค้าภายในประเทศของกลุ่มประเทศที่แบ่งขั้วเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.4 จากกรณีฐาน
- หันไปขายสินค้าภายในกลุ่มประเทศที่มีจุดยืนทางภูมิรัฐศาสตร์เหมือนกัน จากภาพที่ 3-4 ในกรณีสหรัฐอเมริกา และกลุ่มสินค้าน้ำเงินที่ค้าขายกันเองมากขึ้นถึง 1.8 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเพิ่มขึ้นเกือบร้อยละ 28 ขณะที่เงินและกลุ่มสีแดงค้าขายกันมากขึ้นประมาณ 4 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเพิ่มขึ้นกว่า 2.2 เท่า
- หันไปขายสินค้าให้ประเทศที่มีจุดยืนทางภูมิรัฐศาสตร์เป็นกลาง โดยเฉพาะจีนที่ส่งออกไปยังประเทศที่เป็นกลางรวมถึงไทยเพิ่มขึ้นรวมกว่า 2.7 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือมากกว่า 2 เท่าจากกรณีฐาน

หากพิจารณาข้อมูลการค้าระหว่างกลุ่มประเทศปี 2560 เทียบกับปี 2566 พบว่า รูปแบบการพึ่งพาการค้าระหว่างกลุ่มเริ่มเปลี่ยนแปลงให้เห็นบ้างแล้วโดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาสินค้าน้ำเงินและกลุ่มสีแดง ต่างลดการพึ่งพาการค้าระหว่างกัน และหันไปพึ่งพาประเทศที่มีบทบาทเป็นกลางมากขึ้น เช่นเดียวกับประเทศไทยที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ ซึ่งก็จะเป็นได้ทั้งโอกาสและปัจจัยลบต่อเศรษฐกิจ

ภาพที่ 51 มูลค่าการส่งออกสินค้าที่เปลี่ยนแปลงไปจากกรณีฐาน

มูลค่าการส่งออกสินค้าที่เปลี่ยนแปลงไปจากกรณีฐาน

หน่วย : พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

		ผู้นำเข้า							
		สหรัฐ	กลุ่มสินค้าเงิน	จีน	กลุ่มสีแดง	เป็นกลาง	ไทย	อื่น ๆ	รวมส่งออก
ผู้ส่งออก	สหรัฐ		76.0	-126.5	-53.6	-24.4	-3.0	-42.9	-174.4
	กลุ่มสินค้าเงิน	536.2	1214.9	-1007.5	-260.4	-5.9	-5.1	-21.0	451.3
	จีน	-459.2	-929.7		216.5	232.4	39.5	315.2	-585.2
	กลุ่มสีแดง	-58.7	-322.1	169.9	16.1	31.3	3.9	103.2	-56.4
	เป็นกลาง	26.1	36.2	70.8	9.0	-38.0	-9.4	-43.8	50.9
	ไทย	6.8	12.0	13.9	3.4	-5.5		-4.9	25.8
	อื่น ๆ	47.7	89.1	98.3	17.6	-51.8	-6.3	-68.2	126.5
	รวมนำเข้า	98.9	176.3	-781.0	-51.5	138.2	19.8	237.7	-161.5

หมายเหตุ : รูปแสดงผลของกลุ่มประเทศสินค้าเงินและสีแดงปรับขึ้นอัตราภาษีนำเข้าระหว่างกันมาอยู่ที่ 40% ในทุกกลุ่มสินค้าส่งออก (ไม่รวมการส่งออกบริการ) สิ้นในแต่ละช่อง สะท้อนมูลค่าการส่งออกเปลี่ยนไปมากหรือน้อยเมื่อเทียบกับการส่งออกรวมของประเทศหรือกลุ่มประเทศผู้ส่งออกแต่ละแถว

ที่มา : การวิเคราะห์โดย SCB EIC จากข้อมูล GTAP

เมื่อประเทศที่แบ่งขั้วทางเศรษฐกิจตั้งกำแพงภาษีระหว่างกัน ทั้งสองฝ่ายจะต้องหันมานำเข้าสินค้าจากประเทศที่ไม่ได้มีจุดยืนทางภูมิรัฐศาสตร์ขัดแย้งกันมากขึ้น รวมถึงประเทศที่เป็นกลางและไทยซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย การเบี่ยงเบนทางการค้าจะเป็นอันตรายสำหรับกลุ่มประเทศที่เป็นกลาง ซึ่งประเทศไทยก็อยู่ในกลุ่มนี้ ผลศึกษาในภาพที่ 3-5 ชี้ว่า ไทยจะสามารถส่งออกสินค้าไปขายตลาดประเทศที่แบ่งขั้วรวมกันได้มากขึ้นถึง 3.6 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเพิ่มขึ้นกว่า ร้อยละ 22 จากกรณีฐาน โดยธุรกิจแต่ละประเภทจะได้รับผลกระทบไม่เท่ากัน โดยกลุ่มที่มีโอกาสได้รับประโยชน์จากการแบ่งขั้วทางเศรษฐกิจ ได้แก่ คอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ รถยนต์และส่วนประกอบ ส่วนกลุ่มที่มีความเสี่ยง ทั้งจากผลกระทบที่สหรัฐอเมริกาหันไปนำเข้าสินค้าจากประเทศคู่แข่งในภูมิภาคมากขึ้น หรือการแข่งขันรุนแรงกับประเทศที่เป็นกลางอื่น ๆ เช่น สิ่งทอ และอุปกรณ์ไฟฟ้า

อย่างไรก็ตาม การเบี่ยงเบนทางการค้าอาจไม่ได้มีแต่ข้อดีเสมอไป เพราะสินค้าส่งออกจากประเทศแบ่งขั้วอาจเข้ามาตีตลาดภายในประเทศที่เป็นกลางมากขึ้นและแย่งส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจในประเทศ โดยเฉพาะสินค้าราคาถูกจากจีนที่อาศัยความได้เปรียบจากการประหยัดต่อขนาด (Economy of scale) ดังเช่นสถานการณ์ที่ผ่านมา ส่งผลให้หลายประเทศอาเซียนและไทยเริ่มมองเห็นปัจจัยเสี่ยงจากการระบายสินค้าส่งออกจากจีนที่เพิ่มขึ้นมากและการขาดดุลการค้ากับจีนสูงขึ้น

จะเห็นได้ว่าการแข่งขันทางเศรษฐกิจมาพร้อมกับการเบี่ยงเบนทางการค้าและการลงทุน ซึ่งมีทั้งประโยชน์และโทษจากการจำลองสถานการณ์นี้พบว่า เศรษฐกิจไทยจะขยายตัวขึ้นประมาณร้อยละ 0.5 จากกรณีฐาน สะท้อนว่าโดยรวมแล้วการเบี่ยงเบนการค้าและการลงทุนจะให้ผลบวกต่อเศรษฐกิจไทยมากกว่าผลข้างเคียงจากสินค้านำเข้าราคาถูกลงที่จะเข้ามาแข่งขันกับธุรกิจภายในประเทศ

3.1.4 คำนิยามเศรษฐกิจดิจิทัลของแต่ละประเทศใน CLMVT

➤ กัมพูชา

หน่วยงานกระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคม (The Development of the Digital Economy and Society fo- Cambodia) ได้ให้นิยามของเศรษฐกิจดิจิทัลไว้ว่า “การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในทุกภาคส่วนของเศรษฐกิจและสังคมผ่านการใช้และการเพิ่มประสิทธิภาพประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเติบโต ยกระดับผลผลิตและประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ โดยมุ่งสร้างสังคมอุดมปัญญาบนฐานของพลเมืองดิจิทัลที่สามารถเข้าถึงบริการดิจิทัลได้อย่างทั่วถึง มั่นคง ปลอดภัย พร้อมทั้งยังคงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์และวัฒนธรรมประจำชาติ”

➤ สปป.ลาว

กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสารแห่ง สปป.ลาว ให้นิยามเศรษฐกิจดิจิทัลว่า “เป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มผลิตภาพและประสิทธิภาพในภาคส่วนสาธารณะและเอกชน ซึ่งรวมถึงการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อสร้างมูลค่าในกระบวนการผลิต การค้า และบริการ สุดท้ายยังเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นอีกด้วย”

➤ เมียนมา

กระทรวงที่ดูแลกำกับดูแลงานด้านการสื่อสารและขนส่ง (Ministry of Transport and Communications: MOTC) ได้ให้นิยามเศรษฐกิจไว้ว่า “เป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งรวมถึงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีมือถือ และแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ใช้ในกิจกรรม

ทางเศรษฐกิจ มุ่งเน้นไปที่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล เช่น การขยายการเข้าถึง อินเทอร์เน็ต พัฒนาระบบดิจิทัล ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในภาคธุรกิจ”

นิยามเศรษฐกิจดิจิทัลจากธนาคารกลางเมียนมา (Central Bank of Myanmar) เศรษฐกิจดิจิทัล หมายถึง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ สร้างโอกาสทางธุรกิจ ใหม่ และขยายตลาด มุ่งเน้นไปที่การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในธุรกิจต่าง ๆ เช่น การผลิต คำ ปลีก บริการสนับสนุน การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากร

➤ เวียดนาม

เศรษฐกิจดิจิทัลภายใต้คำนิยามของกระทรวงข้อมูลและการสื่อสาร (Ministry of Information and Communications) คือเศรษฐกิจที่ดำเนินการโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นหลัก โดยเฉพาะธุรกรรมที่ดำเนินการผ่านทางอินเทอร์เน็ต "Vietnam Private Economic Forum 2019" ให้คำนิยามเศรษฐกิจดิจิทัลว่า “เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมดที่ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล และการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลคือการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลเพื่อสร้างโอกาสใหม่ ๆ และรูปแบบ ความร่วมมือทางธุรกิจใหม่ ๆ”

➤ ไทย

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) หรือ ETDA กระทรวงดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม ดร.ชัยชนะ มิตรพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กล่าวว่า “เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) คือการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศที่นำ เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาปรับใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตและผลงาน โดยใช้เวลาน้อยและสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้แก่สินค้าและบริการ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยโดยรัฐเป็นผู้ส่งเสริม (Promoter) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ซึ่งจะครอบคลุมใน 5 เรื่องสำคัญ ทั้ง Hard Infrastructure, Soft Infrastructure, Service Infrastructure, Digital Economy และ Digital Society”

เช่นเดียวกับคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ สภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ กล่าวว่า “เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) หมายถึง การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับ คุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งเทคโนโลยีดิจิทัลก่อให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการผลิต การดำเนิน

ธุรกิจ การค้า การบริการ การศึกษา การสาธารณสุข การบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจ”

3.2 การนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ในการดำเนินธุรกิจเพื่อการเตรียมความพร้อมรองรับต่อภัยพิบัติหรือเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง (Shock)

3.2.1 Roadmap for Digital Cooperation

แม้ว่าหลายภาคส่วนจะมีการตระหนักถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้อย่างเห็นได้ชัดในช่วงวิกฤตโควิด-19 ที่ผ่านมา แต่ความริเริ่มและจำเป็นของการดำเนินนโยบายดังกล่าว เป็นทิศทางที่โลกได้ให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยรายงาน Roadmap for Digital Cooperation ของสหประชาชาติ (United Nations) ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ประเทศต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนประเด็นต่าง ๆ ด้านดิจิทัลภายใต้ความร่วมมือระหว่างประเทศ แม้ว่าประเด็นเหล่านี้จะไม่ได้เป็นบทบาทที่ถูกขับเคลื่อนหลักโดยภาคธุรกิจ แต่ก็จะเป็นปัจจัยกำหนดทิศทางของนโยบายในระดับโลกและภูมิภาคที่จะเอื้อต่อการนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ในการดำเนินธุรกิจภายใต้วิถีความปกติในรูปแบบใหม่ (New normal) โดยสหประชาชาติได้วางแนวทางการร่วมมือดังต่อไปนี้

➤ การเชื่อมโยงในระดับสากล (Global Connectivity)

การเชื่อมโยงในระดับสากลยังเป็นประเด็นที่ประชาคมระหว่างประเทศให้ความสำคัญ เพราะเป็นรากฐานของการพัฒนาด้านดิจิทัลในมิติอื่น ๆ ในเรื่องนี้จะเกี่ยวข้องกับประเด็นโครงสร้างพื้นฐานและความเหลื่อมล้ำทางสารสนเทศของประเทศหนึ่ง ๆ รายงาน Roadmap for Digital Cooperation ระบุว่า ร้อยละ 93 ของประชากรทั่วโลกอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีสายโทรศัพท์เข้าถึงและสามารถเชื่อมต่อกับบริการอินเทอร์เน็ตได้ แต่มีประชากรเพียงร้อยละ 53.6 ที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ต ทำให้ประชากรกว่า 3.6 พันล้านคนทั่วโลกไม่ได้มีการใช้อินเทอร์เน็ต

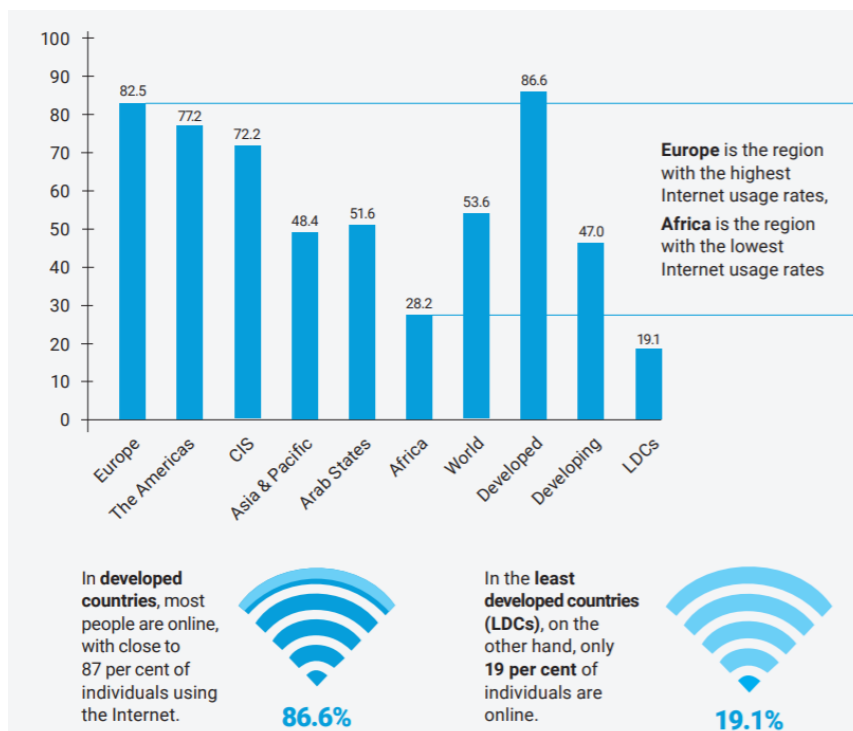
การยกระดับการเชื่อมโยงในระดับสากลกลายเป็นวาระที่ได้รับความสนใจอย่างทวีคูณในช่วงที่โลกกำลังเผชิญวิกฤตโควิด-19 ที่การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารและรับข้อมูลอาจส่งผลต่อความปลอดภัยของประชาชน นอกจากนี้ การเชื่อมโยงในระดับสากลยังมีมิติที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเศรษฐกิจดิจิทัลที่ครอบคลุม ซึ่งต้องเริ่มจากกำหนดฐานการคิดค่าบริการเพื่อให้มั่นใจ

ว่าประชาชนส่วนใหญ่จะมีกำลังซื้อเพียงพอ โดยที่ค่าบริการอินเทอร์เน็ต 1 GB บนมือถือจะต้องมีราคาไม่เกินร้อยละ 2 ของรายได้เฉลี่ยของประชากรต่อเดือน ซึ่งการกำหนดฐานการคิดบริการนี้จะช่วยให้สามารถคำนวณงบประมาณและการลงทุนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาได้

ทิศทางการร่วมมือที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อเป้าหมายในการเชื่อมโยงในระดับสากลคือการรวมกลุ่มนักลงทุนและผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการพัฒนาแพลตฟอร์มด้านการเงินและหารูปแบบการลงทุนลักษณะใหม่ด้านการเชื่อมโยง โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เข้าถึงยาก รวมถึงการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกฎระเบียบที่เอื้อต่อการลงทุนของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต เช่น มาตรการจูงใจทางภาษี รวมถึงการส่งเสริมให้มีการประเมินระดับภูมิภาคเกี่ยวกับความต้องการด้านการเชื่อมโยง

ทั้งนี้ ประเทศไทยเป็นตัวอย่างความสำเร็จในด้านการส่งเสริมการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชาชนในประเทศ ผ่านโครงการเน็ตประชารัฐ ที่สามารถเป็นต้นแบบให้กับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาคได้

ภาพที่ 52 อัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเปรียบเทียบในแต่ละพื้นที่ทั่วโลก

ที่มา: UN Roadmap for Digital Cooperation

➤ สินค้าสาธารณะด้านดิจิทัล (Digital Public Goods)

การสร้างสินค้าสาธารณะด้านดิจิทัลที่ทุกคนสามารถเข้าถึงอย่างเท่าเทียมเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสังคมดิจิทัลที่ยั่งยืน โดยต้องเริ่มต้นจากความร่วมมือที่ช่วยให้ประเทศสมาชิกสามารถพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานด้านดิจิทัลได้อย่างเพียงพอที่จะเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล จากนั้นนำไปสู่ความร่วมมือในการสร้างแพลตฟอร์ม Digital Public Goods เพื่อแบ่งปันสินค้าสาธารณะดิจิทัล ทั้งซอฟต์แวร์ ชุดข้อมูลเปิด อัลกอริทึมที่ใช้ในการขับเคลื่อน ต้นแบบปัญญาประดิษฐ์ และมาตรฐานในการดำเนินนโยบายด้านดิจิทัลและการจัดการข้อมูลที่สอดคล้องกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศและภายในประเทศ ทั้งในภาคส่วนการศึกษา การเงิน และบริการด้านสุขภาพ เพื่อสนับสนุนนโยบายด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนในยุคดิจิทัล

Digital Public Goods Alliance เป็นตัวอย่างของผลจากความร่วมมือระหว่างประเทศด้านดิจิทัล นำโดยรัฐบาลนอร์เวย์ รัฐบาลเชียร์ราลีโอน UNICEF และ iSPIRT นำมาซึ่งแพลตฟอร์มสินค้าสาธารณะด้านดิจิทัล ที่เปิดให้กับทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแบ่งปันข้อมูล เช่นเดียวกับการเปิดให้ทุกภาคส่วนสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลเหล่านี้ได้ ความก้าวหน้าล่าสุดของพันธมิตรด้านดิจิทัลนี้ คือการพัฒนา Global Data Access Framework ด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ Big data และ AI นำโดย Global Pulse Initiative ของสหประชาชาติ The Future Society บริษัท McKinsey และบริษัทเอกชนด้านเทคโนโลยีรายใหญ่ รวมถึงภาควิชาการ หน่วยงานภายใต้สหประชาชาติอื่น ๆ รวมกว่า 70 องค์กร ร่วมกันพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทคโนโลยีที่ช่วยขยายการแบ่งปันข้อมูลในทุกรูปแบบ และช่วยให้การพัฒนาสินค้าสาธารณะด้านดิจิทัลที่มีคุณภาพเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว เพื่อไปสู่การสร้างมาตรฐานร่วมกันในด้านข้อมูลเปิด เป็นแนวทางให้กับภาครัฐและเอกชนในการให้เข้าถึงชุดข้อมูลี่ควรเป็นสินค้าสาธารณะด้านดิจิทัล ในขณะที่ยังคำนึงถึงการเคารพความเป็นส่วนตัวและการเก็บรักษาเป็นความลับ

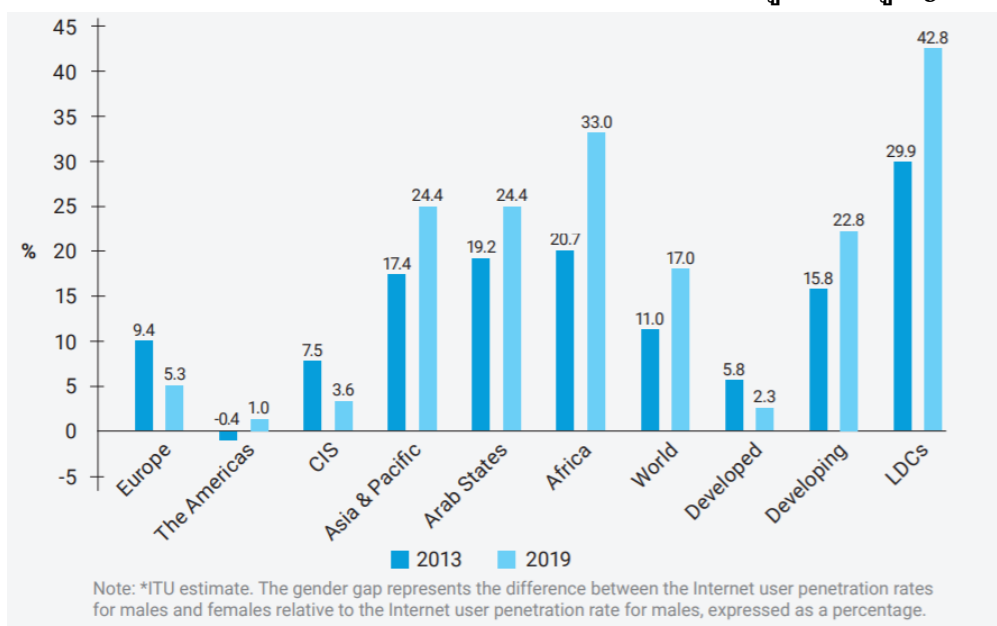
สินค้าสาธารณะด้านดิจิทัลที่ทุกคนสามารถเข้าถึงอย่างเท่าเทียม เป็นมิติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนด้านดิจิทัลและธรรมาภิบาลและความเชื่อมั่น ที่เป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่ครอบคลุม ไทยสามารถศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ประโยชน์จากแพลตฟอร์มดังกล่าว รวมถึงการพิจารณาบทบาทการเป็นผู้ให้ ทั้งการแบ่งปันประสบการณ์และตัวอย่างความสำเร็จของไทย รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีบทบาทนำในแพลตฟอร์มดังกล่าว ซึ่งจะเป็นการช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของไทยในเวทีระหว่างประเทศ

➤ การใช้ประโยชน์จากดิจิทัลโดยไม่ละเลยคนกลุ่มใดในสังคม (Digital Inclusion)

ความเหลื่อมล้ำทางในด้านการใช้ประโยชน์จากดิจิทัล คือภาพสะท้อนของปัญหา ด้านความไม่เท่าเทียมทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจที่ยังคงมีอยู่ในสังคม สิ่งเหล่านี้คือวาระสำคัญที่จะถูกผลักดันเป็นอันดับต้น ๆ ในเวทีความร่วมมือด้านดิจิทัลระหว่างประเทศ ข้อมูลจากสหประชาชาติระบุว่า สองในสามของประเทศทั่วโลกยังอยู่ในสถานการณ์ที่ผู้ชายสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้มากกว่าผู้หญิง ความท้าทายในลักษณะเดียวกันยังพบมากขึ้นในกลุ่มคนที่เปราะบางของสังคม ทั้งผู้อพยพ ผู้ลี้ภัย ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ประชากรในพื้นที่ห่างไกล และชนกลุ่มน้อย ซึ่งการสร้างสังคมที่สามารถใช้ประโยชน์จากดิจิทัลโดยไม่ละเลยคนกลุ่มใดในสังคม ไม่เพียงแต่เน้นเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน แต่สิ่งสำคัญคือการสร้างโอกาสในการเข้าถึงองค์ความรู้และทักษะด้านดิจิทัล ที่สอดคล้องต่อความต้องการของคนแต่ละกลุ่ม ขจัดบรรทัดฐานทางสังคมเดิมที่ก่อให้เกิดการกีดกันทางสังคม อุปสรรคทางด้านภาษา ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เป็นปัจจัยสำคัญในการรวบรวมข้อมูลข้ามกลุ่มประชากร

ทิศทางความร่วมมือที่จะเกิดขึ้นจะเน้นการแลกเปลี่ยนความรู้และตัวอย่างการปฏิบัติ ที่ประสบความสำเร็จในการลดช่องว่างในการเข้าถึงโอกาสทางดิจิทัล การร่วมพัฒนาแนวทางด้านการกำหนดนโยบายที่ช่วยสร้างสังคมดิจิทัลที่ครอบคลุม รวมถึงการจัดทำดัชนีชี้วัดความสำเร็จและกลไกในการประเมินด้านการพัฒนาดิจิทัลอย่างครอบคลุม โดยมีผู้แทนขององค์การสหประชาชาติประจำภูมิภาครับผิดชอบการทำงานร่วมกับรัฐบาลของประเทศสมาชิก

ภาพที่ 53 อัตราเปรียบเทียบการใช้อินเทอร์เน็ตระหว่างผู้ชายต่อผู้หญิง

➤ การสร้างศักยภาพด้านดิจิทัล (Digital Capacity Building)

การเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรด้านดิจิทัลเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของการก้าวเข้าสู่โลกดิจิทัลอย่างยั่งยืนและปลอดภัย และส่งเสริมความสามารถในการใช้ประโยชน์สูงสุดจากเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานของการสร้างเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง ตัวอย่างเช่น สหประชาชาติคาดการณ์ว่า ภายในปี 2573 จะมีงานที่ต้องใช้ทักษะดิจิทัลเกิดขึ้นกว่า 230 ล้านตำแหน่งในทวีปแอฟริกา สร้างรายได้มากกว่าแสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งการที่จะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานดิจิทัลได้นั้น ต้องอาศัยโอกาสในการเข้าถึงการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ (Training) ซึ่งความท้าทายที่ประเทศกำลังพัฒนากำลังเผชิญอยู่นั้นคือการที่โปรแกรมพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในปัจจุบันมาจากการขับเคลื่อนของฝั่งอุปทาน และไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของบุคลากร รวมถึงการลงทุนในกิจกรรมเหล่านี้ยังมีไม่เพียงพอ การเสริมสร้างศักยภาพที่มีประสิทธิภาพจะต้องถูกออกแบบให้เหมาะสมกับปัจเจกและสถานการณ์ของประเทศนั้น ๆ โดยคำนึงถึงบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

การรับมือกับความท้าทายดังกล่าว ต้องอาศัยการประสานงานอย่างเข้มแข็งระหว่างประเทศสมาชิกและองค์กรของสหประชาชาติที่ทำหน้าที่ในการเสริมสร้างศักยภาพและทักษะด้านดิจิทัล ทั้งในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค และความช่วยเหลือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ความริเริ่มที่มีอยู่ในปัจจุบันนำโดยองค์กรระหว่างประเทศ Telecommunication Union (ITU) และ United Nations Development Programme (UNDP) ภายใต้แนวคิด “Digital Help Desk” ซึ่งได้เริ่มการประเมินภูมิภาคที่ต้องการความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาทักษะอย่างเร่งด่วน และพัฒนาแนวทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่นั้น ๆ การประเมินจะช่วยให้ผู้ทำหน้าที่พัฒนาทักษะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนและสามารถให้บริการที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สหประชาชาติพร้อมมอบหมายให้ผู้ประสานงานหลักที่ประจำอยู่ในแต่ละภูมิภาคทำหน้าที่เป็นจุดศูนย์กลางความร่วมมือด้านดิจิทัลและสนับสนุนผู้ประกอบการอาชีพรุ่นใหม่ในการใช้เทคโนโลยีอย่างชาญฉลาด ประเทศไทยสามารถพิจารณาการต่อยอดจากความริเริ่มที่นำโดยองค์กรระหว่างประเทศ ITU และ UNDP ในการสร้างแนวทางการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัลให้กับผู้ให้บริการหรือผู้ฝึกอบรม รวมถึงการประเมินความพร้อมและความต้องการด้านดิจิทัลภายในไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โครงการฝึกอบรมในลักษณะ Training of the Trainers รวมถึงการสร้างแพลตฟอร์มกลางในการเรียนรู้ ที่เกิดจากความร่วมมือของภาคเอกชนในการร่วมออกแบบหลักสูตรพัฒนาทักษะที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาด

➤ สิทธิมนุษยชนด้านดิจิทัล (Digital Human Rights)

ประเด็นสิทธิมนุษยชนด้านดิจิทัลเป็นความกังวลที่ทำให้การพัฒนาด้านดิจิทัลเปรียบเสมือนดาบสองคม และหากไม่มีกลไกในการกำกับดูแลที่ชัดเจน อาจกลายเป็นอุปสรรคที่ชะลอการพัฒนาด้านดิจิทัล โดยประเด็นย่อยที่ประชาคมระหว่างประเทศให้ความสำคัญคือ เรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data protection and privacy) ด้วยมิติของการส่งเสริมการค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ของโลก นำมาซึ่งแนวโน้มในการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์ทางพาณิชย์ ประชาคมระหว่างประเทศเห็นพ้องร่วมกันว่า รัฐบาลประเทศสมาชิกจำเป็นต้องมีนโยบายและมาตรการในการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของบุคคลอันสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ รวมถึงมีกลไกในการบังคับใช้ที่เป็นธรรม มีการตรวจสอบความชอบธรรมด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย มีองค์กรด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นอิสระ เรื่องอัตลักษณ์ดิจิทัล (Digital identity) เป็นวาระที่เวทีระหว่างประเทศส่งเสริมให้ทุกรัฐบาลประเทศสมาชิกพัฒนานโยบายดังกล่าวเพื่อที่ประชาชนสามารถเข้าถึงสวัสดิการขั้นพื้นฐานได้อย่างเท่าเทียม โดยที่ยังคำนึงถึงการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของบุคคล โดยสหประชาชาติมีการจัดตั้งคณะทำงานด้านอัตลักษณ์ดิจิทัล (Identification for Development and the United Nations Legal Identity Task Force) เพื่อให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกในการพัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของความโปร่งใสในการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของทั้งภาครัฐและเอกชน และการรับรู้และยินยอมของเจ้าของข้อมูล เรื่องเทคโนโลยีในการตรวจตรา ซึ่งรวมถึงระบบจดจำใบหน้า (Surveillance technologies, including facial recognition) จะต้องไม่ถูกนำไปใช้เพื่อการจับกุมโดยพลการหรือคุมขังและละเมิดสิทธิในการประท้วงอย่างสันติ และเรื่อง การล่วงละเมิดและใช้ความรุนแรงในโลกออนไลน์ ซึ่งจำเป็นต้องมีการกำกับดูแลความเหมาะสมของเนื้อหา โดยประเทศสมาชิกเห็นตรงกันว่าภาครัฐและภาคธุรกิจควรสนับสนุนการพัฒนารอบนโยบายธรรมาภิบาลด้านเนื้อหาออนไลน์และข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อปกป้องอิสรภาพในการแสดงความคิดเห็นของคนในสังคม

สหประชาชาติได้เรียกร้องให้การพัฒนาเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคตยึดตามหลักการเคารพสิทธิมนุษยชน และสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนดำเนินงานด้านดิจิทัลอย่างสอดคล้องกับหลักการที่ได้ระบุไว้ใน UN Guiding Principles on Business and Human Rights นอกจากนี้ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) มีแผนพัฒนาแนวทางหลักการตรวจสอบและประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมกับภาคประชาสังคม ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก และผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด

➤ ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence)

ประชาคมระหว่างประเทศตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือและการประสานงานของทุกภาคส่วน ที่จะต้องทำให้มั่นใจว่าการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (AI) เป็นไปเพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติและไม่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน ประชาคมระหว่างประเทศยังคงมีความกังวลในสถานการณ์ปัจจุบันที่ประเทศกำลังพัฒนามีส่วนร่วมในการเจรจาและหารือเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวไม่มากนัก แม้ว่าประเทศเหล่านั้นมีโอกาสที่จะได้รับประโยชน์จากการใช้ AI เพื่อพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ ยังมีประเด็นของการขาดการประสานงานภาพรวมในโครงการริเริ่มที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา AI ส่งผลให้ประเทศที่อยู่นอกการรวมกลุ่มในปัจจุบัน รวมถึงหน่วยงานของสหประชาชาติและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ในปัจจุบันมีหลักการด้านธรรมาภิบาลและจริยธรรมของปัญญาประดิษฐ์ทั้งในระดับชาติ ระดับสากล และขององค์กร มากกว่า 180 ฉบับทั่วโลก แต่ทว่ายังขาดแพลตฟอร์มร่วมในการทำงานร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม ภาครัฐจะได้รับประโยชน์จากความสามารถและความเชี่ยวชาญเพิ่มเติมในการนำเทคโนโลยี AI ไปใช้ในการควบคุมหรือกำกับดูแลระดับชาติ จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างความเข้าใจเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการใช้ AI เพื่อสนับสนุนการบรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน นำมาซึ่งการจัด Artificial Intelligence for Good Global Summit ทุกปีโดย ITU ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ของสหประชาชาติ และในอนาคตอันใกล้ เลขานุการสหประชาชาติมีนโยบายจัดตั้งหน่วยงานที่ปรึกษาด้านความร่วมมือเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ระดับโลก โดยผู้มีส่วนได้เสียจากหลายภาคส่วน ทั้งประเทศสมาชิก หน่วยงานของสหประชาชาติที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน หน่วยงานวิชาการ รวมถึงภาคประชาสังคม ซึ่งจะเป็นเวทีแบ่งปันและส่งเสริมการปฏิบัติที่ดี อีกทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างมาตรฐานและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ AI จึงนับเป็นโอกาสอันดีที่ไทยจะพิจารณาสนับสนุนและมีบทบาทที่เข้มแข็งในเวทีนี้ เพื่อที่จะสามารถใช้ประโยชน์จากเครือข่ายและข้อมูลสำคัญในโอกาสแรก

3.3 นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านเศรษฐกิจดิจิทัล การส่งเสริมการค้า และความร่วมมือในภูมิภาค CLMVT

3.3.1 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS)

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง หรือ ACMECS ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 5 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย มีจุดมุ่งหมายในการบูรณาการความร่วมมือด้านโครงสร้างพื้นฐานและวิชาการ มุ่งเน้นการนำความเจริญไปสู่แนวชายแดน เพื่อปูทางไปสู่การค้าและการลงทุน ซึ่งจะช่วยในการสร้างงาน สร้างรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำหรือช่องว่างการพัฒนา

ภายใต้การขับเคลื่อนความร่วมมือนี้ได้มีการจัดการประชุมผู้นำยุทธศาสตร์ความร่วมมือโดยการประชุมครั้งล่าสุดเป็นการประชุมครั้งที่ 9 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2563 โดยมีนายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาเป็นเจ้าภาพ ภายใต้หัวข้อ “หุ้นส่วนเพื่อความเชื่อมโยงและความยืดหยุ่น” ซึ่งในการประชุมครั้งนี้ได้ทบทวนความคืบหน้าการดำเนินการภายใต้ 3 เสาหลักของแผนแม่บท ACMECS ระยะ 5 ปี (ค.ศ. 2019 - 2023) และรับรองเอกสารผลลัพธ์ของการประชุม คือ ปฏิญญาพนมเปญของการประชุมผู้นำยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี – เจ้าพระยา – แม่โขง ครั้งที่ 9 ซึ่งสะท้อนพัฒนาการที่สำคัญในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะการตกลงแนวทางการขับเคลื่อนกรอบความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ (1) ตกลงขอบเขตการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนา ACMECS (2) ตกลงกลไกการทำงานของคณะกรรมการประสานงาน 3 เสา (3) ตกลงรายชื่อโครงการจำเป็นเร่งด่วนที่จะดำเนินการต่อไป สำหรับหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนากลุ่มแรกได้แก่ จีน สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ อินเดีย และออสเตรเลีย รวมทั้งกลุ่มที่สองที่เพิ่งรับในปีนี้ได้แก่ นิวซีแลนด์ และอิสราเอล

➤ เป้าประสงค์ภายใต้แผนแม่บท ACMECS

แผนแม่บท ACMECS ระยะ 5 ปี (ค.ศ. 2019-2023) ประกอบด้วย 3 เสาหลักหรือเป้าประสงค์ ประกอบด้วย

- การเสริมสร้างความเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อในอนุภูมิภาค (Seamless Connectivity) โดยเน้นการเติมเต็มโครงสร้างพื้นฐานและเส้นทางคมนาคมทางกายภาพ

(Hardware) รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และความเชื่อมโยงทางพลังงานที่ยั่งยืนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

- การสอดประสานด้านเศรษฐกิจ (Synchronized ACMECS Economies) ซึ่งเน้นการเชื่อมโยงทางด้านระบบและกฎระเบียบ (Software) และการระดมทุนเพื่อการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ของแผนแม่บท ซึ่งรวมถึงนวัตกรรมทางการระดมทุน ได้แก่ กองทุนเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ACMECS (ACMECS Infrastructure Fund and Trust)
- การพัฒนาภูมิภาคในลักษณะยั่งยืนและมีนวัตกรรม (Smart and Sustainable ACMECS) ในสาขาที่ประเทศสมาชิกมีศักยภาพและให้ความสำคัญ รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

ภายใต้เป้าประสงค์ที่ 1 การเสริมสร้างความเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อในอนุภูมิภาค (Seamless Connectivity) ได้แบ่งความเชื่อมโยงออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ความเชื่อมโยงทางการคมนาคมขนส่ง ความเชื่อมโยงทางดิจิทัล และความเชื่อมโยงทางโครงสร้างพื้นฐานพลังงาน

ภายใต้ความเชื่อมโยงด้านดิจิทัล โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลถูกนิยามให้หมายถึงโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงผ่านระบบดิจิทัล และระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการพัฒนาเครือข่ายการสื่อสาร อินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ การพัฒนาเคเบิลใต้น้ำ รวมไปถึงซอฟต์แวร์ที่ช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างระบบและรักษาความปลอดภัย การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้จะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศ การเชื่อมโยงผู้คน และการส่งผ่านบริการที่ช่วยลดต้นทุนการดำเนินงาน ทำให้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการค้า การลงทุน และการขยายตลาดได้เป็นอย่างดี

นอกเหนือจากเป้าหมายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลภายใต้เป้าประสงค์ที่ 1 แล้ว ในเป้าประสงค์ที่ 2 การสอดประสานด้านเศรษฐกิจ (Synchronized ACMECS Economies) ยังได้เน้นย้ำการเชื่อมโยงระหว่างสถาบันหรือองค์กรผ่านการบูรณาการด้านกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการเคลื่อนย้ายคน สินค้า บริการ และการลงทุน แผนฉบับนี้ยังได้ส่งเสริมการเชื่อมโยงของภาคการเงินระหว่างประเทศ โดยมีเป้าหมายให้การทำธุรกรรมทางการเงินข้ามพรมแดนมีความสะดวกสบาย และมีต้นทุนการดำเนินงานลดลง นอกจากนี้ ยังได้ระบุความสำคัญของเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) ในฐานะนวัตกรรมที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรม และการเข้าถึงการทำธุรกรรมทางการเงินของประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุน เป็นดังแสดง

**ตารางที่ 7 แผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุน
ภายใต้ความร่วมมือ ACMECS**

ประเด็นหลักด้าน	กิจกรรมการดำเนินงาน
เป้าประสงค์ที่ 1 การเสริมสร้างความเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อในอนุภูมิภาค (Seamless Connectivity)	
อินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์	ผลักดันระเบียบบรอดแบนด์ ACMECS โดยการกำหนดและพัฒนาพื้นที่ในประเทศสมาชิกเพื่อยกระดับคุณภาพการเชื่อมโยงบรอดแบนด์ พร้อมกระตุ้นการเชื่อมโยงไร้รอยต่อของบริการบรอดแบนด์ระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อให้สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างประเทศภายในปี 2566
กฎระเบียบและมาตรฐาน	พัฒนารอบกฎระเบียบและแนวปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์ของเครือข่าย ความปลอดภัยของข้อมูล และการป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ รวมถึงพัฒนามาตรการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศภายในประเทศสมาชิก
เครือข่ายการสื่อสาร	ศึกษาความเป็นไปได้ในการทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายสื่อสาร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (Multi-modal Transport System) และระบบข้อมูลโลจิสติกส์สำหรับการนำเข้าและส่งออก (Import and Export Logistic Information System)
เคเบิลใต้น้ำ	ผลักดันการเชื่อมโยงของเคเบิลใต้น้ำระหว่างประเทศสมาชิก ACMECS กับเคเบิลใต้น้ำของประเทศอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สมาชิก รวมถึงระบบสื่อสารโทรคมนาคมของประเทศไทย
วงแหวนดิจิทัล (Digital Ring)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศสมาชิก ACMECS เพื่อควบคุมการจราจรทางอินเทอร์เน็ต (Internet Traffic) ของประเทศในภูมิภาค ▪ เชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสมาชิก ACMECS และสร้างเครือข่ายเสมือนจริง (Virtual Data Network) เพื่อสนับสนุนการทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อการสื่อสารข้อมูลระหว่างกัน
เป้าประสงค์ที่ 2 การสอดประสานด้านเศรษฐกิจ (Synchronized ACMECS Economies)	
เทคโนโลยีการเงิน (FinTech)	กระตุ้นการลงทุนและพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล รวมถึงเครื่องมือเชื่อมโยงสารสนเทศร่วมกัน เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกการค้าและการลงทุน รวมถึงการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศ

ที่มา: แผนแม่บท ACMECS ระยะ 5 ปี (ค.ศ. 2019-2023)

➤ **ความคืบหน้าของการทำงานภายใต้กรอบ ACMECS**

ในระยะแรกของแผนแม่บทฯ จะมุ่งเน้นโครงการส่งเสริมความเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor: EWEC) และแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor: SEC) ทั้งโครงการโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง

ดิจิทัล และพลังงาน (Hardware Connectivity) โครงการเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบ การค้า และการลงทุน (Software Connectivity) และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้เป้าหมายของ ACMECS มีความชัดเจนยิ่งขึ้น สะท้อนศักยภาพในการเป็นสะพานเชื่อมมหาสมุทรอินเดียและแปซิฟิก และไม่ซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานภายใต้กรอบความร่วมมืออื่น ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของ ACMECS ในอนาคตมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ จะสร้างผลประโยชน์แก่ไทย โดยสนับสนุนนโยบายระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) การส่งเสริม 12 อุตสาหกรรมเป้าหมาย และนโยบายประเทศไทย 4.0 ด้วย

ในปัจจุบันความร่วมมือ ACMECS ได้มีการแบ่งการดำเนินการออกเป็น 8 สาขา ได้แก่ การอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุน การเกษตร อุตสาหกรรมและพลังงาน ความเชื่อมโยงทางคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ความคืบหน้าในสาขาความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลหรือการใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนา มีดังต่อไปนี้

- สาขาการอำนวยความสะดวกการค้าการลงทุน มีการผลักดันโครงการความร่วมมือด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) โดยกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ เสนอให้มีการสนับสนุนการดำเนินโครงการในลักษณะนี้ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน
- สาขาการเกษตร มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับประเทศสมาชิก ได้แก่ Soil Resource and Technology Transfer และ Soil Survey and Land Use Planning นอกจากนี้ ไทยยังมีโครงการอาสาสมัครให้ความรู้ทางวิชาการแก่เกษตรกรในประเทศสมาชิกด้วย
- สาขาการเชื่อมโยงคมนาคม มีข้อริเริ่ม ACMECS Single Window Transportation Cooperation เพื่อจัดทำข้อตกลงและกฎระเบียบการขนส่งข้ามพรมแดนระหว่างประเทศสมาชิกให้สอดคล้องกัน

ในการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส ACMECS อย่างไม่เป็นทางการเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2566 ณ กรุงเทพมหานคร เพื่อเตรียมการสำหรับการประชุมผู้นำยุทธศาสตร์ครั้งที่ 10 ที่กำลังจะเกิดขึ้นในปี 2567 ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ซึ่งภายใต้การประชุมได้มีการทบทวนความคืบหน้าของการดำเนินการความร่วมมือในกรอบ ACMECS ได้แก่ โครงการภายใต้แผนแม่บท ACMECS ฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2562 - 2566) และการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนา

ACMECS (ACMECS Development Fund: AC MDF) โดยเห็นพ้องให้เร่งรัดการจัดตั้งกองทุน AC MDF เพื่อให้เป็นหนึ่งในผลลัพธ์สำคัญของการประชุมผู้นำ ACMECS ครั้งที่ 10

นอกเหนือจากการทบทวนแผนแม่บทฉบับปัจจุบันแล้วนั้น การหารือได้กล่าวถึงยกร่างแผนแม่บท ACMECS ฉบับใหม่ (ค.ศ. 2024 – 2028) โดยเห็นชอบกับข้อเสนอของไทยให้ร่างแผนแม่บทฉบับใหม่คงไว้ 3 เสาหลักของความร่วมมือ ได้แก่ เสาที่ 1 ความเชื่อมโยงไร้รอยต่อ (Seamless Connectivity) เสาที่ 2 การสอดประสานด้านเศรษฐกิจ (Synchronized ACMECS Economies) และเสาที่ 3 ACMECS อัจฉริยะและยั่งยืน (Smart and Sustainable ACMECS) และรับที่จะพิจารณาข้อเสนอของฝ่ายไทยในการเพิ่มสาขาความร่วมมือในร่างแผนแม่บท ACMECS ฉบับใหม่ อาทิ ด้านห่วงโซ่อุปทานที่ยืดหยุ่น พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ ความมั่นคงทางอาหาร และการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับโรคติดต่ออุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ อีกทั้งการประชุมในครั้งนี้นำเสนอการตั้งสำนักงานเลขาธิการชั่วคราว ACMECS (ACMECS Interim Secretariat) ที่ไทย โดยมีสถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง (Mekong Institute: MI) สนับสนุนด้านเทคนิค และเห็นชอบกับข้อเสนอของไทยในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโอกาสการครบรอบ 20 ปีของการจัดตั้ง ACMECS ในปี 2566 เช่น การจัดทำเว็บไซต์ทางการของ ACMECS การประกวดตราสัญลักษณ์ของ ACMECS และการจัดสัมมนาวิชาการ

3.3.2 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS)

กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงของ 6 ประเทศ คือ ไทย เมียนมา สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (มณฑลยูนนาน และเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง) เกิดขึ้นก่อนตั้งแต่ปี 2535 ด้วยความร่วมมือของธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ 9 สาขา ได้แก่ คมนาคมขนส่ง โทรคมนาคม พลังงาน การค้า การลงทุน เกษตร สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภายใต้โครงการด้าน ICT ได้มีการดำเนินงานเกี่ยวกับ information superhighway, GMS Cross-Border E-Commerce Cooperation Platform และ GMS E-Commerce Business Alliance เพื่อเป้าหมายในการส่งเสริมการค้าระดับภูมิภาคผ่านกิจกรรมแลกเปลี่ยนด้านนโยบาย และความร่วมมือกับเอกชน

ในปี 2558 ได้มีการริเริ่มโครงการแพลตฟอร์มความร่วมมือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) ข้ามพรมแดน GMS (GMS Cross-border E-commerce Cooperation Platform) โดยครอบคลุม

- การจัดตั้งเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ (Business Alliance) เพื่อแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับมาตรฐานอุตสาหกรรม กระบวนการทำธุรกรรม ระบบข้อมูล โลจิสติกส์
- การพัฒนาระบบสนับสนุนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) เช่น การชำระเงินและธนาคารอิเล็กทรอนิกส์
- การจัดประชุมเพื่อให้ภาครัฐหรือภาคเอกชนมาหารือร่วมกันเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในกระบวนการทางศุลกากร
- โครงการฝึกอบรมการสร้างศักยภาพของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

➤ ความคืบหน้าของการทำงานภายใต้กรอบ GMS

ประชุมระดับรัฐมนตรีแผนงาน GMS ครั้งที่ 26 (The 26th GMS Ministerial Conference) ที่ถูกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2566 ภายใต้หัวข้อ “ Building a Strong and Cohesive GMS Community with a Shared Future towards Resilient Economic Development” ณ กรุงเนปยีดอ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้มีการหารือและรับทราบผลการดำเนินงานที่สำคัญในด้านต่าง ๆ

- ผลการศึกษาแนวทางการเปลี่ยนผ่านเชิงดิจิทัลในอนุภูมิภาค GMS แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและท้องถิ่น
- การร่วมรับรองร่างข้อเสนอแนวคิดสำหรับการยกเว้นศุลกากรวิทยาศาสตร์นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง พ.ศ. 2573: ภายใต้การรับรองร่างข้อเสนอนี้จะถูกพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์ด้านนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมสุดยอดผู้นำ GMS ครั้งต่อไปในปี 2567
- การเน้นย้ำถึงความสำคัญของความร่วมมือรายสาขาที่สำคัญ ดังนี้
 - การขยายความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (CBTA) อันประกอบด้วย การเพิ่มเส้นทางและขยายระยะเวลาโครงการ

- การสร้างความมั่นคงทางพลังงานระดับภูมิภาคผ่านการส่งเสริมตลาดพลังงานระยะสั้น พลังงานหมุนเวียน รวมถึงการใช้ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน
- การร่วมพัฒนาและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของ GMS โดยเริ่มต้นจากภาคเศรษฐกิจในสาขาสำคัญ ได้แก่ การเกษตรและภาคการผลิตมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน
- การพัฒนาศักยภาพใหม่ๆ อาทิ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และการเปลี่ยนผ่านเชิงดิจิทัลในภาคส่วนที่สำคัญของอนุภูมิภาค GMS พร้อมทั้งสนับสนุนแนวคิดในการเพิ่มบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ได้ร่วมมือออกแบบและขับเคลื่อนโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนงาน GMS เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างยั่งยืน มีประสิทธิภาพ

3.3.3 ความพร้อมและนโยบายของประเทศ CLMVT ที่สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

➤ กัมพูชา

ศักยภาพความพร้อมของประเทศในด้านเศรษฐกิจดิจิทัล

เชิงการค้า

- ความพร้อมของผู้ประกอบการรายใหญ่

การเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลในกัมพูชามีการเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่ยังคงพบกับความท้าทายหลายประการที่เป็นอุปสรรคต่าง ๆ เช่น ความรู้ทางการเงินและดิจิทัล ทรัพยากรและทักษะที่จำเป็นที่มีผลกระทบต่อความพร้อมทางดิจิทัล

ประเทศกัมพูชาได้มีการสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการประกอบธุรกิจ โดยรัฐบาลได้สร้างกองทุนพัฒนาผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Development Fund: EDF) ภายใต้กระทรวงเศรษฐกิจและการเงิน เพื่อสนับสนุนความสมดุลในระบบนิเวศการประกอบกิจการเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตของธุรกิจสาธารณะในกัมพูชา องค์กรกลางที่สำคัญและองค์กรธุรกิจอื่น ๆ เช่น สมาคมผู้ประกอบการหญิงกัมพูชา (Cambodia Women Entrepreneurs Association) สมาคม

สหภาพสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของกัมพูชา (Federation of Associations for Small and Medium Enterprises of Cambodia)

■ ความพร้อมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ดังนี้

- แพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับ SMEs เพื่อเข้าสู่ดิจิทัล: สร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ออกแบบมาเฉพาะสำหรับ SMEs เพื่อให้พวกเขาสามารถดำเนินธุรกิจออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แพลตฟอร์มนี้จะช่วยให้ SMEs สามารถจัดการกระบวนการทางธุรกิจต่าง ๆ ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น
- การสนับสนุนทางการเงิน: จัดหาแหล่งเงินทุนและการสนับสนุนทางการเงินต่าง ๆ ให้กับ SMEs เพื่อให้ธุรกิจสามารถลงทุนในเทคโนโลยีดิจิทัลและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการแปลงเข้าสู่ดิจิทัลได้ ซึ่งอาจรวมถึงการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การให้เงินทุนสนับสนุน หรือการลดภาษีเพื่อกระตุ้นให้ SMEs ลงทุนในเทคโนโลยีดิจิทัล
- การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับนโยบายและการสนับสนุนจากรัฐบาล: จัดทำแคมเปญและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ให้ผู้ประกอบการ SMEs เกี่ยวกับนโยบายและการสนับสนุนจากรัฐบาลที่มีอยู่เพื่อช่วยให้พวกเขาเข้าสู่ดิจิทัล การสร้างความตระหนักนี้อาจรวมถึงการจัดสัมมนา เวิร์กช็อป หรือการสื่อสารผ่านช่องทางดิจิทัลต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย และจดหมายข่าว

เชิงโครงสร้างพื้นฐาน

■ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล

หนึ่งในปัจจัยหลักที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลของกัมพูชาคือการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและการใช้โทรศัพท์มือถือทั่วประเทศ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในกัมพูชาได้ขยายตัวอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อต้นปี 2566 กัมพูชามีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตถึง 11.37 ล้านคน

คิดเป็นร้อยละ 67.5 ของประชากรทั้งหมด การเชื่อมต่อที่แพร่หลายนี้ได้ช่วยให้ประชากรส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและมีส่วนร่วมในโลกดิจิทัลอย่างแพร่หลาย

เทคโนโลยีมือถือได้กลายเป็นแรงผลักดันหลักเบื้องหลังการมีส่วนร่วมทางดิจิทัลในกัมพูชา ด้วยการเข้าถึงที่กว้างขวาง ความสะดวกสบาย และราคาที่เข้าถึงได้ ด้วยอัตราการเข้าถึงโทรศัพท์มือถือที่สูงถึง ร้อยละ 131.5 ซึ่งเกินจำนวนประชากรทั้งหมด เห็นได้ชัดว่าอุปกรณ์มือถือได้กลายเป็นส่วนสำคัญของชีวิตประจำวันสำหรับชาวกัมพูชาจำนวนมาก การใช้งานที่แพร่หลายนี้ได้อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการดิจิทัลต่าง ๆ เช่น แพลตฟอร์ม E-Commerce และการบริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือ (Mobile Banking) โดยที่ชาวกัมพูชาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.6) ใช้บริการเหล่านี้เป็นประจำ ความสามารถในการจ่ายและการเข้าถึงเทคโนโลยีมือถือได้เชื่อมช่องว่างทางดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้บุคคลมากขึ้นสามารถเข้าร่วมในเศรษฐกิจดิจิทัลและได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล

▪ การเติบโตของธุรกิจ Startup

เศรษฐกิจดิจิทัลของกัมพูชายังได้รับการสนับสนุนจากการเกิดขึ้นของธุรกิจ Startup ตั้งแต่ปี 2558 มีการเพิ่มขึ้นในจำนวนสตาร์ทอัพในท้องถิ่นที่มุ่งเน้นภาคส่วนดิจิทัลต่าง ๆ ในเวลาเพียงไม่กี่ปี โดยจำนวนสตาร์ทอัพเพิ่มขึ้น จากจำนวนที่ไม่ถึง 50 แห่งในปี 2556 เป็นประมาณ 300 แห่งภายในปี 2561 สตาร์ทอัพส่วนใหญ่เน้นเกี่ยวข้องกับฟินเทค ตามด้วยสื่อและโฆษณา พาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) บริการพัฒนา และตลาดดิจิทัล การเติบโตนี้เกิดจากหลายปัจจัย รวมถึงสภาพแวดล้อมทางกฎหมายที่สนับสนุน การมีทุนจากบริษัทร่วมทุนและนักลงทุนอิสระ (Angel Investor)¹⁵ และการมีพื้นที่ทำงานร่วมกันและศูนย์ปมเพาะธุรกิจ สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยเหล่านี้ได้ส่งเสริมกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการ กระตุ้นนวัตกรรม สร้างโอกาสในการจ้างงาน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของกัมพูชาโดยรวม

นโยบายภาครัฐ

กัมพูชาได้ร่างกรอบนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของกัมพูชา พ.ศ. 2564-2578 (Cambodia's Digital Economy and Society Policy Framework 2021 - 2035)

¹⁵ Angel Investor คือ นักลงทุนอิสระที่มาลงทุนแบบเน้นคุณค่าให้กับ Startup ในระยะเริ่มต้น โดยเป็นการให้เงินลงทุนแก่ Startup ด้วยเงินทุนของนักลงทุนเอง

- **วิสัยทัศน์ :** เพื่อสร้างและวางรากฐานเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลในประเทศให้สามารถนำมาปรับใช้และเปลี่ยนแปลงสังคมส่วนใหญ่ การดำเนินวิถีชีวิตของประชาชน การทำงานของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น และเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย
- **จุดประสงค์ :**
 - เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล
 - เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจในระบบดิจิทัลของประเทศ
 - เพื่อสร้างเศรษฐกิจดิจิทัล
 - เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการของธุรกิจดิจิทัล
 - เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของระบบดิจิทัล

ทั้งนี้ กรอบนโยบายดังกล่าวได้ถูกแบ่งออกเป็น 3 ระยะเวลาซึ่งแต่ละช่วงเวลาได้ให้ความสำคัญที่แตกต่างกันไปโดยในปี พ.ศ. 2564 – 2568 ให้ความสำคัญในเรื่องการวางรากฐานและสร้างการยอมรับในวงกว้างของระบบดิจิทัล ต่อเนื่องในระยะที่สองช่วงปี พ.ศ. 2569 – 2573 ให้ความสำคัญในเรื่องของการปรับใช้และเปลี่ยนแปลงสู่สังคมแห่งเทคโนโลยี ทั้งในด้านของทรัพยากรมนุษย์และระบบการดำเนินงานของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ท้ายที่สุดในระยะที่สามของกรอบนโยบายคือในช่วงปี พ.ศ. 2574 – 2578 ให้ความสำคัญในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงประเทศไปสู่ดิจิทัลโดยสมบูรณ์แบบ โดยเน้นการส่งเสริมทั้งทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรด้านดิจิทัลที่มีอยู่เดิมให้มีความทันสมัยมากขึ้น

ในปัจจุบันกรอบนโยบายดังกล่าวยังอยู่ในระยะที่หนึ่งของนโยบายซึ่งให้ความสำคัญหลักในเรื่องของการวางรากฐานพื้นฐาน ทั้งในด้านของโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และรวมถึงการสร้างรัฐบาลดิจิทัลอีกด้วย เนื่องจากนโยบายในระยะที่หนึ่งส่งผลให้เกิดนโยบายเพื่อส่งเสริมรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ. 2565 – 2568 (Cambodia Digital Government Policy 2022 - 2025) ขึ้น ด้วยจุดประสงค์หลักทั้ง 4 ด้านอันได้แก่

- การปรับปรุงและส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล
- การสร้างธรรมาภิบาลดิจิทัลและบริการสาธารณะดิจิทัล
- ส่งเสริมขีดความสามารถและนวัตกรรมดิจิทัล
- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

นอกจากนี้ในระยะที่หนึ่งของกรอบนโยบายนั้นทางภาครัฐได้ส่งเสริมและริเริ่มการใช้เครื่องมือและแพลตฟอร์มเพื่อส่งเสริมการทำงานโดยใช้ระบบดิจิทัลตั้งตัวอย่างต่อไปนี้

- **Cambodia Data Exchange (Cam DX):** เป็นศูนย์รวมของฐานข้อมูลทางภาครัฐที่อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนหรือภาคเอกชนภายนอกที่ต้องการใช้ประโยชน์จากข้อมูลของรัฐได้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการรออนุมัติข้อมูลจากหน่วยงานรัฐ
- **Cam DigiKey:** เป็นแพลตฟอร์มสำหรับการยืนยันตัวตนแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Know Your Customer) โดยแบ่งการให้บริการกับลูกค้า 2 กลุ่มหลัก อันได้แก่ ลูกค้าระดับบุคคล (Individuals) และลูกค้าระดับธุรกิจ (Business users)
- **BAKONG:** เป็นแอปพลิเคชันที่รวบรวมทุกบริการสำหรับธุรกรรมการเงินไว้ในที่เดียว (All - in - one) เพื่ออำนวยความสะดวกสบายให้กับผู้ใช้บริการ ทั้งนี้ BAKONG ริเริ่มมาจากความต้องการการพึ่งพาสกุลเงินดอลลาร์และหันมาใช้สกุลเงินเรียลกัมพูชาให้มากขึ้น

➤ สปป.ลาว

ศักยภาพความพร้อมของประเทศในด้านเศรษฐกิจดิจิทัล

เชิงการค้า

■ ความพร้อมของผู้ประกอบการรายใหญ่

ผู้ประกอบการรายใหญ่ใน สปป.ลาว เช่น Lao Telecom และ Unitel ผู้ให้บริการโทรคมนาคมชั้นนำใน สปป.ลาว กำลังดำเนินการ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ดังนี้

- พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน: ลงทุนขยายเครือข่าย 4G และ 5G ครอบคลุมทั่วประเทศ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล รองรับการใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง รองรับบริการดิจิทัลรูปแบบใหม่
- หนึ่งในเป้าหมายหลักของรัฐบาลลาวคือการให้บริการสาธารณะที่ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้นสู่ประชาชน
- ส่งเสริมทักษะดิจิทัล : จัดอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ด้านดิจิทัล ร่วมมือกับสถาบันการศึกษา

■ ความพร้อมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

เครื่องมือดิจิทัลมีศักยภาพในการยกระดับธุรกิจ ใน สปป.ลาว ช่วยให้ภาคธุรกิจ SMEs ลดขั้นตอนในการทำงาน ลดความยุ่งยากในการจดทะเบียนธุรกิจ ส่งเสริมการประกอบธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยมีการกระตุ้นผู้ประกอบการ SMEs โดยการยกเว้นภาษี การให้สินเชื่อเงินกู้เบา และการสนับสนุนจากภาครัฐสำหรับการพัฒนาเทคโนโลยีและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการ SMEs ยังมีความยากลำบากในการเข้าถึงสินเชื่อ เนื่องจากมีผลประกอบการที่ขาดทุน และไม่สามารถรับมือกับอัตราดอกเบี้ยสูงได้ ผู้ประกอบการใน สปป.ลาว อาจไม่มีความรู้ทางการเงิน แผนธุรกิจ หรือใบอนุญาตธุรกิจเพียงพอที่จะตอบสนองต่อเงื่อนไขหรือข้อกำหนดที่เข้มงวดจากสถาบันทางการเงิน

▪ ความพร้อมของผู้ประกอบการหน้าใหม่ (Startup)

การส่งเสริมนวัตกรรมดิจิทัล และผู้ประกอบการหน้าใหม่ (Startup) ถือเป็นอีกกลไกสำคัญในการผลักดันเศรษฐกิจและภาครัฐบาลดิจิทัลของ สปป.ลาว โดยมีตัวอย่าง Startup ที่น่าสนใจ ดังนี้

LOCA: แอปพลิเคชันเรียกรถยนต์ (Ride-hailing) ชำนาญ ให้บริการจองรถผ่านมือถือ และมีคนขับรถยนต์เป็นคนในพื้นที่ มีบริการเสริมอื่น ๆ เช่น ขนส่ง หากรถรวม และท่องเที่ยว โดยมีจุดเด่นคือ ราคาโปร่งใส คัดเลือกคนขับอย่างเข้มงวด พร้อมบริการลูกค้าตลอด 24 ชม.

LaoKYC: แพลตฟอร์มยืนยันตัวตนดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ เช่น สแกนใบหน้า ลายนิ้วมือ ป้องกันการทุจริต และปลอมแปลงข้อมูล

LaoFarm: แพลตฟอร์มเชื่อมโยงเกษตรกรกับผู้ซื้อ เกษตรกรขายผลผลิต เข้าถึงข้อมูลตลาด และรับเงินผ่าน Mobile Money โดยผู้ซื้อค้นหาสินค้าคุณภาพ เปรียบเทียบราคา ติดตามการสั่งซื้อ

โดยมีการร่วมมือทั้ง ภาครัฐ เอกชน และนานาชาติ ในการผลักดันนวัตกรรมดิจิทัล ตัวอย่างเช่น

- กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี: จัดตั้งศูนย์นวัตกรรมแห่งชาติ ให้คำแนะนำ ฝึกอบรม แหล่งทุน สำหรับ Startup
- สมาคมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) และหน่วยงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร: จัดงาน Lao ICT Expo แสดงสินค้า และบริการด้าน ICT โดยบริษัททั้งในและต่างประเทศ
- ธนาคารโลก: สนับสนุนโครงการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล เสริมสร้างระบบนิเวศดิจิทัล ผลักดันการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลในภาคส่วนสำคัญ

เชิงโครงสร้าง

เศรษฐกิจดิจิทัลของ สปป.ลาว มีขนาดประมาณร้อยละ 3 ของ GDP ซึ่งคาดว่าจะเติบโตเป็นร้อยละ 10 ของ GDP ภายในปี 2583 เมื่อเปรียบเทียบกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็น

GDP เศรษฐกิจดิจิทัลของ สปป.ลาว มีขนาดใกล้เคียงกับภาคการผลิตอื่น ๆ และมีขนาดใหญ่กว่ากิจกรรมทางการเงิน (ร้อยละ 4.4 ของ GDP ในปี 2563) และประกันภัย (ร้อยละ 3) จากรายงานความสามารถในการแข่งขันทั่วโลก ปี 2562 (The World Economic Forum's 2019 Global Competitiveness Report ranks) ได้จัดลำดับให้ลาวอยู่ลำดับที่ 113 จาก 149 ประเทศ

- การเชื่อมต่อทางดิจิทัล (Digital Connectivity)

ร้อยละ 80 ประชากรของสปป.ลาว จะมีสัญญาณ 4G/LTE แต่การสมัครใช้งานบรอดแบนด์มือถือยังน้อยกว่าประเทศเพื่อน เนื่องจากปัญหาการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต คุณภาพและความสามารถในการซื้อได้จำกัดการใช้งานบริการดิจิทัลอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงอีคอมเมิร์ซและบริการสาธารณะ (เช่น การศึกษาออนไลน์และสุขภาพ) โดยเฉพาะในเมืองเล็ก ๆ และพื้นที่ชนบท การสมัครใช้งานบรอดแบนด์ 4G/LTE ใน สปป. ลาว นั้นตามหลังประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคอย่างมาก ความเร็วบรอดแบนด์มือถือของลาวนั้นช้ากว่าไทยและเวียดนาม

การเข้าถึงบรอดแบนด์แบบคงที่ (Fixed broadband) ใน สปป.ลาว ยังมีน้อย โดยมีเพียงร้อยละ 8.7 ของครัวเรือนเท่านั้น ข้อมูลความเร็วอินเทอร์เน็ตแบบ crowdsourced แสดงให้เห็นว่าโดยทั่วไปความเร็วอินเทอร์เน็ตแบบคงที่อยู่ที่ 30 Mbps ซึ่งถือว่าต่ำกว่าเวียดนาม ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย แต่สูงกว่ากัมพูชาเพียงเล็กน้อย สิ่งนี้ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้งานสถาบันขนาดใหญ่โดยเฉพาะ ธนาคาร ธุรกิจขนาดใหญ่ โรงเรียน และหน่วยงานราชการ

- การชำระเงินทางดิจิทัล (Digital Payments)

ตลาดการชำระเงินใน สปป.ลาว ส่วนใหญ่ให้บริการโดยธนาคารพาณิชย์หลัก ในขณะที่ผู้ให้บริการที่ไม่ใช่ธนาคารเพิ่งเริ่มปรากฏเมื่อเร็ว ๆ นี้ มีธนาคาร 19 แห่งใน สปป.ลาว ที่ออกบัตรชำระเงิน ธนาคารหลักส่วนใหญ่มีบริการโมบายแบงกิ้งและอินเทอร์เน็ตแบงกิ้ง อย่างไรก็ตาม บริการเหล่านี้ถูกใช้ส่วนใหญ่โดยประชากรในเมืองและคนรุ่นใหม่ ในขณะที่ผู้คนในพื้นที่ชนบทและห่างไกลรวมถึงประชากรสูงอายุมีความยากลำบากในการเข้าถึงช่องทางดิจิทัล เนื่องจากขาดการเข้าถึงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตและสมาร์ทโฟน รวมถึงระดับความรู้ทางดิจิทัลและการเงินที่ต่ำ เงินสดยังคงเป็นเครื่องมือการชำระเงินหลักในลาว แม้กระทั่งสำหรับการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

การเกิดขึ้นของบริการฟินเทคอื่น ๆ ใน สปป.ลาว ยังอยู่ในขั้นเริ่มต้น มีบริษัทฟินเทค 3 แห่งที่ให้บริการชำระเงิน ได้แก่ KiwiPay (ให้บริการโซลูชันการชำระเงินสำหรับผู้ค้า) และ NewPay และ LaoPay (ที่พัฒนาแอปหลายบริการรวมถึงกระเป๋าเงินชำระเงิน) สมาคมการค้าไอซีทีแห่งลาว (LICA) มีสมาชิก 40 ราย รวมถึงบางธนาคารและทุกบริษัทโทรคมนาคม แต่ไม่มีสตาร์ทอัพใดที่เน้นฟินเทคเป็นธุรกิจหลัก

■ ทักษะทางดิจิทัล (Digital Skill)

มีข้อมูลน้อยมากเกี่ยวกับสถานะและความต้องการฝึกอบรมทักษะดิจิทัลใน สปป.ลาว และจนถึงปัจจุบันยังไม่มี การประเมินทักษะดิจิทัลทั่วประเทศ จากสถานการณ์โควิด-19 ยิ่งตอกย้ำถึงช่องว่างทักษะดิจิทัลที่รุนแรงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดัชนีความพร้อมด้านเครือข่ายของฟอรัมเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum's Network Readiness Index) ในปี 2563 จัดอันดับให้ สปป.ลาว อยู่ลำดับที่ 108 จาก 121 ประเทศในด้านความพร้อมด้าน ความจำเป็นในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเพื่อตอบสนองต่อความท้าทายในปัจจุบันเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

การจ้างงานในภาค ICT และอาชีพในภาค ICT มีน้อย แม้ว่าความต้องการจะเพิ่มขึ้น การสำรวจครัวเรือนของโครงการทักษะเพื่อการจ้างงานและผลิตภาพ Skills Towards Employability and Productivity: STEP) ของธนาคารโลกในปี 2559 แสดงให้เห็นว่ามีการจ้างงานในภาค ICT น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของการจ้างงานทั้งหมด แต่มีความต้องการทักษะเหล่านี้เพิ่มขึ้นตามรายงานของ UNDP

การสำรวจล่าสุดโดย UNESCO เกี่ยวกับความพร้อมด้าน ICT ของระบบการศึกษาของ สปป.ลาว พบว่าร้อยละ 78 ของครูไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้าน ICT ซึ่งให้เห็นว่า ICT มีบทบาทสำคัญในด้านการศึกษา แต่ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนให้ใช้ ICT ในระบบการศึกษามากนัก การสำรวจระดับภูมิภาคของ UNICEF เกี่ยวกับการรู้หนังสือดิจิทัล (digital literacy) ในด้านการศึกษาแสดงให้เห็นว่าร้อยละ 60 ของผู้ตอบแบบสอบถามกล่าวว่าพวกเขาไม่ได้เรียนรู้ทักษะดิจิทัลในโรงเรียน การขาดการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีถือเป็นความท้าทายที่ใหญ่ที่สุดของเยาวชนในการได้รับการรู้หนังสือดิจิทัลทั่วทั้งภูมิภาค

นโยบายภาครัฐ

สปป.ลาว ได้แผนพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลระยะเวลา 20 ปี พ.ศ. 2564 - 2583 (20 - Year National Digital Economy Development of Lao PDR 2021 - 2040) ภายใต้แนวคิดที่ว่า เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมุ่งเสริมสร้างโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศด้วยความมั่นใจและยั่งยืน

- **วัตถุประสงค์ :** เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางด้านปัจจัยและศักยภาพของประเทศด้วยการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เกิดโอกาส และสร้างรากฐานในด้านการผลิตและการบริการ อีกทั้งเพื่อสร้างความแข็งแกร่งของระบบเศรษฐกิจดิจิทัลให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเสริมสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพเพื่อช่วยขับเคลื่อนระบบต่อไป

ทั้งนี้ แผนนี้ได้แบ่งช่วงระยะเวลาที่ครอบคลุมออกเป็น 3 ช่วงหลักและให้ความสำคัญของเป้าหมายที่แตกต่างกันไปตามรายละเอียดดังนี้

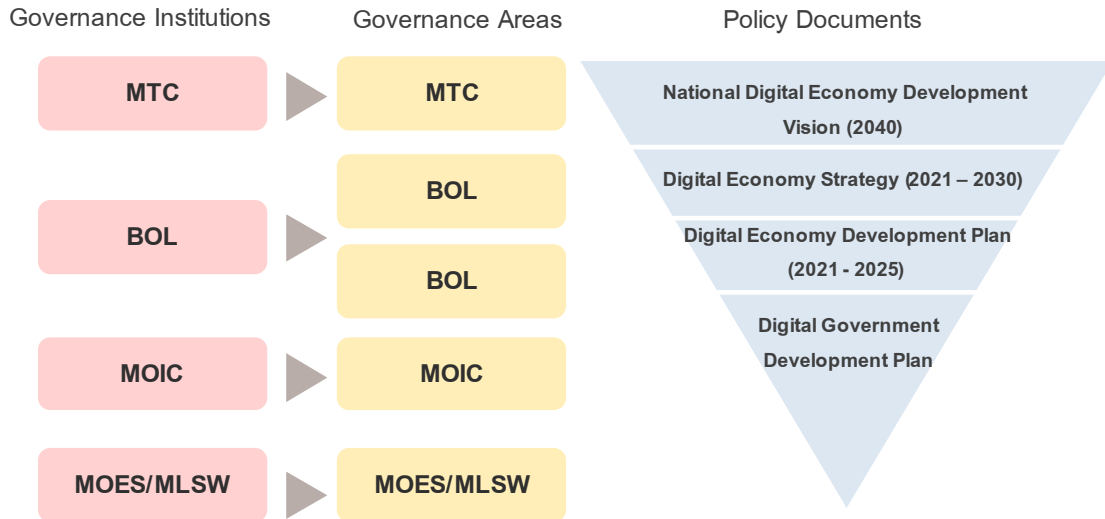
- **ระยะที่ 1 พ.ศ. 2564 – 2568 :** ให้ความสำคัญกับการติดตามการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุควิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ที่รวมถึงการใช้สกุลเงินดิจิทัล ธุรกิจด้านสกุลเงินดิจิทัล พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) และโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ
- **ระยะที่ 2 พ.ศ. 2564 – 2570 :** ให้ความสำคัญกับการยกระดับประเทศโดยเปลี่ยนแปลงให้ สปป.ลาว เป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับบน (Upper middle – income country) พร้อมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการนวัตกรรม สิ่งแวดล้อม และการเติบโตอย่างยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ
- **ระยะที่ 3 พ.ศ. 2564 - 2583 :** ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างแพร่หลายให้เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนหลักสำหรับทุกภาคส่วนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โดยในแต่ละช่วงของแผนนี้ประกอบด้วยหลากหลายหน่วยงานทางภาครัฐที่ให้ความร่วมมือและรับผิดชอบอันประกอบด้วยกระทรวงศึกษาและการกีฬา (Ministry of Education and Sport: MOES) กระทรวงอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ (Ministry of Industry and Commerce: MOIC) ธนาคารแห่ง สปป.ลาว (Bank of Lao PDR: BOL) กระทรวงแรงงานและ

สวัสดิการสังคม (Ministry of Labor and Social Welfare) และกระทรวงเทคโนโลยีและสารสนเทศ (Ministry of Technology and Communications: MTC)

ภาพที่ 54 ยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580)

Laos Digital Transformation As-Is Governance and Policy Framework

ที่มา: รายงาน Positioning the Lao PDR for a digital future, World bank (2022)

ในปัจจุบันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลของ สปป.ลาว อยู่ภายใต้ของแผนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล 5 ปี พ.ศ. 2564 – 2568 (5 – Year National Digital Economy Development of Lao PDR 2021 - 2025)

■ วัตถุประสงค์ :

- สร้างระบบนิเวศของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce)
- ส่งเสริมภาครัฐประยุกต์ใช้ดิจิทัลในการดำเนินงาน
- ผลักดันและสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล
- ผลักดันให้เกิดการสร้างรายได้ร้อยละ 5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศจากภาคเศรษฐกิจดิจิทัล

ทั้งนี้ภายใต้ระยะเวลาในช่วงของการผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัลของ สปป.ลาว ภาครัฐได้เกิดการส่งเสริมและการสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านดิจิทัล เช่น การขยายสัญญาณอินเทอร์เน็ต 4G และ 5G ให้เข้าสู่พื้นที่ชนบทมากขึ้น ด้วยการต่อเส้นใยแก้วนำแสง (fiber optic) ด้วยความยาว 98,524 กิโลเมตร เพื่อสอดรับจุดประสงค์การขยายจำนวนผู้ใช้

ระบบอินเทอร์เน็ต 4.7 ล้านบัญชีผู้ใช้งาน และรวมถึงการขยายจำนวนเบอร์โทรศัพท์เคลื่อนที่ ให้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 6.5 ล้านเบอร์

➤ เมียนมา

ศักยภาพความพร้อมของประเทศในด้านเศรษฐกิจดิจิทัล

เชิงการค้า

■ ความพร้อมของผู้ประกอบการรายใหญ่

ในประเทศเมียนมามีผู้ประกอบการรายใหญ่ เช่น Telenor Myanmar และ Ooredoo Myanmar โดยมีการปรับตัวของผู้ประกอบการ ดังนี้

- การขยายเครือข่าย 4G ทั้ง Telenor Myanmar และ Ooredoo Myanmar ต่างก็ลงทุนอย่างหนักเพื่อขยายการเข้าถึงเครือข่าย 4G ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อรองรับการใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัล
- การพัฒนาบริการดิจิทัล: ผู้ประกอบการเหล่านี้กำลังพัฒนาบริการดิจิทัลใหม่ ๆ เช่น Mobile Money, E-Commerce, และ Cloud Computing เพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มมากขึ้นของลูกค้า และเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ
- การสร้างความร่วมมือ: ผู้ประกอบการรายใหญ่กำลังจับมือกับพันธมิตรต่าง ๆ เช่น ธนาคาร สตาร์ทอัพ และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อพัฒนาและส่งมอบบริการดิจิทัลที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น

■ ความพร้อมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ธุรกิจ SMEs ในเมียนมายังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล ความพร้อมในการเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยียังต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และเครื่องมือดิจิทัลยังจำกัดอยู่แค่ในบางพื้นที่ อีกทั้งการปิดกั้นและการจำกัดการใช้งานสัญญาณอินเทอร์เน็ตโดยรัฐบาลได้ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อเศรษฐกิจทั้งประเทศ

โดยเฉพาะผู้ประกอบการ SMEs และยังขาดทักษะจากผู้เชี่ยวชาญเทคโนโลยี รวมถึงผู้บริหาร SMEs ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจยุคใหม่ในระดับสากล

เชิงโครงสร้างพื้นฐาน

■ จำนวนการใช้อินเทอร์เน็ต

ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2567 มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเมียนมาจำนวน 24.11 ล้านคน อัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในเมียนมาอยู่ที่ร้อยละ 44 ของประชากรทั้งหมด ณ ต้นปี 2567 เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 จากปี 2566 แต่การใช้อินเทอร์เน็ตยังจำกัดอยู่แค่บางพื้นที่ โดยส่วนใหญ่ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ร้อยละ 80 ของย่างกุ้ง ยังมีพื้นที่ห่างไกลที่เข้าถึงได้ยาก อีกทั้งราคาของอินเทอร์เน็ตที่มีราคาสูง โดยปัจจัยเหล่านี้ทำให้การเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตมีความลำบาก

อีกทั้ง ปัญหาการปิดกั้นและจำกัดการใช้อินเทอร์เน็ตในเมียนมา ส่งผลกระทบต่อหลายด้าน เช่น การดำเนินธุรกิจ ในเดือนมิถุนายน 2564 ร้อยละ 30 ของบริษัทต่าง ๆ ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจ จากแพลตฟอร์มออนไลน์ไปเป็นแบบดั้งเดิม เนื่องจากข้อจำกัดการใช้อินเทอร์เน็ต ด้านเศรษฐกิจดิจิทัล เช่น รัฐบาลเมียนมา อนุญาตให้เข้าถึงบางเว็บไซต์เท่านั้น (Whitelisting) ส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในแพลตฟอร์มสำคัญๆ และจำนวนจำนวนผู้ใช้ใหม่จากเมียนมาที่เข้าสู่ Twitter ลดลงอย่างมาก

■ การชำระเงินทางดิจิทัล (Digital Payment)

การขาดการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตผ่านมือถือทำให้ประชาชนในเมียนมาไม่สามารถใช้บริการธนาคารออนไลน์และการชำระเงินได้ ต้องพึ่งพาเงินสดมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อโอนเงินจากต่างประเทศ การขัดข้องในการทำธุรกรรมธนาคารทำให้การจ่ายเงินเดือนไม่ได้ รวมถึงในบริษัทให้บริการทางการเงินประสบปัญหาหลังจากการรัฐประหาร จำนวนบัญชีเงินมือถือ wave money ¹⁶ ลดลงเกือบ 1 ล้านบัญชีระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤษภาคม 2564

¹⁶ Wave Money คือผู้ให้บริการทางการเงินดิจิทัลในเมียนมา โดยเน้นบริการเงินมือถือ (mobile money) ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้สามารถทำธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือได้ เช่น การโอนเงินระหว่างบุคคล การชำระค่าสินค้าและบริการ การเติมเงินโทรศัพท์มือถือ และการรับเงินจากผู้ให้บริการหรือหน่วยงานต่าง ๆ

▪ การเติบโตของธุรกิจ Startup

สตาร์ทอัพด้านเทคโนโลยีหลายแห่งเกิดขึ้นเป็นหลักในย่างกุ้ง ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่แพร่หลายและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้ออำนวย มีสตาร์ทอัพ 94 แห่งที่ดึงดูดทุนจากต่างประเทศอย่างน้อย 350 ล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วงปี 2554 – 2562 โดยให้บริการชำระเงินดิจิทัลรายแรกและรายใหญ่คือ Wave Money ซึ่งครอบคลุมมากกว่าร้อยละ 89 ของประเทศและทั้ง 14 รัฐ โดยมีฐานลูกค้ามากกว่า 25 ล้านคนภายในปี 2562 บริการของบริษัทครอบคลุมถึงร้อยละ 85 ของพื้นที่ชนบท รวมถึงพื้นที่ห่างไกลที่สุดของประเทศ ทำให้การโอนเงินภายในประเทศเป็นไปได้ง่าย

นโยบายภาครัฐ

รัฐบาลเมียนมาให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนผ่านประเทศเป็นดิจิทัลและการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลมากขึ้น โดยกำหนดแผนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล ปี 2563 – 2568 (Myanmar Digital Economy Roadmap 2020 – 2025) และจัดตั้งคณะกรรมการ Digital Economy Development Committee (DEDC)

- **วัตถุประสงค์:** เพื่อการพัฒนาและขับเคลื่อนเมียนมาให้เข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล
- **วิสัยทัศน์ :** ผลักดันและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล รัฐบาลดิจิทัล การค้าดิจิทัลและนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบและยั่งยืน

ทั้งนี้แผนการดำเนินงานฉบับนี้ประกอบด้วย 4 เสาหลักสำคัญ ได้แก่ เสาหลักที่ 1 การเปลี่ยนผ่านดิจิทัล (Digital Transformation) เสาหลักที่ 2 รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) เสาหลักที่ 3 การค้าดิจิทัล (Digital Trade) และเสาหลักที่ 4 สังคมดิจิทัล (Digital Society)

นอกจากเสาหลักสำคัญแล้วนั้นแผน Myanmar Digital Economy Roadmap ได้มุ่งเน้นความสำคัญทั้งหมด 7 กลยุทธ์ อันประกอบด้วย 1. ด้านการเปลี่ยนผ่านและการค้าดิจิทัล (Digital Transformation and Digital Trade) 2. ด้านรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) 3. ด้านการเชื่อมต่อด้านดิจิทัล (Digital Connectivity) 4. ด้านทักษะดิจิทัลและการปรับใช้ (Digital Skill and Inclusion)

5. ด้านความปลอดภัยดิจิทัล (Digital Security) 6. ด้านนวัตกรรมดิจิทัล (Digital Innovation) และ
7. ด้านกฎหมายและนโยบายภาครัฐ (Cross Cutting Regulations and Policies)

จากกลยุทธ์สำคัญดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายสำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการต่าง ๆ ในแต่ละกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 8 กลยุทธ์และเป้าหมายตามกลยุทธ์การดำเนินงานของแผน Myanmar Digital Economy Roadmap 2020 – 2025

กลยุทธ์	เป้าหมายเชิงสถิติ
กลยุทธ์ด้านการเปลี่ยนผ่านดิจิทัลและการค้าดิจิทัล	
ผลกดันการเปลี่ยนผ่านดิจิทัลในทุกภาคส่วนธุรกิจ	ร้อยละ 30
การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีของกลุ่มธุรกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง	ร้อยละ 50
ธุรกรรมทางการเงินแบบดิจิทัล	ร้อยละ 30
การพัฒนาอันดับของเมียนมาในการจัดอันดับดัชนี World Economic Forum	อันดับที่ 120
กลยุทธ์ด้านรัฐบาลดิจิทัล	
การพัฒนาอันดับของเมียนมาในการจัดอันดับดัชนี E – government Development โดยสหประชาชาติ	อันดับที่ 145
กลยุทธ์ด้านการเชื่อมต่อทางดิจิทัล	
เครือข่ายโทรศัพท์เฉพาะบุคคล (Unique mobile subscription)	ร้อยละ 55
ระบบเครือข่ายเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเทียบกับจำนวนประชากร	ร้อยละ 98
การพัฒนาอันดับของเมียนมาในการจัดอันดับดัชนี ICT Development Index โดยสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ	อันดับที่ 120
กลยุทธ์ด้านทักษะดิจิทัลและการปรับใช้	
ร้อยละของจำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตเทียบจากจำนวนประชากร	ร้อยละ 50
จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละปีที่ได้รับการรองรับทักษะด้านเทคโนโลยี	10,000 คน
จำนวนประชากรที่ถูกจ้างงานในภาคส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล	300,000 คน
กลยุทธ์ด้านความปลอดภัยดิจิทัล	
การพัฒนาอันดับของเมียนมาในการจัดอันดับดัชนี Global Cybersecurity Index โดยสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ	อันดับที่ 97
กลยุทธ์ด้านนวัตกรรมดิจิทัล	
เงินลงทุนจากต่างประเทศในภาคส่วนอุตสาหกรรมดิจิทัล	12 พันล้านดอลลาร์
การพัฒนาอันดับของเมียนมาในการจัดอันดับดัชนี Global Innovation	อันดับ 120

➤ เวียดนาม

ศักยภาพความพร้อมของประเทศในด้านเศรษฐกิจดิจิทัล

เชิงการค้า

- ความพร้อมของผู้ประกอบการรายใหญ่

ในประเทศเวียดนามมีผู้ประกอบการรายใหญ่ เช่น Viettel Group และ VNPT โดยทั้ง 2 บริษัทกำลังลงทุนในเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมาก บริษัท Viettel Group ที่เป็นผู้ให้บริการโทรคมนาคมรายใหญ่ที่สุดในเวียดนาม ลงทุนกว่า 800 ล้านดอลลาร์สหรัฐในโครงสร้างพื้นฐาน 5G และตั้งเป้าหมายที่จะครอบคลุมร้อยละ 60 ของประชากรภายในปี 2566 อีกทั้งยังมีการพัฒนาบริการดิจิทัลใหม่ ๆ เช่น เงินมือถือ (Mobile Money), Cloud Computing และอินเทอร์เน็ตทุกสรรพสิ่ง (IoT) และบริษัท VNPT ผู้ให้บริการโทรคมนาคมรายใหญ่อันดับสองของเวียดนาม ลงทุนกว่า 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐในโครงสร้างพื้นฐาน 5G และตั้งเป้าหมายที่จะครอบคลุมร้อยละ 50 ของประชากรภายในปี 2566

- ความพร้อมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเวียดนามมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นแหล่งที่มาสำคัญของการจ้างงาน รายได้ และเป็นพลังขับเคลื่อนความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ทางธุรกิจ โดยรัฐบาลกำลังผลักดันให้ประเทศเป็นผู้นำเศรษฐกิจดิจิทัล โดยใช้กลยุทธ์ดิจิทัลระดับชาติที่มุ่งเน้นการสนับสนุน SMEs เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E – commerce) และมีความแข็งแกร่งในยุคดิจิทัล

อย่างไรก็ตาม SMEs ในประเทศเวียดนามยังเผชิญกับหลายความท้าทาย เช่น การขาดแคลนเงินทุน การเข้าถึงเทคโนโลยีที่จำกัด ทักษะแรงงานต่ำ และการแข่งขันที่รุนแรง รัฐบาลเวียดนามมีนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน SMEs เช่น การให้สินเชื่อ การฝึกอบรม และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ผู้ประกอบการ SMEs ก็ต้องพัฒนา และปรับตัว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เช่น การนำเทคโนโลยีมาใช้ การพัฒนาสินค้าและบริการใหม่และการขยายตลาด

เชิงโครงสร้างพื้นฐาน

เวียดนามจะกลายมาเป็นตลาดชั้นนำของอุตสาหกรรมดิจิทัลทั้งธุรกิจในประเทศและต่างประเทศ จากการประเมินของ HSBC ซึ่งให้เห็นว่าเศรษฐกิจดิจิทัลของเวียดนามเติบโตได้อย่างโดดเด่น โดยในปี 2566 มูลค่าของเศรษฐกิจดิจิทัล มีสัดส่วนร้อยละ 16.5 ต่อ GDP และมีบริษัทเทคโนโลยีดิจิทัลมากกว่า 1,500 แห่ง ทำรายได้จากตลาดต่างประเทศ เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 7 เมื่อเทียบกับปี 2565

■ การเชื่อมต่อทางดิจิทัล (Digital Connectivity)

ตามข้อมูลในช่วงต้นปี 2567 เวียดนามมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจำนวน 78.44 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 79.1 ของประชากรทั้งหมด โดยจำนวนผู้ใช้สัญญาณมือถือในเวียดนามเพิ่มขึ้นปีละ 2 ล้านคนตั้งแต่ปี 2555 และคาดว่าจะมีบริการใหม่ ๆ จำนวนมากเข้ามาในทศวรรษข้างหน้า

ความเร็วอินเทอร์เน็ตในเวียดนามปี 2567 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากผลสำรวจของ Ookla ซึ่งว่า ความเร็วอินเทอร์เน็ตมือถือโดยเฉลี่ยในการดาวน์โหลดผ่านเครือข่ายโทรศัพท์มือถืออยู่ที่ประมาณ 47.06 Mbps และอินเทอร์เน็ตบ้าน ความเร็วเฉลี่ยในการดาวน์โหลดผ่านอินเทอร์เน็ตบ้านอยู่ที่ประมาณ 105.04 Mbps

■ การชำระเงินทางดิจิทัล (Digital Payment)

โครงสร้างทางประชากรที่เอื้ออำนวยและการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการชำระเงินดิจิทัลของเวียดนาม โดยปัจจุบันวิธีการชำระเงินดิจิทัลในเวียดนามประกอบด้วยกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-wallet) และการชำระเงินผ่าน QR code ตามข้อมูลของ Visa และจากข้อมูลของธนาคารกลางเวียดนาม ณ สิ้นปี 2566 จำนวนกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้งานเป็นประจำในเวียดนามมีจำนวน 36.23 ล้านบัญชี คิดเป็นร้อยละ 63.23 ของจำนวนกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดใช้งานทั้งหมด จากการสำรวจของ UOB พบว่า 4 ใน 5 ผู้บริโภคเวียดนามใช้กระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ในการชำระเงินอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง โดยที่ MoMo, ZaloPay และ VNPAY เป็นกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้อย่างที่

รัฐบาลเวียดนามยังส่งเสริมนวัตกรรมในกลุ่มธุรกิจฟินเทคอย่างแข็งขัน และปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ตามข้อมูลจาก Vietnam's Banking

Times ในปัจจุบันจำนวนธุรกิจฟินเทคที่ดำเนินธุรกิจการชำระเงินดิจิทัลในเวียดนามเพิ่มขึ้นจาก 39 แห่งในปี 2558 เป็นเกือบ 200 แห่ง และมีผู้ให้บริการกว่า 40 รายที่ได้สร้างระบบการชำระเงินดิจิทัลร่วมกับธนาคาร โดยมีสถานการณ์การใช้งานการชำระเงินดิจิทัลครอบคลุมหลายด้านของชีวิตประจำวันของประชาชน

นโยบายภาครัฐ

เวียดนามมีเป้าหมายในการขับเคลื่อนประเทศสู่สังคมดิจิทัลภายในปี 2573 ภายใต้แผนงานการเปลี่ยนผ่านสู่ด้านดิจิทัลแห่งชาติภายในปี 2568 (The National Digital Transformation Programme by 2025) โดยแผนงานนี้ประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ เสาหลักที่ 1 เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy), เสาหลักที่ 2 สังคมดิจิทัล (Digital Society) และ เสาหลักที่ 3 รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government)

▪ **วัตถุประสงค์ :**

- ร้อยละ 80 ของบริการสาธารณะสามารถเข้าถึงได้โดยผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่
- ฐานข้อมูลต่าง ๆ เช่น ฐานข้อมูลประชากร ที่ดิน การเงิน เป็นต้น ต้องอยู่รวมกันที่แหล่งข้อมูลเดียวกันเพื่อให้สะดวกต่อการแบ่งปันข้อมูลกันระหว่างองค์กรภาครัฐ
- ร้อยละ 50 ของการทำธุรกรรมการเงินต้องถูกเปลี่ยนเป็นแบบออนไลน์
- ร้อยละ 50 ของประชากรต้องมีบัญชีเดินสะพัดดิจิทัล (digital checking account)
- ร้อยละ 70 ของธุรกรรมการเงินของลูกค้านำผ่านทางช่องทางออนไลน์

เป้าหมายและเสาหลักของแผนนี้ได้ให้ความสำคัญกับ 4 หัวข้อหลัก ดังนี้

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล
- การสร้างความเชื่อมั่นในความปลอดภัยของข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้งาน
- การสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพด้านดิจิทัล
- การส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มหรือแอปพลิเคชันการชำระเงินออนไลน์และอีคอมเมิร์ซ

ทั้งนี้ แผนงานฉบับนี้ได้กำหนดตัวชี้วัดสำหรับการประเมินการดำเนินงานภายใต้แผนงานนี้ให้บรรลุตามเป้าหมาย อันประกอบด้วยตัวชี้วัด

- การเปลี่ยนแปลงการตระหนักรู้ด้านดิจิทัล
- การสร้างสถาบันหรือองค์กรเพื่อพัฒนาระบบดิจิทัล
- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและแพลตฟอร์มดิจิทัล
- ฐานข้อมูลทั่วไปและข้อมูลดิจิทัลต่าง ๆ
- ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์
- การฝึกและอบรมทรัพยากรมนุษย์ให้พร้อมกับการดำเนินงานด้านดิจิทัล

จากเป้าหมายและเสาหลักของแผนงานนี้ประเทศเวียดนามได้มีการดำเนินงานภายใต้กรอบของแต่ละเสาหลักบางส่วนเพื่อสอดคล้องกับเป้าหมายของแต่ละเสาหลัก

- **เสาหลักที่ 1 เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)**
 - **วัตถุประสงค์** เพื่อเปลี่ยนแปลงประเทศเวียดนามให้กลายเป็น 30 ประเทศผู้นำในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลและรัฐบาลดิจิทัล
 - **โครงการหรือผลงานที่ประจักษ์ :**
 - **ดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์** : ประเทศเวียดนามได้ถูกจัดอันดับที่ 86 ของดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ โดยเวียดนามตั้งเป้าหมายให้ประเทศอยู่ใน 50 อันดับแรกของดัชนีนี้ภายในปี 2568
 - **National Public Service Portal:** ถูกจัดตั้งขึ้นในปี 2562 ด้วยวัตถุประสงค์การใช้งานเพื่อให้ประชาชนเวียดนามสามารถเข้าถึงเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐได้สะดวกมากขึ้น ซึ่ง National Public Portal นี้เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงการเข้าถึงเว็บไซต์หน่วยงานภาครัฐมากกว่า 2,200 หน่วยงาน อาทิ ข้อมูลทะเบียนราษฎร ข้อมูลการตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น

■ เสาหลักที่ 2 สังคมดิจิทัล (Digital Economy)

○ วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านดิจิทัลมากขึ้น
- ส่งเสริมทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยี
- พัฒนาและขยายการเข้าถึงของบริการและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล
- สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในการเข้าถึงประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงผ่านสู่ดิจิทัล

ทั้งนี้ในเสาหลักที่ 2 เวียดนามได้ตั้งเป้าหมายในการขยายการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตให้มากขึ้นกับประชาชนที่อาศัยนอกพื้นที่เมืองใหญ่ นอกจากนี้รัฐบาลตั้งเป้าให้ร้อยละ 80 ของประชาชนมีบัญชีธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งในด้านการสนับสนุนบุคลากรนั้น ทางรัฐบาลได้จัดตั้งโครงการต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังทักษะด้านดิจิทัลเพื่อบรรลุเป้าหมายจำนวนแรงงานที่มีทักษะดิจิทัล 1 ล้านคน ภายในปี 2568

■ เสาหลักที่ 3 รัฐบาลดิจิทัล (Digital Economy)

- วัตถุประสงค์ เพื่อขยายสัดส่วนของผลผลิตมวลรวมประเทศจากภาคเศรษฐกิจดิจิทัลให้เป็นร้อยละ 30 จากผลผลิตมวลรวมประเทศทั้งหมด

โดยสำหรับแผนงานของเสาหลักนี้ได้ให้ความสำคัญกับหลายภาคส่วน เพื่อให้สร้างระบบเศรษฐกิจที่สมบูรณ์แบบมากที่สุด อาทิ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) ด้านธุรกรรมการเงินแบบดิจิทัล ด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล กฎหมายต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับดิจิทัลและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity)

○ โครงการหรือผลงานที่ประจักษ์ :

- ด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีและสตาร์ทอัพ (startups) : เวียดนามได้ก่อตั้งหน่วยงานและโครงการขึ้นมาเพื่อสนับสนุนการดำเนินการของเศรษฐกิจดิจิทัลและธุรกิจสตาร์ทอัพ (startup) ที่เกิดขึ้นและกำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยโครงการและสถาบันสำคัญที่ถูกก่อตั้งขึ้นมา ได้แก่ **National Technology Innovation Program** มีหน้าที่สนับสนุนและ

อำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มธุรกิจเทคโนโลยีที่มีเป้าหมายในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ **National Innovation Center** มีหน้าที่สนับสนุนและพัฒนาธุรกิจสตาร์ทอัพในเวียดนามและสร้างระบบนวัตกรรมเพื่อขยายการเติบโตของธุรกิจเทคโนโลยีมากขึ้น และ **National AI Strategy** เป็นแผนกลยุทธ์ที่ถูกร่างขึ้นเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมปัญญาประดิษฐ์ทั้งงานวิจัย การพัฒนา และการทดลองหรือบังคับใช้ต่าง ๆ เพื่อผลักดันให้เวียดนามกลายเป็นผู้เล่นสำคัญของตลาดนวัตกรรมปัญญาประดิษฐ์โลก

- **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** : เวียดนามได้ขยายสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมพื้นที่ชนบทมากขึ้น ทั้งนี้เวียดนามตั้งเป้าในการขยายการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชาชนไว้ให้สามารถเข้าถึงระบบ 5G กันทั้งประเทศภายในปี 2573
- **ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง** : เวียดนามได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับด้านดิจิทัลและการความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) เช่นกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยและความมั่นคงทางไซเบอร์ (Cybersecurity Laws) ถูกบังคับใช้อย่างเป็นทางการเมื่อปี 2562 นอกจากนี้ในปี 2564 ได้มีการออกกฎหมาย 53 ซึ่งให้ความสำคัญกับการเผยแพร่สื่อจากต่างประเทศและการใช้ข้อมูลของบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศมากขึ้น เป็นต้น

➤ ไทย

ศักยภาพความพร้อมของประเทศในด้านเศรษฐกิจดิจิทัล

เชิงการค้า

- ความพร้อมของผู้ประกอบการรายใหญ่

ในเชิงธุรกิจ ภาคธุรกิจบางส่วนเริ่มปรับตัวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเริ่มปรับตัวเข้ากับการทำธุรกิจผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต เช่น การค้าขายออนไลน์ หรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) ดังจะเห็นได้ว่า มูลค่า E - commerce ไทยในปี 2559 มีมูลค่าถึง 2.52 ล้านล้านบาท

อย่างไรก็ตาม สำหรับธุรกิจไทยโดยทั่วไปที่ส่วนใหญ่ไม่ใช่ธุรกิจ E-commerce นั้น มีอัตราการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลขั้นพื้นฐานยังไม่ดีนัก โดยในปี 2559 มีสัดส่วนของสถานประกอบการทั่วประเทศที่มีการใช้งานคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และเว็บไซต์ ร้อยละ 26.9, 24.2 และ 8.6 ตามลำดับ โดยสถานประกอบการขนาดใหญ่ที่มีพนักงาน 200 คนขึ้นไปมีอัตราการใช้เทคโนโลยีที่สูงมากเกือบจะร้อยละ 100 ลดหลั่นลงมาถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่น้อยมากในกลุ่มสถานประกอบการที่มีพนักงาน 1-10 คน

- ความพร้อมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ในปี 2565 มีจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในประเทศไทย มากกว่า 3.2 ล้านราย คิดเป็นร้อยละ 99.8 ของวิสาหกิจทั้งประเทศ มีการจ้างงาน 11.1 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 79.3 ของทั้งประเทศ แต่สร้างมูลค่า 6.1 ล้านล้านบาท หรือเพียงร้อยละ 35.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ SMEs ไทยส่วนใหญ่ยังเป็นตลาดแบบดั้งเดิม ไม่มีการพัฒนาในเชิงนวัตกรรมมากนักจึงไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการได้

เชิงโครงสร้างพื้นฐาน

เมื่อเปรียบเทียบขีดความสามารถด้านดิจิทัลในระดับโลกพบว่า ประเทศไทยยังอยู่ในระดับกลาง โดยจัดอยู่ในอันดับที่ 30 จาก 64 ประเทศ ในดัชนี World Digital Competitiveness Ranking 2023 (DRI) โดย IMD และอันดับที่ 62 จาก 139 ประเทศ Networked Readiness Index 2016 (NRI) โดย World Economic Forum และเป็นตำแหน่งที่ 3 ของอาเซียนในทั้ง 2 ดัชนี โดยประเทศไทยมีจุดแข็ง คือ การมีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือที่สูง มีตลาดส่งออกสินค้าดิจิทัลที่แข็งแกร่ง ส่วนจุดอ่อนที่ประเทศไทยต้องเร่งแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ ทักษะดิจิทัลของประชาชนและแรงงานด้านดิจิทัลที่ต่ำมาก

- การเชื่อมต่อทางดิจิทัล (Digital Connectivity)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของ Ookla รวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2564 จนถึงเดือน กรกฎาคม ปี 2565 พบว่าประเทศชิลี สิงคโปร์ และไทย เป็น 3 อันดับแรกที่มีความเร็วอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์สูงสุด โดยสิงคโปร์และชิลีที่มีความเร็วเกิน 200 เมกะบิตต่อวินาที (Mbps) ในขณะที่ไทยมีความเร็วอยู่ที่ 189.64 Mbps ทั้งนี้ ในส่วนของการบริการอินเทอร์เน็ต

ผ่านพื้นที่ที่รับสัญญาณ 5G ประเทศไทยมีพื้นที่ครอบคลุม 5G จำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ของพื้นที่ทั้งหมด

ในเดือนมกราคม 2567 ประเทศไทยมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจำนวน 63.21 ล้านคน สัดส่วนของประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตคิดเป็นร้อยละ 88 เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนมกราคม 2566 จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น 84,000 คน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1)

■ การชำระเงินดิจิทัล (Digital Payment)

ปริมาณธุรกรรม e-Payment ในแต่ละเดือนของไทยเพิ่มจาก 307 ล้านรายการในเดือนมกราคม 2560 เป็น 2.1 พันล้านรายการในเดือนธันวาคม 2564 โดย mobile payment และ internet payment เป็นวิธีชำระเงินที่ได้รับความนิยมและขยายตัวสูงที่สุดในช่วงเวลาห้าปีดังกล่าว โดยมีสัดส่วนเพิ่มจากร้อยละ 29 เป็นร้อยละ 80 ของธุรกรรม e-Payment ซึ่งนอกจากจะเกิดจากการเข้าถึงเทคโนโลยีที่มากขึ้นแล้ว อาจมาจากการที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้สนับสนุนการใช้ e-Payment อย่างต่อเนื่องด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานของการชำระเงิน การลดค่าธรรมเนียมในการโอนเงินข้ามธนาคาร รวมถึงการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการใช้ e-Wallet ของรัฐบาล

■ ทักษะทางดิจิทัล (Digital Skill)

ประเทศไทยมีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตค่อนข้างสูง แต่ทักษะด้านดิจิทัลของประชาชนยังคงต่ำ โดยที่ IMD จัดอันดับทักษะความสามารถด้านดิจิทัลของคนไทย (Digital/ technological skills) ไว้ในอันดับที่ 50 จาก 63 ประเทศทั่วโลก โดยความท้าทายหลักในประเด็นนี้คือการปรับเปลี่ยนประชาชนส่วนใหญ่จากการเป็นผู้ใช้เทคโนโลยี (Consumers) เพียงอย่างเดียว ไปเป็นผู้สร้างมูลค่าหรือคุณค่า (Producers) ในระบบเศรษฐกิจดิจิทัล

นโยบายภาครัฐ

ในบริบทของประเทศไทยในส่วนของ การวางแผนและพัฒนาในด้านของเศรษฐกิจดิจิทัลทั้งในด้านของกฎหมายเพื่อสนับสนุน และนโยบายจากภาครัฐเพื่อส่งเสริมรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ โดยข้อมูลกฎหมายที่ถูกร่างขึ้นเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศไทยมีดังนี้

- พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562
- พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 (เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)
- พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562
- พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562
- พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2559 (เพื่อจัดตั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)
- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562
- พระราชบัญญัติสภาคิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2562 (เพื่อจัดตั้งสภาคิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย)
- พระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2562 (เพื่อจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์)

ภาครัฐได้จัดทำร่างนโยบายและแผนระดับชาติ แผนปฏิบัติราชการ และแผนปฏิบัติการ ดังรายละเอียดด้านล่าง ดังนี้

- **นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580) :** ภายใต้แผนนี้ได้แบ่งระยะการพัฒนาเพื่อปรับภูมิทัศน์ด้านดิจิทัลของประเทศไทยภายใน 20 ปี ออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้
 - ระยะที่ 1 (1 ปี 6 เดือน) : Digital Foundation โดยประเทศไทยลงทุน และสร้างฐานรากในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล
 - ระยะที่ 2 (5 ปี) : Digital Thailand I : Inclusion ทุกภาคส่วนของประเทศไทยมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลตามแนวทางประชารัฐ
 - ระยะที่ 3 (10 ปี) : Digital Thailand II : Full Transformation ประเทศไทยก้าวสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ที่ขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ
 - ระยะที่ 4 (10 – 20 ปี) : Global Digital Leadership ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมอย่างยั่งยืน

ภายใต้แผนดังกล่าวนี้ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ทั้งหมด 6 ยุทธศาสตร์ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

■ **แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566 – 2570**

- **วิสัยทัศน์** : บริการภาครัฐสะดวก โปร่งใส ทันสมัย ตอบโจทย์ประชาชน
- **เป้าหมาย** :
 - ภาครัฐที่ปรับตัวทันการณ์
 - ให้บริการที่ตอบสนองประชาชน และลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการ
 - เพิ่มความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันของภาคธุรกิจ

ภายใต้แผนดังกล่าวนี้ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ทั้งหมด 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับการเปลี่ยนผ่านดิจิทัลภาครัฐ เพื่อการบริหารงานที่ยืดหยุ่นคล่องตัว และขยายสู่หน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่น
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาบริการที่สะดวกและเข้าถึงง่าย
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างมูลค่าเพิ่มและอำนวยความสะดวกแก่ภาคธุรกิจ
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐ

■ **แผนแม่บทการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ระยะที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570**

- **วิสัยทัศน์** : สร้างเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่เข้มแข็ง มีคุณภาพ มีพลวัตบนฐานทุนมนุษย์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมดิจิทัล

- เป้าหมายและตัวชี้วัด :
 - อัตราความเข้มข้นในการใช้งาน (Digital Density) ระดับ 3.0
 - สัดส่วนมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 30
 - ผลผลิตภาพการผลิตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ร้อยละ 6
 - ความแตกต่างของประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงสุดร้อยละ 20 และต่ำสุดร้อยละ 40 ให้มีปริมาณต่ำลง 5 เท่า

ภายใต้แผนดังกล่าวนี้ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ทั้งหมด 4 ยุทธศาสตร์ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ
 - ยุทธศาสตร์ที่ 2 ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
 - ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
 - ยุทธศาสตร์ที่ 4 ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล
- **แผนปฏิบัติการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570**
 - **วิสัยทัศน์** : เป็นผู้นำและผลักดันการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0
 - **เป้าประสงค์** :
 - มีระบบนิเวศ โครงสร้างพื้นฐาน และนวัตกรรมดิจิทัล ที่พร้อมเพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ
 - ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการใช้ประโยชน์และรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล
 - ประชาชน ภาคเอกชน และภาครัฐ ได้รับบริการด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล
 - กำลังคน มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม

- ทุกภาคส่วนมีความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมั่นคงปลอดภัย สอดคล้องตามมาตรฐานสากลและใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภายใต้แผนพัฒนานี้ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ด้วยกันทั้งหมด 5 ยุทธศาสตร์ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 ขับเคลื่อนเศรษฐกิจยุคใหม่ด้วยระบบนิเวศ โครงสร้างพื้นฐาน และนวัตกรรมดิจิทัล
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างสังคมแห่งอนาคตและลดความเหลื่อมล้ำด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการให้บริการประชาชน ภาคเอกชน และภาครัฐด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคดิจิทัล
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

➤ การเปรียบเทียบนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศ CLMVT

จากการทำวรรณกรรมปริทัศน์เกี่ยวกับความพร้อมและนโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มประเทศ CLMVT ในภาพรวมซึ่งสามารถแบ่งออกมาเป็น 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) โครงสร้างพื้นฐาน 2) รัฐบาลดิจิทัล 3) สังคมดิจิทัล 4) ทรัพยากรบุคคล และ 5) การเงิน การธนาคาร ซึ่งหากวิเคราะห์ในภาพรวมในทุกประเทศ CLMVT นั้นพบว่าทุกประเทศนั้นมีนโยบายจากภาครัฐรองรับในการพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาในแต่ละประเทศนั้นล้วนขึ้นอยู่กับอีกหลายปัจจัย เช่น สถานการณ์การเมืองการปกครอง ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากร เป็นต้น

ทั้งนี้รายละเอียดในการเปรียบเทียบนโยบายสนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัลสามารถนำมาขยายความตามหัวข้อหลักได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 นโยบายสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศ CLMVT

ประเทศ	โครงสร้างพื้นฐาน	รัฐบาลดิจิทัล	สังคมดิจิทัล	ทรัพยากรบุคคล	การเงินการธนาคาร
กัมพูชา	-กรอบนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของกัมพูชา พ.ศ. 2564-2578 ได้ตั้งเป้าประสงค์หลักที่รวมถึงการปรับปรุงและส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลไว้ อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ร่วมกับเป้าประสงค์	- กรอบนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของกัมพูชา พ.ศ. 2564-2578 ในช่วงระยะแรกของกรอบนโยบายนั้น รัฐบาลกัมพูชาได้ออกนโยบาย Cambodia Digital Government Policy พ.ศ. 2565 - 2578 ที่ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลให้กลายเป็นรัฐบาลดิจิทัล	- กรอบนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของกัมพูชา พ.ศ. 2564-2578 รัฐบาลกัมพูชาได้คำนึงถึงการสร้างสังคมดิจิทัลเป็นวิสัยทัศน์หลัก ซึ่งเห็นได้จากเป้าประสงค์ของนโยบายที่ต้องการสร้างปัจจัยสำคัญเพื่อให้เป็นรากฐานของสังคม	- กรอบนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของกัมพูชา พ.ศ. 2564-2578 ทั้ง 3 ระยะหลักได้ให้ความสำคัญกับการสร้างทรัพยากรบุคคลด้านดิจิทัลให้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยในระยะแรก ช่วง พ.ศ. 2564 - 2568 เน้นการสร้างสถาบันการศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมทักษะด้านดิจิทัลให้กับประชาชนรุ่นใหม่	- กรอบนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของกัมพูชา พ.ศ. 2564-2578 ได้เริ่มพัฒนาและปรับใช้สกุลเงิน เรียล (Cambodian Riel) เพื่อให้สะดวกกับการใช้งานในวงกว้างมากขึ้นผ่านแอปพลิเคชันที่มีชื่อว่า BAKONG ซึ่งเป็นช่องทางกลางในการดำเนินธุรกรรมทางดิจิทัล
สปป. ลาว	-แผนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล 5 ปี พ.ศ. 2564 – 2568 ของ สปป. ลาว ได้วางเป้าประสงค์การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการวางกลยุทธ์เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลในประเทศ	- แผนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล 5 ปี พ.ศ. 2564 – 2568 ได้วางแผนการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงสู่รัฐบาลดิจิทัล โดยให้ความสำคัญกับการวางระบบ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการสร้างความเชื่อมั่นทั้งด้านบุคลากรและการให้บริการของภาครัฐ	- กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลระยะเวลา 20 ปี พ.ศ. 2564 - 2583 ด้วยการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การสร้างสังคมดิจิทัลนั้นต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านที่ สปป. ลาว ได้วางไว้เป็นหลัก	- กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลระยะเวลา 20 ปี พ.ศ. 2564 - 2583 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นอย่างมาก โดยเริ่มตั้งแต่ การวางแผนและทักษะที่จำเป็นในด้านดิจิทัล การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในหน่วยงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ลงทุนในดำเนินงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัล เป็นต้น	- แผนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล 5 ปี พ.ศ. 2564 – 2568 สปป. ลาว ได้มีการวางแผนกลยุทธ์ภายใต้หัวข้อธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Payment System) เพื่อให้เกิดการพัฒนาสอดคล้องกับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีของประเทศ โดย สปป. ลาว ได้มีเป้าหมายให้ลดการใช้เงินสดและเปลี่ยนมาใช้ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

ประเทศ	โครงสร้างพื้นฐาน	รัฐบาลดิจิทัล	สังคมดิจิทัล	ทรัพยากรบุคคล	การเงินการธนาคาร
เมียนมา	- แผนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล ปีพ.ศ. 2563 – 2568 (Myanmar Digital Economy Roadmap 2020 – 2025) มีเป้าประสงค์ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต ให้เข้าถึงประชาชนให้ได้มากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามเมียนมายังคงต้องเผชิญกับอุปสรรคด้านการเมืองที่นับว่าเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาโครงสร้าง	- แผนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล ปีพ.ศ. 2563 – 2568 (Myanmar Digital Economy Roadmap 2020 – 2025) มีเป้าประสงค์ในการพัฒนารัฐบาลให้กลายเป็นรัฐบาลดิจิทัลซึ่งเป็นเสาหลักในการพัฒนาตามกรอบนโยบายโดยที่มีเป้าหมายให้เมียนมาถูกจัดอันดับของดัชนี E - government Development ในลำดับที่ดีขึ้นด้วยการพัฒนาและแก้ไขอย่างตรงจุดมากขึ้น	- การพัฒนาตามแผนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล ปีพ.ศ. 2563 – 2568 (Myanmar Digital Economy Roadmap 2020 – 2025) โดยการสร้างสังคมดิจิทัลได้นั้น เมียนมาต้องมีการสร้างรากฐานที่มั่นคงทั้งในทางภาครัฐและภาคประชาชน	- สถานการณ์ปัจจุบันในเมียนมานับว่ายังขาดบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้านดิจิทัลอยู่มาก เนื่องจากการปิดกั้นการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและอิสระในการสร้างสรรค์เทคโนโลยี แต่อย่างไรก็ตามภายใต้แผนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล ปีพ.ศ. 2563 – 2568 พยายามเน้นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นอย่างมาก เพื่อเข้ามาแก้ปัญหาการอพยพออกนอกประเทศของบุคลากรในเมียนมา	- เมียนมาได้วางเป้าหมายการพัฒนาธุรกรรมด้านอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศให้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในธุรกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในวงกว้าง ภาคเอกชนได้มีการนำเสนอแอปพลิเคชันธุรกรรมออนไลน์ที่เรียกว่า Wavemoney ที่เป็นผู้เล่นหลักของตลาดธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์และสร้างความน่าสนใจให้กับตลาดการเงินการธนาคารในเมียนมาอย่างมีนัยสำคัญ
เวียดนาม	- แผนงานการเปลี่ยนผ่านสู่ด้านดิจิทัลแห่งชาติภายในปี พ.ศ. 2568 (The National Digital Transformation Programme by 2025) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นเสาหลัก	- แผนงานการเปลี่ยนผ่านสู่ด้านดิจิทัลแห่งชาติภายในปี พ.ศ. 2568 (The National Digital Transformation Programme by 2025) รัฐบาลเวียดนามต้องการเปลี่ยนแปลงภาครัฐให้เข้าสู่ระบบดิจิทัลเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานทั้งในและนอกหน่วยงาน	- การสร้างสังคมดิจิทัลเป็นเสาหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของเวียดนามโดยที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทรัพยากรบุคคลและโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ หากประเทศสามารถผลักดันทุกภาคส่วนได้ จะเป็นบ่อเกิดของสังคมดิจิทัล	- เวียดนามได้พยายามผลักดันในด้านทรัพยากรบุคคลอย่างเห็นได้ชัด จากการเตรียมพร้อมในด้านการสร้างหน่วยงานและสถาบันการศึกษา เช่น National Technology Innovation Program	- เวียดนามได้เตรียมความพร้อมในด้านการเงินการธนาคารให้พร้อมเพื่อรับกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี โดยการสนับสนุนจากรัฐภายใต้กรอบนโยบายที่ให้ ความสำคัญในเรื่อง ฟินเทค (Fintech) และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce)

ประเทศ	โครงสร้างพื้นฐาน	รัฐบาลดิจิทัล	สังคมดิจิทัล	ทรัพยากรบุคคล	การเงินการธนาคาร
ไทย	<p>- นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580) ได้กำหนดให้ไทยเป็น Digital Foundation โดยการสนับสนุนการลงทุนของภาครัฐในด้านดิจิทัล</p> <p>- แผนแม่บทการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ระยะที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570 ได้กำหนดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลเป็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ของแผน</p> <p>- แผนปฏิบัติการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 ได้กำหนดเป้าประสงค์ตามแผนระดับชาติ และแผนแม่บทการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้มากขึ้น</p>	<p>- แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566 – 2570 ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลภายใต้การปรับตัวของภาครัฐให้ทันการณ์ การตอบสนองประชาชนและลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันของภาคธุรกิจ</p> <p>ทั้งนี้แนวทางการดำเนินงานหลักของการผลักดันให้เกิดรัฐบาลดิจิทัลคือ การยกระดับการทำงานของภาครัฐผ่านดิจิทัลมากขึ้น เช่น งานเอกสารต่าง ๆ การเข้าถึงแหล่งข้อมูลเปิดของภาครัฐที่ควรเปิดเผยต่อสาธารณชน และการเข้าถึงบริการจากหน่วยงานรัฐต่าง ๆ เป็นต้น</p>	<p>การสร้างสังคมดิจิทัลเป็นเรื่องสำคัญที่ภาครัฐให้ความสำคัญมากในการกำหนดแผนหรือนโยบายเพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมและเศรษฐกิจดิจิทัล ทั้งนี้แผนที่ได้กล่าวถึงการสร้างสังคมดิจิทัลนั้นประกอบด้วย</p> <p>- นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580)</p> <p>- แผนแม่บทการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ระยะที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570</p> <p>- แผนปฏิบัติการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570</p>	<p>- นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580) ได้กำหนดให้ผลักดันการสร้างเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลด้วยกลยุทธ์ที่ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทั้งในและนอกหน่วยงานของรัฐให้มีความรู้และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้สำหรับกรณีของหน่วยงานภาครัฐนั้นได้มีหลายหน่วยงานที่ได้ออกแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านดิจิทัล ทั้งในรูปแบบออนไลน์ (Online) และออฟไลน์ (Offline) เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายในการเลือกเรียนของผู้ที่ต้องการพัฒนาทักษะของตนเอง</p>	<p>ประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศที่มีการประยุกต์และปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในด้านการเงินการธนาคาร เช่น การริเริ่มการชำระเงินผ่าน QR Code เพื่อให้สะดวกต่อการแลกเปลี่ยน ภาครัฐได้กำหนดร่างพระราชบัญญัติเพื่อให้ครอบคลุมในด้านของกฎหมายควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงในเชิงการดำเนินงาน ยกตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น</p> <p>- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562</p> <p>- พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562</p>

3.3.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศ CLMVT

ภายใต้การส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลจำเป็นต้องมีข้อกฎหมายหรือข้อบังคับสำหรับแต่ละองค์กรหรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาเพื่อเป็นการป้องกันการกระทำที่เสี่ยงต่อการสร้างความเสียหาย ในทางกลับกันการมีอยู่ของกฎหมายหรือข้อบังคับก็เป็น การตีกรอบการปฏิบัติงานตามแผนนโยบายให้ถูกต้องและมีศักยภาพ

จากการศึกษาวรรณกรรมปริทัศน์สามารถแยกหัวข้อหลักและรายละเอียดของกฎหมาย ในแต่ละประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทยได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศ CLMVT

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ภาษีดิจิทัล (Digital Tax)	ฐานข้อมูลเปิด (Open data)	รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government)	ความมั่นคงและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber Security)	ระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (Digital ID) และลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (E signature)	การคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection)
กัมพูชา	- อนุกฎฎีกา 65 (Sub Decree 65): ประกาศใช้อย่างเป็นทางการเมื่อเดือนมีนาคม 2559 ว่าด้วยการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มบนบริการดิจิทัล: อัตราการเก็บภาษีสินค้าและบริการดิจิทัลจากผู้ค้าหรือผู้ประกอบการที่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร 10	- ภายใต้ร่างแผนนโยบาย Cambodia Digital Economy and Society Policy ได้มีการจัดตั้งแอปพลิเคชัน Cam DX หรือ Cambodia Data Exchange เพื่อเป็นช่องทางกลางในการเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้กฎหมายอื่น ๆ ยังอยู่ในขั้นตอนการร่าง	- นโยบายรัฐบาลดิจิทัล 2022 – 2025 (Cambodia Digital Government Policy): นโยบายที่มีเป้าหมายในการสร้างรัฐบาลดิจิทัลเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาประเทศและเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างยั่งยืน	- กฎฎีกาว่าด้วยเรื่องอินเทอร์เน็ตเกตเวย์แห่งชาติ (National Internet Gateway): โดยหน่วยงานนี้มีอำนาจในการสอดส่องดูแล ระบุสัญญาณอินเทอร์เน็ตทั้งนี้ทางรัฐบาลกัมพูชา มองว่าเป็นการสร้างความปลอดภัยให้กับความมั่นคงของประเทศ	- อนุกฎฎีกา 246 ว่าด้วยลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature): ได้ให้คำนิยามของลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ และเกณฑ์ข้อบังคับสำหรับการใช้ต่าง ๆ	กัมพูชาได้ประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องและมีเนื้อหาที่คุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นทั้งทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) และการค้าขายแบบทั่วไป อันได้แก่ - Law on Electronic Commerce - Consumer Protection Law
สปป.ลาว	- อัตราการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มต่อสินค้าและบริการดิจิทัลจากผู้ค้าหรือผู้ประกอบการที่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ประเทศอยู่ร้อยละ 10 ไม่เกิน 400 ล้านกีบ	- กฎหมายว่าด้วยข้อมูลทางสถิติ (Statistic Laws, 2017): เป็นกฎหมายที่กำหนดความหมาย ควบคุม และจัดตั้งหน่วยงานควบคุมความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล	- Digital Government Development Plan: ยังคงเป็นร่างของแผนนโยบายภายใต้แผน 20 Year National Digital Economy Development of Lao PDR	- Law on Prevention and Combating Cyber Crime (2015): กฎหมายเพื่อการป้องกันและปราบปราม ดูแล ควบคุม ภัยอาชญากรรมทางไซเบอร์	- Law on Electronic signatures (No. 59/NA, December 2018): กฎหมายที่กำหนดการใช้งานของลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์เพื่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น	สปป. ลาว ได้ประกาศใช้กฎหมายสำหรับคุ้มครองผู้บริโภคไว้แล้วได้แก่ - Law on Consumer Protection พ.ศ. 2553 (ค.ศ 2010)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ภาษีดิจิทัล (Digital Tax)	ฐานข้อมูลเปิด (Open data)	รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government)	ความมั่นคงและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber Security)	ระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (Digital ID) และลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (E signature)	การคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection)
เมียนมา	ไม่พบข้อมูล	ไม่พบข้อมูล	- E - government Masterplan 2030: ร่างแผนแม่บทนี้ยังคงอยู่ในขั้นตอนของการร่างจึงไม่มีรายละเอียดการพัฒนา รัฐบาลดิจิทัลที่ชัดเจน	- ร่างกฎหมายความมั่นคงและความปลอดภัยด้านไซเบอร์ (Cybersecurity Laws): ร่างกฎหมายยังคงอยู่ภายใต้ขั้นตอนการร่างครั้งที่ 2 (Draft 2.0) โดยเนื้อหาหลักคือ การควบคุมการใช้ข้อมูลของผู้ประกอบการด้านแพลตฟอร์มดิจิทัล	- The Electronic Transactions Law (2014): ได้กำหนดค่านิยามที่ถูกต้องของลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์และการมีผลของการใช้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ในการตราหรือประทับในการทำธุรกรรมต่าง ๆ	ภายใต้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคสำหรับการซื้อ – ขายผ่านช่องทางออนไลน์ และการรับบริการดิจิทัลต่าง ๆ ได้จัดอยู่ภายใต้การควบคุมของ - Consumer Protection Law พ.ศ. 2562 - E commerce Guideline
เวียดนาม	- อัตราการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มต่อสินค้าและบริการดิจิทัลจากผู้ค้าหรือผู้ประกอบการที่มีถิ่นที่อยู่นอกอาณาเขต ประเทศอยู่ร้อยละ 1 - 5 ตามประเภทของบริการ โดยคำนวณจากรายได้ของบริการด้วยวิธีการตรง	- National Data Strategy: ร่างนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฐานข้อมูลของประเทศที่มีระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเวียดนามตั้งเป้าหมายในการเปลี่ยนฐานข้อมูลกว่าร้อยละ 90 ให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล	- ภายใต้แผนนโยบาย National Strategy for E-Government Development พ.ศ. 2564 – 2568: เวียดนามได้มีการปรับข้อกฎหมายบางส่วนที่เป็นพื้นฐานของการสร้างรัฐบาลดิจิทัล เช่น Laws on E- Transaction เป็นต้น	- Law on Cyber Information Security กฎหมายที่มีเป้าประสงค์เพื่อเป็นรากฐานของการร่างกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองความปลอดภัยด้านไซเบอร์ให้กับประชาชนทุกคน	- Draft of Law on Citizen: เวียดนามมีการขยายการใช้การยืนยันตัวตนทางดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลและการใช้ข้อมูลระหว่างหน่วยงาน โดยคาดว่าจะร่างกฎหมายนี้จะสามารถบังคับใช้ได้ภายในปี 2567	เวียดนามได้ประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค ได้แก่ - Law on Protection of Consumer's Rights

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ภาษีดิจิทัล (Digital Tax)	ฐานข้อมูลเปิด (Open data)	รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government)	ความมั่นคงและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber Security)	ระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (Digital ID) และลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (E signature)	การคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection)
ไทย	<p>- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 53) กำหนดให้ผู้ประกอบการที่ให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์จากต่างประเทศและอิเล็กทรอนิกส์แพลตฟอร์มต่างประเทศที่มีรายรับเกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปี โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2564 เป็นต้นไป ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ทางผู้ประกอบการต่างประเทศที่เข้าเกณฑ์ที่กำหนดต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และสำแดงเอกสารภาษีขายเพื่อนำส่งให้สรรพากร</p>	<p>- มาตรา 17 และมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562: กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำข้อมูลที่ต้องเปิดเผยตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลต่อสาธารณะ โดยต้องให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้อย่างเสรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และใช้ประโยชน์ หรือพัฒนาบริการและนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้</p>	<p>- พระราชบัญญัติสภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2562 (เพื่อจัดตั้งสภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย) : ภายใต้การมีขึ้นของสภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินั้น เพื่อทำหน้าที่ในการทำงานร่วมกับองค์กรภาครัฐและเอกชน เสนอแนะแนวโน้ตด้านนโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจหรืออุตสาหกรรมดิจิทัล อันเป็นปัจจัยในการสร้างรากฐานอันแข็งแกร่งของรัฐบาลดิจิทัลที่มีศักยภาพ</p>	<p>- พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562: กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดนโยบาย มาตรการ แนวทางการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ สำหรับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ ในการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ มิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ</p>	<p>- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562: โดยภายใต้พระราชบัญญัตินี้ได้กล่าวถึงการพิสูจน์และยืนยันตัวตนของบุคคลทางดิจิทัลในมาตรา 34/3 และ 34/4 ที่ระบุรายละเอียดถึงความน่าเชื่อถือและการยอมรับในระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลในกรณีบุคคลและธุรกิจที่ให้บริการด้านการยืนยันตัวตนดิจิทัล</p>	<p>พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 โดยมีมาตรา 4 ที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับนิยามสิทธิ และการคุ้มครองผู้บริโภคทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce)</p>

จากการศึกษาวรรณกรรมปริทัศน์ในเรื่องของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศ CLMVT ถอดบทเรียนที่เกี่ยวกับกฎหมายจากกลุ่มประเทศ CLMVT ได้ว่า 5 ประเทศแสดงให้เห็นถึงความพร้อมทางด้านกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล อย่างไรก็ตามในแต่ละประเทศก็ยังคงมีความท้าทายที่ทำให้กฎหมายหรือข้อบังคับต่าง ๆ ไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภายใต้การวิเคราะห์ความพร้อมทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ทางคณะผู้วิจัยสามารถสรุปความท้าทายหลัก ๆ ได้ดังนี้

- **ความชัดเจนของกรอบกฎหมาย** : ในบางประเทศยังขาดความเข้มงวดของเนื้อหากรอบกฎหมายต่าง ๆ ที่ควรจะต้องมีเนื้อหาครอบคลุมเพื่อคุ้มครองประชาชนในประเทศ เช่น เรื่องความปลอดภัยทางไซเบอร์ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น
- **ช่องว่างของการปรับปรุงข้อกำหนดและสถานการณ์ของเศรษฐกิจดิจิทัล** : แม้ว่าทุกประเทศที่ทำการศึกษามีกรอบการปฏิบัติและกรอบกฎหมายในการบังคับใช้ภายใต้หัวข้อเศรษฐกิจดิจิทัลแล้ว แต่การปรับปรุงยังคงมีความล่าช้ากว่าสถานการณ์เศรษฐกิจดิจิทัลในปัจจุบันอยู่มาก จึงเป็นสาเหตุให้เกิดช่องว่างในการประยุกต์ของกฎหมายเป็นอย่างมาก
- **การขาดความร่วมมือกันภายในภูมิภาคภายใต้เรื่องกฎหมาย** : แม้ว่าแต่ละประเทศ CLMVT มีความพร้อมในเรื่องของกฎหมายแล้ว อย่างไรก็ตามในการอยู่ร่วมกันและการร่วมผลักดันให้เศรษฐกิจดิจิทัลดำเนินเท่าทันระดับโลกในเวลาภายภาคหน้าก็ควรที่จะมีกรอบบังคับหรือกฎหมายที่ยึดถือร่วมกันเพื่อสร้างความเชื่อมโยงและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 ความก้าวหน้าของข้อตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่สำคัญของโลก

3.4.1 ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Partnership Agreement: DEPA)

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Partnership Agreement: DEPA) ลงนามเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2563 มีประเทศภาคี 3 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ ชิลี นิวซีแลนด์ และมีผลบังคับใช้ระหว่างสิงคโปร์และนิวซีแลนด์เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2564 ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา - 19 (COVID-19) ที่ทำให้การค้าระหว่างประเทศและห่วงโซ่อุปทานหยุดชะงักอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน การแพร่ระบาดของโควิด-19 เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้สภาพแวดล้อมและรูปแบบเศรษฐกิจโลกเปลี่ยนแปลงไปสู่ดิจิทัลมากขึ้น

ความตกลง DEPA เป็นความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลฉบับแรกที่สิงคโปร์ได้บรรลุข้อตกลงและลงนาม เพื่อเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ทางการค้าดิจิทัลและส่งเสริมความร่วมมือในประเด็นใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในเศรษฐกิจดิจิทัล และเพื่อส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างระบบดิจิทัลของประเทศต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินธุรกิจแบบดิจิทัลของสิงคโปร์ ชิลี และนิวซีแลนด์มีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมยังเป็นการลดต้นทุนหรืออุปสรรคทางดิจิทัลต่าง ๆ ทั้งนี้ภายในอาเซียนนั้น มีสิงคโปร์ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลมาตั้งแต่ 2557 โดยเห็นว่าเศรษฐกิจดิจิทัลจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ประเทศขนาดเล็กเช่นสิงคโปร์สามารถพัฒนาขีดความสามารถด้านการแข่งขันและเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานโลกในอนาคต

- **ลักษณะสำคัญความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้**

ด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าทางดิจิทัล (Digital Trade Facilitation)

- การระบุตัวตนทางดิจิทัล (Digital IDs) ความร่วมมือระหว่างประเทศในการพัฒนาระบบการยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่มีความปลอดภัย
- การค้าที่ลดการใช้กระดาษ (Paperless Trade) การแลกเปลี่ยนเอกสารทางการค้าระหว่างสิงคโปร์ ชิลี และนิวซีแลนด์ ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีแพลตฟอร์ม

ที่เชื่อมต่อกับระบบ Single Window ของแต่ละประเทศ ซึ่งจะช่วยประหยัดเวลา และต้นทุนด้านเอกสารต่าง ๆ

- ระบบจัดเก็บเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Invoicing) การสนับสนุนให้ประเทศที่อยู่ภายใต้ DEPA ใช้มาตรฐานสากลที่คล้ายคลึงกันสำหรับระบบการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจข้ามพรมแดน เช่น ทำให้การประมวลผลคำขอ และการชำระเงินระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายสะดวกมากขึ้น
- เทคโนโลยีทางการเงินและการชำระเงินผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (Fintech and E - payments) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบริษัทต่าง ๆ ในภาคอุตสาหกรรม Fintech และการพัฒนา Fintech สำหรับภาคธุรกิจและการเงิน

ด้านการไหลเวียนของข้อมูลข้ามพรมแดนและนโยบายการสร้างเชื่อมั่น (Cross-Border Data Flows and Digital Trust Policies)

- การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Information Protection) ความร่วมมือในด้านการพัฒนาทั่วโลกเพื่อส่งเสริมมาตรฐานและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
- การไหลเวียนของข้อมูลข้ามพรมแดน (Cross-border Data Flows DEPA) จะช่วยให้ธุรกิจในสิงคโปร์ ซิลี และนิวซีแลนด์ สามารถแบ่งปันข้อมูลข้ามพรมแดนได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น
- การเข้าถึงข้อมูลของรัฐบาล (Open Government Data) ความร่วมมือในการเข้าถึงข้อมูลที่เปิดเผยของรัฐบาล เพื่อสร้างโอกาสใหม่ๆ ในด้านธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- นวัตกรรมทางข้อมูลและข้อบังคับสนามทดลอง (Data Innovation and Regulatory Sandboxes) การอำนวยความสะดวกในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ โดยการแบ่งปันข้อมูลข้ามพรมแดน

ด้านความร่วมมือและการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ที่เป็นโอกาสในยุคดิจิทัล (Cooperation and Development in Emerging Digital Technologies)

- ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) การส่งเสริมการนำแนวทางการกำกับดูแล AI ที่มีจริยธรรมมาใช้ เช่น AI ควรโปร่งใส ยุติธรรม สามารถอธิบายได้ และต้องมีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง
- การคุ้มครองผู้บริโภคออนไลน์ (Online Consumer Protection) การเพิ่มสวัสดิการของผู้บริโภค ในด้านการรักษากฎหมายและข้อบังคับป้องกันการฉ้อโกง ทำให้เข้าใจผิด หรือหลอกลวง ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคผ่านกิจกรรมทางการค้าออนไลน์
- ความร่วมมือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises Cooperation) ความพยายามในการเสริมสร้างขีดความสามารถของ SMEs ผ่านทางความช่วยเหลือต่าง ๆ เช่น Digital SME Dialogue เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จะทำให้มั่นใจได้ว่า SMEs จะได้รับประโยชน์สูงสุดจาก DEPA
- การมีส่วนร่วมทางดิจิทัล (Digital Inclusivity) การยอมรับถึงความสำคัญของการรวมตัวกันในเศรษฐกิจดิจิทัล และความมุ่งมั่นที่จะสร้างความมั่นใจว่าทุกคนรวมทั้งคนยากจนและคนพิการสามารถมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากเศรษฐกิจดิจิทัล

➤ **สาระสำคัญของความตกลง DEPA ทั้ง 16 โมดูล**

ความตกลง DEPA ระหว่างสิงคโปร์ นิวซีแลนด์ และชิลี เป็นความตกลงที่มีขอบเขตกว้างและครอบคลุมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลและการค้าดิจิทัลอย่างรอบด้านถึง 16 โมดูล (Module) เช่น การอำนวยความสะดวกทางธุรกิจและการค้า การปฏิบัติต่อสินค้าดิจิทัลและสิทธิที่เกี่ยวข้อง ประเด็นด้านข้อมูล การยืนยันตัวตนทางดิจิทัล ความร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

➤ Module 2 การอำนวยความสะดวกทางธุรกิจและการค้า (Business and Trade Facilitation)

การอำนวยความสะดวกทางธุรกิจและการค้า ส่งเสริมการรับเอาและการใช้เทคโนโลยี เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า การใช้เทคโนโลยี เช่น การออกไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ มักจะมีประสิทธิภาพและราคาถูกกว่าธุรกรรมรูปแบบอื่น

สาระสำคัญของโมดูลนี้มีดังนี้

- ส่งเสริมการค้าไร้กระดาษโดยจัดทำเอกสารการบริหารการค้าในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เข้าถึงได้และเทียบเท่ากับเอกสารส่วนใหญ่ที่เป็นกระดาษ
- กำหนดกรอบกฎหมายที่ควบคุมธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างภาคี DEPA เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในระดับสากล
- กำหนดพิธีการศุลกากรที่รวดเร็วขึ้นสำหรับการขนส่งเร่งด่วน ในขณะเดียวกัน ก็คงไว้ซึ่งการตรวจสอบและการควบคุมทางศุลกากรที่เหมาะสม
- ทำให้มั่นใจว่าภาคี DEPA ไม่ควรกำหนดให้มีอากรศุลกากรสำหรับการส่งต่อทางอิเล็กทรอนิกส์
- รองรับการเติบโตของการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ความตกลง DEPA ตระหนักว่าพัฒนาการของเทคโนโลยีการชำระเงิน ส่งเสริมความโปร่งใสและป้องกันไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำ

➤ Module 3 การปฏิบัติต่อผลิตภัณฑ์ดิจิทัลและสิทธิที่เกี่ยวข้อง (Treatment of Digital Products and Related Issues)

ความตกลง DEPA ยืนยันระดับที่มีอยู่เดิมของพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผลิตภัณฑ์ดิจิทัลและสิทธิที่เกี่ยวข้องในโมดูลนี้ รวมถึงบทบัญญัติว่าด้วยการห้ามการจำกัดเก็บอากรศุลกากรสำหรับการส่งต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ (โดยทั่วไปหมายถึงทุกอย่างตั้งแต่ซอฟต์แวร์และอีเมล ไปจนถึง e-books และเพลงดิจิทัล) และความคุ้มครองการรับรองว่าการเข้ารหัสข้อมูล

เป็นไปโดยสุจริต ภาคีตกลงเพิ่มเติมว่าอากรศุลกากรต้องไม่ถูกจัดเก็บกับการส่งต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างภาคี รวมถึงเนื้อหาที่ถูกส่งต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ บทบัญญัตินี้ไม่ขัดขวางการจัดเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียมภายในประเทศที่สอดคล้องกับความตกลงนี้

➤ **Module 4 ประเด็นด้านข้อมูล (Data Issues)**

ข้อมูลเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนนวัตกรรมและสนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดี ธุรกิจสมัยใหม่จำนวนมากถูกจัดตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลการค้าและการผลิตในยุคปัจจุบันมีการพึ่งพาการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข้ามพรมแดนเพิ่มมากขึ้น โมดูลนี้เป็นรากฐานสำคัญที่กำหนดให้ภาคีความตกลง DEPA ต้องมีกรอบกฎหมายว่าด้วยการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กรอบกฎหมายของภาคีแต่ละฝ่ายอาจใช้วิธีทางกฎหมายที่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตามภาคีมีหน้าที่แสวงหาการทำงานร่วมกัน และแลกเปลี่ยนข้อมูล ความตกลง DEPA กำหนดไว้ว่าหลักการที่ทำให้กรอบกฎหมายดังกล่าวเข้มแข็งต้องมีความโปร่งใส คำนี้ถึงคุณภาพของข้อมูล และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งมากกว่าที่กำหนดไว้ในความตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ โมดูลนี้ยังยืนยัน สิทธิและพันธกรณีของภาคีที่เกี่ยวกับการโอนถ่ายข้อมูลและตำแหน่งที่ตั้งของอุปกรณ์ประมวลผล กฎเหล่านี้กำหนดให้ภาคี ตระหนักถึงมูลค่าของการไหลของข้อมูลและการพัฒนาเทคโนโลยีและการให้บริการสมัยใหม่

➤ **Module 5 การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่มีความเชื่อมั่น (Wider Trust Environment)**

ความตกลง DEPA ตระหนักว่าความปลอดภัยทางไซเบอร์เป็นส่วนประกอบสำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัล ภาคีต้องให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าวผ่านการทำงานร่วมกัน โมดูลว่าด้วยการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่มีความเชื่อมั่น กล่าวถึงสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่มีความปลอดภัยและความมั่นคงปลอดภัย ความตกลง DEPA ไม่ได้กำหนดไว้ซึ่ง ข้อบังคับเฉพาะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีความเชื่อมั่น แต่กำหนดให้ภาคีต้องให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว

➤ **Module 6 ความเชื่อมั่นของธุรกิจและผู้บริโภค (Business and Consumer Trust)**

ความเชื่อมั่นของธุรกิจและผู้บริโภคมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกภาคธุรกิจและผู้บริโภคในการใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นจากการค้าดิจิทัล กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการให้

ความคุ้มครองผู้บริโภคออนไลน์ให้ความมั่นใจว่าผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลการค้าได้อย่างมั่นใจ และจะได้รับการชดเชยหากมีความเสียหายเกิดขึ้น

ความตกลง DEPA กำหนดให้ภาคีต้องจัดให้มี

- มาตรการที่ทำให้ข้อความอิเล็กทรอนิกส์เชิงพาณิชย์ที่ไม่ได้ร้องขออนุญาตที่สุด รวมถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับความยินยอมของผู้รับข้อความอิเล็กทรอนิกส์เชิงพาณิชย์
- กฎหมายว่าด้วยการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคออนไลน์ โดยกฎหมายดังกล่าว ต้องอนุญาตให้ผู้บริโภคมีสิทธิในการเรียกร้องให้ผู้ประกอบธุรกิจ ชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นในกรณีที่ผู้บริโภคถูกผู้ประกอบการจะเมิดสิทธิก่อให้เกิดความเสียหาย
- หลักการเฉพาะว่าด้วยการเข้าถึงและใช้อินเทอร์เน็ต ข้อกำหนดเหล่านี้ไม่รวมถึงเครือข่ายที่เป็นกลาง (Net Neutrality)

➤ **Module 7 ตัวตนทางดิจิทัล (Digital Identities)**

ตัวตนทางดิจิทัล (หรือทะเบียนพาณิชย์) เป็นหนึ่งในประเด็นใหม่ที่ปรากฏในข้อตกลงทางการค้า ความตกลง DEPA ไม่ได้กำหนดแนวทางสำหรับเรื่องดังกล่าว แต่กำหนดให้ภาคีตระหนักถึงความร่วมมือในการเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกัน บทบัญญัติในโมดูลนี้กล่าวว่า ตัวตนทางดิจิทัลเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัล ภาคีต้องทำงานร่วมกันในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวตนทางดิจิทัลโดยแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและข้อกำหนดเกี่ยวกับตัวตนทางดิจิทัล การนำกฎระเบียบดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ มาตรฐานความมั่นคงปลอดภัย และการยอมรับการใช้งานของผู้ใช้

➤ **Module 8 แนวโน้มและเทคโนโลยียุคใหม่ (Emerging Trends and Technologies)**

ความตกลง DEPA ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มและเทคโนโลยียุคใหม่ นอกเหนือจากกฎเกณฑ์ทางการค้าที่ได้รับการพัฒนาร่วมกันระหว่างภาคีความตกลง DEPA เป็นความตกลงที่สามารถปรับเปลี่ยนไปตามเทคโนโลยียุคใหม่และ

ความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ ความตกลง DEPA เปิดโอกาสให้ภาคีสามารถหารือระหว่างกันเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้โดยประเด็นที่ภาคีอาจส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างกัน ได้แก่ เทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) และธุรกิจ FinTech ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมการนำกรอบจริยธรรมและการกำกับดูแลมาใช้ การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐและการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงนโยบายการแข่งขัน

➤ **Module 9 นวัตกรรมและเศรษฐกิจดิจิทัล (Innovation and the Digital Economy)**

ไม่ว่าด้วยนวัตกรรมและเศรษฐกิจดิจิทัลตระหนักถึงความสำคัญของนวัตกรรม เทคโนโลยี ความสามารถในการสร้างสรรค์ และการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายทางสวัสดิการทางเศรษฐกิจและสังคม ไม่นานนี้ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าถึงโดเมนสาธารณะ ความเป็นไปได้ของนวัตกรรมข้อมูลและกรอบความร่วมมือในการแบ่งปันข้อมูล และการส่งเสริมข้อมูลเปิดของภาครัฐโดยภาคีความตกลง DEPA ต้องพยายามจัดให้มีข้อมูลเปิดที่เผยแพร่ต่อสาธารณะ

➤ **Module 10 ความร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises Cooperation)**

ความตกลง DEPA กำหนดกรอบความร่วมมือที่จะส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ของภาคี โดยตระหนักว่าเศรษฐกิจดิจิทัลทำให้ SMEs เชื่อมโยงกับตลาดเป้าหมายได้รวดเร็วและง่ายขึ้น SMEs จะสามารถเข้าถึง ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของตนได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ภาคีสามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่าง SMEs ระหว่างกันได้โดยมีเวทีความร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้านดิจิทัล (Digital SME Dialogue) ที่ถูกจัดตั้ง ขึ้นทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์ในความตกลงนี้

➤ **Module 11 การมีส่วนร่วมทางดิจิทัล (Digital Inclusion)**

ไม่ว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางดิจิทัลของความตกลง DEPA กำหนดให้ภาคีตระหนักถึงโอกาสที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวและการอำนวยความสะดวกเศรษฐกิจดิจิทัลที่จะส่งผลประโยชน์ต่อประชาชนของภาคี ความตกลง DEPA จัดให้มีช่องทางในการสนับสนุนความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมและระหว่างบุคคล

➤ **Module 12 คณะกรรมาธิการร่วมและผู้ประสานงาน (Joint Committee and Contact Points)**

บทบัญญัตินี้กำหนดให้จัดตั้งคณะกรรมาธิการร่วมภายในหนึ่งปีนับจากวันที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ คณะกรรมาธิการจะเป็นคณะทำงานที่ทำหน้าที่พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การนำความตกลงไปสู่การปฏิบัติ และแนวทางสนับสนุนความตกลง DEPA นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการนี้จะจัดตั้งคณะทำงานกลุ่มย่อยเพื่อนำพันธกรณีบางมาตราไปสู่การปฏิบัติ เช่น ความร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล

➤ **Module 13 ความโปร่งใส (Transparency)**

การเข้าถึงข้อมูลเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของการค้าดิจิทัล บริษัทขนาดเล็กจำนวนมาก ขึ้นกำลังซื้อขายในตลาดที่มีธุรกรรมที่ซับซ้อนมากขึ้น โมดูลว่าด้วยความโปร่งใสภายใต้ ความตกลง DEPA ส่งเสริมการเปิดกว้างโดยทำให้มั่นใจว่า กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับเศรษฐกิจดิจิทัลได้รับการเผยแพร่ต่อสาธารณะและสาธารณชนสามารถเข้าถึงได้

➤ **Module 14 การระงับข้อพิพาท (Dispute Settlement)**

โมดูลว่าด้วยการระงับข้อพิพาทภายใต้ความตกลง DEPA กำหนดกระบวนการระงับ ข้อพิพาทระหว่างรัฐที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และโปร่งใส กลไกดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 วิธี ได้แก่ การปรึกษาหารือ การไกล่เกลี่ย และการอนุญาโตตุลาการ ภาครอจเริ่มข้อพิพาทได้ ตลอดเวลา กลไกนี้ได้รับการออกแบบมาเพื่อลดความจำเป็นในการอนุญาโตตุลาการอย่างเป็นทางการเน้นแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างขั้นตอนการปรึกษาหารือ ทั้งนี้ไม่มีบทบัญญัติว่าด้วยการระงับ ข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ

เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 จีนยื่นขอเข้าร่วมความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) อย่างเป็นทางการ ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณให้ทั่วโลกทราบว่าจีนพร้อมเปิดโอกาสสำหรับ ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อพัฒนามาตรฐานการค้าดิจิทัลสากลที่เคารพ ผลประโยชน์ของทุกฝ่าย

ประโยชน์ที่จีนจะได้รับจากการเข้าร่วมความตกลง DEPA มี 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

- ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการค้าดิจิทัลระหว่างประเทศที่เอื้อต่อผลประโยชน์ของจีน การเข้าร่วมความตกลง DEPA ถือเป็นก้าวแรกที่จีนจะเข้ามามีบทบาทในความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อกำหนดมาตรฐานการค้าดิจิทัลสากลที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่บริษัทและเทคโนโลยีของจีนมากขึ้น และช่วยดึงดูดให้ประเทศสมาชิกมีส่วนร่วมกับระบบนิเวศด้านดิจิทัล (Digital ecosystem) ซึ่งมีจีนเป็นศูนย์กลาง
- เพิ่มแต้มต่อในการยื่นขอเข้าร่วมความตกลงที่มีมาตรฐานสูง เช่น The Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP) เนื่องจากเนื้อหากฎระเบียบด้านเศรษฐกิจดิจิทัลในความตกลง DEPA มีความใกล้เคียงกับความตกลง CPTPP ในประเด็นหลัก การที่จีนยื่นความจำนงขอเข้าร่วมความตกลง DEPA จึงอาจเป็นการส่งสัญญาณให้แก่ประเทศอื่น ๆ ทั่วรอบว่า จีนพร้อมร่วมมือในการร่วมกันกำหนดมาตรฐานการค้าดิจิทัลที่เป็นสากลมากขึ้นและเพิ่มความเป็นไปได้ในการเข้าร่วมความตกลงที่มีมาตรฐานสูงในทุกภูมิภาค ดังเช่นที่จีนได้ยื่นความจำนงขอเข้าร่วมความตกลง CPTPP ไปแล้วเมื่อเดือนกันยายนที่ผ่านมา

ขณะเดียวกันสหรัฐอเมริกา ก็มีความพยายามพัฒนามาตรฐานการค้าดิจิทัลสากลของตัวเองเช่นกัน โดยสหรัฐอเมริกาพยายามร่วมมือกับพันธมิตรในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อคานอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมืองกับจีนที่กำลังมีบทบาทมากขึ้นในภูมิภาคและตลาดโลก ซึ่งสหรัฐอเมริกามองว่าเป็นภัยคุกคามต่อการค้าเสรีและการแข่งขันที่เป็นธรรม ทำให้ล่าสุดสหรัฐอเมริการ่วมมือกับญี่ปุ่นประกาศเป็นพันธมิตรด้านการเชื่อมต่อดิจิทัล (The US-Japan Global Digital Connectivity Partnership: GDGP) เมื่อเดือนพฤษภาคม 2564 โดยมีเป้าหมายเพื่อความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลและส่งเสริมให้เกิดการยกระดับความร่วมมือด้านเศรษฐกิจดิจิทัลในลักษณะพหุภาคีมากขึ้น นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลียกำลังอยู่ ระหว่างการเจรจาเพื่อลงนามความตกลงการค้าดิจิทัลเช่นกัน

3.4.2 ความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลสิงคโปร์-ออสเตรเลีย (Singapore-Australia Digital Economy Agreement: SADEA)

ความตกลง Singapore-Australia Digital Economy Agreement (SADEA) เป็นความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลของสิงคโปร์ฉบับที่สอง ซึ่งได้ลงนามเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2563 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2563 ซึ่งเป็นความตกลงที่พัฒนามาจากข้อตกลงการค้าดิจิทัล (Digital Trade Agreement: DTA) ระหว่างสิงคโปร์และออสเตรเลียภายใต้ข้อตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA)

บันทึกความเข้าใจ (Memoranda of Understanding: MOUs) 8 ฉบับ ซึ่งครอบคลุมประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

➤ ฉบับที่หนึ่ง ความร่วมมือด้านปัญญาประดิษฐ์ (MOU on Cooperation on Artificial Intelligence)

วัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริมการแบ่งปันในเชิงปฏิบัติ (best practice) ในระบบนิเวศ AI (AI Ecosystem) ทั้งในระดับรัฐบาล สถาบัน วิชาการ และอุตสาหกรรม
- เพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงเทคโนโลยี AI สร้างความเชื่อมโยงระหว่าง การวิจัยและอุตสาหกรรม
- เพื่อส่งเสริมแนวทางการใช้ AI ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลางรวมถึงการสนับสนุน การพัฒนาและการใช้งาน AI อย่างมีจริยธรรม โดยทั้งสองประเทศจะทำงาน ร่วมกันผ่านกระบวนการทวิภาคีรวมถึงการพูดคุยกลยุทธ์ร่วมกัน

ความร่วมมือจะมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI ในทางแพ่ง ดังนี้

- การพัฒนาและการใช้งาน AI (AI Development and Deployment)
 - ส่งเสริมความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาระหว่างสถาบันการวิจัยชั้นนำ ของแต่ละประเทศเกี่ยวกับ AI และจรรยาบรรณข้อมูล

- สำรวจวิธีการเชื่อมโยงระบบนิเวศ AI (AI Ecosystem) ของสิงคโปร์และออสเตรเลีย เพื่อระบุโอกาสในการทำการค้าสำหรับบริษัท AI ที่มีนวัตกรรม รวมถึงการสร้างที่ทดสอบหลายแหล่งเพื่อแสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยี AI สามารถนำไปใช้อย่างไร
 - ส่งเสริมการนำเทคโนโลยี AI มาใช้โดยธุรกิจและชุมชนโดยรวม รวมถึงการร่วมมือในโครงการ AI ขนาดใหญ่ระหว่างประเทศ
 - สำรวจโอกาสในการแบ่งปันข้อมูล
- **แรงงานและความสามารถ (Workforce and Talent)**
 - แบ่งปันการวิจัยและความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของ AI และระบบอัตโนมัติต่อแรงงาน (automation on the workforce) และผลกระทบต่อสังคมโดยกว้างขวาง
 - แบ่งปันกลยุทธ์ นโยบาย การวิจัยและโครงการเพื่อระบุความต้องการทักษะใหม่ของแรงงาน
 - แบ่งปันนโยบายและร่วมมือในโครงการที่สนับสนุนการสร้างทักษะและพัฒนา ดึงดูด และรักษาความพร้อมของแรงงาน AI
 - แบ่งปันกลยุทธ์ในการปรับปรุงความสามารถของผู้เชี่ยวชาญด้าน AI ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย วิศวกรรม การพัฒนาและการปฏิบัติ รวมถึงการพัฒนาและการใช้งานโปรแกรมฝึกอบรมและการรับรองในเรื่องของ AI และจรรยาบรรณข้อมูลและการบริหารจัดการ
 - **จริยธรรมและการกำกับดูแล (Ethics and Governance)**
 - แบ่งปันประสบการณ์ในการศึกษาและโครงการส่งเสริมเพื่อสนับสนุนความเข้าใจและการยอมรับของธุรกิจและชุมชนต่อ AI
 - การระบุข้อบกพร่องทางกฎหมาย ปรับปรุงกรอบกำกับและกฎหมายในการใช้ AI อย่างมีจรรยาบรรณ

➤ **ฉบับที่สอง ความร่วมมือด้านใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ (MOU on Cooperation for Electronic Invoicing)**

MOU ฉบับนี้จัดทำขึ้นระหว่างหน่วยงานการพัฒนาสื่อสารสนเทศของสิงคโปร์ (The Infocomm Media Development of Singapore: IMDA) และสำนักงานสรรพากรออสเตรเลีย

(The Australian Taxation Office: ATO) มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเอกสารธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ (e-invoicing)

ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ

- ดำเนินการส่งเสริมการวิเคราะห์อุตสาหกรรมเพื่อกำหนดความเกี่ยวข้องของนโยบาย ข้อปฏิบัติ และขั้นตอนการออกใบแจ้งหนี้ที่เกี่ยวข้องในเขตอำนาจของผู้เข้าร่วมทั้งสองประเทศ
- ส่งเสริมมาตรฐานการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการนำเสนอธุรกิจที่ใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ข้ามชาติ เพื่อกระตุ้นการใช้งาน และการสนับสนุนการศึกษาเพื่อส่งเสริมการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์

กิจกรรมภายใต้ MOU ฉบับนี้

- การเยี่ยมชมทวิภาคี (Bilateral Visits)
 - อำนวยความสะดวกในการเยี่ยมชมซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อแบ่งปันความรู้และสร้างความสัมพันธ์
- การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Conferences Workshop)
 - จัดให้มีการประชุมภายใต้หัวข้อที่เกี่ยวข้องโดยมีประเทศในภูมิภาคเดียวกันเข้าร่วมการประชุม
- โครงการนวัตกรรมร่วม
 - พิจารณาโอกาสสำหรับผู้เข้าร่วมในการดำเนินการหรือสนับสนุนโครงการนวัตกรรมในด้านที่มีความสนใจร่วมกัน

➤ ฉบับที่สาม การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการสื่อสารที่ไม่พึงประสงค์บางประเภท
(MOU on the Enforcement of Laws on Certain Unsolicited Communications)

MOU ฉบับนี้เกิดขึ้นจากหน่วยงานด้านการสื่อสารและสื่อของออสเตรเลีย (Australian Communications and Media Authority: ACMA) และหน่วยงานพัฒนาสื่อการสื่อสารข้อมูลของสิงคโปร์ (IMDA)

วัตถุประสงค์และขอบเขตการทำงาน

- กำหนดเจตนาของผู้เข้าร่วมในการมีส่วนร่วมเชิงกลยุทธ์ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบสวนและดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดที่ได้รับการครอบคลุม (Covered Violation)
- เป็นข้อตกลงโดยสมัครใจ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิ์หรือภาระผูกพันทางกฎหมายภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศหรือกฎหมายภายในประเทศ

เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะร่วมกัน ดังนี้

- ร่วมมือกันเกี่ยวกับการสืบสวนและดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดที่ครอบคลุมแบ่งปันข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ให้ความช่วยเหลือในการสืบสวนที่เกี่ยวข้องกับการส่งข้อความทางอิเล็กทรอนิกส์เชิงพาณิชย์ที่ไม่พึงประสงค์ การโทรศัพท์หลอกหลวง และ SMS หลอกหลวง
- อำนวยความสะดวกในการวิจัยและการศึกษาเกี่ยวกับการส่งข้อความทางอิเล็กทรอนิกส์เชิงพาณิชย์ที่ไม่พึงประสงค์ การโทรศัพท์หลอกหลวง และ SMS หลอกหลวง
- อำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนความรู้และความเชี่ยวชาญซึ่งกันและกันผ่านโปรแกรมฝึกอบรมและการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่

- ส่งเสริมความเข้าใจที่ดีขึ้นของผู้เข้าร่วมแต่ละฝ่ายเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ กฎหมาย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องของผู้เข้าร่วมฝ่ายอื่น

ขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

- ผู้เข้าร่วมแต่ละฝ่ายจะกำหนดผู้ติดต่อหลัก (Primary Contact) เพื่อวัตถุประสงค์ในการร้องขอและการสื่อสารอื่น ๆ ภายใต้ MOU ฉบับนี้
- หากผู้เข้าร่วมฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอความช่วยเหลือในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนหรือการดำเนินการบังคับใช้ที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดที่ได้รับการครอบคลุม (Covered Violation) การร้องขอความช่วยเหลือต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรและคาดว่าจะมีข้อมูลเพียงพอที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมที่ได้รับการร้องขอสามารถพิจารณาว่าคำร้องขอนั้นเกี่ยวข้องกับการละเมิดที่ครอบคลุม และสามารถดำเนินการในสถานการณ์ที่เหมาะสม ข้อมูลดังกล่าวควรประกอบด้วย
 - คำอธิบายข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานของคำร้องขอ (รวมถึงการกระทำหรือการกระทำที่ต้องสงสัยซึ่งเป็นเหตุให้เกิดคำร้องขอ) และประเภทของความช่วยเหลือที่ร้องขอ
 - ข้อบ่งชี้ของข้อควรระวังพิเศษที่ควรดำเนินการในระหว่างการปฏิบัติตามคำร้องขอ
 - วัตถุประสงค์ข้อมูลที่ร้องขอจะถูกใช้ (ระบุบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือพื้นฐานทางกฎหมายอื่น ๆ ที่ผู้เข้าร่วมที่ร้องขอใช้ในการขอข้อมูลและหน้าที่การกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอ)
 - ระยะเวลาที่แนะนำสำหรับการตอบกลับ และหากคำร้องขอเป็นเรื่องเร่งด่วน เหตุผลสำหรับความเร่งด่วนนั้น
- ในกรณีเร่งด่วน การร้องขอความช่วยเหลือสามารถทำได้โดยที่การร้องขอด้วยวาจาต้องมีข้อมูลตามที่ระบุในข้อก่อนหน้า และตามด้วยการร้องขอเป็นลายลักษณ์อักษรที่มีข้อมูลที่จำเป็นทั้งหมดภายใน 7 วัน หากเป็นไปได้

- สอดคล้องกับบทบัญญัติอื่น ๆ ของ MOU ฉบับนี้ การร้องขอความช่วยเหลือคาดว่าจะมีการรับรองโดยผู้เข้าร่วมที่ร้องขอในการรักษาความลับของคำร้องขอความช่วยเหลือแต่ละคำร้อง การมีอยู่ของการสืบสวนใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอแต่ละคำร้อง ข้อมูลและเอกสารทั้งหมดที่ให้เพื่อตอบสนองต่อคำร้องขอแต่ละคำร้อง เว้นแต่ผู้เข้าร่วมจะมีความเข้าใจที่แตกต่างกันเป็นลายลักษณ์อักษร

➤ **ฉบับที่สี่ ความร่วมมือในด้านการยืนยันตัวตนด้วยดิจิทัล (MOU on Cooperation in the Field of Digital Identity)**

เกิดจากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานสำนักงานรัฐบาลดิจิทัลแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ (The Smart Nation and Digital Government Office of the Republic of Singapore: SNDGO) และสำนักงานการเปลี่ยนแปลงดิจิทัลแห่งออสเตรเลีย (The Digital Transformation Agency of Australia) โดยอิงจากการยอมรับร่วมกันระหว่างผู้เข้าร่วมว่าการยืนยันตัวตนด้วยดิจิทัลจะเพิ่มการเชื่อมต่อด้านภูมิภาคและระดับโลก โดย MOU ฉบับนี้มุ่งที่จะพัฒนาการยืนยันตัวตนดิจิทัลระหว่างผู้เข้าร่วมโดยการแลกเปลี่ยนนโยบาย เทคโนโลยี ข้อมูล และทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ดิจิทัล

ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ

- กรอบกฎหมายและการกำกับดูแลที่สนับสนุนการยืนยันตัวตนด้วยดิจิทัล
 - สถานะของลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์และบริการที่เชื่อถือได้
 - กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบและสัญญา
 - การรับรองผู้ดำเนินการยืนยันตัวตนด้วยดิจิทัล
 - การจัดเก็บข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของข้อมูล
- มาตรฐานทางเทคนิคสำหรับการนำการยืนยันตัวตนด้วยดิจิทัลไปใช้
 - แบบจำลองสถาปัตยกรรมเชิงแนวคิดเพื่อการยอมรับซึ่งกันและกัน
 - ข้อกำหนดของระบบจัดการอัตลักษณ์
 - ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยและการตรวจสอบ

- นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการยืนยันตัวตนด้วยดิจิทัล
 - กระบวนการธุรกิจ ความรับผิดชอบ และความคาดหวัง
 - ขอบเขตและการกำกับดูแลการยืนยันตัวตนด้วยดิจิทัลและกรอบการทำงานที่เชื่อถือได้
 - การจัดทำเอกสารกฎระเบียบ
 - ข้อกำหนดการตรวจสอบ

- รูปแบบความร่วมมือภายใต้ MOU ฉบับนี้
 - การแบ่งปันข้อมูลและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการยืนยันตัวตนดิจิทัล รวมถึงนโยบาย การเงิน แผนงาน กฎหมาย สถาบัน และเทคโนโลยี
 - การพัฒนาแผนงานและนโยบายร่วมกันสู่ข้อตกลงอย่างเป็นทางการในการยอมรับอัตลักษณ์ดิจิทัลซึ่งกันและกัน
 - การระบุกรณีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการยอมรับซึ่งกันและกันและการดำเนินการนำร่อง
 - การเข้าร่วมข้ามสัมมนา 포럼 นิทรรศการ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการยืนยันตัวตนดิจิทัล
 - จัดให้มีการสนับสนุนสำหรับการเยี่ยมชมและการพัฒนาขีดความสามารถร่วมกัน

➤ ฉบับที่ห้า ความร่วมมือด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (MOU on Cooperation in Personal Data Protection)

เกิดจากความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสิงคโปร์ (Personal Data Protection Commission: PDPC) และสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของออสเตรเลีย (Office of the Australian Information Commissioner: OAIC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความร่วมมือในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ขอบเขตการทำงานร่วมกัน

- การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูล
- การพัฒนาและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูล

- การแลกเปลี่ยนข้อมูล (ยกเว้นข้อมูลส่วนบุคคล) ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนองค์กรในเขตอำนาจศาลของแต่ละประเทศ
- การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการสืบสวนสอบสวน
- การมีส่วนร่วมและส่งเสริมระบบกฎระเบียบความเป็นส่วนตัวข้ามพรมแดนของเอเปค (CBPR System)
- การแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาและการดำเนินการกรอบงานรับรองหรือเครื่องหมายความน่าเชื่อถือระดับชาติ
- การร่วมมือในด้านอื่น ๆ ตามที่ตกลงกัน

โดย MOU ฉบับนี้เป็นการเน้นย้ำความตั้งใจที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างสิงคโปร์ (PDPC) และออสเตรเลีย (OAIC) เพื่อให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนบุคคลข้ามพรมแดนมีความปลอดภัยและน่าเชื่อถือ

➤ ฉบับที่หก นวัตกรรมข้อมูล (MOU on Data Innovation)

จัดทำขึ้นเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีระหว่างสองประเทศซึ่งเกิดจากความร่วมมือระหว่างการพัฒนาสื่อสารสนเทศของสิงคโปร์ (IMDA) และหน่วยงานของออสเตรเลียด้านเทคโนโลยีนวัตกรรมข้อมูล (กรมอุตสาหกรรมวิทยาศาสตร์ พลังงานและทรัพยากร หรือภาควิชาสี่บทอด)

ขอบเขตการทำงานร่วมกัน

- นวัตกรรมข้อมูล (Data Innovation)
 - แลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับความสามารถในการเคลื่อนย้ายข้อมูล ซึ่งรวมถึง การรักษาความเป็นส่วนตัว และการคำนวณที่รักษาความลับ
 - สนับสนุนการไหลเวียนข้อมูลข้ามพรมแดนและส่งเสริมนวัตกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลในเศรษฐกิจดิจิทัล
 - สำรวจหรือระบุโครงการที่เหมาะสมสำหรับการแบ่งปันข้อมูลข้ามพรมแดน แลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมข้อมูล

- นวัตกรรมเทคโนโลยี (Technology Innovation)
 - แลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับกรอบการทำงานและหลักการในการพัฒนาวิธีแก้ปัญหาดิจิทัล
 - ร่วมมือในการประยุกต์ใช้โซลูชันดิจิทัลขั้นสูง เช่น อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และสื่อที่มีการโต้ตอบ

➤ **ฉบับที่เจ็ด หนังสือรับรองสินค้าเกษตรทางอิเล็กทรอนิกส์ (MOU on Electronic Certification Cooperation)**

ผู้เข้าร่วมจะอำนวยความสะดวกในการความร่วมมือผ่านโครงการนำร่องที่จัดตั้งระบบแลกเปลี่ยน eCert สำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีการค้าระหว่างสิงคโปร์และออสเตรเลีย โดยโครงการนำร่องเริ่มแรกจะมุ่งเน้นการจัดตั้งระบบแลกเปลี่ยน eCert สำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่นำเข้าและส่งออกระหว่างทั้งสองฝ่าย

ขอบเขตการทำงานร่วมกัน

- ผู้เข้าร่วมจะร่วมมือกันในการพัฒนาและนำระบบการแลกเปลี่ยน eCert สำหรับผลิตภัณฑ์เกษตรกรรมที่ค้าขายระหว่างผู้เข้าร่วม
 - โปรแกรมทดลองเริ่มต้นจะเป็นการแลกเปลี่ยน eCert สำหรับเนื้อและผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ พืชและผลิตภัณฑ์พืช และผลิตภัณฑ์สัตว์ที่ค้าขายระหว่างผู้เข้าร่วม
 - ผู้เข้าร่วมจะตัดสินใจร่วมกันทำงานร่วมกันเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยน eCert สำหรับสัตว์ในอนาคต
- ผู้เข้าร่วมจะร่วมกันส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางเทคนิคเกี่ยวกับ eCert ระหว่างผู้เชี่ยวชาญของสิงคโปร์และออสเตรเลีย
- ผู้เข้าร่วมจะพยายามในการทำให้ใบรับรองไร้กระดาษ (Paperless Certification) ผ่านโปรแกรมทดลอง eCert ที่ดำเนินการโดยผู้เข้าร่วม

- ผู้เข้าร่วมจะทำความพยายามในการดำเนินการระบบ eCert สำหรับการค้ำทั้งในการนำเข้าและการส่งออกระหว่างผู้เข้าร่วม และขยายขอบเขตของสินค้าที่ใช้ระบบ eCert
- ผู้เข้าร่วมจะส่งเสริมการใช้งานระบบ eCert อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อการใช้งานเริ่มต้นระหว่างสิงคโปร์และออสเตรเลีย
- ผู้เข้าร่วมจะแลกเปลี่ยนข้อมูล และหารือเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วมกันถึง eCert รวมถึงนวัตกรรมทางเทคโนโลยีเกี่ยวกับข้อมูลประจำตัวการเข้าสู่ระบบและใบรับรองดิจิทัล
- ผู้เข้าร่วมจะพยายามทำงานร่วมกันในเรื่องของ eCert ในสถาบันระดับหลายระดับและระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้อง

➤ ฉบับที่แปด การอำนวยความสะดวกทางการค้า (Trade Facilitation)

MOU ฉบับนี้เกิดขึ้นจากรัฐบาลออสเตรเลีย โดยมีกรมกิจการภายในประเทศและหน่วยงานปฏิบัติการของกรม (Australian Border Force: ABF) และหน่วยงานพัฒนาสื่อการสื่อสารข้อมูลของสิงคโปร์ (IMDA)

วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เข้าร่วมเกี่ยวกับหน้าที่ของแต่ละฝ่าย พัฒนาและเสริมสร้างความร่วมมือทางปฏิบัติในเรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้าข้ามพรมแดนและการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ระหว่างผู้เข้าร่วม
- สนับสนุนการปรับกระบวนการทางศุลกากรและมาตรฐานข้อมูลให้สอดคล้องกันให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้าข้ามพรมแดนและลดต้นทุนการปฏิบัติตามข้อกำหนดให้แก่อุตสาหกรรม
- ร่วมมือในการวิจัย พัฒนา และทดสอบระบบและกระบวนการใหม่ ๆ รวมถึงเรื่องอื่น ๆ ที่อาจต้องการความพยายามร่วมกันของผู้เข้าร่วมในบางครั้ง

- เพิ่มประโยชน์สูงสุดจากการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมในการทำงานขององค์กรระหว่างประเทศเพื่อมุ่งสู่การสร้างผลดีสูงสุด

ผู้เข้าร่วมกำหนดขอบเขตการทำงานร่วมกัน

- ความร่วมมือด้านเทคโนโลยีระหว่าง IMDA และ ABF
 - โปรแกรมทดลองเริ่มต้นจะเป็นการแลกเปลี่ยน eCert สำหรับเนื้อและผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ พืชและผลิตภัณฑ์พืช และผลิตภัณฑ์สัตว์ที่ค้าขายระหว่างผู้เข้าร่วม
 - ร่วมมือพัฒนามาตรฐานทั้งในระดับภูมิภาคและในองค์กรระหว่างประเทศตามบันทึกข้อตกลงนี้
 - ร่วมมือพัฒนามาตรฐานทางเทคนิคเพื่อสร้างความสามารถ เช่น การใช้ระบบบันทึกบัญชีระหว่างรัฐบาล (Inter-Governmental Ledgers) เพื่อรับรองความถูกต้องของเอกสารการค้า เช่น ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าและใบรับรองการไม่แปรรูป
 - กิจกรรมเพื่อจัดทำโครงการนำร่องทดสอบประโยชน์ของการแบ่งปันเอกสารการค้าผ่านระบบบันทึกบัญชีระหว่างรัฐบาล (Inter-Governmental Ledgers)
 - ร่วมมือพัฒนามาตรฐานทางเทคนิคเพื่อใช้ประโยชน์จากการยืนยันตัวตนดิจิทัล(digital identity)และเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนเครือข่ายเทคโนโลยีบันทึกบัญชีแบบกระจาย เพื่อรับรองแหล่งที่มาของเอกสารการค้าลดความผิดพลาดจากมนุษย์ ความเป็นไปได้ในการฉ้อโกง และต้นทุนในการจัดการตัวตนของหน่วยงานโดยไม่ต้องมีระบบการปกครองแบบศูนย์กลาง(Central governance system)
- การเชื่อมต่อระบบ Single Window ระหว่างสำนักงานศุลกากรสิงคโปร์ (Singapore Customs) และสำนักงานพิทักษ์เขตแดนออสเตรเลีย (Australia Border Force: ABF)
 - ร่วมมือจัดทำโครงการนำร่องเพื่อสำรวจวิธีการเชื่อมต่อระบบ Single Window ของแต่ละฝ่ายเพื่ออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนข้อมูลการประกาศศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการปฏิบัติตามข้อกำหนด

- ปรับปรุงการประสานงานระหว่างโปรแกรม Authorized Economic Operator (AEO) ของแต่ละฝ่ายเพื่อสนับสนุนโครงการนำร่องด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้ากับหน่วยงานที่ได้รับการรับรอง
- ผู้เข้าร่วมตกลงว่าจะไม่ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้รับภายใต้ MOU ฉบับนี้
 - ผู้ให้ข้อมูลต้องรับผิดชอบในการให้คำแนะนำแก่ผู้รับข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการและข้อกำหนดการคุ้มครอง แต่ละฝ่ายจะเคารพคำขอเกี่ยวกับการจัดการและข้อกำหนดการคุ้มครองเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความอ่อนไหวของข้อมูล
 - แต่ละฝ่ายต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ข้อจำกัด หรือคำเตือนที่ผู้ให้ข้อมูลกำหนดเกี่ยวกับการจัดการหรือการเปิดเผยข้อมูล โดยอยู่ภายใต้กฎหมายกฎระเบียบภายในประเทศ และข้อผูกพันระหว่างประเทศ
 - ในกรณีที่ข้อมูลที่ได้รับจากผู้เข้าร่วมฝ่ายหนึ่งถูกกำหนดโดยคำสั่งศาลหรือข้อกำหนดตามกฎหมายภายในประเทศเพื่อผลิตข้อมูลนั้น ก่อนการเปิดเผยที่ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้เข้าร่วมฝ่ายที่ได้รับข้อมูลจะต้องแจ้งผู้เข้าร่วมฝ่ายที่ให้ข้อมูล และให้โอกาสในการคัดค้านการผลิตข้อมูลหรือขอข้อจำกัดในการเปิดเผยข้อมูล

3.4.3 ความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างเกาหลีใต้กับสิงคโปร์ (Korea-Singapore Digital Partnership Agreement: KSDPA)

เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2565 ดร.ตัน ซี เล็ง (Dr. Tan See Leng) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม คนที่ 2 ของสิงคโปร์ และนายอัน ด็อก กึน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้า อุตสาหกรรม และพลังงานของเกาหลีใต้ ลงนามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างเกาหลีใต้กับสิงคโปร์ (Korea-Singapore Digital Partnership Agreement: KSDPA ณ ประเทศสิงคโปร์ KSDPA มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2566

การมีผลบังคับใช้ของ KSDPA สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของสิงคโปร์และเกาหลีใต้ในการบูรณาการระบบนิเวศดิจิทัลของทั้งสองประเทศเพื่อปลดล็อกโอกาสการเติบโตใหม่ ๆ สำหรับธุรกิจ KSDPA ทำให้ทั้งสองประเทศสามารถทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการค้าดิจิทัลที่ราบรื่นและอำนวยความสะดวกในการทำงานร่วมกันมากขึ้นในเศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างธุรกิจจากทั้งสองฝ่าย

สิงคโปร์และเกาหลีใต้ยังได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (Memoranda of Understanding: MOUs) 3 ฉบับ เพื่อนำความตกลงทางเศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างเกาหลีใต้กับสิงคโปร์ไปสู่การปฏิบัติ อำนาจความสะดวกในการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ และส่งเสริมความร่วมมือในด้านปัญญาประดิษฐ์ บันทึกความเข้าใจเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามของทั้งสองประเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาโครงการความร่วมมือเพื่อนำ KSDPA ไปสู่การปฏิบัติ

ความตกลงฉบับนี้ ประกอบด้วย 7 มาตรา (Article) แสดงสรุปโครงสร้างความตกลงและภาคผนวก ซึ่งประกอบด้วย การแทนที่บทบัญญัติของบทที่ 14 (พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce)) ของความตกลงการค้าเสรีระหว่างเกาหลีใต้กับสิงคโปร์ (Korea-Singapore Free Trade Agreement) ด้วยบทบัญญัติของบทที่ 14 (เศรษฐกิจดิจิทัล) และการแทนที่อื่น ๆ ดังนี้

ตารางที่ 11 โครงสร้างความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจดิจิทัล ระหว่างเกาหลีใต้กับสิงคโปร์

มาตรา (รวมถึงภาคผนวก)	ชื่อ/คำอธิบาย
มาตรา 1	วัตถุประสงค์
มาตรา 2	นิยามทั่วไป
มาตรา 3	การแก้ไขเพิ่มเติมความตกลงการค้าเสรีระหว่างเกาหลีใต้กับสิงคโปร์
มาตรา 4	ความร่วมมือ
มาตรา 5	การมีผลบังคับใช้
มาตรา 6	การแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา 7	ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์
ภาคผนวก 1	การแทนที่บทบัญญัติของบทที่ 14 (พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce)) ของความตกลงการค้าเสรีระหว่างเกาหลีใต้กับสิงคโปร์ (Korea-Singapore Free Trade Agreement) ด้วยบทบัญญัติของบทที่ 14 (เศรษฐกิจดิจิทัล)
ภาคผนวก 2	การแทนที่อื่น ๆ

ที่มา: ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างเกาหลีใต้กับสิงคโปร์ (Korea-Singapore Digital Partnership Agreement: KSDPA)

3.4.3.1 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบริษัทต่าง ๆ ต่อ KSDPA

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบริษัทต่าง ๆ ต่อ KSDPA

สาขา	บริษัท	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
เทคโนโลยี	BSA	“BSA เชื่อมั่นว่าเกาหลีใต้และสิงคโปร์กำลังพยายามที่จะบรรลุความสอดคล้องที่มากขึ้นในเรื่องของการกำกับดูแลและการค้าดิจิทัลผ่าน KSDPA โดย KSDPA ประกอบด้วยกฎการค้าดิจิทัลที่มองไปข้างหน้า รวมถึงบทบัญญัติที่ห้ามข้อจำกัดการถ่ายโอนข้อมูลที่ไม่จำเป็นและข้อบังคับที่เก็บข้อมูลภายในประเทศ บริษัทหลายแห่งจากทั่วโลกเผชิญกับข้อจำกัดด้านข้อมูลข้ามพรมแดนในเกาหลีใต้ และเราหวังว่าความตกลงนี้จะชี้ให้เห็นถึงทิศทางนโยบายใหม่ นอกจากนี้เรายังขอยกย่องความเป็นผู้นำของสิงคโปร์ในการนำกฎเกณฑ์เหล่านี้มาใช้ในความตกลงทางเศรษฐกิจดิจิทัลอื่น ๆ รวมถึงกับออสเตรเลียและสหราชอาณาจักร” Jared Ragland ผู้อำนวยการอาวุโสฝ่ายนโยบาย – APAC, BSA
เทคโนโลยี	IBM	“IBM ขอชมเชยรัฐบาลสิงคโปร์และเกาหลีใต้ที่สร้างความร่วมมือทางการค้าดิจิทัลที่มุ่งเน้นการเติบโต ซึ่งรวมถึงการให้ความคุ้มครองที่แข็งแกร่งสำหรับการไหลเวียนของข้อมูลข้ามพรมแดนอย่างมีความรับผิดชอบ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการสร้างงาน” Stephen Braim รองประธานฝ่ายรัฐกิจสัมพันธ์และกำกับดูแลภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก
เทคโนโลยี	Microsoft	“สิงคโปร์และเกาหลีใต้ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำที่แข็งแกร่งในนโยบายการค้าดิจิทัลผ่าน DPA โดยความตกลงดังกล่าวถือเป็นการพัฒนาที่น่าตื่นตาตื่นใจ และถือเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับความร่วมมือข้ามพรมแดนที่มีความหมาย ด้วยการจัดการกับอุปสรรคและประเด็นสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจดิจิทัล Microsoft มุ่งหวังที่จะร่วมมือกับรัฐบาลทั้งสองในการพัฒนาความร่วมมือเชิงกลยุทธ์นี้” Sunny J. Park ผู้ช่วยที่ปรึกษาทั่วไปและผู้อำนวยการภูมิภาค APAC ฝ่ายกิจการองค์กร ต่างประเทศ และกฎหมาย Microsoft
การค้า และเทคโนโลยี	GUUD Pte Ltd	“GUUD ขอแสดงความยินดีกับรัฐบาลทั้งสองในการจัดทำ DPA และเราหวังว่าจะได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับรัฐบาล สมาคมการค้า และธุรกิจต่าง ๆ ในการปรับปรุงกระบวนการการค้าดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลของเรา ส่งเสริมการไหลเวียนของข้อมูลข้ามพรมแดนในด้านการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ การค้าไร้กระดาษ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข้ามพรมแดน ด้วย KSDPA เรามั่นใจว่าทั้งสองประเทศจะเห็นความสัมพันธ์ทางการค้าและธุรกิจที่ดีขึ้น และ GUUD รู้สึก

สาขา	บริษัท	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
		ต้นตอที่เข้าร่วมมือกับสมาคมและธุรกิจต่าง ๆ ในเกาหลีใต้มากขึ้น เพื่อสร้างโอกาสสำหรับการไหลเวียนของการค้าสินค้าข้ามพรมแดนที่มากขึ้น” Desmond Tay ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร GUUD Pte Ltd
การปฏิบัติงาน ท่าเรือและการ จัดการห่วงโซ่ อุปทาน	PSA International	“ความสำคัญของการจัดการห่วงโซ่อุปทานได้รับการเน้นย้ำในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากการหยุดชะงักในวงกว้างที่เกิดจากการระบาดใหญ่ของโควิด-19 และความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ การไหลเวียนของข้อมูลและข้อมูลด้านโลจิสติกส์แบบบูรณาการจะช่วยอำนวยความสะดวกในห่วงโซ่อุปทานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เกาหลีใต้มีชื่อเสียงในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารชั้นนำ ในขณะที่สิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับให้เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์และศูนย์กลางทางการเงินชั้นนำของเอเชีย ผมเชื่อว่าความร่วมมือทางดิจิทัลระหว่างทั้งสองประเทศจะสร้างการทำงานร่วมกันเชิงบวก ขยายการค้าดิจิทัล และมีส่วนช่วยส่งเสริมความยืดหยุ่น ความคล่องตัว และความยั่งยืนของห่วงโซ่อุปทาน เรายินดีกับ DPA และหวังว่าจะได้ยกระดับความร่วมมือกับลูกค้า พันธมิตร และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อร่วมสร้าง Internet of Logistics” Lee Seok ผู้อำนวยการเกาหลี PSA International

ที่มา: กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมสิงคโปร์ (Ministry of Trade and Industry: MTI)

3.4.3.2 ลักษณะสำคัญของ KSDPA

KSDPA ประกอบด้วยจุดเด่น 3 โมดูล (Modules) มีดังนี้

➤ การอำนวยความสะดวกการค้าดิจิทัลแบบเบ็ดเสร็จ (End-to-end digital trade)

การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-payments)

สิงคโปร์และเกาหลีใต้จะส่งเสริมกฎที่โปร่งใสและอำนวยความสะดวก (เช่น การสนับสนุน Application Programming Interfaces (APIs) แบบเปิด) ซึ่งนำมาตรฐานที่ยอมรับในระดับสากลมาใช้ และส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดนที่ปลอดภัย

การค้าไร้กระดาษ

สิงคโปร์และเกาหลีใต้จะยอมรับเอกสารการค้าในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลและการแลกเปลี่ยนเอกสารทางการค้าที่สำคัญอย่างราบรื่น ทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือกันในโครงการริเริ่มที่อำนวยความสะดวกในการใช้และการนำระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลมาใช้ในการแลกเปลี่ยนเอกสารการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์

➤ การส่งเสริมให้มีการไหลเวียนของข้อมูลที่เชื่อถือได้

การไหลเวียนของข้อมูลข้ามพรมแดน (รวมถึงบริการทางการเงิน)

ธุรกิจที่ดำเนินงานในสิงคโปร์และเกาหลีใต้จะได้รับอนุญาตให้ถ่ายโอนข้อมูล รวมถึงข้อมูลที่สร้างหรือถือครองโดยสถาบันการเงิน ข้ามพรมแดนได้อย่างราบรื่นตรงเท่าที่เป็นไปตามกฎระเบียบที่จำเป็น และมีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอผ่าน KSD

การห้ามบังคับให้เก็บข้อมูลภายในประเทศ

สิงคโปร์และเกาหลีใต้จะวางกฎระเบียบต่อข้อกำหนดการห้ามบังคับให้เก็บข้อมูลภายในประเทศ และอนุญาตให้ธุรกิจต่าง ๆ สามารถเลือกสถานที่จัดเก็บ ประมวลผล และเทคโนโลยีคลาวด์ที่ต้องการได้

การเข้าถึงข้อมูลของรัฐบาล

ทั้งสองประเทศจะทำให้มั่นใจว่าข้อมูลของรัฐบาลจะอยู่ในรูปแบบที่เข้าถึงได้ พร้อมด้วย API ที่ใช้งานง่ายและเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมในยุคที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล

➤ การสร้างความเชื่อมั่นในระบบดิจิทัลและการมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจดิจิทัล

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI)

ทั้งสองประเทศจะสร้างโอกาสข้ามพรมแดนสำหรับนวัตกรรมทางธุรกิจ และส่งเสริมการใช้กรอบการกำกับดูแลและจริยธรรมของ AI ที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี AI ที่เชื่อถือได้ ปลอดภัย และมีความรับผิดชอบ

การเข้ารหัส

ทั้งสองประเทศจะไม่กำหนดให้การถ่ายโอนหรือการเข้าถึงการเข้ารหัสเป็นเงื่อนไขของการเข้าถึงตลาด เพื่อให้มั่นใจว่าธุรกิจที่ใช้การเข้ารหัสสามารถเชื่อมั่นตลาดที่ดำเนินการ ส่งเสริมนวัตกรรม และรับรองว่ากุญแจส่วนตัว (Private keys) และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องที่ใช้ได้รับความคุ้มครอง

การให้ความคุ้มครอง Source Code

ทั้งสองประเทศจะไม่กำหนดให้การถ่ายโอนหรือการเข้าถึง Source Code เป็นเงื่อนไขของการเข้าถึงตลาด เพื่อให้มั่นใจว่านักพัฒนาซอฟต์แวร์สามารถเชื่อมั่นตลาดที่ดำเนินการอยู่ ส่งเสริมนวัตกรรม และรับรองว่า Source Code ที่ใช้โดยบริษัทต่าง ๆ ได้รับความคุ้มครอง ซึ่งรวมถึงอัลกอริทึมที่แสดงใน Source Code

การให้ความคุ้มครองผู้บริโภคทางออนไลน์

ทั้งสองประเทศจะบังคับใช้หรือคงไว้ซึ่งกฎหมายและข้อบังคับที่ป้องกันการฉ้อโกง ทำให้เข้าใจผิด หรือหลอกลวงที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงพาณิชย์ออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสวัสดิการของผู้บริโภค

ความร่วมมือกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs)

สิงคโปร์และเกาหลีใต้จะร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมงานและการเติบโตของ SMEs ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมในแพลตฟอร์มที่ช่วยเชื่อมโยง SMEs กับผู้ผลิตสินค้าและวัตถุดิบในต่างประเทศ ผู้ซื้อ และพันธมิตรทางธุรกิจอื่น ๆ ที่มีศักยภาพ

ตัวตนทางดิจิทัล

สิงคโปร์และเกาหลีใต้จะร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างระบบการระบุตัวตนทางดิจิทัลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำมาซึ่งประโยชน์ต่าง ๆ เช่น การยืนยันตัวตนที่เชื่อถือได้มากขึ้นและการประมวลผลแอปพลิเคชันที่รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยลดอุปสรรคในการค้าข้ามพรมแดน และช่วยให้ธุรกิจและบุคคลสามารถเข้าถึงเศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างประเทศได้อย่างง่ายดาย มั่นใจ และปลอดภัยมากขึ้น

3.4.4 ความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลสิงคโปร์-อังกฤษ (Singapore-United Kingdom Digital Economy Agreement: UKSDEA)

ข้อตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างสหราชอาณาจักร-สิงคโปร์ (Singapore-United Kingdom Digital Economy Agreement: UKSDEA) เป็นข้อตกลง DEA ฉบับที่ 3 ของสิงคโปร์ ซึ่งได้ลงนามเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2565 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2565 หลังจากระบวนการให้สัตยาบันภายในประเทศของสหราชอาณาจักรและสิงคโปร์เสร็จสิ้นแล้ว ความตกลง UKSDEA ในบทบัญญัติได้กล่าวถึงเศรษฐกิจดิจิทัลที่สำคัญ เช่น ข้อมูล ตลอดจนองค์ประกอบความร่วมมือในสาขาใหม่ๆ และนวัตกรรมที่หลากหลาย เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) Fintech และ regtech การยืนยันตัวตนดิจิทัล (Digital identities) และเทคโนโลยีทางกฎหมาย (legal technology) โดยประกอบไปด้วย MOU ที่ครอบคลุม ดังนี้

ความตกลง UKSDEA บันทึกความเข้าใจ (Memoranda of Understanding: MOUs) 3 ฉบับ ซึ่งครอบคลุมประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

➤ ฉบับที่หนึ่ง การอำนวยความสะดวกทางการค้าดิจิทัล (Digital Trade Facilitation)

ข้อตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างสหราชอาณาจักรและสิงคโปร์ (UKSDEA) จะเปิดโอกาสและให้คำแนะนำในการแก้ไขอุปสรรคที่พบเมื่อทำการค้าดิจิทัลระหว่างสหราชอาณาจักรและสิงคโปร์ ในฐานะพันธมิตร การแบ่งปันความรู้และการดำเนินโครงการนำร่องระหว่างสหราชอาณาจักรและสิงคโปร์ในพื้นที่ เช่น เอกสารการค้าอิเล็กทรอนิกส์และใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาและการอำนวยความสะดวกทางการค้าดิจิทัลมาใช้ที่ระดับทวิภาคีและระหว่างประเทศ

ประโยชน์ของการอำนวยความสะดวกการค้าทางดิจิทัล

- ลดต้นทุนสำหรับภาคธุรกิจ ขับเคลื่อนการกำหนดราคาที่แข่งขันได้สำหรับผู้บริโภค
- การสร้างโครงการทดลองเพื่อแบ่งปันข้อมูลและส่งเสริมการนำมาใช้งานใบกำกับสินค้าอิเล็กทรอนิกส์จะทำให้ธุรกิจสามารถทำธุรกรรมกับพันธมิตรต่างประเทศ
- ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- เพิ่มความสะดวกให้กับธุรกิจขนาดกลางและเล็กในการทำธุรกิจข้ามชาติ การแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (best practices) เช่น การค้าระหว่างประเทศที่ปลอดภัยและระบบดิจิทัลที่สามารถใช้งานร่วมกันได้

➤ ฉบับที่สอง ความร่วมมือด้านการยืนยันตัวตนดิจิทัล (Digital Identities Cooperation)

ด้วยปริมาณธุรกรรมดิจิทัลที่เพิ่มขึ้น ความสามารถในการตรวจสอบที่เชื่อถือได้ ตัวตนของคน ๆ หนึ่งมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของการสร้างความเข้าใจและการทำงานร่วมกันระหว่างระบบตัวตนดิจิทัลของทั้งสองประเทศ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการให้ระบบตัวตนดิจิทัลของสหราชอาณาจักรและสิงคโปร์มีความสามารถในการทำงานร่วมกันและเข้าใจร่วมกันในระดับที่สูงขึ้นในโลกดิจิทัลและการทำธุรกิจข้ามชาติ

ถือเป็นก้าวสำคัญในการบรรลุเป้าหมาย การทำงานร่วมกันของระบบการระบุตัวตนดิจิทัลระหว่างเขตอำนาจศาลที่แตกต่างกันซึ่งสามารถนำมาซึ่งผลประโยชน์ที่จับต้องได้ เช่น การยืนยันตัวตนที่เชื่อถือได้มากขึ้นและการประมวลผลแอปพลิเคชันที่รวดเร็วยิ่งขึ้น ก็จะช่วยลดอุปสรรคต่าง ๆ ตามมาการค้าข้ามพรมแดนและช่วยให้ธุรกิจและบุคคลสามารถนำทางได้เศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างประเทศได้อย่างง่ายดาย มั่นใจและปลอดภัยยิ่งขึ้น

➤ ฉบับที่สาม ความร่วมมือด้านความปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber Security Cooperation)

ข้อตกลง MOU ในด้านความมั่นคงปลอดภัยดิจิทัลระหว่างสหราชอาณาจักรและสิงคโปร์ การยอมรับถึงวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันของสองประเทศในการรักษาประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกดิจิทัลที่เปิดโลก มีความมั่นคงปลอดภัย เพื่อการแสดงถึงความสนใจร่วมกันในการแก้ไข

ปัญหาระหว่างประเทศและส่งเสริมความร่วมมือทางดิจิทัลเพื่อเสริมความมั่นคงปลอดภัยด้านดิจิทัล

ความร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ

- มั่นคงปลอดภัยของอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT)
- ส่งเสริมความยืดหยุ่นทางไซเบอร์และการสร้างขีดความสามารถ เนื่องจากความปลอดภัยทางไซเบอร์
- ส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลโดยส่งเสริมการค้าดิจิทัลที่ปลอดภัย
- สร้างพื้นที่ไซเบอร์ที่ปลอดภัยและยืดหยุ่นสำหรับธุรกิจและผู้บริโภค

3.4.5 กรอบความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลอาเซียน (ASEAN Digital Economy Framework Agreement: DEFA)

วัตถุประสงค์

กรอบความตกลง DEFA มีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดกระบวนการเปลี่ยนแปลงของภูมิภาคอาเซียนไปสู่การเป็นเศรษฐกิจดิจิทัลที่มีความสามารถแข่งขันสูง โดยมุ่งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในภาคธุรกิจและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังเน้นการบูรณาการทางดิจิทัลในระดับภูมิภาค เพื่อให้เกิดการเติบโตอย่างครอบคลุมและยั่งยืน

หลังจากการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการและการให้ข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งรวมถึงภาคเอกชนทั้งธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง (MSMEs) และบริษัทขนาดใหญ่ ความตกลง DEFA มีเป้าหมายที่จะเสนอแผนงานที่ครอบคลุมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับธุรกิจและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั่วทั้ง ASEAN โดยกำหนดให้คณะกรรมการประสานงานด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) และเศรษฐกิจดิจิทัลของอาเซียนเป็นผู้ทำการเจรจาและตั้งเป้าหมายการเจรจาเสร็จสิ้นภายในปี 2568

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากความตกลง DEFA

- ผลกระทบเชิงบวกต่อสภาพภูมิอากาศ (Positive climate impact)
 - การประมาณการแสดงให้เห็นว่า หากนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้อย่างเต็มที่ อาจสร้างมูลค่าการประหยัดค่าใช้จ่ายทางสังคมได้ 12-30 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ
- ความยืดหยุ่นที่ดีขึ้น (Improved resilience)
 - เศรษฐกิจที่มีความพร้อมทางดิจิทัลสูงแสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นต่อวิกฤตได้ดีกว่าในช่วง โควิด-19 ซึ่งเห็นได้ชัดสำหรับภาคธุรกิจหรือบริษัทในอาเซียนโดยเน้นถึงความจำเป็นในการรวมดิจิทัลที่มากขึ้น
- การจ้างงานและการเคลื่อนไหวทางสังคม (Employment and social mobility)
 - การนำดิจิทัลมาใช้สามารถสร้างงานใหม่และโอกาสในการสร้างรายได้ในชนบท ลดความยากจน
- การเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ครอบคลุมมากขึ้น (Improved access and inclusivity)
 - เทคโนโลยีดิจิทัลทำให้ผู้คนเข้าถึงแหล่งการศึกษา ข้อมูล และการมีส่วนร่วมในชีวิตพลเมืองได้ง่ายขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ทั้งนี้ DEFA เป็นข้อตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลระดับภูมิภาคฉบับแรกของโลก และคาดว่าเศรษฐกิจดิจิทัลของอาเซียนจะเติบโตเพิ่มขึ้นสามเท่า จากประมาณ 3 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นเกือบ 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายในปี 2573 และสามารถทำให้มูลค่าของเศรษฐกิจดิจิทัลเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า ถึงประมาณ 2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ระบบนิเวศเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Ecosystem) เชื่อมโยงถึงกันและมีหลายชั้น (Interconnected and Multi-layered) ซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในวงกว้าง ดังนี้

- ภากดิจิทัล (Digital Core)
 - ยกระดับจากภากดิจิทัล ได้แก่ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์และบริการด้านโทรคมนาคมเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีเกิดใหม่ ข้อมูล และ

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) DeepTech และเทคโนโลยีการดำเนินงาน (operational technologies)

- เศรษฐกิจที่เปิดให้เข้าถึงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Digitally enabled economy)
 - ยกระดับจากดิจิทัลไปสู่ภาคส่วนอื่น ๆ จากโมเดลธุรกิจดิจิทัลใหม่ๆ เช่น การค้าพาณิชย์ (E-commerce) ฟินเทค (Fin Tech) การเกษตร (Agritech) และกรณีการใช้งานดิจิทัลแบบครบวงจร เช่น การโต้ตอบกับลูกค้าดิจิทัล การชำระเงิน การดำเนินงาน
- ผลประโยชน์ชักจูง (Induced Benefit)
 - กิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและผลประโยชน์รอง (Secondary benefits) ที่ได้รับการเสริมสร้างอย่างมีนัยสำคัญโดยเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การเคลื่อนไหวทางสังคม ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และพัฒนาความยืดหยุ่น (improved resilience)

9 องค์ประกอบสำคัญสำหรับข้อตกลงกรอบเศรษฐกิจดิจิทัลของอาเซียน (Nine key elements for the ASEAN Digital Economy Framework Agreement)

องค์ประกอบทั้ง 9 ข้อ ได้รับการรับรองโดยไม่มีอคติในการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนครั้งที่ 55 และการเจรจาความตกลง DEFA ได้เริ่มขึ้นในการประชุมสภาชุมชนเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ครั้งที่ 23

- การค้าดิจิทัล (Digital trade)
 - ทำให้การค้าข้ามพรมแดนเป็นไปอย่างราบรื่นด้วยเอกสารอิเล็กทรอนิกส์และกระบวนการที่สามารถทำงานร่วมกันได้
- พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน (Cross-border E-commerce)
 - สร้างสภาพแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและยุติธรรมยิ่งขึ้นสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน (Cross-border E-commerce) รวมถึงสินค้าและบริการดิจิทัล

- การชำระเงินและการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ (Payments and E-Invoicing)
 - ส่งเสริมการชำระเงินดิจิทัลและใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์โดยส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมนวัตกรรมและการแข่งขัน และพัฒนากฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- การยืนยันและพิสูจน์ตัวตนทางดิจิทัล (Digital ID and Authentication)
 - พัฒนาข้อมูลการยืนยันและการพิสูจน์ตัวตนดิจิทัลที่สามารถรับรู้และทำงานร่วมกันได้ภายในภูมิภาค

- การส่งข้อมูลข้ามพรมแดนและการปกป้องข้อมูล (Cross-border Data Flows and Data Protections)
 - อำนวยความสะดวกในการส่งข้อมูลข้ามพรมแดน (Cross-border data flow) และสร้างกรอบการทำงานเพื่อปกป้องความเป็นส่วนตัวของข้อมูล

- ความปลอดภัยออนไลน์และความมั่นคงทางไซเบอร์ (Online Safety and Cybersecurity)
 - พัฒนาความร่วมมือในด้านความมั่นคงทางไซเบอร์และสร้างสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่เปิดกว้างและปลอดภัย พร้อมทั้งการปกป้องที่ครอบคลุมสำหรับผู้ที่มีส่วนร่วมในธุรกรรมดิจิทัล

- ความร่วมมือในหัวข้อที่เกิดใหม่ (Cooperation on Emerging Topics)
 - สร้างกลไกสำหรับความร่วมมือด้านกฎระเบียบสำหรับมาตรฐานและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทันกับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีในหัวข้อที่เกิดใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI)

- การเคลื่อนย้ายบุคคลที่มีความสามารถและความร่วมมือด้านบุคลากร (Talent Mobility and Cooperation)
 - ส่งเสริมการเคลื่อนย้ายบุคลากรด้านดิจิทัลระหว่างประเทศและการร่วมมืออย่างใกล้ชิดในการพัฒนาบุคลากร

- นโยบายการแข่งขัน (Competition Policy)
 - มุ่งหวังที่จะสร้างสภาพแวดล้อมการแข่งขันที่ยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และโปร่งใส โดยมีแนวทางที่สอดคล้องกัน ในการบังคับใช้และทางเลือกที่ดีกว่าสำหรับผู้บริโภค

นอกจากนี้ ความตกลง DEFA ยังมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั่วอาเซียน โดยรวบรวมข้อมูลผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการและการให้คำปรึกษาทั่วภูมิภาค และยังรวบรวมข้อเสนอแนะจากภาคเอกชนของอาเซียน โดยสำรวจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มากกว่า 2,000 ราย โดยมีผู้นำธุรกิจมากกว่า 60 รายในองค์กรขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากการทบทวนวรรณกรรมระดับเพื่อให้ได้ข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด

3.4.6 การถอดบทเรียนการเข้าร่วมข้อตกลงเพื่อการประยุกต์ใช้สำหรับประเทศ CLMVT

จากการศึกษาวรรณกรรมปริทัศน์เรื่องข้อตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่สำคัญของโลก จากประเทศต้นแบบและจากการรวมกลุ่มของประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้จากการศึกษาสามารถแบ่งกลุ่มความสำคัญของการถอดบทเรียนเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในกรณีของประเทศ CLMVT ได้ดังนี้

- **การพัฒนากฎหมาย:** กลุ่มประเทศ CLMVT ควรมีการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ทันสมัยเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัล โดยความกำหนดระยะเวลาชัดเจนสำหรับการปรับปรุงกรอบการพัฒนาหรือกฎหมาย เช่น การคุ้มครองข้อมูลและความปลอดภัยทางไซเบอร์เนื่องจากเนื้อหาในกฎหมายหรือกรอบนโยบายอาจมีความล่าช้าและมีเนื้อหาที่ครอบคลุมสถานการณ์ดิจิทัลที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ๆ เช่น การคุ้มครองข้อมูลและความปลอดภัยทางไซเบอร์
- **การสร้างความร่วมมือภูมิภาค:** กลุ่มประเทศ CLMVT ควรพัฒนากลยุทธ์เพื่อสร้างความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียนให้แข็งแกร่งและชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากความร่วมมือทางด้านดิจิทัลในปัจจุบันระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนยังคงอยู่ในขั้นตอนการร่างและยังไม่ได้มีความร่วมมืออื่นในภูมิภาคเข้ามาผลักดันจึงอาจเป็นอีกความท้าทายที่กลุ่มประเทศควรเร่งการรับมือ

- **การสนับสนุน SMEs:** จัดโครงการฝึกอบรมและให้คำปรึกษาแก่ SMEs เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดดิจิทัล ด้วยเหตุที่ในกลุ่มประเทศ CLMVT มีความพร้อมของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันโดยเฉพาะในด้านดิจิทัล ดังนั้นการที่ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมในด้านการให้ความรู้เบื้องต้น และพัฒนาขีดความสามารถอย่างต่อเนื่องทั้งด้านบุคลากรและด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น
- **การสร้างกรอบการค้าและการลงทุน:** กลุ่มประเทศ CLMVT ควรออกแบบกรอบการค้าและการลงทุนที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมในเศรษฐกิจดิจิทัล ทั้งนี้แม้ว่าสถานการณ์ปัจจุบันของแต่ละประเทศที่มีการสร้างกรอบนโยบายเพื่อรองรับและผลักดันการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลอยู่แล้วนั้น แต่ในด้านการค้ายังไม่ได้มีการผลักดันที่ชัดเจนมากเท่าที่ควร เช่น เรื่องการใช้แรงจูงใจทางภาษี (tax incentive) หรือการเก็บภาษีจากรายได้ของการให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เกิดความล่าช้าจากการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัลในการผลักดันการค้า
- **การลดอุปสรรคการค้า:** กลุ่มประเทศ CLMVT ควรลดอุปสรรคทางการค้าและให้ในสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงตลาดดิจิทัลสำหรับผู้ประกอบการในภูมิภาค เนื่องจากความแตกต่างของข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการค้าที่อาจเป็นหนึ่งในอุปสรรคในการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในด้านดิจิทัลของนักลงทุน ซึ่งหากกลุ่มประเทศสามารถหาความตกลงระหว่างกันและความตกลงทวิภาคีกับประเทศคู่ค้าในเรื่องสินค้าและบริการดิจิทัลให้มีความเปิดกว้างมากขึ้นจะกลายเป็นการช่วยผลักดันการค้าได้มากขึ้น
- **การพัฒนาโครงการร่วม:** พัฒนาโครงการร่วมที่ส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาค เช่น โครงการวิจัยร่วม การแลกเปลี่ยนความรู้ และการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อเป็นการจุดประกายความคิดและการพัฒนาต่อเนื่องให้กับทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลในอนาคต

3.5 สรุปประเด็นโอกาสและความท้าทายในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาค CLMVT

จากแนวโน้มสำคัญ และความคืบหน้าของการดำเนินการพัฒนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่ม CLMVT คณะผู้วิจัยสามารถสรุปปัจจัยที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล โอกาสและความท้าทายในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาค CLMVT ได้ ดังนี้

ปัจจัยที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศ CLMVT

- **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล:** โครงสร้างพื้นฐานเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัล และเป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงช่องว่างในการพัฒนาของแต่ละประเทศที่ไม่กัน ทั้งนี้โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญกับเศรษฐกิจดิจิทัล ได้แก่ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตอย่างเท่าเทียมกันทุกพื้นที่ในประเทศ การสร้างศูนย์ข้อมูล (Data center) และการลงทุนในเทคโนโลยี เป็นต้น
- **นโยบายและกฎหมายสนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัล:** นโยบายเป็นกรอบสำคัญในการที่กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนประเทศที่จำเป็นต้องครอบคลุมการพัฒนาให้ครบถ้วนทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล อีกทั้งนโยบายควรมีการส่งเสริมการทำงานร่วมกันกับภาครัฐและเอกชนเพื่อให้เกิดการบูรณาการแนวคิดและทิศทางอย่างมีประสิทธิภาพและศักยภาพสูงสุด
- **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์:** การพัฒนาประเทศให้เข้าสู่ความเป็นสังคมและเศรษฐกิจดิจิทัลได้นั้น อีกหนึ่งตัวแปรสำคัญคือทรัพยากรบุคคล ทักษะที่สำคัญต่าง ๆ ในด้านดิจิทัลสามารถสร้างมูลค่าให้กับบุคลากร หน่วยงาน และประเทศได้อย่างสมบูรณ์แบบ ดังนั้นการที่ภาครัฐเข้ามาช่วยในการพัฒนาทักษะของบุคลากรจึงเป็นสิ่งที่สมควรและสำคัญยิ่ง
- **การสนับสนุนและการลงทุนจากภาคเอกชน:** การจะพัฒนาไปสู่สังคมและเศรษฐกิจดิจิทัลได้นั้นล้วนแต่ต้องใช้เงินสนับสนุน หากมีเพียงการสนับสนุนจากทางภาครัฐเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์และ

เสนอแรงจูงใจให้กับภาคเอกชนเพื่อระดมเงินทุนในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ จึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

โอกาส

- **นวัตกรรมและการประกอบการ:** แนวโน้มสำคัญได้ชี้ให้เห็นถึงโอกาสสำหรับนวัตกรรมในภาคส่วนต่าง ๆ เช่น พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) และ สุขภาพดิจิทัล ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลได้
- **การสนับสนุนจากรัฐบาล:** ประเทศในกลุ่ม CLMVT มีการตั้งเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลที่ชัดเจนในแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติที่ได้ศึกษาจากวรรณกรรมปริทัศน์ ทั้งนี้การสนับสนุนจากรัฐจะมีความชัดเจนและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงมากขึ้นเพียงใดก็ต้องขึ้นอยู่กับการผลักดันและการกระตุ้นจากรัฐเป็นหลัก
- **การกระจายความเสี่ยงในห่วงโซ่อุปทาน:** ประเทศในกลุ่ม CLMVT สามารถกำหนดตนเองเป็นศูนย์กลางทางเลือกสำหรับการผลิตและบริการดิจิทัล โดยดึงดูดการลงทุนที่ย้ายมาจากในห่วงโซ่อุปทานเดิม สู่อุปทานใหม่ อันสืบเนื่องจากการแบ่งแยกห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจ
- **ความร่วมมือระดับภูมิภาค:** การเสริมสร้างการค้าภายในภูมิภาคและข้อตกลงทางดิจิทัลสามารถบรรเทาผลกระทบจากการแยกตัวทางเศรษฐกิจในระดับโลก และสร้างเศรษฐกิจดิจิทัลที่ยั่งยืน
- **การสร้างมาตรฐานเดียวกัน (Standardization):** กฎระเบียบดิจิทัลที่เป็นมาตรฐานจากการสรุปในความตกลงการค้าที่ก้าวหน้าสามารถทำให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้นและลดภาระการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกิดจากผู้กำกับดูแลระเบียบมาตรฐานในหลายประเด็นในแต่ละประเทศ
- **การพัฒนากฎหมายด้านดิจิทัลและการออกกฎหมายสนับสนุนการลงทุน:** การพัฒนากฎหมายที่ทันสมัยและการออกกฎหมายที่ส่งเสริมการลงทุนในภาคดิจิทัลเป็นเครื่องมือด้านการอุปถัมภ์ดำเนินนโยบายที่สำคัญและหากกฎหมายมี

ความชัดเจนและรัดกุมมากพอก็จะสามารถช่วยผลักดันทางการค้า การลงทุนของกลุ่มประเทศ CLMVT ได้มากขึ้น

- **การลงทุนเชิงกลยุทธ์:** อัตราดอกเบี้ยที่ปรับตัวลงสามารถเปิดโอกาสสำหรับการลงทุนเชิงกลยุทธ์ในโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและเทคโนโลยี
- **การเข้าถึงตลาด (Market Access):** ความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลสามารถเปิดตลาดใหม่สำหรับสินค้าดิจิทัลและบริการ ช่วยส่งเสริมการค้าข้ามพรมแดนและการลงทุนได้มากขึ้น
- **การสนับสนุน SMEs และสตาร์ทอัพ:** การจัดตั้งโครงการสนับสนุน SMEs และสตาร์ทอัพทั้งในรูปแบบภายในประเทศเองและระหว่างกลุ่มประเทศ CLMVT เช่น โครงการ Digital Startup Incubators และ Tech Hubs ช่วยให้ธุรกิจใหม่ๆ สามารถเข้าถึงทุนและทรัพยากร เนื่องจากการรวมกลุ่มกันของประเทศ CLMVT จะเป็นการสร้างความแข็งแกร่งในอำนาจการต่อรองต่าง ๆ โดยเฉพาะภายใต้การผลักดันเรื่อง SMEs และสตาร์ทอัพที่ต้องการทั้งเงินลงทุนในการพัฒนาโครงสร้างและบุคลากร

ความท้าทาย

- **ความไม่เสมอภาคทางเทคโนโลยี (Technological Disparities):** โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่ไม่สอดคล้องกันในภูมิภาค CLMVT อาจขัดขวางการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลแบบองค์รวม บางประเทศที่มีอัตราในการพัฒนาเทคโนโลยีต่ำกว่าอาจมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ และบล็อกเชน มาใช้น้อยกว่าประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค
- **ทุนมนุษย์:** อาจมีการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะในเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล
- **ความไม่แน่นอนทางการค้า (Trade Uncertainty):** การแข่งขันทางเศรษฐกิจอาจสร้างความไม่มั่นคงในนโยบายการค้า รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในห่วงโซ่อุปทานเนื่องจากความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์สามารถส่งผลกระทบต่อ

ไหลเวียนของสินค้าและบริการดิจิทัลในระยะยาวได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าดิจิทัลและการลงทุนในภูมิภาคนี้

- **ช่องว่างในการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (Implementation Gaps):** ความแตกต่างในความเร็วของการดำเนินการตามข้อตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลที่มีความก้าวหน้าอาจสร้างความไม่เสมอภาคในการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาค ซึ่งรวมถึงความซับซ้อนของกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลที่มากขึ้น อาทิ ภาษีดิจิทัล นโยบายข้อมูลเปิด และการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยทางไซเบอร์ เป็นเรื่องท้าทายสำหรับธุรกิจในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาน้อยกว่า
- **ความไม่เข้ากันของกรอบกฎหมายระหว่างประเทศ :** ความแตกต่างในกรอบกฎหมายระหว่างประเทศอาจสร้างอุปสรรคในการทำธุรกรรมข้ามพรมแดน เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูลและการค้าบริการดิจิทัล
- **การพัฒนากฎหมายที่ล้าหลัง :** การพัฒนากฎหมายที่ล้าหลังหรือไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอาจทำให้กฎหมายที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่

3.6 วิเคราะห์ปัจจัย โอกาส และความท้าทายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT

3.6.1 จุดแข็ง

จากการศึกษาวรรณกรรมปริทัศน์และการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT ทางผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์จุดแข็งของกลุ่มประเทศ CLMVT ได้ดังนี้

➤ การปรับตัวที่รวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล

กลุ่มประเทศ CLMVT เป็นกลุ่มประเทศที่มีประชากรที่มีศักยภาพในการผลักดันความเป็นดิจิทัลในระดับประเทศผ่านการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตโดยนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวันที่รวดเร็วและมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ในบางประเทศในกลุ่ม CLMVT เช่น ประเทศเวียดนาม ที่มีประชากรส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยทำงานอันเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันเศรษฐกิจของประเทศ โดยกลุ่มประชากรช่วงวัยนี้มีทักษะในการปรับตัวสู่ดิจิทัลสูง อาทิ การใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ในการสื่อสาร การเรียน การใช้ชีวิต ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของประชากรเพื่อยกระดับความพร้อมประเทศให้รองรับการเข้ามาของเทคโนโลยีดิจิทัลที่จะเข้ามามีอิทธิพลมากขึ้นในระบบสังคมและเศรษฐกิจ

➤ ความสามารถในการฟื้นตัว

กลุ่มประเทศ CLMVT เป็นกลุ่มประเทศที่มีขนาดเล็กซึ่งในเชิงการวางกรอบการพัฒนาและแผนนโยบายต่าง ๆ นั้นสามารถกำหนดตัวแปรและตัวชี้วัดในการติดตามประเมินได้ง่ายกว่าประเทศที่มีขนาดใหญ่

อีกทั้ง ความได้เปรียบของกลุ่มประเทศ CLMVT ในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลยังสามารถปรับและทดลองเพื่อหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดเนื่องจากกลุ่มประเทศเหล่านี้ยังมีช่องว่างในการพัฒนาที่สามารถปรับเปลี่ยนและรอการผลักดันในการพัฒนาจากภาครัฐภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ

3.6.2 จุดอ่อน

จากการศึกษาวรรณกรรมปริทัศน์และการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT ทางผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์จุดอ่อนของกลุ่มประเทศ CLMVT ได้ดังนี้

➤ ช่องว่างในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัล

กฎหมายต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT ยังคงมีความล่าช้าในการดำเนินการและการอนุมัติการบังคับใช้ อันเป็นสาเหตุให้เกิดช่องว่างระหว่างการพัฒนากฎหมายที่ไม่เท่าทันตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล

ทั้งนี้ ตัวอย่างของกฎหมายที่มีช่องว่างในการบังคับใช้ เช่น กฎหมายสำหรับสตาร์ทอัพ (Startups) ใน สปป. ลาว ที่อยู่ในขั้นตอนของการร่างที่มีการระบุความหมายของสตาร์ทอัพ (Startups) ที่ไม่ชัดเจนซึ่งส่งผลกระทบต่อในการให้คำนิยามและการวางนโยบายต่าง ๆ ในอนาคตที่อาจเกิดความหละหลวม และในปัจจุบันส่งผลต่อการสนับสนุนและการจัดเก็บภาษีต่าง ๆ เนื่องจากไม่มีคำนิยามที่ถูกต้อง ซึ่งกรณีนี้เป็นตัวอย่างของความไม่สมบูรณ์ของกฎหมาย

➤ การขาดความร่วมมือระหว่างกันของหน่วยงานภาครัฐ

ภาครัฐในกลุ่มประเทศ CLMVT ภายใต้การพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นมีจำนวนหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงานซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ นั้นล้วนต่างมุ่งเน้นการทำงานตามภารกิจของหน่วยงานของตนเองเท่านั้น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่มีทิศทางไม่ชัดเจนและไม่สอดคล้องกันในภาพรวม

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานมีอยู่อย่างจำกัด จึงเกิดการกระจายการทำงานของแต่ละหน่วยงานจำนวนมาก ดังนั้น ในบางประเด็นของการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นหน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน

➤ งบประมาณ

งบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งในกรณีของกลุ่มประเทศ CLMVT ที่ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ถูกจัดอยู่ในประเทศกำลังพัฒนาซึ่งเห็นได้จากการพัฒนาในเชิงโครงสร้างที่ล่าช้ากว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว เนื่องด้วยสาเหตุของงบประมาณที่จำกัด จึงส่งผลกระทบต่อพัฒนาที่จำกัด อย่างไรก็ตาม การมีงบประมาณที่จำกัดนั้นสามารถถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพได้หากประเทศมีการบริหารที่เข้มงวดเพื่อการพัฒนาและการแก้ปัญหาที่ตรงจุด

3.6.3 โอกาส

จากการศึกษาวรรณกรรมปริทัศน์และการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT ทางผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์โอกาสของกลุ่มประเทศ CLMVT ได้ดังนี้

➤ การลงทุน

ประเทศกลุ่ม CLMVT เป็นกลุ่มประเทศที่ยังมีพื้นที่และช่องว่างในการพัฒนาในเชิงโครงสร้างและตลาดดิจิทัลได้เพิ่มเติมในอนาคต รวมถึงเป็นกลุ่มประเทศที่มีประชากรรุ่นใหม่ที่เป็นกำลังแรงงานสำคัญในตลาดแรงงานซึ่งเป็นปัจจัยที่ผลักดันตลาดให้เติบโตต่อไปอย่างมีนัยสำคัญ

ภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล การเข้ามาของนักลงทุนจากประเทศมหาอำนาจและประเทศอื่น ๆ ในประเทศกลุ่ม CLMVT จะเป็นการสร้างโอกาสในการกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวมของกลุ่มประเทศดังกล่าวเนื่องจาก การไหลเข้ามาของเงินทุนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาในเชิงโครงสร้างต่าง ๆ ที่สำคัญ

➤ ความร่วมมือจากภายนอก

กลุ่มประเทศ CLMVT ยังคงขาดแคลนในปัจจัยสำคัญหลายอย่างเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพ เช่น องค์กรความรู้ในการพัฒนา ผู้เชี่ยวชาญ และงบประมาณ เป็นต้น

ภายใต้การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพนั้นจึงจำเป็นต้องมีความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ในการพัฒนา และการแบ่งปันประสบการณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลจากแต่ละประเทศเพื่อเป็นกรณีศึกษาในการต่อยอดการพัฒนาสำหรับประเทศอื่น ๆ นอกจากนี้ความร่วมมือระหว่างกลุ่มประเทศ CLMVT ด้วยกันเองแล้วนั้น ความร่วมมือกับประเทศต้นแบบด้านดิจิทัลก็เป็นโอกาสที่ดีต่อกลุ่มประเทศ CLMVT เนื่องจากประเทศต้นแบบย่อมมีรูปแบบการพัฒนาที่ประสบความสำเร็จและสามารถนำมาปรับใช้กับกลุ่มประเทศ CLMVT ได้

3.6.4 ความท้าทาย

จากการศึกษาวรรณกรรมปริทัศน์และการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT ทางผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ความท้าทายของกลุ่มประเทศ CLMVT ได้ดังนี้

➤ กระแสโลกในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล

การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลของโลกนั้นเป็นหนึ่งในความท้าทายสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT เนื่องจากกลุ่มประเทศดังกล่าวมีการปรับตัวและการพัฒนาที่ล่าช้ากว่ากระแสโลกที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดช่องว่างในการพัฒนาที่กว้างขึ้นอย่างต่อเนื่อง และท้ายที่สุดกลุ่มประเทศ CLMVT จะกลายเป็นประเทศที่ล้าหลังในการพัฒนาภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัล

➤ อิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ

แม้ว่ากลุ่มประเทศ CLMVT มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลอย่างครอบคลุมมากที่สุดแล้ว อย่างไรก็ตาม ในมุมมองระดับมหภาคที่กว้างขึ้นการมีอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจในการดึงดูดเงินทุน แรงงาน องค์ความรู้ต่าง ๆ ก็ยังเป็นความท้าทายต่อกลุ่มประเทศ CLMVT เนื่องจากประเทศมหาอำนาจที่มีความได้เปรียบในทรัพยากรทุกด้าน และเป็นประเทศเป้าหมายที่หลายประเทศต้องการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในการพัฒนาด้วยท้ายที่สุดแล้ว ความแตกต่างของความได้เปรียบนี้จึงสร้างช่องว่างในการพัฒนาภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลต่อกลุ่มประเทศ CLMVT อย่างมีนัยสำคัญ

บทที่ 4

การสัมภาษณ์เชิงลึก

คณะผู้วิจัยได้เสนอแนวทางและคัดเลือกผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ให้ครอบคลุมภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ ของทุกประเทศในกลุ่มประเทศ CLMVT โดยมีการเสนอประเด็นคำถามสัมภาษณ์ ในการประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2567 และสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านระบบออนไลน์ ดังนี้

4.1 แนวทางและดำเนินการคัดเลือกผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยมีแนวทางในการคัดเลือกผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ให้ครอบคลุมภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ ของทุกประเทศในกลุ่มประเทศ CLMVT จากบทบาทของหน่วยงานในการผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัลทั้งในมิติของโครงสร้างพื้นฐาน กฎระเบียบ แรงจูงใจ การส่งเสริมนวัตกรรม การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม ความมั่นคงปลอดภัย การพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ครอบคลุมทุกด้านที่จะนำไปวิเคราะห์ต่อไป

โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกรายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลพร้อมอธิบายบทบาทของหน่วยงานดังกล่าว ดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและบทบาทของหน่วยงาน

ลำดับ	รายชื่อหน่วยงาน	บทบาทของหน่วยงาน
กัมพูชา		
1	Digital Economy and Business in Cambodia (DEBC)	<ul style="list-style-type: none"> - ขับเคลื่อนภาคส่วนธุรกิจและระบบเศรษฐกิจดิจิทัลของกัมพูชา - ส่งเสริมนวัตกรรมดิจิทัล การเป็นผู้ประกอบการ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี - ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคอุตสาหกรรม เพื่อผลักดันระบบเศรษฐกิจดิจิทัล

ลำดับ	รายชื่อหน่วยงาน	บทบาทของหน่วยงาน
2	Center for Inclusive Digital Economy under Asian Vision Institute (AVI)	- ส่งเสริมการพัฒนากัมพูชาไปสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลที่ครอบคลุมและทุกคนมีส่วนร่วม - ทำให้มั่นใจว่าทุกภาคส่วน รวมไปถึงกลุ่มชายขอบจะสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากดิจิทัลได้ - ดำเนินการวิจัยและสนับสนุนนโยบายสำหรับการบูรณาการทางดิจิทัล
3	Startup Cambodia under Ministry of Economy and Finance	- สนับสนุนและดูแลระบบนิเวศสำหรับวิสาหกิจเริ่มต้นในกัมพูชา - จัดเตรียมทรัพยากร คำปรึกษา และโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้แก่วิสาหกิจเริ่มต้น - กระตุ้นให้เกิดนวัตกรรม และความหลากหลายทางเศรษฐกิจ
สปป.ลาว		
4	Lao National Internet Center (LANIC) under Ministry of Technology and Communication (MTC)	- บริหารจัดการ และกำกับดูแลโครงสร้างพื้นฐานและบริการอินเทอร์เน็ตในประเทศลาว - ขยายขอบเขตในการเข้าถึงบริการทางอินเทอร์เน็ต และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อเทคโนโลยีดิจิทัล
5	Digital Government Center under MTC	- ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลของบริการภาครัฐในประเทศลาว - นำวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยระบบดิจิทัลมาใช้ เพื่อยกระดับการให้บริการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ง่าย
6	Lao ICT Commerce Association	- เป็นตัวแทนและให้การสนับสนุนผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ในประเทศลาว - ส่งเสริมการเติบโตของอุตสาหกรรมผ่านการทำงานร่วมกัน การสร้างเครือข่าย และการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ
7	Department of SMEs Promotion under Ministry of Industry and Commerce (MOIC)	- สนับสนุนการเติบโตและการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศลาว - ให้บริการ ทรัพยากร และสิ่งจูงใจสำหรับการขยายตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการเข้าถึงตลาด
เมียนมา		
8	Myanmar Digital Economy Association (MEDA)	- ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของเมียนมา - ส่งเสริมความร่วมมือ การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ และการสนับสนุนสำหรับธุรกิจดิจิทัลและผู้ประกอบการ
9	National Cyber Security Center under Ministry of Transport and Communications	- ปกป้องและป้องกันพื้นที่ทางไซเบอร์และโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ (critical information infrastructure) ของเมียนมา - พัฒนาและดำเนินนโยบายและมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์
10	Telecom International Myanmar	- ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์ประจำที่ และระบบโครงข่ายอินเทอร์เน็ตในเมียนมา - ขยายและปรับปรุงการเชื่อมต่อ รวมไปถึงขับเคลื่อนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในระบบดิจิทัล และเกิดการเติบโตของภาคส่วนโทรคมนาคม
11	Myanmar Center for Responsible Business	- ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ รวมไปถึงการสร้าง ความรับผิดชอบต่อสังคมในเมียนมา - สร้างความตระหนักรู้ ขีดความสามารถ และอำนวยความสะดวกในการเจรจาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจอย่างมีจริยธรรมและยั่งยืน

ลำดับ	รายชื่อหน่วยงาน	บทบาทของหน่วยงาน
เวียดนาม		
12	Vietnam Digital Communications Association (VDCA)	- ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมการสื่อสารดิจิทัลในเวียดนาม - ขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในการส่งเสริมนวัตกรรมและการเติบโต - อำนวยความสะดวกในการร่วมมือกันของภาคอุตสาหกรรม
13	Viettel High Tech under Viettel Group	- เชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาด้วยเทคโนโลยีระดับสูง การวิจัย และการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม - ขับเคลื่อนนวัตกรรมและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัล
14	Vietnam E-commerce and Digital Economy Agency (iDEA) under Ministry of Industry and Trade (MOIT)	- ส่งเสริมและกำกับดูแลพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และภาคเศรษฐกิจดิจิทัลของเวียดนาม - พัฒนานโยบาย กฎระเบียบ และกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และบริการทางด้านดิจิทัล - ให้คำแนะนำและการสนับสนุนแก่ธุรกิจและผู้บริโภค
ไทย		
15	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม(MDES)	- กำหนดนโยบายและกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล - ส่งเสริมความรู้ด้านดิจิทัล ความปลอดภัยทางไซเบอร์ และความคิดริเริ่มของรัฐบาลดิจิทัล - สนับสนุนสตาร์ทอัพดิจิทัลและระบบนิเวศนวัตกรรม
16	คณะกรรมการวิทยุและโทรคมนาคมแห่งชาติ (NBTC)	- กำกับดูแลการสื่อสารโทรคมนาคม, การกระจายสัญญาณวิทยุและบริการดิจิทัล - จัดสรรสเปกตรัมและให้ความเป็นธรรมในการแข่งขันในภาคโทรคมนาคม - ส่งเสริมการป้องกันและสิทธิของผู้บริโภคในบริการดิจิทัล - สนับสนุนการพัฒนาอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและการเชื่อมต่อดิจิทัลทั่วประเทศ
17	สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (DGA)	- ส่งเสริมรัฐบาลดิจิทัลและบริการรัฐบาลดิจิทัล - พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลและโครงสร้างพื้นฐานสำหรับบริการสาธารณะ - เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการข้อมูลของรัฐและการทำงานร่วมกัน - สนับสนุนการเรียนรู้ดิจิทัลและการพัฒนาทักษะในฝ่ายของเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน
18	สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA)	- พัฒนาและส่งเสริมการจัดการธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ - สนับสนุนการพัฒนาอีคอมเมิร์ซและนวัตกรรมดิจิทัล - ให้การฝึกอบรมและการรับรองความรู้ด้านดิจิทัลและความปลอดภัยไซเบอร์ - ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงและการใช้งานดิจิทัล
19	สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA)	- ส่งเสริมการเติบโตและนวัตกรรมดิจิทัลผ่านโปรแกรมและกิจกรรมต่าง ๆ - สนับสนุนสตาร์ทอัพ, SMEs, และธุรกิจดิจิทัล - ส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลและการฝึกอบรมบุคลากร - สนับสนุนการร่วมมือระหว่างภาครัฐ, เอกชน และวิชาการเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจดิจิทัล

ลำดับ	รายชื่อหน่วยงาน	บทบาทของหน่วยงาน
20	ธนาคารแห่งประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมบริการการเงินดิจิทัลและนวัตกรรมในภาคการเงิน - รับรองความมั่นคงทางการเงินและการป้องกันผู้บริโภคในการทำธุรกรรมดิจิทัล - สนับสนุนโครงสร้างการชำระเงินดิจิทัลและการพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน
องค์กรระหว่างประเทศ		
21	คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: UNESCAP)	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค การสร้างขีดความสามารถ และคำแนะนำด้านนโยบาย เพื่อสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านดิจิทัลและการเชื่อมต่อภายในภูมิภาค CLMV และประเทศไทย - อำนวยความสะดวกในการร่วมมือระดับภูมิภาคและความคิดริเริ่มในการแบ่งปันองค์ความรู้ เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและการบูรณาการทางด้านดิจิทัล
22	สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP)	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนการกำหนดและการดำเนินกลยุทธ์และนโยบายที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMV และประเทศไทย - ส่งเสริมให้เกิดการเติบโตทางด้านดิจิทัลที่ครอบคลุม ทุกคนมีส่วนร่วม และยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการให้ความรู้ด้านดิจิทัล การพัฒนาทักษะ และการมีส่วนร่วมทางดิจิทัลสำหรับกลุ่มชายขอบ - ร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลและนวัตกรรม
23	ธนาคารพัฒนาเอเชีย (The Asian Development Bank: ADB)	<ul style="list-style-type: none"> - ลงทุนในโครงการที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานทางด้านดิจิทัล เพื่อยกระดับการเชื่อมต่อและการเข้าถึงบริการโครงข่ายไร้สายในภูมิภาค CLMV และประเทศไทย - ให้การสนับสนุนทางการเงิน ความช่วยเหลือเชิงเทคนิค และการแบ่งปันองค์ความรู้ เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมดิจิทัล การเป็นผู้ประกอบการ และการเสริมสร้างขีดความสามารถ - สนับสนุนการปฏิรูปนโยบายและกรอบการกำกับดูแล เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล - อำนวยความสะดวกความร่วมมือแบบหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และการลงทุนในเทคโนโลยีดิจิทัลและวิสาหกิจเริ่มต้นเพื่อกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน
24	สถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง (Mekong Institute)	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอโปรแกรมการฝึกอบรม เวิร์คช็อป และการสัมมนาเพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถด้านดิจิทัลของบุคคล ธุรกิจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐในประเทศ CLMV - ส่งเสริมความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาคโดยสนับสนุนความคิดริเริ่มที่ส่งเสริมการเชื่อมต่อดิจิทัล การอำนวยความสะดวกทางการค้า และความร่วมมือทางดิจิทัลข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ CLMVT

ลำดับ	รายชื่อหน่วยงาน	บทบาทของหน่วยงาน
		- อำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนความรู้และการทำงานร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านการวิจัย สิ่งพิมพ์ และฟอรัมระดับภูมิภาค แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด และข้อมูลเชิงลึกด้านนโยบาย

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมีประเด็นคำถามในสัมภาษณ์ ดังนี้

ตารางที่ 14 ประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ประเด็นหลัก	ประเด็นสัมภาษณ์ภาษาอังกฤษ	ประเด็นสัมภาษณ์ภาษาไทย
CLMVT Economic Overview สถานการณ์ปัจจุบัน และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT	Economic and political overview such as GDP, foreign direct investment trends and policy directions	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีวัดทางด้านเศรษฐกิจ, ศักยภาพในด้านการลงทุน ทั้งในและนอกประเทศ, การจ้างงาน และนโยบายเศรษฐกิจภาครัฐ
Digital Economy ประเด็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Trends, directions and possible impacts of digital economy in your country. ▪ Strengths and weaknesses of your countries and CLMVT members under ' Digital Economy ' topic. ▪ Regulations / agreements that related to digital economy in your country and the potential impacts of them to the country. ▪ How to balance the need for regulatory reform with maintaining its technological edge and competitiveness 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สถานการณ์ปัจจุบัน แนวโน้มอนาคต และนโยบายภาครัฐ เพื่อส่งเสริมการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัลในประเทศของท่าน ▪ จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT ▪ กฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน และมุมมองต่อด้านกฎหมายด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศอื่นๆ ในกลุ่มประเทศ CLMVT ▪ การถ่วงสมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการกำกับดูแลด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ▪ ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการยกระดับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน ต่อภาคธุรกิจหลักที่เกี่ยวข้องกับ

ประเด็นหลัก	ประเด็นสัมภาษณ์ภาษาอังกฤษ	ประเด็นสัมภาษณ์ภาษาไทย
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opportunities and challenges of your country under digital economy context. ▪ Expectation on the coordination among partner countries under the group of CLMVT in terms of digital economy. 	<p>ดิจิทัลโดยตรงและธุรกิจที่ใช้ประโยชน์หรือเกี่ยวข้องกับดิจิทัลทางอ้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ โอกาส และความท้าทายสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT ในการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล ▪ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่านและในมุมมองกลุ่มประเทศ CLMVT

4.2 สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ภายใต้โครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล ทางผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใต้การพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลจากกลุ่มประเทศ CLMVT อันประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และหน่วยงานความร่วมมือระหว่างประเทศ ตามรายละเอียดดังนี้

ลำดับ	ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ภาคส่วน หน่วยงาน	ประเทศ
1	H.E. Chea Ratha	Secretary of States	Ministry of Commerce of Cambodia	รัฐ	กัมพูชา
2	Mr. Siriwat William Chhem	Founder	AI Forum	เอกชน	กัมพูชา
3	Mr. Sven Callebaut	Expert on Digital	ไม่มีสังกัด	วิชาการ	กัมพูชา
4	Ms. Vannapha Phommathansy	Deputy Director General	Digital Government Center	รัฐ	สปป. ลาว
5	Mr. Souliyo Vongdala	Chief Executive Officer	LOCA Laos	เอกชน	สปป. ลาว
6	Dr. Phouphet Kyophilavong	Vice President	National University of Laos	วิชาการ	สปป. ลาว

ลำดับ	ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ภาคส่วน หน่วยงาน	ประเทศ
7	Ms. Tin Tin Thein	Deputy Director General	Depart of Research and Innovation of Ministry of Science and Technology	รัฐ	เมียนมา
8	Mr. Aung Zayar Lwin	President	Myanmar Digital Economy Association	เอกชน	เมียนมา
9	Ms. Vicky Bowman	Expert on Digital	Myanmar Center for Responsible Business	วิชาการ	เมียนมา
10	Mr. Le The Phuc	E-commerce and Digital economy Agency	Ministry of Industry and Trade	รัฐ	เวียดนาม
11	Mr. Paul Nguyen	Co-Founder/CBO of LO Digital	LO Digital	เอกชน	เวียดนาม
12	Dr. Nguyen Thi Dieu Linh	Professor	the Faculty of Business and Administration, University of Economics, Hue University	วิชาการ	เวียดนาม
13	Dr. Tan Sinh Bach	Professor	Institute of Innovation and Transformation	วิชาการ	เวียดนาม
14	Dr. Pham Anh Tuan	Professor	Institute of Innovation and Transformation	วิชาการ	เวียดนาม
15	นาย ณัฐพล ณัฐสมบูรณ์	รองปลัดกระทรวง ดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม	กระทรวงดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม	รัฐ	ไทย
16	นาย ปรัชญา ไพโรจน์กุลมณี	ผู้อำนวยการกอง พาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	รัฐ	ไทย

ลำดับ	ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ภาคส่วน หน่วยงาน	ประเทศ
17	นางสาว พริ้วแพร ชุมรัมย์	ผู้อำนวยการสำนัก เจรจาการค้า บริการและการ ลงทุน กรมเจรจา การค้าระหว่าง ประเทศ กระทรวง พาณิชย์	สำนักเจรจาการค้าบริการ และการลงทุน กรมเจรจา การค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์	รัฐ	ไทย
18	นาย ชรินทร์ ธีรจิตตยากร	ผู้อำนวยการฝ่าย ขับเคลื่อนนโยบาย รัฐบาลดิจิทัล	สำนักงานพัฒนา รัฐบาลดิจิทัล	รัฐ	ไทย
19	ดร.อริป อัสวานันท์	ผู้อำนวยการสภา ดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม แห่งประเทศไทย	สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ สังคมแห่งประเทศไทย	เอกชน	ไทย
20	รศ.ดร.นิรัตยา คำเสมานันท์	อาจารย์	สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติ สิรินธร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	วิชาการ	ไทย
21	นาย สุริยัน วิจิตร เลขการ	ผู้อำนวยการ บริหาร สถาบัน ความร่วมมือเพื่อ พัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง	สถาบันความร่วมมือเพื่อ พัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง	หน่วยงาน ระหว่าง ประเทศ	ไทย
22	ดร.วิธาดา อนุกุล วรรณกะ	Economic Affairs Officer	Trade, Investment and Innovation Division of ESCAP, United Nation ESCAP	หน่วยงาน ระหว่าง ประเทศ	ไทย
23	Mr. Simon Lacey	Head Digital Trade and Geopolitics	World Economic Forum	หน่วยงาน ระหว่าง ประเทศ	สวิตเซอร์แลนด์

4.2.1 กัมพูชา

4.2.1.1 หน่วยงานภาครัฐ

Ministry of Commerce of Cambodia

ในวันศุกร์ที่ 30 สิงหาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก Ministry of Commerce of Cambodia โดยมี H.E. Ms. Chea Ratha เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ บทบาท หน้าที่บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานภายใต้การพัฒนาและสนับสนุนให้เกิด เศรษฐกิจดิจิทัล

Ministry of Commerce of Cambodia มีหน้าที่หลักในดำเนินการด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการค้าที่มีความเกี่ยวข้องกับการค้าดิจิทัล เพื่อเป็นการยกระดับการค้าผ่านเศรษฐกิจดิจิทัลตามเป้าหมายเชิงมหภาคของประเทศ

นอกจากนี้ หน้าที่ของ Ministry of Commerce ยังครอบคลุมถึงการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เพื่อการอำนวยความสะดวกในด้านการต่อรองทางการค้าอิเล็กทรอนิกส์

เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการในประเทศให้มีศักยภาพที่ทัดเทียมกับคู่แข่งทางการค้าจากประเทศอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

➤ **สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในภาคด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT**

ภายใต้การพัฒนาและยกระดับเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศกัมพูชานั้นได้รับการสนับสนุนและการพัฒนาโครงการต่าง ๆ จากภาครัฐอย่างมีนัยสำคัญโดยสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

▪ **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน**

ภายใต้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนเพื่อเข้าถึงการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่ของประเทศนั้นกำลังอยู่ในขั้นตอนการขยายเครือข่าย 5G และอินเทอร์เน็ตบ้านไปสู่พื้นที่ห่างไกลในประเทศกัมพูชาในราคาที่ถูกระมาณ 5 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อ 1 กิกะไบต์ ภายใต้การนำของ Ministry of Posts and Telecommunications ที่เป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบในเรื่องการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ

▪ **ด้านกฎหมาย**

ในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศกัมพูชานั้น มีการบังคับใช้ในวงกว้างและมีกฎหมายที่ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัล อาทิ พระราชบัญญัติพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์, พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค, พระราชบัญญัติภายใต้เรื่องความมั่นคงและความปลอดภัยทางไซเบอร์ เป็นต้น

▪ **ด้านนโยบายภาครัฐ**

ด้านนโยบายภาครัฐด้านเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศกัมพูชามีแผนนโยบายหลักคือ Cambodia Digital Economy and Society Policy Framework ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาบุคลากรด้วยทักษะทางดิจิทัล การสร้างรัฐบาลดิจิทัล การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มธุรกิจดิจิทัล และการสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการพัฒนาต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งแผนนี้ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของกัมพูชาในระหว่างปี พ.ศ. 2564 – 2578 (15 ปี)

- ด้านทรัพยากรบุคคล

ประเทศกัมพูชานับว่าเป็นประเทศที่มีการปรับตัวในต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในกลุ่มของประชากรรุ่นใหม่ที่มีระดับความรู้และความเข้าใจการใช้งานเครื่องมือ และแอปพลิเคชันด้านดิจิทัลต่าง ๆ

นอกจากนี้ ภาครัฐได้ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมทักษะด้านดิจิทัลให้กับประชาชนและภาคธุรกิจด้วยการจัดตั้งโครงการ และหน่วยงานเพื่อเตรียมความพร้อมในด้านองค์ความรู้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ อาทิ หน่วยงาน Khmer Enterprise ที่เป็นหน่วยงานเพื่อบ่มเพาะองค์ความรู้ให้กับภาควิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อยกระดับขีดความสามารถด้านการแข่งขันภายใต้ตลาดดิจิทัล เป็นต้น

- ประเด็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล

การถ่วงสมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการกำกับดูแลด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ความสมดุลระหว่างการทำงานของกฎหมายและนโยบายภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศกัมพูชานั้นมีความวัตถุประสงค์ให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและการกำกับดูแลการใช้งานเทคโนโลยีให้ได้มากที่สุด

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายในการทำงานระหว่างกรอบนโยบายและกฎหมายอาจมีช่องโหว่ในการบังคับใช้เนื่องจากปัจจัยของระยะเวลาในขั้นตอนการอนุมัติกฎระเบียบที่มีความแตกต่างกัน จึงส่งผลให้ความสอดคล้องระหว่างนโยบายการส่งเสริมและการบังคับใช้กฎหมายอาจถูกลดทอนลง และส่งผลต่อประสิทธิภาพของกฎหมายและนโยบาย

ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจดิจิทัลกับประเทศต่าง ๆ

ภายใต้การพัฒนาประเทศด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศกัมพูชาได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานความร่วมมือระหว่างประเทศในการแบ่งปันองค์ความรู้ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลโดยส่วนใหญ่จะเป็นองค์กรในระดับนานาชาติ เช่น UNESCO ที่มีการร่วมพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการสตรีในประเทศกัมพูชา เพื่อยกระดับความสามารถและทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัล เป็นต้น

โอกาส และความท้าทายสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT ในการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล

โอกาสต่อการพัฒนาประเทศด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ CLMVT นั้น ประกอบด้วย 1) ความร่วมมือกันระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนเพื่อเสริมความแข็งแกร่งในด้านนโยบาย การวางแผนและองค์ความรู้ต่าง ๆ และ 2) การเข้ามาของเงินทุนจากต่างประเทศ เนื่องจาก ภาคเอกชนในกลุ่มประเทศ CLMVT ส่วนใหญ่แล้วนั้นมีทรัพยากรเงินทุนที่ไม่เพียงพอต่อการ ปรับตัวเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ความเป็นดิจิทัล ดังนั้นการเข้ามาของนักลงทุน หรือทุนจาก ต่างประเทศจึงเป็นโอกาสที่สำคัญต่อการเติบโตของภาคเอกชน

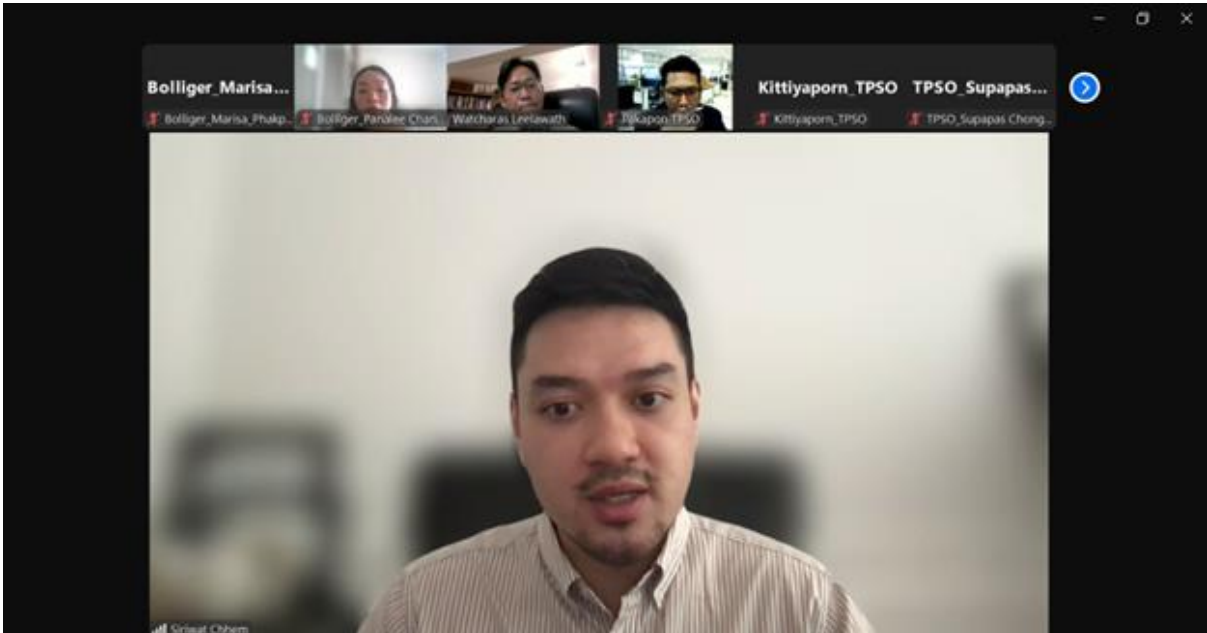
ความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ CLMVT คือ กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลที่รวดเร็วกว่าการพัฒนาของกลุ่มประเทศ CLMVT เนื่องจากในหลายบริบทของกลุ่มประเทศดังกล่าวยังคงอยู่ในระดับเริ่มต้นของการพัฒนา เช่น กฎหมายด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางไซเบอร์ในประเทศกัมพูชา ที่ยังอยู่ในขั้นเริ่มต้น ซึ่งไม่ได้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของอาชญากรรมทางไซเบอร์ต่าง ๆ ที่มีความก้าวหน้า เกินสถานการณ์การพัฒนาของประเทศ เป็นต้น

4.2.1.2 หน่วยงานภาคเอกชน

AI Forum

ในวันศุกร์ที่ 4 กรกฎาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก AI Forum โดยมี Mr. Siriwat William Chhem เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ บทบาทหน้าที่บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภายใต้การพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัล

Siriwat William Chhem เป็นผู้ก่อตั้งและประธานของ AI Forum มีประสบการณ์ด้านการวิจัยและนโยบาย โดยเคยทำงานในฐานะนักวิจัยให้กับ API (องค์กรวิจัย) 4 - 5 ปีและเป็นที่ปรึกษาให้กับสำนักงานส่งเสริมการลงทุนของกัมพูชา

ซึ่งปัจจุบัน ได้ออกมาก่อตั้งบริษัทเอกชน AI Forum เมื่อประมาณ 6 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่ให้บริการในด้านการจัดสัมมนา งานอบรม และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ (AI) อีกทั้ง ผู้แทนให้สัมภาษณ์ยังมีความสนใจในเศรษฐกิจดิจิทัล โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของกัมพูชา และยังคงมีเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานและบุคคลสำคัญในภูมิภาคอาเซียน

- สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT

โอกาสและความท้าทายด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศกัมพูชา

- ภาคการเงิน

ประเทศกัมพูชาก้าวข้ามเทคโนโลยีการชำระเงินแบบดั้งเดิม (การชำระเงินสดและบัตร) สู่อุปกรณ์ชำระเงินผ่านดิจิทัล (Digital Payment) อย่างรวดเร็ว เนื่องจากเทคโนโลยีที่ทันสมัยและการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่สะดวกขึ้น ช่วยให้การชำระเงินดิจิทัลในประเทศกัมพูชาเติบโตอย่างก้าวกระโดด อย่างไรก็ตาม การชำระเงินทางดิจิทัลยังคงมีอุปสรรคในด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ

ทั้งนี้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านบล็อกเชน (Blockchain) ที่มีการร่วมมือกับธนาคารของประเทศกัมพูชา ช่วยให้การทำธุรกรรมระหว่างธนาคาร (Interbank Transfer) สะดวกขึ้น มีความรวดเร็ว ลดต้นทุน และโปร่งใสมากขึ้น ซึ่งเป็นหนึ่งในจุดมุ่งหมายที่ทาง AI Forum ในการบูรณาการด้านการเงินและด้านเศรษฐกิจ

- เศรษฐกิจ

เศรษฐกิจกัมพูชาเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา โดยมีอัตราการเติบโตของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ (GDP) มากกว่าร้อยละ 7 ต่อปี การเติบโตนี้ขับเคลื่อนด้วยหลายภาคส่วนสำคัญ ได้แก่ การเกษตร การท่องเที่ยว การก่อสร้าง และการผลิต โดยเฉพาะการผลิตเสื้อผ้าและรองเท้า ซึ่งเป็นภาคส่วนสำคัญในการส่งออกของประเทศกัมพูชา แม้ว่าเศรษฐกิจจะเติบโตอย่างรวดเร็ว การเติบโตของภาคการเงินกลับสร้างความท้าทายให้กับภาคเศรษฐกิจดั้งเดิมที่เน้นแรงงานคนและค่าจ้างราคาถูก ซึ่งต้องปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลง

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ส่วนใหญ่มาจากจีน รองลงมาคือประเทศในภูมิภาคอาเซียน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ซึ่งมุ่งเน้นไปที่ภาคการผลิต

กฎหมายด้านความมั่นคงทางไซเบอร์และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ประเทศกัมพูชาได้ริเริ่มการร่างกฎหมายความมั่นคงทางไซเบอร์และกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีกระทรวงโทรคมนาคม (Ministry of Telecommunications) เป็นหน่วยงานหลักที่กำกับดูแลและดำเนินการร่างกฎหมายฉบับนี้ กระบวนการร่างกฎหมายได้มีการจัดประชุมและหารืออย่างกว้างขวาง โดยมีหลายหน่วยงานเข้าร่วม ไม่ว่าจะเป็นผู้กำหนดนโยบาย ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Technical expertise) และผู้ที่ไม่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Non-Technical expertise) รวมถึงบริษัทเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม การพัฒนากฎหมายมีความท้าทาย เนื่องจากเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะ Generative AI และเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่จะเข้ามาเปลี่ยนแปลงโลก กฎหมายใหม่จำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนและผู้บริโภค โดยเฉพาะในเรื่องความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของข้อมูล

โครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศกัมพูชา

- การเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ต

กัมพูชามีประชากรประมาณ 18 ล้านคน โดยมีอัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตผ่าน Wi-Fi และมีมือถือจำนวนมาก โดยประชาชน 1 คนอาจมีจำนวนโทรศัพท์มือถือมากกว่า 1 เครื่อง และมีการใช้งานโซเชียลมีเดียอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะ Facebook, Telegram, Instagram เนื่องจากประชาชนสามารถเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตได้ในราคาถูกลง โดยความเร็วที่ไม่จำกัด และมีเสถียรภาพ มีจุดให้บริการ Wi-Fi หลายแห่งในเขตเมือง

แม้โดยภาพรวมการเติบโตของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในกัมพูชาจะมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เพราะรัฐบาลให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ยังมีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตในบางพื้นที่ โดยเฉพาะ พื้นที่ชนบทที่อยู่ห่างไกล ยังคงมีข้อจำกัดในการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ต

- การเติบโตของธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup)

ธุรกิจสตาร์ทอัพในประเทศไทยมี 2 หน่วยงานหลัก ดำเนินงานภายใต้กระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง (the Ministry of Economy and Finance) ได้แก่

- ศูนย์สตาร์ทอัพ (Startup Center) มุ่งเน้นการสนับสนุนผู้ประกอบการสตาร์ทอัพ โดยตรงผ่านการฝึกอบรม การแข่งขัน การสร้างเครือข่าย การจัดการแข่งขัน และการนำผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเข้ามา
- สร้างระบบนิเวศสตาร์ทอัพ นำผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาอบรมและให้ความรู้ ซึ่งรวมทั้งธุรกิจสตาร์ทอัพและธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) โดยการให้เงินสนับสนุนและการให้ความรู้เชิงเทคนิค รวมถึงการร่วมมือกับพันธมิตรในต่างประเทศ

นอกจากนี้ ยังได้รับงบประมาณในการสนับสนุนจากภาคเอกชนมากกว่า 10 รายที่ประสบความสำเร็จ แต่หลังจากปี 2018 การลงทุนในสตาร์ทอัพใหม่ ๆ ชะลอลง เนื่องจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาค เช่น การแพร่ระบาดของโควิด-19 และความเชื่อมั่นของผู้บริโภคลดลง

- แพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce platforms) ในท้องถิ่น

ประเทศไทยมีแพลตฟอร์มสำหรับเรียกรถแท็กซี่และส่งอาหาร (Food delivery) จำนวนมาก หนึ่งในแพลตฟอร์มที่ประสบความสำเร็จจากธุรกิจสตาร์ทอัพคือ Gap24 แม้จะมีการแข่งขันจากธุรกิจต่างชาติอย่าง Foodpanda แต่ Gap24 ยังคงเป็นผู้เล่นหลักในตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของกัมพูชาอย่างไรก็ตาม ในส่วนของแพลตฟอร์มสำหรับเรียกรถแท็กซี่ ผู้เล่นจากต่างชาติอย่าง Grab กลับครองส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าแพลตฟอร์มในประเทศอย่าง Rideshare

ทั้งนี้ แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย อย่าง Facebook, Telegram เป็นแพลตฟอร์มที่สำคัญในการตลาดสำหรับธุรกิจ SME และเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารหลักของประชาชนภายในประเทศ เนื่องจากการชำระเงินทางดิจิทัลที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว การชำระเงินผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ จึงมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาทักษะมนุษย์ (Human Development)

ประเทศกัมพูชากำลังเร่งพัฒนาทักษะดิจิทัลของแรงงานเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล มีการดำเนินการหลายด้าน ได้แก่

- การปรับปรุงระบบการศึกษา: มีการเปิดมหาวิทยาลัยใหม่ ๆ ที่เน้นการสอนด้านไอทีและดิจิทัล รวมถึงการสร้างหลักสูตรที่ผสมผสานเทคโนโลยีกับศาสตร์อื่น ๆ
- การพัฒนาฝีมือแรงงาน: มีสถาบันฝึกอบรมด้านไอทีและดิจิทัลเกิดขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะเฉพาะทาง
- การสนับสนุนจากภาครัฐ: รัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาดิจิทัล มีหน่วยงานหลายแห่งร่วมกันผลักดันเรื่องการศึกษา การฝึกอบรม และการวิจัยด้านดิจิทัล

4.2.1.3 หน่วยงานภาควิชาการ

ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจดิจิทัล ประเทศกัมพูชา

ในวันพฤหัสบดีที่ 20 มิถุนายน 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับ Mr. Sven Callebaut ตัวแทนภาควิชาการและนักวิชาการอิสระ มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ **สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT**

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีวัดทางด้านเศรษฐกิจ, ศักยภาพในด้านการลงทุนทั้งในและนอกประเทศ, การจ้างงาน และนโยบายเศรษฐกิจภาครัฐ

สถานการณ์โดยทั่วไปของประเทศกัมพูชาในปัจจุบันหากเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ แล้วนั้นนับได้ว่าเป็นผู้ตามกระแส เนื่องจากการพัฒนาที่ช้ากว่าประเทศเพื่อนบ้านอยู่หลายด้านเหตุจากความไม่พร้อมทางด้านการเมืองในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทั้งนี้แม้ว่าจะเป็นประเทศที่ตามหลังแต่กัมพูชาก็ได้มีการพัฒนาในเชิงนโยบายภาครัฐเพื่อรองรับกระแสของเศรษฐกิจดิจิทัลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553

ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานเพื่อช่วยส่งเสริมความพร้อมของประเทศในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของกัมพูชานั้นยังต้องการการเข้าถึงและพัฒนาต่อไปโดยเฉพาะในเชิงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การเข้าถึงของอุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ในด้านการค้าและการลงทุนจากทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศนั้นมีการเติบโต แต่เป็นการเติบโตที่ช้าและไม่ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน เนื่องจากมีข้อจำกัดในหลายด้านที่เป็นปัจจัยที่เพิ่มภาระของนักลงทุนที่ต้องการจะเข้ามาลงทุนในกัมพูชา

จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT

ภายใต้ภาคส่วนเศรษฐกิจดิจิทัลของกัมพูชามีหลายปัจจัยสำคัญที่มีนัยสำคัญต่อการเติบโตของรายได้และการวางแผนนโยบายภาครัฐ โดยสามารถแบ่งออกเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนของประเทศได้ดังนี้

ประเทศกัมพูชานับว่ามีจุดเด่นในด้านของโครงสร้างพื้นฐานอยู่บ้าง เช่น การปรับใช้เทคโนโลยีของประชาชนที่นับว่าเป็นแนวโน้มที่ดี เนื่องจากประชาชนรุ่นใหม่มีความสนใจในแพลตฟอร์มออนไลน์และสื่อโซเชียลต่าง ๆ มากขึ้นจากคนรุ่นเก่า ซึ่งแสดงให้เห็นถึงโอกาสของการเข้ามาส่งเสริมการเปิดกว้างของอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีให้มากขึ้น นอกจากนี้ในภาคส่วนของแอปพลิเคชัน (Application) ต่าง ๆ ในปัจจุบันก็ได้รับการพัฒนาและได้รับการยอมรับในวงกว้างมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านการอุปโภคบริโภค หรือการธุรกรรมผ่าน BAKONG เป็นต้น

ในขณะที่เดียวกันก็มีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาและเปิดกว้างมากขึ้นของหลายภาคส่วน โดยเฉพาะนโยบายภาครัฐและกฎหมายเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลหรือการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัล เนื่องจากในปัจจุบันภายใต้การผลักดันของภาครัฐยังไม่มีกฎหมายใหม่ ๆ ที่ออกมาสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ด้านดิจิทัลอย่างชัดเจน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการบังคับและควบคุมทั้งในฝั่งของผู้บริโภคและผู้ลงทุน

นอกจากในส่วนของการสร้างพื้นฐาน เช่น การเข้าถึงสัญญาณโทรศัพท์ และสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ยังไม่สามารถเข้าถึงจังหวัดที่ห่างไกลจากตัวเมืองหลวงได้มากนัก อีกทั้งการเข้าถึงอุปกรณ์สื่อสารก็ยังเป็นช่องว่างของประชากรชนชั้นรายได้น้อยอยู่ที่ไม่มีการลงทุนทรัพย์ที่มากพอในการซื้อโทรศัพท์

และท้ายสุดคือ สิทธิและการเข้าถึงแพลตฟอร์มออนไลน์หรือสื่อต่าง ๆ ผ่านทางช่องทางออนไลน์ก็ยังคงถูกจำกัดแม้ว่ากลุ่มประชากรรุ่นใหม่จะให้ความสนใจในเรื่องของเทคโนโลยีและดิจิทัลมากขึ้นแต่ก็ยังคงถูกจำกัดในการเข้าถึงเนื้อหาหรือเว็บไซต์

กฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน และมุมมองต่อต้านกฎหมายด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มประเทศ CLMVT

ประเทศกัมพูชายังไม่มีกรอบกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลส่วนใหญ่แล้วต้องผ่านการปรับปรุงใหม่เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นและการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อให้การควบคุมและคุ้มครองมีศักยภาพมากขึ้นในการบังคับใช้ของกฎหมาย

การถ่วงสมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการกำกับดูแลด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ความก้าวหน้าของระบบเศรษฐกิจดิจิทัลมีความผันแปรที่รวดเร็วมาก จนอาจทำให้เกิดความลำบากในการบังคับใช้ของกฎหมายและนโยบายภาครัฐของบางประเทศ เช่น กัมพูชาที่มีความล่าช้าของการพัฒนากรอบกฎหมายและนโยบาย ทั้งนี้ความสมดุลของกฎหมายดิจิทัลในกัมพูชายังอยู่ในขั้นตอนของการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนตามประเทศต้นแบบอื่นเพื่อให้เกิดความเป็นเหตุเป็นผลมากที่สุดสำหรับประชาชน

โอกาส และความท้าทายสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT ในการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล

โอกาสสำหรับประเทศกัมพูชานั้นคือ การเข้ามาของนักลงทุนและความช่วยเหลือจากการเข้าร่วมความตกลงต่าง ๆ ทั้งนี้การเข้ามาของนักลงทุนในประเทศกัมพูชายังไม่ได้ส่งผลต่อการผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัลมากเท่าที่ควรเนื่องจากยังไม่ใช้ภาคส่วนหลักที่รัฐบาลผลักดันให้นักลงทุนได้เห็นอย่างประจักษ์ นอกเหนือจากนักลงทุนแล้วความร่วมมือในความตกลงต่าง ๆ ก็เป็นอีกหนึ่งโอกาสที่หากกัมพูชาได้มีโอกาสเข้าร่วมด้วยก็จะเป็นปัจจัยที่ช่วยผลักดันให้เกิดเป้าหมายที่ชัดเจนมากขึ้น

ความท้าทายของประเทศกัมพูชาคือ ความคาดหวังและอิทธิพลของประเทศร่วมความตกลง แม้ว่าการเข้าร่วมความตกลงต่าง ๆ ในระดับภูมิภาคหรือระดับนานาชาติจะเป็นโอกาสที่ดีให้กับกัมพูชา แต่ในอีกทางหนึ่งเปรียบเป็นดาบสองคมเนื่องจากว่ากัมพูชาเป็นประเทศที่มีอำนาจในการต่อรองน้อยกว่าหากเทียบกับอีกหลายประเทศในภูมิภาค ดังนั้นหากกัมพูชาเลือกเข้าร่วมความตกลงต่าง ๆ อาจเป็นการเปิดช่องทางให้ประเทศที่มีอำนาจเหนือกว่าเลือกใช้อัตราความตกลงให้ความตกลงให้กัมพูชาเสียเปรียบได้ เป็นต้น

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน และในมุมมองกลุ่มประเทศ CLMVT

ภายใต้การพัฒนากรอบนโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐกับกัมพูชาควรได้รับการเร่งพัฒนาและเริ่มบังคับใช้ในวงกว้างมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีมีความรวดเร็วมากและหากนโยบายไม่สามารถครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ อย่างตรงจุดจะเป็นการบังคับใช้นโยบายที่ไร้ประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ในมุมมองของกลุ่มประเทศ CLMVT ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นเป็นการดีต่อประเทศสมาชิกเนื่องจากการเข้าร่วมความตกลงต่าง ๆ ควรต้องรวมอำนาจในการต่อรองของประเทศเล็กเข้าไว้ด้วยกันเพื่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียว ทิศทางเดียวกันในการเสนอหรือโต้แย้งต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของประเทศในกลุ่ม

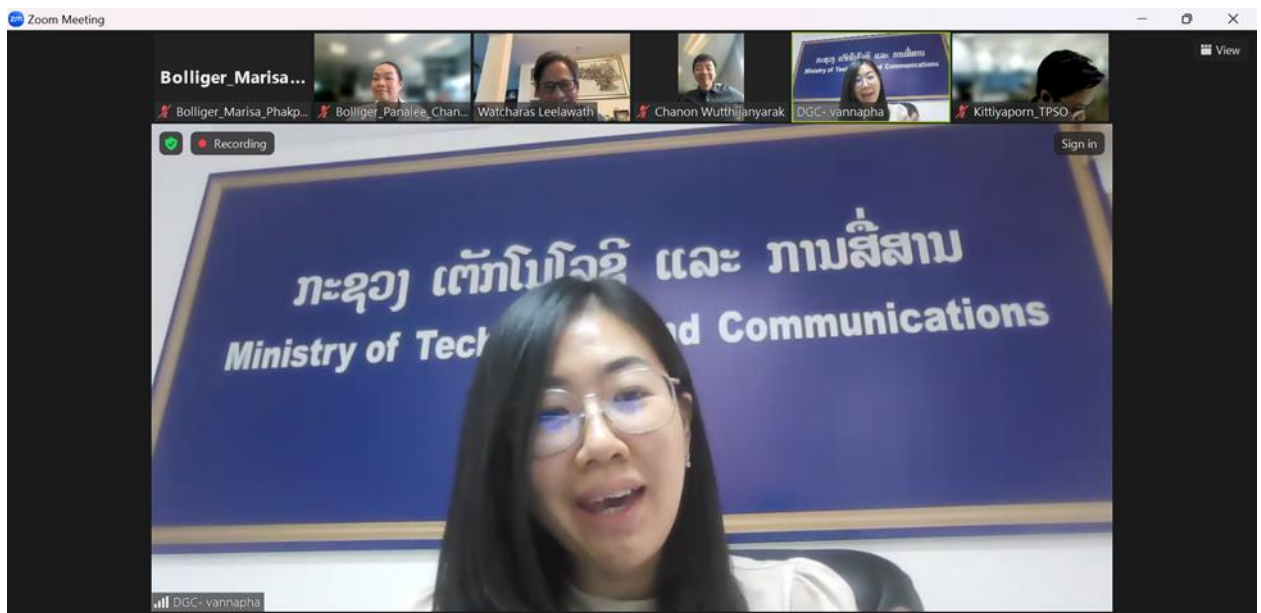
4.2.2 สปป. ลาว

4.2.2.1 หน่วยงานภาครัฐ

Digital Government Center (DGC)

ในวันพุธที่ 17 กรกฎาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงาน Digital Government Center โดยมี Ms. Vannapha Phommathansy เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ บทบาท หน้าที่บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานภายใต้การพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัล

DGC มีบทบาทสำคัญในการวางนโยบายการเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลดิจิทัล เช่น การพัฒนาระบบซอฟต์แวร์ พัฒนาแพลตฟอร์มต่าง ๆ ให้กับภาครัฐ อีกทั้งยังมีการส่งเสริมให้ความรู้กับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ การนำเครื่องมือกระบวนการบริการของภาครัฐในการเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล

➤ สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT

แผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล

วิสัยทัศน์การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลแห่งชาติ 2021 – 2040 (National Digital Economy Development Vision 2021-2040) มีแนวทางการดำเนินงาน 8 ข้อสำคัญ ซึ่งหนึ่งในนั้นได้มี การกล่าวถึงการบริหารรัฐบาลดิจิทัล โดยมีโครงการมากกว่า 100 โครงการที่จะสนับสนุน การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Digital Transformation) ซึ่งหลาย ๆ โครงการได้นำมาสู่แนวปฏิบัติ จริง โดยมากกว่าร้อยละ 60 ตัวอย่างเช่น ในช่วงโควิด - 19 ที่ผ่านมามีการพัฒนา ระบบ การจัดทำเอกสาร (E-document Management System) เป็นระบบที่ใช้สำหรับจัดเก็บ เรียกดู และ จัดการเอกสารต่าง ๆ ในรูปแบบดิจิทัล อีกทั้ง ยังมีแพลตฟอร์มอื่น ๆ เช่น การจัดทำระบบ video conference system เพื่อใช้ในการประชุมออนไลน์สำหรับภาครัฐ และการจัดทำแพลตฟอร์มที่เป็น พื้นที่ใช้ในการจัดเก็บและบริหารข้อมูลบน Cloud เพื่อความปลอดภัยของข้อมูลและป้องกันการรั่วไหลของข้อมูล

อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นความท้าทายในหลายประเด็น เช่น การเปิดเผยข้อมูลของ หน่วยงานรัฐ (Open Government Data) หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานรัฐ (Government Data Exchange) และการจัดทำศูนย์ข้อมูล (Data Center) ซึ่งได้เร่งจัดตั้งปฏิบัติ ตั้งตั้งแต่ปี 2565 แต่ยังมีปัญหาในเรื่องการจัดการระบบ เนื่องจากแต่ละหน่วยงานมีระบบที่มี การจัดการที่แตกต่างกัน ข้อมูลไม่ได้เกิดการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน โดยปัจจัยเหล่านี้ส่งผลอย่าง มีนัยสำคัญต่อการจัดตั้งรัฐบาลดิจิทัล

หลังจากผ่านช่วงวิกฤตโควิด - 19 รัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับ การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลที่มากขึ้น โดยรัฐบาลพยายามผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัลให้อยู่ในแผน ยุทธศาสตร์ของชาติ นอกจากนี้ รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลการจัดการระบบของ หน่วยงานรัฐ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน และการจัดทำศูนย์ข้อมูล (Data Center) โดยมีแนวทางการดำเนินงานในปี 2573 ให้แต่ละหน่วยงานแบ่งปันข้อมูล (Data Sharing) ร่วมกัน เพื่อลดการทำงานซ้ำซ้อนและลดต้นทุนในการดำเนินงาน

ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจดิจิทัลกับประเทศต่าง ๆ

DGC มีความตกลงภาคีกับประเทศกัมพูชา เวียดนาม และประเทศไทย โดยได้มีการจัดทำข้อตกลงบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ร่วมกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (MDES) โดยใน MOU มีการกล่าวถึง การแลกเปลี่ยนทางด้านนโยบาย (Policy Exchange) ระหว่างรัฐมนตรีทั้งสองฝั่ง การแลกเปลี่ยนทางด้านวิชาการ การแบ่งปันโครงการที่สำคัญ ๆ แพลตฟอร์มเกี่ยวกับรัฐบาลดิจิทัล และการแลกเปลี่ยนรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government Sharing)

อีกทั้ง DGC ได้ร่วมมือกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program: UNDP) โดย UNDP ได้สนับสนุนงบประมาณให้กับรัฐบาลดิจิทัล เช่น การพัฒนาแพลตฟอร์ม Gov-x และการช่วยเหลือในการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล การประเมิน Digital Maturity Assessment เพื่อวัดความพร้อมในการเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล นอกจากนี้ DGC ยังมีความร่วมมือกับประเทศออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกาในการจัดทำความมั่นคงทางไซเบอร์

ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจดิจิทัล

ปัจจัยที่ส่งเสริม ได้แก่ สถานการณ์โควิด-19 ซึ่งเป็นปัจจัยกระตุ้นที่สำคัญที่ทำให้เกิดการจัดตั้งรัฐบาลดิจิทัล และอีกปัจจัย คือ ภาครัฐได้มีการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล นำมาสู่แนวปฏิบัติมากขึ้น โดยได้มีการสนับสนุนงบประมาณ การดูแลบำรุงรักษาระบบฐานข้อมูล

ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูลในพื้นที่ห่างไกล เนื่องจากสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่กระจายได้ไม่ทั่วถึง โดยปัญหานี้ได้ส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และบริการต่าง ๆ ของประชาชนที่อยู่พื้นที่ห่างไกล

กฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัลที่สำคัญ ๆ

กฎหมายที่คุ้มครองและจัดการกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และความมั่นคงทางไซเบอร์หลายฉบับ เช่น กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายด้านความมั่นคงทางไซเบอร์ กฎหมายลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-signature Law) กฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (General Data Protection Law) และกฎหมายเทคโนโลยีขั้นสูง การเข้าใจและปฏิบัติตามกฎหมายเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ประกอบการและประชาชนสามารถดำเนินกิจกรรมทางดิจิทัลได้

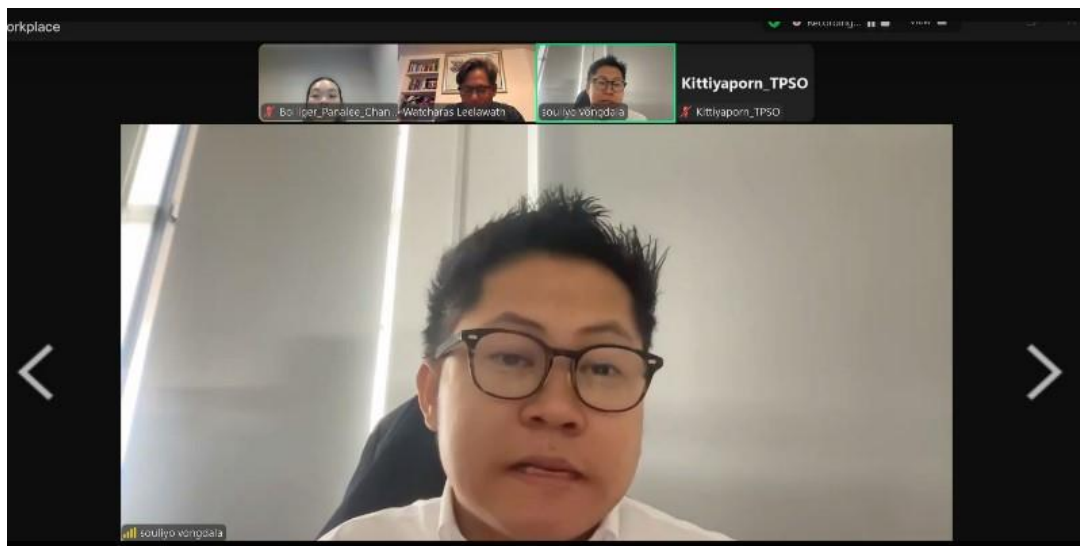
อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น DGC จึงพยายามผลักดันกฎหมายให้อยู่ในแนวปฏิบัติที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อผลประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและประชาชนทุกคน

4.2.2.2 หน่วยงานภาคเอกชน

LOCA COMPANY LIMITED

ในวันพฤหัสบดีที่ 29 สิงหาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก LOCA COMPANY LIMITED โดยมี Mr. Souliyo Vongdala เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ บทบาท หน้าที่บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานภายใต้การพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัล

LOCA Lao เป็นแอปพลิเคชันในเชิงการท่องเที่ยวและบริการด้านการคมนาคมโดยมีกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้งานคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวใน สปป. ลาว ที่ต้องการความสะดวกสบายในการเดินทาง และการชำระเงินผ่านทาง QR Code

โดย LOCA Lao ได้ดำเนินการธุรกิจในฐานะของผู้ให้บริการผ่าน Super App ที่ต้องการเป็นผู้นำตลาดแอปพลิเคชันในการท่องเที่ยวและคมนาคม โดยที่ในตลาดการแข่งขันปัจจุบัน

LOCA Lao มีคู่แข่งทางการค้าประมาณ 5 รายด้วยกันประกอบด้วย ผู้ให้บริการภายในประเทศ 2 ราย และผู้ให้บริการจากต่างประเทศอีก 2 รายจากต่างประเทศ นับว่าเป็นตลาดการแข่งขันที่ยังไม่ได้มีการแข่งขันสูงหากเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ แต่ด้วยจุดประสงค์เริ่มของ LOCA Laos ที่ต้องการบุกเบิกตลาดนี้ ก็นับว่าเป็นความท้าทายในการขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นผู้นำท่ามกลางคู่แข่งอื่น ๆ ในยุคดิจิทัล

➤ **สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT**

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีวัดทางด้านเศรษฐกิจ, ศักยภาพในการลงทุนทั้งในและนอกประเทศ, การจ้างงาน และนโยบายเศรษฐกิจภาครัฐ

การพัฒนาประเทศภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลนั้น สปป. ลาว นับว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่พยายามปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมที่เป็นดิจิทัลมากขึ้นผ่านการนำของภาครัฐภายใต้กรอบนโยบายการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจดิจิทัล

ภายใต้การสถานการณ์ปัจจุบันความพร้อมของ สปป. ลาว สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

■ **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน**

โครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลที่สำคัญคือ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันการเข้าเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในเมืองใหญ่นับว่ามีระดับการเข้าถึงและการใช้งานอย่างกว้างขวางซึ่งแตกต่างกับในพื้นที่ห่างไกลที่มีปัจจัยอุปสรรคหลายด้านในการเข้าถึงของการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานนี้

อย่างไรก็ตาม ภาครัฐมีจุดประสงค์ในการขยายความช่วยเหลือด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ห่างไกลด้วยการจัดตั้งกองทุนรัฐบาลเพื่อระดมทุนในการสร้างและจัดตั้งเสากกระจายสัญญาณอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ห่างไกล เพื่อขยายโอกาสในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประเทศในภาพรวมสูงขึ้น

▪ ด้านทรัพยากรบุคคล

ประชาชนใน สปป. ลาว ที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ส่วนใหญ่แล้วจะมีทักษะและความรู้ความเข้าใจในการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการใช้ชีวิตประจำวันในระดับที่สูง เช่น การชำระเงินหรือการทำธุรกรรมต่าง ๆ ผ่าน QR Code และแอปพลิเคชันตามลำดับ

นอกจากนี้ ในด้านการเรียนการสอนในระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัยได้แสดงแนวโน้มที่ดีต่อการพัฒนาประเทศในยุคดิจิทัลจากการที่นักเรียนและนักศึกษาส่วนใหญ่ในปัจจุบันมีความรู้และทักษะเบื้องต้นในการใช้เครื่องมือด้านดิจิทัลในการเรียนและการทำงานเป็นทุนเดิม ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงขีดความสามารถที่เพิ่มสูงขึ้นของทรัพยากรบุคคลรุ่นใหม่ของประเทศ

▪ ด้านกฎหมาย

สปป.ลาว มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในบางภาคส่วน อาทิ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และพระราชบัญญัติการระบุตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามในบางกฎหมายที่มีความจำเป็นในการร่างและบังคับใช้ยังคงอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาจากภาครัฐ อาทิ กฎหมายสำหรับสตาร์ทอัพ ที่ ณ ปัจจุบันยังคงอยู่ในขั้นตอนพิจารณาซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าในการบังคับใช้และไม่เท่าทันสถานการณ์ภายนอก

โอกาส และความท้าทายสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT ในการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล

โอกาสของ CLMVT ในพัฒนาประเทศด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นประกอบด้วย

- กระแสการเติบโตของแพลตฟอร์มต่าง ๆ ในตลาดโลก อาทิ แพลตฟอร์มในการสั่งและส่งอาหาร (Food Delivery) ที่สามารถเป็นปัจจัยกระตุ้นและผลักดันให้ประเทศมีการปรับตัวและมองหาโอกาสใหม่ ๆ ในการสร้างธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้มหาศาลของภาคเอกชนใน สปป. ลาว และประเทศอื่น ๆ ใน CLMVT ได้
- การปรับตัวในด้านธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ กล่าวคือ การปรับตัวในการจับจ่ายใช้สอยผ่านแอปพลิเคชัน หรือ QR Code ของประเทศต่าง ๆ สามารถมีอิทธิพลในการปรับตัวของตัวของกลุ่มประเทศ CLMVT ได้ เนื่องจากกลุ่มประเทศนี้มีนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเข้ามาเป็นจำนวนมาก และการใช้จ่ายต่าง ๆ ที่สะดวกกับนักท่องเที่ยว คือ การใช้จ่ายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งหาก CLMVT สามารถสร้างมาตรฐานและ

ช่องทางในการชำระเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ในหลากหลายรูปแบบ ก็จะเป็น การดึงดูดรายได้นักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

ในด้านของความท้าทายที่เห็นประจักษ์ คือ การพัฒนาของโลกภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัล ที่มีความรวดเร็วในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงของกระแสต่าง ๆ ในด้านเทคโนโลยี ซึ่งสวนทาง กับการพัฒนาในเชิงนโยบายและด้านกฎหมายของกลุ่มประเทศ CLMVT อาทิ ในการเสนอ พระราชบัญญัติเกี่ยวกับ Startup ใน สปป. ลาว ที่ใช้เวลาในการพิจารณานานกว่า 4 ปี และยังไม่ได้ข้อสรุปในปัจจุบัน

ด้านข้อเสนอแนะในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มประเทศนี้คือ การสร้าง Sand Box หรือสนามทดลองนโยบายในด้านการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อเป็น การทดลองก่อนการนำไปใช้จริง อาทิ ในกรณีของ สปป. ลาว ในด้านการพัฒนา FinTech ที่ควรมี การทดลองนโยบายในการส่งเสริม เนื่องจาก FinTech เป็นกุญแจสำคัญของการสร้างรากฐานที่ แข็งแกร่งของสตาร์ทอัพ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการทดลองก่อนนำไปสู่การประกาศใช้ นโยบายจริง

4.2.2.3 หน่วยงานภาควิชาการ

มหาวิทยาลัยแห่งชาติ สปป. ลาว (National University of Laos)

ในวันศุกร์ที่ 28 มิถุนายน 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกมหาวิทยาลัย แห่งชาติ สปป. ลาว (National University of Laos) โดยมี Dr. Phouphet Kyophilavong เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมมนา

➤ สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT

เศรษฐกิจของ สปป.ลาว มีแนวโน้มขยายตัวแข็งแกร่งขึ้นเล็กน้อยจากปัจจัยสนับสนุนคือการกลับมาของอุปสงค์จากต่างชาติตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในภูมิภาค แต่ยังมีความเสี่ยงด้านเสถียรภาพการคลัง การขาดดุลงบประมาณ ด้านการลงทุนภายในประเทศ รัฐบาลควรมีการสนับสนุนด้านทรัพยากรบุคคลากร ด้านเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติให้มากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาจะเน้นการลงทุนในด้านการเกษตร เป็นต้น

➤ ประเด็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล

สถานการณ์ปัจจุบัน แนวโน้มในอนาคต และ นโยบายภาครัฐเพื่อส่งเสริมการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัลในประเทศของท่าน

ปัจจุบัน สปป.ลาว มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับด้านดิจิทัล มีการมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากร การศึกษา และการวิจัยด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ (Information and Communication Technology: ICT) เพื่อรองรับอุตสาหกรรม 4.0 โดยมีกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกำกับดูแล อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับด้านดิจิทัลและการตรวจสอบความรู้ดิจิทัล (Digital Literacy Investigator) ของ สปป.ลาว ยังตามหลังประเทศอื่น ๆ ใน CLMVT

ทั้งนี้ในเรื่อง ทักษะสำคัญด้านดิจิทัล บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านดิจิทัลต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ในอนาคต รัฐบาลมีแผนที่จะจัดตั้งและพัฒนาการศึกษาในด้านเทคโนโลยี โดยการจัดตั้งคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อรองรับตลาดแรงงานในอนาคต โดยมีทุนการศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากประเทศญี่ปุ่น

จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT

จุดแข็งในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลคือ สปป.ลาว ได้มีส่วนร่วมในการลงนามกรอบความตกลงของอาเซียนที่สำคัญ ๆ เช่น ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ซึ่ง จะ ช่วย ให้ ประเทศ ได้ เปรียบ ในข้อตกลงด้านการค้ามากขึ้นและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ จุดแข็งที่สำคัญอีกประการคือ สปป.ลาวได้เข้าร่วมแผน Belt and Road Initiative (BRI) กับประเทศจีน ซึ่งช่วยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศอย่างมาก เช่น โครงการรถไฟความเร็วสูง ที่สามารถลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์และเชื่อมโยงตลาดการค้าระหว่างประเทศจีนและ สปป.ลาว อีกทั้งยัง ช่วยให้ประเทศเอาชนะข้อจำกัดด้านภูมิรัฐศาสตร์ธรรมชาติของการเป็นประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล (landlocked Country)

ในขณะเดียวกัน สปป.ลาว ยังมีจุดอ่อน ในเรื่องการขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดิจิทัล ปัจจุบัน สปป.ลาว ยังไม่มีมหาวิทยาลัยเฉพาะด้านเทคโนโลยี หรือด้านดิจิทัล นักศึกษาและบุคลากรที่มีความชำนาญนั้นยังมีจำกัด ทั้งการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การขาดการสนับสนุนด้านการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในเรื่องของดิจิทัล การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและบริการด้านดิจิทัลยังไม่ทั่วถึง และที่สำคัญคือการขาดดุลงบประมาณภาครัฐที่เป็นนัยสำคัญของการส่งเสริมด้านดิจิทัลในภาคส่วนต่าง ๆ ปัจจัยที่กล่าวไปข้างต้นเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

กฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน และมุมมองต่อต้านกฎหมายด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มประเทศ CLMVT

สปป.ลาว ได้มีการร่วมลงนามสนธิสัญญา ERIA (Economic Research Institute for ASEAN and East Asia) ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในระดับ

ภูมิภาค การช่วยเหลือในด้านการวิจัย และการเสริมสร้างศักยภาพในด้านบุคลากร ผ่านการฝึกอบรมและแลกเปลี่ยนความรู้ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติด้านความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลยังอยู่ในขั้นเริ่มต้น รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลยังไม่มี ความชัดเจน

การถ่วงสมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการกำกับดูแลด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบัน การใช้งานสัญญาณอินเทอร์เน็ตของประชากรในประเทศครอบคลุมร้อยละ 60 – 70 ธุรกิจที่ดำเนินในรูปแบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) เช่น LOCA, kokkok ยังมีอยู่จำกัด เนื่องจากความต้องการตลาดมีน้อยและสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่จำกัดแค่เฉพาะบางพื้นที่ ในส่วนของการกำกับดูแลด้านกฎหมายนั้นยังมีแนวทางที่ไม่ชัดเจน อีกทั้ง การยินยอมและการกำกับดูแลดิจิทัลของภาครัฐ ทั้งการถ่ายโอนข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล การลบข้อมูลและการแจ้งเตือนการละเมิด ยังขาดกฎหมายในการคุ้มครองข้อมูล

โอกาส และความท้าทายสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT ในการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล

การลงทุนในบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญดิจิทัล สปป.ลาว ยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านดิจิทัล มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนเฉพาะด้านเทคโนโลยี การวิจัยและการพัฒนาไม่เพียงพอ ซึ่งก็ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลภายในประเทศ

การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ด้านดิจิทัลและเทคโนโลยี ด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) และด้านโครงสร้างพื้นฐาน ยังต้องการแหล่งเงินทุนจากภายนอก เนื่องจากหน่วยงานที่กำกับดูแลยังไม่มีแผนการดำเนินงานที่แน่ชัด โดยต้องมีการเปิดเสรีด้านการค้าและการลงทุนให้มากขึ้น รวมทั้งจะต้องมีการปฏิรูปกฎระเบียบ โดยเฉพาะด้านการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านดิจิทัล

4.2.3 เมียนมา

4.2.3.1 หน่วยงานภาครัฐ

Ministry of Science and Technology

ในวันศุกร์ที่ 23 กรกฎาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก Ministry of Science and Technology โดยมี Ms. Tin Tin Thein เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT

สถานการณ์ปัจจุบัน แนวโน้มในอนาคต และนโยบายภาครัฐเพื่อส่งเสริมการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัลในประเทศของท่าน

สถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบันของประเทศเมียนมาได้ผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากมาแล้ว โดยในปี 2023 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อยู่ที่ 5.5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ แม้จะมี

แนวทางในการดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติ การเพิ่มแรงจูงใจให้ภาคเอกชน โดยเฉพาะภาคการผลิต โครงสร้างพื้นฐาน และโทรคมนาคม อย่างไรก็ตาม ปัญหาเฉพาะภายในประเทศยังเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตของ GDP โดยเฉพาะปัญหาความไม่มั่นคงทางการเมือง

ทั้งนี้ อัตราการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตภายในประเทศจำนวนร้อยละ 33 และอัตราการเข้าถึงโทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวนร้อยละ 60 แต่การชำระเงินดิจิทัลและธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) ภายในประเทศกำลังเติบโต เนื่องจากแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การพัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัล และการขยายเครือข่าย 5G ซึ่งมีการกำกับดูแลโดยหน่วยงานด้านโทรคมนาคมและดิจิทัล (Telecommunication and Digital) ของประเทศ

➤ ประเด็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล

การถ่วงสมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการกำกับดูแลด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ทั้งนี้ การเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตภายในประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล อย่างไรก็ตาม จำนวนการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่และโซเชียลมีเดียมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น

ความมั่นคงทางไซเบอร์ในประเทศเมียนมามีความสำคัญและน่ากังวลอย่างยิ่ง กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงได้ร่างกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงทางไซเบอร์ (Cybersecurity Law) เพื่อรับมือกับภัยคุกคามที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ กระทรวง ฯ ได้มีการพูดคุยเกี่ยวกับกฎหมายโทรคมนาคมและกฎหมายธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) และการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล อย่างไรก็ตาม ประเทศยังต้องเผชิญกับความท้าทายด้านกฎระเบียบที่เอื้อต่อการพัฒนาในด้านนี้อยู่เช่นกัน

ทั้งนี้ เทคโนโลยีมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล โดยการร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชนสามารถสร้างความสมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการกำกับดูแลด้านกฎหมาย

ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจดิจิทัลกับประเทศต่าง ๆ

ประเทศเมียนมาได้ร่วมมือด้านเศรษฐกิจดิจิทัลกับประเทศต่าง ๆ มากมาย เช่น ประเทศอินเดีย ญี่ปุ่น และเยอรมัน ผ่านโครงการอบรมและการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) และการพัฒนาเครือข่าย (Networking Development) ทั้งนี้ ประเทศเมียนมาได้มีความร่วมมือกับภาคเอกชน เช่น Cisco Academy Program ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการฝึกอบรมทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT)

โอกาส และความท้าทายสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT ในการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล

ในมุมมองของผู้แทนที่ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ความร่วมมือระหว่างประเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาบุคลากรดิจิทัลร่วมกัน การส่งเสริมการค้าข้ามพรมแดน และการแบ่งปันความรู้ด้านดิจิทัล ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศในการก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ผู้ให้สัมภาษณ์ยังมองว่า นี่คือนโอกาสอันดีสำหรับประเทศในการพัฒนาศักยภาพและเศรษฐกิจดิจิทัล ทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากร การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และการร่วมมือกับต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม ประเทศยังต้องเผชิญกับความท้าทายในหลายด้าน เช่น กฎระเบียบที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา ความมั่นคงทางไซเบอร์ การเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ต และช่องว่างทางดิจิทัลที่ยังคงมีอยู่

4.2.3.2 หน่วยงานภาคเอกชน

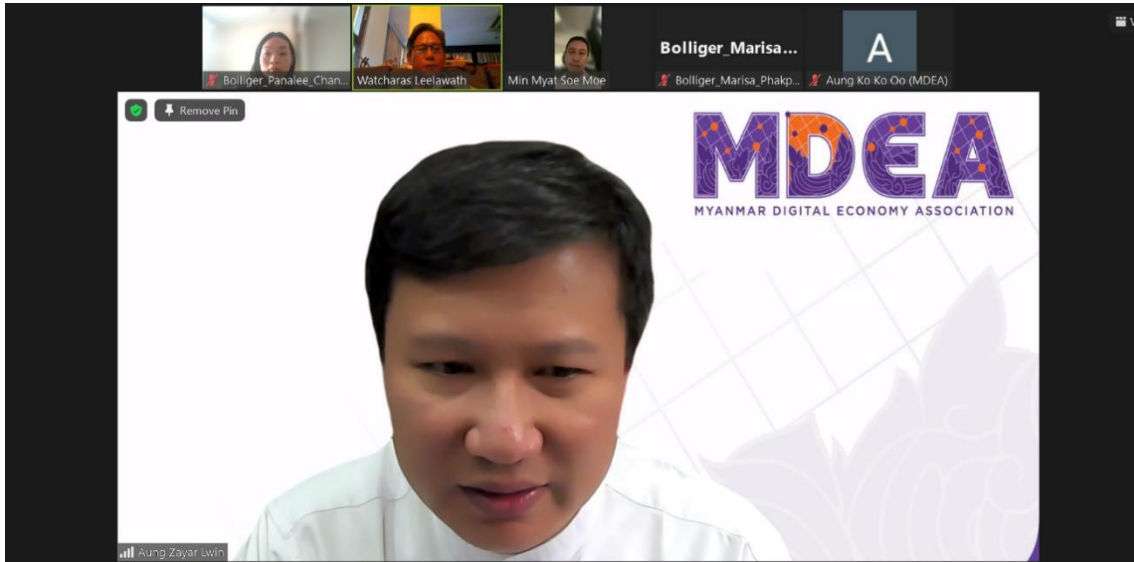
Myanmar Digital Economy Association

ในวันศุกร์ที่ 5 กรกฎาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับ

1. Aung Zayar Lwin - MDEA President
2. U Min Myat Soe Moe - MDEA Advocacy Chair
3. U Aung Ko Ko Oo - MDEA Executive Director

จากหน่วยงาน Myanmar Digital Economy Association มีรายละเอียดการสัมภาษณ์
ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในภาคด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีวัดทางด้านเศรษฐกิจ ศักยภาพในด้านการลงทุนทั้งในและนอกประเทศ การจ้างงาน และนโยบายเศรษฐกิจภาครัฐ

เมียนมามีความก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่รวดเร็วแต่ก็ยังถือว่าช้ากว่าประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ ในกลุ่มประเทศ CLMVT ทั้งนี้ในด้านอื่น ๆ ทั้งการลงทุนและการจ้างงานมีแนวโน้มที่ลดลงเนื่องจากสถานการณ์การเมืองที่เป็นสาเหตุให้การวางแผนต่าง ๆ หยุดชะงักและล่าช้าลง

ในด้านการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) หากเทียบเป็นรายไตรมาส ในปี 2567 ไตรมาสที่ 1 มีการประมาณการลดลงจากปีก่อนหน้า จึงเป็นสาเหตุที่ในด้านอุตสาหกรรมต่าง ๆ ยังไม่ได้มีการเติบโตได้ดีเท่าที่ควร

จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT

จุดแข็งของเมียนมาภายใต้บริบทเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นคือความพร้อมของภาคเอกชนและภาคประชาชน กล่าวคือ ภาคเอกชนมีความกระตือรือร้นในการปรับตัวและปรับเปลี่ยนองค์กรเพื่อรองรับในการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล ทั้งในด้านบุคลากร และการวางระบบการบริหารต่าง ๆ นอกจากนี้ในส่วนของภาคประชาชนนั้นมีการเปลี่ยนแปลงและเปิดรับการเข้ามาของเทคโนโลยีทั้งโดยเฉพาะในด้านการสื่อสาร และการซื้อขายสินค้า ทั้งนี้ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาที่ผู้คนไม่สามารถออกจากที่พักอาศัยได้ พบว่าสถิติการใช้งานอินเทอร์เน็ตและช่องทางโซเชียลที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ช่องทางแอปพลิเคชัน Facebook เนื่องจากเป็นช่องทางเดียวที่ประชาชนคุ้นเคยและเข้าถึงมาตลอด

จุดอ่อนของเมียนมาโดยหลักแล้วปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ การบริหารและตัดสินใจของรัฐบาล เนื่องจากเมียนมามีเหตุการณ์ด้านการเมืองที่ยังไม่เสถียรมากนัก เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการอนุมัติโครงการต่าง ๆ แม้ว่าหน่วยงานภาครัฐจะเห็นความสำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัล มีการส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ MDEA ก็มีมีส่วนช่วยสนับสนุนในด้านนี้ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ความซับซ้อนของระบบการรับอนุมัติโครงการต่าง ๆ จำเป็นต้องผ่านคณะกรรมการจากรัฐบาลหลายระดับ ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีข้อกังวลและมีความขัดแย้งในการอนุมัติแต่ละโครงการกันภายในจึงยิ่งส่งผลให้เกิดความล่าช้าเพิ่มขึ้นอีก

กฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน และมุมมองต่อด้านกฎหมายด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มประเทศ CLMVT

เมียนมายังไม่มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคมและเศรษฐกิจดิจิทัลให้เป็นฉบับที่เหมาะสมและสามารถปรับใช้ในสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศได้ ทั้งนี้ในกฎหมายที่เมียนมามีอยู่ส่วนใหญ่จะยังคงเป็นร่างกฎหมายที่ต้องรอการอนุมัติ เช่น ร่างกฎหมายความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) เป็นต้น

หากให้กล่าวถึงมุมมองต่อด้านกฎหมายด้านเศรษฐกิจดิจิทัลนั้น ทาง MDEA มีความคิดเห็นว่าภาครัฐควรต้องมีขั้นตอนการทำงานที่รวดเร็วขึ้นเพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการรับรองและบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากเนื้อหาของกฎหมายมีพร้อมแล้วแต่ยังอยู่ในสถานะที่เป็นเพียงร่างอยู่เท่านั้นเอง

การถ่วงสมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการกำกับดูแลด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เมียนมาดำเนินการพัฒนาและสนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัลตาม Myanmar Digital Economy Roadmap ที่ให้ความสำคัญ 7 กลยุทธ์หลักอันได้แก่ การค้าดิจิทัล รัฐบาลดิจิทัล การเชื่อมโยงดิจิทัล การพัฒนาและสร้างทักษะดิจิทัล ความปลอดภัยดิจิทัล นวัตกรรมดิจิทัล และด้านความสอดคล้องกฎหมายและนโยบายภาครัฐ ทั้งนี้เมียนมาพยายามร่างกฎหมายเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับ Roadmap ที่เป็นแผนตั้งต้น

อย่างไรก็ตาม การถ่วงดุลระหว่างกฎหมายและนโยบายภาครัฐจะเกิดความสมดุลได้ ย่อมต้องเริ่มจากการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นทางการและครอบคลุมภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้ได้มากที่สุด ซึ่งในบริบทของเมียนมาในปัจจุบันยังไม่สามารถดำเนินการในการอนุมัติได้

โอกาส และความท้าทายสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT ในการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล

สำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT นั้นแม้ว่าดูภายนอกจะมีความคล้ายคลึงกันในด้านสิ่งแวดล้อมและความพร้อมต่าง ๆ อย่างไรก็ตามแต่ละประเทศสมาชิกก็มีความพัฒนาในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่แตกต่างกัน จึงอาจมีช่องว่างในการพัฒนาให้ทุกประเทศก้าวสู่สังคมและเศรษฐกิจดิจิทัลพร้อมกัน

ทั้งนี้ในบริบทของประเทศเมียนมาที่นับว่าเป็นประเทศสมาชิกที่ยังมีการพัฒนาที่ล่าช้า โอกาสที่จะสามารถช่วยผลักดันประเทศในด้านนี้ได้ ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนความพร้อมของภาคเอกชน 2) การเปิดกว้างในการปรับใช้ดิจิทัลในชีวิตประจำวันของประชาชน ทั้งนี้ โอกาสที่กล่าวไปข้างต้นจะสามารถเกิดขึ้นได้หรือไม่นั้นจำเป็นต้องมีองค์กรภาครัฐและหน่วยงานระหว่างประเทศเข้ามาสร้างรากฐานและโอกาสให้มากขึ้น

ความท้าทายของเมียนมายังคงฝังอยู่ในเกือบทุกภาคส่วน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการของภาครัฐ 2) การปิดกั้นการแพร่หลายของสื่อโซเชียลที่เป็นช่องทางการเชื่อมต่อเมียนมาสู่โลกดิจิทัลภายนอก 3) ความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยีดิจิทัล 4) การพัฒนาทักษะดิจิทัล 5) การอพยพออกของแรงงานที่มีทักษะขั้นสูงเนื่องจากต้องการหลบหนีจากเมียนมา และ 6) ด้านงบประมาณที่นำมาลงทุนเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน
และในมุมมองกลุ่มประเทศ CLMVT

สำหรับในด้านนโยบายของเมียนมาเองควรมีการบริหารในการอนุมัติเพื่อดำเนินการโครงการให้มีความรวดเร็วและแม่นยำ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบังคับใช้ภายใต้สถานการณ์ในปัจจุบัน เพราะหากมีความล่าช้าอาจทำให้เกิดช่องว่างในการวางแผนและพัฒนาได้

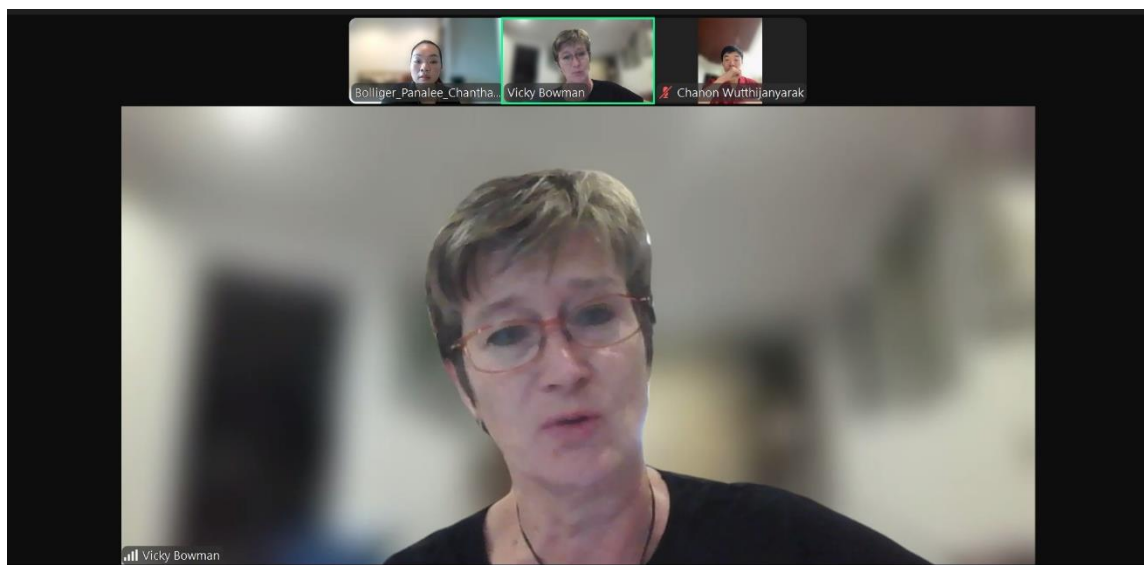
ความร่วมมือกันระหว่างประเทศสมาชิกนั้นทาง MDEA มีความเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีและควรเกิดขึ้นเนื่องจากกลุ่มประเทศนี้เป็นประเทศที่ยังมีช่องว่างในการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจดิจิทัลได้อีก และหากมีความร่วมมือหรือเพื่อหาวิธีการและแผนการพัฒนาร่วมกันภายใต้บริบทนี้จะเป็นการดีที่เสริมสร้างความแข็งแกร่งทางการค้า การลงทุนและการก้าวสู่สังคมและเศรษฐกิจดิจิทัล

4.2.3.3 หน่วยงานภาควิชาการ

Myanmar Centre for Responsible Business (MCRB)

ในวันศุกร์ที่ 23 กรกฎาคม 2567 ได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก Vicky Bowman ตัวแทนภาควิชาการและนักวิชาการอิสระ มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตทางด้านเศรษฐกิจ ศักยภาพ
ในด้านการลงทุนทั้งในและนอกประเทศ การจ้างงาน และนโยบายเศรษฐกิจภาครัฐ

สถานการณ์เศรษฐกิจของเมียนมาในปัจจุบันกำลังเผชิญความวุ่นวายทางการเมือง จึงส่งผลให้เกิดความชะงักในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศทั้งหมด อีกทั้งในด้านของการลงทุนและด้านการจ้างงานที่มีแนวโน้มที่ลดลงเช่นกัน

ในส่วนของนโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลของเมียนมานั้นยังคงดำเนินการตาม Myanmar Digital Economy Roadmap เช่นเดิม เนื่องด้วยการหยุดชะงักทางด้านนโยบายต่าง ๆ จากสถานการณ์ด้านการเมืองจึงยังไม่เห็นโครงการหรือการพัฒนาด้านเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างเป็นทางการของเมียนมา

จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT

จุดแข็งของเมียนมาในการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นนับว่ามีความพร้อมหากไม่ติดปัจจัยความไม่มั่นคงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากเมียนมานั้นมีความตื่นตัวในการเตรียมพร้อมทั้งในด้านทรัพยากรบุคคลที่มีการส่งเสริมในเรื่องของทักษะด้านดิจิทัลที่จำเป็นต่าง ๆ และด้านโครงสร้างพื้นฐานที่พยายามขยายการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 4G และ 5G ไปสู่เมืองที่สำคัญ

ในส่วนของจุดอ่อนของเมียนมาภายใต้การพัฒนาและสนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัลนั้น โดยหลักแล้วมาจากปัจจัยทางด้านการเมือง เนื่องจากเหตุการณ์รัฐประหารในเมียนมาเมื่อปี 2564 ซึ่งส่งผลให้เกิดการล้มเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในหลายพื้นที่ของเมียนมา ซึ่งเป็นปัจจัยที่สร้างผลกระทบอย่างมากให้กับการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ปัจจัยด้านการเมืองแล้วอีกปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนของเมียนมาคือ ความไม่พร้อมของกรอบกฎหมาย ซึ่งสะท้อนถึงการที่เมียนมาไม่มีกรอบกฎหมายเพื่อรองรับการกระทำทั้งในด้านการค้า การเงินการธนาคารและกิจกรรมอื่น ๆ ทางดิจิทัล ที่สมควรจะได้รับการกำหนดทิศทางที่ชัดเจนภายใต้กฎหมาย

กฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน และมุมมองต่อต้านกฎหมายด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มประเทศ CLMVT

ภายใต้เรื่องของกรอบกฎหมายของเมียนมายังไม่มีกรอบการดำเนินการเพื่อส่งเสริมด้านเศรษฐกิจออกอย่างชัดเจนเท่าที่ควร ในปัจจุบันด้วยปัจจัยความวุ่นวายทางการเมืองจึงส่งผลต่อการยื่นเสนอร่างกฎหมายหรือ พระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลเป็นเหตุให้หลาย ๆ กฎหมายยังคงอยู่ในขั้นตอนของการร่างอยู่

การถ่วงสมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการกำกับดูแลด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เนื่องด้วยเมียนมามีกฎหมายที่ครอบคลุมในเรื่องของเศรษฐกิจดิจิทัลไม่เพียงพอหากเทียบกับประเทศในกลุ่ม CLMVT ดังนั้นการถ่วงสมดุลจึงยังเป็นเรื่องที่ยังคงคลุมเครืออยู่

โอกาส และความท้าทายสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT ในการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล

โอกาสสำหรับเมียนมาในสถานการณ์เช่นนี้ คือ การเพิ่มขึ้นของการลงทุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อเป็นการกระตุ้นและผลักดันด้านดิจิทัลต่อเนื่องได้ในอนาคต

ในขณะเดียวกันความท้าทายของเมียนมาภายใต้หัวข้อเศรษฐกิจดิจิทัลคือการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลของโลก เนื่องจากเมียนมายังคงมีอุปสรรคในหลายด้าน เช่น การเมืองการปกครอง การบริหารจัดการ ทรัพยากรบุคคลและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับดิจิทัลที่ยังต้องได้รับการแก้ไข ซึ่งอาจเป็นต้นเหตุให้เมียนมาไม่สามารถก้าวทันประเทศอื่น ๆ ที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วได้ และอาจเป็นจุดบอดของเมียนมาในด้านขีดความสามารถในการแข่งขันอีกด้วย

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน และในมุมมองกลุ่มประเทศ CLMVT

ความร่วมมือระหว่างประเทศ CLMVT นั้นเป็นเรื่องที่ดี เนื่องจากประเทศสมาชิกส่วนใหญ่มีความคล้ายกันบริบทของการบริหารและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของประเทศ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องง่ายในการทำความเข้าใจและเป็นต้นแบบให้กันและกันในด้านกรวางนโยบายหรือกฎหมายต่าง ๆ ทั้งนี้การร่วมมือกันระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกจะสามารถเพิ่มโอกาสในการขอ

ความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากประเทศที่พัฒนาแล้วในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และนโยบายภาครัฐ

4.2.4 เวียดนาม

4.2.4.1 หน่วยงานภาครัฐ

E-commerce and Digital economy, Ministry of Industry and Trade

ในวันศุกร์ที่ 2 สิงหาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก E-commerce and Digital economy, Ministry of Industry and Trade โดยมี Mr. Le The Phuc เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT

สถานการณ์ปัจจุบัน แนวโน้มในอนาคต และนโยบายภาครัฐเพื่อส่งเสริมการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัลในประเทศของท่าน

ประเทศเวียดนามนับว่าเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าในการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดการระบาดของไวรัสโควิด - 19 ที่เป็นจุดเริ่มเปลี่ยนของการปรับตัวทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการให้ความสำคัญกับดิจิทัลมากขึ้น โดยภาคอุตสาหกรรมที่มีนัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงของดิจิทัลนั้นได้แก่ ภาคสาธารณสุขและภาคการเงินและการธนาคาร

นอกจากนี้การพัฒนาด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของเวียดนาม สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

▪ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

เวียดนามมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัลในหลายด้าน อาทิ การเตรียมความพร้อมของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งในตัวเมืองใหญ่ เช่น ฮานอย และโฮจิมินห์ ที่มีความพร้อมในเครือข่ายอยู่แล้ว แต่ในปัจจุบันมีการขยายและพัฒนาในส่วนของอินเทอร์เน็ต 5G เพิ่มเติม

นอกจากนี้ การสนับสนุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ห่างไกลก็เป็นจุดสำคัญที่ทางภาครัฐคำนึงถึงและได้พยายามริเริ่มโครงการต่าง ๆ เพื่อขยายเครือข่ายให้ประชากรในแถบห่างไกลเข้าถึงได้เช่นกัน

อีกทั้งภาครัฐได้ริเริ่มการใช้ระบบยืนยันตัวตนอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้แอปพลิเคชัน VNEID ที่เป็นแอปพลิเคชันในการรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่าง ๆ เช่น บัตรประชาชน หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นในการยืนยันตัวตนโดยสามารถเข้าผ่านแอปพลิเคชันได้ในแอปพลิเคชันเดียว

▪ ด้านนโยบาย

ด้านนโยบายภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลในเวียดนามนั้น ดำเนินตามแผนนโยบาย Vietnam Digital Transformation Agenda ที่ให้ความสำคัญกับ 3 ภาคส่วนหลัก ๆ

ของการพัฒนา ได้แก่ รัฐบาลดิจิทัล เศรษฐกิจดิจิทัล และสังคมดิจิทัล โดยในแต่หลักภาคส่วนตามการพัฒนา ก็ได้วางแผนการดำเนินการยกระดับประเทศด้วยการทำงานร่วมกันของภาคส่วนท้องถิ่น ภาคส่วนหน่วยงานรัฐบาล และในภาคส่วนของความร่วมมือระดับประเทศ โดยมี การกำหนดทิศทางและขอบเขตของการพัฒนาตามตัวชี้วัดที่ตั้งไว้

- **ด้านกฎหมาย**

ด้านกฎหมายประเทศเวียดนามนับว่าเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการร่างและบังคับใช้กฎหมายเพื่อตอบสนองจุดประสงค์และการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์เทคโนโลยีดิจิทัลภายนอก ด้วยการออกพระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT

จุดแข็งของเวียดนามในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลคือ การเป็นประเทศที่มีการปรับตัวด้านความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่รวดเร็ว เนื่องจากประชากรรุ่นใหม่ที่มีจำนวนสัดส่วนที่สูง และสะท้อนการปรับใช้เทคโนโลยีในการใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นสัญญาณที่ดีต่อการเตรียมความพร้อมของประเทศสู่การเข้าสู่สังคมและเศรษฐกิจดิจิทัล

จุดอ่อนของเวียดนามสามารถแบ่งออกเป็น

- **ด้านกฎหมาย**

แม้ว่าเวียดนามจะมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลมากระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ยังคงไม่ครอบคลุมในบางส่วนที่เป็นส่วนที่จำเป็นในการสร้างและส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลด้วยเช่นเดียวกัน อาทิ เรื่องปัญญาประดิษฐ์ และการใช้จ่ายผ่านอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

- **ด้านทรัพยากรบุคคล**

เวียดนามเป็นประเทศในกลุ่ม CLMVT ที่มีสัดส่วนของประชากรในช่วงวัยเด็ก และในวัยทำงานเป็นสัดส่วนสูงซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่สามารถผลักดันประเทศได้ง่ายกว่าประเทศที่เข้าสู่สังคมสูงอายุที่ยากต่อการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงนั้นยังเกิดได้ยากเนื่องจากว่า

ทักษะต่าง ๆ ด้านดิจิทัลที่เป็นทักษะขั้นสูงที่จำเป็นในตลาดแรงงานยังคงขาดแคลนในกลุ่มของวัยแรงงานของเวียดนามอยู่มาก

- ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

โครงสร้างพื้นฐานหลายด้านยังคงเป็นความท้าทายของเวียดนามเนื่องจากตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ของเวียดนามนั้นมีความยาวและเป็นภูเขา จึงเป็นการยากต่อการขยายการเข้าถึงของโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต

- ด้านเงินทุน

เวียดนามยังคงต้องการเงินทุนจากภายนอกเข้ามาช่วยการพัฒนาและการลงทุนต่าง ๆ ในประเทศ เนื่องด้วยเวียดนามยังจัดว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่ไม่ได้มีต้นทุนด้านเงินทุนที่สูงและเพียงพอต่อการพัฒนาหรือริเริ่ม Mega Project ต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืนด้วยตนเอง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน และในมุมมองกลุ่มประเทศ CLMVT

มุมมองในการสร้างหรือเข้าร่วมกลุ่มความร่วมมือภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลหากให้มองในมุมมองของเวียดนามและกลุ่มประเทศ CLMVT นั้นมีความจำเป็น เนื่องจากกลุ่มประเทศ CLMVT เป็นประเทศที่ยังขาดทรัพยากรที่จำเป็นหลายด้านในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

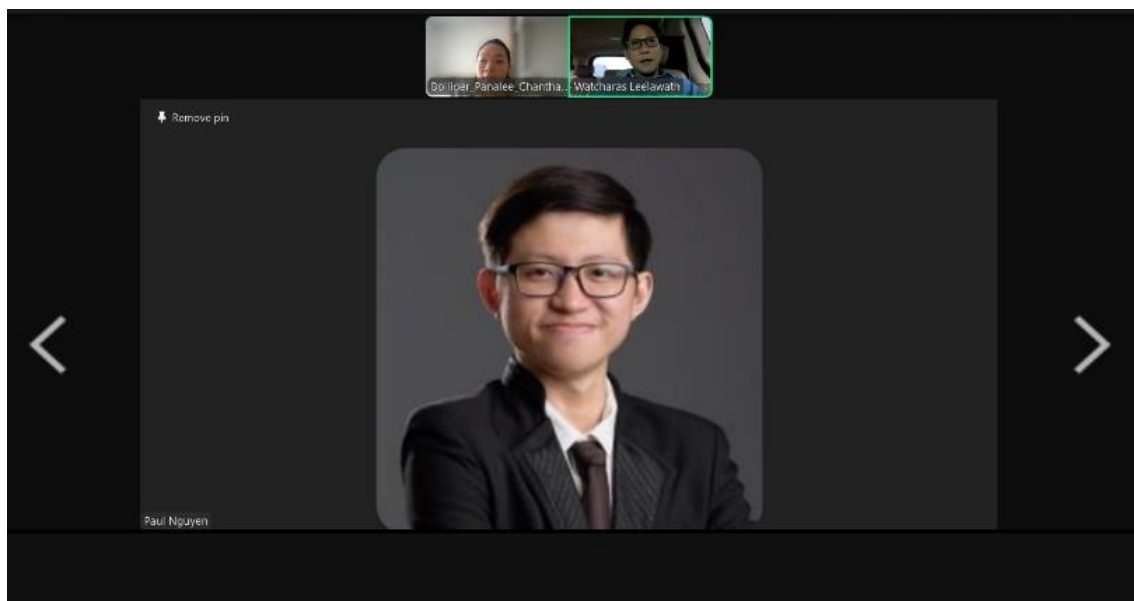
ทั้งนี้ หากเกิดการรวมกลุ่มความร่วมมือ อย่างเช่น Digital Economy Framework Agreement (DEFA) เกิดขึ้นจริงและสามารถปรับใช้ได้จริง พร้อมทั้งมีความรวดเร็วทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอาจเป็นวิธีการในการแสดงถึงจุดประสงค์ในการพัฒนาร่วมกัน และเป็นการดึงดูดเงินทุนเข้าสู่กลุ่มประเทศต่อไป

4.2.4.2 หน่วยงานภาคเอกชน

บริษัท Lo Digital

ในวันเสาร์ที่ 24 สิงหาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก บริษัท Lo Digital โดยมี Mr. Paul เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ บทบาท หน้าที่บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานภายใต้การพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัล

Lo digital เป็นบริษัทที่ทำการตลาดดิจิทัลและเป็นตัวกลางในการอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ประกอบการในประเทศที่ต้องการทำการค้าในตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ อาทิ ช้อปปี้ (Shopee) ลาซาด้า (Lazada) เป็นต้น โดยที่บริษัทฯ จะเป็นผู้แนะนำและดำเนินการต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นน้ำจนปลายน้ำ

➤ **สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT**

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีวัดทางด้านเศรษฐกิจ ศักยภาพในด้านการลงทุนทั้งในและนอกประเทศ การจ้างงาน และนโยบายเศรษฐกิจภาครัฐ

จากมุมมองของผู้ประกอบการและภาคธุรกิจของเวียดนามมีความเห็นว่าสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศมีความก้าวหน้า และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2563 – 2564 การเปลี่ยนแปลงของการค้าขายในประเทศเริ่มเปลี่ยนแปลงจากการวางขายสินค้าแบบเดิม ผ่านห้างสรรพสินค้าหรือร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ ได้ถูกเปลี่ยนมาเป็นการขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น การสตรีมมิ่งผ่านสื่อโซเชียลมากขึ้น

จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT

ในมุมมองของภาคเอกชนมีความเห็นว่า จุดแข็งของเวียดนามภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลคือ การปรับตัวที่รวดเร็ว ดังเช่นที่ได้กล่าวสถานการณ์ตัวอย่างของผู้ประกอบการปัจจุบันที่แสวงหาช่องทางอื่น ๆ นอกเหนือจากการค้าในช่องทางออฟไลน์ (Offline) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้สะท้อนการปรับตัวกับเครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลของเวียดนามได้อย่างชัดเจน

ในส่วนของจุดอ่อน เวียดนามยังคงมีการสนับสนุนในเรื่องของกฎหมายที่ไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุม อาทิ ในเรื่องของกฎหมายด้านภาษี ที่เกี่ยวข้องกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ยังมีช่องว่างในการจัดเก็บภาษีกับผู้ประกอบการ เนื่องจากขาดความชัดเจนและการทับซ้อนของนิยามประเภทผู้ประกอบการอันทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีอย่างถูกต้อง เป็นต้น

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน และในมุมมองกลุ่มประเทศ CLMVT

สำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT ภายใต้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นเป็นปัจจัยที่ควรแก่การดำเนินการ เนื่องจากการร่วมมือในฐานะของกลุ่มประเทศย่อมมีอำนาจในการต่อรองและในการเสนอขอความช่วยเหลือต่อหน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศได้ง่ายกว่า

นอกจากนี้การสร้างความร่วมมือระหว่างกันสามารถนำไปสู่การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ของประเทศสมาชิก เพื่อเป็นวิทยาทานให้ประเทศสมาชิกในการปรับใช้ และต่อยอดการพัฒนาภายในประเทศของตนต่อไป

4.2.4.3 หน่วยงานภาควิชาการ

Faculty of Business and Administration, University of Economics, Hue University

ในวันศุกร์ที่ 13 กันยายน 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า โดยมี Dr. Nguyen Thi Dieu Linh เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT

สถานการณ์ปัจจุบัน แนวโน้มในอนาคต และนโยบายภาครัฐเพื่อส่งเสริมการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล

ประเทศเวียดนามภายใต้การพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นนับว่ามีการเติบโตที่รวดเร็วอย่างต่อเนื่อง โดยมีการสนับสนุนจากภาครัฐเป็นแนวทางหลักในการกำหนดทิศทางการพัฒนา

นโยบายภาครัฐที่สนับสนุนการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นนำโดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ระยะ 10 ปีที่มีเป้าหมายในการสร้างรายได้จากเศรษฐกิจดิจิทัลในสัดส่วนร้อยละ 30 จากผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP)

นอกจากนี้การสนับสนุนของภาครัฐในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานก็เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลด้วยเช่นกัน อาทิ การส่งเสริมการทำธุรกรรมทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อลดการใช้เงินสด โดยที่รัฐบาลสนับสนุนเงินบางส่วนกับภาคธนาคารพาณิชย์ในการชำระค่าธรรมเนียมจากการใช้บัตรเครดิตในการใช้จ่าย เช่นเดียวกันกับในเรื่องของการยืนยันตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ทางภาครัฐได้ริเริ่มแอปพลิเคชันที่เข้าถึงเอกสารที่จำเป็นต่อการยืนยันตัวตนของประชาชนผ่านทางออนไลน์ เป็นต้น

ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ภาครัฐได้มีการจัดเตรียมศูนย์การเรียนรู้ด้านดิจิทัลให้กับประชาชนและผู้ประกอบการสตาร์ทอัพ (Startups) และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อให้เป็นศูนย์ในการให้คำปรึกษา อบรม สร้างเครือข่าย และขยายช่องทางการลงทุนให้กับภาคธุรกิจต่าง ๆ

กฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน และมุมมองต่อด้านกฎหมายด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มประเทศ CLMVT

ในด้านกฎหมายของเวียดนามนั้นมีการบังคับใช้และริเริ่มการร่างกฎหมายอื่น ๆ ที่ยังขาดการควบคุมหรือคุ้มครอง อย่างไรก็ตาม ความครอบคลุมและครบถ้วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในเวียดนามยังคงอยู่ในสถานะขั้นเริ่มต้น และต้องการการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เนื้อหาของกฎหมายมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านดิจิทัลที่เกิดขึ้นจริง

จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT

จุดแข็งของเวียดนาม ภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นคือ เวียดนามเป็นประเทศยุทธศาสตร์ที่ดีในการค้าและการลงทุนสำหรับนักลงทุนต่างชาติ เนื่องจากมีทรัพยากรบุคคลที่อยู่ในวัยแรงงาน รวมถึงการเติบโตของตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีอัตราเติบโตอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

ทั้งนี้ ปัจจัยที่กล่าวมาเบื้องต้นส่งผลให้เวียดนามกลายเป็นประเทศที่มีศักยภาพและความเป็นไปได้ในการผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัลและการต่อยอดการลงทุนของนายทุนจากภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดอ่อนของเวียดนามคือ ศักยภาพของสตาร์ทอัพ (Startups) และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่นับว่าเป็นภาคส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ แต่อย่างไรก็ตามภาคธุรกิจกลุ่มนี้ยังคงมีอุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ความเป็นดิจิทัล อาทิ ปัจจัยเงินทุน ปัจจัยด้านองค์ความรู้ ปัจจัยด้านกฎหมาย เป็นต้น

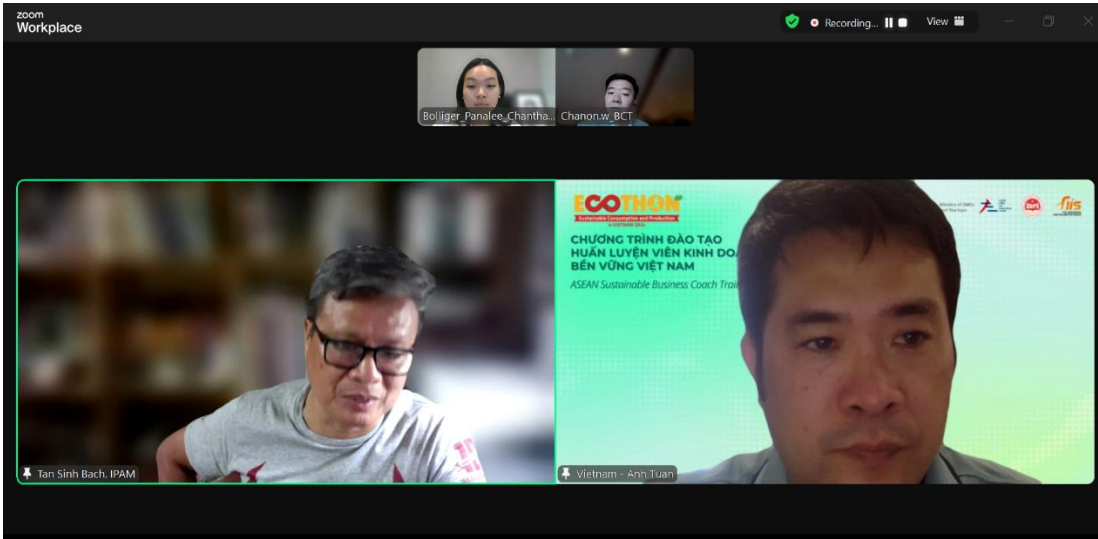
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน และในมุมมองกลุ่มประเทศ CLMVT

ข้อเสนอแนะภายใต้การพัฒนาของเวียดนามในด้านดิจิทัลคือการส่งเสริมภาคเอกชนให้มีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสตาร์ทอัพ (Startups) และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ควรได้รับการสนับสนุนในด้านเงิน และองค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อไปต่อยอดองค์กรและช่วยกันขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ

Institute of Innovation and Transformation, Vietnam

ในวันจันทร์ที่ 16 กันยายน 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า โดยมี Dr. Tan Sinh Bach และ Dr. Pham Anh Tuan เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมมนา

➤ สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT

สถานการณ์ปัจจุบัน แนวโน้มในอนาคต และนโยบายภาครัฐเพื่อส่งเสริมการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัลในประเทศของท่าน

สถานการณ์ของเศรษฐกิจดิจิทัลในเวียดนามมีอัตราการเติบโตที่สูงมาก นับตั้งแต่การระบาดของไวรัสโควิด - 19 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีทิศทางที่ดีและต่อเนื่อง

ภาครัฐได้เตรียมพร้อมนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลภายใต้แผนพัฒนา 10 ปี ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เศรษฐกิจดิจิทัล และสังคมดิจิทัล โดยการพัฒนาที่เห็นประจักษ์ อาทิ การริเริ่มใช้ระบบยืนยันตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านแอปพลิเคชัน VNeID ภายใต้การพัฒนาของรัฐบาลเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการยืนยันตัวตน เป็นต้น

กฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน และมุมมองต่อด้านกฎหมายด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มประเทศ CLMVT

ภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลเวียดนามมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องและครอบคลุมใจความสำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัลจำนวนมาก อาทิ พระราชบัญญัติเกี่ยวกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พระราชบัญญัติความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์ และพระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น

จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT

จุดแข็งของเวียดนามภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลคือ ทรัพยากรบุคคลที่อยู่ในช่วงวัยเด็กและวัยแรงงานที่เป็นกำลังขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจประเทศ และเป็นกลุ่มประชากรที่มีความรู้ความเข้าใจต่อการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้ในระดับหนึ่ง จึงเป็นจุดแข็งสำคัญในการพัฒนาประเทศภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัล

จุดอ่อนของเวียดนามสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

- การขาดแพลตฟอร์มกลางในการแบ่งปันองค์ความรู้
- ความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในประเทศ
- การทำงานของภาครัฐที่ใช้เวลานาน
- การวางวัตถุประสงค์ที่ไม่ชัดเจนของนโยบายภาครัฐที่ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของภาคเอกชน
- การขาดทักษะขั้นสูงด้านดิจิทัลที่จำเป็นต่อแรงงานในตลาดแรงงาน
- การให้ความสำคัญที่ผิดทิศทางของภาควิชาการในการวางแผนการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่าน และในมุมมองกลุ่มประเทศ CLMVT

ข้อเสนอแนะด้านนโยบายต่อการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มประเทศ CLMVT คือ การจัดตั้งคณะกรรมการที่ชัดเจนเพื่อรับผิดชอบในการพัฒนาทุกด้านของการยกระดับประเทศสู่สังคมและเศรษฐกิจดิจิทัล

โดยการทำงานของคณะกรรมการที่ต้องการให้จัดตั้งขึ้นควรให้ความสำคัญกับ

1) การสร้างแพลตฟอร์มการศึกษาผ่านออนไลน์เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างประเทศสมาชิก โดยที่สามารถแบ่งปันข้อมูลหรืองานวิจัยต่าง ๆ ภายใต้หัวข้อเศรษฐกิจดิจิทัลในแพลตฟอร์มเดียว และ 2) การสร้างความเชื่อมโยงด้านธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การใช้ QR Code เดียวกันข้ามพรมแดนของประเทศสมาชิก ซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงฐานข้อมูลและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนภายใต้กลุ่มประเทศ CLMVT

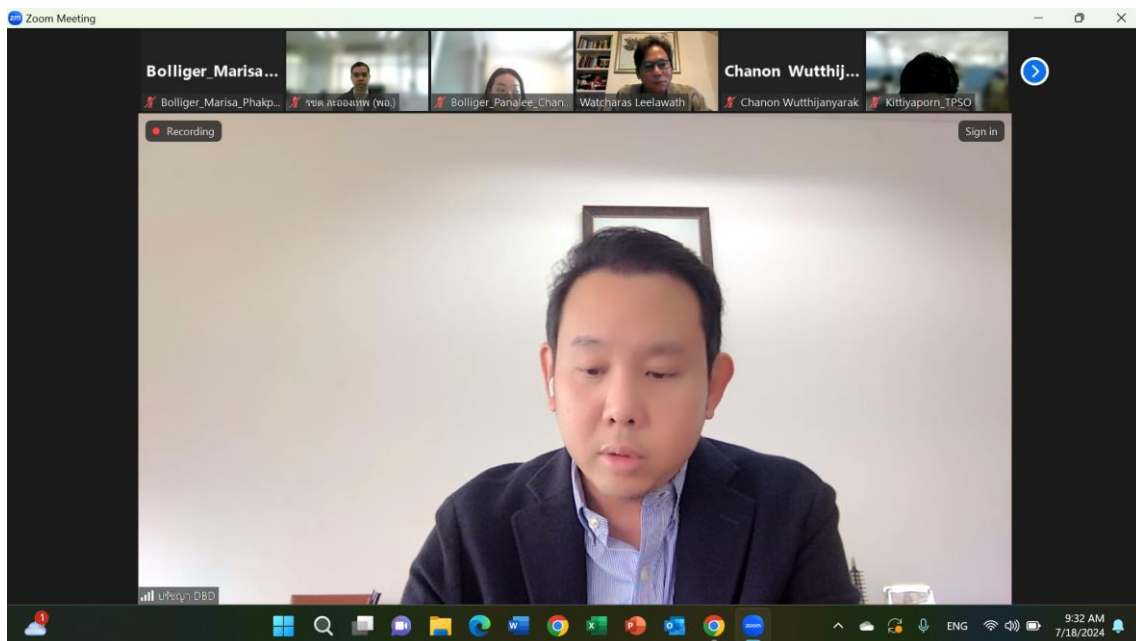
4.2.5 ประเทศไทย

4.2.5.1 หน่วยงานภาครัฐ

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า Department of Business Development (DBD)

ในวันศุกร์ที่ 18 กรกฎาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก กรมพัฒนาธุรกิจการค้า โดยมี นายปรัชญา ไพโรจน์กุลมณี ผู้อำนวยการกองพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

- บทบาท หน้าที่บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานภายใต้การพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัล

บทบาทหน้าที่ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า Department of Business Development (DBD)

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจด้านการส่งเสริม พัฒนาธุรกิจ รวมทั้งงานจดทะเบียน งานส่งเสริมสมาคมการค้าและหอการค้าจากกรมการค้าภายใน โดยมีวิสัยทัศน์คือ เป็นองค์กรภาครัฐชั้นนำด้านบริการดิจิทัล อย่างเต็มรูปแบบภายในปี 2570 โดยล่าสุดทางกรมพัฒนาฯ ได้ออกกฎหมายให้แรงงานต่างด้าวสามารถยื่นจดทะเบียนพาณิชย์ (DBD e-register) เพื่อประกอบธุรกิจในประเทศไทยได้อย่างถูกกฎหมาย อีกทั้งทางกรมพัฒนาฯ ได้จัดทำแบบฟอร์มสำหรับประชาชนในการขอยื่นจดวิชา เพื่อให้ประชาชนใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น ลดการทำงานที่ผิดพลาดของมนุษย์

DBD มีแนวทางการดำเนินงาน 4 เสาหลัก คือ ด้านนโยบาย ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการส่งเสริมผู้ประกอบการ และการสร้างความเชื่อมั่น

ด้านนโยบาย โดยมีแนวทางการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านดิจิทัล กำกับดูแลมูลค่าของธุรกิจ SME ในด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) อีกทั้ง ยังมีแผนการดำเนินงานอื่น ๆ เช่น การสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค การสร้างกลไกต่าง ๆ ให้กับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ให้มีประสิทธิภาพ

- ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ DBD มีการจัดการอบรม สัมมนา และโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการบ่มเพาะผู้ประกอบการ โครงการ digital village ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อผลักดันสินค้าชุมชนที่เป็นของดี มีคุณค่า ให้คนไทยและคนทั่วโลกได้รู้จักผ่านออนไลน์ เพื่อการพัฒนาศักยภาพให้กับคนในชุมชน ล่าสุด DBD ได้จัดอบรม Online Marketing Genius : OMG#4 ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออนไซต์ โดยจัดอบรมไปแล้วกว่า 2,000 คนทั่วประเทศ
- ส่งเสริมผู้ประกอบการในการทำการตลาด เช่น การทำ landing page การทำการตลาดสำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) โดยผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ อย่าง Shopee, Lazada, TikTok อีกทั้ง ยังมีการจัดงาน Thailand E-Commerce Expo ซึ่งเป็นงาน E-Commerce เป็นการกระตุ้นให้คนได้

เข้าใจ รู้จักระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Ecosystem E-Commerce) มากขึ้น รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเองได้

- การสร้างความเชื่อมั่น โดยทางกรมได้จัดทำ DBD registered เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ผ่านตราสัญลักษณ์ที่รับรองการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการยืนยันว่าเว็บไซต์หรือธุรกิจนั้นได้ผ่านการรับรองว่ามีตัวตนอยู่จริงในการทำธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

➤ **สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT**

กฎหมายและกฎระเบียบเพิ่มเติม

ปัจจุบัน กรมพัฒนาฯ ได้มีการแก้ไขกฎหมายการจดทะเบียนพาณิชย์ของผู้ประกอบการ โดยล่าสุด ผู้ประกอบพาณิชย์กิจ ได้แก่ พาณิชยกิจที่เป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือบริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด โดยบริษัทเหล่านี้ไม่ต้องทำการยื่นจดทะเบียนพาณิชย์กับทาง DBD เพื่อลดการทำงานซ้ำซ้อน

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานด้านกฎหมายยังอยู่ที่ อบจ. หรือ อบต. ในจังหวัดนั้น ๆ และตามเขตต่าง ๆ ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร อีกทั้ง กฎหมายยังมีข้อบกพร่องในการใช้งานเนื่องจากหน่วยงานที่กำกับดูแล คือ กระทรวงพาณิชย์ แต่หน่วยงานที่ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายคือ กระทรวงมหาดไทย

ความร่วมมือกับประเทศในกลุ่ม CLMV

ความร่วมมือของกรมพัฒนาฯ กับกลุ่มประเทศ CLMV ยังมีไม่เยอะ โดยส่วนใหญ่จะเป็นโครงการเล็ก ๆ เช่น E-commerce week โดยนำสินค้าไทยที่จะขึ้นในแพลตฟอร์มของอาเซียน

ทั้งนี้ กรมพัฒนาฯ ได้ร่วมลงนามกับประเทศจีนในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum Of Understanding: MOU) โดยใน MOU จะเกี่ยวข้องกับ 3 ส่วนหลัก ๆ คือ 1. การไหลของข้อมูล (Data flow) 2. การอบรม การส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ และมีการส่งบุคลากรของประเทศไทยไป

อบรมที่ประเทศจีน และ 3. การจัดทำการตลาด โดยประเทศจีนได้มีการเสนอทำ landing page กับจีน อีกทั้งยังมีการร่วมงานแสดงสินค้าต่าง ๆ

การเปิดเผยข้อมูล (Open Data) ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ปัจจุบันกรมพัฒนาฯ ได้มีการจัดทำ Data Warehouse ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลนิติบุคคล ข้อมูลประเภทธุรกิจ การลงทุนของต่างชาติ และอื่น ๆ โดยประชาชนสามารถตรวจสอบบริษัทที่ทำการจดทะเบียน ทั้งนี้ ทางกรมฯ มีความพยายามที่จะทำการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น กรมตำรวจ และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) ในโครงการ “Touch Smart Thai” โดยโครงการเริ่มต้นเมื่อช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2567 ที่ผ่านมา อีกทั้ง ยังมีการแลกเปลี่ยนรายงานร่วมกับทางสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.)

ในวันศุกร์ที่ 8 กรกฎาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล โดยมี นาย ชรินทร์ ธีรจิตตยากร เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภายใต้การพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัล

บทบาทหน้าที่ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์กรมหาชน) (สพร.)

สพร. หรือ DGA เป็นหน่วยงานกลางของระบบรัฐบาลดิจิทัล ทำหน้าที่ให้บริการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการพัฒนารัฐบาลซึ่งสพร. มีแนวทางการดำเนินงานตามแผนรัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566 – 2570 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1: ยกระดับการเปลี่ยนผ่านดิจิทัลภาครัฐ เพื่อการบริหารงานที่ยืดหยุ่นคล่องตัว และขยายสู่หน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่น
- ยุทธศาสตร์ที่ 2: พัฒนาบริการที่สะดวกและเข้าถึงง่าย
- ยุทธศาสตร์ที่ 3: สร้างมูลค่าเพิ่มอำนวยความสะดวกแก่ภาคธุรกิจ
- ยุทธศาสตร์ที่ 4: ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐ

➤ **สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT**

ความร่วมมือของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศในกลุ่ม CLMV

ปัจจุบัน สพร. ยังไม่มีแนวทางการดำเนินงานกับประเทศในกลุ่ม CLMV อย่างไรก็ตามทาง สพร. มีการจัดประชุม แลกเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับรัฐบาลดิจิทัลกับประเทศ CLMV โดยในอนาคต มีแนวโน้มที่ สพร. จะมีการร่วมมือในการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล การแลกเปลี่ยนข้อมูลข้ามพรมแดน และการแบ่งปันข้อมูล อีกทั้ง สพร. ได้มีการกำหนดมาตรฐานทางดิจิทัล โดยมีแนวทางการดำเนินงานตามประเทศแม่แบบที่มีอันดับการเป็นรัฐบาลดิจิทัลสูงสุด 10 อันดับมาปรับใช้กับประเทศไทย

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development)

สพร. พยายามผลักดันทักษะความสามารถสำหรับการรู้ดิจิทัล (Digital literacy) โดยมีหน่วยงานที่กำกับดูแลคือ Thailand Digital Government Academy (TGDA) โดยหลักสูตรแบ่งเป็น 5 โปรแกรม คือ Public Training, In-House Training, E-learning, Digital Government Curriculum, Knowledge sharing ซึ่งมีทั้งรูปแบบออนไลน์และออนไซต์ โดยในรูปแบบออนไลน์มีการเรียนการสอนและออกประกาศนียบัตรให้กับผู้เรียนที่จบหลักสูตร โดยมีหลักสูตรสำคัญ ๆ

เช่น E - Government for CEO มีการเรียนการสอนมาแล้วกว่า 10 รุ่น โดยมุ่งเน้นการสร้างเครือข่าย การอบรมให้ความรู้และนำมาสู่การปฏิบัติจริง

กฎหมายและกฎระเบียบเพิ่มเติม

สพร. ชี้ว่า พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ฉบับล่าสุดนั้นได้ครอบคลุมกฎหมายทั้งหมดแล้ว ซึ่งการมีแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการนำมาใช้งานจริง และนำมาสู่ประสิทธิภาพของการทำงาน ทั้งนี้ ล่าสุด ทาง สพร. ได้ออกมาตรฐานและหลักเกณฑ์การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัล (TGIX) ว่าด้วยเรื่องกรอบแนวทางการพัฒนามาตรฐานการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลภาครัฐ และการออกมาตรฐานทางด้านไอทีของหน่วยงาน

ความพร้อมและสถานะของการเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐ (Open Government Data)

ศูนย์กลางของการเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐ (Open Government Data) ภายใต้ชื่อ “data.go.th” ที่สพร.พัฒนาขึ้น โดยปัจจุบัน ได้มีการเผยแพร่ชุดข้อมูลมากกว่า 12,000 ชุดข้อมูล โดยข้อมูลมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากต้นทางหรือแหล่งที่มาต่าง ๆ ทำให้ข้อมูลเป็นปัจจุบันมากที่สุด โดยข้อมูลที่เผยแพร่อยู่ในรูปแบบไฟล์ที่สามารถแสดงตัวอย่างข้อมูล (Preview) การแสดงข้อมูลด้วยภาพ (Visualization) และเอพีไอ (API) แบบอัตโนมัติให้กับชุดข้อมูลที่เผยแพร่ได้ ตัวอย่างชุดข้อมูลที่มีการนำไปใช้งาน เช่น ภาษีไปไหน ซึ่งมีการนำไปใช้ในการประชุมรัฐสภาหลายครั้ง

กลุ่มชุดข้อมูลแบ่งเป็น 15 กลุ่ม ทั้งนี้ สพร. กล่าวว่า แต่ละกลุ่มจะมีความพร้อมที่ต่างมีติดกัน ปัจจุบัน สพร. ได้มีการผลักดันในกลุ่ม SME และกลุ่มแรงงาน อย่างไรก็ตาม ภาคการศึกษาและสาธารณสุขยังน่าเป็นห่วง เนื่องจากมีการเปลี่ยนผู้บริหาร และความทับซ้อนของข้อมูล

ทั้งนี้ สพร. ได้มีแนวทางการใช้และแบ่งปันการเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐ (Government Data Exchange) โดยให้หน่วยงานมาลงทะเบียน จำนวน 15 ชุดข้อมูล และข้อมูลสาธารณะ (Public data) จำนวนมากกว่า 12,000 ข้อมูล โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานอื่น และการแบ่งปันข้อมูลภายในภาครัฐ แต่ยังมีอุปสรรคในเรื่องต้นทุนที่มีจำกัด

การทำงานร่วมกับภาคเอกชน และธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)

สพร. ไม่ได้มีแนวทางการดำเนินงานกับภาคเอกชนโดยตรง แต่ สพร. การร่วมงานกับ สสว. ในการจัดทำโครงการ “SME One ID หนึ่งรหัส หนึ่งผู้ประกอบการ” โดยมุ่งเน้นการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการ และลดความยุ่งยากในการจัดเตรียมเอกสารซึ่งเป็นต้นทุนและอุปสรรคในการขอรับอนุญาตและการส่งเสริมจากหน่วยงานของรัฐหลายหน่วย

ข้อดี ข้อเสีย ของการพัฒนารัฐเป็นรัฐดิจิทัลในมุมมองของ CLMVT

ในมุมมองของผู้แทนให้สัมภาษณ์ได้ระบุว่าประเทศในกลุ่ม CLMV ได้มีการพูดคุยหารือเกี่ยวกับรัฐบาลดิจิทัลแต่ละประเทศดังนี้

- สปป.ลาว พึ่งพาภาคเอกชนเป็นหลัก เนื่องจากปัญหาภายในประเทศที่ขาดแคลนเงินทุนในการสนับสนุน ภาคเอกชนจึงได้เข้ามาช่วยเหลือโดยเฉพาะในภาคการเงินที่ได้มีการออก Digital ID เพื่อสมัครใช้งานบริการหรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ ของภาครัฐ
- ประเทศเวียดนามในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาได้มีการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมพาณิชย์และอิเล็กทรอนิกส์อย่างมาก และผลผลิตมวลรวมของประเทศ (GDP) เติบโตร้อยละ 30 ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา อีกทั้งคนรุ่นใหม่ได้มีการย้ายฐานผลิตไปก่อตั้งบริษัทสตาร์ทอัพที่ประเทศเวียดนามจำนวนมาก เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานที่ดีและการสนับสนุนของรัฐบาล
- ประเทศกัมพูชาได้มีการเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐจำนวนมาก โดยได้รับการช่วยเหลือจากออสเตรเลีย
- สำหรับประเทศเมียนมาผู้แทนสัมภาษณ์ไม่มีการให้ข้อมูล

อย่างไรก็ตาม กลุ่มประเทศ CLMVT มีการพึ่งพาแพลตฟอร์มที่ใช้งานจากต่างประเทศเป็นหลัก มีส่วนน้อยที่จะพัฒนาขึ้นเอง อีกทั้ง ยังขาดทักษะความสามารถสำหรับการรู้ดิจิทัล (Digital literacy) ที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการสนับสนุนการศึกษาเทคโนโลยีและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่สามารถใช้งานได้ง่ายเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างพลังการบริหารจัดการในรัฐดิจิทัลในอนาคต

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ในวันศุกร์ที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยมี นายณัฐพล ณัฐสมบัติ รองปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภายใต้การพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัล

บทบาทหน้าที่ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

กระทรวงกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมทำหน้าที่ในการวางนโยบายและแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศสู่สังคมดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

กระทรวง ฯ ดำเนินโครงการและนโยบายต่าง ๆ ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยภายใต้แผนพัฒนาของกระทรวง ฯ ได้ให้ความสำคัญกับ 1) โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล อาทิ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต 2) การพัฒนาทรัพยากรบุคคล 3) การจัดตั้งฐานข้อมูลคลาวด์ (Cloud) เป็นต้น

➤ สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT

สถานการณ์ปัจจุบัน แนวโน้มในอนาคต และนโยบายภาครัฐเพื่อส่งเสริมการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัลในประเทศไทย

สถานการณ์การเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัลของไทยนั้นนับว่ามีการเติบโตที่ก้าวกระโดด และภาคส่วนที่มีศักยภาพในการสนับสนุนเพื่อสร้างศักยภาพและกระตุ้นให้เกิดรายได้จากภาคส่วนนี้ได้ง่าย

โดยในปัจจุบัน ภาครัฐได้มีโครงการและแผนนโยบายที่มีวัตถุประสงค์ในการยกระดับประเทศไทยด้วยเศรษฐกิจโดยครอบคลุมหลากหลายส่วน อาทิ

- โครงสร้างพื้นฐาน

โครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลที่สำคัญคือ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ทางกระทรวง ฯ กำลังดำเนินการโครงการเน็ตประชารัฐที่ตั้งเป้าการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของประชาชนในประเทศที่ร้อยละ 95 โดยกระทรวง ฯ พยายามในการผลักดันการขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล

นอกจากนี้กระทรวง ฯ ได้เข้าร่วมการเจรจาภายใต้หัวข้อ Submarine Cable ที่เป็นหัวข้อในการเจรจาในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนในปัจจุบัน โดยเป็นการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับกลุ่มประเทศด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลในระดับภูมิภาค

- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

กระทรวง ฯ ได้ริเริ่มหน่วยงานและโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ทั้งในระดับเริ่มต้น และขั้นสูงให้กับประชาชนเพื่อให้ประชาชนในประเทศมีทักษะที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานด้านดิจิทัลในปัจจุบัน อีกทั้งการริเริ่มโครงการในการแสวงหาแรงงานทักษะขั้นสูงจากต่างประเทศเพื่อให้เข้ามาพัฒนาประเทศด้านดิจิทัล โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบในโครงการที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาดังกล่าว อาทิ สำนักงานส่งเสริม

เศรษฐกิจดิจิทัลที่เตรียมโครงการ Global Digital Talent Visa ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการหารือเพื่อเป็นแนวทางการดึงดูดกำลังคนดิจิทัลสาขาขาดแคลนเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจไทย

- ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI)

สถานการณ์ปัจจุบันภายใต้หัวข้อปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) ของประเทศไทยเป็นไปในทิศทางที่ดี เนื่องจากในภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจได้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนี้ในวงกว้างขึ้น ทั้งนี้กระทรวง ฯ ได้เห็นความสำคัญของการเติบโตนี้และได้มองเห็นความจำเป็นของแนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Guideline) เพื่อบังคับใช้ในภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพื่อป้องกันการเกิดความผิดพลาดหรือการกระทำที่ผิดกฎหมายอันเนื่องมาจากการใช้ปัญญาประดิษฐ์

- การสร้างฐานข้อมูลคลาวด์ (Cloud)

กระทรวง ฯ ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างคลาวด์ (Cloud) เพื่อเป็นช่องทางกลางในการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ อย่างไรก็ตามการใช้งานระบบคลาวด์นั้นจำเป็นต้องมีศูนย์กลางของฐานข้อมูลขนาดใหญ่หรือ Big Data Center ที่เป็นการรวมข้อมูลทางราชการทั้งหมดไว้ที่เดียวกันเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนระบบคลาวด์ได้

จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT

จุดแข็งของประเทศไทยและกลุ่มประเทศ CLMVT นั้นมีหลายจุดที่เหมือนกัน คือ การปรับตัวที่รวดเร็วของประชากร เนื่องจากว่าด้วยสถานการณ์ของโลกในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ประชาชนจะต้องปรับตัว นอกจากนี้กลุ่มประเทศ CLMVT เป็นภูมิภาคที่หลายประเทศที่มีประชากรรุ่นใหม่เป็นสัดส่วนที่มากที่สุด ซึ่งประชากรกลุ่มนี้มีความรู้และความเข้าใจในการปรับตัวในด้านเทคโนโลยี

จุดอ่อนที่สำคัญ อาทิ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ ที่มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีในระดับสูงแล้ว 2) กฎหมายด้านดิจิทัลที่จำเป็นต้องมีรายละเอียดที่เอื้อให้สามารถแก้ไขได้ เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบันนั้นไม่เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น และ 3) อาชญากรรม

ด้านไซเบอร์ที่ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายกลางระหว่างกลุ่มประเทศเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดอาชญากรรมต่าง ๆ ทางไซเบอร์ที่มีแนวโน้มสามารถเกิดขึ้นได้

ข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่านและในมุมมองกลุ่มประเทศ CLMV

ข้อเสนอแนะต่อความร่วมมือของกลุ่มประเทศ CLMVT ภายใต้หัวข้อเศรษฐกิจดิจิทัลนั้น ควรเน้นในทางการสร้างความร่วมมือภายในภูมิภาค อาทิ อาเซียนในการสร้างแนวทางและนโยบายในการผลักดันสังคมและเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อให้เกิดองคาพยพในด้านความตกลงและการพัฒนาที่แข็งแกร่งและมีความต่อเนื่องอันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศสมาชิก

สำนักเจรจาการค้า บริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ในวันจันทร์ที่ 8 กรกฎาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก สำนักเจรจาการค้า บริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยมีนางสาวพริ้วแพร ชุมรัมย์ ผู้อำนวยการสำนักเจรจาการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในภาคด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT

สถานการณ์ปัจจุบันของความตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของภูมิภาคอาเซียน

ภายใต้กรอบการเจรจาด้านเศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาคอาเซียนนั้นได้แก่ กรอบความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลอาเซียน (Digital Economy Framework Agreement: DEFA) อันเป็นกรอบความตกลงที่อยู่ในขั้นตอนการเจรจาเพื่อหาข้อสรุปในด้านเนื้อหา โดย DEFA นั้นให้ความสำคัญกับเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) การพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านภาษี ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะระหว่างประเทศ สมาชิก เป็นต้น

ทั้งนี้ DEFA ยังขาดรายละเอียดอีกหลายด้านเพื่อให้ครอบคลุมสำหรับการเป็นความตกลงเพื่อการพัฒนาทุกประเทศในภูมิภาค เนื่องจากสถานการณ์การพัฒนาของโครงสร้างพื้นฐาน และนโยบายภาครัฐของแต่ละประเทศยังมีช่องว่างของการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกันอยู่ อันเป็นอุปสรรคหลักในการเจรจาภายใต้กรอบความตกลง

จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT

จุดแข็งภายใต้การพัฒนาของกลุ่มประเทศ CLMVT ที่เป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาคอาเซียนนั้นจุดแข็งคือ การปรับตัวของภาครัฐและประชาชน เนื่องด้วยสถานการณ์และกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่แทรกซึมเข้ามาในพื้นที่การใช้ชีวิต การปรับตัวของประชากรในการใช้เครื่องมือทางดิจิทัลในการดำรงชีวิตเพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกับ การปรับตัวของภาครัฐที่มีการวางนโยบายและริเริ่มโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ

จุดอ่อนที่สำคัญคือ ช่องว่างของการพัฒนาระหว่างประเทศในกลุ่มสมาชิก กล่าวคือในกลุ่มประเทศ CLMVT นั้นมีระดับการพัฒนาด้านดิจิทัลที่ต่างกัน อันเป็นสาเหตุของการหาแนวทางกลางสำหรับการพัฒนาร่วมกันภายใต้กรอบความตกลงต่าง ๆ ซึ่งทำได้ยากเนื่องจากความแตกต่างของระดับการพัฒนา

ข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่านและในมุมมอง
กลุ่มประเทศ CLMV

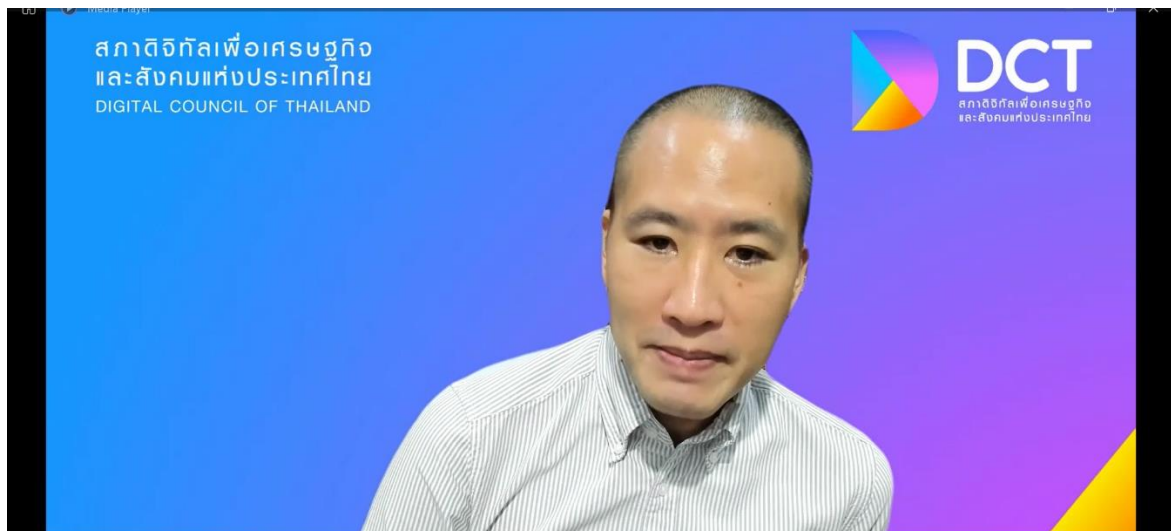
ข้อเสนอแนะด้านนโยบายภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นข้อสำคัญที่ควรคำนึงถึงคือ ความยืดหยุ่น ทั้งนี้สามารถเป็นข้อคำนึงให้กับทั้งการวางนโยบายภายในประเทศและการสร้างกรอบความตกลงในระดับภูมิภาคที่ควรมีการร่างเนื้อหาที่มีความยืดหยุ่นและมีช่องว่างในการปรับเพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

4.2.5.2 หน่วยงานภาคเอกชน

สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย

ในวันศุกร์ที่ 19 กรกฎาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย โดยมี ดร.อริป อัสวานันท์ เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ **สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในภาคด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT**

สถานการณ์ในประเทศไทยภายใต้หัวข้อเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นในภาพรวมของการบริโภคสินค้าและบริการทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีการเติบโต แต่ถึงกระนั้นแล้ว สินค้าและบริการที่ผู้บริโภคเลือกบริโภคนั้นเป็นสินค้าและบริการจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความบิดเบือนของการแข่งขันในตลาดดิจิทัลของประเทศไทยที่ผู้ประกอบการไทยนั้นไม่สามารถสร้างศักยภาพที่ทัดเทียมกับผู้ประกอบการจากนอกภูมิภาคได้

จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT

จุดแข็งของประเทศไทยในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล คือ การปรับตัวของภาคประชาชนในฐานะของผู้บริโภคในห่วงโซ่อุปทานเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ด้านดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวในการใช้ชีวิตของประชากรในประเทศ

จุดอ่อนภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลสามารถแบ่งออกเป็น 1) ด้านทรัพยากรบุคคลที่มีทักษะขั้นสูงด้านดิจิทัลน้อยมากอันเป็นผลให้เกิดความเสียเปรียบในตลาดแรงงานของกลุ่มประเทศ CLMVT หากเทียบกับประเทศอื่น ๆ นอกภูมิภาคที่มีการพัฒนาด้านแรงงานมีทักษะด้านดิจิทัล 2) งบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาด้านดิจิทัล 3) การขาดศักยภาพด้านการแข่งขันในตลาดดิจิทัลของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และ 4) ความล่าช้าของขั้นตอนการบังคับใช้กฎหมายที่ช้ากว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่านและในมุมมองกลุ่มประเทศ CLMV

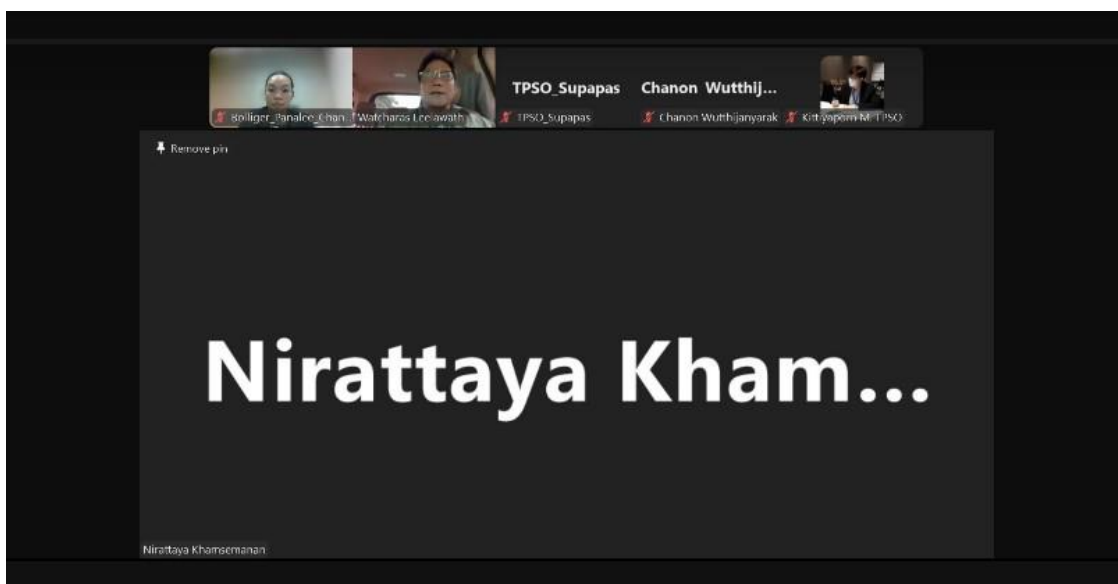
ข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐคือ การเข้ามาแก้ปัญหาให้ถูกจุด โดยเฉพาะในด้านของเงินทุนที่เป็นปัจจัยสำคัญ แทนการให้แรงจูงใจอื่น ๆ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุนการบ่มเพาะศักยภาพของภาคเอกชนโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

4.2.5.3 หน่วยงานภาควิชาการ

สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ในวันศุกร์ที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมี รศ.ดร.นิรัตยา คำเสมานันท์ เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

- สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT

สถานการณ์ปัจจุบัน แนวโน้มในอนาคต และนโยบายภาครัฐเพื่อส่งเสริมการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัลในประเทศไทย

สถานการณ์ของเศรษฐกิจดิจิทัลภายใต้มุมมองของกฎหมายและนโยบาย ประเทศไทยนับว่ามีการบังคับใช้กฎหมายที่ครอบคลุมในหลายด้านที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล อาทิ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

นอกจากนี้ภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นย่อมต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอันเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจดิจิทัลเช่นกัน ทั้งนี้ภาคการศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญในด้านดิจิทัล โดยการออกแบบการเรียนการสอนที่พยายามสอดแทรกองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล และการจัดตั้งคณะต่าง ๆ ที่เน้นการสอนทักษะขั้นสูงด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยเฉพาะ

จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT

จุดแข็งของประเทศไทยภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลคือ การปรับตัวของประชาชนและการศึกษา ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่าการพัฒนาของระบบการศึกษาในประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ดังนั้นการปรับตัวอันรวดเร็วของภาคการศึกษาในประเทศไทยที่ให้ความสำคัญในการออกแบบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีขั้นสูงและทักษะที่จำเป็นอื่น ๆ ด้านดิจิทัล

จุดอ่อนของประเทศไทยในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลประกอบด้วย 1) ด้านความรู้และความเข้าใจต่อเทคโนโลยีดิจิทัลของประชาชนที่ไม่ดีมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งและอาจนำไปสู่ความผิดพลาดในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการดำเนินชีวิตได้ 2) การบังคับใช้ของกฎหมายที่ในบางกฎหมายที่ไม่ได้มีการบังคับใช้แบบเต็มรูปแบบซึ่งส่งผลให้เกิดช่องว่างในการคุ้มครอง 3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ศูนย์ฐานข้อมูล (Data Center) และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และ 4) เงินทุนในงานวิจัยเพื่อพัฒนาการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านดิจิทัล

ข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่านและในมุมมองกลุ่มประเทศ CLMV

ข้อเสนอแนะด้านนโยบายสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT คือ การสร้างแพลตฟอร์มกลางสำหรับการเผยแพร่คอร์สเรียนพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล ที่สามารถใช้เครดิตในการสมัครเรียนในแพลตฟอร์มส่วนกลางนี้ได้ ซึ่งหากสามารถจัดตั้งแพลตฟอร์มกลางในการเรียนรู้อะไรก็ตามด้านดิจิทัลได้จริง แพลตฟอร์มนี้สามารถนับว่าเป็นช่องทางในการแบ่งปันองค์ความรู้ระหว่างประเทศสมาชิกและสามารถเป็นช่องทางในการเผยแพร่งานวิจัยที่มีนัยสำคัญต่อการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ด้านดิจิทัลอีกด้วย

4.2.5.4 หน่วยงานความร่วมมือระหว่างประเทศ

สถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง (Mekong Institute - MI)

ในวันศุกร์ที่ 19 กรกฎาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก สถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง โดยมี นายสุรียัน วิจิตรเลขการ เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานภายใต้การพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัล

บทบาทหน้าที่ของสถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง

MI มีบทบาทการดำเนินงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเสริมสร้างศักยภาพ ในการเร่งพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนและการขจัดความยากจนให้แก่ประเทศใน อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือและการรวมตัวระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค

➤ สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในภาคด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT

ความร่วมมือของสถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขงของประเทศในกลุ่ม CLMVT

การสัมภาษณ์ได้มีการกล่าวถึงรายงานและโครงการต่าง ๆ ที่ MI เคยจัดทำ ซึ่ง MI ดำเนินงานภายใต้กรอบกิจกรรม 4 ข้อสำคัญ ที่จะช่วยผลักดันนโยบายสู่ระดับประเทศ และเป็นโอกาสสำหรับประเทศต่าง ๆ ในการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและการเงิน โดยมีกรอบการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจดิจิทัล ดังนี้

- **แผนเศรษฐกิจดิจิทัลของอาเซียน:** เป็นแผนการดำเนินงานที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วยแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนเศรษฐกิจดิจิทัลที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในระดับภูมิภาค
- **โครงการส่งเสริมการบูรณาการอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI)** มีเป้าหมายในการช่วยให้ประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถบูรณาการเข้าสู่เศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย MI ได้นำกรอบการดำเนินงานจากประเทศพัฒนา (development partner) มาสนับสนุนประเทศในกลุ่ม CLMV
- **โครงการล้านช้างแม่โขง:** ดำเนินงานภายใต้กรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง (Mekong – Lancang Cooperation: MLC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการค้าและเศรษฐกิจในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง อีกทั้ง มีการสนับสนุนงบประมาณด้านเศรษฐกิจดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล
- **การดำเนินโครงการที่เน้นการบูรณาการ:** เป็นกุญแจสำคัญในการปิดช่องว่างด้านการพัฒนาของประเทศ CLMV และ ASEAN+6 โดยมุ่งสร้างการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ พัฒนาศักยภาพทางเทคโนโลยี และส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงในภูมิภาค

ทั้ง 4 กรอบการดำเนินงานนี้ช่วยเสริมสร้างความร่วมมือและการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาคอาเซียนและพื้นที่ที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้วิเคราะห์เป็นรายประเทศ ดังนี้

- **ไทย** ประเทศไทยมีศักยภาพที่จะเป็นผู้นำในด้านเศรษฐกิจดิจิทัล แต่ในด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) และธุรกิจ SMEs ประเทศไทยนั้นล้าหลังกว่าเวียดนาม เนื่องจากตลาดที่น่าสนใจและแรงสนับสนุนจากรัฐบาลของเวียดนาม ทำให้มีผู้เล่นรายใหม่เข้ามามากมายในตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเวียดนาม
- **เวียดนาม** ตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่เติบโตอย่างรวดเร็วและทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญในการเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศเวียดนาม
- **เมียนมา** ปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศเมียนมาได้ส่งผลกระทบต่อ การเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัล โดยจำเป็นต้องมีการดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคภายในประเทศ และดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติ
- **สปป.ลาวและกัมพูชา** มีความใกล้เคียงกันในด้านเศรษฐกิจดิจิทัล แต่ประเทศกัมพูชามีศักยภาพของผู้ประกอบการและอุตสาหกรรมภายในประเทศสูงกว่า ในขณะที่ประเทศลาวยังต้องพึ่งพาภาครัฐอย่างมาก โดยมีปัญหาการอ่อนค่าของสกุลเงินและหนี้สินของภาครัฐที่สูง ทางออกสำหรับผู้ประกอบการใน สปป.ลาว คือการพึ่งพาการสนับสนุนจากรัฐอย่างเข้มแข็งและมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพภายในประเทศเพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับเศรษฐกิจดิจิทัล

ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศในกลุ่ม CLMVT

จากการวิเคราะห์ของผู้ให้สัมภาษณ์แบ่งเป็นรายประเทศ ดังนี้

- **กัมพูชา** เพื่อให้กัมพูชาเพิ่มศักยภาพด้านเศรษฐกิจดิจิทัลและการพัฒนาภาคธุรกิจ รัฐบาลควรกระตุ้นการลงทุนจากต่างชาติอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง การดึงดูดนักลงทุนต่างชาติไม่เพียงแต่จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของภาคธุรกิจในประเทศ แต่ยังสนับสนุนการพัฒนาทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานในระดับสากล

- **สปป.ลาว** เนื่องจากผู้ประกอบการภายในประเทศยังขาดความพร้อมในด้านงบประมาณ รัฐบาลควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ นอกจากนี้ ควรลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการเสริมสร้างความรู้ด้านดิจิทัล (digital literacy) การสนับสนุนเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการเติบโตและพัฒนา และสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนในยุคดิจิทัล
- **เมียนมา:** ปัญหาความไม่สงบภายในประเทศเป็นอุปสรรคใหญ่ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล โดยรัฐต้องดำเนินการยุติสถานการณ์ความไม่สงบให้เร็วที่สุด และต้องมีการสร้างกลไกและเครื่องมือในการบริหารจัดการสถานการณ์อย่างรวดเร็ว การผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและการเชื่อมต่อทางดิจิทัลกับแพลตฟอร์มของต่างชาติจะเป็นกุญแจสำคัญในการฟื้นฟูและขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
- **เวียดนาม:** ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เวียดนามได้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและเป็นผู้นำด้านความรู้และทักษะด้านดิจิทัล (digital literacy) ซึ่งช่วยให้ประชาชนและธุรกิจมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ
- **ไทย:** ประเทศไทยมีศักยภาพสูงในด้านนโยบายและกลไกการดำเนินงานที่ดี แต่ยังคงเผชิญกับความท้าทายในด้านการพัฒนาและปรับใช้ระบบการชำระเงินทางการเงิน (Financial Payment System) ให้สามารถใช้งานได้กับนักลงทุนต่างชาติ

การร่วมมือกับหน่วยงานจากประเทศอื่น ๆ และภาคเอกชนในกลุ่มประเทศ CLMVT

การร่วมมือกับภาคเอกชนในกลุ่มประเทศ CLMVT แบ่งได้เป็น 2 ส่วน

- **ASEAN Access** เป็นเครื่องมือออนไลน์ที่พัฒนาโดยองค์การความร่วมมืออาเซียน (ASEAN) เพื่อช่วยให้ธุรกิจและผู้ประกอบการในภูมิภาคสามารถเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับตลาดและการค้าของประเทศสมาชิก ASEAN ได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ โดยเป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยในการวางแผนธุรกิจและตัดสินใจในการดำเนินการทางการค้า
- นักลงทุนจากต่างชาติได้เริ่มเข้ามาลงทุนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเฉพาะการจัดโครงการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น การเชิญนักลงทุนจากเกาหลีใต้และญี่ปุ่นเข้ามาในพื้นที่ เพื่อเสนอผลิตภัณฑ์และบริการด้านเทคโนโลยี ขณะเดียวกัน นักลงทุนต่างชาติได้เห็นว่าลุ่มแม่น้ำโขงเป็นตลาดที่มี

ศักยภาพสูงในการเป็นฐานการผลิตสำหรับผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ และการลงทุน
ในเทคโนโลยี

United Nations ESCAP ประเทศไทย

ในวันจันทร์ที่ 19 สิงหาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก United Nation
ESCAP ประเทศไทย โดยมี ดร.วิธาดา อัญญวรรธกะ เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์
ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภายใต้การพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัล

บทบาทหน้าที่ของสถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง

บทบาทหน้าที่ของส่วน Trade, Investment and Innovation Division ภายใต้ ESCAP
จะเน้นในการดูแลและการวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องกฎหมายการค้า และด้านศุลกากรที่เกิดขึ้นภายใต้
เศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาคอาเซียน และรวมถึงบางประเทศในกลุ่ม CLMVT ด้วย

โดยบทบาทของหน่วยงานนั้นมีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับการวิจัยและทำฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นในด้านการค้า อาทิ การทำวิจัยและการสำรวจภายใต้หัวข้อพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) ทั้งภายในประเทศและในรูปแบบข้ามพรมแดน อีกทั้งยังครอบคลุมในเรื่องของการจัดทำตัวชี้วัดทางการค้าดิจิทัลต่าง ๆ ที่สำคัญเพื่อเป็นฐานข้อมูลกลางให้กับประเทศสมาชิกใช้เป็นมาตรวัดความสามารถในการแข่งขันของตน

สถานการณ์ปัจจุบัน แนวโน้มในอนาคต และนโยบายภาครัฐด้านการค้าดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัลในประเทศของท่าน

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT ในปัจจุบันสำหรับมุมมองของ ESCAP นั้นมองว่าการเติบโตด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มประเทศ CLMVT นั้นมีแนวโน้มที่จะเติบโตมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของเทคโนโลยีและการเข้ามามีอิทธิพลในการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ที่ต้องเกี่ยวข้องกับดิจิทัลมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในด้านของนโยบายในประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนั้นนับว่าเป็นการปรับตัวที่ดีของภาครัฐในแต่ละประเทศในการริเริ่มและวางแผนกลยุทธ์เพื่อตั้งเป้าหมายในการยกระดับขีดความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศของตน

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาที่ยังไม่เท่าทันกันระหว่างประเทศสมาชิกอาจส่งผลกระทบต่อความยากในการสร้างความตกลงหรือแผนการพัฒนากลางภายใต้ความร่วมมือของกลุ่มประเทศสมาชิกทั้งในกลุ่ม CLMVT หรือในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จุดแข็ง และจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศของท่าน และกลุ่มประเทศ CLMVT

จุดแข็งในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มประเทศ CLMVT นั้นมีความแข็งแกร่งในการปรับตัวของประชาชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลงและยกระดับประเทศให้กลายเป็นสังคมดิจิทัลได้ เนื่องด้วยประชาชนส่วนใหญ่ในกลุ่มประเทศดังกล่าวนี้มีการปรับตัวที่ดีในด้านความเข้าใจต่อเทคโนโลยีดิจิทัลขั้นพื้นฐาน แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีประชาชนบางกลุ่มที่ยังไม่สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นชนวนในการปรับเปลี่ยนสู่ความเป็นดิจิทัลมากขึ้น

จุดอ่อนสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT และประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกันนั้นสามารถแบ่งออกเป็น

- 1) ด้านกฎหมายที่ยังมีความหละหลวมในเรื่องของรายละเอียดและไม่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อาทิ การให้คำนิยามของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) เป็นต้น
- 2) ด้านศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกและนำเข้าสินค้าระหว่างกลุ่มประเทศโดยผ่านการซื้อขายจากแพลตฟอร์มออนไลน์อันเป็นปัญหาในปัจจุบันภายใต้เรื่องต้นทุนของการส่งพัสดุ และการเก็บค่าธรรมเนียมทางด้านศุลกากรที่ไม่มีความชัดเจน
- 3) ด้านการพัฒนาของประเทศสมาชิกที่ไม่เท่าเทียมกันอันส่งผลให้เกิดช่องว่างในการสนับสนุนการพัฒนาร่วมกัน และการวางแนวทางการพัฒนากลางที่ประยุกต์ใช้กับทุกประเทศในกลุ่มสมาชิก
- 4) ความเชี่ยวชาญของภาครัฐภายใต้เรื่องเทคโนโลยีดิจิทัลที่ภาครัฐในบางประเทศต้องการร่างนโยบายเพื่อครอบคลุมการแก้ปัญหาทุกด้าน แต่ขาดความเชี่ยวชาญและองค์ความรู้ที่เพียงพอในแต่ละหัวข้อจึงทำให้การพัฒนาและการแก้ปัญหานั้นไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่านและในมุมมองกลุ่มประเทศ CLMV

ภายใต้มุมมองของ ESCAP นั้น ข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐเพื่อการปรับปรุงสามารถมองในภาพรวมได้ดังนี้

- การสร้างความร่วมมือระหว่างคู่ค้า เนื่องจากการค้าดิจิทัลในภูมิภาคจะสามารถดำเนินไปได้นั้นจำเป็นต้องดำเนินบนการสร้างสัมพันธ์ระหว่างประเทศคู่ค้า
- การขยายขอบเขตของการพัฒนาร่วมกันที่กว้างมากกว่าการค้าดิจิทัล อาทิ การจดสิทธิบัตรต่าง ๆ เพื่อดำเนินธุรกิจในประเทศสมาชิก เพื่อเป็นการสร้างความยืดหยุ่นให้กับผู้ประกอบการและดึงดูดการลงทุนจากภายนอกมากขึ้น
- การสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ

World Economic Forum

ในวันศุกร์ที่ 12 กรกฎาคม 2567 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก World Economic Forum โดยมี Mr. Simon Lacey เป็นผู้แทน มีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

➤ ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์

➤ บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานภายใต้การพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัล

World Economic Forum มีบทบาทหน้าที่เป็นตัวกลางในการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และเป็นสะพานเชื่อมระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในด้านการค้าดิจิทัล WEF มีแผนริเริ่มหลายอย่างที่กำลังดำเนินการอยู่ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ความร่วมมือและความตกลงที่ WEF เป็นผู้ริเริ่มและผู้เข้าร่วมจะถูกดำเนินการในระดับภูมิภาค

ภายใต้การดำเนินงานของ WEF ที่เป็นดังสะพานเชื่อมประเทศในกลุ่มอาเซียนคือ การให้การสนับสนุนการเจรจาผ่านช่องทางต่าง ๆ มากมาย รวมถึงการได้จัดทำคลังข้อมูลออนไลน์ที่เปิดให้เข้าถึงได้สาธารณะ ซึ่งช่วยให้ประเทศผู้เจรจาเข้าถึงได้ง่าย

➤ **สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มประเทศ CLMVT**

สถานการณ์ปัจจุบัน แนวโน้มในอนาคต และข้อตกลงในระดับภูมิภาคภายใต้การยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT

ภายใต้บทบาทของ WEF ทางองค์กรได้ทำการสำรวจประจำปีจากภาคธุรกิจภายในอาเซียน โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยข้อมูลที่ WEF เลือกสำรวจมีความหลากหลายและเป็นดัชนีที่สำคัญในการพัฒนาภาคธุรกิจให้เติบโตในยุคดิจิทัล อาทิ การศึกษาความเข้าใจและการใช้เครื่องมือดิจิทัล ประเภทการซื้อขายสินค้าและบริการว่าผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดนหรือไม่ การชำระเงินดิจิทัล การใช้ระบบยืนยันตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

นอกจากนี้เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอันส่งผลให้การพัฒนาต่าง ๆ ในแต่ละประเทศจำเป็นต้องปรับตัวและเตรียมความพร้อมให้เท่าทันสถานการณ์ ดังนั้น โปรแกรมการฝึกอบรมต่าง ๆ จึงมีความสำคัญ ในฐานะของ WEF นั้นได้พยายามให้การสนับสนุนในการฝึกอบรมในประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ เช่นปัญญาประดิษฐ์หรืออีคอมเมิร์ซข้ามพรมแดน เพื่อเป็นการสร้างแรงดึงดูดการลงทุนต่าง ๆ ในเข้าสู่ภูมิภาคจากปัจจัยทรัพยากรบุคคลที่มีทักษะขั้นสูงด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

อุปสรรคในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มประเทศ CLMVT ในฐานะขององค์กรระหว่างประเทศ

อุปสรรคหลักสำคัญ คือความซับซ้อนของนโยบายภาครัฐและกฎหมายที่สำคัญด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของแต่ละประเทศที่มีรายละเอียดแตกต่างกันและมีระดับการพัฒนาที่ต่างกัน ดังนั้น จึงเป็นการยากสำหรับหน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศในการหาจุดสมดุลเพื่อการเจรจาให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดกับทุกฝ่าย

นอกจากนี้ ปัจจัยที่ทำให้การริเริ่มข้อตกลงกลางเป็นไปได้ยากขึ้น อาจมีสาเหตุมาจากการขาดการสื่อสารและการทำงานร่วมกันขององค์กรภาครัฐด้วยตนเองและการทำงานร่วมกับภาคเอกชน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทางองค์กร WEF ไม่สามารถก้าวข้ามเส้นแบ่งของอำนาจหน้าที่นี้ได้

ข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศของท่านและในมุมมอง
กลุ่มประเทศ CLMV

ข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐในการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศกลุ่ม CLMVT นั้นคือ การเน้นย้ำและให้ความสำคัญกับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน เนื่องจากการสร้างกรอบความร่วมมือในการพัฒนาต่าง ๆ นั้นจะสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและเห็นผลประจักษ์ได้นั้น ภาครัฐของทุกประเทศจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาในประเด็นสำคัญนั้นมีความใกล้เคียงกัน

อีกประเด็นคือในเรื่องของกฎหมายที่ส่วนใหญ่แล้วการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นมีความล่าช้ากว่าสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งเป็นจุดบอดของหลายประเทศกำลังพัฒนาหากเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วที่มีความพร้อมและความเท่าทันของเนื้อหากฎหมายต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

บทที่ 5

การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศต้นแบบ

5.1 แนวทางการคัดเลือกประเทศต้นแบบ

ผู้วิจัยได้ทำการเลือกประเทศสิงคโปร์ให้เป็นประเทศต้นแบบ เนื่องจากประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีการเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างมีนัยสำคัญ และได้มีการเสนอในที่ประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2567

5.1.1 ข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคของประเทศสิงคโปร์

ข้อมูลจาก Economic Survey of Singapore ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2567 ได้รายงานข้อมูลด้านเศรษฐกิจมหภาคของประเทศสิงคโปร์ที่สำคัญ ดังนี้

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product ; GDP): เศรษฐกิจของสิงคโปร์เติบโตขึ้นร้อยละ 2.7 เมื่อเทียบกับปีต่อปี ภาคการเงินและประกันภัย การขนส่งและคลังสินค้า และการค้าส่ง เป็นภาคที่มีส่วนสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนการเติบโตของ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ในไตรมาสนี้
- อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate): เมื่อเทียบกับเดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 อัตราการว่างงานตามฤดูกาล (Seasonal Unemployment Rate) ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2567 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยในระดับโดยรวม (จากร้อยละ 2 เป็นร้อยละ 2.1) สำหรับผู้มีถิ่นพำนัก (จากร้อยละ 2.8 เป็นร้อยละ 3.0) และสำหรับพลเมือง (จากร้อยละ 2.9 เป็นร้อยละ 3.1)
- การลงทุน (Investment) : คำมั่นสัญญาการลงทุนที่ได้รับจากคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจในแง่ของการลงทุนสินทรัพย์ถาวรและค่าใช้จ่ายทางธุรกิจทั้งหมดมีมูลค่า 1.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐและ 3.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐตามลำดับในไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2567

5.1.2 ข้อมูลเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศสิงคโปร์

จากข้อมูลเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศสิงคโปร์ในปี พ.ศ. 2565 จากรายงานของ Infocommunication & Media Development Authority ได้แสดงข้อมูลดังนี้

มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจดิจิทัลโดยรวมของสิงคโปร์มีมูลค่า 106 พันล้านดอลลาร์สิงคโปร์ ในปี พ.ศ. 2565 คิดเป็นร้อยละ 17.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศโดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปี 2560

นอกจากนี้ เศรษฐกิจดิจิทัลในสิงคโปร์มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีประมาณร้อยละ 12.9 ต่อปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ภาคไอทีและการสื่อสาร (Information and Communication: I & C) คิดเป็นประมาณหนึ่งในสามของเศรษฐกิจดิจิทัลของสิงคโปร์ โดยอีกสองในสามที่เหลือมาจากมูลค่าเพิ่มจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสวนอื่น ๆ ของเศรษฐกิจ

- **ภาคไอทีและการสื่อสาร (Information and Communication: I & C):** หนึ่งในอุตสาหกรรมสำคัญในการขับเคลื่อนการเติบโตของเศรษฐกิจสิงคโปร์ ซึ่งเป็นภาคที่มีการเติบโตเร็วที่สุด โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าเพิ่มคิดเป็นร้อยละ 10.3 ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. 2560 ถึง 2565 เมื่อเทียบกับอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่ร้อยละ 2.6 ต่อปี ในช่วงเดียวกัน
- **มูลค่าเพิ่มจากภาคอุตสาหกรรมดิจิทัล:** มูลค่าเพิ่มจากภาคอุตสาหกรรมดิจิทัลในสวนอื่น ๆ ของเศรษฐกิจแสดงให้เห็นถึงการเติบโตที่แข็งแกร่งเพิ่มขึ้นจาก 38.6 พันล้านดอลลาร์สิงคโปร์ในปี พ.ศ. 2560 เป็น 72.8 พันล้านดอลลาร์สิงคโปร์ในปี พ.ศ. 2565 คิดเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีที่ร้อยละ 13.5 ต่อปี ซึ่งสูงกว่าการเติบโตของเศรษฐกิจโดยรวม

ดังนั้นจากข้อมูลด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของสิงคโปร์ที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ จึงเป็นตัวอย่างที่ดีที่ทางผู้วิจัยเลือกให้ประเทศสิงคโปร์ เป็นประเทศต้นแบบในการศึกษาและลงพื้นที่ในครั้งนี้

5.2 ประเด็นในการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์

ทางที่ปรึกษาได้นำเสนอประเด็นคำถามสำหรับเก็บข้อมูล โดยนำเสนอที่ในที่ประชุมเพื่อเตรียมการลงพื้นที่ในประเทศต้นแบบ ครั้งที่ 1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

Questions for the interviews

on the CLMVT Forum Project: Driving Development through Digital Economy

Digital Economy

- What are trends, directions and possible impacts of digital economy in Singapore?
- What policies, regulations, and agreements have been effective in promoting the digital economy in your country? And What are their potential and realized impacts?
- How does the government/organization balance the need for regulatory reform governance with maintaining its technological edge and competitiveness?
- As the digital leader among SEA Country members, what are the significant factors that encourage SMEs enterprise to adopt digital technologies into their systems?
- In your opinion, what are the main opportunities and challenges of your country under digital economy context?
- What is the expectation of Singapore on the coordination among partner countries under the group of CLMVT in terms of digital economy?
- What are the best practices for fostering cooperation between neighboring countries in developing a regional digital economy?
- (For academia) How does academia collaborate with industry and government to drive digital innovation?

Digital Economy Agreements (DEAs)

- Under DEAs, what are the benefits and challenges that Singapore has encountered in implementing the agreement?
- What are the benefits, in terms of taxation or trade from the agreement?

- Under DEAs, whether it is worthwhile to pursue the rapid digitalization trends nowadays? And if it does not create the significant impacts, how the policy makers/regulators should do and how you want to suggest under your point of view?

Digital Economy Framework Agreement (DEFA)

- What are the benefits and challenges that Singapore has gained from the DEFA agreement?
- Under DEFA, what are the strengths and weaknesses of the agreements under the situation of your country?
- What is your expectation on the participation of Singapore under this agreement?
- Under the total domestic and international agreements, how practical they are for all related sectors which includes government and private sector.

Questions for the interviews

on the CLMVT Forum Project: Driving Development through Digital Economy

Overview trends

- What are trends, directions and possible impacts of digital economy in Singapore?
- What are the main strengths and weaknesses of your country under the digital economy context?
- What are the main challenges and opportunities for private sector and startups in the digital economy in Singapore?
- In your opinion, what are significant factors to effectively pursue the rapid growth of digital trends in your country and ASEAN?
- How can regulatory frameworks in Singapore support business operations and growth?

Adaptation under the advance growth of Digital Economy

- What is your expectation on the government policies or regulations that are related to digital economy?
- What are the most critical digital skills gaps your company faces? And how does Singapore private sector prepare the workforce for the digital economy?
- How has consumer behavior in Singapore shifted with the rise of the digital economy?
- What are the emerging demands and preferences of consumers in the digital economy?
- How can businesses in Singapore adapt to these trends to better meet market needs?
- What are the main challenges your company faces in securing funding for digital initiatives? How do you navigate these challenges, and what recommendations would you make for improving access to funding?

Private and public sector coordination

- What are the possible areas for coordination among public/private sectors of the CLMVT countries and Singapore?

5.3 กำหนดการลงพื้นที่

ทางที่ปรึกษาได้ดำเนินการดูแลค่าใช้จ่ายในการลงพื้นที่ อาทิ ค่าที่พัก ค่าตัวโดยสาร เครื่องบินไป-กลับ ค่าเดินทาง ค่าอาหาร ค่าติดต่อประสานงาน โดยประสานนัดหมาย บริหารจัดการ รวมถึงจัดหาอุปกรณ์ สถานที่ โดยมีรายละเอียดกำหนดการ ดังนี้

ตารางที่ 15 กำหนดการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ

Time	Activities	Location	Participants	**REMARK**
Day 1 : Monday 5th August 2024				BKK - SIN
05.00 AM	Arrive and ready at Suvannabhummi International Airport, Bangkok	Suvannabhummi International Airport	TPSO team and Bolliger & Company Team	Arrival for the passengers supposed to be 3 hours earlier before boarding time
08.00 - 11.15 AM	Depart from Bangkok to Singapore by Thai Airways (TG 403)			Total trip duration would take 2 hours 15 minutes
11.15 AM	Arrive at Changi International Airport, Singapore	Changi International Airport		
11.15 AM	Depart to Mercure ICON Singapore City Centre	Mercure ICON Singapore City Centre		
11.45 AM	Arrived at Mercure ICON Singapore City Centre			
12.00 PM	Lunch break			15 mins for leaving the baggage
1.30 – 2.00 PM	Depart to Ministry of Digital	MDDI		

Time	Activities	Location	Participants	**REMARK**
	Development and Information (MDDI)			
2.00 PM	Arrive at Ministry of Digital Development and Information (MDDI)	MDDI		Approximated duration for interview will take 45 – 60 minutes
3.30 – 4.00 PM	Depart to Singapore Management University	Singapore Management University		
4.00 PM	Arrive at Singapore Management University	Singapore Management University		Approximated duration for interview will take 45 – 60 minutes
5.00 PM	Depart to Dinner (restaurant is to be confirmed)			
6.00 PM	Returned to Mercure ICON Singapore City Centre	Mercure ICON Singapore City Centre		
Day 2: Tuesday 6th August 2024				SINGAPORE
08.00 AM	Breakfast at Mercure ICON Singapore City Centre	Mercure ICON Singapore City Centre	TPSO team and Bolliger & Company Team	
09.00 - 09.30 AM	Depart to Shangri-la Singapore for interviewing	Shangri-la Singapore		

Time	Activities	Location	Participants	**REMARK**
	Formerly ASEAN Secretariat			
09.30 AM	Arrive at Shangri-la Singapore	Shangri-la Singapore		Approximated duration for interview will take 45 – 60 minutes
10.30 AM	Depart from Shangri – la Singapore			
11.30 AM – 1.30 PM	Lunch Break			
3.30 – 4.00 PM	Depart to Innovate	SGInnovate		
4.00 PM	Arrive at SGInnovate	SGInnovate		Approximated duration for interview will take 45 – 60 minutes
5.00 PM	Depart to Dinner (restaurant is to be confirmed)			
6.00 PM	Return to Mercure ICON Singapore City Centre	Mercure ICON Singapore City Centre		
Day 3: Wednesday 7th August 2024				SIN - BKK
09.00 AM	Breakfast at Mercure ICON Singapore City Centre and check-out from the hotel	Mercure ICON Singapore City Centre	TPSO team and Bolliger & Company Team	
10.00 – 10.00 AM	Depart to Moloco			
11.00 AM	Arrive at Moloco Office	Moloco Office		
11.00 AM – 12.00 PM	Interview with representative from Moloco	Moloco Office		Approximated duration for interview will take 45 – 60 minutes
12.00 PM	Lunch Break			

Time	Activities	Location	Participants	**REMARK**
2.00 PM	Arrive at Changi International Airport	Changi International Airport		
3.55 - 5.15 PM	Depart from Changi International Airport by Thai Airways (TG 414)			Total trip duration would take 2 hours 15 minutes
5.15 PM	Arrive at Suvannabhummi International Airport, Bangkok	Suvannabhummi International Airport		

5.4 รายชื่อคณะผู้เข้าร่วมการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ

รายชื่อผู้แทนจากคณะสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าที่เข้าร่วมลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ ดังนี้

- นางสาวรพัตร์ จิตะติลลิก ผู้อำนวยการกองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
สินค้าอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ
- นางสาวศุภาภัสร์ จองคำ นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ
กองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าสินค้า
อุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ
- นางสาวรุ่งทิพย์ ว่องไวกลยุทธ์ นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ
กองยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการแข่งขัน
- นางสาวกฤติยาภรณ์ มณีเนตร นักวิชาการพาณิชย์ กองนโยบายและยุทธศาสตร์
การค้าสินค้าอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ

5.5 สรุปผลการลงพื้นที่

คณะตัวแทนจากทางสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ร่วมกับคณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ ณ ประเทศสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ 5 -7 สิงหาคม 2567 เพื่อเข้าสัมภาษณ์องค์กรที่เกี่ยวข้อง และทำหน้าที่บริหารจัดการภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) โดยครอบคลุมหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- ภาครัฐ 1 หน่วยงาน ได้แก่ Ministry of Digital Development and Information (MDDI)
- ภาคเอกชน 2 หน่วยงาน ได้แก่ SGInnovate และ Moloco Singapore
- ภาควิชาการ 2 หน่วยงาน ได้แก่ Singapore Management University และตัวแทนนักวิชาการอิสระ

5.5.1 หน่วยงานภาครัฐ

5.5.1.1 Ministry of Digital Development and Information (MDDI)

ในวันที่ 5 สิงหาคม 2567 ทางคณะตัวแทนจากทางสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ร่วมกับคณะผู้วิจัย ได้มีโอกาสเข้าสัมภาษณ์ คุณ Ryan Goh (Assistant Director of International Affairs Division) ตัวแทนจาก Ministry of Digital Development and Information (MDDI) โดยมีเนื้อหาการสัมภาษณ์ดังนี้

➤ บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัล

Ministry of Digital Development and Information (MDDI) รับผิดชอบในการสร้างและกำหนดนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมดิจิทัลและเศรษฐกิจดิจิทัล นอกจากนี้ MDDI เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลักดันภาคส่วนดิจิทัลของสิงคโปร์ โดยสามารถแบ่งความสำคัญด้านดิจิทัลออกเป็น 4 ด้านได้แก่ 1) เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) 2) รัฐบาลดิจิทัล (Government Digital) 3) ความมั่นคงและปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Security) และ 4) สังคมดิจิทัล (Digital Society)

➤ นโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ

ภายใต้กรอบการพัฒนาดิจิทัลของสิงคโปร์เริ่มต้นจากนโยบาย Smart Nation 1.0 ตั้งแต่ปี 2561 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา 3 ด้านสำคัญคือ

- 1) ด้านรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มการลงทุนของภาครัฐในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล และสร้างแพลตฟอร์มกลางสำหรับการพัฒนาของผู้ประกอบการต่าง ๆ และเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้กับประชาชน
- 2) ด้านเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) มีเป้าหมายในการกระตุ้นกลุ่มธุรกิจในการลงทุนในเทคโนโลยีและบุคลากรที่มีศักยภาพเพื่อเสริมสร้างรากฐานของอุตสาหกรรมดิจิทัลให้แข็งแกร่งมากขึ้นและมีความยั่งยืน
- 3) ด้านสังคมดิจิทัล (Digital Society) มีเป้าหมายในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้กับประชาชนในประเทศ และกระตุ้นให้ประชาชนมีการพัฒนาตนเองในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันให้มากขึ้นเพื่อการดำรงชีวิตในอนาคตที่สะดวกสบายมากขึ้นและก้าวทันตามการเปลี่ยนแปลงของโลกได้เท่าทัน

ทั้งนี้ภายใต้กรอบด้านเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นนโยบาย Smart Nation ได้กำหนดกลยุทธ์ที่สำคัญภายใต้กรอบการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (Economy Framework for Action) โดยแบ่งออกเป็น 3 กรอบกลยุทธ์ในการพัฒนาอันประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาอุตสาหกรรมให้กลายเป็นดิจิทัล (Digitalise Industries): เป้าหมายของกรอบกลยุทธ์นี้คือการผลักดันทุกอุตสาหกรรมและทุกกลุ่มธุรกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและความสามารถในการแข่งขัน
- 2) การบูรณาการระบบนิเวศด้านดิจิทัล (Integrating Ecosystem): เป้าหมายคือการเพิ่มขีดความสามารถให้กับกลุ่มธุรกิจและเพิ่มรายได้จากธุรกิจด้วยดิจิทัล เนื่องจากการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับการวางแผนดำเนินธุรกิจนั้นช่วยสร้างโอกาสใหม่ ๆ ในการขยายธุรกิจและการสร้างระบบนิเวศภายใต้สังคมดิจิทัล

- 3) การเปลี่ยนแปลงทุกภาคส่วนของประเทศด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ดีกว่า (Industrialising Digital): เป้าหมายคือให้ภาคสื่อสารสนเทศและสื่อ (Infocomm Media: ICM) ของสิงคโปร์สามารถเป็นศูนย์กลางเทคโนโลยีดิจิทัลของเอเชียได้ เพื่อบรรลุเป้าหมายนี้ รัฐบาลจะมุ่งเน้นไปที่สองด้านหลัก คือ การพัฒนาขีดความสามารถให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และการสร้างผู้นำด้านดิจิทัลในสิงคโปร์

เป้าหมายคือการสร้างอาชีพให้กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีโดยภายในปี 2563 มีเป้าหมายในการสร้าง 13,000 อาชีพใหม่และแรงงานมากกว่า 210,000 คนในภาคส่วนอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ MDDI ได้สร้างกรอบเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลอันประกอบด้วย เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) และวิทยาการข้อมูล (Data Science) ความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) สื่อเสมือนจริง (Immersive Media) และโครงสร้างพื้นฐานสำหรับโทรคมนาคมในอนาคต (Future Communications Infrastructure)

นอกเหนือจากกรอบการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (Economy Framework for Action) แล้ว MDDI ก็ได้ให้ความสำคัญกับภาคเอกชนเป็นสำคัญโดยมีกรอบการพัฒนาอีก 2 กรอบได้แก่ Digital Enterprise Blueprint และ Digital Connectivity โดยที่กรอบนี้ให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันของภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่เหมาะสมกับการพัฒนาภาคเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างยั่งยืน โดยในแต่ละกรอบที่กล่าวมานั้นได้ให้ความสำคัญกับการปิดช่องว่างระหว่างขีดความสามารถของภาคเอกชน โดยเฉพาะการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีข้อจำกัดหลายด้านในการพัฒนา ทั้งนี้ ภายใต้กรอบการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลได้ริเริ่มโครงการ SME GO Digital Programme ที่ MDDI ได้เป็นตัวแทนของภาครัฐในการให้ความช่วยเหลือกับ SMEs ที่ต้องการคำแนะนำในการเริ่มต้นธุรกิจด้านดิจิทัล

ในด้านกฎหมายนั้นสิงคโปร์มีการออกกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้องกันกับนโยบายภาครัฐที่พยายามส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ยกตัวอย่างเช่น ด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่ได้มีการควบคุมโดยกฎหมายความปลอดภัยด้านออนไลน์ (Online Safety Act) ที่เริ่มมีการบังคับใช้เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2566 และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Protection Act)

➤ การถ่วงดุลและการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล

การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศนั้น ไม่มีความทับซ้อนกัน เนื่องจากมีการกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจนว่าหน่วยงานได้รับผิดชอบหน้าที่อะไร และในการร่างนโยบายหรือแผนการดำเนินการต่าง ๆ ของภาครัฐต้องมีการประชุมร่วมกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยกตัวอย่างเช่น การทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหาแฮก (Scam) หรือการหลอกลวงผ่านอินเทอร์เน็ต โดย MDDI รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานภายใต้กรอบ Shared Responsibility Framework ที่ต้องได้รับความร่วมมือจากภาคโทรคมนาคม ภาคการเงินและภาคประชาชนในการสร้างแพลตฟอร์มสำหรับการแก้ปัญหา นอกจากนี้ MDDI แล้วก็ยังมี Monetary Authority of Singapore ที่ร่วมรับผิดชอบกรอบนี้ด้วยแต่เป็นไปในส่วนของการต่อรองกับภาคการเงินและธนาคาร

➤ โอกาสและความท้าทายของประเทศสิงคโปร์ภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

โอกาสของสิงคโปร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลต่อไป คือการร่วมมือกันในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ ทั้งนี้การร่วมมือกันระหว่างประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันอาจมีความเหมือนและความต่างในปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจเป็นกรณีศึกษาที่ดีให้กับประเทศใกล้เคียง เช่นเดียวกันกับการเรียนรู้จากประเทศอื่น ๆ ในต่างภูมิภาค

ในบริบทของความท้าทายนั้นจะเป็นในด้านของการเชื่อมโยงภาคการเงินการธนาคารกับดิจิทัล โดยเฉพาะในภาคธุรกิจที่ยังไม่สามารถเชื่อมต่อการชำระเงินผ่านช่องทางออนไลน์ได้ทั้งหมด

➤ ความเห็นต่อความตกลงต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจดิจิทัล

ภายใต้ความตกลงต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็น Digital Economy Framework Agreement หรือความตกลงอื่น ๆ ล้วนแล้วแต่มีจุดประสงค์ที่คล้ายกันคือ 1) ความสะดวกในการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิก 2) ความเชื่อมั่น 3) การลดต้นทุนในการค้าหรือการลงทุนด้านดิจิทัลระหว่างประเทศสมาชิก 4) ความเป็นหนึ่งเดียวของระบบการพัฒนาภายใต้กรอบพัฒนาเดียวกัน และ 5) การช่วยเหลือธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภายใต้บริบทสังคมดิจิทัล

ดังนั้นแล้วการมีขึ้นของความตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ย่อมส่งผลที่ดีต่อประเทศสมาชิกในการเข้าร่วมความตกลงเพื่อเพิ่มขีดความสามารถและพัฒนาอย่างยั่งยืนภายใต้กรอบการพัฒนาอื่น ๆ

5.5.2 หน่วยงานภาคเอกชน

5.5.2.1 SGInnovate

ในวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2567 ทางคณะตัวแทนจากทางสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ร่วมกับคณะผู้วิจัย ได้มีโอกาสเข้าสัมภาษณ์ Dr. Lim Jui ประธานเจ้าหน้าที่บริหารจาก SGInnovate โดยมีเนื้อหาการสัมภาษณ์ดังนี้

➤ บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัล

SGInnovate เป็นบริษัทเอกชนที่ได้รับทุนสนับสนุนจากภาครัฐ (Government-owned innovation platform) ที่ดำเนินกิจการในรูปแบบบริษัทเอกชนในการสนับสนุนทุนให้กับบริษัททั้งรายใหญ่ รายย่อยและสตาร์ทอัพ (Startup) ที่มีวิสัยทัศน์การดำเนินธุรกิจหรือโครงการต่าง ๆ ในด้านการวิจัยและการสร้างเทคโนโลยีขั้นสูง (Deep Technology)¹⁷ ในแต่ละอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มในการเติบโตได้อย่างต่อเนื่องและสามารถสร้างรายได้ให้กับบริษัทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว ซึ่งเป้าประสงค์ของ SGInnovate นั้นต้องการเป็นปัจจัยสนับสนุนให้สตาร์ทอัพที่มีศักยภาพสามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่องและกลายเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสร้างสรรค์ระบบนิเวศด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีของประเทศต่อไป

➤ แนวทางการขับเคลื่อนองค์กรภายใต้การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมดิจิทัลหรือเศรษฐกิจดิจิทัล

สำหรับการขับเคลื่อนของ SGInnovate ภายใต้อุตสาหกรรมดิจิทัลคือการเน้นการให้ทุนกับบริษัทที่ทาง SGInnovate เห็นถึงศักยภาพในการสร้างสรรค์เทคโนโลยีขั้นสูงและการสร้างประโยชน์ต่อยอดให้กับสังคม โดยบริษัทฯ ได้แบ่งความสำคัญในการสนับสนุนไว้ที่ 2 ส่วนหลัก

¹⁷ เทคโนโลยีขั้นสูง (Deep Technology) คือ ผลลัพธ์ที่ได้จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ที่ไม่เหมือนใคร ลอกเลียนแบบได้ยาก และเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีสิทธิบัตรคุ้มครองเพราะผ่านการวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมอย่างยาวนาน

ได้แก่ 1) ส่วนการส่งเสริมทรัพยากรบุคคล อันประกอบด้วย การส่งเสริมทรัพยากรบุคคล การสนับสนุนเทคโนโลยีขั้นสูง และการขยายเครือข่ายทรัพยากรบุคคลทางด้านเทคโนโลยีขั้นสูง และ 2) ส่วนการส่งเสริมเงินทุน อันประกอบด้วย การสนับสนุนสตาร์ทอัพ (Startup) ที่ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีขั้นสูง และการวางแผนและสร้างธุรกิจ

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนองค์กรภายใต้อุตสาหกรรมดิจิทัลนั้นอาจไม่ได้เป็นการสร้างหรือประยุกต์ใช้โดยตรงจาก SGIInnovate เองแต่เป็นการใช้ทางอ้อมซึ่งเกิดจากสตาร์ทอัพเทคโนโลยีขั้นสูงอื่น ๆ ที่ได้รับทุนจาก SGIInnovate ทั้งนี้การให้เงินทุนไม่ใช่การให้เปล่า แต่ต้องมีการรายงานและติดตามผลประกอบการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากข้อมูลของผลประกอบการของสตาร์ทอัพที่ได้รับการสนับสนุนเกือบร้อยละ 99 ที่ได้รับเงินทุนไปมีการเติบโตในทางบวกและสามารถสร้างกำไรได้อย่างต่อเนื่อง จึงนับว่าเป็นการให้ความสำคัญกับตลาดด้านเทคโนโลยีที่มีศักยภาพที่สูงมาก

➤ การร่วมมือของหน่วยงานกับหน่วยงานภาครัฐภายใต้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล

การร่วมมือกับภาครัฐนั้น ด้วยเหตุที่ SGIInnovate เป็นบริษัทที่รับเงินสนับสนุนจากรัฐเพื่อนำมาสนับสนุนสตาร์ทอัพต่อ ความร่วมมือกับภาครัฐส่วนใหญ่จะเป็นไปในการสนับสนุนด้านเงินทุน แต่ในด้านอื่น ๆ แล้วนั้นก็จะเป็นไปเช่นเดียวกันกับบริษัทอื่น ๆ ในประเทศที่ได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรบุคคลโดยเปิดโอกาสในการได้ขยายเครือข่ายกับสถาบันการศึกษาเพื่อแสวงหาแรงงานที่มีศักยภาพและสร้างโอกาสในการจ้างงานให้มากขึ้น

➤ โอกาสและความท้าทายของประเทศสิงคโปร์ ภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

ประเทศสิงคโปร์นับว่าเป็นประเทศที่มีพร้อมทุกด้าน ทั้งในด้านกฎหมาย ด้านทรัพยากรบุคคล และด้านโครงสร้างพื้นฐาน อันเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างเศรษฐกิจดิจิทัลซึ่งนับเป็นจุดแข็งของประเทศในภาพรวม และเป็นโอกาสของภาคส่วนผู้ประกอบการในประเทศที่มีปัจจัยในการพัฒนาครบครัน

อย่างไรก็ตามสิงคโปร์ก็ยังมีความท้าทายที่เป็นปัจจัยขัดขวางในการขยายเครือข่ายของกลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัลคือ ขนาดของตลาด เนื่องจากสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีขนาดเล็กซึ่งสะท้อนต่อขนาดของตลาดที่เล็กตามไปด้วย สำหรับผู้ประกอบการแล้วนั้นขนาดตลาดที่เล็กและมีความหลากหลายต่ำเป็นปัจจัยที่ชะลอการเติบโตของอุตสาหกรรมดิจิทัล ดังนั้นทางแก้ไขคือ

การแสวงหาตลาดในประเทศอื่นโดยใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ที่ตนมีอยู่เป็นกลยุทธ์ในการขยายเครือข่ายธุรกิจ

➤ **ความเห็นต่อความตกลงต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจดิจิทัลและแนวโน้มการเติบโตของกลุ่มประเทศ CLMVT ในเชิงของเศรษฐกิจดิจิทัล**

มุมมองต่อแนวโน้มการเติบโตทางดิจิทัลของกลุ่มประเทศ CLMVT ส่วนใหญ่นั้นยังไม่มีความพร้อมและศักยภาพที่สูงพอในการที่จะเติบโตหรือแข่งกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคอื่นได้ ทั้งนี้สาเหตุที่ความพร้อมและศักยภาพที่ยังไม่เพียงพอของประเทศกลุ่ม CLMVT นั้นเกิดจากการพัฒนาที่ช้ากว่ากระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีโลกซึ่งเป็นช่องว่างในการพัฒนาทั้งอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจดิจิทัล

อย่างไรก็ตามประเทศในกลุ่ม CLMVT บางประเทศเช่น ไทย ที่มีความพร้อมเกือบทุกด้านในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล และมีขนาดตลาดที่ใหญ่และมีความหลากหลายนั้นมีแนวโน้มที่จะสร้างการเติบโตให้เศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.5.2.2 Moloco Singapore

ในวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2567 ทางคณะตัวแทนจากทางสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ร่วมกับคณะผู้วิจัย ได้มีโอกาสเข้าสัมภาษณ์ คุณ Cyan Lee Head of APAC Growth Data Science จาก Moloco Singapore โดยมีเนื้อหาการสัมภาษณ์ดังนี้

➤ **บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัล**

Moloco Singapore เป็นบริษัทการตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) ที่มีความเชี่ยวชาญในการสร้างแผนการตลาดในตลาดออนไลน์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับลูกค้า ทั้งนี้ Moloco Singapore เป็นผู้ให้บริการการทำตลาดออนไลน์ที่ใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ของเครื่องหรือ Machine Learning ในการตอบโจทย์ลูกค้าโดยใช้เทคโนโลยีดังกล่าวในการหาข้อมูลเชิงลึกของตลาดและฐานกลุ่มเป้าหมายด้วยการเข้าถึงฐานข้อมูลเปิดจากภาครัฐ และฐานข้อมูลจากลูกค้าที่เข้าถึงได้เพื่อหาโอกาสสำหรับการเพิ่มพื้นที่การโฆษณาและเป็นอีกทางเลือกที่ตรงความต้องการของลูกค้า

➤ **แนวทางการขับเคลื่อนองค์กรภายใต้การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมดิจิทัล หรือเศรษฐกิจดิจิทัล**

ในบริบทของบริษัทเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องกับการตลาดออนไลน์ Moloco Singapore พยายามใช้เทคโนโลยี Machine Learning ในการดำเนินการจัดสรรข้อมูลเพื่อวางกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้า ทั้งนี้ด้วยกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่ของบริษัทที่เป็นกลุ่มบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) และธุรกิจเกม ซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการทำการโฆษณาและการตลาดออนไลน์ Moloco Singapore ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างผู้ประกอบการและตลาดด้วยการใช้ Machine Learning อย่างต่อเนื่องที่สามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่เป็นเข้าด้วยกัน

นอกจากนี้ Moloco ยังมีแผนการขยายการเข้าถึงตลาดของฐานกลุ่มลูกค้าเป้าหมายในอุตสาหกรรมดิจิทัลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น เนื่องจากสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีขนาดของตลาดที่เล็กและมีความหลากหลายต่ำมาก ด้วยเหตุนี้การมองหาตลาดใหม่ เช่น ประเทศอินโดนีเซีย หรือเวียดนาม เป็นต้น ทั้งนี้การเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกของแต่ละประเทศที่เป็นตลาดใหม่ ยังคงดำเนินการด้วยการใช้ Machine Learning อันเป็นแก่นของการสร้างสรรค์วิธีการเพิ่มขีดความสามารถให้ลูกค้าที่เป็นบริษัทประกอบการต่าง ๆ อย่างมีศักยภาพและประสิทธิภาพสูงสุด

➤ **การร่วมมือของหน่วยงานกับหน่วยงานภาครัฐภายใต้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล**

Moloco ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในหลายทางเช่นเดียวกันกับสตาร์ทอัพ (Startup) อื่น ๆ โดยสามารถแบ่งออกเป็นการสนับสนุนระยะสั้น และระยะยาว โดยมีรายละเอียดดังนี้

การสนับสนุนจากภาครัฐระยะสั้น

- การงดเว้นทางด้านภาษี: โดยอัตราการงดเว้นภาษีสำหรับสตาร์ทอัพ (Startup) นั้นมีหลายระดับและหลายเงื่อนไขขึ้นอยู่กับขนาดการลงทุนและผลประกอบการ ทั้งนี้ข้อมูลจากกรมจัดเก็บภาษีของประเทศสิงคโปร์ (Inland Revenue Authority of Singapore) ได้มีข้อกำหนดสำหรับการงดเว้นภาษีต่อสตาร์ทอัพที่ได้รับการอนุมัติ (Certified Startup) ได้แก่ 1) การงดเว้นแบบเต็มรูปแบบ (The Full tax Exemption) สำหรับสตาร์ทอัพใหม่ (Newly Incorporated Startups) โดยงดเว้นภาษีสำหรับ 100,000 ดอลลาร์สิงคโปร์แรกของรายได้ที่เรียกเก็บได้

สำหรับ 3 ปีแรกของการดำเนินกิจการ 2) การงดเว้นแบบบางส่วน (The Partial Tax Exemption) สำหรับสตาร์ทอัพ (Startup) ที่ไม่ผ่านการอนุมัติ โดยให้ การงดเว้นร้อยละ 75 จาก 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์แรกของรายได้ที่เรียกเก็บได้ และงดเว้นร้อยละ 50 ของ 290,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อไปของรายได้ที่เรียก เก็บได้ และ 3) การงดเว้นภาษีสำหรับสตาร์ทอัพ (Start – Up Tax Exemption: SUTE) ให้การงดเว้นเฉพาะการสตาร์ทอัพที่ตรงตามเงื่อนไข โดยงดเว้นภาษี ร้อยละ 75 สำหรับ 200,000 ดอลลาร์สิงคโปร์แรกของรายได้ที่เรียกเก็บได้ สำหรับ 3 ปีแรกของการดำเนินกิจการ

- ทรัพยากรบุคคล: ภาครัฐเป็นเหมือนตัวกลางในการเชื่อมโยงสถาบันการศึกษา และบริษัทเอกชน และผู้ประกอบการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดช่องทางการแลกเปลี่ยน ข้อมูลและเพื่อเป็นอีกช่องทางประชาสัมพันธ์สำหรับตลาดแรงงานนักศึกษาจบ ใหม่ให้มีการเข้าถึงรายละเอียดของบริษัทต่าง ๆ เช่นเดียวกันกับในบริบทของ บริษัทต่าง ๆ ที่สามารถคัดเลือกแรงงานใหม่ในตลาดได้ง่ายมากขึ้นและเพิ่มช่อง ทางการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสถาบันการศึกษาและผู้ประกอบการอื่น ๆ
- การสนับสนุนการเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภค: ภาครัฐให้ความช่วยเหลือในด้าน การสนับสนุนด้านเงินทุนและจัดพื้นที่ เช่น มหกรรมสำหรับเป็นศูนย์กลางเพื่อให้ ผู้ประกอบการสตาร์ทอัพและผู้บริโภคหลากหลายกลุ่มได้มีโอกาสพบปะและ ขยายเครือข่ายการติดต่อ

การสนับสนุนจากภาครัฐระยะยาว

- การสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน: โครงสร้างพื้นฐานจากภาครัฐที่เป็น ประโยชน์กับ Moloco มากที่สุดคือ ศูนย์กลางข้อมูล (Data Center) เนื่องจาก การดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ต่าง ๆ มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลภาพรวมของ ตลาดในประเทศซึ่งการมีของศูนย์ข้อมูลจากภาครัฐที่สะดวก และง่ายต่อ การเข้าถึงข้อมูลภายในระยะเวลาสั้นจากฐานข้อมูลรวมหนึ่งเดียว เป็นโครงสร้าง พื้นฐานที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงานของบริษัทฯ เป็นอย่างมาก
- การสนับสนุนด้านทรัพยากรบุคคล: ภาครัฐได้มีการวางแผนในการสนับสนุน ด้านการศึกษาและการแสวงหาแรงงานใหม่สำหรับสตาร์ทอัพทั้งระยะสั้นและ

ยาว สำหรับระยะยาวนี้ภาครัฐได้มีโครงการและแพลตฟอร์มที่เป็นที่แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างฝั่งอุปสงค์และอุปทานของตลาดแรงงาน สำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการแรงงานจบใหม่ คุณภาพสูงก็สามารถติดตามหรือติดต่อโดยตรงจากข้อมูลกลางเพื่อเป็นการคว้าโอกาสในตลาดแรงงานไว้

- การสนับสนุนด้านการเข้าถึงผู้บริโภคร: เช่นเดียวกันกับการสนับสนุนในระยะสั้นสำหรับการสนับสนุนการเข้าถึงตลาดผู้บริโภครระยะยาวนั้นภาครัฐได้มีแพลตฟอร์มที่เป็นแหล่งเข้าถึงและสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการและผู้บริโภครที่นอกเหนือจากการจัดงานมหกรรม หรือแคมเปญ (campaign)

➤ โอกาสและความท้าทายของประเทศสิงคโปร์ ภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

สำหรับโอกาสในด้านดิจิทัลของสิงคโปร์นั้นคือการที่ภาครัฐมีความแข็งแกร่งในการผลักดันและสร้างทรัพยากรที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลได้ตรงตามเป้าหมาย ซึ่งความแข็งแกร่งของภาครัฐนับว่าเป็นทั้งจุดเด่นของสิงคโปร์และเป็นโอกาสต่อผู้ประกอบการในประเทศที่มีการสนับสนุนในการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง

ความท้าทายด้านดิจิทัลของสิงคโปร์นั้นประกอบด้วย

- 1) ความท้าทายด้านการบริหารตลาดแรงงาน: เนื่องจากตลาดแรงงานโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมดิจิทัลนั้น มีความไม่สมดุลกันของความต้องการจ้างของฝั่งผู้ประกอบการและอุปทานที่มากกว่าของแรงงานทั้งที่จบใหม่และที่อยู่ในตลาดแรงงานอยู่แล้ว เนื่องจากผู้ประกอบการบริษัทด้านดิจิทัลส่วนใหญ่ต้องการแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางซึ่งเป็นเกณฑ์ที่อยู่ในระดับสูงมากสำหรับแรงงานจบใหม่
- 2) ความท้าทายด้านความปลอดภัยของข้อมูล: แม้ว่าสิงคโปร์จะเป็นที่รู้จักในฐานะประเทศที่มีความปลอดภัยที่สูงเป็นอันดับต้นของโลก แต่สำหรับโลกออนไลน์ในยุคดิจิทัลก็ยังคงมีช่องว่างของการก่อก่ออาชญากรรมด้านไซเบอร์ หรือการรั่วไหลของข้อมูลอยู่ ทั้งนี้สิงคโปร์ได้จัดตั้งหน่วยงาน Cyber Security Agency of Singapore ที่รับผิดชอบในด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ แต่อย่างไรก็ตามการสร้างสมดุลระหว่างการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับธุรกิจและการป้องกันสิทธิส่วนบุคคลก็ยังคงเป็นความท้าทายที่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ยังคงต้องให้ความสำคัญที่ว่า จะทำอย่างไรให้การใช้ข้อมูลไม่กลายเป็น
การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

➤ **ความเห็นต่อความตกลงต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจดิจิทัลและแนวโน้มการเติบโตของกลุ่ม
ประเทศ CLMVT ในเชิงของเศรษฐกิจดิจิทัล**

สำหรับในมุมมองของ Moloco Singapore ที่ให้ความสนใจกับตลาดออนไลน์เป็นส่วน
ใหญ่มีความเห็นว่า ในกลุ่มประเทศ CLMVT ยังมีช่องว่างที่รอการพัฒนาต่อไป เนื่องจากประเทศ
กลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีทรัพยากรที่พร้อมในเกือบทุกด้านสำหรับอุตสาหกรรมดิจิทัลขาดเพียงแต่
การลงทุนจากภายนอก ซึ่งเป็นความท้าทายในหลายประเทศในภูมิภาคที่ต้องการส่งออกบริการ
ด้านดิจิทัลไปสู่ตลาดที่ใหญ่กว่าเช่น สหรัฐอเมริกาหรือจีนแต่ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากมี
อุปสรรคหลักต่อการดำเนินธุรกิจได้แก่ กำแพงด้านภาษา ซึ่งจากประสบการณ์ของ Moloco
Singapore ที่ได้ทำงานกับผู้ประกอบการในประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และใกล้เคียง
ที่ต้องการขยายตลาดจะมีอุปสรรคในด้านภาษา ซึ่งส่งผลในหลายด้านเช่น ด้านกฎหมาย
ด้านการดำเนินธุรกิจ ด้านการเข้าถึงกลุ่มพาร์ทเนอร์และผู้บริโภคในประเทศปลายทาง
ในทางกลับกันสำหรับนักลงทุนที่ต้องการเข้ามาลงทุนก็มักจะพบอุปสรรคในภาษากับกลุ่มประเทศ
เหล่านี้เพราะส่วนใหญ่ในการสื่อสารและการดำเนินเอกสารสำคัญสำคัญต่าง ๆ ในประเทศเหล่านี้
ยังเป็นภาษาพื้นถิ่นอยู่

5.5.3 หน่วยงานภาควิชาการ

5.5.3.1 Yong Pung How School of Law, Singapore Management University

ในวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2567 ทางคณะตัวแทนจากทางสำนักงานนโยบายและ
ยุทธศาสตร์การค้า ร่วมกับคณะผู้วิจัย ได้มีโอกาสเข้าสัมภาษณ์ Professor Henry Gao
ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและนโยบายการค้าโลก จาก Yong Pung How School of Law,
Singapore Management University โดยมีเนื้อหาการสัมภาษณ์ดังนี้

➤ ความเห็นต่อนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลของโลก

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของโลกในทุกด้านที่มีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลล้วนแล้วแต่ต้องมีการร่วมมือกันระหว่างประเทศ เช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นกับหลายประเทศผู้นำเศรษฐกิจโลก เช่น สหรัฐอเมริกา จีน หรือกลุ่มประเทศในยุโรป เป็นต้น

ทั้งนี้ เศรษฐกิจดิจิทัลนั้นมีหลากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเกิดความตกลงต่าง ๆ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยสามารถเห็นได้จากหลายความตกลงทางการค้าที่มีการให้ความสำคัญกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) มากขึ้น หรือแม้กระทั่งการให้ความสำคัญกับการเข้าถึงตลาดโทรคมนาคมที่มากขึ้นของประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ที่ต้องการเข้าไปขยายการลงทุนในประเทศคู่ค้า อย่างเช่นในกรณีของประเทศเม็กซิโก ที่อุตสาหกรรมโทรคมนาคมนั้นมีเพียงบริษัทเดียวเป็นผู้ค้าผูกขาด และสร้างกำแพงทางการค้ากับบริษัทต่างชาติซึ่งส่งผลต่อการขยายการลงทุนของบริษัทเหล่านั้นโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา โดยผู้ประกอบการจากสหรัฐอเมริกาบางรายที่ต้องการเข้าไปลงทุนต้องหาวิธีการที่ผิดกฎหมายในการเข้าถึงสัญญาณโทรคมนาคมในเม็กซิโก ดังนั้นแล้วการที่มีขึ้นของความตกลงภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลเป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณาและครอบคลุมมากพอ

ในมุมมองของนักวิชาการสามารถแจกแจงได้ว่าแต่ละกลุ่มประเทศในแต่ละภูมิภาคนั้นให้ความสำคัญเศรษฐกิจดิจิทัลที่แตกต่างกัน อาทิ

- 1) **จีน** ให้ความสำคัญกับการค้าและการขนส่ง จึงทำให้ในปัจจุบันจีนได้กลายเป็นแหล่งในการผลิตและจัดส่งสินค้าอุปโภคบริโภคผ่านช่องทางออนไลน์ที่เป็นอันดับต้นของโลก
- 2) **สหรัฐอเมริกา** ให้ความสำคัญกับระบบซอฟต์แวร์ (software) และการใช้งานของระบบปฏิบัติการต่าง ๆ จึงเป็นเหตุให้ในปัจจุบันสหรัฐอเมริกาได้กลายเป็นศูนย์กลางของสาขาใหญ่ของหลาย ๆ บริษัทซอฟต์แวร์และสื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ เช่น Microsoft, Google และ Facebook เป็นต้น นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกายังเป็นตัวอย่างของประเทศที่ให้ความสำคัญกับการเข้าถึงของฐานข้อมูลที่สะดวกมากขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้ระบบปฏิบัติการต่าง ๆ ทำงานได้สะดวกและแม่นยำมากขึ้น
- 3) **กลุ่มประเทศในทวีปยุโรป** ให้ความสำคัญกับความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของผู้ใช้งาน ทั้งในสถานะของผู้ใช้งานรายย่อย บริษัททั้งขนาดใหญ่และขนาดย่อม เป็นต้น

จากความแตกต่างในการให้ความสำคัญภายใต้บริบทของเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นแสดงให้เห็นว่าการที่แต่ละประเทศจะสามารถพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของตนเองได้นั้น จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือหรือความร่วมมือกับประเทศที่มีความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ ที่ประเทศดังกล่าวให้ความสำคัญตั้งแต่การพัฒนาแรกเริ่มจนกลายเป็นความชำนาญ ทั้งนี้ ความตกลงต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วหรือที่กำลังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณานั้นย่อมมีความสำคัญต่อการเชื่อมโยงและการพัฒนาของโลกภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัล

➤ **ความเห็นต่อความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Partnership Agreement: DEPA)**

การเกิดความตกลง DEPA ขึ้นนับว่าเป็นประโยชน์กับสิงคโปร์และประเทศสมาชิกอื่น ๆ อย่างยิ่ง ในกรณีของสิงคโปร์นั้นที่เป็นผู้นำในด้านการค้าทางดิจิทัล (Digital Trade) นั้นสามารถขยายเครือข่ายพันธมิตรเพิ่มมากขึ้นกับประเทศสมาชิกภายใต้กฎระเบียบและมาตรฐานเดียวกัน

ภายใต้การพัฒนาต่อยอดความตกลงนี้ยังสามารถขยายไปในด้านอื่น ๆ ที่กำลังเป็นกระแสและสร้างผลกระทบในวงกว้าง เช่น สกุลเงินดิจิทัล การยืนยันตัวตนดิจิทัล และการดำเนินการธุรกรรมทางดิจิทัล เป็นต้น นอกจากนี้การมีขึ้นของ DEPA นับว่าเป็นความตกลงที่คาดการณ์อนาคตได้ล่วงหน้าและมีความครอบคลุม และสำหรับสิงคโปร์ หากความตกลงนี้มีการบังคับใช้แบบเต็มรูปแบบจะส่งผลให้สิงคโปร์กลายเป็นประเทศที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดเนื่องจากสิงคโปร์มีความพร้อมในทุกภาคส่วน ดังนี้

1) ภาครัฐ:

- มีความรู้และความเข้าใจ และพร้อมลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ
- มี One – Stop Service Provider สำหรับผู้ประกอบการด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) หากต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ
- มีการริเริ่มนโยบาย Smart Nation ที่เป็นต้นตอของการสร้างระบบเศรษฐกิจดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ ในด้านการรวมฐานข้อมูลที่สำคัญข้อมูลกลาง (Data Center) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
- เป็นประเทศริเริ่มและสมาชิกภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Partnership Agreement: DEPA) และ ความตกลง

เศรษฐกิจดิจิทัลของอาเซียน (Digital Economy Framework Agreement: DEFA)

- เป็นแหล่งตลาดแรงงานที่มีทักษะดิจิทัลที่สามารถสร้างและพัฒนาระบบเศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน

2) ภาคเอกชน

- มีการสนับสนุนค่าแรงกับตลาดแรงงานในระดับที่สูงกว่าประเทศอื่นในอาเซียน ซึ่งเป็นปัจจัยดึงดูดแรงงานที่มีฝีมือเข้ามาทำงานในประเทศมากขึ้น
- มีการพัฒนาทักษะของลูกจ้างอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ และเพื่อให้ทักษะของลูกจ้างก้าวทันการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
- มีการบริหารและทำงานร่วมกันกับภาครัฐและภาคเอกชนอื่น ๆ ร่วมกันเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการ และตลาดแรงงานให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจดิจิทัลในอนาคต

➤ โอกาสและความท้าทายของโลกการค้าภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

ภายใต้การเติบโตของเศรษฐกิจในอนาคตที่ต้องมีความเกี่ยวข้องกับดิจิทัลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้นั้น โอกาสที่สำคัญคือ ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ เช่นดังที่กล่าวไปเรื่องความสำคัญของความตกลงด้านการค้าระหว่างประเทศที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการที่มีกฎหรือข้อตกลงกลางที่ปฏิบัติร่วมกันแล้วจะส่งผลให้เกิดความสะดวกและสามารถลดต้นทุนต่าง ๆ ในการค้าระหว่างประเทศได้อีกด้วย เนื่องจากภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลนั้นมีความซับซ้อนภายใต้การค้าหลายด้าน เช่น การบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-service) ที่มีการให้บริการข้ามประเทศและเกิดความไม่ยุติธรรมในการจัดเก็บภาษีต่าง ๆ ของประเทศปลายทาง เป็นต้น ดังนั้นการเกิดความตกลงทางการค้าจึงยังคงเป็นสิ่งสำคัญ

ในส่วนของความท้าทายของการค้าภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลนั้นประกอบด้วย

- 1) ความท้าทายในด้านการศุลกากร เนื่องจากว่าในปัจจุบันการจัดเก็บภาษีทั้งในด้านศุลกากรกับสินค้าที่นำเข้าผ่านการซื้อขายทางแพลตฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์นั้นยังมีความเหลื่อมล้ำอยู่ เนื่องจากประเทศที่มีอำนาจทางการค้ามากก็สามารถเปลี่ยนแปลงระเบียบการศุลกากรเพื่อให้เอื้อต่ออำนาจต่อรอง ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิด

ช่องว่างในขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่มีอำนาจน้อยกว่าและส่งผล
กระทบให้เกิดการผูกขาดในการค้า

- 2) ความซับซ้อนของเรื่องเอกสารต่าง ๆ สำหรับการค้าระหว่างประเทศ เนื่องด้วย
การค้าในปัจจุบันนี้มีหลากหลายรูปแบบทั้งออนไลน์และออฟไลน์ โดยเฉพาะกับ
การซื้อขายออนไลน์นั้นที่มีความรวดเร็วในการซื้อขาย แต่การที่แต่ละบริษัทจะ
สามารถดำเนินกิจการได้นั้นต้องผ่านขั้นตอนการจัดการเอกสารจำนวนมาก
แตกต่างกันไปตามความจำเป็นของประเทศคู่ค้านั้น ๆ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสะดวก
และเป็นกลางมากขึ้น จึงนับเป็นความท้าทายในการสร้างระบบ Single Window
ระหว่างกลุ่มประเทศคู่ค้าให้ได้มากที่สุด เพื่อลดข้อผิดพลาดและความซับซ้อนของ
การเตรียมเอกสารสำหรับการค้าระหว่างประเทศ

➤ ความเห็นต่อแนวโน้มการเติบโตของกลุ่มประเทศ CLMVT ในเชิงของเศรษฐกิจดิจิทัล

ภายใต้การพัฒนาของเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT ในด้านการค้าโดยเฉพาะ
พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) ที่ควรมีการสนับสนุนทั้งในด้านนโยบายและการผลักดัน
ด้านกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มผู้ประกอบการมากขึ้น อย่างเช่น กัมพูชาที่ยังคงมี
ปัญหาในเรื่องของกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) ที่สร้างช่องว่างระหว่าง
ผู้ประกอบการท้องถิ่นและผู้ประกอบการต่างชาติในเรื่องของร้อยละค่าธรรมเนียมจากการ
ให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์

นอกจากนั้นแล้วในกลุ่มประเทศ CLMVT ยังมีอีกช่องว่างอีกหลายประการที่ต้องพัฒนา
ต่อไปเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นใน
เรื่องของกฎหมาย นโยบาย หรือปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่ควรจะต้องบริหารและพัฒนาให้
เท่าทันกันทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

5.5.3.2 นักวิชาการอิสระ

ในวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2567 ทางคณะตัวแทนจากทางสำนักงานนโยบายและ
ยุทธศาสตร์การค้า ร่วมกับคณะผู้วิจัย ได้มีโอกาสเข้าสัมภาษณ์ คุณ Looi Teck Kheong
นักวิชาการอิสระ และอดีต Senior ASEAN Consultant โดยมีเนื้อหาการสัมภาษณ์ดังนี้

➤ **ความเห็นต่อนโยบายและข้อกำหนดภายใต้ประเด็นความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของสิงคโปร์**

สำหรับประเทศสิงคโปร์ก่อนหน้าที่จะมีการร่างกฎหมายหรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์นั้น ประเทศก็เผชิญกับปัญหาที่จากการโจรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้กลุ่มแฮกเกอร์ (Hacker) ที่เป็นต้นตอของปัญหานั้นมีหลากหลายกลุ่มจากหลากหลายประเทศทั้งที่มาจากภายในประเทศเอง และมาจากต่างประเทศ

สิงคโปร์มีการร่างกฎหมายความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2561 และมีการจัดตั้งหน่วยงาน Cyber Security Agency ขึ้นภายใต้การควบคุมของ Ministry of Digital Development and Information (MDDI) เพื่อเข้ามาทำหน้าที่ตรวจสอบและดำเนินการปราบปรามและป้องกันอาชกรรมทางไซเบอร์

ในกรณีของความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ในปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับทุกประเทศเนื่องจากในปัจจุบันการสร้างความปลอดภัยทางไซเบอร์นั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงโครงสร้างพื้นฐานหรือ Critical Information Infrastructure (CII) ที่เป็นตั้งห้วงโซ่องค์ประกอบที่สำคัญของห่วงโซ่ธุรกรรมต่าง ๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ CII นั้นประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐานทั้งที่จับต้องได้และไม่ได้ เครือข่ายการเชื่อมโยง ระบบการดำเนินการ และฐานข้อมูลต่าง ๆ ภายใต้การบริหารความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของประเทศสิงคโปร์นั้น ภาครัฐพยายามที่จะเป็นผู้ริเริ่มและอำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนในทุกอุตสาหกรรม อาทิ ภาคสาธารณสุขและภาคการเงินการธนาคาร เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสิงคโปร์จะมีการจัดตั้งหน่วยงาน Cyber Security Agency ขึ้นอย่างเป็นทางการแล้ว แต่ก็ยังมีช่องว่างของการดำเนินการในเรื่องของการปราบปรามอาชญากรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อยู่ เนื่องจากว่าหน่วยงานนี้สามารถรับรู้และปกป้องความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นเฉพาะภายในประเทศเท่านั้น หากเกิดความเสียหายที่เกิดจากประเทศต้นทางที่เป็นประเทศอื่น ๆ ทางหน่วยงานจะไม่สามารถดำเนินการป้องกันหรือตรวจสอบเพื่อเป็นการป้องกันขั้นต้นได้ อันเป็นความท้าทายที่สำคัญของหน่วยงานและกฎหมายความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของสิงคโปร์ที่ควรได้รับการพัฒนาต่อไป

➤ โอกาสและความท้าทายของโลก ภายใต้ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์

ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของโลกยุคดิจิทัลสามารถสร้างทั้งโอกาสและความท้าทายให้กับทุกประเทศ โดยที่ภายใต้โอกาสที่จะเกิดขึ้นจากการมีขึ้นของความมั่นคงทางไซเบอร์ คือ การเชื่อมต่อของฐานข้อมูลที่สามารถใช้ร่วมกันได้เป็นมาตรฐานกลางของทุกประเทศในภูมิภาคหรือในโลก ซึ่งจะเป็นตัวช่วยที่สำคัญที่ทำให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวห่วงโซ่ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์

อย่างไรก็ตามการสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์นั้นยังมีข้อปัจจัยหลาย ๆ ด้านที่ต้องมีการปรับเพื่อให้ครอบคลุมมากขึ้น อาทิ

- การให้ความสำคัญของธุรกรรมต่าง ๆ ด้านดิจิทัลที่แตกต่างกันของหน่วยงานในประเทศ ซึ่งทำให้เกิดการรั่วไหลอันตรายต่อความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์
- ความแตกต่างด้านกายภาพของแต่ละประเทศที่อาจไม่สอดคล้องกับข้อบังคับและข้อตกลงด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์
- การเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของเทคโนโลยีที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างมาตรฐานกลางในการประยุกต์ใช้

ทั้งนี้ ความสำคัญของความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์นั้นควรเป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานในทุกประเทศต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์นำไปสู่ความมั่นคงในด้านอื่น ๆ อาทิ ความมั่นคงทางอาหาร และความมั่นคงทางธุรกรรมทางการเงิน เป็นต้น โดยที่จุดมุ่งหมายของความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ที่ทุกประเทศควรคำนึงถึงนั้นควรประกอบด้วย

- การแบ่งปันฐานข้อมูลระหว่างประเทศได้อย่างอิสระ ภายใต้การควบคุมจากมาตรฐานเดียวกัน
- การสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลเพื่อรองรับการสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์
- การแบ่งปันกรณีศึกษาและข้อมูลของประเทศที่ประสบความสำเร็จภายใต้ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ให้กับประเทศภายในภูมิภาค เพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

- การเกิดความร่วมมือกันภายใต้ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ระหว่างประเทศต่าง ๆ

➤ **ความเห็นต่อความตกลงต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจดิจิทัลและแนวโน้มการเติบโตของกลุ่มประเทศ CLMVT ในเชิงของเศรษฐกิจดิจิทัล**

มุมมองความเห็นต่อตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลของอาเซียน (Digital Economy Framework Agreement: DEFA) คือ การนำมาปรับใช้จริง เพื่อให้เกิดผลประจักษ์ในการปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม ภายใต้ความตกลงนี้ควรที่จะถูกบังคับใช้ให้เร็วที่สุดเพื่อให้ลดช่องว่างระหว่างกระแสการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของดิจิทัลกับความตกลงที่บังคับใช้ นอกจากนี้สิ่งที่ควรถูกเพิ่มเติมเข้าไปภายใต้ความตกลงคือการสร้างแพลตฟอร์มกลางในการแบ่งปันข้อมูลที่จำเป็นระหว่างประเทศสมาชิกเพื่ออำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการและต่อยอดความร่วมมือในอนาคต

สำหรับแนวโน้มการเติบโตด้านเศรษฐกิจดิจิทัลและความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของกลุ่มประเทศ CLMVT นั้นสามารถต่อยอดได้จากทรัพยากรที่ทุกประเทศมีอยู่แล้วได้ เนื่องจากทรัพยากร โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลของกลุ่ม CLMVT ส่วนใหญ่มีความพร้อมอยู่แล้ว หากแต่ขาดความเชื่อมโยงและแบ่งปันข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างกันเพื่อให้อำนวยความสะดวกในการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาต่อยอด เนื่องจากว่าการพัฒนาโดยพึ่งพาเพียงตนเองนั้นเป็นไปได้ยากสำหรับประเทศเล็ก ดังนั้นการสร้างความร่วมมือระหว่างกันย่อมเป็นแนวทางที่ดีกว่าต่อการพัฒนา

ทั้งนี้ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มประเทศ CLMVT นั้นควรให้ความสำคัญกับการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญที่อำนวยความสะดวกให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เนื่องจากเป็นกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบรุนแรงกว่าบริษัทขนาดใหญ่ ทั้งนี้ การที่จะบังคับใช้ความตกลงใด ๆ สำหรับการพัฒนาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ โดยเฉพาะเรื่องฐานข้อมูลต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการคัดเลือกข้อมูลที่จะใช้และจำเป็นต้องมีการรอบการบังคับใช้ที่ครอบคลุม โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของกลุ่มเปราะบางนี้ อีกทั้งภาครัฐควรมีการสนับสนุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ เช่น องค์กรความรู้ต่าง ๆ ผู้เชี่ยวชาญที่สามารถให้คำปรึกษากับกลุ่ม SMEs ในเรื่องของดิจิทัล และด้านกฎหมายคุ้มครอง เป็นต้น

5.5.4 ถอดบทเรียนจากการลงพื้นที่ประเทศต้นแบบ

จากการลงพื้นที่เพื่อศึกษาเพื่อเก็บข้อมูล ณ ประเทศสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 5 – 7 สิงหาคม 2567 ผู้วิจัยได้ถอดบทเรียนจากฐานข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

การพัฒนาและยกระดับด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศสิงคโปร์นั้นประกอบด้วย 3 ภาคส่วนที่สำคัญ อันได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยทั้ง 3 ส่วน มีความสำคัญและการสนับสนุนภายใต้การพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล ดังนี้

ตารางที่ 16 การถอดบทเรียนจากการลงพื้นที่ประเทศต้นแบบ

หน่วยงาน	บทบาทและความสำคัญภายใต้การพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล
ภาครัฐ	<p>ภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องและทำหน้าที่ในการพัฒนาประเทศด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นประกอบด้วยหลากหลายหน่วยงาน และแต่ละหน่วยงานล้วนมีหน้าที่ที่ชัดเจนในการรับผิดชอบในแต่ละขอบเขตภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล อาทิ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ministry of Digital Development and Information (MDDI): รับผิดชอบในการวางแผนและจัดสรรโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลให้ เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต การจัดตั้งศูนย์การให้คำปรึกษากับธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup) เป็นต้น ● Ministry of Trade and Industry (MTI): รับผิดชอบในการร่างและจัดทำข้อตกลงต่าง ๆ ด้านการค้าดิจิทัล ● Infocommunication Media Development Authority (IMDA): รับผิดชอบในด้านการวางและร่างนโยบายสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลซึ่งเป็นนโยบายแม่บทที่ทุกหน่วยงานต้องปฏิบัติตาม <p>ภายใต้การบริหารและยกระดับประเทศด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศสิงคโปร์นั้นได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ ตามแผนนโยบาย Smart Nation 1.0 ที่มีขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาห่วงโซ่ที่สำคัญของการยกระดับประเทศเข้าสู่ยุคดิจิทัลมากขึ้น อันได้แก่ รัฐบาลดิจิทัล สังคมดิจิทัล และเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งภาครัฐได้ริเริ่มโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถของกลุ่มผู้ประกอบการและแรงงานมีฝีมือในประเทศเพื่อรองรับสถานการณ์ตลาดในยุคดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น โครงการ SMEs Go Digital เป็นต้น</p>
ภาคเอกชน	<p>ภาคเอกชนในประเทศสิงคโปร์เป็นผู้เล่นหลักในฐานะของผู้ประกอบการในตลาดสินค้าและบริการ ทั้งนี้ ในปัจจุบันภาคเอกชนที่ประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับด้านเทคโนโลยีดิจิทัลนั้นได้ให้ความสำคัญกับการลงทุนในบุคลากรในองค์กรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร</p>

หน่วยงาน	บทบาทและความสำคัญภายใต้การพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล
	ภายใต้การยกระดับทักษะด้านดิจิทัลของบุคลากรในองค์กรนั้น ภาคเอกชนบางส่วนได้เข้าร่วมโครงการกับภาครัฐ หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่ภาครัฐจัดขึ้นเพื่อเป็นจุดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ต่าง ๆ นอกจากนี้ ภาครัฐยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางให้กับภาคเอกชนในการเข้าถึงตลาดแรงงานนักศึกษาจบใหม่ที่มีความรู้และทักษะด้านดิจิทัล เพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายระหว่างนายจ้างและลูกจ้างที่มีจุดประสงค์ที่เหมือนกันให้เชื่อมถึงกันได้สะดวกขึ้น
ภาคประชาชน	ภาคประชาชนในประเทศสิงคโปร์เป็นภาคส่วนที่มีสำคัญมากในการพัฒนาและยกระดับประเทศด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล เนื่องจากเป็นภาคส่วนที่เป็นกำลังพลขับเคลื่อนหลักในทุกด้าน ทั้งนี้ ประชาชนในสิงคโปร์นับว่าเป็นภาคส่วนที่มีการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีนัยสำคัญ ทั้งการใช้ชีวิตประจำวันต่าง ๆ ที่มีการเข้ามาของเครื่องมือดิจิทัลและแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตมากขึ้น เช่น การใช้จ่ายด้วยระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น นอกจากนี้ การตอบรับในด้านการศึกษาในทุกกระดับที่มีจำนวนของนักเรียนและนักศึกษาที่มีความสนใจในการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับด้านเทคโนโลยีที่มากขึ้นนั้นเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่แสดงถึงความสนใจในการพัฒนาทักษะขั้นสูงด้านดิจิทัลในกลุ่มคนรุ่นใหม่มากขึ้น และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตลาดแรงงานของประเทศสิงคโปร์มากขึ้นด้วย

โดยทั้ง 3 ภาคส่วนที่กล่าวไปนั้น มีความสำคัญที่เท่าเทียมกันเพียงแต่แตกต่างกันในบริบททางสังคมในการพัฒนาและยกระดับประเทศด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล

ทั้งนี้ ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในประเทศสิงคโปร์สามารถร่วมมือกับพัฒนาประเทศภายใต้เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลได้ด้วยการที่มีความเชื่อมโยงของแต่ละภาคส่วนอย่างครบวงจร โดยภาครัฐเป็นผู้สร้างและวางแผนในระดับมหภาค ภาคเอกชนรับหน้าที่ในการเป็นผู้เล่นหลักในระดับองค์กร และสุดท้ายคือภาคประชาชนที่ทำหน้าที่เป็นกำลังในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงประเทศสู่ดิจิทัลภายใต้กรอบนโยบายจากภาครัฐอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการลงพื้นที่ ณ ประเทศสิงคโปร์ และถอดบทเรียนจากการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้นสามารถบ่งชี้ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศสิงคโปร์เป็นผู้นำด้านเศรษฐกิจดิจิทัล ได้ดังนี้

- **โครงสร้างพื้นฐาน:** ประเทศสิงคโปร์นับว่าเป็นประเทศที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานในการขับเคลื่อนประเทศเข้าสู่ดิจิทัล เนื่องจากการให้ความสำคัญของภาครัฐที่มีการวางนโยบายและแผนกลยุทธ์ภายใต้การพัฒนา

ประเทศด้วยดิจิทัลอย่างชัดเจนและโครงการส่วนใหญ่ภายใต้แผนนโยบายสามารถส่งผลกับภาคเอกชนและภาคประชาชนได้จริงอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ในแต่ละโครงการที่เกี่ยวกับการสร้างและวางโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลในประเทศสิงคโปร์นั้นมีการวัดผลและติดตามจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการนั้น ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการเก็บข้อมูลและวัดประสิทธิภาพ

- **การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล:** ประเทศสิงคโปร์มีการบังคับใช้กฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเข้มงวดและเคร่งครัดประกอบกับการจัดตั้งหน่วยงาน Cyber Security Agency of Singapore ที่มีหน้าที่ในการรับรายงานเรื่องร้องทุกข์จากภาคส่วนอื่น ๆ ภายใต้เรื่องความปลอดภัยทางไซเบอร์ซึ่งเป็นการวางแผนที่ครอบคลุมและครบวงจรในการดำเนินการด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาสู่สังคมและเศรษฐกิจดิจิทัล
- **ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน:** ประเทศสิงคโปร์นับว่าประสบความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการร่วมกันพัฒนาประเทศเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาบุคลากรของประเทศทั้งกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เป็นกำลังสำคัญในตลาดแรงงาน และกลุ่มคนสูงอายุที่ยังสามารถพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลได้ดี ผ่านโครงการของภาครัฐที่ร่วมมือกับภาคเอกชนต่าง ๆ ในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล

➤ ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ

ภาพที่ 55 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (1)

ภาพที่ 56 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (2)

ภาพที่ 57 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (3)

ภาพที่ 58 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (4)

ภาพที่ 59 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (5)

ภาพที่ 60 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (6)

ภาพที่ 61 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (7)

ภาพที่ 62 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (8)

ภาพที่ 63 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (9)

ภาพที่ 64 ภาพบรรยากาศการลงพื้นที่ ณ ประเทศต้นแบบ (10)

บทที่ 6

การวิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูล และจัดทำร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ของกลุ่มประเทศ CLMVT

คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะ และจัดทำร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุพิจารณา โดยจัดส่งตามหนังสือ บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ที่ RC301/0824 ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2567

ร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายภาครัฐ

สำหรับข้อเสนอแนะนโยบายภาครัฐสำหรับการยกระดับเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT ผู้วิจัยสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 สาขาหลัก ดังนี้

- **การส่งเสริมและการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือ (Utilizing Collaboration)** ประกอบด้วย 5 แนวทางการดำเนินการดังนี้ ความร่วมมือและความตกลงด้านดิจิทัลในระดับภูมิภาค การร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน ศูนย์นวัตกรรมในระดับภูมิภาค ความตกลงทวิภาคีภายใต้หัวข้อรัฐบาลดิจิทัล และความร่วมมือกับหน่วยงานความร่วมมือระหว่างประเทศ
- **การเพิ่มขีดความสามารถทางดิจิทัลของภาครัฐและเอกชน (Enhancing the Digital Capabilities of Public and Private Agencies)** ประกอบด้วย 3 แนวทางการดำเนินการดังนี้ การพัฒนาความรู้และความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การปรับปรุงกระบวนการภาครัฐเพื่อให้เป็นดิจิทัล และสนับสนุนภาคธุรกิจโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

- **การสร้างระบบนิเวศดิจิทัลที่ครอบคลุมทุกด้าน (Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem)** ประกอบด้วย 4 แนวทางการดำเนินการหลัก ดังนี้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างมาตรฐานกลางสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้านดิจิทัลระหว่างภูมิภาค เพิ่มการรับรู้บริการด้านดิจิทัลผ่านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐ และการสนับสนุนและสร้างระบบนิเวศของนวัตกรรม
- **การสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Ensuring Trust and Cybersecurity)** ประกอบด้วย 3 แนวทางการดำเนินการดังนี้ กำหนดกรอบด้านกฎหมายและนโยบายร่วมกันภายใต้ความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์ กำหนดกฎหมายเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยทางด้านข้อมูล และการสร้างความตระหนักให้กับประชาชน

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายภาคเอกชน

สำหรับข้อเสนอแนะนโยบายภาคเอกชนสำหรับการยกระดับเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT ผู้วิจัยสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 สาขาหลักดังนี้

- **การส่งเสริมและการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือ (Utilizing Collaboration)** ประกอบด้วย 2 แนวทางการดำเนินการดังนี้ การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจระหว่างประเทศ และสภาอุตสาหกรรม
- **การเพิ่มขีดความสามารถทางดิจิทัลของภาครัฐและเอกชน (Enhancing the Digital Capabilities of Businesses)** ประกอบด้วย 3 แนวทางดำเนินการดังนี้ การลงทุนในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล การประยุกต์ใช้เครื่องมือทางด้านดิจิทัล และการเข้าถึงเงินทุนสำหรับพัฒนาภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัล
- **การสร้างระบบนิเวศดิจิทัลที่ครอบคลุมทุกด้าน (Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem)** ประกอบด้วย 3 แนวทางการดำเนินการหลักดังนี้ การพัฒนาและส่งเสริมระบบนิเวศเพื่อเอื้อให้กับสตาร์ทอัพ การส่งเสริม

นวัตกรรมการให้บริการทางดิจิทัล และการส่งเสริมการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อความยั่งยืน

- **การสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Ensuring Trust and Cybersecurity)** ประกอบด้วย 3 แนวทางการดำเนินการดังนี้ เพิ่มความแข็งแกร่งและครอบคลุมภายใต้เรื่องความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์ การคุ้มครองด้านข้อมูลและความเป็นส่วนตัวทางด้านข้อมูล และการสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใสในด้านดิจิทัล

รายละเอียดร่างข้อเสนอแนะ

บทที่ 7

การจัดกิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการ

คณะผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิด แนวทาง และรายละเอียดการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ โดยประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษา ในการประชุม ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2567 10.00 – 11.00 น. ตามรายละเอียดในบทที่ 9 โดยได้จัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 19 กันยายน 2567 เวลา 09.00 – 16.30 น. ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท กรุงเทพฯ รูปแบบการจัดงานเป็นแบบผสมผสาน (Hybrid) ทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งออฟไลน์ (ณ โรงแรม) และออนไลน์ (ผ่านโปรแกรม Zoom) โดยรายละเอียดและผลสรุปจากการจัดสัมมนาเชิงวิชาการ ดังนี้

7.1 แนวคิดในการจัดกิจกรรม

7.1.1 ความเป็นมาของโครงการ

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ได้ริเริ่มจัดการประชุม CLMVT Forum มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ด้านเศรษฐกิจการค้า การพัฒนาต่อยอดธุรกิจ ตลอดจนเป็นพื้นที่ในการสร้างเครือข่ายระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในกลุ่มประเทศ CLMVT (กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย) ให้มีความพร้อมสำหรับระบบเศรษฐกิจการค้าแบบใหม่ และสามารถเติบโตเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานโลกได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน และทั่วถึง

ปัจจุบัน เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างมาก ทั้งในแง่ของการค้าและการบริการ รวมถึงการปรับเปลี่ยนองค์กรให้มีความเป็นดิจิทัลมากขึ้น จากข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ในปี 2565 พบว่า อุตสาหกรรมดิจิทัลของไทยมีมูลค่าสูงถึง 2.61 ล้านบาท โดยเติบโตเพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 14 เนื่องจากไทยมีการผลิตซอฟต์แวร์และบริการซอฟต์แวร์เพิ่มขึ้นอย่างมาก ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการในการใช้ซอฟต์แวร์ที่สูงขึ้น การขยายตัวตามเศรษฐกิจที่เติบโตขึ้นภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 และการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้อุตสาหกรรมดิจิทัลเติบโต และก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจมหาศาล กลุ่มประเทศ CLMVT ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ

การค้าโลก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมกันหาหรือแนวทางการพัฒนายกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล เพื่อเปลี่ยนผ่านการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยนวัตกรรมและมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

7.1.2 วัตถุประสงค์ของงาน

1. เพื่อเผยแพร่ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ซึ่งประกอบด้วย (ก) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มประเทศ CLMVT และ (ข) แนวทางสำหรับภาคเอกชน CLMVT ในการปรับตัว และเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในเศรษฐกิจดิจิทัล
2. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มุมมอง และหาหรือแนวทางของสถานการณ์ความพร้อมด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มประเทศ CLMVT
3. เพื่อผลักดันให้หน่วยงานในภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในกลุ่มประเทศ CLMVT รับทราบและนำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไปปรับใช้หรือขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล

7.1.3 รูปแบบของงาน

งานสัมมนา CLMVT Forum 2024: CLMVT'S Catalyst for Digital Growth จัดในรูปแบบ ไฮบริด (ออฟไลน์และออนไลน์) แบ่งออกเป็น 2 ช่วงได้แก่

ช่วงเช้า

- นำเสนอร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล
- การอภิปรายกลุ่มจากคณะวิทยากร ประกอบด้วย
 - การอภิปรายช่วงที่ 1: Setting the Scene: Mega Trends driven under Digital Wave
 การอภิปรายช่วงที่ 1 จะเป็นการหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลภายใต้เรื่องภาพรวมมหภาคและกระแสโลกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล ทั้งในด้านกฎหมายและนโยบายภาครัฐของโลกการ
 - การอภิปรายช่วงที่ 2: Digital Economy in the Eyes of Government

การอภิปรายช่วงที่ 2 จะเป็นการหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรอบแผนนโยบายและข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและการวางแผนต่อไปในอนาคตภายใต้มุมมองของภาครัฐ

ช่วงบ่าย

- การอภิปรายกลุ่มจากคณะวิทยากร ประกอบด้วย

- การอภิปรายช่วงที่ 3: Digital Economy in the Eyes of Private Sector

การอภิปรายช่วงที่ 3 จะเป็นการหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของตลาดการแข่งขันของภาคเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอของภาคเอกชนต่อนโยบายภาครัฐ

- การอภิปรายช่วงที่ 4: Trade Cooperation and Agreement under Digital Economy Era

การอภิปรายช่วงที่ 4 จะเป็นการหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การค้าดิจิทัลทั้งภายในและภายนอกประเทศของกลุ่ม CLMVT อีกทั้งเป็นการหารือเกี่ยวกับการร่วมมือระหว่างประเทศและข้อตกลงต่าง ๆ ด้านการพัฒนาการค้าและการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล

7.2 กำหนดการสัมมนาเชิงวิชาการ

09.00 – 09.30 น.	ลงทะเบียน
09.30 – 09.40 น.	กล่าวเปิดงานสัมมนา โดย นายวิชานัน นีวาตจินดา รองผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
09.40 – 09.45 น.	รองผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ถ่ายภาพร่วมกับผู้บริหารของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน
09.45 – 10.00 น.	นำเสนอร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล โดย ดร. วัชรศมี ลีละวัฒน์ และนายชานน วุฒิจรรยารักษ์ บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด
10.00 – 11.00 น.	<u>Session 1 Setting the Scene: Mega Trends driven under Digital wave</u>

โดยมี นายวารินทร์ สัจเดว เป็นผู้ดำเนินรายการ และเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นร่วมนำเสนอด้วย รายนามวิทยากรที่เข้าร่วมมีดังต่อไปนี้

1. Dr. Phouphet Kyophilavong, Vice President, National University of Laos
2. Mr. Looi Teck Kheong, Senior ASEAN Consultant, Formerly ASEAN Secretariat
3. Mr. Simon Lacey, Head Digital Trade and Geopolitics, World Economic Forum
4. Ms. Witada Anukoonwattaka, Economic Affairs Officer, Trade Investment and Innovation Division of ESCAP, ESCAP

11.00 – 11.15 น.

พักรับประทานอาหารว่าง

11.15 – 12.30 น.

Session 2 Group Discussion: Digital Economy in the eyes of government

โดยมี รศ. ดร. อลิส ชาร์ป เป็นผู้ดำเนินรายการ และเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นร่วมนำเสนอด้วย รายนามวิทยากรที่เข้าร่วมมีดังต่อไปนี้

1. Ms. Tin Tin Thein, Deputy Director General จาก Depart of Research and Innovation, Ministry of Science and Technology, Myanmar
2. Ms. Vannapha Phommathansy, Deputy Director General, Digital Government Center, Lao PDR
3. Mr. Sam Chetra, Director of Legal Affairs Department, Ministry of Commerce Cambodia
4. นางสาว ทศวรรณ เสมอวงษ์ ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ, กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
5. Mr. Le The Phuc, Officer จาก E-commerce and Digital economy Agency, Ministry of Industry and Trade, Vietnam (เข้าร่วมออนไลน์)

12.30 – 13.30 น.

พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.30 – 14.30 น. Session 3 Group Discussion: Digital Economy in the eyes of private sector

โดยมี รศ. ดร. อลิส ชาร์ป เป็นผู้ดำเนินรายการ และเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นร่วมนำเสนอด้วย รายนามวิทยากรที่เข้าร่วมมีดังต่อไปนี้

1. Mr. Aung Zayar Lwin, President of Myanmar Digital Economy Association
2. Mr. Siriwat William Chhem, Founder of AI Forum, Cambodia (เข้าร่วมออนไลน์)
3. นาย ธง ตั้งศรีตระกูล รองประธานสภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

14.30 – 14.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง

14.45 – 16.15 น. Session 4 Group Discussion: Trade Cooperation and Agreement under the Spinning of Digital Economy Era

โดยมี ดร.วัชรศมภ์ สีละวัฒน์ เป็นผู้ดำเนินรายการ และเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นร่วมนำเสนอด้วย รายนามวิทยากรที่เข้าร่วมมีดังต่อไปนี้

1. นายพิสิทธิ์ ชัยวัฒน์ไชย ทูตพาณิชย์แห่งสถานเอกอัครราชทูตแคนาดาประจำประเทศไทย
2. นางสาว พรวิภา แซ่มรัมย์ ผู้อำนวยการสำนักเจรจาการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
3. นาย วรวัจน์ สุคนธ์, Chief People Officer ธนาคารไทยพาณิชย์
4. Mr. Don Rodney Junio, Project Lead, Digital Trade, World Economic Forum

16.15 น. ปิดการสัมมนา

ทั้งนี้ ในงานสัมมนา คณะผู้วิจัยได้จัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม ให้ประธาน วิทยากร ผู้เข้าร่วมกิจกรรม และสื่อมวลชน ที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ ในรูปแบบออนไลน์ จำนวนไม่น้อยกว่า 100 ชุด ตามรายละเอียดภาพการจัดสัมมนานำเสนอผลการดำเนินโครงการ นอกจากนี้

มีการบันทึกภาพและวิดีโอกิจกรรมสัมมนา ในไดร์ฟบันทึกข้อมูลที่ส่งมอบให้กับ สนค. ด้วย สำหรับเอกสารประกอบการสัมมนา สามารถดาวน์โหลดได้ที่

Link:

https://drive.google.com/drive/folders/1jvswNELFXWunErvyhGmGeO6lwAt4Q_4N

หรือสแกน QR Code ด้านล่างนี้

QR Code:

7.3 สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมงานสัมมนา

ในงานสัมมนาเชิงวิชาการ มีผู้เข้าร่วมงานสัมมนาแบบออฟไลน์ จำนวน 107 คน และแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom จำนวน 120 คน รวมผู้เข้าร่วมงานสัมมนาทั้งสิ้น 227 คน โดยประกอบด้วยหน่วยงาน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ผู้สนใจ และผู้ประกอบการจากประเทศ CLMVT ซึ่งสามารถสรุปรายชื่อและข้อมูลผู้เข้าร่วมงานสัมมนา เป็นดังนี้

ตารางที่ 17 สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์

	จำนวนคน	จำนวนหน่วยงาน
1. รูปแบบออฟไลน์	107	59
กระทรวงพาณิชย์	29	6
ภาครัฐ	29	19
ภาคเอกชน	49	34
2. รูปแบบออนไลน์	120	-
รวมทั้งสิ้น	227	59

➤ รายชื่อหน่วยงานที่เข้าร่วมงานสัมมนาออฟไลน์

งานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024 มีผู้เข้าร่วมงานสัมมนาในรูปแบบออฟไลน์ ณ ห้องประชุม มีจำนวนทั้งหมด 107 คน โดยมีรายนามดังนี้

ภาครัฐ 57 คน จาก 24 หน่วยงาน โดยมีรายนามดังนี้

ตารางที่ 18 รายชื่อผู้เข้าร่วมงานสัมมนาเชิงวิชาการ ณ ห้องประชุม

ลำดับที่	ชื่อผู้เข้าร่วม	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	วิชานัน นีวาทจินดา	รองผู้อำนวยการ	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
2	วรพัทธ์ จิตะติลก	ผู้อำนวยการกองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าสินค้าอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
3	ศุภภาภัสร์ จองคำ	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
4	ณัฐนรี เกษา	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
5	ฤดี โสระบุตร	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
6	แวนแก้ว ศรีวิลัย	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
7	พรปวีณ์ รัสมิ	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
8	พร้อมพงษ์ พึ่งโพธิ์มิน	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

ลำดับที่	ชื่อผู้เข้าร่วม	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
9	รุ่งทิพย์ ว่องไวกลยุทธ	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ	สำนักงานนโยบายและ ยุทธศาสตร์การค้า
10	เจนจิรา เทริน	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ	สำนักงานนโยบายและ ยุทธศาสตร์การค้า
11	กุลจิรา ปานทอง	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ	สำนักงานนโยบายและ ยุทธศาสตร์การค้า
12	อัศริมา สุขชี	นักวิชาการพาณิชย์	สำนักงานนโยบายและ ยุทธศาสตร์การค้า
13	ชลิตา ภาณุพงษ์สุรภา	นักวิชาการพาณิชย์	สำนักงานนโยบายและ ยุทธศาสตร์การค้า
14	กฤติยาภรณ์ มณีเนตร	นักวิชาการพาณิชย์	สำนักงานนโยบายและ ยุทธศาสตร์การค้า
15	นฤมล สุดดี	นักจัดการงานทั่วไป	สำนักงานนโยบายและ ยุทธศาสตร์การค้า
16	Thomas Fuller	First Secretary	The Australian Embassy
17	Maria Emmanuelle Burgos	Commercial Counsellor	The Embassy of the Republic of the Philippines
18	Mrs. Thida Win	Economic Counsellor	The Embassy of the Republic of the Union of Myanmar
19	ชนกฤต เหลืองอาสนะ	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ พิเศษ	กรมเจรจาการค้าระหว่าง ประเทศ
20	ชนะภัย เจนอักษร	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ	กรมเจรจาการค้าระหว่าง ประเทศ
21	ณัฐนิชา ตันสกุล	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ	กรมเจรจาการค้าระหว่าง ประเทศ
22	ธวัชชัย กมลวรรณ	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ	กรมเจรจาการค้าระหว่าง ประเทศ
23	ปภัสนรินทร์ ดิศพงษ์สันต์	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ	กรมเจรจาการค้าระหว่าง ประเทศ
24	ศักดิ์ธัช ไบเตระนันท์	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ	กรมเจรจาการค้าระหว่าง ประเทศ
25	จิตรกัญญา กัลยาณมิตร	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ	กรมเจรจาการค้าระหว่าง ประเทศ

ลำดับที่	ชื่อผู้เข้าร่วม	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
26	ณัฐชริน วิศัลย์ศยา	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ	กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
27	วิโรจน์ สว่างศรีสุทธิกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	กรมการค้าภายใน
28	รชต ละอองเทพ	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
29	เถลิงศักดิ์ วนิชชากร	ผู้จัดการส่วนนโยบายและยุทธศาสตร์ภาครัฐ	บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน)
30	อารีวรรณ บุญกล้า	นักบริหารงานทั่วไป 7 ส่วนนโยบายและยุทธศาสตร์ภาครัฐ	บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน)
31	สุรศักดิ์ เพ็ชรสงค์	บ.แมชชีนเทค	บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน)
32	ดร.อภิญา กมลสุข	ผู้จัดการงานวิจัยนโยบายองค์กร	ฝ่ายบริหารกลยุทธ์และนโยบาย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
33	ปัญชลี พึ่งพิศ	นักวิจัยนโยบาย	ฝ่ายบริหารกลยุทธ์และนโยบาย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
34	Tanaporn Inchai	Policy and strategy Analyst	สถาบันข้อมูลขนาดใหญ่ (สขญ.) หรือ BIG DATA INSTITUTE (BDI)
35	พรรณวดี ทุมโฆสิต	เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
36	ธนพล กาลเนากุล	เศรษฐกรชำนาญการ	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
37	อนุวัตร จุลินทร	ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ	สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
38	Mrs. Asida Suksawang / นางอสิดา สุขสว่าง	ผู้อำนวยการฝ่ายยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักงานนโยบายยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์	สำนักนโยบายยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์
39	Ms. Petchpailin Tonkaew / น.ส. เพชรไพรินทร์ ต้นแก้ว	เจ้าหน้าที่กลุ่มปฏิบัติงานทั่วไป ด้านวิเคราะห์นโยบายและแผนระดับ 2	สำนักนโยบายยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

ลำดับที่	ชื่อผู้เข้าร่วม	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
40	ฉันทพล แก้วเอี่ยม	เศรษฐกิจปฏิบัติการ	สำนักงานคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ
41	ธนภัทร โพธิ์ศรี	นิติกร	สำนักงานคณะกรรมการ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
42	ณัฐพล พักสกุล	นิติกร	สำนักงานคณะกรรมการ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
43	ณัฐลีญา นาราชภูรี	นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ พิเศษ	สำนักงานคณะกรรมการ ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ
44	ญาณิศรา อินทรพันธ์	นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ	สำนักงานคณะกรรมการ ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ
45	สหรัฐ สุวรรณพงษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและ แผนปฏิบัติการ	สำนักงานคณะกรรมการ ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ
46	Reongvan Supamas	Senior Trade Officer	สำนักงานปลัดกระทรวง พาณิชย์
47	สกล วัฒนอุดมศิลป์	ผู้เชี่ยวชาญ	สำนักงานพัฒนา ดิจิทัล
48	ดร.นวลวรรณ สงวนศักดิ์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	สำนักงานพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งชาติ (สวทช.)
49	พรชัย หอมชื่น	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน	สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจ ดิจิทัล (DEPA)
50	กิตติยา รุจิณรงค์	นักวิเคราะห์นโยบายและ แผนปฏิบัติการ	สำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
51	มัทธิย์ ภูมิไกล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ	สำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
52	กิงกมล เลิศรัตนันท์กุล	รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านการ พัฒนาระบบบัญชีประชาชาติ	สำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
53	Leyoe Theoi Laem	First Secretary	Vietnam Embassy
54	Mear Suvannary	Chief of Bureau of Legal Affair	Ministry of Commerce of Thailand

ลำดับที่	ชื่อผู้เข้าร่วม	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
55	นางสาว พรพรรณ รัต นดากุล	นักวิเคราะห์นโยบายและ แผนปฏิบัติการ	กรมการค้าภายใน
56	รัฐ โรจวนักิตติชัย		กรมการค้าภายใน
57	Promsang savanh	Economic & Commercial, counsellor	Emnbassy of Lao PDR

ภาคเอกชน 50 คน จาก 34 หน่วยงาน โดยมีรายนามดังนี้

ลำดับที่	ชื่อผู้เข้าร่วม	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	Chairat Niwatsiriwong	Consultant	Activecon co;Ltd.
2	Amnuay Pittayapornpong	Marketing Executive	AsianInfo
3	Amporn Niwatsiriwong	Advisor	AsianInfo
4	Phanit channual	Investor	CGSI
5	Sutattee Kanchanapisoot	Policy officer	Delegation Of the European Union Thailand
6	สุณา ลำสัน	เจ้าของกิจการ	Economic Research Institute for ASEAN and East Asia
7	Wethit Taenpitak	Employer	Economic Research Institute for ASEAN and East Asia
8	chieanchuang kalayanamitr	President, computer engineering	Engineering Institute of Thailand
9	Voravit Chamroenlert	Committee Member of Trade and Investment Branch	Federation of Thai Industries
10	Bancha Kongsupapkul	Senior Advisor engineer consult	Infraset public company limited
11	Sirinporn Pakpinetch	Assistant	Japan External Trade Organization: JETRO
12	Ms. Krongkwan Rangsiyanon	Vice President	KBANK
13	Ms. Warantorn Rattanasombat	Vice President	KBANK
14	Kittichai Asawinchaichote	Trade Product Manager	Krungthai Bank

ลำดับที่	ชื่อผู้เข้าร่วม	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
15	ฟูเกียรติ พาณิชย์พิศาล		SCGP
16	Wallop Kitsamak	CFO	TSN Wires Co., Ltd.
17	อัญชลี เทพรัตน์	Lecturer	UTCC
18	Varcherasuk chaloempmmompat	Manager	YRYEA - Yangon Region Young Entrepreneurs Association
19	พิชชานันท์ ทารักษ์	กรรมการบริษัท	บริษัท ยักษ์สยาม ไทย เอิร์บ จำกัด
20	ศรัณย์ ธนากิจไพศาล		รองเลขาธิการสมาพันธ์เอส เอ็มอีไทย
21	Peeranut Phuttal	สมาชิก	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
22	ปกรณ์ ลิ้มกุล	เลขาธิการสมาคม	สมาคมไทยบล็อกเชน
23	รุ่งโรจน์ โชความวงศ์	กรรมการสมาคม	สมาคมไทยบล็อกเชน
24	ธนกร ธนเพิ่มพูล	ที่ปรึกษาอาวุโส	สมาคมธนาคารไทย
25	Mr. Surapon Ploypairaoh	Advisor	สมาคมธนาคารไทย
26	Ms. Nanthiya Nilkrajang	Deputy Director of International Relations	สมาคมธนาคารไทย
27	Ms. Petchpring Chinawongse	Senior International Relations Officer	สมาคมธนาคารไทย
28	โสภารัตน์ อุดมะมัทน	ที่ปรึกษา	บจก. ที เอ็น พี เค จำกัด
29	นพมาศ ศรีมุกดา	หัวหน้าการตลาด	บจก. ที เอ็น พี เค จำกัด
30	สินินาฏ เสริมชีพ	อาจารย์	คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลง กรณ์ มหาวิทยาลัย
31	สิริศรี ร้าเพย	ที่ปรึกษา	สำนักงานวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม
32	yuthana phongpaopaiwan	ceo	yongyusang chemical 2005
33	ชาติชาย สิงหเดช	Advisor	ไม่มีสังกัด
34	เอมสมุทรร แซ่โอว	ผู้สนใจทั่วไป	ไม่มีสังกัด
35	Ponsal Pongponprim	ผู้สนใจทั่วไป	ไม่มีสังกัด
36	เจนาเนตร เศธาวิณีจ	ผู้สนใจทั่วไป	ไม่มีสังกัด
37	ณรงค์ ธนเพิ่มพูล	ผู้สนใจทั่วไป	ไม่มีสังกัด
38	Dmitri Sol	partner	NOMAD MEDIA THAILAND
39	ชวภณ ไชยพฤษ	กรรมการ	หอการค้าเม็กซิกัน ไทย

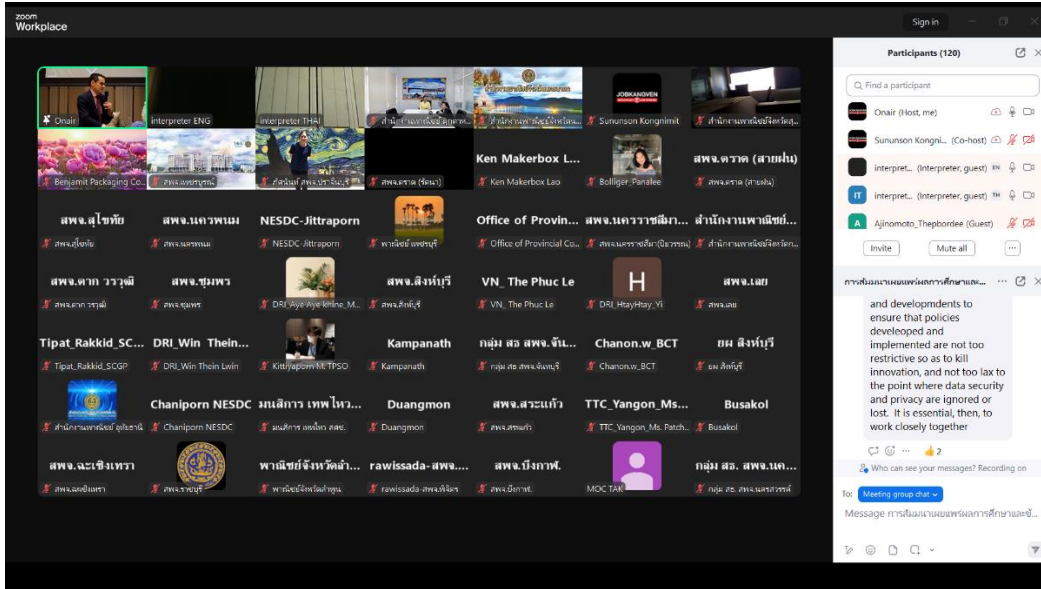
ลำดับที่	ชื่อผู้เข้าร่วม	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
40	Hector Vougas	ceo	Hector Vougas Biotech International
41	ดวงฤดี จันทรรุก	ผู้อำนวยการบริหาร	บมจ. บัวหลวง
42	วิเชียร สันติสุข	ผู้สนใจทั่วไป	ไม่มีสังกัด
43	สุพศรา สันธิชัย	ผู้สนใจทั่วไป	ไม่มีสังกัด
44	อภิชาติ อองชาติอาจหาญ	ผู้จัดการ	TPNK
45	TEERAWAT	Advisor	ไม่มีสังกัด
46	บัวฤดี เวชกิจ	Marketing Senior	OR
47	วณิชกร กิตติกนกกุล	เจ้าหน้าที่การตลาด	SCG
48	Krit Sriprach	Analyst	KTB
49	ศรฉัตร เพตรรัตน์	กรรมการผู้จัดการ	เอทูดี
50	ปณต จตุรัตน์กุล	Sale manager	HOOP

➤ รายชื่อหน่วยงานที่เข้าร่วมงานสัมมนาออนไลน์

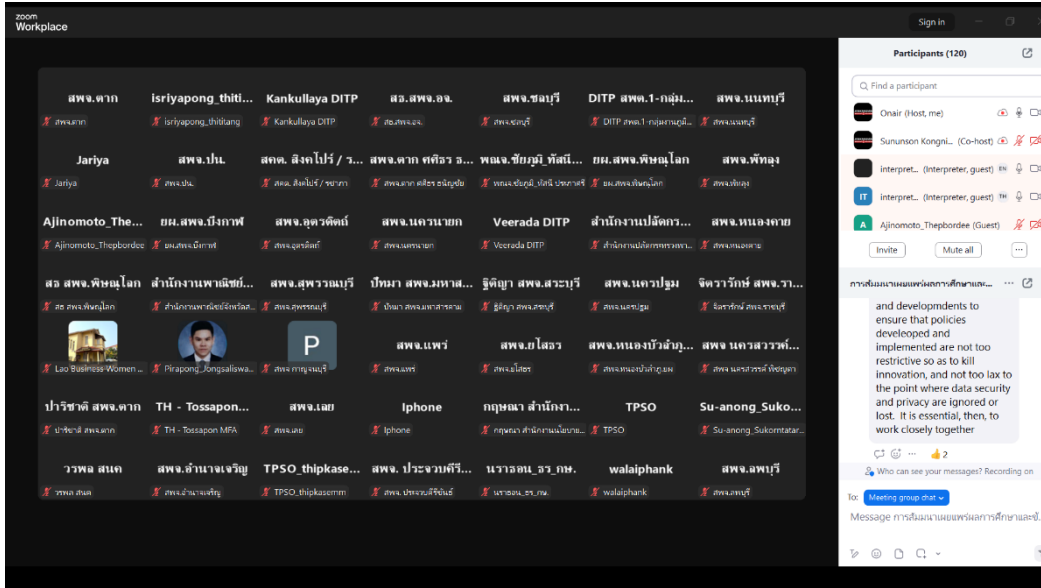
งานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024 มีผู้เข้าร่วมงานสัมมนาในรูปแบบออนไลน์ ณ ห้องประชุม มีจำนวนทั้งหมด 120 คน

■ ภาพหลักฐานรายชื่อผู้เข้าร่วม

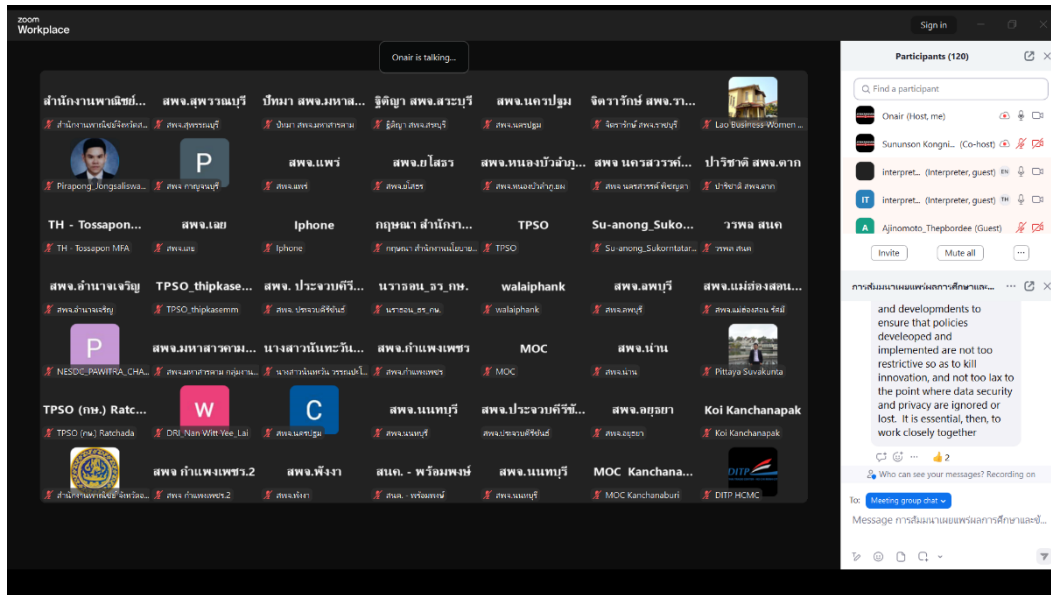
ภาพที่ 65 รายชื่อผู้เข้าร่วมงานสัมมนาเชิงวิชาการออนไลน์ (1)

ภาพที่ 66 รายชื่อผู้เข้าร่วมงานสัมมนาเชิงวิชาการออนไลน์ (2)

ภาพที่ 67 รายชื่อผู้เข้าร่วมงานสัมมนาเชิงวิชาการออนไลน์ (3)

7.4 สรุปผลการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ

เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2567 สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับบริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด จัดสัมมนาเชิงวิชาการ “CLMVT Forum 2024: CLMVT’S Catalyst for Digital Growth” ณ ห้องพญาไท 4 ชั้น 6 โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท กรุงเทพมหานคร และผ่านทางระบบระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วยแอปพลิเคชัน Zoom

การประชุมครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอผลการดำเนินโครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล และแนวทางสำหรับภาคเอกชนในการปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ภายในงาน ได้มีการกล่าวเปิดโดยนายวิชาญ นีวาตจินดา รองผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า เปิดเผยว่า กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ส่งเสริมศักยภาพด้านการค้า และเป็นบ่อเกิดของภาคอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างการเติบโตและมูลค่าทางเศรษฐกิจมหาศาลให้กับภูมิภาค CLMVT สนค. จึงร่วมมือกับ

บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี ประเทศไทย (จำกัด) จัดสัมมนาเชิงวิชาการ **CLMVT Forum 2024: CLMVT'S Catalyst for Digital Growth** เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และหารือแนวทางความร่วมมือในการยกระดับเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนา ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม จากกัมพูชา สปป.ลาว เวียดนาม เวียดนาม และไทย

งานสัมมนายังประกอบด้วยการเล่น 4 ช่วง โดยในช่วงแรก “Mega Trends driven under Digital Wave” เป็นการแลกเปลี่ยนมุมมอง ซึ่งให้เห็นถึงสถานการณ์และความสำคัญของดิจิทัล ทั้งในระดับโลกและภูมิภาค โดยได้รับเกียรติจากวิทยากรทั้ง 4 ท่าน ดังนี้

➤ การเสวนาช่วงที่ 1 - Mega Trends driven under Digital Wave

Dr. Phouphet Kyophilavong, Vice president of National University of Laos กล่าวว่า ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมาก โดยได้เปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ สังคม และอุตสาหกรรมของประเทศไปอย่างสิ้นเชิง ทั้งกระบวนการผลิต การชำระเงิน หรือแม้กระทั่งความมั่นคง ซึ่งกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจดิจิทัลเป็นกลยุทธ์และนโยบายสำคัญในการขับเคลื่อนการเติบโตอย่างยั่งยืน ข้อตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลจึงมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนั้น รัฐบาลจำเป็นต้องผลักดันการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ครอบคลุม อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการรายใหญ่อาจเปลี่ยนผ่านไปสู่การดำเนินงานดิจิทัลได้อย่างรวดเร็ว แต่ผู้ประกอบการเล็กยังคงต้องการการสนับสนุนอีกมาก จึงควรเพิ่มการลงทุนของรัฐบาลและสร้างแรงจูงใจเพิ่มเติมให้กับภาคเอกชนเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านดิจิทัลทั้งองค์การ

Mr. Looi Teck Kheong, Senior ASEAN Development Consultant, Formerly ASEAN Secretariat กล่าวว่า การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลเป็นตัวแปรสำคัญสำหรับการเติบโตของบริการและการค้าดิจิทัล โดยในปัจจุบันการโจมตีทางไซเบอร์ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ เช่น การเงิน การดูแลสุขภาพ การขนส่ง ตลอดจนความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ เพื่อมุ่งสู่การเติบโตทางดิจิทัลและเศรษฐกิจดิจิทัลที่ปลอดภัย ความปลอดภัยทางไซเบอร์และการปกป้องข้อมูลมีความจำเป็นต่อการสร้างความไว้วางใจ โดยได้เสนอแนะกลยุทธ์การดำเนินงาน เช่น การเสริมสร้างความร่วมมือระดับภูมิภาคเกี่ยวกับการปกป้องข้อมูลและความปลอดภัยทางไซเบอร์ การนำมาตรฐานสากลมาใช้เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมดิจิทัลที่ปลอดภัย และการพัฒนาบุคลากรด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่มีทักษะเพื่อความยืดหยุ่นในระยะยาว

Mr. Simon Lacey, Head Digital Trade and Geopolitics of World Economic Forum นำเสนอแนวโน้มภาพรวมของเศรษฐกิจดิจิทัลปัจจุบัน 3 ประการ ได้แก่ ปัญหาความเป็นส่วนตัวของข้อมูลและความปลอดภัยทางไซเบอร์ การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลและระบบอัตโนมัติ และความท้าทายด้านกฎระเบียบและการกำกับดูแลด้านเทคโนโลยี โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการรักษาสิทธิมนุษยชนทางข้อมูลในการใช้เพื่อการค้าดิจิทัล ซึ่งควรมีระบบการป้องกันในระดับ Multi-Level การกำหนดนโยบายทางการค้า และการกำกับดูแลการใช้เทคโนโลยีที่ไม่จำกัดขอบเขตจนขัดขวางการเติบโต

Ms. Witada Anukoonwattaka, Economic Affairs Officer, Trade, Investment and Innovation Division of ESCAP กล่าวว่า ในการเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลเราจะต้องมีความเข้มงวดในกฎระเบียบที่เกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวและการโอนข้อมูลมากขึ้น เช่น กฎหมายด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่เข้มงวด การปกป้องผู้บริโภคออนไลน์ ภาษีบริการดิจิทัล และกฎระเบียบเกี่ยวกับ AI, Fintech, Blockchain นอกจากนี้ Ms. Witada ยังมองว่า หากต้องการเร่งการเติบโตทางดิจิทัล ควรทำให้เกิดการสร้างควมไว้วางใจทางดิจิทัล และดำเนินการการสร้างขีดความสามารถภายในกลุ่มประเทศ CLMVT ก่อนจะนำไปสู่การทำงานร่วมกันนอกกลุ่มประเทศอาเซียนผ่านการใช้ข้อตกลงการค้าดิจิทัล

➤ การเสวนาช่วงที่ 2 - Digital Economy in the eyes of government

Ms. Tin Tin Thein, Deputy Director General, Depart of Research and Innovation, Ministry of Science and Technology จากเมียนมา เล่าถึงความท้าทายด้านดิจิทัลของประเทศ ซึ่งครอบคลุมประเด็นด้านความรู้ด้านดิจิทัลที่จำกัด โครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอในพื้นที่ชนบท ช่องว่างทางทักษะดิจิทัลระหว่างประชากรในเมืองและชนบท และการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์และการปกป้องข้อมูล ส่งผลให้ทิศทางการดำเนินนโยบายของเมียนมา จึงมุ่งปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานสาธารณะดิจิทัล ความปลอดภัยทางไซเบอร์ ยกระดับการศึกษาและนวัตกรรมดิจิทัล ตลอดจนการลงทุนใน 5G และการขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยอันจะเป็นรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัล นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของเมียนมาต่อไป

Ms. Vannapha Phommathansy, Deputy Director General, Digital Government Center, Ministry of Technology and Communications จาก สปป.ลาว เล่าถึงทิศทางของนโยบายการเปลี่ยนผ่านดิจิทัล โดยภาครัฐต้องมีการผลักดันทั้งในด้าน Digital Economy Digital

Society และ Digital Government ไปพร้อม ๆ กันทั้งองค์การ เพื่อเร่งการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลของประเทศให้เศรษฐกิจและสังคมได้พัฒนาเติบโตอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังได้นำเสนอแนวทางการร่วมมือกันในกลุ่มประเทศ CLMVT เช่น ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางไซเบอร์ การพัฒนาบุคลากรดิจิทัล และความสอดคล้องกันของกฎระเบียบ (Regulatory Alignment)

Mr. SAM Chetra, Director of Legal Affairs Department, Ministry of Commerce จากกัมพูชา เล่าถึงแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของกัมพูชา โดยมีทิศทางมุ่งใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาเพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาสในการเพิ่มผลผลิตทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยครอบคลุมไปถึงการจัดตั้งรัฐบาลดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างความเชื่อมั่นผ่านการให้บริการสาธารณะที่ดีขึ้น และการแข่งขันทางการค้า โดยได้นำเสนอตัวอย่างการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลที่ผ่านมาของกัมพูชา เช่น Cambodia Data Exchange (CamDX), Bakong System (BAKONG), KHQR Code สำหรับการชำระเงินข้ามพรมแดน และ CambodiaTrade.com หรือตลาดซื้อขายออนไลน์ เป็นต้น

Mr. Le The Phuc, Officer of E-commerce and Digital economy Agency, Ministry of Industry and Trade จากเวียดนาม เล่าถึงนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลของเวียดนาม 2023 โดยมุ่งเปลี่ยนผ่านดิจิทัลใน 3 เสาหลัก ได้แก่ รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) และสังคมดิจิทัล (Digital Society) ผ่านการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของห่วงโซ่อุปทานและเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีประสิทธิภาพ ลดช่องว่างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลสำหรับเศรษฐกิจดิจิทัลภายในประเทศ และเสริมสร้างการนำอีคอมเมิร์ซมาใช้เพื่อความสามารถในการส่งออก นอกจากนี้ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญกับการคุ้มครองผู้บริโภคและการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

นางสาวทศวรรณ เสมอวงษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานองค์การระหว่างประเทศ กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เล่าถึง นโยบายและข้อบังคับด้านเศรษฐกิจดิจิทัลและภูมิทัศน์ดิจิทัลของประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลเต็มรูปแบบ (Full Transformation) เพื่อขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม นำไปสู่การเป็น Global Digital Leadership โดยมีโครงการขับเคลื่อนสำคัญได้แก่นโยบายการใช้คลาวด์เป็นหลัก (Cloud First Policy) แผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติ การพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (Digital ID) การศึกษาการพัฒนากำลังคนด้านดิจิทัล

(Digital Manpower) และการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมออนไลน์ (Anti Online Scam Operation Center : AOC) เป็นต้น

➤ การเสวนาช่วงที่ 3 - Digital Economy in the eyes of private sector

Mr. Aung Zayar Lwin, President of Myanmar Digital Economy Association กล่าวว่่า แม้เมียนมาเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลช้ากว่าประเทศอื่น ๆ ในกลุ่ม CLMVT เมียนมายังคงมีพื้นที่ให้เศรษฐกิจดิจิทัลเติบโตได้อีกมากเช่นเดียวกัน โดยภาคเอกชนได้ริเริ่มตั้งเป้าหมาย 2030 Strategic Outcome คือ การมุ่งเป็นหนึ่งในเศรษฐกิจดิจิทัลที่เติบโตเร็วที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีอันดับในดัชนีนวัตกรรมโลก (Global Innovation Index: GII) อัตราการเติบโตต่อปีแบบทบต้นสำหรับเศรษฐกิจดิจิทัล และ GDP เพิ่มขึ้น รวมถึงมีการพัฒนาการชำระเงินดิจิทัลและบริการรัฐบาลดิจิทัล การผลักดัน SMEs ดิจิทัลสูงและการมีสตาร์ทอัพระดับยูนิคอร์น

Mr. Siriwat William Chhem, Founder of AI Forum Cambodia กล่าวว่่า นอกเหนือจากประเด็นด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้ว ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยและสตาร์ทอัพ โดยอาจดำเนินการในรูปแบบการบ่มเพาะผู้ประกอบการและสร้างชุดความคิดแบบดิจิทัล (Digital Mindset) รวมถึงการมีโปรแกรมเสนอแรงจูงใจในการเปลี่ยนผ่านดิจิทัล ทั้งนี้กลุ่มประเทศ CLMVT ยังคงมีพื้นที่สำหรับเศรษฐกิจดิจิทัลให้เติบโตอีกมาก ผู้แทนจากภาคเอกชนจึงได้นำเสนอช่องว่างความต้องการอื่น ๆ เช่น การพัฒนาระบบการชำระเงินดิจิทัล (Digital Payment) การพัฒนาระบบยืนยันตัวตนในการทำธุรกรรม (Authentication) เพื่อลดความเสี่ยงในการใช้ข้อมูล และการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันในกลุ่มประเทศ CLMVT เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำนโยบายต่อไป

นายธง ตั้งศรีตระกูล รองประธานสภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย กล่าวว่่า เศรษฐกิจดิจิทัลเป็นส่วนสำคัญต่อธุรกิจ ซึ่งเราจำเป็นต้องมี Data Center ทำหน้าที่เป็น Host สำหรับข้อมูลต่าง ๆ ทั้งนี้ ในการเปลี่ยนผ่านดิจิทัล (Digital Transformation) จะต้องอาศัยทั้ง บุคลากร (People) กระบวนการเปลี่ยนผ่าน (Process) และแพลตฟอร์ม (Platform and Technology) โดยสิ่งสำคัญลำดับแรกที่ธุรกิจมักนึกถึงหากต้องการเปลี่ยนผ่านดิจิทัลองค์กร คือ การพึ่งพาการริเริ่มจากบริษัทผู้เชี่ยวชาญ (Tech Company)

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน ธุรกิจยังคงเผชิญกับความท้าทายในการเปลี่ยนไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลหลายประการ เช่น ระบบการดำเนินธุรกิจเดิมอาจไม่สามารถนำพาไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลได้

ช่องว่างทักษะทางดิจิทัลของบุคลากร การขาดแคลนผู้มีทักษะสูง (Talent) การดำเนินงานองค์กรแบบแยกส่วน และปัญหาด้านงบประมาณ

➤ **การเสนาหาช่วงที่ 4 Trade Cooperation and Agreement under the Spinning of Digital Economy Era**

นางสาวพริ้วแพร ชุมรัมย์ ผู้อำนวยการสำนักเจรจาการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กล่าวว่าระบบนิเวศเศรษฐกิจดิจิทัลมีความเชื่อมโยงกันและสามารถสร้างผลกระทบทางบวกแบบทวีคูณต่อผลประโยชน์โดยตรงทางอ้อมได้โดยการมีข้อตกลงทางดิจิทัล (Digital Agreements) จะนำมาซึ่งผลประโยชน์มหาศาล เช่น ผลกระทบเชิงบวกต่อสภาพอากาศจากการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจจากความพร้อมด้านดิจิทัล การจ้างงานและสร้างรายได้ในชุมชนชนบท และทำให้ผู้คนเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางการศึกษา และมีส่วนร่วมในชีวิตพลเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ การที่ข้อตกลงด้านดิจิทัลได้รับการนำมาใช้มากขึ้น จะช่วยให้ประเทศต่าง ๆ สามารถตามทันสภาพแวดล้อมด้านดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ ทั้งนี้ นางสาวพริ้วแพร ได้เล่าถึงแนวทางเพื่อปลดล็อกศักยภาพทั้งหมดของกรอบความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลอาเซียน (ASEAN Digital Economy Framework Agreement: DEFA) สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น จัดลำดับความสำคัญให้กับพื้นที่ที่มีมูลค่าที่แท้จริงในการขับเคลื่อน การระบุช่องว่างและพัฒนาวิธีแก้ปัญหาทั่วไป การกำหนดช่วงเวลาในการสร้างขีดความสามารถ สสำรวจและนำแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดมาใช้เมื่อจำเป็น และการมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์มากกว่ารายละเอียดเฉพาะ เป็นต้น

นายพิสิทธิ์ ชัยวัฒน์ไชย ทูตพาณิชย์แห่งสถานเอกอัครราชทูตแคนาดาประจำประเทศไทย เล่าถึงสถานการณ์ปัจจุบันของการค้าภายในและระหว่างประเทศในด้านดิจิทัล โดยการขยายโอกาสดิจิทัลไปสู่ตลาดระหว่างประเทศไม่เพียงจะนำมาซึ่งโอกาสและการสร้างมูลค่า แต่ยังมาพร้อมกับความเสี่ยงและการกำกับดูแลที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้การประสานกฎระเบียบ การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และความร่วมมือและความตกลงทางการค้า กลายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้ นายพิสิทธิ์ ยังได้นำเสนอภาพรวมข้อตกลงการค้าที่ควบคุมการค้าดิจิทัลระหว่างประเทศของแคนาดา ซึ่งทำให้แคนาดาสามารถคว้าโอกาสทางเศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างดี เช่น The Canada-United States-Mexico Agreement (CUSMA), The Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP),

The EU-Canada Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA), Digital Economy Partnership Agreement (DEPA) และ ASEAN-Canada FTA

➤ **Mr. Don Rodney Junio, Project Lead, Digital Trade of World Economic Forum**

กล่าวว่า ภายใต้มุมมองที่เกี่ยวข้องกับความตกลงด้านดิจิทัลชี้ให้เห็นว่า การค้าดิจิทัล (Digital Trade) คืออนาคตของการค้า เนื่องจากมูลค่าการค้าบริการแบบดิจิทัลของโลก ในปี 2565 สูงถึง 3.82 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 54 ของมูลค่าการค้าบริการรวมของโลก ดังนั้น การค้าดิจิทัลจึงเป็นประเด็นระดับโลก ที่ภูมิภาค CLMVT จึงควรมุ่งเป้าการพัฒนาความร่วมมือ ตามมาตรฐานความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลที่ก้าวหน้าในระดับโลก เพื่อปรับใช้ทั้งใน CLMVT และ ใน ASEAN โดยความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลต่าง ๆ (DEAs) รวมถึง Digital Economy Framework Agreement (DEFA) ของอาเซียน ซึ่งความตกลงเหล่านี้จะมีหัวข้อการเจรจาที่สำคัญต่าง ๆ อาทิ การเคลื่อนย้ายข้อมูลข้ามพรมแดน ความเป็นส่วนตัวของข้อมูล ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และข้อบังคับให้ต้องเก็บข้อมูลในประเทศ เป็นต้น ทั้งนี้ ความท้าทายของการสรุปข้อตกลง เศรษฐกิจดิจิทัลเหล่านี้ คือการปรับปรุงกฎระเบียบให้มีความสอดคล้องกัน (Regulatory Harmonization) ทั้งยังต้องคงไว้ซึ่งความยืดหยุ่นในการพัฒนาของแต่ละประเทศ และการกำกับ ด้วยกฎหมายที่หน่วยงานต่าง ๆ ยังต้องดำเนินงานตามพันธกิจของตน ซึ่ง DEFA คาดว่าจะได้ ข้อสรุปภายในปีหน้า

นายวรวุฒิ สุวรรณรัตน์ รองผู้จัดการใหญ่ ผู้บริหารสูงสุด กลุ่มงาน SCB Academy ธนาคารไทยพาณิชย์ เล่าถึงมุมมองเศรษฐกิจดิจิทัลจากภาคเอกชน โดยประกอบด้วย (1) ผู้นำดิจิทัล (Digital Leaders) ซึ่งขับเคลื่อนด้วยวิธีการทำงานแบบใหม่ ทักษะทางธุรกิจและดิจิทัล และความหลากหลาย (2) ระบบนิเวศดิจิทัล (Digital Eco-System) สู่การเป็นองค์กรที่เน้นการเรียนรู้ และทักษะ มีการปรับใช้ AI และแพลตฟอร์มข้อมูลรวม นำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดีและยั่งยืน และ (3) พนักงานดิจิทัล (Digital Employees) ประกอบด้วยข้อมูล AI และระบบอัตโนมัติ การสื่อสารดิจิทัล ความปลอดภัยดิจิทัล และการให้ความสำคัญกับกระบวนการดิจิทัลและประสบการณ์ของลูกค้า

7.5 ภาพบรรยากาศการจัดกิจกรรม

ภาพที่ 68 ภาพบรรยากาศช่วงเปิดงานสัมมนา (1)

ภาพที่ 69 ภาพบรรยากาศช่วงเปิดงานสัมมนา(2)

ภาพที่ 70 ภาพบรรยากาศช่วงเปิดงานสัมมนา(3)

ภาพที่ 71 ภาพบรรยากาศช่วงนำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้น (1)

ภาพที่ 72 ภาพบรรยากาศช่วงนำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้น (2)

ภาพที่ 73 ภาพบรรยากาศช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 1
Mega Trends driven under Digital wave (1)

ภาพที่ 74 ภาพบรรยากาศช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 1
Mega Trends driven under Digital wave (2)

ภาพที่ 75 ภาพบรรยากาศช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 2
Digital Economy in the eyes of government (1)

ภาพที่ 76 ภาพบรรยายภาคช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 2
Digital Economy in the eyes of government (2)

ภาพที่ 77 ภาพบรรยายภาคช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 3
Digital Economy in the eyes of private sector (1)

ภาพที่ 78 ภาพบรรยากาศช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 3
Digital Economy in the eyes of private sector (2)

ภาพที่ 79 ภาพบรรยากาศช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 4
Trade Cooperation and Agreement under the Spinning of Digital Economy Era (1)

ภาพที่ 80 ภาพบรรยากาศช่วงเวทีเสวนาช่วงที่ 4
Trade Cooperation and Agreement under the Spinning of Digital Economy Era (2)

ภาพที่ 81 ภาพบรรยากาศรวมจากงานสัมมนาเชิงวิชาการ (1)

ภาพที่ 82 ภาพบรรยากาศรวมจากงานสัมมนาเชิงวิชาการ (2)

7.6 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจหลังงานสัมมนา

คณะผู้วิจัยได้จัดทำผลการประเมินหลังงานสัมมนา โดยมีประเด็นคำถามเพื่อประเมินความพึงพอใจในแต่ละช่วงเสวนาดังนี้

- ความรู้ความสามารถของวิทยากร/ผู้ให้การอบรม
- วิทยากรมีความหลากหลายและครอบคลุมกลุ่มหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง
- เนื้อหาการเสวนาช่วงดังกล่าวมีความน่าสนใจและมีความหลากหลายที่ครอบคลุมตามหัวข้อเสวนาหลัก
- เนื้อหาในการเสวนาช่วงดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องและสามารถนำมาปรับใช้ได้จริงภายใต้การส่งเสริมการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล

และคำถามในการประเมินความพึงพอใจของงานสัมมนาภาพรวมดังนี้

- สภาพแวดล้อมและรูปแบบในการจัดสัมมนา
- ระยะเวลาการสัมมนา

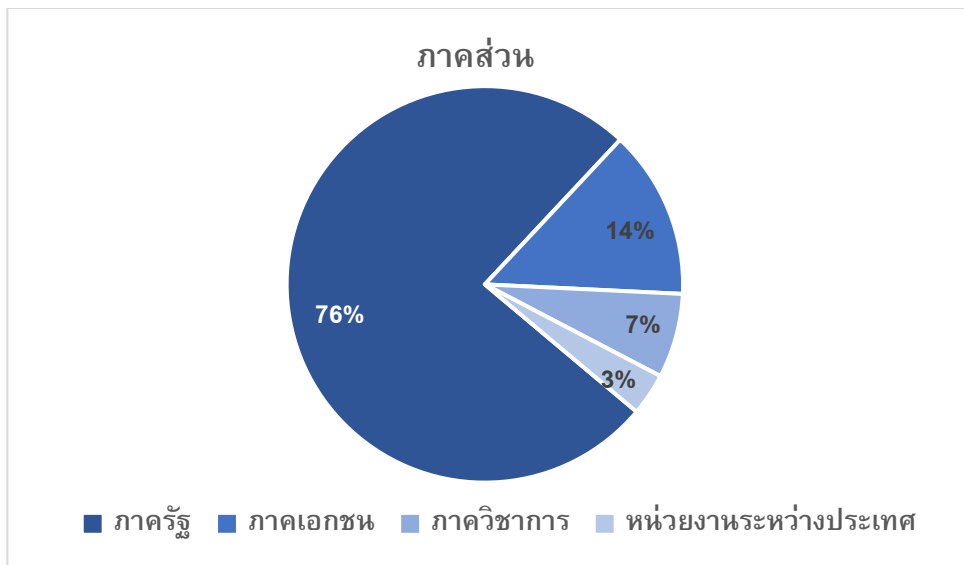
- ท่านรับทราบการประชาสัมพันธ์ของงานสัมมนาี้จากช่องทางใด
- ความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดสัมมนา

ผลการประเมินความพึงพอใจหลังงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024 :
CLMVT's Catalyst for Digital Growth สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

- ข้อมูลทั่วไป

ผู้ประเมินทั้งหมด 29 ท่าน จาก 4 ภาคส่วนหน่วยงาน ประกอบด้วย

- ภาครัฐ 22 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 78
- ภาคเอกชน 4 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 14
- ภาควิชาการ 2 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 7
- หน่วยงานระหว่างประเทศ 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 3

- ความพึงพอใจรายช่วงการเสวนา

ตารางที่ 19 ผลการประเมินความพึงพอใจการเสวนาช่วงที่ 1

การเสวนาช่วงที่ 1 Mega Trends driven under Digital wave	คะแนนเฉลี่ย
ความรู้ความสามารถของวิทยากร/ผู้ให้การอบรม	8.38
วิทยากรมีความหลากหลายและครอบคลุมกลุ่มหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง	8.62
เนื้อหาการเสวนาช่วงดังกล่าวมีความน่าสนใจและมีความหลากหลายที่ครอบคลุมตามหัวข้อเสวนาหลัก	8.55
เนื้อหาในการเสวนาช่วงดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องและสามารถนำมาปรับใช้ได้จริงภายใต้การส่งเสริมการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล	8.34
คะแนนเฉลี่ยรวม	8.47

ตารางที่ 20 ผลการประเมินความพึงพอใจการเสวนาช่วงที่ 2

การเสวนาช่วงที่ 2 Digital Economy in the eyes of government	คะแนนเฉลี่ย
ความรู้ความสามารถของวิทยากร/ผู้ให้การอบรม	8.90
วิทยากรมีความหลากหลายและครอบคลุมกลุ่มหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง	9.00
เนื้อหาการเสวนาช่วงดังกล่าวมีความน่าสนใจและมีความหลากหลายที่ครอบคลุมตามหัวข้อเสวนาหลัก	9.00
เนื้อหาในการเสวนาช่วงดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องและสามารถนำมาปรับใช้ได้จริงภายใต้การส่งเสริมการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล	8.79
คะแนนเฉลี่ยรวม	8.92

ตารางที่ 21 ผลการประเมินความพึงพอใจการเสวนาช่วงที่ 3

การเสวนาช่วงที่ 3 Digital Economy in the eyes of private sector	คะแนนเฉลี่ย
ความรู้ความสามารถของวิทยากร/ผู้ให้การอบรม	9.17
วิทยากรมีความหลากหลายและครอบคลุมกลุ่มหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง	8.79
เนื้อหาการเสวนาช่วงดังกล่าวมีความน่าสนใจและมีความหลากหลายที่ครอบคลุมตามหัวข้อเสวนาหลัก	8.97
เนื้อหาในการเสวนาช่วงดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องและสามารถนำมาปรับใช้ได้จริงภายใต้การส่งเสริมการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล	8.83
คะแนนเฉลี่ยรวม	8.94

ตารางที่ 22 ผลการประเมินความพึงพอใจการเสวนาช่วงที่ 4

การเสวนาช่วงที่ 4 Trade Cooperation and Agreement under the spinning of Digital Economy Era	คะแนนเฉลี่ย
ความรู้ความสามารถของวิทยากร/ผู้ให้การอบรม	9.21
วิทยากรมีความหลากหลายและครอบคลุมกลุ่มหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง	9.14
เนื้อหาการเสวนาช่วงดังกล่าวมีความน่าสนใจและมีความหลากหลายที่ครอบคลุมตามหัวข้อเสวนาหลัก	8.90
เนื้อหาในการเสวนาช่วงดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องและสามารถนำมาปรับใช้ได้จริงภายใต้การส่งเสริมการพัฒนาศูนย์เศรษฐกิจดิจิทัล	8.90
คะแนนเฉลี่ยรวม	9.03

คะแนนเฉลี่ย 0 - 4 คะแนน เท่ากับพึงพอใจน้อย, คะแนนเฉลี่ย 5 - 7 คะแนน เท่ากับพึงพอใจปานกลาง, คะแนนเฉลี่ย 7 - 10 คะแนน เท่ากับความพึงพอใจสูง

โดย ข้อสรุปความพึงพอใจจากแต่ละช่วงการเสวนาแสดงภาพรวมความพึงพอใจในระดับที่ดีมากในทุกช่วงการเสวนาและในทุกกรอบการประเมินดังนี้แสดงในตารางข้างต้น

▪ ข้อมูลอื่น ๆ

สภาพแวดล้อมและรูปแบบในการจัดสัมมนาได้คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่ 8.82 คะแนนหมายความว่า รูปแบบงานสัมมนามีความเหมาะสมมาก ในขณะที่ ระยะเวลาการสัมมนาในการจัดสัมมนาได้คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่ 8.64 คะแนนหมายความว่า ระยะเวลาในการจัดงานสัมมนามีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่หารือในงาน และความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดสัมมนาได้คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่ 9.31 คะแนนแสดงว่า ผู้เข้าร่วมมีความพึงพอใจในภาพรวมของงานสัมมนาในครั้งนี้

➤ ภาพหลักฐานการจัดเตรียมงานสัมมนาเชิงวิชาการ

ตารางที่ 23 รายละเอียดการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
1	<p>จัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 1 วัน ในรูปแบบออฟไลน์ และออนไลน์ โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมรวมไม่น้อยกว่า 150 คน โดยเป็นผู้เข้าร่วมทางออฟไลน์จำนวนไม่น้อยกว่า 100 คน จากหน่วยงาน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ผู้สนใจ และผู้ประกอบการจากประเทศ CLMVT</p>	

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
2	<p>จัดหาวิทยากรที่มี ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และ ประสบการณ์ จาก ประเทศ CLMMVT อย่างน้อยประเทศละ 1 คน และจัดทำ พิธีกรและผู้ดำเนิน รายการที่สามารถ สื่อสารภาษาอังกฤษ ได้อย่างเชี่ยวชาญ อย่างน้อย 1 คนเพื่อ นำเสนอข้อมูลและ แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นในประเด็นที่ เกี่ยวข้องในการ ประชุมแบบ</p>	 <p>The image contains two photographs. The left photograph shows a man in a dark suit and tie speaking at a podium with a microphone. A large bouquet of colorful flowers is on the podium. The right photograph shows a group of approximately 15 people, including men in suits and women in professional attire, standing in a line for a group photo in a large, modern conference room with high ceilings and large windows.</p>

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
4	<p>จัดหาและจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการในรูปแบบออนไลน์และออนไล์ โดยจัดให้มีสถานที่ดำเนินการกิจกรรมที่สามารถรองรับคนจำนวนไม่น้อยกว่า 100 คน</p>	

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
5	<p>บริหารจัดการ กิจกรรม ออกแบบ ตกแต่งสถานที่ จัดหาเวที พื้นหลังที่ มีรูปแบบและขนาด ที่เหมาะสม จัดเตรียมที่นั่ง สำหรับประธาน วิทยากร และ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม</p>	 <p>The images show a well-organized event space. The top-left photo shows a modern lounge area with grey sofas and coffee tables. The top-right photo shows a large conference room with many tables and chairs arranged for a meeting. The bottom-left photo shows a stage with a large screen displaying the event details: 'CLMVT FORUM 2024', 'CLMVT'S CATALYST FOR DIGITAL GROWTH', '13 September 2024 9.00 - 16.30 Hrs.', '@Phayathai & Meeting Room, Eastin Grand Hotel Phayathai, Bangkok, Thailand', and '0:18'. The bottom-right photo shows a large audience seated at tables, facing the stage.</p>

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
6	<p>จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน อาทิ การลงทะเบียน การต้อนรับผู้เข้าร่วมพิธีเปิด การดูแลความเรียบร้อยของกิจกรรม และการดูแลระบบโสตทัศนูปกรณ์</p>	<p>ภาพหลักฐาน</p> <p>รายชื่อเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ นางสาว ปณาลี จันทะเกิด ▪ นางสาว พภัสสรณ์ ปานอุดมลักษณ์ ▪ นาย รุจิภิตดี พุ่มศรี ▪ นาง จิตติมา เกตวรรัตน์ ▪ นาย กรวิชญ์ พยัคฆวรรณ

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
7	จัดให้มีโปรแกรม การจัดสัมมนา ออนไลน์ที่สามารถ รองรับผู้เข้าร่วมได้ ไม่น้อยกว่า 100 คน ตลอดระยะเวลา กิจกรรมสัมมนาเชิง วิชาการ สำหรับ ผู้เข้าร่วมจากทั้งใน และต่างประเทศ โดยจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ	 <p>The image shows a screenshot of a Zoom meeting. The main window displays a grid of 25 participants in a gallery view. Each tile shows a video feed of a participant, with their name and profile picture visible below. The names are in Thai. On the right side, there is a chat window titled 'Participants (25)' which shows a list of participants and a chat message. The chat message is in Thai and discusses data security and privacy. The Zoom interface includes standard controls like mute, video, and chat icons at the bottom.</p>

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
8	เจ้าหน้าที่เทคนิคที่มีความเชี่ยวชาญและจำเป็นสำหรับการบริหารจัดการระบบการสัมมนาผ่านโปรแกรมการจัดสัมมนาออนไลน์	 <p>The photograph shows a man in a white short-sleeved shirt and dark trousers sitting at a long white desk in a conference room. He is looking at a laptop screen. On the desk, there are several laptops, a keyboard, and a mouse. One laptop screen displays a presentation slide with the word 'Automation' visible. The room has large windows with blinds and a chandelier hanging from the ceiling.</p>

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
9	บริหารจัดการระบบ ลงทะเบียนออนไลน์ การยืนยันการ ลงทะเบียนการเข้า ร่วมสัมมนา	<p style="text-align: center;">รายละเอียดการนำส่งอีเมล ณ วันที่ 18 กันยายน 2567 เพื่อยืนยันสิทธิ์การเข้าร่วมงานสัมมนาเชิงวิชาการ</p> <div style="border: 1px solid #ccc; padding: 10px;"> <p style="text-align: center;">CLMVT Forum 2024 _ Online _ Invitation</p> <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 5px;"> <p>Panalee Chanthakerd</p> <p>To TPSO Trade System; ASIAN-SEAFOOD@asia.com; ayekhine71@gmail.com; wintheinwin.2015@gmail.com; prapakornw@hotmail.com; chaiwuttk.siri@gmail.com; +102 others</p> <p>Cc Chanon Wutthijanyarak</p> </div> </div> <div style="text-align: right;"> <p>Reply Reply All Forward</p> <p>Wed 9/18/2024 12:23 PM</p> </div> </div> <p>To whom it may concern,</p> <p>I hope this message finds you well. On behalf of Bolliger & Company (Thailand), I would like to express our gratitude for your interest in our upcoming Forum. Please find the meeting link for the event below:</p> <p>CLMVT Forum 2024 : CLMVT's Catalyst for Digital Growth Date : Thursday September 19, 2024 Time : 09.00 – 16.30 hrs. (GMT. +7) Link : Meeting ID : 872 4386 1609 Passcode : 19092024 Link https://bit.ly/TPSOBolliger19092024</p> <p>PLEASE KINDLY ENTITLE YOUR MEETING NAME BY THIS FORMAT : ORGANIZATION_NAME_SURNAME</p> <p>Panalee Chanthakerd <i>Consultant</i> Tel. +66(0) 2 230 6397 Fax. +66(0) 2 230 6333 Panalee.C@bolliger-company.com</p> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <p style="text-align: center;">CLMVT Forum 2024 : CLMVT's Catalyst for Digital Growth Registration Form</p> <p style="text-align: center;">แบบฟอร์มลงทะเบียนเข้าร่วมงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024 : CLMVT's Catalyst for Digital Growth</p> <p style="text-align: center;">For more information and agenda : LINK สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมและกำหนดการงานสัมมนา : ลิงก์</p> <p style="text-align: center; font-size: small;"> On September 19, 2024 9:00 – 16:30 Hrs. at Phajana-4 meeting room, 6th Floor, Eastern Grand Plaza Phayathai, Bangkok, Thailand ห้องประชุมชั้นที่ 6 อาคารแกรนด์พลาซ่า พญาไท กรุงเทพฯ ประเทศไทย เวลา 9:00 – 16:30 น. ณ ห้องประชุม พญาไท 4 ชั้น 6 โรงแรม สี่สิบเอ็ดถนน พญาไท </p> <p style="text-align: center;">REGISTER ></p> </div>

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน																																																																								
10	การแจ้งเตือน ผู้เข้าร่วมสัมมนา ล่วงหน้า ตลอดจน รายงานผู้ลงทะเบียน เข้าร่วมสัมมนา และ จัดทำฐานข้อมูล ผู้เข้าร่วมงานโดยให้ ระบุรายละเอียดใน การติดต่อหรือ ประสานงาน	<p style="text-align: center;">รายละเอียดการนำส่งอีเมล ณ วันที่ 18 กันยายน 2567 เพื่อยืนยันสิทธิ์การเข้าร่วมงานสัมมนาเชิงวิชาการ</p> <div style="border: 1px solid #ccc; padding: 10px;"> <p style="text-align: center;">CLMVT Forum 2024_Invitation_Confirmation</p> <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 5px;"> <p>Panalee Chanthakerd</p> <p>To chairatmink@gmail.com; phenphan.1945@gmail.com; laowat19@gmail.com; amnuyaynuay18@gmail.com; Amporn29032508@gmail.com; narumon.lyons@krungsri.com; aoi19555@gmail.com; +97 others</p> <p>Cc Chanon Wutthijanyarak</p> </div> <div style="text-align: right;"> <p>Wed 9/18/2024 2:46 PM</p> </div> </div> <p style="font-size: small; margin-top: 5px;">This is the most recent version, but you made changes to another copy. Click here to see the other versions.</p> <p>เรียน ท่านผู้สนใจ</p> <p>ทาง บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) และ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) ยินดีเป็นอย่างยิ่งในความสนใจเข้าร่วมงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024: CLMVT's Catalyst for Digital Growth ของท่าน และทางบริษัทฯ ขอเชิญแจ้งการ ยืนยัน การลงทะเบียนของท่านในการเข้าร่วมงานสัมมนาในครั้งนี้ โดยท่านสามารถดูรายละเอียดงานสัมมนาตามรายละเอียดด้านล่างนี้</p> <p>CLMVT Forum 2024 : CLMVT's Catalyst for Digital Growth</p> <p>วันที่ : วันพฤหัสบดีที่ 19 กันยายน 2567</p> <p>เวลา : 9.00 – 16.30 น.</p> <p>สถานที่ : ห้องประชุมพญาไท 4 ชั้น 6 โรงแรม ซิติน แกเรนต์ พญาไท กรุงเทพฯ</p> <p>แผนที่ https://maps.app.goo.gl/HKggBRRdUpPp6Q68</p> <p>We are pleased to inform you that Bolliger & Company (Thailand) and the Trade Policy and Strategy Office (OTPS) are delighted by your interest in participating in the CLMVT Forum 2024: CLMVT's Catalyst for Digital Growth. We hereby confirm your registration for the event. Please find the details below:</p> <p>CLMVT Forum 2024: CLMVT's Catalyst for Digital Growth</p> </div> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <thead> <tr> <th colspan="6" style="text-align: left;">as of 18 SEP , 14.00 pm</th> </tr> <tr> <th colspan="3" style="background-color: #e0f2f1;">ONLINE</th> <th colspan="3" style="background-color: #e0f2f1;">ONSITE</th> </tr> <tr> <th colspan="6" style="font-size: small;">** conclude from TPSO **</th> </tr> <tr> <th style="font-size: small;">Unite : Person</th> <th style="font-size: small;">*current*</th> <th style="font-size: small;">%</th> <th colspan="3" style="font-size: small;">absolute</th> </tr> <tr> <th style="font-size: small;">QTY</th> <th style="font-size: small;">Target</th> <th style="font-size: small;">to Target</th> <th colspan="3" style="font-size: small;">vs Target</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="font-size: small;">total</td> <td style="text-align: center;">175</td> <td style="text-align: center;">50</td> <td style="text-align: center;">350%</td> <td colspan="2" style="text-align: center;">125</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #c8e6c9; font-size: small;">(exclude TPSO)</td> <td style="text-align: center;">175</td> <td style="text-align: center;">50</td> <td style="text-align: center;">350%</td> <td colspan="2" style="text-align: center;">125</td> </tr> <tr> <th colspan="6" style="font-size: small;">** conclude from TPSO **</th> </tr> <tr> <th style="font-size: small;">Unite : Person</th> <th style="font-size: small;">*current*</th> <th style="font-size: small;">%</th> <th colspan="3" style="font-size: small;">absolute</th> </tr> <tr> <th style="font-size: small;">QTY</th> <th style="font-size: small;">Target</th> <th style="font-size: small;">to Target</th> <th colspan="3" style="font-size: small;">vs Target</th> </tr> <tr> <td style="font-size: small;">total</td> <td style="text-align: center;">111</td> <td style="text-align: center;">100</td> <td style="text-align: center;">111%</td> <td colspan="2" style="text-align: center;">11</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #ffcdd2; font-size: small;">(exclude TPSO)</td> <td style="text-align: center;">96</td> <td style="text-align: center;">100</td> <td style="text-align: center;">96%</td> <td colspan="2" style="text-align: center;">-4</td> </tr> </tbody> </table> </div>	as of 18 SEP , 14.00 pm						ONLINE			ONSITE			** conclude from TPSO **						Unite : Person	*current*	%	absolute			QTY	Target	to Target	vs Target			total	175	50	350%	125		(exclude TPSO)	175	50	350%	125		** conclude from TPSO **						Unite : Person	*current*	%	absolute			QTY	Target	to Target	vs Target			total	111	100	111%	11		(exclude TPSO)	96	100	96%	-4	
as of 18 SEP , 14.00 pm																																																																										
ONLINE			ONSITE																																																																							
** conclude from TPSO **																																																																										
Unite : Person	*current*	%	absolute																																																																							
QTY	Target	to Target	vs Target																																																																							
total	175	50	350%	125																																																																						
(exclude TPSO)	175	50	350%	125																																																																						
** conclude from TPSO **																																																																										
Unite : Person	*current*	%	absolute																																																																							
QTY	Target	to Target	vs Target																																																																							
total	111	100	111%	11																																																																						
(exclude TPSO)	96	100	96%	-4																																																																						

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
11	จัดให้มีการประเมิน ความพึงพอใจของ ผู้เข้าร่วมงานต่อการ จัดกิจกรรมสัมมนา เชิงวิชาการ และจัดทำรายงาน ความพึงพอใจของ ผู้ที่เข้าร่วมด้วย	<p style="text-align: center;">CLMVT Forum 2024 : CLMVT's Catalyst for Digital Growth Post Seminar Evaluation Form แบบประเมินความพึงพอใจงานสัมมนา CLMVT Forum 2024</p> <p style="text-align: center;">On September 19, 2024 9.00 - 16.30 Hrs. at Phayathai 4 meeting room, 6th Floor, Eastern Grand Hotel Phayathai, Bangkok, Thailand</p> <p style="text-align: center;">กำหนดขึ้นในวันพฤหัสบดีที่ 19 กันยายน 2567 เวลา 9.00 - 16.30 น. ณ ห้องประชุม พญาไท 4 ชั้น 6 โรงแรม อีสเทิร์น แกรนด์ พญาไท</p> <p style="text-align: center;">FILL THE FORM / ดาวน์โหลดแบบ ></p>

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
12	<p>จัดหาและจัดเตรียม อาหารและเครื่องดื่ม ให้ประธาน วิทยากร ผู้เข้าร่วมกิจกรรม สื่อมวลชน และ เจ้าหน้าที่สำนักงาน โอบายและ ยุทธศาสตร์การค้า ที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ ในรูปแบบออฟไลน์ จำนวนไม่น้อยกว่า 100 ชุด</p>	

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
		
13	<p>จัดทำและเผยแพร่ ข้อมูลทางสปอต วิทยุหรือการให้ สัมภาษณ์ผ่านสื่อ วิทยุ เป็นภาษาไทย เพื่อประชาสัมพันธ์ ก่อนการจัดงาน สัมมนาเชิงวิชาการ อย่างน้อย 1 ครั้ง</p>	<p>ไฟล์เสียงหลักฐานการออกอากาศแนบใน thumb drive การประชาสัมพันธ์ ออกอากาศในวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2567 ช่องทางคลื่น FM 100.5 News Network ช่วงเวลา 07.30 – 08.00 น.</p>

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
15	<p>ออกแบบเนื้อหาและจัดทำอินโฟกราฟิกส์ (Infographic) เป็นภาษาไทย จำนวน 1 ชิ้น และภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ชิ้น และเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์ก่อนการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ ไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง</p>	

**ลำดับ
ที่**

**รายละเอียดตาม
TOR**

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ภายใต้ธีมเศรษฐกิจดิจิทัล

- 1 การส่งเสริมความแข็งแกร่งของภาคเอกชน**
การส่งเสริมความแข็งแกร่งของภาคเอกชน โดยเฉพาะ SMEs และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSMEs) ให้สามารถแข่งขันในตลาดดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2 การเสริมศักยภาพของภาคการศึกษา**
การเสริมศักยภาพของภาคการศึกษา โดยเฉพาะด้านทักษะดิจิทัลและภาษาอังกฤษ เพื่อเตรียมความพร้อมกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชน
- 3 การส่งเสริมความแข็งแกร่งของภาคการเงิน**
การส่งเสริมความแข็งแกร่งของภาคการเงิน โดยเฉพาะด้านบริการทางการเงินดิจิทัล (Digital Finance) และระบบชำระเงินดิจิทัล เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ภาคเอกชน
- 4 การส่งเสริมความแข็งแกร่งของภาคโครงสร้างพื้นฐาน**
การส่งเสริมความแข็งแกร่งของภาคโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะด้านโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและศูนย์ข้อมูล เพื่อสนับสนุนการเติบโตของภาคเอกชน

แนวทางการปรับภาคเอกชน CLMVT ในมาเลเซีย และ เห็นถึงความเหมาะสมตามเงื่อนไข

- 1 การเสริมความแข็งแกร่งของภาคเอกชน**
การส่งเสริมความแข็งแกร่งของภาคเอกชน โดยเฉพาะ SMEs และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSMEs) ให้สามารถแข่งขันในตลาดดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2 การเสริมศักยภาพของภาคการศึกษา**
การเสริมศักยภาพของภาคการศึกษา โดยเฉพาะด้านทักษะดิจิทัลและภาษาอังกฤษ เพื่อเตรียมความพร้อมกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชน
- 3 การส่งเสริมความแข็งแกร่งของภาคการเงิน**
การส่งเสริมความแข็งแกร่งของภาคการเงิน โดยเฉพาะด้านบริการทางการเงินดิจิทัล (Digital Finance) และระบบชำระเงินดิจิทัล เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ภาคเอกชน
- 4 การส่งเสริมความแข็งแกร่งของภาคโครงสร้างพื้นฐาน**
การส่งเสริมความแข็งแกร่งของภาคโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะด้านโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและศูนย์ข้อมูล เพื่อสนับสนุนการเติบโตของภาคเอกชน

CLMVT FORUM 2024

CLMVT'S CATALYST FOR DIGITAL GROWTH

ภาพหลักฐาน

Background

The CLMVT was established by the Ministry of Commerce of Thailand and supported by the CLMVT Co-ordinating Committee to promote the growth of quality and high-tech digital economy in the region. The CLMVT is a platform for the private sector to share experiences and best practices in the digital economy. The CLMVT also provides a platform for the private sector to discuss and address common challenges in the digital economy.

Objectives

- To present the findings from a research review, in-depth interview, and field data collection in the region namely Singapore.
- To gain additional data through academic research to build research and develop policy recommendations for digital economy development through a digital economy.

Targets

- Technological Adaptability
- Policy Agility and Resilience
- Legal Development
- Trust and Cybersecurity

Research Methodologies

- Literature Review
- Case Studies from the Success
- Field data collection through in-depth interviews

Policy Recommendations

Policy recommendations for the government to enhance the digital economy of the CLMVT countries.

- Utilizing Collaboration
- Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem
- Ensuring Trust and Cybersecurity

Key Global Digital Economy Agreements

Digital Economy Partnership Agreement (DEPA)

The DEPA is a comprehensive agreement with 11 countries, including Singapore, Japan, South Korea, and Chile. It covers various aspects of the digital economy, including trade in digital goods, data flows, and digital trade facilitation.

Singapore-Australia Digital Economy Agreement (SAGEA)

The Singapore-Australia Digital Economy Agreement (SAGEA) is a comprehensive digital trade agreement between Singapore and Australia under the Trade Facilitation and Trade Agreement (TTFA).

Korea-Singapore Digital Partnership Agreement (KSDEPA)

The Korea-Singapore Digital Partnership Agreement (KSDEPA) is a comprehensive digital trade agreement between Singapore and South Korea. It covers various aspects of the digital economy, including trade in digital goods, data flows, and digital trade facilitation.

Singapore-United Kingdom Digital Economy Agreement (UKSDEA)

The Singapore-United Kingdom Digital Economy Agreement (UKSDEA) is a comprehensive digital trade agreement between Singapore and the United Kingdom. It covers various aspects of the digital economy, including trade in digital goods, data flows, and digital trade facilitation.

ASEAN Digital Economy Framework Agreement (DEFA)

The ASEAN Digital Economy Framework Agreement (DEFA) is a comprehensive digital trade agreement between Singapore and the other 9 member states of the ASEAN region. It covers various aspects of the digital economy, including trade in digital goods, data flows, and digital trade facilitation.

Summary from Literature Review and In-depth Interview

Literature Review

- CLMVT plays a significant role in the global digital trade and is supported by various stakeholders.
- CLMVT has the potential to become a leading digital trade platform in the region.
- CLMVT is a key driver of digital economy growth in the region.

In-depth Interview

- CLMVT is a key driver in the development of digital trade and digital economy growth.
- CLMVT is a key driver in the development of digital trade and digital economy growth.
- CLMVT is a key driver in the development of digital trade and digital economy growth.

Key Findings

- CLMVT has a significant role in the region, countries, and digital trade, along with various stakeholders.
- CLMVT is a key driver of digital economy growth in the region.
- CLMVT is a key driver of digital economy growth in the region.

A Case Study from Model Country

Singapore's Digital Economy

Singapore's digital economy is a leading example of digital trade and digital economy growth. It is supported by various stakeholders and has a significant role in the region, countries, and digital trade, along with various stakeholders.

Public Sector

The government promotes digital trade and digital economy growth through various initiatives, including digital trade facilitation and digital trade promotion.

Private Sector

The private sector is a key driver of digital trade and digital economy growth. It is supported by various stakeholders and has a significant role in the region, countries, and digital trade, along with various stakeholders.

People

The people are a key driver of digital trade and digital economy growth. They are supported by various stakeholders and have a significant role in the region, countries, and digital trade, along with various stakeholders.

Factors that contribute to Singapore's leadership in the digital economy within the ASEAN region

- Technological Adaptability
- Policy Agility and Resilience
- Legal Development
- Trust and Cybersecurity

Factors, Opportunities and Challenges in Driving the Digital Economy

Strengths

- Technological Adaptability
- Policy Agility and Resilience

Weaknesses

- Legal Development
- Trust and Cybersecurity

Opportunities

- Technological Adaptability
- Policy Agility and Resilience

Challenges

- Legal Development
- Trust and Cybersecurity

Policy Recommendations

Policy recommendations for public sector in developing the digital economy of the CLMVT countries.

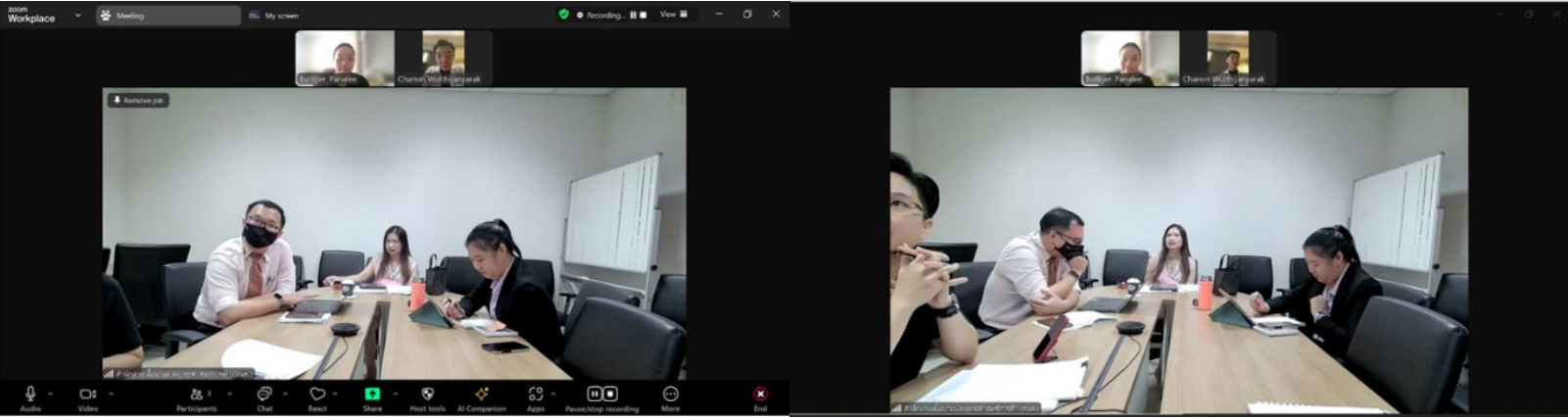
- 1 Utilizing Collaboration**
The government should promote collaboration and cooperation between the public and private sectors to develop and grow the digital economy in the country.
- 2 Enhancing the Digital Capabilities of Public and Private Sectors**
The government should promote digital trade and digital economy growth through various initiatives, including digital trade facilitation and digital trade promotion.
- 3 Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem**
The government should promote digital trade and digital economy growth through various initiatives, including digital trade facilitation and digital trade promotion.
- 4 Ensuring Trust and Cybersecurity**
The government should promote digital trade and digital economy growth through various initiatives, including digital trade facilitation and digital trade promotion.

Guidelines for the CLMVT private sector in adapting and enhancing competitiveness in the digital economy

- 1 Utilizing Collaboration**
The private sector should actively drive and advocate for the growth of digital trade and digital economy growth through various initiatives, including digital trade facilitation and digital trade promotion.
- 2 Enhancing the Digital Capabilities of Public and Private Sectors**
The private sector should actively drive and advocate for the growth of digital trade and digital economy growth through various initiatives, including digital trade facilitation and digital trade promotion.
- 3 Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem**
The private sector should actively drive and advocate for the growth of digital trade and digital economy growth through various initiatives, including digital trade facilitation and digital trade promotion.
- 4 Ensuring Trust and Cybersecurity**
The private sector should actively drive and advocate for the growth of digital trade and digital economy growth through various initiatives, including digital trade facilitation and digital trade promotion.

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
17	<p>จัดให้มีระบบ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเชิงเทคนิค และข้อมูล ที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมทั้งหมด ภายใต้โครงการ ทั้งในรูปแบบออนไลน์ และออฟไลน์ อาทิ โปรแกรมการประชุมทางไกล ชุดเครื่องเสียงเสียงไมโครโฟน คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะหรือพกพา (desktop/laptop computer) เครื่องข่าย อินเทอร์เน็ตแบบใช้สาย (Lan) หรือไร้สาย (Wireless) เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ จอฉายภาพ (screen</p>	

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
	<p>projector) เครื่องพิมพ์เอกสาร (Printer) เครื่องถ่าย เอกสาร สายสัญญาณเชื่อมต่อ เครื่องฉายกับ คอมพิวเตอร์ ระบบ การเชื่อมต่อต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกไมการ นำเสนอ เช่น Remote Projector เป็นต้น โดยคำนึงถึง ประโยชน์ของการใช้ งาน และความ เหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจ ของสำนักงาน นโยบายและ ยุทธศาสตร์การค้า เป็นสำคัญ</p>	

ลำดับ ที่	รายละเอียดตาม TOR	ภาพหลักฐาน
18	<p>จัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษา พร้อมทั้งบุคลากรสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ตามความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินโครงการฯ เพื่อรายงานความคืบหน้าผลการศึกษาและสำรวจข้อมูล ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และร่วมกันพิจารณาตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ ที่สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้ากำหนดขึ้น</p>	

➤ รายละเอียดประวัติวิทยากรและผู้ดำเนินรายการ

ลำดับที่	รายชื่อวิทยากร	หน่วยงาน	ประวัติการทำงานและความเชี่ยวชาญ (โดยสังเขป)
Session 1: Mega Trends driven under Digital wave			
1	<p>Mr. Phouphet Kyophilavong (ภู เพชร เคียว ภิ ลา วงศ์)</p> 	National University of Laos (สปป. ลาว)	<p>ประวัติการทำงาน : (ปัจจุบัน) Vice President of National University of Laos (ประสบการณ์ที่ผ่านมา) : ความเชี่ยวชาญ : คุณ Phouphet Kyophilavong มีความเชี่ยวชาญในด้าน เศรษฐศาสตร์มหภาค, การรวมกลุ่มประเทศเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ, พลังงาน และด้านสิ่งแวดล้อม อีกทั้งท่านยังมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรภาครัฐในด้านงานวิจัย โดยองค์กรที่ท่านเคยร่วมงานด้วยมีหลากหลาย อาทิ เช่น Economic Research Institute for ASEAN and East Asia (ERIA), the Asian Development Bank (ADB), the ADB Institute, the Japan International Cooperation Agency (JICA), UNDP เป็นต้น</p>
2	Mr. Looi Teck Kheong	ASEAN (สิงคโปร์)	<p>ประวัติการทำงาน (ปัจจุบัน) Senior ASEAN Development Consultant - Formerly ASEAN Secretariat (ประสบการณ์ที่ผ่านมา) : Head, Competition, Consumer Protection and Intellectual Property Rights</p>

ลำดับที่	รายชื่อวิทยากร	หน่วยงาน	ประวัติการทำงานและความเชี่ยวชาญ (โดยสังเขป)
			<p>Division – ASEAN Secretariat</p> <p>ความเชี่ยวชาญ : คุณ Looi ผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาด้าน ดิจิทัลและเทคโนโลยีให้กับ หน่วยงานภาครัฐและ ภาคเอกชนที่ต้องการปรับปรุง และพัฒนาองค์กรให้พร้อมเข้าสู่ การเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็น ดิจิทัลมากขึ้น นอกจากนี้ท่าน ยังมีประสบการณ์ในหน่วยงาน อาเซียนโดยรับหน้าที่เป็นผู้นำ ทีมภายใต้หัวข้อ ความร่วมมือ ในด้านทรัพย์สินทางปัญญา และความคุ้มครองผู้บริโภค อีกด้วย</p>
3	<p>Mr. Simon Lacey</p> 	World Economic Forum	<p>ประวัติการทำงาน :</p> <p>(ปัจจุบัน) Head Digital Trade and Geopolitics - World Economic Forum</p> <p>(ประสบการณ์ที่ผ่านมา)</p> <p>Senior Lecturer in International Trade and Development - School of Economics and Public Policy, University of Adelaide</p> <p>Vice-President, Global Government Affairs Trade Facilitation and Market Access - Huawei Technologies</p> <p>Team Leader - Asia Development Bank</p>

ลำดับที่	รายชื่อวิทยากร	หน่วยงาน	ประวัติการทำงานและความเชี่ยวชาญ (โดยสังเขป)
			<p>Senior Consultant - The World Bank</p> <p>Senior Trade Advisor - The ASEAN Secretariat</p> <p>ความเชี่ยวชาญ : คุณ Simon Lacey มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการทำงานกับภาครัฐและองค์กรระหว่างประเทศในการวางแผนและกำหนดนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวกับเรื่องการค้า, ความยั่งยืน และเทคโนโลยีดิจิทัล</p>
4	<p>นางสาว วิธาดา อนุกุลวรรณะ</p> 	ESCAP	<p>ประวัติการทำงาน :</p> <p>(ปัจจุบัน) Economic Affairs Officer, Trade, Investment and Innovation Division of ESCAP</p> <p>(ประสบการณ์ที่ผ่านมา) :</p> <p>Statistician – Statistic Division ESCAP</p> <p>Economist – PTT Group</p> <p>Lecturer in Economics – Thammasat University</p> <p>ความเชี่ยวชาญ : คุณ วิธาดา เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการค้า, การลงทุน และนโยบายด้านดิจิทัล อีกทั้งท่านมีความรู้และความสามารถในด้านการวิจัยและการพัฒนาทักษะด้านการค้าดิจิทัลและ</p>

ลำดับที่	รายชื่อวิทยากร	หน่วยงาน	ประวัติการทำงานและความเชี่ยวชาญ (โดยสังเขป)
			การด้านห่วงโซ่มูลค่าโลก (Global Value Chain)
Session 2: Digital Economy in the eyes of government			
5	<p>Ms. Tin Tin Thein</p> 	<p>Depart of Research and Innovation, Ministry of Science and Technology (เมียนมา)</p>	<p>ประวัติการทำงาน : (ปัจจุบัน) Deputy Director General -Department of Research and Innovation, Ministry of Science and Technology</p> <p>(ประสบการณ์ที่ผ่านมา) : ความเชี่ยวชาญ : คุณ Thein มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการนำเสนอและวิจัยที่เกี่ยวกับด้านเทคโนโลยีมากกว่า 1 ปี ในปัจจุบัน</p> <p>คุณ Thein ได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและส่งเสริมการเสริมสร้างทักษะของทรัพยากรบุคคลเพื่อในด้านดิจิทัล ซอฟต์แวร์ และการพัฒนาเครือข่ายภายใต้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีความร่วมมือกับ Myanmar Digital Economy Association ในการพัฒนาและริเริ่มโปรแกรมการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลที่จำเป็น</p>
6	<p>Ms. Vannapha Phommathansy</p>	<p>Digital Government Center, Ministry of Technology and Communications (สปป. ลาว)</p>	<p>ประวัติการทำงาน : (ปัจจุบัน) Deputy Director General - Digital Government Center, Ministry of Technology and Communications</p> <p>(ประสบการณ์ที่ผ่านมา)</p>

ลำดับที่	รายชื่อวิทยากร	หน่วยงาน	ประวัติการทำงานและความเชี่ยวชาญ (โดยสังเขป)
			<p>Officer – department of telecommunication</p> <p>National focal person – ASEAN Digital Minister Sectoral Body</p> <p>ความเชี่ยวชาญ :</p> <p>คุณ Vannapha มีความเชี่ยวชาญในด้านการวางแผนนโยบายภาครัฐด้านดิจิทัล โดยผลงานปัจจุบันของท่านคือ การร่าง Digital Government Strategic Plan 2035 (พ.ศ. 2578) เพื่อปูทางให้กับ สปป. ลาวมีความพร้อมมุ่งสู่ความเป็นดิจิทัลภายใต้การปกครองของรัฐบาลดิจิทัล</p>
7	<p>Mr. SAM Chetra</p> 		<p>ประวัติการทำงาน :</p> <p>(ปัจจุบัน) Director of Legal Affairs Department, Ministry of Commerce Cambodia</p> <p>ความเชี่ยวชาญ : คุณ Sam Chera มีความเชี่ยวชาญในด้านกฎหมายต่าง ๆ ด้านพาณิชย์และการค้าต่าง ๆ โดยท่านได้มีส่วนร่วมในการร่างกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) นอกจากนี้ท่านยังมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมการตกลงการค้าระหว่างประเทศทั้งในระดับความตกลงทวิภาคี, ภูมิภาคและระหว่างประเทศ</p>

ลำดับที่	รายชื่อวิทยากร	หน่วยงาน	ประวัติการทำงานและความเชี่ยวชาญ (โดยสังเขป)
8	นางสาว ทศวรรณ เสมอวงษ์ 	สำนักงาน ปลัดกระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม	ประวัติการทำงาน : (ปัจจุบัน) ผู้อำนวยการกลุ่ม งานองค์การระหว่างประเทศ, กองการต่างประเทศ สำนักงาน ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม ความเชี่ยวชาญ : คุณ ทศวรรณ มีความ เชี่ยวชาญในด้านการวางแผน นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวกับ โทคมนาคม และเศรษฐกิจ ดิจิทัลของประเทศไทย นอกจากนี้ท่านยังมี ประสบการณ์ในการปรับปรุง ขีดผู้ให้บริการโทคมนาคม ที่สำคัญระหว่างประเทศไทย และประเทศพันธมิตร
9	Mr. Le The Phuc 	E-commerce and Digital economy Agency, Ministry of Industry and Trade (เวียดนาม)	ประวัติการทำงาน : (ปัจจุบัน) Officer - E-commerce and Digital economy Agency, Ministry of Industry and Trade ความเชี่ยวชาญ : คุณ Phuc มีประสบการณ์ด้านการค้าและ การลงทุนในด้านพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) ที่เกี่ยวข้อง กับการต่อรองทางการค้า และ การร่างข้อตกลงร่วมกันการค้า อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) ในกลุ่ม ประเทศอาเซียน ASEAN
Session 3: Digital Economy in the eyes of private sector			

ลำดับที่	รายชื่อวิทยากร	หน่วยงาน	ประวัติการทำงานและความเชี่ยวชาญ (โดยสังเขป)
10	Mr. Aung Zayar Lwin 	Myanmar Digital Economy Associationn (เมียนมา)	ประวัติการทำงาน : (ปัจจุบัน) President of Myanmar Digital Economy Association ; MDEA ความเชี่ยวชาญ : คุณ Aung Zayar Lwin มีความเชี่ยวชาญในด้านการวางแผน และร่างข้อเสนอนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลและการเตรียมพร้อมประเทศเข้าสู่สังคมดิจิทัล ทั้งนี้ท่านมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับภาครัฐของเมียนมา โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนนโยบายภาครัฐและกฎหมายให้มีความครอบคลุมสถานการณ์ปัจจุบันมากขึ้น
11	Mr. Siritwat William Chhem 	AI Forum (กัมพูชา)	ประวัติการทำงาน : (ปัจจุบัน) Chief Officer Executive and Founder of AI Forum (ประสบการณ์ที่ผ่านมา) Advisor - National Assembly of Cambodia Strategic Advisor - Asian Vision Institution Advisor and Adjunct Assistant Professor of AI - CamTech University Digital Business Consultant - Jobify (Cambodia) Co., LTD Advisor - Council for the Development of Cambodia

ลำดับที่	รายชื่อวิทยากร	หน่วยงาน	ประวัติการทำงานและ ความเชี่ยวชาญ (โดยสังเขป)
			<p>ประวัติการทำงานและ ความเชี่ยวชาญ (โดยสังเขป)</p> <p>ความเชี่ยวชาญ : คุณ Siriwat William Chhem มีความเชี่ยวชาญในด้าน ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) และ มีประสบการณ์ในการให้ คำปรึกษาให้กับภาครัฐและ สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ เทคโนโลยี, ปัญญาประดิษฐ์ และเศรษฐกิจดิจิทัล</p>
12	<p>นาย นาย ชง ตั้งศรีตระกูล</p> 	<p>สมาคมนักคิดเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม แห่งประเทศไทย</p>	<p>ประวัติการทำงาน : (ปัจจุบัน) รองประธาน - สมาคมนักคิดเพื่อเศรษฐกิจและ สังคมแห่งประเทศไทย</p> <p>ความเชี่ยวชาญ : คุณ ชง มีความเชี่ยวชาญในด้านและ ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมและพัฒนา ขีดความสามารถในการแข่งขัน ของภาคเอกชน โดยเฉพาะ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อม (SMEs) อีกทั้งมีความ เชี่ยวชาญในด้านการวางแผน นโยบายที่ส่งเสริมและพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล</p>
Session 4 : Trade Cooperation and Agreement under the spinning of Digital Economy Era			
13	<p>นางสาว พริ้วแพร ชุมรัมย์</p>	<p>กรมเจรจาการค้า ระหว่างประเทศ</p>	<p>ประวัติการทำงาน : (ปัจจุบัน) ผู้อำนวยการสำนัก เจรจาการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่าง ประเทศ (ประสบการณ์ที่ผ่านมา) ความเชี่ยวชาญ : คุณ พริ้วแพร ชุมรัมย์ มีความเชี่ยวชาญในด้าน การค้าและการลงทุนระหว่าง</p>

ลำดับที่	รายชื่อวิทยากร	หน่วยงาน	ประวัติการทำงานและความเชี่ยวชาญ (โดยสังเขป)
			<p>ประเทศ อีกทั้งยังมีความเชี่ยวชาญในเรื่องของข้อความตกลงด้านการค้าต่างๆ และมีความเชี่ยวชาญในด้านการวิเคราะห์ความท้าทายที่เกิดขึ้นภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน</p>
14	<p>นายพิสิทธิ์ ชัยวัฒน์ไชย</p> 	สถานทูตแคนาดา	<p>ประวัติการทำงาน (ปัจจุบัน) Trade Commissioner - ICT Information and Communications Technology (ICT), The Embassy of Canada (ประสบการณ์ที่ผ่านมา) Information Technology Professional – The Embassy of Canada</p> <p>ความเชี่ยวชาญ : คุณ พิสิทธิ์ มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร อีกทั้งท่านยังมีประสบการณ์ในด้านการค้า การตลาดเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงตลาดในประเทศแคนาดาได้ง่ายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีประสบการณ์ในการเป็นส่วนสำคัญในการสร้างเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยงภาคธุรกิจของไทยและแคนาดาเข้า</p>

ลำดับที่	รายชื่อวิทยากร	หน่วยงาน	ประวัติการทำงานและความเชี่ยวชาญ (โดยสังเขป)
			หากันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
15	Mr. Don Rodney Junio 	World Economic Forum	ประวัติการทำงาน : (ปัจจุบัน) Project Lead, Digital Trade ความเชี่ยวชาญ: คุณ Don มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการทำงานกับภาครัฐและองค์กรระหว่างประเทศในการวางแผนและกำหนดนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวกับเรื่องการค้า, ความยั่งยืน และเทคโนโลยีดิจิทัล
16	นาย วรวัจน์ สุวคนธ์ 	SCB Academy	ประวัติการทำงาน : (ปัจจุบัน) Dean of SCB Academy ธนาคารไทยพาณิชย์ และ รองผู้จัดการใหญ่ ผู้บริหารสูงสุด กลุ่มงาน Agile Capability Development (ประสบการณ์ที่ผ่านมา) ความเชี่ยวชาญ : คุณ วรวัจน์ สุวคนธ์ มีความสนใจและความเชี่ยวชาญในด้านการเสริมสร้างทักษะของบุคลากรและองค์กรเพื่อให้เตรียมพร้อมเข้าสู่ความเป็นดิจิทัลมากขึ้น หรือที่เรียกว่า Digital Organization ทั้งนี้ท่านให้ความสำคัญในการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพเนื่องจากบุคลากรเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการผลักดันองค์กร โดยเฉพาะในยุค ดิจิทัลที่ต้องมีความพร้อมทั้งในด้านทักษะ

ลำดับที่	รายชื่อวิทยากร	หน่วยงาน	ประวัติการทำงานและความเชี่ยวชาญ (โดยสังเขป)
			ต่างๆ และความร่วมมือกันภายในองค์กร
ผู้ดำเนินรายการ			
1	<p>นาย วารินทร์ สัจเดว</p> 		<p>ประวัติการทำงาน ผู้ดำเนินรายการถนนนักลงทุน ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ผู้แปลภาษาอังกฤษฉบับปล้น รายการ "นายกทักษิณคุยกับ ประชาชน" ทางสถานี วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย พิธีกรงานสังคมและธุรกิจ (สองภาษา) Rolex, Swarovski, LVMH, Oriental Hotel, การท่องเที่ยวฯ, กระทรวงพาณิชย์, การ ท่องเที่ยวนิวซีแลนด์, HP, Network Solutions ผู้ประกาศข่าว TNN World Today ทางช่อง ทีเอ็นเอ็น 16 ความเชี่ยวชาญ :คุณวารินทร์ สัจเดวเป็นผู้ที่มีความ เชี่ยวชาญในตำแหน่งพิธีกร การจัดรายการวิทยุ และ การดำเนินรายการโทรทัศน์ใน หลากหลายประเภททั้ง ทางด้านความบันเทิง ด้านการ ลงทุนและด้านวิชาการ ทั้งนี้ ท่านยังมีประสบการณ์ในเป็น ผู้ดำเนินรายการสำหรับการ ประชุมขององค์กรระดับโลก อาทิเช่น การประชุม USAID Diversity and Inclusion Launch Event เป็นต้น</p>

ลำดับที่	รายชื่อวิทยากร	หน่วยงาน	ประวัติการทำงานและความเชี่ยวชาญ (โดยสังเขป)
2	รศ. ดร. อลิส ชาร์ป 		ประวัติการทำงาน (ปัจจุบัน) ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ - บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ความเชี่ยวชาญ: รศ. ดร. อลิส มีประสบการณ์บรรยายในวิชา เศรษฐศาสตร์ เป็นอาจารย์สอนในห้องปฏิบัติการด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงทำการวิจัยในหัวข้อเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรโดยชุมชน การบริหารจัดการขยะที่เป็นของแข็ง และการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์
3	ดร. วัชรศมี สีละวัฒน์ 		ประวัติการทำงาน (ปัจจุบัน) ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ - บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ความเชี่ยวชาญ: ดร. วัชรศมี เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขา เศรษฐศาสตร์และการพัฒนา โดย ดร. วัชรศมี มีประสบการณ์ในตำแหน่งบริหารในองค์กรระดับประเทศ และระหว่างประเทศ อาทิ สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) และสถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง (Mekong Institute)

บทที่ 8

การประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และกระตุ้นการมีส่วนร่วม

8.1 รายละเอียดจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลทางสปอตวิทยุ

คณะผู้วิจัยได้จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลทางสปอตวิทยุ เป็นภาษาไทย เพื่อประชาสัมพันธ์ ก่อนการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ 1 ครั้ง โดยเผยแพร่ทางช่องทางสถานีวิทยุ FM 100.5 News Network ในวันที่ 12 กันยายน เวลา 07.00 – 08.00 น. โดยมีเนื้อหา ดังนี้

- ความยาว 30 วินาที

กัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย หรือ CLMVT เตรียมพร้อมขับเคลื่อน เศรษฐกิจดิจิทัลไปพร้อมกัน ในงานสัมมนา 'CLMVT Forum 2024: CLMVT's Catalyst for Digital Growth' จัดโดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์ ในวันที่ 19 กันยายนนี้ ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท กรุงเทพฯ และผ่านระบบออนไลน์ มาร่วมแลกเปลี่ยนมุมมองกับผู้เชี่ยวชาญจาก ประเทศ CLMVT ฟรี! ไม่มีค่าใช้จ่าย รายละเอียดเพิ่มเติม โทร 086 8152549

คณะผู้วิจัยได้จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลทางสปอตวิทยุ เป็นภาษาไทย เพื่อประชาสัมพันธ์ หลังการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ 1 ครั้ง โดยเผยแพร่ทาง วิทยุ FM 100.5 News Network ในวันที่ 20 กันยายน เวลา 07.00 – 08.00 น.

- ความยาว 30 วินาที

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดงานสัมมนา 'CLMVT Forum 2024: CLMVT's Catalyst for Digital Growth' โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากประเทศ CLMVT และองค์กรระหว่างประเทศ ภายในงานได้ข้อสรุปดังนี้

1. การเสริมสร้างความร่วมมือและความตกลงด้านดิจิทัลในระดับภูมิภาค
2. การยกระดับขีดความสามารถทางดิจิทัลของภาครัฐและเอกชน
3. การพัฒนาระบบนิเวศดิจิทัลที่ครอบคลุมทุกมิติ

8.2 รายละเอียดการประชุมสัมมนา สร้างการรับรู้ และกระตุ้นการมีส่วนร่วม

การประชุมสัมมนาสำหรับงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024: CLMVT's Catalyst for Digital Growth ที่ปรึกษาได้นำเสนอแนวทางการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนาและหลังงานสัมมนา ในการประชุม ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2567 โดยแบ่งการเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ การประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา และหลังสัมมนา

คณะผู้วิจัยได้ออกแบบเนื้อหาและจัดทำ Infographic เป็นภาษาไทย จำนวน 1 ชิ้น และภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ชิ้น เพื่อประชาสัมพันธ์ก่อนการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ โดยการเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ช่วงก่อนงานสัมมนาสามารถสรุปจำนวนช่องทางสื่อทางออนไลน์จำนวน 6 ครั้ง โดยมีรายละเอียด Infographic และการประชาสัมพันธ์ ดังนี้

ภาพที่ 83 ภาพ Infographic เพื่อประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนาเชิงวิชาการ

ตารางที่ 24 รายชื่อสื่อสำหรับการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา

ลำดับที่	รายชื่อสื่อ	ประเภทสื่อ	วันที่ลงประชาสัมพันธ์
1	สถาบันพัฒนาผู้ประกอบการ การค้ายุคใหม่	เฟซบุ๊ก	12 กันยายน พ.ศ. 2567
2	บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด	เฟซบุ๊ก	12 กันยายน พ.ศ. 2567
3	สำนักข่าวบ้านเมือง	เว็บไซต์	13 กันยายน พ.ศ. 2567
4	สมาคมไทยไอโอที	เว็บไซต์	13 กันยายน พ.ศ. 2567
5	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า	เว็บไซต์	13 กันยายน พ.ศ. 2567
6	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชัยนาท	เว็บไซต์	16 กันยายน พ.ศ. 2567

➤ การเผยแพร่ครั้งที่ 1

สถาบันพัฒนาผู้ประกอบการการค้ายุคใหม่ วันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2567

ภาพที่ 84 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา (1)

สถาบันพัฒนาผู้ประกอบการการค้ายุคใหม่
September 12 at 2:08 PM · 🌐

...

📢 สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ เตรียมจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ "CLMVT Forum 2024: CLMVT'S Catalyst for Digital Growth" ในวันพฤหัสบดีที่ 19 กันยายน 2567 เวลา 09.00 – 16.30 น. ในรูปแบบไฮบริด (Hybrid) ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท และผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ (Zoom) เพื่อเป็นเวทีหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่ายระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในระหว่างกัมพูชา สปป.ลาว เวียดนาม ไทย หรือกลุ่มประเทศ CLMVT พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการพัฒนายกระดับเศรษฐกิจดิจิทัลให้สอดคล้องและเท่าเทียมกัน ภายใต้บริบทของการก้าวสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

ภายในงาน ได้รับเกียรติจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล จากกลุ่มประเทศ CLMVT และองค์กรระหว่างประเทศ กว่า 20 ราย เข้าร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะ

ในหัวข้อ

- ✔ Mega Trends driven under Digital Wave
- ✔ Digital Economy in the Eyes of Government
- ✔ Digital Economy in the Eyes of Private Sector
- ✔ Trade Cooperation and Agreement under the Spinning of Digital Economy Era

ผู้สนใจสามารถลงทะเบียนเข้าร่วมงานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ผ่านทาง QR Code หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ คุณปณาลี จันทะเกิด E-mail: Panalee.c@bolliger-company.com โทร. 08-6815-2549

[#ฝากประชาสัมพันธ์](#)

👍 10
4 shares

👍 Like
💬 Comment
➦ Share

➤ การเผยแพร่ครั้งที่ 2

บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด วันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2567

ภาพที่ 85 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา (2)

Bolliger & Company
September 12 at 1:48 PM · 🌐

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ เตรียมจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ
"CLMVT Forum 2024: CLMVT'S Catalyst for Digital Growth"

📍 วันพฤหัสบดีที่ 19 กันยายน 2567 เวลา 09.00 – 16.30 น. ในรูปแบบไฮบริด (Hybrid)
📍 ณ ห้องประชุม พญาไท 4 ชั้น 6 โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท และผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ (Zoom)

โดยมีจุดประสงค์เพื่อเป็นเวทีหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่ายระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ใน
ระหว่างกัมพูชา สปป.ลาว เวียดนาม ไทย และไทย หรือกลุ่มประเทศ CLMVT พร้อมทั้งเสนอแนะ
ทางการพัฒนายกระดับเศรษฐกิจดิจิทัลให้สอดคล้องและเท่าเทียมกัน ภายใต้บริบทของการก้าวสู่เศรษฐกิจ
และสังคมดิจิทัล 🌐

🌐 ****มีล่ามแปลภาษาตลอดการสัมมนา**** 🌐

ลิงก์สำหรับลงทะเบียน <https://sprw.io/stt-RCrk5>

#BolligerAndCompany #BCT2024
#Bolliger #BCT #TPSO #Digital #DigitalEconomy #technology #startup #SME
Bolliger & Company (Thailand) Ltd.
Tel: +66(0) 2 230 6399
Fax: +66(0) 2 230 6333
Email: Info@bolliger-company.com
www.bolliger-company.com

งานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024
**CLMVT'S CATALYST
FOR DIGITAL GROWTH**
วันพฤหัสบดีที่ 19 กันยายน 2567
เวลา 9.00 - 16.30 น.
ณ ห้องประชุมพญาไท 4
โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท
กรุงเทพฯ

Primary Research Result
Setting The Scene
+ Session 1 : Mega Trends Driven Under Digital Wave
Group Discussion

➤ การเผยแพร่ครั้งที่ 3

สำนักข่าวบ้านเมือง วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2567

ภาพที่ 86 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา (3)

บ้านเมือง
เข้มนั่น ครบเครื่อง เรื่องข่าว

Home การเมือง อาชญากรรม เศรษฐกิจ ยานยนต์ บ้านเท้ง กีฬา การศึกษา กทม-สาธารณสุข

การเมือง

สนค. ระดมวิทยากร CLMVT จากทุกภาคส่วน เสนอแนวทางขับเคลื่อนเศรษฐกิจยุคใหม่ด้วยดิจิทัล

วันศุกร์ ที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2567, 10.09 น.

แชร์ แชร์ แชร์

ติดตามข่าวตาม กระแสข่าวนบน Facebook คลิกที่นี่

Like 154K people like this. Be the first of your friends.

TPS

CLMVT FORUM 2024

งานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024
CLMVT'S CATALYST FOR DIGITAL GROWTH
วันพฤหัสบดีที่ 19 กันยายน 2567
เวลา 9.00 - 16.30 น.
ณ ห้องประชุมพญาไท 4
โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท
กรุงเทพฯ

Primary Research Result

Setting the Scene

- Session 1 : Mega Trends Drive Under Digital Wave

Group Discussion

- Session 2 : Digital Economy in the Eyes of Government
- Session 3 : Digital Economy in the Eyes of Private Sector
- Session 4 : Trade Cooperation and Agreement Under the Spirit of Digital Economy Era

Published by Bolliger & Company
Bolliger & Company
1944 44 800 0000

เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2567 สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ เตรียมจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ "CLMVT Forum 2024: CLMVT'S Catalyst for Digital Growth" ในวันที่ 19 กันยายน 2567 เวลา 09.00 - 16.30 น. ในรูปแบบไฮบริด (Hybrid) ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท และผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ (Zoom) โดยมีจุดประสงค์เพื่อเป็นเวทีหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่ายระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในระหว่างกัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย หรือกลุ่มประเทศ CLMVT พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการพัฒนายกระดับเศรษฐกิจดิจิทัลให้สอดคล้องและเท่าเทียมกัน ภายใต้บริบทของการก้าวสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศมากขึ้น

➤ การเผยแพร่ครั้งที่ 4

สมาคมไทยไอโอที วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2567

ภาพที่ 87 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา (4) สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับบริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด จัดงาน “CLMVT Forum 2024: CLMVT’S Catalyst for Digital Growth”

Posted on 13 กันยายน 2024 by [ไทยไอโอที](#)

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับบริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด มีกำหนดจัดงาน “CLMVT Forum 2024: CLMVT’S Catalyst for Digital Growth” ในวันพฤหัสบดีที่ 19 กันยายน 2567 เวลา 09.00 – 16.30 น. ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการ ความพร้อม และแนวทางการยกระดับเศรษฐกิจด้วยดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเพื่อสร้างเครือข่ายระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องใน CLMVT โดยคาดว่าจะมีผู้เข้าร่วมงานประมาณ 150 คน

ในกรณี บริษัทฯ ทิจารณาแล้วเห็นว่าหน่วยงานของท่านมีบทบาทและความเกี่ยวข้องต่อเนื้อหาเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT และสามารถให้ข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล ทางบริษัทฯ จึงขอเชิญท่านหรือผู้แทนเข้าร่วมรับฟังงานสัมมนาเชิงวิชาการ “CLMVT Forum 2024: CLMVT’S Catalyst for Digital Growth” ในวันพฤหัสบดีที่ 19 กันยายน 2567 เวลา 09.00 – 16.30 น. ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท กรุงเทพฯ โดยมีรายละเอียด (ร่าง) สำเนาบัตรและ QR Code สำหรับลงทะเบียนเข้าร่วมการประชุมตามสิ่งที่แนบมาด้วย ทั้งนี้ บริษัทฯ ขอความอนุเคราะห์ในการประชาสัมพันธ์ในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานภายใต้องค์กรของท่านตามในรายละเอียดสื่อประชาสัมพันธ์แนบ

ขอความกรุณาลงทะเบียนเข้าร่วมการประชุมผ่าน QR Code ภายในวันอังคารที่ 17 กันยายน 2567 ทั้งนี้ หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมหรือมีข้อสงสัยประการใดสามารถติดต่อนางสาวปณาลี จันทะเกิด (ผู้ประสานงาน) ผ่านโทรศัพท์ 086 815 2549 หรืออีเมล Panalee.C@bolliger-company.com

ตอนลงทะเบียนให้ระบุหน่วยงานสังกัดคือ สมาคมไทยไอโอที

➤ การเผยแพร่ครั้งที่ 5

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2567

ภาพที่ 88 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา (5)

หน้าแรก > ฮีฟอเทท่าวลาร > สนค. ระดมวิทยากร CLMVT จากทุกภาคส่วน เสนอแนวทางขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ยุคใหม่ด้วยดิจิทัล

สนค. ระดมวิทยากร CLMVT จากทุกภาคส่วน เสนอแนวทางขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ยุคใหม่ด้วยดิจิทัล

หมวดหมู่:

Administrator

★★★★★
ดูคะแนนความเห็น

ดูโปรไฟล์

งาน "CLMVT Forum 2024: CLMVT'S Catalyst for Digital Growth" ได้ริเริ่มตั้งจากผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมและพัฒนาศรษฐกิจดิจิทัล จากกลุ่มประเทศ CLMVT และองค์กรระหว่างประเทศ กว่า 20 ราย เข้าร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะ: ในหัวข้อ

- **Mega Trends driven under Digital Wave:** ความเป็นไปของสถานการณ์โลกภายใต้กระแสการก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล
- **Digital Economy in the Eyes of Government:** แนวคิดและแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT ในมุมมองของภาครัฐ
- **Digital Economy in the Eyes of Private Sector:** แนวคิดและแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT ในมุมมองของภาคเอกชน
- **Trade Cooperation and Agreement under the Spinning of Digital Economy Era:** แนวคิดและแนวทางในการสนับสนุน

➤ การเผยแพร่ครั้งที่ 6

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชัยนาท วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2567

ภาพที่ 89 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา (6)

สนค. ระดมวิทยากร CLMVT จากทุกภาคส่วน เสนอแนวทางขับเคลื่อนเศรษฐกิจยุคใหม่ด้วยดิจิทัล

16/09/2567 19

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ เตรียมจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ "CLMVT Forum 2024: CLMVT'S Catalyst for Digital Growth" ในวันที่พฤหัสบดีที่ 19 กันยายน 2567 เวลา 09.00 - 16.30 น. ในรูปแบบไฮบริด (Hybrid) ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท และผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ (Zoom)

โดยมีจุดประสงค์เพื่อเป็นเวทีหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่ายระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในระหว่างที่พญาไท สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม แลงไคย หรือ กลุ่มประเทศ CLMVT พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนเศรษฐกิจดิจิทัลให้สอดคล้องและเท่าเทียมกัน ภายใต้บริบทของการก้าวสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศมากขึ้น

#กระทรวงพาณิชย์ #MOCThailand #ข่าวเศรษฐกิจ

ข้อมูลเบื้องต้น: โคมอบเนตส์ด้านล่าง

ขอขอบคุณข้อมูล: กองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า สำนักอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ (อ.บ.)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

วิสัยทัศน์และพันธกิจหลักของ CLMVT ในระดับมหภาค

- 1. ท้าทายและสร้างโอกาสใหม่**
CLMVT จะเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล
- 2. ท้าทายและสร้างโอกาสใหม่**
CLMVT จะเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล
- 3. ท้าทายและสร้างโอกาสใหม่**
CLMVT จะเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล
- 4. ท้าทายและสร้างโอกาสใหม่**
CLMVT จะเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล

แนวทางหลักในการขับเคลื่อน CLMVT ในระดับมหภาค

- 1. ท้าทายและสร้างโอกาสใหม่**
CLMVT จะเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล
- 2. ท้าทายและสร้างโอกาสใหม่**
CLMVT จะเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล
- 3. ท้าทายและสร้างโอกาสใหม่**
CLMVT จะเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล
- 4. ท้าทายและสร้างโอกาสใหม่**
CLMVT จะเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล

CLMVT FORUM 2024

CLMVT'S CATALYST FOR DIGITAL GROWTH

Background

The CLMVT Forum 2024 is a strategic initiative to foster digital growth and innovation in the CLMVT region. It aims to address the challenges and opportunities in the digital economy and to promote the CLMVT region as a leading digital hub in the ASEAN region.

Objectives

- To promote the CLMVT region as a leading digital hub in the ASEAN region.
- To foster digital growth and innovation in the CLMVT region.
- To address the challenges and opportunities in the digital economy.

Targets

- To increase the CLMVT region's digital economy growth rate.
- To increase the CLMVT region's digital talent pool.
- To increase the CLMVT region's digital infrastructure.

Research Methodologies

- Literature Review
- Case Study
- Interview
- Survey

Policy Recommendations

- Public-Private Partnership
- Digital Infrastructure
- Digital Talent
- Digital Innovation

Key Global Digital Economy Agreements

- Digital Economy Partnership Agreement (DEPA)**
The DEPA is a landmark agreement between Singapore, Chile, and Japan. It is the first digital trade agreement to be signed and covers a wide range of digital trade issues, including data protection, digital trade, and digital services.
- Singapore-Australia Digital Economy Agreement (SADSEA)**
The SADSEA is a landmark agreement between Singapore and Australia. It is the first digital trade agreement to be signed and covers a wide range of digital trade issues, including data protection, digital trade, and digital services.
- Korea-Singapore Digital Partnership Agreement (KSOPA)**
The KSOPA is a landmark agreement between Singapore and South Korea. It is the first digital trade agreement to be signed and covers a wide range of digital trade issues, including data protection, digital trade, and digital services.
- Singapore-United Kingdom Digital Economy Agreement (SSUKSEA)**
The SSUKSEA is a landmark agreement between Singapore and the United Kingdom. It is the first digital trade agreement to be signed and covers a wide range of digital trade issues, including data protection, digital trade, and digital services.
- ASEAN Digital Economy Framework Agreement (DEFA)**
The DEFA is a landmark agreement between the ASEAN member states. It is the first digital trade agreement to be signed and covers a wide range of digital trade issues, including data protection, digital trade, and digital services.

Summary from Literature Review and In-depth Interview

Literature Review

- CLMVT plays a significant role in the digital economy.
- CLMVT is a key player in the digital economy.
- CLMVT is a leading digital hub in the ASEAN region.

In-depth Interview

- CLMVT is a key player in the digital economy.
- CLMVT is a leading digital hub in the ASEAN region.
- CLMVT is a key player in the digital economy.

Key Findings

- CLMVT is a key player in the digital economy.
- CLMVT is a leading digital hub in the ASEAN region.
- CLMVT is a key player in the digital economy.

A Case Study from Model Country

Singapore's Digital Economy

Singapore's digital economy has grown rapidly in recent years, driven by government support and private sector innovation. The government has implemented a series of policies to promote digital growth, including the Smart Nation initiative and the Digital Economy Blueprint. The private sector has also played a key role in driving digital growth, with many companies investing in digital infrastructure and services.

Public Sector

- Infrastructure
- Data Protection
- Public-Private Partnership

Private Sector

- Infrastructure
- Data Protection
- Public-Private Partnership

People

- Infrastructure
- Data Protection
- Public-Private Partnership

Factors that contribute to Singapore's leadership in the digital economy within the ASEAN region

- Infrastructure
- Data Protection
- Public-Private Partnership

Factors, Opportunities, and Challenges in Driving the Digital Economy

Strengths

- Technological Adaptability**
The CLMVT region is highly adaptable to new technologies, which is a key strength in driving digital growth.
- Policy Agility and Resilience**
The CLMVT region has a highly agile and resilient policy framework, which is a key strength in driving digital growth.

Weaknesses

- Legal Development Gap**
The CLMVT region has a significant gap in legal development, which is a key weakness in driving digital growth.
- Budget Constraints**
The CLMVT region has significant budget constraints, which is a key weakness in driving digital growth.

Opportunities

- Investment**
The CLMVT region has a high potential for investment, which is a key opportunity in driving digital growth.
- Cooperation**
The CLMVT region has a high potential for cooperation, which is a key opportunity in driving digital growth.

Challenges

- The World Digital Trends Creating A Development Gap**
The CLMVT region is facing a development gap due to the world digital trends.
- The Powerful Nations Influenced All**
The CLMVT region is influenced by the powerful nations, which is a key challenge in driving digital growth.

Policy Recommendations

Policy recommendations for public sector in developing the digital economy of the CLMVT countries

- 1. Utilizing Collaboration**
The public sector should collaborate with the private sector to drive digital growth.
- 2. Enhancing the Digital Capabilities of Public and Private Agencies**
The public and private agencies should enhance their digital capabilities to drive digital growth.
- 3. Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem**
The public and private agencies should build a cross-cutting digital ecosystem to drive digital growth.
- 4. Ensuring Trust and Cybersecurity**
The public and private agencies should ensure trust and cybersecurity to drive digital growth.

Guidelines for the CLMVT private sector in adapting and enhancing competitiveness in the digital economy

- 1. Utilizing Collaboration**
The private sector should collaborate with the public sector to drive digital growth.
- 2. Enhancing the Digital Capabilities of Public and Private Agencies**
The public and private agencies should enhance their digital capabilities to drive digital growth.
- 3. Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem**
The public and private agencies should build a cross-cutting digital ecosystem to drive digital growth.
- 4. Ensuring Trust and Cybersecurity**
The public and private agencies should ensure trust and cybersecurity to drive digital growth.

Policy Recommendations

Policy recommendations for public sector in developing the digital economy of the CLMVT countries

- 1. Utilizing Collaboration**
The public sector should collaborate with the private sector to drive digital growth.
- 2. Enhancing the Digital Capabilities of Public and Private Agencies**
The public and private agencies should enhance their digital capabilities to drive digital growth.
- 3. Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem**
The public and private agencies should build a cross-cutting digital ecosystem to drive digital growth.
- 4. Ensuring Trust and Cybersecurity**
The public and private agencies should ensure trust and cybersecurity to drive digital growth.

Guidelines for the CLMVT private sector in adapting and enhancing competitiveness in the digital economy

- 1. Utilizing Collaboration**
The private sector should collaborate with the public sector to drive digital growth.
- 2. Enhancing the Digital Capabilities of Public and Private Agencies**
The public and private agencies should enhance their digital capabilities to drive digital growth.
- 3. Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem**
The public and private agencies should build a cross-cutting digital ecosystem to drive digital growth.
- 4. Ensuring Trust and Cybersecurity**
The public and private agencies should ensure trust and cybersecurity to drive digital growth.

ตารางที่ 25 รายชื่อสื่อสำหรับการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา

ลำดับที่		ประเภท สื่อ	วันที่ลงประชาสัมพันธ์
สื่อประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา			
1	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า	เว็บไซต์	23 กันยายน พ.ศ. 2567
2	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า	Line Official	23 กันยายน พ.ศ. 2567
3	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า	Line @	23 กันยายน พ.ศ. 2567
4	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า	เฟซบุ๊ก	23 กันยายน พ.ศ. 2567
5	บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด	เฟซบุ๊ก	23 กันยายน พ.ศ. 2567
6	บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด	อีเมล	23 กันยายน พ.ศ. 2567

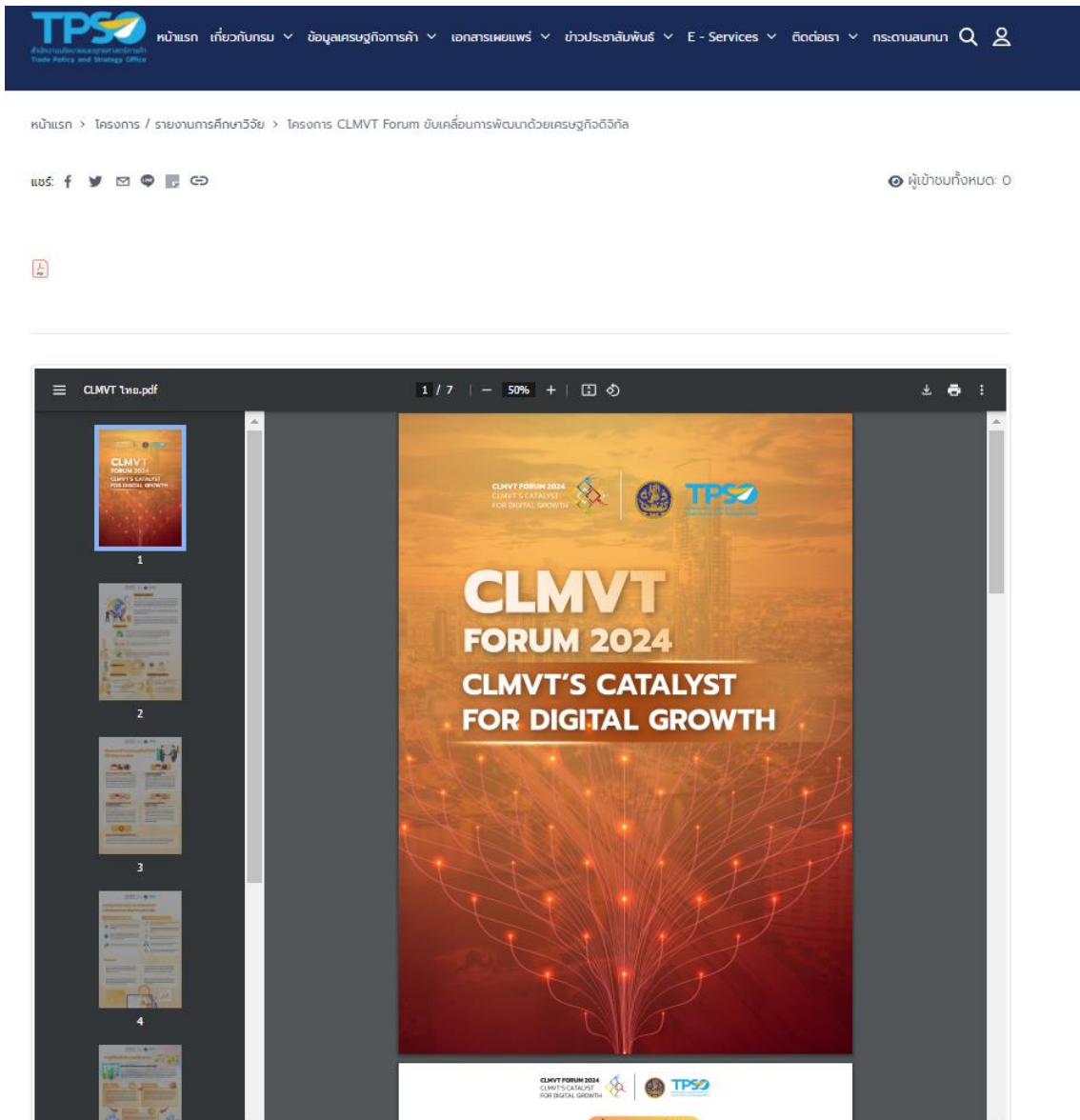
ลำดับที่		ประเภท สื่อ	วันที่ลงประชาสัมพันธ์
ข่าวประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา			
1	สำนักข่าว MGR Online	ออนไลน์	19 กันยายน พ.ศ. 2567
2	สำนักข่าว Asia Morning	ออนไลน์	19 กันยายน พ.ศ. 2567
3	สำนักข่าว Biz Nowadays	ออนไลน์	19 กันยายน พ.ศ. 2567
4	สำนักข่าว Siam NewsLine	ออนไลน์	19 กันยายน พ.ศ. 2567
5	สำนักข่าว Thai pronews	ออนไลน์	19 กันยายน พ.ศ. 2567

➤ การเผยแพร่ครั้งที่ 1

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า วันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2567

- เว็บไซต์

ภาพที่ 91 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (1)

▪ Line Official

ภาพที่ 92 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (2)

▪ Line @

ภาพที่ 93 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (3)

■ เฟซบุ๊ก

ภาพที่ 94 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (4)

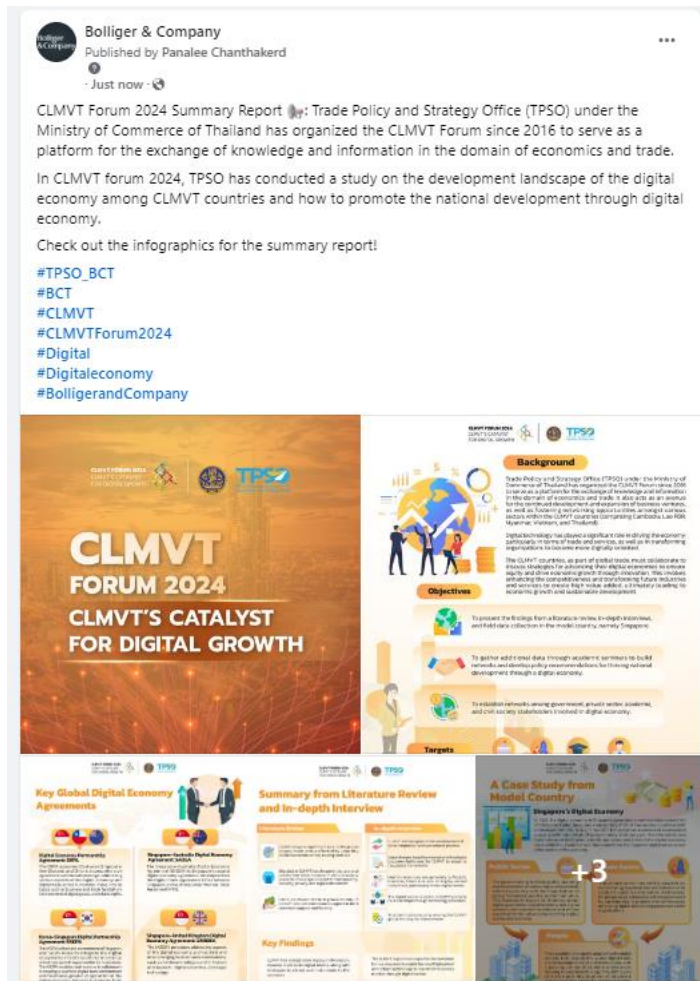

➤ การเผยแพร่ครั้งที่ 2

บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัดวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2567

▪ เฟซบุ๊ก

ภาพที่ 95 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (5)

ภาพที่ 96 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (6)

Bolliger & Company
Published by Panalee Chanthakerd
about an hour ago

รายงานสรุปผลงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024 📄:
ด้วยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ได้ดำเนินจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ด้วยวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้งานสัมมนาเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกลุ่มประเทศ CLMVT ภายใต้เรื่องเศรษฐกิจและการค้า

โดยในงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024 สนค. ได้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT และแนวทางส่งเสริมการพัฒนาประเทศผ่านเศรษฐกิจ... See more

See insights Boost a post

👍❤️ 2 1 share

👍 Like 💬 Comment ➦ Share

■ อีเมล

ภาพที่ 97 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (7)

CLMVT Forum 2024 : CLMVT's Catalyst for Digital Growth _Infographic_ Summary

Panalee Chanthakerd

To 'info@tct.or.th'; 'admin@dte.or.th'; 'contact@thaiprogrammer.org'; 'manager@thaiiot.org'; 'contact@tvca.or.th'; 'admin@thaistartup.org'; +10 others
Cc Chanon Wuthijanyarak

☺ Reply Reply All Forward 📧 ⋮

Mon 9/23/2024 11:16 AM

เรียน สภาคมน ท่านผู้เข้าร่วมงานสัมมนา และท่านผู้ที่สนใจ

ด้วยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ได้ดำเนินจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ด้วยวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้
งานสัมมนานี้เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกลุ่มประเทศ CLMVT ภายใต้เรื่องเศรษฐกิจและการค้า โดยในงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024 ที่ได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.
2567 ทาง สนค. ได้ดำเนินการเสวนาเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT และแนวทางส่งเสริมการพัฒนาประเทศผ่านเศรษฐกิจดิจิทัล

ทางบริษัทฯ จึงได้ขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ infographic ข้อมูลในรูปแบบเอกสารแนบจากการดำเนินโครงการและการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องภายในหน่วยงานของท่าน เพื่อ
เป็นภาพประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการดำเนินโครงการค่ะ

ด้วยความเคารพ
ปณาลี จันทะเก็ด

Panalee Chanthakerd
Consultant

Tel. +66(0) 2 230 6397 | Fax. +66(0) 2 230 6333
Panalee.C@bolliger-company.com

Bolliger & Company (Thailand) Ltd.
Level 31, Sathorn Square Office Tower, No. 98, North Sathorn Road, Silom, Bangrak, Bangkok 10500
Tel. +66(0) 2 230 6399 | Fax. +66(0) 2 230 6333 | www.bolliger-company.com

Please consider the environment before printing this email.

"Bolliger & Company (Thailand) Ltd. is a public policy and strategic consulting firm with a focus on research, policy formulation, and decision making. We are fully committed to delivering the highest standard of service and bringing our expertise to bear in helping our clients achieve tangible goals."

CONFIDENTIALITY CAUTION: This message is intended only for the use of the individual or entity to whom it is addressed and is or may contain confidential, privileged or proprietary information. If you, the reader of this message, are not the intended recipient, you should not disseminate, distribute or copy this communication. If you have received this communication in error, please notify the sender immediately by return email and delete the original message. Thank you.

➤ การเผยแพร่ครั้งที่ 3

สำนักข่าว MGR Online วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2567

ภาพที่ 98 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (8)

เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2567 สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024: CLMVT's Catalyst for Digital Growth ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท กรุงเทพฯ เพื่อนำเสนอผลการดำเนินโครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล และแนวทางสำหรับภาคเอกชนในการปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

นายวิชานัน นินวาทจินดา รองผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า เปิดเผยว่า กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ส่งเสริมศักยภาพด้านการค้า และเป็นบ่อเกิดของภาคอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างการเติบโตและมูลค่าทางเศรษฐกิจมหาศาลให้กับภูมิภาค CLMVT สนค. จึงร่วมมือกับบริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี ประเทศไทย (จำกัด) จัดสัมมนาเชิงวิชาการในวันนี้ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และหารือแนวทางความร่วมมือในการยกระดับเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนา ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม จากกัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย จำนวนกว่า 225 ราย

➤ การเผยแพร่ครั้งที่ 4

สำนักข่าว Asia Morning วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2567

ภาพที่ 99 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (9)

ASIA MORNING Thailand

หน้าหลัก ข่าวหน้า1 ท่องเที่ยว บ้านเหิง การตลาด ไอที ยานยนต์ กีฬา ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับเรา

You are here Home > พาณิชย์ยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล ต่อยอดนโยบายเพื่อสร้างศักยภาพและความยั่งยืนในกลุ่มประเทศ CLMVT

พาณิชย์ยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล ต่อยอดนโยบายเพื่อสร้างศักยภาพและความยั่งยืนในกลุ่มประเทศ CLMVT

📅 19/09/2024 🗣️ กอง มก.

เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2567 สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024: CLMVT's Catalyst for Digital Growth ณ โรงแรมฮิลตัน แกรนด์ พญาไท กรุงเทพฯ เพื่อนำเสนอผลการดำเนินโครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล และแนวทางสำหรับภาคเอกชนในการปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

➤ การเผยแพร่ครั้งที่ 5

สำนักข่าว BIZ Nowadays วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2567

ภาพที่ 100 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (10)

Home * Business * Business & Markets * Government * Government & Politics * พาณิชย์ยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล ด้อย อดนโยบายเพื่อสร้างศักยภาพและความยั่งยืนในกลุ่มประเทศ CLMVT

พาณิชย์ยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล ด้อย อดนโยบายเพื่อสร้างศักยภาพและความยั่งยืนในกลุ่ม ประเทศ CLMVT

Thesiamese 3 days ago Business, Business & Markets, Government, Government & Politics

SALE SHOP NOW

CLMVT FORUM 2024
CLMVT'S CATALYST FOR DIGITAL GROWTH
19 September 2024 | 9:00 - 16:30 hrs
@Phrayothai 4 Meeting Room, Tower Grand King 17th Floor, Bangkok

เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2567 สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024: CLMVT's Catalyst for Digital Growth ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท กรุงเทพฯ เพื่อนำเสนอผลการดำเนินโครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล และแนวทางสำหรับภาคเอกชนในการปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

➤ การเผยแพร่ครั้งที่ 6

สำนักข่าว SIAM Newslane วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2567

ภาพที่ 101 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (11)

เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2567 สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024: CLMVT's Catalyst for Digital Growth ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท กรุงเทพฯ เพื่อนำเสนอผลการดำเนินโครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล และแนวทางสำหรับภาคเอกชนในการปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

➤ การเผยแพร่ครั้งที่ 7

สำนักข่าว ThaiProneWS วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2567

ภาพที่ 102 ภาพช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์หลังงานสัมมนา (12)

พาณิชย์ยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยดิจิทัล ต่อยอดนโยบายเพื่อ
สร้างศักยภาพและความยั่งยืนในกลุ่มประเทศ CLMVT

SAKDA SUWANSRIPISAN กันยายน 19, 2567 0

เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2567 สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024: CLMVT's Catalyst for Digital Growth ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท กรุงเทพฯ เพื่อนำเสนอผลการดำเนินโครงการ CLMVT Forum ชับเคลื่อนการพัฒนาด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล และแนวทางสำหรับภาคเอกชนในการปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

บทที่ 9

การบริหารจัดการและดำเนินงานอื่น

9.1 การบริหารจัดการและการดำเนินงานอื่น

คณะผู้วิจัยได้จัดให้มีระบบ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเชิงเทคนิค และข้อมูล ที่จำเป็นต่อการจัด กิจกรรมทั้งหมดภายใต้โครงการ ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ อาทิ โปรแกรมการประชุมทางไกล ชุดเครื่องเสียง ไมโครโฟน คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะหรือพกพา (desktop/laptop computer) เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตแบบใช้สาย (Lan) หรือไร้สาย (Wireless) เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ จอฉายภาพ (screen projector) เครื่องพิมพ์เอกสาร (printer) เครื่องถ่ายเอกสาร สายสัญญาณเชื่อมต่อเครื่องฉายกับคอมพิวเตอร์ ระบบการเชื่อมต่อต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำเสนอ เช่น Remote Projector เป็นต้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ของการใช้งาน และความเหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้จัดการประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้าง ที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า เพื่อรายงานความคืบหน้า ผลการศึกษาและสำรวจข้อมูล ปัญหาอุปสรรค ที่เกิดขึ้น รวมทั้งหารือหรือพิจารณาประเด็นต่าง ๆ โดยมีการประชุมจำนวน 3 ครั้ง ดังนี้

9.2 การประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุฯ ครั้งที่ 1

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ได้มอบหมายให้ บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด (ที่ปรึกษา) ดำเนินโครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล ทั้งนี้ บุคลากรของ สนค. และที่ปรึกษาได้ประชุมเริ่มต้นโครงการ (Kick-off Meeting) ร่วมกัน เพื่อหารือและกำหนดแนวทางการดำเนินงานโครงการตลอดโครงการ ให้เหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ สนค. กำหนดไว้

ทั้งนี้ การประชุมเริ่มต้นโครงการ (Kick-off Meeting) สามารถแสดงรายละเอียด ได้ดังนี้

➤ วัน เวลา และสถานที่ประชุม

การประชุมเริ่มต้นโครงการ (Kick-off Meeting) โครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล จัดขึ้นในวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2567 ระหว่างเวลา 14.00-15.00 น. ณ ห้องवरกรชิตชนก ชั้น 14 สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

➤ รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.)

- นางสาวรพัตร์ จิตะดิลก ผู้อำนวยการกองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
สินค้าอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ
- นางสาวศุภมาสร์ จองคำ นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ รักษาการ
ในตำแหน่งนักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ
- นายพร้อมพงษ์ พิงโพธิ์มิน นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ
- นายภคพล เห่งมไพศาล นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ
- นางสาวรุ่งทิพย์ ว่องไวกลยุทธ์ นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ
- นางสาวกฤติยาภรณ์ มณีเนตร นักวิชาการพาณิชย์

บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

- ดร. วัชรศม์ ลีละวัฒน์ ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์
- นายชานน วุฒิจรรยารักษ์ ผู้จัดการอาวุโส
- นางสาวปณาลี จันทะเกิด ที่ปรึกษา
- นางสาวมาริษา ภาคภูมิ นักศึกษาฝึกงาน

➤ สรุปสาระสำคัญ

การศึกษา ทบทวนวรรณกรรม และการรวบรวมข้อมูล

- การทบทวนวรรณกรรม ทาง สนค. มีข้อเสนอแนะในรายละเอียดการเขียนรายงานเพิ่มเติมในหัวข้อ การนิยามเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศในกลุ่ม CLMVT ขอบเขต

การดำเนินงานของแต่ละประเทศ รวมถึงความพร้อมและความสอดคล้องด้านโครงสร้างพื้นฐาน กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความพร้อมของผู้ประกอบการของประเทศ CLMVT โดยผู้ประกอบการ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ผู้ประกอบการที่อยู่ในเศรษฐกิจดิจิทัลและผู้ประกอบการที่อยู่ในภาคส่วนอื่น

- ในการนี้ สนค. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ กรอบความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลอาเซียน (ASEAN Digital Economy Framework Agreement (DEFA)) โดยศึกษาทิศทางนโยบาย การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ที่สามารถนำมาปรับใช้ตามประเทศในกลุ่ม CLMVT
- อีกทั้งทาง สนค. ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในหัวข้อ การวัดมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งแต่ละประเทศมีวิธีวัดมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัลที่แตกต่างกัน
- ทั้งนี้ทาง สนค. ได้เน้นย้ำถึงข้อกำหนดทางภาษีของประเทศ CLMVT และกฎหมายดิจิทัล เนื่องจากแต่ละประเทศมีข้อกำหนดทางกฎหมายที่แตกต่างกัน รวมถึงทาง สนค. ได้เสนอแนะเพิ่มเติมในหัวข้อ ความตกลง WTO ในประเด็นเศรษฐกิจดิจิทัล

การสัมมนาเชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเทศ CLMVT

- การสัมมนาเชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทางบริษัทเน้นการรวบรวมความคิดเห็น ความต้องการ และความคาดหวังจากทุกภาคส่วนเพื่อนำมาประมวลผลประกอบการศึกษา ตามแนวทางการดำเนินงานที่เน้นการมีส่วนร่วม โดยทาง สนค. มีข้อเสนอแนะในรายละเอียดการเขียนรายงานเพิ่มเติมในหัวข้อ ประเด็นคำถามสัมมนาที่อยากให้สะท้อนเรื่องการค้าดิจิทัลเป็นหลัก โดยเน้นย้ำถึงอุปสรรคและประโยชน์ที่ส่งผลต่อผู้ประกอบการ โดยข้อเสนอท้ายสุดทาง สนค. มีจุดประสงค์ให้คำถามสัมมนาสะท้อนกลับมาขอเสนอแนะทางนโยบายของกระทรวงพาณิชย์
- ในการนี้ สนค. ได้สอบถามถึงประเด็นที่ได้นำประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศแม่แบบ (Role Model) ในการเจรจาความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) ทั้งนี้ ในการสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทาง สนค. ได้เสนอให้สัมมนาผู้ประกอบการที่เป็นรายย่อย (SMEs) มากขึ้น

- อีกทั้ง การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทาง สนค. ได้เสนอให้มีการสัมภาษณ์หน่วยงานในภาคเอกชนมากขึ้น ทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล และไม่มี ความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อศึกษาความพร้อมของผู้ประกอบการ
- ทั้งนี้ ทาง สนค. ให้รายละเอียดเพิ่มเติมว่า อยากให้เพิ่มรายชื่อสัมภาษณ์กระทรวงพาณิชย์มากขึ้น กรมที่มีความเกี่ยวข้อง เช่น กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (จร.) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (พค.) สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) หรือ ITD สภาหอการค้า ฯลฯ โดยแต่ละประเทศจะมีกฎหมายด้านการค้าระหว่างประเทศ ที่แตกต่างกัน โดยทาง สนค. ได้เน้นย้ำถึงเรื่องภาษี และการให้ความสำคัญในปัญหาต่าง ๆ ของผู้บริหารในกระทรวง

การส่งจดหมายเรียนเชิญสัมภาษณ์

- ในการส่งจดหมายเรียนเชิญสัมภาษณ์สามารถส่งได้ทั้งในนามของ สนค. และทางบริษัท โดยตรง ทั้งนี้ การส่งหนังสือเรียนเชิญในนามของ สนค. ทางบริษัท ต้องการหนังสือรับรองเพิ่มเติม แล้วทางบริษัทจะส่งแบบร่างให้ทาง สนค.

การเสนอประเทศต้นแบบเพื่อลงพื้นที่

- ทางที่ปรึกษาได้เกริ่นเสนอประเทศต้นแบบเพื่อลงพื้นที่ศึกษา โดยกำหนดให้เป็นประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าและมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่รวดเร็วและเป็นที่ประจักษ์ในระดับภูมิภาคและระดับโลก

จัดกิจกรรมสัมมนาเชิงวิชาการ

- ทั้งนี้ทาง สนค. ได้เสนอแนะในรายละเอียดเรื่อง การจัดสัมมนาเชิงวิชาการ โดยอยากให้มีการจัดสัมมนาเร็วขึ้น และการจัดทำรายงาน (report) ให้เสร็จภายในเดือนมิถุนายน

9.3 การประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ครั้งที่ 2

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ได้มอบหมายให้ บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด (ที่ปรึกษา) ดำเนินโครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล ทั้งนี้ บุคลากรของ สนค. และที่ปรึกษาได้ประชุมตรวจรับและติดตามผลงานครั้งที่ 1 ร่วมกัน เพื่อหารือและกำหนดแนวทางการดำเนินงานโครงการตลอดโครงการให้เหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ สนค. กำหนดไว้

ทั้งนี้ การประชุมติดตามผลงานครั้งที่ 2 สามารถแสดงรายละเอียด ได้ดังนี้

➤ วัน เวลา และสถานที่ประชุม

การประชุมติดตามผลงานครั้งที่ 1 โครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล จัดขึ้นในวันที่ 2 กรกฎาคม 2567 ระหว่างเวลา 10.00 – 11.00 น. ผ่านช่องทางออนไลน์

➤ รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.)

- นางสาวรพัตร์ จิตะดิลก ผอ.กองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าสินค้าอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ
- นางสาวศุภาภัสร์ จงคำ นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งนักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ
- นายพร้อมพงษ์ พึ่งโพธิ์มิน นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ
- นายภคพล เจริญไพศาล นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ
- นางสาวรุ่งทิพย์ ว่องไวกลยุทธ์ นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ
- นางสาวกฤติยาภรณ์ มณีเนตร นักวิชาการพาณิชย์

บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

- ดร. วัชรศมภ์ สิละวัฒน์ ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์
- นางสาวปณาลี จันทะเกิด ที่ปรึกษา

- นางสาวมาริษา ภาคภูมิ นักศึกษาฝึกงาน

➤ ภาพบรรยากาศการประชุม

ภาพที่ 103 ภาพการประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ครั้งที่ 2

➤ สรุปสาระสำคัญ

การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในประเทศ CLMVT

- การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สนค. ต้องการให้มีการสัมภาษณ์หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเน้นย้ำถึงคำถามสัมภาษณ์ในประเด็นด้านการค้า นอกเหนือจากประเด็นด้านดิจิทัล โดยอยากให้เจาะลึกมุมมองของผู้ประกอบการ ความพร้อมของผู้ประกอบการในประเทศ CLMVT ในเชิงการค้าหรือการดำเนินธุรกิจ ในการนำดิจิทัลมาใช้ รวมถึงเศรษฐกิจดิจิทัลในมุมมองของผู้ประกอบการ
- อีกทั้ง สนค. มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้มีการสัมภาษณ์ทั้งผู้ประกอบการรายใหญ่และผู้ประกอบการรายย่อย (SMEs) เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากความแตกต่างของเศรษฐกิจแต่ละประเทศ ผู้ประกอบการอาจมีมุมมองต่อเศรษฐกิจดิจิทัลที่แตกต่างกัน รวมทั้งประเด็นด้านความตกลง และระเบียบศุลกากร โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะสิ้นสุดภายในเดือนกรกฎาคมนี้

- ในที่นี้ การลงพื้นที่สัมภาษณ์ ณ ประเทศสิงคโปร์ สนค. มีข้อเสนอแนะในการทำหนังสือขอเข้าพบและคำถามที่ใช้สัมภาษณ์ โดยคำถามในการสัมภาษณ์ควรแบ่งเป็นภาครัฐและภาคเอกชน

การจัดงาน CLMVT Forum 2024

- การจัดงานสัมมนา CLMVT Forum สนค. ต้องการให้ที่ปรึกษาฯ จัดทำร่างรายละเอียดในการจัดงาน เช่น เวลา สถานที่ กิจกรรมภายในงานสัมมนา และรายชื่อของวิทยากรที่ทางปรึกษาฯ คาดว่าจะเชิญมาร่วมงาน เนื่องจาก สนค. จำเป็นต้องรายงานเรียนเชิญรัฐมนตรีและรองรัฐมนตรีเพื่อให้เข้าร่วมในงานสัมมนาครั้งนี้ด้วย
- ในส่วนของผู้บรรยายภายในงาน จะเป็นตัวแทนจากประเทศ CLMV ที่ทางที่ปรึกษาฯ ได้ทำการสัมภาษณ์ โดยจัดให้มีการเข้าร่วมผ่านช่องทางออนไลน์ อีกทั้ง ภายในงานมีผู้บรรยายจากหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ เช่น องค์กรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกาหรือยูเอสด (United States Agency for International Development: USAID) และภาคเอกชน เช่น คุณวรวิจน์ สุวคนธ์ ตำแหน่ง Dean of SCB Academy หรือทางด้านวิชาการ เช่น อาจารย์วรประภา นควัชระ รวมถึงหอการค้า ณ ประเทศต่าง ๆ ในกลุ่ม CLMVT ในสปป.ลาว เช่น หน่วยงาน Lao ICT Commerce Association (LICA) ในประเทศเวียดนาม เช่น หน่วยงาน Viettel ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้มีหน้าที่ผลักดันในเรื่องดิจิทัลเป็นหลัก

การศึกษา ทบทวนวรรณกรรมปริทัศน์

- สนค. มีข้อเสนอแนะในรายละเอียดการเขียนรายงานเพิ่มเติมในหัวข้อ นิยามเศรษฐกิจดิจิทัลของแต่ละประเทศ ความพร้อมและความสอดคล้องด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบนิเวศ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านความพร้อมของผู้ประกอบการของกลุ่มประเทศ CLMVT ทั้งผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- ในการนี้ สนค. ได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในหัวข้อ ประโยชน์และผลกระทบจากข้อตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลจากประเทศภาคี โดยกลุ่มประเทศ CLMVT สามารถศึกษาและถอดบทเรียนจากการประยุกต์ใช้และข้อควรระวังในที่นี้ การลงพื้นที่สัมภาษณ์ ทั้งนี้ สนค. มีข้อเสนอแนะในหัวข้อ SWOT Analysis ให้มีการวิเคราะห์ด้านกฎระเบียบเพิ่มเติม จากเดิมที่เน้นวิเคราะห์ Megatrends เป็นหลัก

9.4 การประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุฯ ครั้งที่ 3

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ได้มอบหมายให้ บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด (ที่ปรึกษา) ดำเนินโครงการ CLMVT Forum ขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล ทั้งนี้ บุคลากรของ สนค. และที่ปรึกษาได้ประชุมเพิ่มเติมเตรียมความพร้อมสำหรับงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024 และกำหนดแนวทางการดำเนินงานโครงการตลอดโครงการให้เหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ สนค. กำหนดไว้

ทั้งนี้ การประชุมเพื่อเตรียมความพร้อม สามารถแสดงรายละเอียด ได้ดังนี้

➤ วัน เวลา และสถานที่ประชุม

การประชุมเพิ่มเติมเตรียมความพร้อมสำหรับงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024 จัดขึ้นในวันที่ 10 กันยายน 2567 ระหว่างเวลา 10.00 – 11.00 น. ผ่านช่องทางออนไลน์

➤ รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.)

■ นางสาวรพัตร์ จิตะดิลก
อุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ	ผอ.กองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าสินค้า
■ นายพร้อมพงษ์ ฝั่งโพธิ์มิน	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ
■ นางสาวรุ่งทิพย์ ว่องไวกลยุทธ	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ
■ นางสาวกฤติยาภรณ์ มณีเนตร	นักวิชาการพาณิชย์

บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

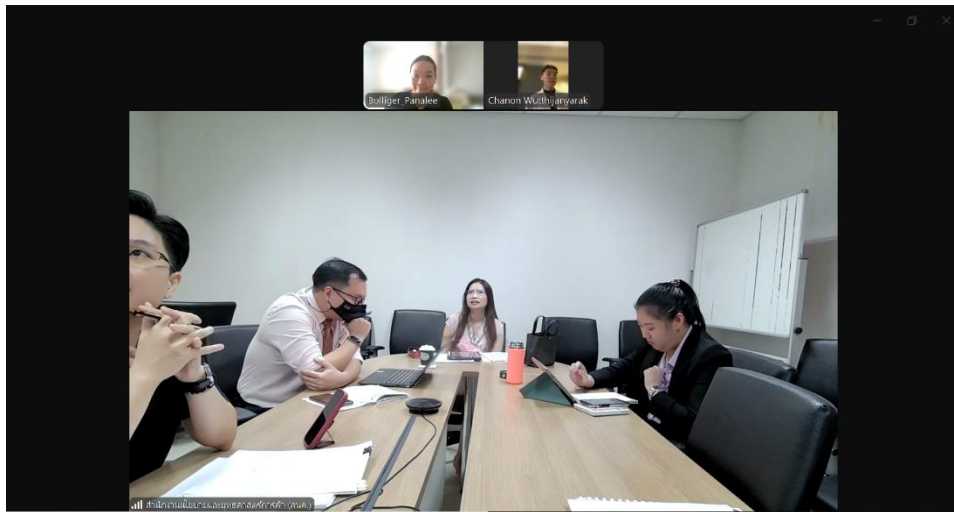
■ ดร. วัชรศักดิ์ ลีละวัฒน์	ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์
■ นางสาวปณาลี จันทะเกิด	ที่ปรึกษา

➤ สรุปสาระสำคัญ

ภาพที่ 104 ภาพการประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุฯ ครั้งที่ 3 (1)

ภาพที่ 105 ภาพการประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุฯ ครั้งที่ 3 (2)

ทางที่ปรึกษา ฯ นำเสนอรายละเอียดในการเตรียมความพร้อมสำหรับงานสัมมนาเชิงวิชาการ CLMVT Forum 2024: CLMVT's Catalyst for Digital Growth โดยรายละเอียดที่รายงานความคืบหน้าให้กับทาง สนค. ประกอบด้วย

- เนื้อหาและชุดคำถามเพื่อเตรียมให้วิทยากรและผู้ดำเนินรายการ
- เนื้อหาโดยสังเขปสำหรับการนำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้นจากทางที่ปรึกษา ฯ
- รายละเอียดเกี่ยวกับสื่อประชาสัมพันธ์ทั้งก่อน และหลังงานสัมมนา

- รายละเอียดผังที่นั่งในห้องประชุมสำหรับงานสัมมนา
- ยอดรายชื่อหน่วยงานที่ส่งเชิญทั้ง ออฟไลน์และออนไลน์
- ยอดรายชื่อวิทยากรที่ยืนยัน
- รายชื่อของผู้ดำเนินรายการในต่อละคร่วงการเสวนา
- โดยทาง สนค. ได้มีการสอบถามและเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มเติมและปรับปรุง เพื่อให้การเตรียมพร้อมสำหรับงานสัมมนาเป็นไปได้อย่างราบรื่นดังนี้

จำนวนคนเข้าร่วม

- สนค. สอบถามเรื่องจำนวนคนที่ต้องการเข้าร่วมจากรายชื่อหน่วยงานที่ส่งเชิญไป และได้เสนอให้มีการส่งเชิญเพิ่มเติมสำหรับหน่วยงานที่ต้องการให้เข้าออนไลน์ โดยทางที่ปรึกษา ฯ ได้มีการแสดงจำนวนของผู้ที่ลงทะเบียนจากฐานข้อมูลที่ทำการบันทึกไว้และยินดีส่งเชิญหน่วยงานเพิ่มเติมสำหรับการเข้าร่วมออนไลน์
- ทาง สนค. ต้องการให้ทางที่ปรึกษา ฯ นำเสนอการติดตามจำนวนผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมรายวันให้กับทาง สนค. ได้รับทราบ โดยทางที่ปรึกษา ฯ ได้เสนอให้มีการรายงานจำนวนผู้เข้าร่วมในทุกช่วงเวลา 12.00 น. ของทุกวันจนถึงวันงานสัมมนา

เอกสารต่าง ๆ ในงานสัมมนาเชิงวิชาการสำหรับผู้เข้าร่วม

- ทาง สนค. สอบถามในเรื่องของแนวทางการจัดเตรียมเอกสารสำหรับผู้เข้าร่วมงานสัมมนาว่าจะมีรายละเอียดอะไรบ้าง และเป็นในรูปแบบใด
- ทางที่ปรึกษา ฯ ได้ชี้แจงรายละเอียดของเอกสารที่จะเตรียมให้ผู้เข้าร่วมอันประกอบด้วย กำหนดการงานสัมมนาในรูปแบบภาษาอังกฤษและภาษาไทย และเอกสารการนำเสนอผลการศึกษาระดับต้นจากที่ปรึกษา ฯ โดยที่จะจัดเตรียมในรูปแบบของเอกสารให้กับท่าน รอง ผอ. สนค. และแขกกิตติมศักดิ์ท่านอื่น ๆ ในส่วนของผู้ร่วมงานอื่น ๆ จะขอเผยแพร่ในรูปแบบของ QR Code

รูปแบบการจัดห้องประชุมและห้องรับรอง

- ทาง สนค. สอบถามเรื่องรูปแบบการจัดที่นั่ง และเสนอให้จัดกลุ่มที่นั่งของวิทยากรตามลำดับของเวทีเสวนาเพื่อให้สะดวกต่อการเคลื่อนย้ายและการจัดระบบของ

ที่มงาน และสอบถามเพิ่มเติมในเรื่องของห้องรับรองสำหรับวิทยากรและแขก
กิตติมศักดิ์ว่ามีเตรียมไว้หรือไม่

- ทางที่ปรึกษา ฯ ได้รับทราบและเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะจากทาง สนค. และในเรื่อง
ห้องรับรอง ทางที่ปรึกษา ฯ ได้แจ้งว่ามีการขอใช้ห้องรับรองกับทางโรงแรมแล้ว

สื่อและช่องทางการประชาสัมพันธ์ก่อนงานสัมมนา

- ทาง สนค. สอบถามเรื่องการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ก่อนงานสัมมนาว่าช่องทางที่จะ
เลือกประชาสัมพันธ์มีอะไรบ้าง
- ที่ปรึกษา ฯ แจ้งรายละเอียดของช่องทางสำหรับการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ ช่องทาง
เฟซบุ๊กของทางบริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ช่องทาง
เฟซบุ๊กของ สนค. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ทางอีเมลให้กับสภาต่าง ๆ ที่มี
ความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล อาทิ สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย สมาคมโทรคมนาคม
แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมาคมการค้าผู้ประกอบการเทคโนโลยี
ดิจิทัล เป็นต้น

แบบประเมินความพึงพอใจหลังจบงานสัมมนา

- ทาง สนค. ได้เสนอให้มีการปรับปรุงรูปแบบของคำถามโดยให้แบ่งการประเมินออก
ตามลำดับเวทีเสวนา และเพิ่มคำถามที่เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารของงานสัมมนาเพื่อ
สามารถนำปรับปรุงสำหรับการสัมมนาในครั้งต่อไป

การทดสอบระบบทางออนไลน์

- ทาง สนค. สอบถามถึงการทดสอบระบบการประชุมทางออนไลน์ผ่าน Zoom ว่าทาง
ที่ปรึกษา ฯ จะมีการนัดเพื่อทดสอบระบบกับทางวิทยากรที่เข้าร่วมออนไลน์ก่อนวัน
งานสัมมนาหรือไม่
- ทางที่ปรึกษา ฯ แจ้งว่าจะมีการทดสอบระบบก่อนกับทางวิทยากรในวันที่เข้าทดสอบ
ระบบที่โรงแรมก่อนวันงานสัมมนา

บทที่ 10

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

10.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายภาครัฐ

สำหรับข้อเสนอแนะนโยบายภาครัฐสำหรับการยกระดับเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT ผู้วิจัยสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 สาขาหลัก ดังนี้

- **การส่งเสริมและการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือ (Utilizing Collaboration)** ประกอบด้วย 5 แนวทางการดำเนินการดังนี้ ความร่วมมือและความตกลงด้านดิจิทัลในระดับภูมิภาค การร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน ศูนย์นวัตกรรมในระดับภูมิภาค ความตกลงทวิภาคีภายใต้หัวข้อรัฐบาลดิจิทัล และความร่วมมือกับหน่วยงานความร่วมมือระหว่างประเทศ
- **การเพิ่มขีดความสามารถทางดิจิทัลของภาครัฐและเอกชน (Enhancing the Digital Capabilities of Public and Private Agencies)** ประกอบด้วย 3 แนวทางการดำเนินการดังนี้ การพัฒนาความรู้และความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การปรับปรุงกระบวนการภาครัฐเพื่อให้เป็นดิจิทัล และสนับสนุนภาคธุรกิจโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- **การสร้างระบบนิเวศดิจิทัลที่ครอบคลุมทุกด้าน (Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem)** ประกอบด้วย 4 แนวทางการดำเนินการหลักดังนี้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างมาตรฐานกลางสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้านดิจิทัลระหว่างภูมิภาค เพิ่มการรับรู้บริการด้านดิจิทัลผ่านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐ และการสนับสนุนและสร้างระบบนิเวศของนวัตกรรม
- **การสร้างเชื่อมั่นและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Ensuring Trust and Cybersecurity)** ประกอบด้วย 3 แนวทางการดำเนินการดังนี้ กำหนด

กรอบด้านกฎหมายและนโยบายร่วมกันภายใต้ความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์ กำหนดกฎหมายเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยทางด้านข้อมูล และการสร้างความตระหนักให้กับประชาชน

ทั้งนี้ คำเสนอร่างนโยบายตามที่ผู้วิจัยได้เสนอนั้นมีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการแผนโดยมีคำนิยามดังต่อไปนี้

ตารางที่ 26 ตารางคำนิยามระยะเวลาการดำเนินการแผน สำหรับหน่วยงานภาครัฐ

ระยะเวลาการดำเนินการแผน	คำนิยาม
ระยะสั้น (1 ปี)	เป็นแผนการดำเนินการที่หน่วยงานสามารถจัดสร้างและดำเนินการได้ทันทีภายในระยะเวลาอันสั้น เนื่องด้วยเนื้อหาของแผนงานที่มีความซับซ้อนน้อยและเป็นการปรับเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน่วยงานหรือภาคส่วนเท่านั้น จึงสามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่สั้น
ระยะกลาง (2 ปี)	เป็นแผนการดำเนินงานที่ควรผ่านการพิจารณาจากฝ่ายบริหารของหน่วยงานและขั้นตอนต่าง ๆ ด้านกฎหมาย โดยเนื้อหาของการดำเนินงานมุ่งเน้นในด้านของการพัฒนาที่มีความซับซ้อนมากกว่าแผนระยะสั้น และสำหรับบางแผนจำเป็นต้องใช้ความร่วมมือกับหน่วยงานหลายภาคส่วนจึงต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการที่นานกว่าแผนระยะสั้น
ระยะยาว (มากกว่า 3 ปี)	เป็นแผนการดำเนินงานที่ควรผ่านการพิจารณาจากฝ่ายบริหารของหน่วยงานและขั้นตอนต่าง ๆ ด้านกฎหมาย โดยเนื้อหาของการดำเนินงานมุ่งเน้นการพัฒนาที่มีความซับซ้อนมากกว่าแผนระยะสั้นและระยะกลางทั้งในด้านของการวางแผนเชิงโครงสร้างและเชิงการประยุกต์ใช้ที่อาจเกี่ยวเนื่องกับหลายภาคส่วนและต้องการความต่อเนื่องของการดำเนินงาน

10.1.1 การส่งเสริมและการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือ (Utilizing Collaboration)

➤ ความร่วมมือและความตกลงด้านดิจิทัลในระดับภูมิภาค (Regional Digital Agreements)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง:
 - กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารด้านดิจิทัล ในกลุ่มประเทศ CLMV
 - ประเทศไทย: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล
- แนวทางการดำเนินการ:

ประเทศในกลุ่ม CLMVT ควรมีการทำความร่วมมือและความตกลงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศกลุ่ม CLMVT และหน่วยงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล โดยอาจเป็นการเข้าไปเป็นส่วนร่วมในความตกลงหรือความร่วมมือที่เกิดขึ้นแล้วที่มีความรายละเอียดของข้อตกลงที่เป็นประโยชน์ เนื่องจากการเข้าร่วมกรอบความตกลงที่เกิดขึ้นแล้วนั้นเป็นกรอบความร่วมมือที่ได้มีการดำเนินการบางส่วนและได้เห็นผลบางส่วนว่าสามารถสร้างประโยชน์ต่อประเทศสมาชิกและสามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ตรงตามแผนหรือไม่ เพื่อเป็นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกรอบความร่วมมือนั้น ๆ ทั้งนี้ กรอบความร่วมมือที่มีความน่าสนใจสำหรับประเทศ CLMVT เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลทั้งทางตรงและทางอ้อมมีหลากหลายความตกลง อาทิ ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Partnership Agreement: DEPA) เป็นต้น

นอกจากแนวทางในการเข้าร่วมกรอบความตกลงที่เกิดขึ้นแล้ว กลุ่มประเทศ CLMVT สามารถร่วมมือกันเพื่อสร้างกรอบความตกลงระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกด้วยตนเอง เนื่องจากสภาพแวดล้อมและการเติบโต ของตลาดด้านดิจิทัลของกลุ่มประเทศเหล่านี้มีความใกล้เคียงกัน และสามารถนำความเชี่ยวชาญของแต่ละประเทศมาปรับใช้ได้ง่ายกว่าการนำเทคโนโลยีหรือระบอบของประเทศต้นแบบที่มีความแตกต่างทางบริบทของการพัฒนา ทั้งนี้ ด้วยจุดประสงค์เดียวกันที่ต้องการพัฒนาและยกระดับสังคมและเศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มภูมิภาคอย่างยั่งยืน

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา รวม 2 ปี

➤ การร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน (Public-Private Partnership)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง:
 - กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารด้านดิจิทัล ในกลุ่มประเทศ CLMV
 - ประเทศไทย: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช)
- แนวทางการดำเนินการ

การร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยสำคัญต่าง ๆ สำหรับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจเพื่อรองรับความเป็นดิจิทัลในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ ภาครัฐสามารถเสนอความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนต่อภาคเอกชนในหลากหลายภาคส่วน อาทิ การให้เงินสนับสนุนสำหรับโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจที่อยู่ในพื้นที่นอกเขตเมืองใหญ่ เพื่อสนับสนุนให้เกิดความสะดวกสบายในการเชื่อมต่อสำหรับทุกกลุ่มประชาชน ทั้งนี้ การให้เงินสนับสนุนอาจเป็นการที่ภาครัฐเป็นผู้ลงทุน และให้อำนาจภาคเอกชนในการดำเนินการภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ

นอกจากนี้ ภาครัฐและภาคเอกชนสามารถร่วมกันทำงาน โดยที่ภาครัฐมีความพร้อมในด้านความเชี่ยวชาญทางด้านนโยบายและกฎหมาย รวมทั้งทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการมองภาพมหภาคของตลาดอันเป็นปัจจัยและความเชี่ยวชาญที่ภาคเอกชนมีความเชี่ยวชาญน้อยกว่า โดยการร่วมมือกันคือ การแบ่งปันความรู้และทรัพยากรบุคคลในรูปแบบองค์ความรู้เพื่อการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันในตลาดดิจิทัลทั้งในและระหว่างประเทศ

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 3 ปี

➤ ศูนย์นวัตกรรมในระดับภูมิภาค (Regional Innovation Hubs)

▪ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารด้านดิจิทัล ในกลุ่มประเทศ CLMV
- ประเทศไทย: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

▪ แนวทางการดำเนินการ

การพัฒนาระบบและโครงสร้างของประเทศเพื่อยกระดับความพร้อมทางด้านดิจิทัลนั้น จำเป็นต้องมีศูนย์กลางเพื่อการวิจัยและการพัฒนาในฐานะของ “คลังสมอง” แห่งกลุ่มประเทศภูมิภาคเดียวกัน เนื่องจากภายใต้ความสำเร็จของการพัฒนาด้านดิจิทัลต่าง ๆ ในประเทศต้นแบบย่อมมีสถาบันวิจัยที่มีฐานข้อมูลและการวิจัยเพื่อเป็นพื้นฐานของการร่างนโยบายและกฎหมายต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อาทิ ประเทศสิงคโปร์ที่ต้องการปรับปรุงในด้านความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์ มีสถาบันวิจัย Agency for Science, Technology and Research (A*STAR) ของประเทศสิงคโปร์ เพื่อรองรับการวิจัยเพื่อริเริ่มและพัฒนาต่อยอดทางด้านเทคโนโลยีและความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์ เป็นต้น

ภายใต้การยกระดับของเศรษฐกิจดิจิทัลสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT นั้น หากมีการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐเพื่อสร้างศูนย์วิจัยหรือศูนย์นวัตกรรมเพื่อหาแนวทางภาควิชาการอันเป็นพื้นฐานในการร่างนโยบายหรือสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ร่วมกันระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก การเกิดการร่วมมือนี้ย่อมนำมาซึ่งแนวโน้มในทางที่ดีภายใต้การพัฒนา การสร้างนวัตกรรมด้านดิจิทัลและการวางแผนการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนอีกด้วย

▪ ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 4 ปี

➤ **ความตกลงทวิภาคีภายใต้หัวข้อรัฐบาลดิจิทัล (Bilateral Digital Government Cooperation)**

- **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**
 - กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารด้านดิจิทัล ในกลุ่มประเทศ CLMV
 - ประเทศไทย: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กระทรวงพาณิชย์ และสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)
- **แนวทางการดำเนินการ**

ภายใต้การยกระดับทางด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการร่วมมือระหว่างประเทศที่มีศักยภาพในการพัฒนาร่วมกัน ทั้งนี้ การสร้างความตกลงแบบทวิภาคีระหว่างประเทศจึงเป็นอีกหนทางเลือกที่เหมาะสม เนื่องจากการทำทวิภาคีกับประเทศที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีศักยภาพที่สามารถร่วมกันผลักดันประเทศภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลได้ ดังเช่นในประเทศสิงคโปร์ที่มีการร่วมมือแบบทวิภาคีภายใต้หัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านดิจิทัลกับหลากหลายประเทศที่มีความพร้อมทั้งในด้านองค์ความรู้ การค้า และโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล อาทิ ความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลสิงคโปร์-ออสเตรเลีย (Singapore-Australia Digital Economy Agreement: SADEA) ความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างเกาหลีใต้กับสิงคโปร์ (Korea-Singapore Digital Partnership Agreement: KSDPA) และความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลสิงคโปร์-สหราชอาณาจักร (Singapore-United Kingdom Digital Economy Agreement: UKSDEA) เป็นต้น

ภายใต้การสร้าง ความตกลงทางด้านเศรษฐกิจดิจิทัลในรูปแบบทวิภาคีสำหรับกลุ่มประเทศ CLMVT จำเป็นต้องคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับประเทศ เนื่องจากการทำความตกลงทวิภาคีกับประเทศที่มีศักยภาพและอำนาจที่สูงกว่าอาจเป็นดาบสองคมของกลุ่มประเทศเล็กที่มีอำนาจในการต่อรองที่น้อยกว่า ซึ่งอาจนำมาซึ่งความเสียเปรียบภายใต้ข้อตกลงนั้น ๆ ดังนั้นความรอบคอบในการวางข้อตกลงร่วมกันจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องคำนึงถึง

- **ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 4 ปี**

➤ **ความร่วมมือกับหน่วยงานความร่วมมือระหว่างประเทศ (Collaboration with Development Partner)**

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารด้านดิจิทัล ในกลุ่มประเทศ CLMV องค์การสหประชาชาติ
 - ประเทศไทย: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- **แนวทางการดำเนินการ**

ความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างศักยภาพและขยายโอกาสให้กับกลุ่มประเทศ CLMVT ภายใต้หัวข้อเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นนอกจากการจัดทำความตกลงกับประเทศในกลุ่มสมาชิกแล้วนั้น การร่วมมือกับหน่วยงานความร่วมมือระหว่างประเทศก็เป็นสิ่งจำเป็น ด้วยสาเหตุของการเพิ่มโอกาสในการเชื่อมต่อกับประเทศอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือความร่วมมือภายในภูมิภาคหรือทวีป การร่วมมือในการพัฒนากับหน่วยงานความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ หรือสภาเศรษฐกิจโลก เป็นต้น ก็เป็นตัวช่วยในการขยายเครือข่าย และสามารถใช้พื้นที่ในการประชาสัมพันธ์ประเทศของตนและประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันเพื่อแสวงหาความช่วยเหลือหรือความร่วมมือเพิ่มเติมจากภายนอก

- **ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 2 ปี**

10.1.2 การเพิ่มขีดความสามารถทางดิจิทัลของภาครัฐและเอกชน (Enhancing the Digital Capabilities of Public and Private Agencies)

➤ การพัฒนาความรู้และความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy and Skill Development)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารด้านดิจิทัล ในกลุ่มประเทศ CLMV
 - ประเทศไทย: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- แนวทางการดำเนินการ

ภายใต้กรอบความร่วมมือส่วนใหญ่แล้วจะให้ความสำคัญกับการยกระดับทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถในการปรับตัวและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับตนเองและสังคม ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพและองค์ความรู้ให้ทุกคนมีความเข้าใจในเทคโนโลยีดิจิทัลจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ภาครัฐของกลุ่มประเทศ CLMVT ต้องเริ่มให้การสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมในเชิงวิชาการสำหรับปลูกฝังทักษะด้านดิจิทัลให้กับเยาวชนตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นต้นไปจนระดับการศึกษาขั้นสูงสุด หรืออาจเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทักษะสำหรับกลุ่มคนในวัยทำงานที่ ณ ปัจจุบันเป็นกลุ่มที่ต้องเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงจากดิจิทัลเป็นกลุ่มแรก ๆ ทั้งนี้ ภาครัฐควรทำการส่งเสริมควบคู่ไปกับการหาหรือภาคเอกชน และภาคประชาชน เนื่องจากอีกสองภาคส่วนนี้เป็นกลุ่มที่อยู่ในตลาดที่แท้จริงมีการเผชิญหน้ากับสถานการณ์จริง

ทั้งนี้ หากภาครัฐมีการสนับสนุนในการยกระดับองค์ความรู้ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่องได้แล้วนั้น การสนับสนุนนี้ย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อกลุ่มประเทศ CLMVT ในด้าน 1) ระดับความรู้และความเข้าใจด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของประชาชนเพิ่มขึ้น จะช่วยลดความเสี่ยงจากอาชกรรมทางออนไลน์ 2) สร้างทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและมีทักษะในด้านดิจิทัลในตลาดแรงงานในประเทศมากขึ้น และ 3) การสร้างแรงดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศได้มากขึ้น จากการเพิ่มกำลังแรงงานที่มีทักษะขั้นสูงด้านดิจิทัลได้มากขึ้น เป็นต้น

- ระยะเวลาในการดำเนินการ : ระยะเวลา 4 ปี

➤ การปรับปรุงกระบวนการภาครัฐเพื่อเป็นดิจิทัล (Government Digital Transformation)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารด้านดิจิทัล ในกลุ่มประเทศ CLMV
 - ประเทศไทย: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- แนวทางการดำเนินการ

ภาครัฐนับเป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ของประเทศและเป็นผู้เล่นหลักในการขับเคลื่อนประเทศทั้งในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต ดังนั้น ภายใต้การยกระดับประเทศกลุ่ม CLMVT ภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัล จึงจำเป็นต้องปรับปรุงในส่วนของภาครัฐด้วยกัน โดยเฉพาะในด้านการปฏิบัติงานและกระบวนการต่าง ๆ ให้มีความเป็นดิจิทัลมากขึ้น เพื่อการประหยัดทรัพยากรและเพื่อความรวดเร็วในการดำเนินการต่าง ๆ อาทิ การนำส่งเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์สำหรับภาคประชาชนกับภาครัฐและระหว่างภาครัฐด้วยกันเอง และการใช้โปรแกรมพื้นฐานสำหรับการจัดระบบฐานข้อมูลต่าง ๆ เป็นต้น

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 4 ปี

➤ การสนับสนุนภาครัฐกิจโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
(Support SMEs)

■ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารด้านดิจิทัล ในกลุ่มประเทศ CLMV
- ประเทศไทย: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย

■ แนวทางการดำเนินการ

การพัฒนาประเทศเพื่อเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นภาคธุรกิจย่อมเป็นอีกรองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่นับว่าเป็นกลุ่มที่เปราะบาง เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจนี้ไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้านที่เหมาะสมกับการผลักดันกิจการตนเองให้เข้าสู่ความเป็นดิจิทัลที่สูงขึ้น อาทิ ด้านโครงสร้างพื้นฐานอุปกรณ์ต่าง ๆ หรือระบบต่าง ๆ ด้านทักษะด้านดิจิทัลและองค์ความรู้ที่จำเป็นของบุคลากรในบริษัท เป็นต้น

ภายใต้ความแตกต่างของความพร้อมในกลุ่มภาคเอกชน ภาครัฐควรยื่นความช่วยเหลือกับกลุ่ม SMEs ให้มากขึ้น เพื่อสร้างความพร้อมและผลักดันทุกกลุ่มเอกชนให้เกิดการยกระดับที่เท่าเทียมกันภายในกรอบระยะเวลาเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศสิงคโปร์ที่มีหน่วยงาน Ministry of Digital Development and Information รับผิดชอบที่เป็นหน่วยงานที่ดูแลในด้านความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลทั้งหมด โดยช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ทั้งในด้านองค์ความรู้ โดยการให้คำปรึกษาที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายจากผู้เชี่ยวชาญ และการให้การสนับสนุนเป็นเงินบางส่วนสำหรับกลุ่มวิสาหกิจ SMEs ที่มีผลประกอบการดีเพื่อนำเงินทุนไปพัฒนากิจการต่อไป เป็นต้น

■ ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 4 ปี

10.1.3 การสร้างระบบนิเวศดิจิทัลที่ครอบคลุมทุกด้าน (Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem)

➤ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Development)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารด้านดิจิทัล ในกลุ่มประเทศ CLMV
 - ประเทศไทย: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- แนวทางการดำเนินการ

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงประเทศเข้าสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติเป็นอันดับต้น ๆ สำหรับภาครัฐในกลุ่มประเทศ CLMVT ทั้งนี้ โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นนั้นมีด้วยกันหลากหลายกลุ่ม สำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับดิจิทัลควรประกอบด้วย การขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 4G หรือ 5G ให้เข้าถึงพื้นที่ห่างไกลเมืองใหญ่ การสร้างศูนย์ข้อมูลกลาง (Data Center) เพื่อลดทอนความซับซ้อนในการจัดการข้อมูลของภาครัฐและภาคเอกชน

ทั้งนี้ หัวใจหลักของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลคือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเติบโตทางสังคมและเศรษฐกิจภายใต้ความเป็นดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น การเตรียมพร้อมเพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถเท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้คือการที่ประเทศมีโครงสร้างพื้นฐานและระบบนิเวศในการบริหารประเทศที่ครอบคลุม

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะยาว 4 ปี

➤ การสร้างมาตรฐานกลางสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้านดิจิทัลระหว่างภูมิภาค (Interoperability Standards)

■ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารด้านดิจิทัล ในกลุ่มประเทศ CLMV
- ประเทศไทย: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) และ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

■ แนวทางการดำเนินการ

การดำเนินกิจกรรมและธุรกรรมทางดิจิทัลต่าง ๆ ระหว่างประเทศสมาชิกของกลุ่มประเทศ CLMVT นั้นจะสามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่องและมีความรวดเร็วได้ก็ต่อเมื่อระหว่างประเทศสมาชิกมีมาตรฐานในการบังคับใช้หรือแพลตฟอร์มกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการดำเนินกิจกรรมหรือธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ การที่จะสร้างมาตรฐานหรือแพลตฟอร์มที่ใช้ร่วมกันระหว่างกลุ่มประเทศจำเป็นต้องมีการหารือร่วมกันภายใต้เรื่องข้อกังวลและด้านกฎหมายต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนก่อนที่จะเริ่มมีการบังคับใช้ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของจำนวนประเทศสมาชิกที่มากย่อมมีข้อขัดแย้งที่มากขึ้นตามมาเช่นกัน

■ ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 4 ปี

➤ เพิ่มการรับรู้บริการด้านดิจิทัลผ่านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐ (Increase Engagement of Government Digital Service among publics)

■ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารด้านดิจิทัล ในกลุ่มประเทศ CLMV

- ประเทศไทย: กรมประชาสัมพันธ์ และฝ่ายประชาสัมพันธ์ที่อยู่ภายใต้หน่วยงานภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและการส่งเสริมด้านดิจิทัล เช่น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น

- แนวทางการดำเนินการ

บริการต่าง ๆ ของภาครัฐด้านดิจิทัลที่จัดทำออกมาเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่เป็นผู้บริโภคนั้นควรได้รับการสนับสนุนจากรัฐให้มากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันในกลุ่มประเทศ CLMVT แม้ว่าจะมีการสร้างและให้บริการผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ของภาครัฐ แต่ในบางประเทศส่วนใหญ่เน้นการตอบรับของโครงการหรือแพลตฟอร์มเหล่านั้นไม่ได้รับการตอบรับที่ดีจากภาคประชาชน เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงประชาชนน้อยทำให้ประชาชนไม่รับรู้ว่ามึบริการด้านดิจิทัลต่าง ๆ จากภาครัฐ และอีกปัจจัยคือความซ้ำซ้อนของวัตถุประสงค์ของบริการหรือแพลตฟอร์มนั้น ๆ ทำให้ผู้ใช้บริการมีความสับสนในการใช้

ทั้งนี้ สำหรับการพัฒนาให้ดีขึ้นคือ การเพิ่มการรับรู้ของโครงการ บริการหรือแพลตฟอร์มดิจิทัลของภาครัฐให้มากขึ้น โดยที่หน่วยงานที่เป็นผู้ให้บริการนั้น ๆ จำเป็นต้องมีทีมภายในที่มีความชำนาญในการทำการตลาดที่ทันสมัยและมีความรู้ในการปรับใช้เครื่องมือทางการตลาดดิจิทัล ที่สามารถช่วยในการเจาะกลุ่มประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของบริการนั้น ๆ ได้อย่างแม่นยำและทั่วถึงมากขึ้น

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 4 ปี

➤ **การสนับสนุนและสร้างระบบนิเวศของนวัตกรรม (Innovation Ecosystem Support)**

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารด้านดิจิทัล ในกลุ่มประเทศ CLMV

- ประเทศไทย: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน สมาคมธนาคารไทย สำนักพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรม (สพอ.) และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล
- แนวทางการดำเนินการ

ภายใต้การพัฒนาประเทศของกลุ่ม CLMVT เพื่อเข้าสู่การเป็นเศรษฐกิจดิจิทัลที่มากขึ้นนั้น การสร้างสรรค์และสนับสนุนให้เกิดความพร้อมที่สมบูรณ์ของระบบนิเวศเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งเช่นกัน โดยการสร้างระบบต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเติบโตของด้านเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นมีองค์ประกอบที่หลากหลาย อาทิ เงินทุน ทรัพยากรบุคคล เป็นต้น ดังนั้น ภาครัฐจึงต้องมีฐานข้อมูลและมีการวางแผนที่ชัดเจนเพื่อการเข้าไปพัฒนาและปรับปรุงโดยตรง

ภายใต้บริบทของการพัฒนาของกลุ่มประเทศ CLMVT สามารถแบ่งองค์ประกอบที่สำคัญเพื่อสร้างระบบนิเวศด้านเศรษฐกิจดิจิทัลได้ดังนี้

- 1) การสนับสนุนเงินทุนสนับสนุนภาคเอกชน: ภาคเอกชนเป็นภาคที่อยู่ในสถานะของผู้ประกอบการและผู้ผลิตนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมด้านดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น ภาครัฐในฐานะของผู้ควบคุมและให้การสนับสนุนในรูปแบบของเงินทุนเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชน อาจเป็นในรูปแบบของการให้เปล่าโดยตรง ให้ทุนบางส่วนภายใต้เงื่อนไข หรือเป็นการให้ผ่านองค์กรวิสาหกิจที่อยู่ภายใต้การดูแลของภาครัฐ เป็นต้น ทั้งนี้ การให้ทุนสนับสนุนนั้นส่งผลให้ภาคเอกชนสามารถสร้างนวัตกรรมและระบบนิเวศที่มีความพร้อมเพื่อรองรับและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้
- 2) การสนับสนุนด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล: การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้และความสามารถในการด้านดิจิทัลเป็นเสมือนกุญแจสำคัญที่จะช่วยผลักดันประเทศให้ก้าวเข้าสู่ความเป็นสังคมและเศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ภาครัฐสามารถเป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษากับภาคเอกชนในเรื่องของการดำเนินกิจการภายใต้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเป็นการปิดช่องว่างต่าง ๆ ที่ภาคเอกชนอาจไม่สามารถตระหนักได้ด้วยตนเอง เช่น การจัดเวทีการแข่งขัน Hackathon หรือ การจัดโครงการบ่มเพาะสตาร์ทอัพ เป็นต้น

3) การสนับสนุนด้านข้อกฎหมาย : ภายใต้กฎหมายที่ซับซ้อนนั้นเป็นปัญหาหลักสำหรับการดำเนินกิจการและการเลือกตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนต่างชาติที่ต้องการเข้ามาลงทุนในกลุ่มประเทศ CLMVT ดังนั้นภาครัฐที่มีอำนาจในการควบคุมและอำนวยความสะดวกในด้านกฎหมายต่าง ๆ ควรมีการปรับปรุงหรือร่างกฎหมายที่สามารถอำนวยความสะดวกและเป็นปัจจัยดึงดูดนักลงทุนได้มากขึ้น เช่น กฎหมายการจัดตั้งสตาร์ทอัพ หรือข้อตกลงด้านศุลกากรที่ควรต้องมีการเอื้อให้ประเทศในกลุ่มสมาชิกมากขึ้น เป็นต้น

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 4 ปี

10.1.4 การสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Ensuring Trust and Cybersecurity)

➤ กำหนดกรอบด้านกฎหมายและนโยบายร่วมกันภายใต้ความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity Frameworks)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์ในกลุ่มประเทศ CLMVT
 - ประเทศไทย: สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ
- แนวทางการดำเนินการ

ภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของกลุ่มประเทศ CLMVT ควรมีการสร้างข้อกฎหมายหรือมาตรฐานกลางในเรื่องความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์ร่วมกันอย่างชัดเจน เนื่องจากในปัจจุบันการก่ออาชญากรรมทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถเกิดขึ้นได้ทุกสถานที่และทุกเวลาโดยไร้ซึ่งพรมแดน ดังนั้น การสร้างรากฐานเพื่อส่งเสริมความมั่นคงและปลอดภัยร่วมกันจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น

นอกเหนือจากเรื่องความปลอดภัยแล้วนั้นการมีมาตรฐานตรงกลางระหว่างกลุ่มประเทศจะช่วยอำนวยความสะดวกในการเชื่อมต่อและเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นระหว่างกันซึ่งส่งผลต่อการดำเนินการต่าง ๆ ของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน อีกด้วย

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 4 ปี และควรมีการปรับปรุงทุก ๆ 2 ปี

➤ กำหนดกฎหมายเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยทางด้านข้อมูล (Data Protection Laws)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์ในกลุ่มประเทศ CLMVT
 - ประเทศไทย: สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- แนวทางการดำเนินการ

ภาครัฐของกลุ่มประเทศ CLMVT ควรให้ความสำคัญกับการคุ้มครองด้านข้อมูลส่วนบุคคลในการดำเนินธุรกรรมและกิจกรรมต่าง ๆ ด้านอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผ่านช่องทางออนไลน์จำเป็นต้องใช้ฐานข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่กระทำธุรกรรมหรือกิจกรรมนั้น ๆ เช่น ชื่อ ที่อยู่ และข้อมูลที่สามารถระบุตัวตน ได้ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองเพื่อให้ความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล

ภายใต้การดำเนินของสังคมและเศรษฐกิจดิจิทัล การให้ความคุ้มครองในเรื่องของข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลที่สำคัญอื่น ๆ ควรเป็นหน้าที่ของภาครัฐในการใช้อำนาจเพื่อร่างข้อตกลงหรือกฎหมายร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อไม่ให้เกิดการรั่วไหลของข้อมูล อีกทั้งการคุ้มครองดังกล่าวนี้เป็นปัจจัยในการอำนวยความสะดวกในการเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างประเทศภายใต้การควบคุมของภาครัฐอีกด้วย

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 4 ปี และควรมีการปรับปรุงทุก ๆ 2 ปี

➤ การสร้างความตระหนักให้กับประชาชน (Public Awareness Campaign)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์ในกลุ่มประเทศ CLMVT
 - ประเทศไทย: กรมประชาสัมพันธ์ และฝ่ายประชาสัมพันธ์ที่อยู่ภายใต้หน่วยงานภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและการส่งเสริมด้านดิจิทัล เช่น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และสำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เป็นต้น

- แนวทางการดำเนินการ

การสร้างความตระหนักของภาคเอกชนและภาคประชาชนภายใต้เรื่องความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์นั้นนับเป็นเรื่องที่จำเป็นในการบริหารและพัฒนาประเทศไทยใต้เศรษฐกิจดิจิทัลเป็นอย่างดี

ภาครัฐในบริบทของผู้ให้บริการและผู้สนับสนุนสามารถใช้วิธีการจัดตั้งโครงการหรือสร้างแพลตฟอร์มกลางเพื่อใช้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการตระหนักรู้ด้านความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์โดยอาจเป็นการร่วมมือกับภาคเอกชนหรือภาควิชาการเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้ตรงกลุ่มมากขึ้น ทั้งนี้ การทำงานร่วมกันของภาครัฐในกลุ่มประเทศ CLMVT ในการสร้างความตระหนักในเรื่องนี้อาจเป็นการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนและหารือแนวทางในการประยุกต์ใช้ในประเทศนั้น ๆ และในรูปแบบความร่วมมือของกลุ่มประเทศ

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะยาว 4 ปี และควรมีการปรับปรุงทุก ๆ 2 ปี

10.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายภาคเอกชน

สำหรับข้อเสนอแนะนโยบายภาคเอกชนสำหรับการยกระดับเศรษฐกิจดิจิทัลในกลุ่มประเทศ CLMVT ผู้วิจัยสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 สาขาหลักดังนี้

- **การส่งเสริมและการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือ (Utilizing Collaboration)** ประกอบด้วย 2 แนวทางการดำเนินการดังนี้ การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจระหว่างประเทศ และการจัดตั้งเวทีกลางหรือแพลตฟอร์มสำหรับการแบ่งปันและหาหรือความเห็นระหว่างภาคอุตสาหกรรม
- **การเพิ่มขีดความสามารถทางดิจิทัลของภาครัฐและเอกชน (Enhancing the Digital Capabilities of Businesses)** ประกอบด้วย 3 แนวทางการดำเนินการดังนี้ การลงทุนในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล การประยุกต์ใช้เครื่องมือทางด้านดิจิทัล และการเข้าถึงเงินทุนสำหรับพัฒนาภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัล
- **การสร้างระบบนิเวศดิจิทัลที่ครอบคลุมทุกด้าน (Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem)** ประกอบด้วย 3 แนวทางการดำเนินการหลักดังนี้ การพัฒนาและส่งเสริมระบบนิเวศเพื่อเอื้อให้กับสตาร์ทอัพ การส่งเสริมนวัตกรรมการให้บริการทางดิจิทัล และการส่งเสริมการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อความยั่งยืน
- **การสร้างเชื่อมั่นและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Ensuring Trust and Cybersecurity)** ประกอบด้วย 3 แนวทางการดำเนินการดังนี้ เพิ่มความแข็งแกร่งและครอบคลุมภายใต้เรื่องความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์ การคุ้มครองด้านข้อมูลและความเป็นส่วนตัวทางด้านข้อมูล และการสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใสในด้านดิจิทัล

ทั้งนี้ คำเสนอร่างนโยบายตามที่ถูกวิจัยได้เสนอได้มีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการแผนโดยมีคำนิยามดังต่อไปนี้

ตารางที่ 27 ตารางคำนิยามระยะเวลาการดำเนินการแผน สำหรับหน่วยงานภาคเอกชน

ระยะเวลาการดำเนินการแผน	คำอธิบาย
ระยะสั้น (1 ปี)	เป็นแผนการดำเนินการที่องค์กรสามารถจัดร่างและดำเนินการได้ทันทีภายในระยะเวลาอันสั้น เนื่องด้วยการดำเนินการต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนน้อยและจำเพาะกลุ่มหรือฝ่ายปฏิบัติงานขององค์กร อีกทั้ง ใช้ต้นทุน, ทรัพยากรต่าง ๆ และระยะเวลาในการดำเนินการที่น้อยกว่าแผนระยะกลางและยาว
ระยะกลาง (2 ปี)	เป็นแผนการดำเนินการที่องค์กรควรเสนอการจัดร่างและดำเนินการโดยผ่านการพิจารณาจากผู้บริหารขององค์กรก่อน เนื่องจากเป็นแผนที่มีความซับซ้อนและต้องการความร่วมมือจากหลายแผนกในองค์กรหรือจากหลายองค์กรที่เป็นพันธมิตร ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการดำเนินการมากกว่าแผนระยะสั้น
ระยะยาว (มากกว่า 3 ปี)	เป็นแผนการดำเนินการที่องค์กรควรเสนอการจัดร่างและดำเนินการโดยผ่านการพิจารณาจากผู้บริหารขององค์กรก่อนเช่นเดียวกับแผนระยะกลาง แต่สำหรับแผนระยะยาวนั้นให้ความสำคัญกับความต่อเนื่องของแผนเพื่อให้ตอบจุดประสงค์ของการดำเนินการเพื่อปรับปรุงทุกด้าน ทุกภาคส่วนขององค์กรและสร้างรากฐานที่มั่นคงและยั่งยืนในองค์กรสืบต่อไป

10.2.1 การส่งเสริมและการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือ (Utilizing Collaboration)

- **การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจระหว่างประเทศ (Cross – Border Business Alliance)**
 - **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**
 - องค์กรและผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ

- แนวทางการดำเนินการ

ภาคเอกชนควรสร้างเครือข่ายในกลุ่มผู้ประกอบการภายในกลุ่มประเทศ CLMVT ด้วยกันเองเพื่อให้เกิดความร่วมมือที่นอกเหนือจากความร่วมมือในระดับมหภาคจากภาครัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกในเรื่องของการสร้างโครงการความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ร่วมกัน อาทิ การแข่งขันทรัพยากรในด้านแรงงาน ผู้เชี่ยวชาญ หรือระบบในการดำเนินกิจการภายใต้ความเป็นดิจิทัลจากประเทศที่มีความเชี่ยวชาญที่สูงกว่าสู่ประเทศที่กำลังอยู่ในขั้นตอนการพัฒนา ทั้งนี้ การร่วมมือของภาคเอกชนนอกจากจะสามารถสร้างผลประโยชน์ในเชิงปัจเจกแล้ว ยังสามารถสร้างประโยชน์ในเชิงกลุ่มได้เช่นกัน กล่าวคือ การรวมกันของภาคเอกชนนั้นเป็นการรวบรวมอำนาจและเสียงของภาคเอกชนเพื่อนำเข้าไปต่อรองกับภาครัฐเพื่อขอการสนับสนุนหรือแสดงจุดยืนเรียกร้องสิทธิของภาคเอกชนได้เช่นกัน

- ระยะเวลาในการดำเนินการ:ระยะกลาง 2 ปี

- การจัดตั้งเวทีกลางหรือแพลตฟอร์มสำหรับการแข่งขันและหาหรือความเห็นระหว่างภาคอุตสาหกรรม (Platform for Industrial Association)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- องค์กรและผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ

- แนวทางการดำเนินการ

ภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลสำหรับบริบทของภาคเอกชนและภาคอุตสาหกรรมควรมีการสร้างและขยายเครือข่ายระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมด้วยกันเองเพื่อเป็นการหาหรือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการพัฒนาภาคส่วนอุตสาหกรรมซึ่งกันและกัน

ทั้งนี้ การจัดตั้งเวทีการสัมมนาหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ที่สามารถเป็นดังเครื่องมือการประชาสัมพันธ์ในด้านข้อมูลความรู้และความเป็นไปของเทคโนโลยีในประเทศต่าง ๆ ของกลุ่ม CLMVT นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ หากว่ามีการริเริ่มดังกล่าวเกิดขึ้นและประสบความสำเร็จจะสามารถนำไปสู่การร่วมมือทางด้านธุรกิจอื่น ๆ ได้ง่ายมากขึ้น เช่น การซื้อขายสินค้าและบริการ

ทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ กิจกรรมร่วมค้า หรือการสร้างความร่วมมืออื่น ๆ ของสภาอุตสาหกรรมในแต่ละประเทศสมาชิก เป็นต้น

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 3 ปี

10.2.2 การเพิ่มขีดความสามารถทางดิจิทัลของภาครัฐและเอกชน (Enhancing the Digital Capabilities of Businesses)

➤ การลงทุนในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล (Investment in Digital Skills)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - องค์กรและผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ
- แนวทางการดำเนินการ

นอกเหนือจากการสนับสนุนจากภาครัฐในด้านการยกระดับทักษะด้านดิจิทัลของแรงงานในระบบแล้วนั้น ภาคเอกชนที่อยู่ในสถานะของนายจ้างจึงควรมีนโยบายเพื่อส่งเสริมทักษะดังกล่าวให้กับลูกจ้างเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ ในปัจจุบันความต้องการแรงงานที่มีทักษะด้านดิจิทัลขั้นสูง อาทิ การเขียนโปรแกรม การวิเคราะห์โดยซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เป็นที่ต้องการในตลาดแรงงานเป็นอย่างมากในกลุ่มประเทศ CLMVT ก็เช่นเดียวกัน ดังนั้นภาคเอกชนจำเป็นต้องมีการสนับสนุนเพื่อเสริมทักษะให้แรงงานทุกกลุ่มทั้งที่อยู่ในตลาดแรงงานอยู่แล้ว และผู้ที่ยังนอกตลาดให้มีความรู้เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าให้กับแรงงาน โดยการสนับสนุนนั้นสามารถเป็นไปได้หลายลักษณะ เช่น การร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและสถาบันการศึกษาเพื่อสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนในการเพื่อยกระดับทักษะด้านดิจิทัลให้กับพนักงาน หรือเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงานผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านดิจิทัลโดยการให้โอกาสในการเลื่อนตำแหน่งหรือการเพิ่มค่าตอบแทนที่สูงขึ้น เป็นต้น

กลุ่มแรงงานที่ได้รับการยกระดับทักษะจะสามารถต่อยอดเพื่อเพิ่มโอกาสให้กับตนเอง และในขณะเดียวกันนายจ้างก็ได้รับประโยชน์จากการที่ลูกจ้างมีความรู้ความสามารถในด้านดิจิทัลมากขึ้น สามารถขยายกลุ่มเป้าหมายของธุรกิจเข้าสู่ออนไลน์ได้มากขึ้นและสุดท้ายคือการได้รับผลประโยชน์จากรายได้ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นจากโอกาสใหม่ทางธุรกิจ

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 4 ปี

➤ การประยุกต์ใช้เครื่องมือทางด้านดิจิทัล (Adoption of Digital Tools)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - องค์กรและผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ
- แนวทางการดำเนินการ

การประยุกต์ใช้เครื่องมือสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของภาคเอกชนควรปรับให้มีความเป็นดิจิทัลมากขึ้นเพื่อตอบโจทย์การยกระดับองค์กรสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ภาคเอกชนควรมีการตื่นตัวในการประยุกต์ใช้เครื่องมือทั้งฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเท่าทันกับประเทศอื่นที่มีความพร้อมในด้านระบบเทคโนโลยีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการประมวลผลจากฐานข้อมูล หรือการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการดำเนินการต่าง ๆ

ทั้งนี้ กลุ่มประเทศ CLMVT นับว่ามีความพร้อมในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน และความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หากมีการประยุกต์ใช้ในวงกว้างมากขึ้นในภาคเอกชนจะส่งผลประโยชน์ต่อธุรกิจหลายด้าน เช่น การประหยัดระยะเวลาในการดำเนินการต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการทำเอกสารสำคัญต่าง ๆ ที่หากเปลี่ยนรูปแบบเป็นอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดจะช่วยย่นระยะเวลาอย่างมีนัยสำคัญ และการใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังเช่นในบางตำแหน่งหน้าที่ที่สามารถใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เข้ามาช่วยได้ก็จะส่งผลให้บุคคลากรมีเวลาในการทำหน้าที่สำคัญด้านอื่น และมีเวลาเพียงพอในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลขั้นสูงมากขึ้นเพื่อนำกลับมาปรับใช้และพัฒนาองค์กรต่อไปเป็นห่วงโซ่ที่มีคุณภาพและยั่งยืน

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 2 ปี

➤ การเข้าถึงเงินทุนสำหรับพัฒนาภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัล (Access to Digital Funding)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - องค์กรและผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ

- แนวทางการดำเนินการ

การยกระดับเศรษฐกิจดิจิทัลในบริบทของภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องใช้ทุนในการพัฒนาโครงสร้างต่าง ๆ ในจำนวนที่สูงระดับหนึ่ง ดังนั้นการสนับสนุนจากภาครัฐก็เป็นทางเลือกหนึ่งที่มีนัยสำคัญ แต่การชวนขวยและเข้าถึงแหล่งเงินทุนอื่น ๆ เพื่อการลงทุนเพิ่มเติมในด้านการพัฒนาทั้งโครงสร้างพื้นฐานและศักยภาพของบุคลากรนั้นก็เป็อีกปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้ประกอบการต่าง ๆ ควรคำนึงถึงเช่นกัน

ดังนั้นเพื่อสร้างมูลค่าของบริษัทของตนให้เป็นที่ต้องการและนำดึงดูดต่อนักลงทุนทั้งนอกและในกลุ่มประเทศ CLMVT เองจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากของภาคเอกชน ภาคเอกชนควรเพิ่มโอกาสให้ตนเองในการแสวงหาแหล่งเงินทุนต่าง ๆ จากการเข้าแข่งขันรายการต่าง ๆ การเข้าร่วมงานสัมมนาที่เป็นแหล่งพบปะของกลุ่มนักลงทุน หรือการประชาสัมพันธ์ธุรกิจของตนเองจากผลงานที่เป็นที่ประจักษ์เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความประทับใจให้กับกลุ่มนักลงทุนที่พร้อมจะให้โอกาสและการสนับสนุน

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 4 ปี และควรมีการประเมินผลงานทุกปี

10.2.3 การสร้างระบบนิเวศดิจิทัลที่ครอบคลุมทุกด้าน (Building a Cross-Cutting Digital Ecosystem)

➤ การพัฒนาและส่งเสริมระบบนิเวศเพื่อเอื้อให้กับสตาร์ทอัพ (Startup Ecosystem Development)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - องค์กรและผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ
- แนวทางการดำเนินการ

การสร้างสภาพแวดล้อมและระบบการดำเนินการเพื่อเอื้อต่อการเติบโตของภาคธุรกิจภายใต้ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นมีความจำเป็นอย่างมาก แม้ว่าภาครัฐจะมีนโยบายและการสนับสนุนเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อระบบเศรษฐกิจดิจิทัลอยู่แล้วในกลุ่มประเทศ CLMVT แต่ในภาพของภาคส่วนธุรกิจเองจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการสนับสนุนกันเองภายใน อาทิ การสร้างเวทีให้กับสตาร์ทอัพ (Startup) ต่าง ๆ ในการแสดงความสามารถเพื่อเป็นการสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ในการต่อยอดไม่ว่าจะเป็นในด้านเงินทุนหรือนวัตกรรมต่าง ๆ จากบริษัทใหญ่ที่เต็มใจให้ความช่วยเหลือในการพัฒนา หรือเป็นการลงทุนร่วมของบริษัทคู่ค้าที่มีศักยภาพเพื่อสนับสนุนและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ต่าง ๆ ซึ่งกันและกันเพื่อเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและสามารถนำมาปรับใช้กับองค์กรของตนเองต่อไปได้

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 3 ปี

➤ การส่งเสริมนวัตกรรมการให้บริการทางดิจิทัล (Innovation in Digital Services)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - องค์กรและผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ

- แนวทางการดำเนินการ

ภาคเอกชนในกลุ่มประเทศ CLMVT ควรให้ความสำคัญกับการเข้าถึงและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้มากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันการดำเนินการทางด้านธุรกิจเริ่มกลายเป็นอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มผู้ประกอบการและผู้บริโภคในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ จากภาครัฐกิจได้ง่ายขึ้น ดังนั้นการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาปรับใช้กับกิจการอย่างถูกต้องมีนัยสำคัญจะสามารถสร้างประสิทธิภาพของธุรกิจต่อกิจการเอง และต่อลูกค้าด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้ นวัตกรรมในปัจจุบันมีความหลากหลายเป็นอย่างมาก ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ภาคเอกชนจึงควรมีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ต้องการนำมาใช้ก่อน เพื่อให้เกิดศักยภาพสูงสุดและลดทอนความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายของธุรกิจต่าง ๆ ที่มีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ด้านดิจิทัลไปประยุกต์ใช้

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 3 ปี

➤ **การส่งเสริมการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Digital Infrastructure)**

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- องค์กรและผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ

- แนวทางการดำเนินการ

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับเศรษฐกิจดิจิทัลนั้นควรคำนึงถึงความยั่งยืนด้วยเช่นกัน จากความตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของโลก การพัฒนาก้าวเข้าสู่ความเป็นดิจิทัลมากขึ้นมักมาพร้อมกับการทำลายสิ่งแวดล้อมและขัดกับความยั่งยืน ดังนั้นภาคเอกชนที่อยู่ในบริบทผู้ประกอบการและเป็นตั้งกลุ่มผู้นำในการพัฒนาต่าง ๆ ในภาครัฐกิจควรมีการสนับสนุนการสร้างหรือใช้นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่ทำลายสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด อาทิ การสร้างศูนย์ข้อมูลสีเขียว (Green Data Center) ซึ่งจากการระบุความสำคัญของศูนย์ข้อมูล

ประเภทนี้ National Resource Defense Council สหรัฐอเมริกา กล่าวว่า การสร้างศูนย์ข้อมูลสีเขียว คือการแก้ปัญหาการใช้พลังงานอันมหาศาลจากศูนย์ข้อมูลเดิมทั่วไป โดยเป็นการประเมินการทำงานของการใช้ข้อมูลต่าง ๆ จากแอปพลิเคชัน (Application) โดยเป็นการเปิดการทำงานของศูนย์เมื่อมีความต้องการใช้ และปิดเมื่อไม่มีความต้องการ ทั้งนี้ การทำงานของศูนย์ข้อมูลสีเขียวนี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานที่จำเป็นและส่วนประหยัดพลังงานและต้นทุนในการดำเนินการของศูนย์ข้อมูลได้อย่างมหาศาล

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 3 ปี

10.2.4 การสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Ensuring Trust and Cybersecurity)

➤ เพิ่มความแข็งแกร่งและครอบคลุมภายใต้เรื่องความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์ (Strengthening Cybersecurity Practices)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - องค์กรและผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ
- แนวทางการดำเนินการ

ภาคเอกชนในกลุ่มประเทศ CLMVT ควรต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมั่นในด้านความมั่นคงและปลอดภัยทางไซเบอร์ให้กับประชาชนและคู่ค้าทางธุรกิจของตน เนื่องจากการเป็นดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วมากขึ้นนั้น ย่อมมีการใช้ข้อมูลจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่งที่หากไม่มีการตรวจสอบและควบคุมที่รัดกุมมากพอ ก็อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อธุรกิจและความเชื่อมั่นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจได้

ด้วยเหตุนี้การปรับตัวเพื่อสร้างความเชื่อมั่นจึงมีความจำเป็นอย่างสูง โดยภาคเอกชนสามารถปฏิบัติตามได้ ดังนี้ การวางกรอบการควบคุมการดำเนินการต่าง ๆ ด้านอิเล็กทรอนิกส์อย่างชัดเจนมากขึ้น เพิ่มความเข้มข้นของการตรวจสอบด้านธุรกรรมและกิจกรรมต่าง ๆ ด้านอิเล็กทรอนิกส์ และมีการติดตามความเคลื่อนไหวของกฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

จากประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนำปรับแก้ไขให้มีความเท่าทันกับกระแสโลกและสร้างความเชื่อมั่นให้กับภาคประชาชน

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะสั้น 1 ปี

➤ **การคุ้มครองด้านข้อมูลและความเป็นส่วนตัวทางด้านข้อมูล (Data Protection and Privacy)**

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - องค์กรและผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ
- แนวทางการดำเนินการ

ภาคเอกชนควรปรับตัวและปรับใช้การคุ้มครองด้านข้อมูลและความเป็นส่วนตัวทางด้านข้อมูลของลูกค้าเพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับข้อมูลต่าง ๆ โดยภาคเอกชนสามารถประยุกต์แนวทางการป้องกันต่างจากกรณีศึกษาจากประเทศอื่น ๆ ทั้งในและนอกกลุ่มประเทศ CLMVT ที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นการผสมผสานแนวทางที่มีความเหมาะสมและมีแนวโน้มสร้างผลลัพธ์ที่ดีในการประยุกต์ใช้มากที่สุด

ดังนั้นการสร้างความปลอดภัยของข้อมูลของผู้บริโภคคือใจความสำคัญที่สุดที่ภาคเอกชนต้องเพิ่มมาตรการการควบคุม อาทิ การเพิ่มขั้นตอนในการตรวจสอบการใช้งานของข้อมูลในกิจกรรมและธุรกรรมต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานในการตรวจสอบการใช้งานข้อมูลที่ถูกต้อง และการชี้แจงการใช้งานของข้อมูลที่ได้จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งหมดให้อีกฝ่ายได้รับรู้ทั้งก่อนและหลังการยินยอมเพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือขององค์กรกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะกลาง 2 ปี

➤ การสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใสในด้านดิจิทัล (Building Trust through Transparency)

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - องค์กรและผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ
- แนวทางการดำเนินการ

ภาคเอกชนต้องเพิ่มขึ้นขั้นตอนการปฏิบัติในการสร้างความเชื่อมั่นกับผู้บริโภคให้มากขึ้น เนื่องจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่มากขึ้นในปัจจุบันเท่ากับการเพิ่มความซับซ้อนในการใช้ข้อมูลต่าง ๆ ของผู้บริโภคมากขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้ ในบางกรณีอาจทำให้ผู้บริโภคเกิดความไม่เชื่อใจบางผู้ประกอบการที่ขอใช้ข้อมูลที่มีความจำเพาะมากเกินไป

แนวทางในการควบคุมและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคนั้นภาคเอกชนสามารถปฏิบัติตามแนวทางต่าง ๆ ตามแต่ละรูปแบบของธุรกิจได้ อาทิ การเพิ่มการตรวจสอบในขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้เป็นการตรวจสอบโดยภายในองค์กร และให้ผู้บริโภคได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้วยเช่นเดียวกันหรืออาจเป็นการชี้แจงผลลัพธ์ของการตรวจสอบให้กับผู้บริโภคได้รับรู้ โดยมีความสม่ำเสมอในการชี้แจง เพื่อสร้างความโปร่งใสต่อผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งการสื่อสารกับผู้บริโภคเกี่ยวกับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบจากการใช้ข้อมูลหรือบริการด้านอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้การควบคุมของผู้ให้บริการนั้น ๆ อย่างชัดเจนและตรงไปตรงมาก็เป็นอีกปัจจัยหลักต้นให้เกิดความเชื่อมั่นจากผู้บริโภคได้เช่นกัน

- ระยะเวลาในการดำเนินการ: ระยะเวลา 2 ปี

บรรณานุกรม

ภาษาอังกฤษ

Admin, A. (2024, February 1). *The ASEAN Digital Economy Framework Agreement - The ASEAN Magazine*. The ASEAN Magazine.

<https://theaseanmagazine.asean.org/article/the-asean-digital-economy-framework-agreement/>

Asquith, R. (2023, February 17). Cambodia VAT on foreign goods & digital services update - vatcalc.com. *vatcalc.com*. <https://www.vatcalc.com/cambodia/cambodia-vat-on-foreign-goods-digital-services-update>

Briefing, V. (2021, September 16). *Vietnam's Digital Transformation Plan through 2025*. Vietnam Briefing News. <https://www.vietnam-briefing.com/news/vietnams-digital-transformation-plan-through-2025.html/>

Briefing, V. (2024a, May 10). *Taxes for foreign E-Commerce firms in Vietnam*. Vietnam Briefing News. <https://www.vietnam-briefing.com/news/tax-e-commerce-vietnam-foreign-firms.html/>

Briefing, V. (2024b, May 10). *Taxes for foreign E-Commerce firms in Vietnam*. Vietnam Briefing News. <https://www.vietnam-briefing.com/news/tax-e-commerce-vietnam-foreign-firms.html/>

Cambodia: Problematic laws, restrictions on information threatening digital rights. (2023). <https://engagemedia.org/2023/cambodia-digital-rights-threats/>

Cambodia should scrap Rights-Abusing national Internet Gateway. (2022, June 28). *Human Rights Watch*. <https://www.hrw.org/news/2022/05/16/cambodia-should-scrap-rights-abusing-national-internet-gateway>

Cambodian Digital Government Policy 2022-2035 - Cambodian Digital Government Policy 2022-2035 [English] - OD Mekong DataHub. (n.d.-a).

https://data.opendevelopmentmekong.net/laws_record/cambodian-digital-government-policy/resource/0d0ed197-9361-4b58-8123-689e2bfbda54

Cambodian Digital Government Policy 2022-2035 - Cambodian Digital Government Policy 2022-2035 [English] - OD Mekong DataHub. (n.d.-b).

https://data.opendevlopmentmekong.net/laws_record/cambodian-digital-government-policy/resource/0d0ed197-9361-4b58-8123-689e2bfbda54

Cambodian General Department of Digital Economy & National Digital ID Co., Ltd. (n.d.).

NDID. <https://ndid.co.th/cambodian-general-department-of-digital-economy-national-digital-id-co-ltd/>

CAMDX - Cambodia Data Exchange. (n.d.). Cambodia Data Exchange Platform.

https://camdx.gov.kh/#what_is_camdx

Center, T. S. (n.d.). *CamDigiKey.* CamDigiKey. <https://camdigikey.gov.kh/>

CONSULTATION ON OPEN GOVERNMENT DATA POLICY IN MYANMAR. (2018).

https://www.motc.gov.mm/sites/default/files/20180427_OGD_Myanmar_Final%20Report_0.pdf

Electronic Signature Laws & Regulations - Cambodia. (2022).

<https://helpx.adobe.com/legal/esignatures/regulations/cambodia.html>

Electronic signatures in Myanmar. (2020). [https://www.luther-](https://www.luther-lawfirm.com/fileadmin/user_upload/NL_Myanmar_Electronic_Signatures_in_Myanmar_V2.pdf)

[lawfirm.com/fileadmin/user_upload/NL_Myanmar_Electronic_Signatures_in_Myanmar_V2.pdf](https://www.luther-lawfirm.com/fileadmin/user_upload/NL_Myanmar_Electronic_Signatures_in_Myanmar_V2.pdf)

Kemp, S. (2022, February 15). *Digital 2022: Myanmar — DataReportal – Global Digital Insights.* DataReportal – Global Digital Insights.

[https://datareportal.com/reports/digital-2022-myanmar#:~:text=There%20were%205.28%20million%20internet,percent\)%20between%202021%20and%202022.](https://datareportal.com/reports/digital-2022-myanmar#:~:text=There%20were%205.28%20million%20internet,percent)%20between%202021%20and%202022.)

Lapuekou, C. (2024, May 22). *Laos expands telecommunications network, reaching remote villages - Laotian Times.* Laotian Times.

<https://laotiantimes.com/2024/05/22/laos-expands-telecommunications-network-reaching-remote-villages/#:~:text=Laos%20has%20achieved%20a%20big,now%20get%20mobile%20phone%20signals.>

LAW ON ELECTRONIC COMMERCE. (2021). <https://commerce-cambodia.com/wp-content/uploads/2021/06/eCommerceLawEN.pdf>

Le, D. (2023, August 10). *Vietnam's Cybersecurity Law: A timeline.* The Vietnamese Magazine. <https://www.thevietnamese.org/2023/08/vietnams-cybersecurity-law-a-timeline/>

NAVIGATING MEGATRENDS SHAPING OUR FUTURE IN 2024. (2023). <https://dubaifuture.ae/wp-content/uploads/2024/02/DFF-MEGATRENDS-2024-English.pdf>

Nguyen. (2023, December 19). *Vietnam Digital Transformation Agenda - Open Development Vietnam.* Open Development Vietnam - Sharing Information About Vietnam and Its Development With the World. <https://vietnam.opendevelopmentmekong.net/topics/vietnam-digital-transformation-agenda/#ref-3850949-7>

Online learning in Vietnam - tax implications for foreign suppliers. (2023, February 1). *Grant Thornton Vietnam | Audit | Tax | Advisory | Business Process Solutions.* <https://www.grantthornton.com.vn/insights/tax/bloomberg/online-learning-in-vietnam-tax-implications/>

Quickening e-Governance in Myanmar. (2014). <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/148700/ks061-egovernance-myanmar.pdf>.

Statistics Law (Amended Version) 2017 - Statistics Law (Amended Version) 2017 [English] - OD Mekong Datahub. (n.d.). https://data.opendevelopmentcambodia.net/en/laws_record/https-www-lsb-gov-la-wp-content-uploads-2020-06-statistics-law-improved_english-pdf/resource/64a20025-8f04-419f-a095-fa4ed4c12071

STUDY ON THE ASEAN DIGITAL ECONOMY FRAMEWORK AGREEMENT. (2023). https://asean.org/wp-content/uploads/2023/10/ASEAN-Digital-Economy-Framework-Agreement-Public-Summary_Final-published-version-1.pdf

- Temporary Instructions on the Electronic Signatures in the State Budget Revenue Management System, No. 3480/MOF, date 07 November 2022.* (n.d.). Trade Information Portal. <https://www.laotradeportal.gov.la/en-gb/site/display/2590>
- The Singapore-Australia Digital Economy Agreement (SADEA).* (n.d.). <https://www.mti.gov.sg/Trade/Digital-Economy-Agreements/The-Singapore-Australia-Digital-Economy-Agreement>
- Thông, B. T. T. V. T. (2024, April 9). Govt approves national data strategy towards 2030. Copyright (C) by *BỘ Thông Tin Và Truyền Thông*. <https://english.mic.gov.vn/govt-approves-national-data-strategy-towards-2030-19724021909303313.htm>
- UK-Singapore Digital Economy Agreement (UKSDEA).* (n.d.). <https://www.mti.gov.sg/Trade/Digital-Economy-Agreements/UKSDEA>
- E-Commerce-Guidelines-Primer. (n.d.). <https://www.lincolnmyanmar.com/wp-content/uploads/2023/09/E-Commerce-Guidelines-Primer-12.9.2023.pdf>
- LAW ON ELECTRONIC COMMERCE. (n.d.). <https://commerce-cambodia.com/wp-content/uploads/2021/06/eCommerceLawEN.pdf>
- LAW ON PROTECTION OF CONSUMERS' RIGHTS. (n.d.). [https://www.aseanconsumer.org/file/pdf_file/Vietnam%20Legislation%20-%20Law%20on%20Protection%20of%20Consumer%20\(english\).pdf](https://www.aseanconsumer.org/file/pdf_file/Vietnam%20Legislation%20-%20Law%20on%20Protection%20of%20Consumer%20(english).pdf)
- Laws on consumer protection. (n.d.-a). https://aseanconsumer.org/file/pdf_file/Law-on-Consumer-Protection.pdf
- Laws on consumer protection. (n.d.-b). <https://laoofficialgazette.gov.la/kcfinder/upload/files/Law%20on%20Consumer%20Protection.pdf>
- The Consumer Protection Law. (n.d.). <https://www.myanmartradeportal.gov.mm/uploads/ecommerce/2022/10/Law%209-2019.pdf>
- CONCEPT NOTE: SMES GO DIGITAL IN CAMBODIA. (n.d.). https://digitaleconomy.gov.kh/public/images/mediahub/1660199187-Concept_Note_for_SMEs_Go_Digital_TSC.pdf
- Deep Tech: Startup ที่ เป็นมากกว่า Startup. (n.d.). <https://www.nia.or.th/DeepTech>

Digital economy. (n.d.). <https://www.smartnation.gov.sg/about-smart-nation/digital-economy/>

Digital Economy Framework for Action - Infocomm Media Development Authority. (n.d.). Infocomm Media Development Authority. <https://www.imda.gov.sg/about-irda/research-and-statistics/sgdigital/digital-economy-framework-for-action>

Efforts needed for Cambodia to fully embrace digitalization. (n.d.). Kiripost. <https://kiripost.com/stories/efforts-needed-for-cambodia-to-fully-embrace-digitalization>

How Tax Exemptions Work in Singapore? (n.d.). <https://osome.com/sg/blog/what-tax-exemptions-exist-and-how-they-work-in-singapore/>

Kanale, H. (2024, April 10). How Laos is Improving Its Digital Economy and Governance: A Case Study - Internet In Laos. Internet In Laos. <https://internetlaos.com/2023/10/how-laos-is-improving-its-digital-economy-and-governance-a-case-study.html>

Kemp, S. (n.d.). Digital 2024: Myanmar — DataReportal – Global Digital Insights. DataReportal – Global Digital Insights. <https://datareportal.com/reports/digital-2024-myanmar?rq=Myanmar%202024>

Runde, D. F., Bandura, R., & Lee, R. (2024). Digitalizing Laos: improving government transparency, the business environment, and human capital. <https://www.csis.org/analysis/digitalizing-laos-improving-government-transparency-business-environment-and-human-capital>

Standard Insights. (2024, February 22). Cambodia's Digital Economy: A New Engine of Growth. Standard Insights. <https://standard-insights.com/blog/cambodias-digital-economy/>

Vietnam accelerates development of digital payments. (n.d.). EqualOcean. <https://equalocean.com/news/2024061421016#:~:text=According%20to%20the%20State%20Bank,e%2Dwallets%20was%20about%20VND2.>

VIETNAM'S FUTURE DIGITAL ECONOMY TOWARDS 2030 AND 2045. (n.d.). https://www.csiro.au/-/media/D61/Files/18-00566_DATA61_REPORT_VietnamsFutureDigitalEconomy2040_ENGLISH_Summary_WEB_195028.pdf

ภาษาไทย

กัมพูชา: การระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ต การขยายอำนาจการควบคุมภายใต้กฎหมายใหม่ ว่าด้วย
อินเทอร์เน็ตเขตเวทย์แห่งชาติ - Law for ASEAN : ศูนย์รวบรวมข้อมูลกฎหมายอาเซียน.
(n.d.). <https://lawforasean.krisdika.go.th/Content/View?Id=831&Type=1>

การจัดเก็บภาษีบนเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy). (2020).

[https://www.nbt.go.th/getattachment/Services/serviceandarticleoftelecomeconomy/บทความเศรษฐกิจศาสตร์โทรคมนาคมปี-2563/51582/บทความไตรมาส-3_2563-การจัดเก็บภาษีบนเศรษฐกิจดิจิทัล-\(Digital-Economy\).pdf?lang=th-TH](https://www.nbt.go.th/getattachment/Services/serviceandarticleoftelecomeconomy/บทความเศรษฐกิจศาสตร์โทรคมนาคมปี-2563/51582/บทความไตรมาส-3_2563-การจัดเก็บภาษีบนเศรษฐกิจดิจิทัล-(Digital-Economy).pdf?lang=th-TH)

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) คืออะไร ทำไมจีนถึงขอเข้าร่วม. (2021). https://xn--42ca1c5gh2k.com/wp-content/uploads/2022/03/20211125_DEPA-1.pdf

คว่ำโอกาสอุตสาหกรรมไทย ในวันที่โลกแบ่งขั้ว (Decoupling) รุนแรงขึ้น. (2024).

<https://www.scbeic.com/th/detail/file/product/9507/gx2nc4tmj4/In-focus-Decoupling-20240613.pdf>

นายกรัฐมนตรีเน้นย้ำการพัฒนาความเชื่อมโยงทุกมิติและสนับสนุนให้ยาและวัคซีนป้องกันโรคโควิด-๑๙ เป็นสินค้าสาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม ในการประชุมผู้นำยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี – เจ้าพระยา – แม่โขง (ACMECS) ครั้งที่ ๙ - กระทรวงการต่างประเทศ. (n.d.). กระทรวงการต่างประเทศ.

<https://www.mfa.go.th/th/content/9thacmecssummit?cate=5d5bcb4e15e39c306000683d>

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2019).

<https://www.opm.go.th/opmportal/multimedia/saijaija/lawdigi/T0203.PDF>

พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562. (2021).

<https://www.dga.or.th/wp-content/uploads/2021/02/5.pdf>.

พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562. (2019).

https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/069/T_0020.PDF.

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 53). (2021).

www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/kormor/newlaw/p53.pdf.

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2562. (2019).

<https://www.eta.or.th/getattachment/88e93b14-6933-44ba-bf13-9f40456a3fcc/>

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย-พ.ศ.aspx.

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS). (n.d.).

https://image.mfa.go.th/mfa/0/mkKfL2iULZ/migrate_directory/information-20180501-131916-959279.pdf

สรุปสาระสำคัญของความตกลงในส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) ระหว่างไทยและสิงคโปร์. (n.d.).

[https://s3.ap-southeast-](https://s3.ap-southeast-1.amazonaws.com/infochain.public/prod/+eta/depa/03_DEPA_สรุปสาระสำคัญ.pdf)

[1.amazonaws.com/infochain.public/prod/+eta/depa/03_DEPA_สรุปสาระสำคัญ.pdf](https://s3.ap-southeast-1.amazonaws.com/infochain.public/prod/+eta/depa/03_DEPA_สรุปสาระสำคัญ.pdf)

หลักกฎหมาย E - service. (2021).

https://www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/lorkhor/newsbanner/2021/07/e-service_thai.pdf

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522. (n.d.).

<https://www3.ago.go.th/center/wp-content/uploads/2021/12/1-1.pdf>

บทวิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจดิจิทัลประเทศไทย. (n.d.).

<https://www.depa.or.th/th/article-view/thailand-digital-economy-glance>

ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลกับความพร้อมของครัวเรือนไทยผ่านการศึกษา “Digital literacy” | PIER. (n.d.). <https://www.pier.or.th/abridged/2021/04/>

รายงานสถานการณ์ MSME ปี 2566. (n.d.). <https://bds.sme.go.th/Files/f5e20d92-138e-48f2-a29f-5a6c3a37cfd0.pdf>

បាត់ដំបង | Bakong – The Next-Generation Mobile Payments. (n.d.).

<https://bakong.nbc.gov.kh/en/>

เอกสารอ้างอิงสามารถดาวน์โหลดได้ที่ QR Code ด้านล่าง

Bolliger & Company

Bolliger & Company (Thailand) Ltd.

Level 31, Sathorn Square Office Tower

98 North Sathorn Road, Silom, Bangrak, Bangkok 10500

T +66 (0) 2 230 6399 | F +66 (0) 2 230 6333

www.bolliger-company.com